KOMÁRIK DÉNES

Wieser Ferenc (1812—1869)

Különlenyomat a Művészettörténeti Értesítő 1987/1—4. számából

51 Joó Ferenc képíró meghalt. Képzőművészeti Szemle 1880, 151.

52 A 36. sz. jegyzetben i. m. katalógusban a 4-es és 5-ös számú kép. J. B. Drechsler Virágok című festménye a 12. sz. jegyzetben i. m. átadási jegyzékben a 177-es szám alatt szerepel. A két másolat eredetijének felkutatása *Szmrecsányi Miklósnak* az érdeme. A barokk Eger nagy művészettörténésze valószínűleg még az Egri Érseki Líceum Múzeuma képtárának 1920-ban történt átrendezése során határozta el, hogy egykori Pyrker-féle festményekkel egészíti ki a múzeum e szakszerűen újjárendezett részét, ami 1928-ban valósult meg. Ezzel a lépéssel hangsúlyozottabbá vált az érseki gyűjteményegyüttes képtára egri részének fontossága, némileg bővült a kiállítás magyar anyaga és emelkedett az egész tárlat nívója. Szmrecsányi a képek kiválogatásakor nyilván behatóan foglalkozott a festményekkel — ezt bizonyítja *Mátray* 19. sz. jegyzetben i. m. katalógusának az a példánya, amely saját kezű bejegyzéseit tartalmazza és amelyet az egri Főegyházmegyei Könyvtár őriz — s műértő ember lévén nem okozott neki problémát a Balkay által készített másolatokban felismerni a képek eredetijét. A másolatok 1924 utáni sorsáról, hollétéről ez ideig semmilyen adattal nem rendelkezünk.

53 *Kossuth* i. m.

54 *K. M. Kertbeny:* Ungrische Mallerrevue. Pest 1855, 65—66.

55 Magyar Törvénytár. 1836—1868. évi törvénycikkek. Budapest 1896, 72.

56 *Bakó Ferenc:* Az egri műgyűjtemények története. Egri Múzeum Évkönyve I. Eger 1963, 7.; valamint Uő.: Az Egri Vármúzeum In: Heves megye műemlékei II. Budapest 1972, 161.

57 Heves. Szerk. *Szecskó Károly.* Budapest 1984. 107.

58 A ciszterci rend egri kath. főgymnasiumának értesítője az 1894—95. iskolai évről. Eger 1895, 89.

59 *Éber László:* A múzeumi képtár múltja és jelene. A Magyar Nemzeti Múzeum múltja és jelene. Budapest 1902, 182.

60 Ld. az 56. sz. jegyzetet.

61 A Szépművészeti Múzeum 1906—1956. Szerk. *Pogány Ö. Gábor és Bacher Béla.* Budapest 1956, 7.

62 Heves megye műemlékei II. Budapest 1972, 502.

63 Ld. a 43. sz. jegyzetet.

64 62. sz. jegyzetben i. m.

65 *Pécsi István:* Üzennek az ősök. Eger 1983, 187.

66 *Makáry György:* Nemzeti Képtár. Hetilapok 1838, 173.

67 Beszéd mellyet azon alkalommal, midőn nagyméltóságu és Fő tisztelendő Felső-Eőri Pyrker János László ur . . . ő excellenciája egri lakosok által készitetett életnagyságu képe a' város tanács termében folyó 1843. év tavaszhó 30án ünnepélyesen leleplezetnék tartott *Rózsa Károly* Eger városa Fő Bírája. Egerben. Az érseki Lyceum betüivel, 11.

68 *Sugár István:* Híres emberek a megye életéből. Hevesi Szemle, 1977. 3. sz. 32—33.

69 *Kossuth* i. m.

70 Heves megyei Levéltár, IV—1/a/113. sz. 449—450.

71 *K. M. Kertbeny:* Silhouetten und Reliquien I. Wien und Prag 1861, 73.

72 *Benkóczy Emil:* Pyrker első magyar nyelvű tanítóképzője. Eger 1928.

73 *Voit* i. m. 21—22.

74 Heves megye műemlékei I. Budapest 1969, 288.

75 *Pyrker* i. m. 170.

76 *Pyrker* i. m. 104.

77 *Czigler* i. m. 41.

78 Ld. a 42. sz. jegyzetet.

79 *Pyrker* i. m. 113.

80 *Czigler* i. m. 105.

81 Heves megyei Levéltár, Érseki Gazdasági Levéltár. XII-3/e 151. sz.

82 *Erdélyi:* Eger a' mint van. Regélő Pesti Divatlap, 1842. július 7. 487.

83 *Makáry György:* Nemzeti Képtár. Hetilapok, 1838. 173—174.; 188—189.

84 *Erdélyi* i. m.

85 *Kézdi Kovács László:* Barabás Miklós emlékiratai. Budapest 1902, 198.

86 *Bíró Béla:* Márkusfalvi Barabás Miklós önéletrajza. Kolozsvár 1944, 250.

87 *Kiss* i. m. 165.

88 A Szépművészeti Múzeum 1906—1956. című monográfia (Szerk. *Pogány Ö. Gábor és Bacher Béla.* Budapest 1956) tévesen jelöli meg 1845-ben ezt a dátumot, ld. a 43. sz. jegyzetet.

89 *Mátray* i. m. 1—2.

90 Ld. a 43. sz. jegyzetet.

91 *Éber László* i. m. 183.

92 Magyar Nemzeti Múzeum tárgyában. Társalkodó, 1845. július 31. 241. Tintoretto Úrvacsorája a 14. sz. jegyzetben i. m. átadási jegyzékben is szerepel a 141. sz. alatt. Egy ismeretlen művész tájképe ugyancsak megtalálható ugyanezen a jegyzéken, mint egyetlen ilyen.

93 *Kubinyi Ágoston* megnyitó beszéde. Honderű, 1846, 252—253.

94 Egri Főegyházmegyei Levéltár, 1750. rsz. 1604/1845.

95 *Kubinyi Ágoston:* A Magyar Nemzeti Museum. Pesten, 1848, 19.

96 A Pyrker-féle képtár. Életképek, 1846, 384.

97 Ld. a 93. sz. jegyzetet.

98 Ld. a 96. sz. jegyzetet.

99 *Toldy Ferenc:* Beszéd a Pyerker-képtár megnyitásakor a Nemzeti Múzeumban. In: Toldy Ferenc irodalmi beszédei. Pozsonyban, 1847. 273.

100 A legújabb szakirodalom tévesen 1851-ben jelöli meg ezt az időpontot. Ld.: Budapest múzeumai. Budapest 1984, 19.

101 Ld. a 96. sz. jegyzetet.

102 Országos Levéltár Regnicolaris Levéltára. Archivum Palatinale archiducis Josephi. N 24 Általános iratok. Musei. 494. cs. 2484/1846. sz.

103 Egri Főegyházmegyei Levéltár, 1750. rsz. 2146/1846. sz.

104 *Mátray Gábor:* A Magyar Nemzeti Múzeum korszakai. Pesten, 1868. 49. sz. jegyzet.

105 *Peregriny János:* A Magyar Nemzeti Múzeum képtárának festményei és grafikai állaga I. füzet. Buadpest 1909, 118.

106 Országos Levéltár, 1848/49. Min. Levéltár H. 26. Egyházi Szakosztály 10. cs. 23. kútfő 9380/15—105/1. A megüresedett egri érsekség javainak számbavétele: „Nagy Méltóságú Felső Eőri Pyrker János László Patriarcha Egri Érsek Úr Eö excellentiája halála után meg maradott, s vagyon Tömegéhez tartozó Javaknak mikénti árverztetésérül szolló Lajstrom. Martius 27. s következő napokban 1848^{ban}."

107 Uo. 177-es és 180-as tétel.

108 Uo. a 222-es, 184-es és a 213-as tétel. A rézmetszetek a 60-as, 61-es, valamint a 62-es szám alatt szerepelnek.

109 Uo. a 459-es és a 479-es tétel.

110 Uo. a 69-es és az 58-as tétel.

111 Uo. az 56-os és 63-as tétel.

112 Uo. a 159-es, 161-es és 162-es, valamint a 215-ös tétel.

113 Uo. a 188-as, 189-es és a 190-es tétel (ez utóbbi szám alatt két darab festmény szerepel).

114 Uo. a 214-es, 217-es és a 231-es tétel.

115 A két portré egy tételként szerepel a 448-as szám alatt.

116 Az 57-es és 216-os tétel A rajzra vonatkozólag ld. *Bíró* i. m. 306.

117 Az egyetlen közelebbről megnevezett tájkép a 220-as szám alatt szerepel. Az egyszerű „tájkép"-ek száma ennél jóval több.

118 Különlenyomat dr. Erlach Sándornak a Nemzeti Szalon egri kiállítása katalógusához írott előszaváról. Eger 1927, 7.

119 Heves megyei Levéltár, V-41/1 1860. június 27. 111. jegyzőkönyvi szám.

120 A 36. sz. jegyzetben i. m. katalógusban a 7—9. sz. képek.

121 A 36. sz. jegyzetben i. m. katalógusban a 29. sz. kép.

122 A 105. sz. jegyzetben i. m. jegyzékben az 58-as, 60-as és 67-es számú tételek.

123 Uo. a 135-ös és 142-es tétel.

124 *Benkóczy Emil:* Tárkányi Béla élete és költészete. Eger, 1910. 131.

125 Ld. a 44. sz. jegyzetet.

126 *Kiss* i. m. 167.

127 Ez a 134-es tétel.

128 *Kiss* i. m. 168.

129 *Pánthy* i. m. 68. sz. kép és jegyzete.

130 Uo. 50. sz. kép és jegyzete.

131 Az egri képtár vezetője és katalógusa. Eger, 1972. 6.

132 Ekkor a 114-es számú „Nagy kép diófa rámába" és a 165-ös számú „Ollyan kis képetske" került a birtokába.

133 *Pánthy* i. m. 16. sz. kép és jegyzete.

134 *Kiss* i. m. 169.

135 Az Egri Érseki Líceum Múzeumának szépművészeti alapleltára az Egri Főegyházmegyei Levéltárban. A 364. sz. kép jegyzete.

136 *Bakó Ferenc:* Az egri műgyűjtemények története. Egri Múzeum Évkönyve I. Eger 1963. 7—8.

137 *Kiss* i. m. 171.

138 *Kiss Péter:* Az Egri Érseki Líceum Múzeumának történetéből. Hevesi Honismeret 4. Eger 1986. 57—59.

WIESER FERENC (1812—1869)

175 évvel ezelőtt, 1812 decemberében született Pesten Wieser Ferenc, 19. századi építészetünk kiemelkedő mestere, romantikus építészetünknek Feszl Frigyes mellett legeredetibb alkotója. A kitűnően képzett, művelt, kiváló képességű építész sajátos módon mind ez ideig nem jutott megfelelő értékeléshez, működésének kielégítő feltárása nem történt meg, munkásságának feldolgozásával máig adós a művészettörténelem. Születésének évfordulója alkalmat ad, hogy személyére és munkásságára vonatkozó ismereteinket — újabb kutatási eredményeket is felhasználva — összefoglaljuk, értékelésére és a korszak egészében való elhelyezésére kísérletet tegyünk, s monografikus feldolgozásának szükségességére a figyelmet ráirányítsuk.[1]

Wieser Ferenc jómódú pesti patricius családból származott, apja ácsmester volt, 1848 előtt választópolgár, az abszolutizmus idején a városi községtanács tagja.[2] Anyai ágon a Spiegel ácsmester dinasztiával állt rokonságban.[3] Mesterségét pesti mesternél szabályosan megtanulta, inaskodott, legénnyé szabadult, vándorolt. Bécsben elvégezte a Polytechnikumot,[4] majd 1834 novemberében beiratkozott ugyanitt a Képzőművészeti Akadémia építészeti osztályára,[5] s minden valószínűség szerint el is végezte annak három éves kurzusát. 1837-ben hazatért, s Pesten Hild József szolgálatában dolgozott egy ideig, „majd műutazásokat tőn Oroszország kivételével az egész Európában; de legkivált Angliában hosszasabban időzött, hol 1847-ben boldog házasságra lépett született *Pither Harriete* úrhölgygyel, egy derék, művelt szellemű bájos angol nővel, ki Magyarország iránt honleányi rokonszenvvel viseltetik" — mondja a korai utazásairól, házasságáról szóló legkorábbi forrásunk.[6] Ebből sajnos nem állapítható meg, utazásaiból mennyi és mi esett a vándorévekre, mi a Hildnél való rövid munkálkodás és a mesterfelvételi kérelem benyújtása közti időre (valószínűleg ez volt a legnagyobb), és mi későbbre — hiszen 1847-ben való házasságkötéséig bizonyára járt újra Angliában. Ugyanakkor tudjuk, hogy az 1850-es évek derekán is nagyobb külföldi „műutazás"-ra vállalkozott: Franciaországban és Angliában járt.[7]

Mesterfelvételért 1840 áprilisában folyamodott a tanácshoz. Ennek iratai természetes helyükön, a pesti tanácsi iratok sorozatában sajnos nincsenek meg, a megfelelő időszak mutatói sem jelzik.[8] A tanácsülési jegyzőkönyvek is csupán mesterfelvételi kérelmének benyújtását és azt a tényt rögzítik, hogy a kérelmet 1840. ápr. 18-án a céhbiztos tanácsnoknak a szokásos eljárás céljából kiadták.[9] Ügye nyilván simán zajlott le, mert a tanácsi mesterré való felvétel, a remekfeladat kiadása, a remek hosszadalmas munkát igénylő elkészítése, annak elbírálása — mindez nem egészen két éven belül megtörtént, s 1842. márc. 30-án Wieser Ferencet a mesterkönyvbe mesterként bejegyezték.[10]

Wieser Ferenc nem élt hosszú életet, 1869. aug. 30-án, 57 éves korában Moson megyében elhunyt.[11]. Az 1860-as évek derekától már Budán lakó mestert[12] szept. 2-án a pesti köztemetőben (Kerepesi temető) helyezték örök nyugalomra, a ma is meglevő családi sírboltban.[13]

Wieser Ferenc legjava munkáinak formaalkotó eredetisége mellett stiláris sokoldalúságával tűnik ki. Bár e korszak építészeinél természetes, hogy a kívánalmaknak megfelelően különféle stílusköntösöket alkalmaznak, mesterünk esetében ez — úgy tűnik — az átlagosnál színvonalasabban valósul meg, kivált egy-egy kiemelkedő alkotásban. Feltűnő, hogy egy-egy változat hazai viszonylatban milyen korán jelenik meg nála, nyilván széles látókörű európai tájékozottsága alkalmasítja őt erre a frisseségre. Így például zártsorú városi lakóház esetében tudtunkkal ő alkalmazta először az ún. „kubusos stílust"[14] 1850/51-ben a háromemeletes pesti *Pietsch-háznál* (VI. Majakovszkij u. 22. — Káldy Gyula u. 1. helyén).[15] Az egykori Király utca és Laudon utca sarkán épült, ma már nem létező, bérház fennmaradt engedélyezési tervén[16] csak a három tengelyes, keskeny Király utcai homlokzat szerepel, de ezen is világosan látszanak a fugázott falsíkon levő félköríves, reneszánsz ízű ablakok. Közöttük az első emelet középső tengelyében

1. Wieser Ferenc arcképe. Marastoni József litográfiája, 1866

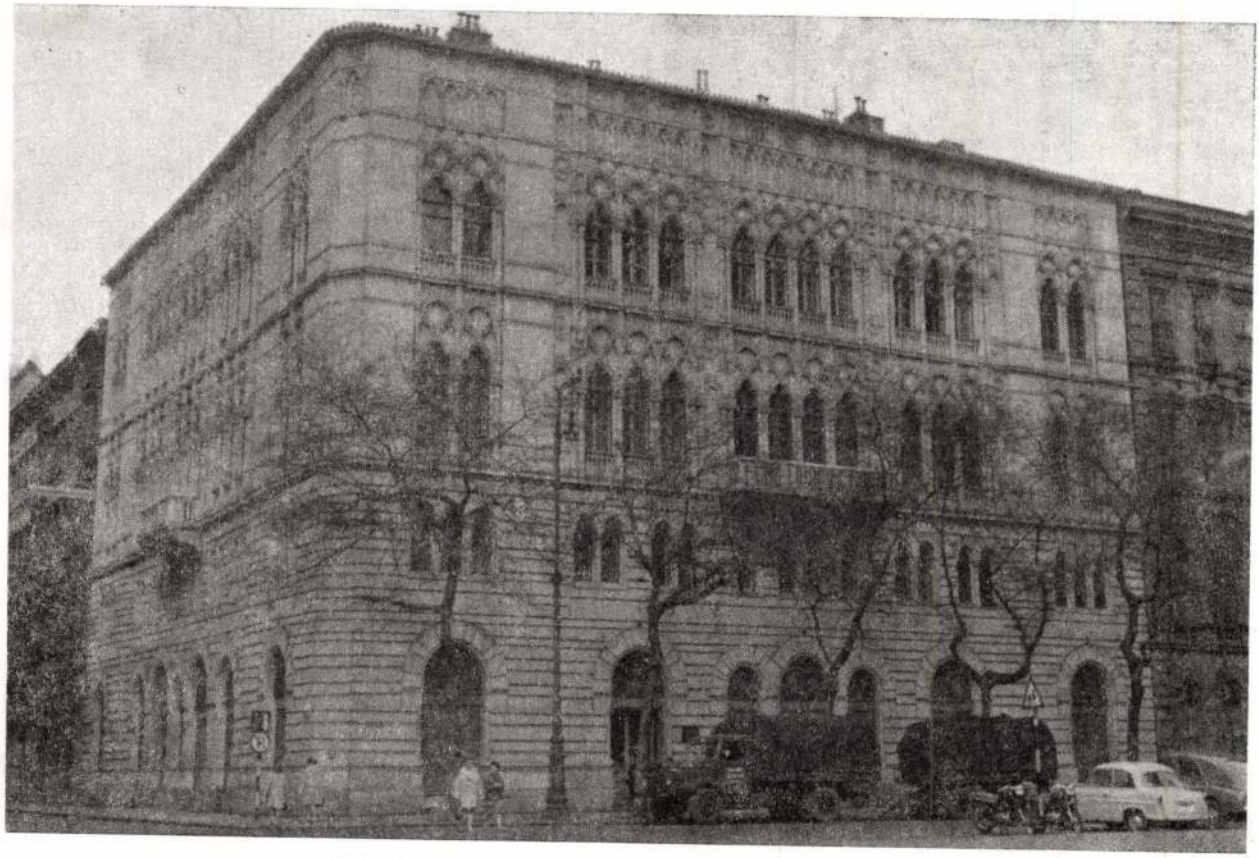

2. A Pichler-ház (Budapest, V. Alpári Gyula u. 9.), 1855—57

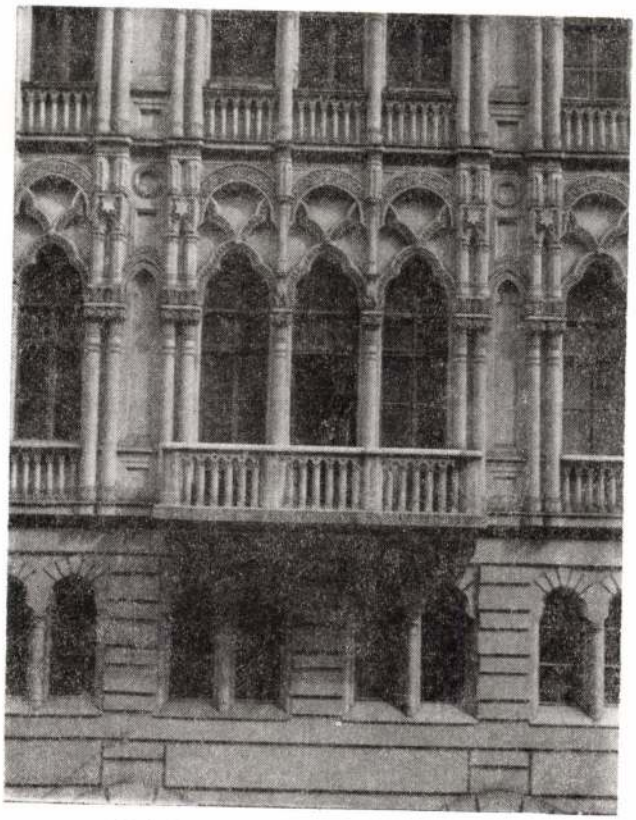

3. A Pichler-ház homlokzatának részlete

Vendramin-ablak nyílik. Nyilván ugyanilyen nyílások sorakoztak a szokatlanul hosszú (26 tengelyes) oldalhomlokzaton is, amely egyetlen homlokzat mögé tulajdonképpen két épületet rejtett.

Meglehetősen korán, 1855/57-ben alkotta meg Wieser a talán egyetlen velencei gótikától ihletett épületet, a pesti Bazilika mellett álló háromemeletes *Pichler-ház*at (V. Alpári Gyula u. 9.), romantikus építészetünk egyik legjelentősebb művét.[17] Az egyetlen Angliából nősült, képzését ott hosszabban tökéletesítő pesti építőmester[18] e művében a velencei gótika követését propagáló Ruskin[19] közvetlen és friss hatását sejthetjük.

A vaskosabb formálású, egységes kváderezéssel összefogott földszint és az alacsony I. emelet (tulajdonképpen mezzanin szint) mintegy lábazatul szolgál az áttört architektúrájú II. és III. emelethez. Figyelemre méltó az I. emelet mezzanin szerű kezelése, ami akkoriban újdonság volt nálunk, és viszonylag ritka maradt.[20] Tanulságos módon hajlékony alkalmazkodó készséggel egyesíti Wieser a városi lakóház adta lehetőségeket a velencei palazzo architektúrával, ez utóbbiból annyit és úgy alkalmazva, amennyit és ahogyan a 19. századi városi lakóház homlokzat lehetővé tesz. Még a romantikus lakóház homlokzatokra jellemző keskeny szélső rizalitokat is a kompozíció szerves részévé tudja tenni, ezzel is megszilárdítva az újabb formaváltozatnak a többihez való tartozását, s az iszlámos elemeket is tartalmazó velenceies formavilág 19. századivá való abszorbeálását. Feltűnő és viszonylag egyedülálló, hogy ennek a leggazdagabban tagolt romantikus épületünknek markáns architektúrája az épület belsejében — a kapualjban, lépcsőházban és az udvari homlokzatokon — is megjelenik.[21]

Egyedi feladat kitűnő megoldásaként született a *pesti ferencesek templomtornyának kősisakja*, melynek terve 1859-ben már megvolt, de csak 1863-ra készült el.[22] A barokk templomhoz igazodni akaró, de nyilvánvalóan nem magyar előképekre támaszkodó, eredeti for-

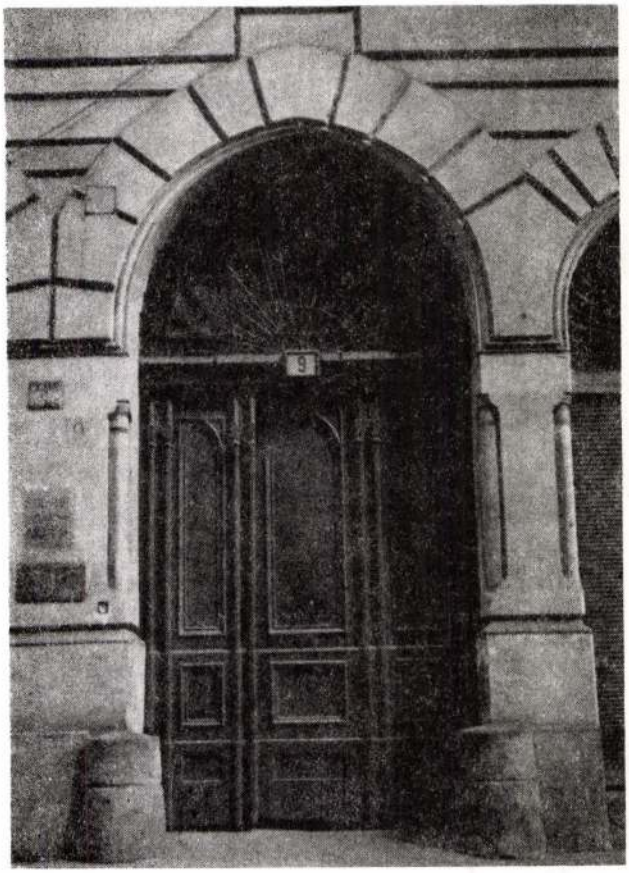

4. A Pichler-ház kapuja

5. A pesti ferences templom tornyának kősisakja, 1859—63

6. A Tarczalovits-ház (Budapest, V. Tüköry u. 5.) homlokzatának részlete, 1848—50

7. A Tarczalovits-ház lépcsőházának oszlopfője

málású sisakon a londoni St. Martin-in-the-Fields templomtornyának hatását fedezhetjük fel. Bár barokk formálású műről van szó, a barokkos romantika áramlatába nem sorolhatjuk be. Hiszen szoros értelemben vett stílusigazodás szándéka szülte, ha nem is az egyszerűbb hazai barokk formavilágot folytatta, hanem a gazdagabb európai formakincsből merített.[23] Így az is természetes, hogy a romantikus építészeten belül rokontalanul állott, és folytatás nélkül maradt. Csak Wieser maga használta fel még egyszer — formáját módosítva-egyszerűsítve — a *miskolci református templom tornyá*nál 1865-ben.[24]

A kortárs építészekhez hasonlóan természetesen ő is épített a pályája elején még uralkodó klasszicista modorban és a romantika gótizáló változatában is. A pesti Szépítő Bizottmány anyagában található Wieser tervek tüzetes átvizsgálása, egyáltalán életművének monografikus kutatása meg fogja mutatni klasszicista munkásságát, illetve a klasszicizmus és a romantika közti átmenet jegyeit viselő tevékenységét.

Valószínűleg klasszicizáló volt, bár bizonyosat nem tudunk, a *lónyai kastély*, melyet Lónyay János gróf szá-

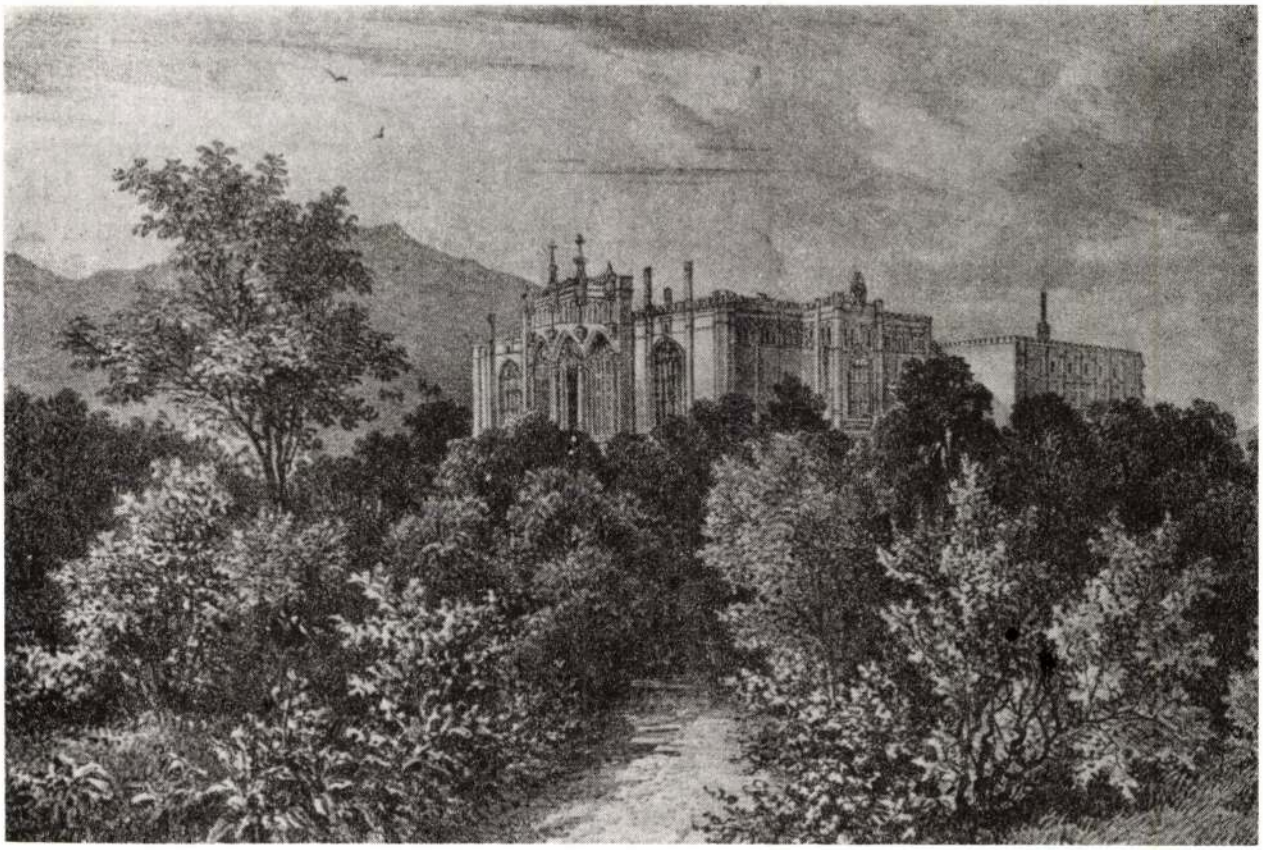

8. A sashegyi Weber-villa, 1845—48. Fametszet, 1859

9. Az egykori „London"-szálló, 1862—63. Képe 1900 körül

mára épített (át) 1857 előtt.[25] — Átmeneti jellegű a pesti Treichlinger- és a Tarczalovits-ház architektúrája.

A kétemeletes *Treichlinger-ház* (VI. Révay u. 10.) 1846/48-ban épült az egykori terézvárosi Retek-utcában,[26] a bécsi származású Treichlinger József mű- és zeneműkereskedő számára.[27] Az épületre a század vége felé III. emeletet húztak, és késő historizáló modorban átalakították. Wieser architektúráját illetően így csak az engedélyezési terv homlokzatrajzára támaszkodhatunk. A beadványi tervek viszonylag kis léptéke azonban, továbbá többé-kevésbé sematikus jellege és az esetleges munkaközi módosítás eshetősége nem teszi lehetővé az eredeti mű részletekbe menően hiteles, értékelhető felidézését.

Az előzőnél jelentősebb négyemeletes *Tarczalovits-ház* (V. Tüköry u. 5.) 1848/50-ben épült az egykori lipótvárosi Spiegel- és Veréb utca sarkán,[28] a késmárki születésű Tarczalovits Antal ügyvéd számára.[29] Az épületre itt is, mint a Pichler-háznál, két terv készült. Először egy háromemeletes, szélső rizalitos homlokzatokkal megoldott tervet nyújtottak be, melynek alapján az építkezést megkezdik.[30] Néhány hónap múlva négyemeletes, középrizalitos homlokzatokkal képzett módosított terv alapján folytatják a munkát.[31] A megvalósult homlokzatok mindkét tervből mutatnak vonásokat, részletképzésük több eleme azonban a tervekről le sem olvasható. Az oldalhomlokzat középrizalitjának I. emeleti erkélymellvédjében öntöttvas-betéteket látunk, a romantikára jellemző, de antik-mitológiai tárgyú bronz fejekkel (Jupiter, Juno, Pallas Athene stb.). Fontos mozzanat, hogy a lépcsőház III. emeleti oszlopainak fejezete előre vetíti azt a Wieserre jellemző formálást, amit majd a Horváth- és a Földváry-háznál fogunk látni.

A gótizáló romantika jeles emléke volt a nagyszabású sashegyi *Weber-villa* (XII. Meredek u. 5. helyén), a budai hegyvidék kevés gótizáló villáinak egyike.[32] 1845/48-ban épült a soproni születésű Weber János közgazdasági és jogi szakíró, később állami tisztviselő számára.[34] Az általánosan megszokottnál erőteljesebben angolos gótikájú villa különös sajátsága a teljesen szimmetrikus, minden szeszélyességet nélkülöző négyzetes alapelrendezés,[35] tömegének dobozszerűen kubusos megformálása,

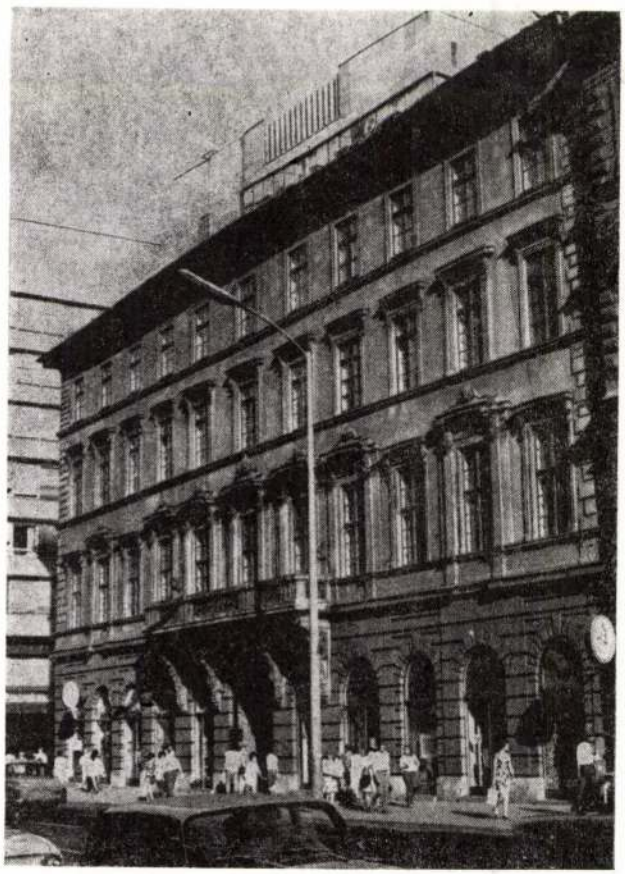

10. A Horváth-ház (Budapest, V. Kossuth Lajos u. 3.), 1852—53

11. A föld allegorikus konzol-szobra a Horváth-házon, Bauer Mihály műve

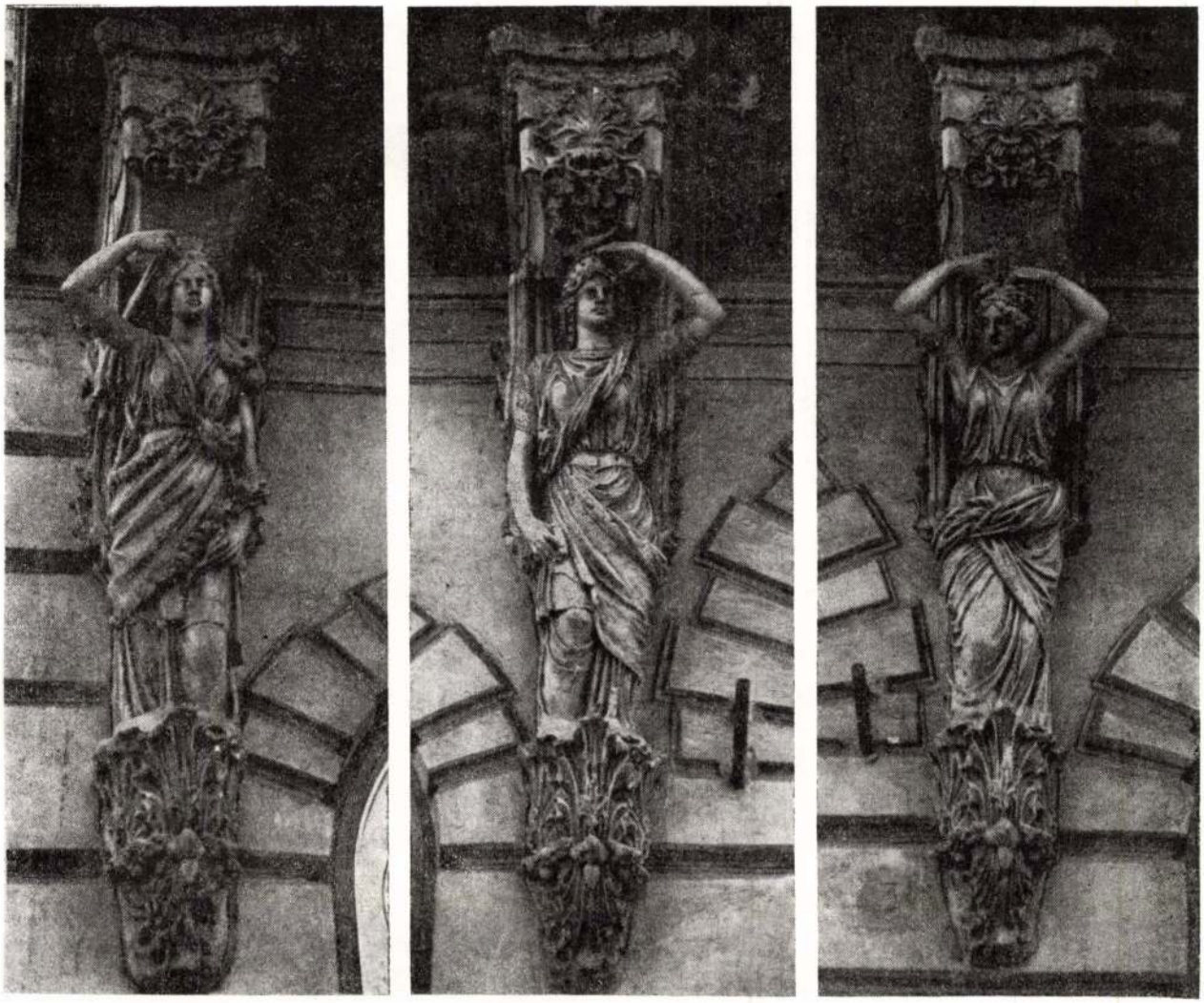

12. A Horváth-ház allegorikus konzol-szobrai: tűz, víz, levegő. Bauer Mihály művei

minden vertikális mozgalmasság, szaggatottság kerülése, így a toronynak is mellőzése.[36]

A velenceies gótikát idéző Pichler-házon és az angolos gótikát felhasználó Weber-villán kívül egyelőre más gótizáló művet nem ismerünk Wiesertől. De feltételesen kapcsolatba hozhatunk nevével egy enyhén középkorias díszítésű, „félköríves" modorban készült házat, szegmensives nyílásokkal, törpeívezetekkel stb. Ez az épület az egykori *„London"-szálló* (VI. Marx tér 1. helyén), amely 1862/63-ban épült Emmerling Károly kávés, vendéglős, a városi községtanács tagja számára. A beadványi tervet[37] mesterünk írta alá, de az architektúra idegen ismert műveitől, és felmerült — bár bizonytalanul — más, mesterjoggal nem rendelkező építész szereplésének lehetősége is. Elképzelhető tehát, hogy Wieser csak kivitelező-vállalkozója volt az építésnek.[38]

A barokkos romantika sajátos, Pán József épületeinek oldott kedélyességét, Máltás homlokzatainak harmonikus és dekoratív lendületességét nélkülöző, teljesen eredeti változatát képviseli több munkájában Wieser Ferenc. Bár az egyéb stílusváltozatokban is, mint láttuk, kiválót alkotott, egyéni hangját mégis ez a változat jelenti, formaleleménye, eredetisége itt mutatkozik meg legjobban. Sajátos tört párkányok, mértéktartó, éles metszésű, kissé szálkás hatású díszítmények, amelyek nem szönyegszerű egyenletességgel vonják be a felületet, hanem egyes helyekre koncentrálódnak — ezek jellemzik architektúráját, melynek a háromemeletes *Horváth-ház* (V. Kossuth Lajos u. 3.) romantikus átalakítása[39] a legkiválóbb példája. Eredeti formájában 1816/17-ben építtette Szentgyörgyi Horváth József kamarás Pollack Mihállyal. A háromemeletes klasszicista épület Pollack egyik legismertebb pesti bérháza volt, melyet a korabeli írások a kiemelkedő házak között tartottak számon. Különösen belső térképzése volt figyelemre méltó gazdag bejárati csarnok és lépcsőház együttesével. Az átalakítás 1852/53-ban készült Szentgyörgyi Horváth Ödön számára. Az átalakítás során a homlokzati nyílások ritmusa, a kapualj-előcsarnok-lépcsőház térkompozíciója érintetlen maradt, de az architektonikus kiképzés kívül-belül tökéletesen megváltozott. Éspedig nemcsak a külsőben, hanem a belsőben is, ahol a Pichler-házhoz hasonló gazdagsággal megjelenik a homlokzati architektúra világa. Mint a Pichler-háznál, csak itt jóval korábban, megjelenik a mezzanin-megoldás: az első udvar körüli szárnyak belső traktusának földszintjét megosztva Wieser mezzanin szintet létesít. Ugyanakkor a főlépcsőt, mely eredetileg csak a II. emeletig vezetett, felvezeti a III. emeletre is. A lépcsőház kiképzésében külön figyelmet érdemelnek a nagy fantáziával, eredetiséggel és formáló készséggel megoldott oszlop- és lizénafejezetek. Ezek a korintusi fejezet alapdíszpozíciójából kiinduló, de teljesen új, romantikus megoldáshoz jutó díszítmények egészen egyedülállóak, s kitűnően viszik tovább azokat a vonásokat, melyek az egész architektúrát jellemzik. A fejezetek egy részében formailag jól simuló megoldással ló- és agár kutya-fejeket láthatunk. Ezek a vadászatra utaló fejek nyilván az építtető óhajára készültek, megoldásuk módja azon

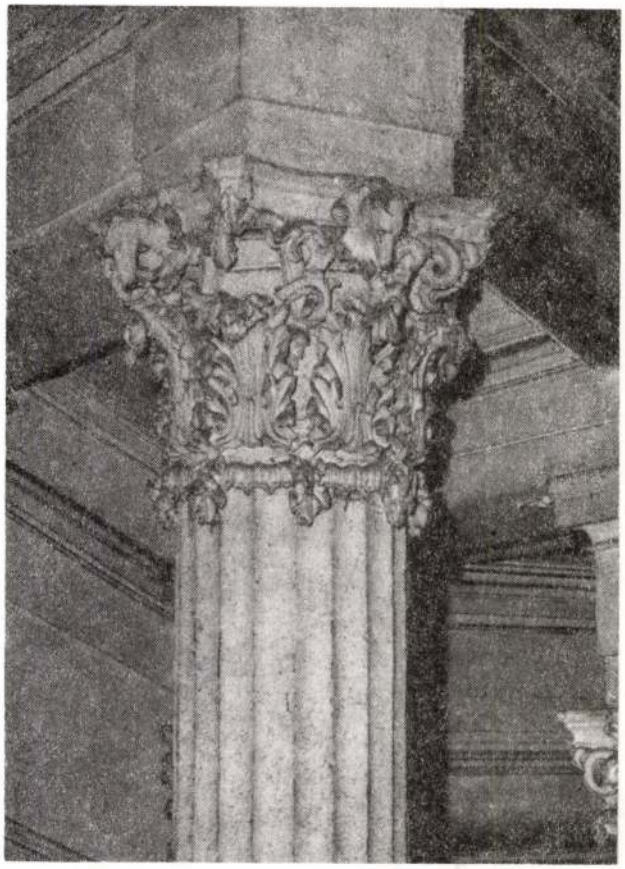

13. A Horváth-ház lépcsőházának kutyafejes oszlopfője

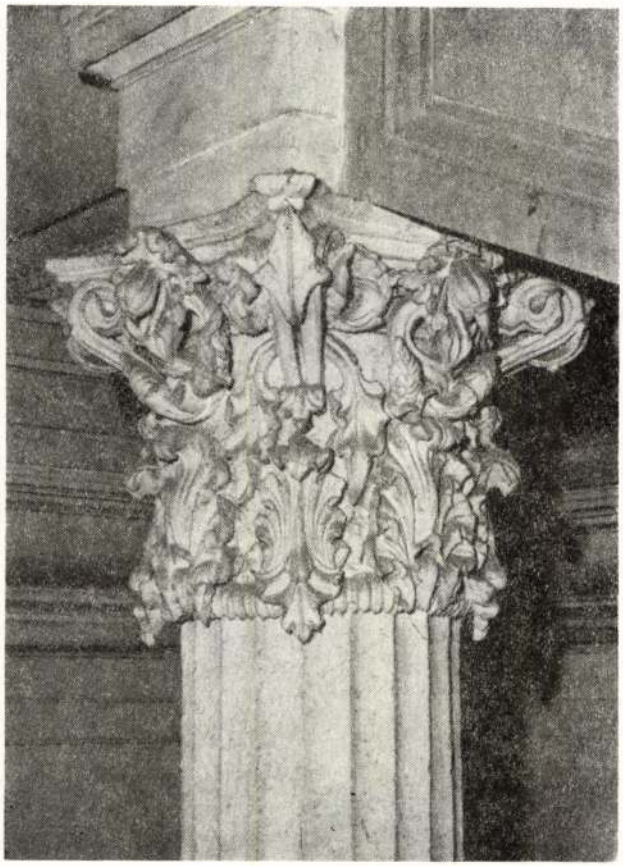

14. A Horváth-ház lépcsőházának gyümölcsdíszes oszlopfője

15. A Földváry-ház (Budapest, V. Október 6. u. 5.), 1862—63

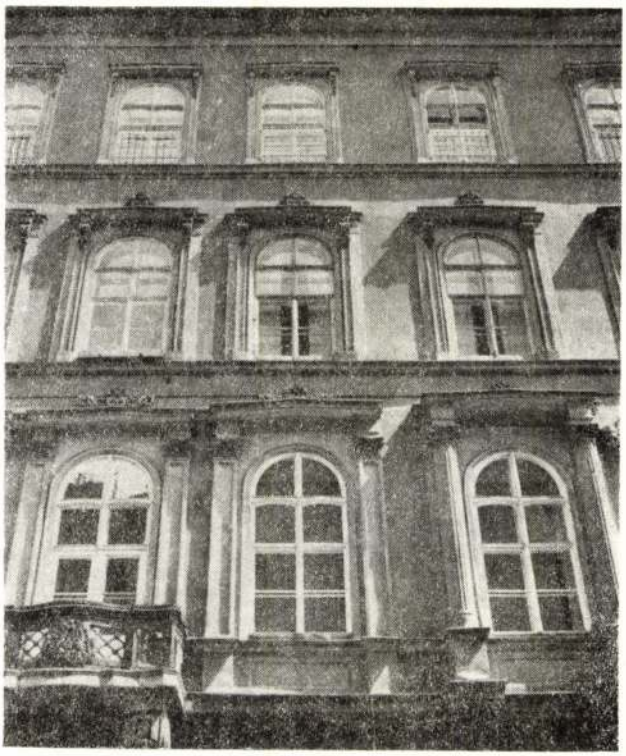

16. A Földváry-ház homlokzatának részlete

17. A Vogel-ház (Bp. VI. Paulay Ede u. 33.), 1860—62

ban a tervező építészt és megvalósító szobrászt dicséri. Mivel a Kossuth Lajos utcai homlokzat I. emeleti középerkélyének női konzol-figuráiról, melyek a négy elemet (tűz, víz, levegő, föld) jelképezik, egykorú híradás alapján tudjuk, hogy Bauer Mihály pesti szobrász művei,[49] joggal tételezzük fel ezt az oszlopfőkről s az épület egyéb díszítményeiről is. Az erkély mellvédjének öntöttvas rácsbetétjeit az alapsíkból kiemelkedő Merkur-fejek díszítik, miként — mint láttuk — az antik mitológiából merített a néhány évvel korábban épített Tarczalovits-ház mellvéd-díszítése is.[41]

Ugyanennek a modornak másik kiváló, bár a háborúban komolyabban megsérült példája a háromemeletes *Földváry-ház* (V. Október 6. u. 5.), mely 1862/63-ban épült Földváry Miklósné Kappel Malvin számára.[42] Tulajdonképpen az egykori Bálvány és Sas utca közt átmenő nagy ház Bálvány utca felőli szárnyának teljes újra építése történt ekkor.[43] A homlokzatot — a romantikában gyakori — két szélső rizalit szegélyezi. Ezeket az első emeleten egy-egy gazdagon formált zárterkély hangsúlyozza, a főpárkány felett pedig — ekkor még igen korainak számító — manzárd-tető, ill. -ablak, mely mögött műterem helyezkedett el. A lépcsőházban a Horváth-ház lépcsőházának oszlopfőivel csaknem teljesen megegyező fejezeteket látunk. Itt említjük meg, hogy Wieser kidolgozott és szívesen használt egy hármas tagolású kapu-asztalosmunka megoldást, melynek legművészibb változata a Pichler-házon, egy-egy szép példája a Horváth-házon és itt látható.[44]

E modornak még egy egyszerű, de ízléses példája maradt fenn, a kétemeletes *Vogel-ház* (VI. Paulay Ede u. 33.), mely 1860/62-ben épült Vogel Sebestyén „bútorgyárnok" özvegye, Schwachhoffer Karolina számára.[45] A nem egészen érintetlen formában levő, tulajdonképpen klasszicizáló rendszerű romantikus homlokzaton elsősorban az I. emeleti ablakok szemöldök- és mellvédkiképzése, valamint a főpárkány mutatja a Wieser-architektúra sajátságait.

Wieser munkásságában megvalósult középületet nem ismerünk, de tudunk két ilyen tervéről — egy pályatervről és egy ideáltervről —, melyek mutatják, hogy nem a képesség és ambíció, hanem inkább az alkalom és esetleg az az igyekezet hiányzott, hogy ilyen megbízásokat magának kiharcoljon.

Az 1861-es ideiglenes országháza terve,[46] melyet az országgyűlési bizottság a benyújtott tervek közül legjobbnak ítélt, és elfogadásra javasolt, egyemeletes, korai historizáló architektúrával megoldott épület volt — az utolsó stílusváltozat, mellyel Wieser munkásságában találkozunk. Bár az építészeti romantika még virágzott, a Vigadó építését éppen csak elkezdték, mégis szinte mindenki számára úgy tűnt, ilyen világi rendeltetésű középület csak az antikos-reneszánszos formavilág valamilyen változatával oldható meg, amit a másik fennmaradt terv, Kauser Lipóté is tanúsít. Ezt az ízlésfordulatot nem csak Ybl néhány korai palotájának stílusa sejteti, hanem elsősorban a Magyar Tudományos Akadémia székházának építésével kapcsolatosan kirobbant stílusvita, mely a neoreneszánsz első látványos győzelmét, s alapjában véve a fordulatot jelentette.

Wieser jó ízlésű és jó arányú architektúrájánál talán fontosabb és megragadóbb a tömegkompozíciója, a négyzetes alaprajzú földszintes részből kiemelkedő, öntöttvas szerkezetű sátortetővel fedett hengeres emeleti résszel, mely az országgyűlés két házának ives termeit tartalmazta. Felépítését az országgyűlés idő előtti berekesztése, ill. a politikai események kedvezőtlen alakulása megakadályozta.

Ismeretlen időpontban ideáltervet készített Wieser egy vigadóval összekapcsolt színházra.[47] A tervekről világosan megállapítható, hogy a pesti Német Színház és a Vigadó lebegett tervezőjének szeme előtt, de nem lehet tudni, mikor és milyen célból készült. Lehet tanulmányokkal összefüggő feladat megoldása és lehet 1849 utáni eszmei terv. Az elsőt motiválja, hogy a pesti Redoute építése (1829—1832) után nem sokkal ez még élő problémaként a tanulmányait végző Wiesernek feladható volt. A másodikat az, hogy a Német Színház 1847-es leégése és a Redoute 1849-es lebombázása után az újjáépítés ennek (egy háztömben a színház és a Vigadó egyidejű felépítésének) lehetőségét is felvetette. A második változat látszik a sokkal valószínűbbnek, részben azzal is alátámasztva, hogy 1847-ben, a színház újjáépítésének tervpályázatán Wieser a zsűri tagja volt,[48] s így a feladattal szorosabb kapcsolatba került. Wiesert ezúttal alkalmasint nem az architektúra megoldásának problémája foglalkoztatta, hanem az alaprajzi megoldásé, a színház-vigadó építés feladata.

FÜGGELÉK

Az 1861. évi ideiglenes képviselőház tervpályázat rövid, néhány adatos említésére a szakirodalomban több helyen is van példa, részletesebb, levéltári forrásokra is támaszkodó ismertetésére azonban ez ideig csak egyetlen, évfordulós megemlékezés vállalkozott.[49] Ennek alkalmi jellege sem a téma kimerítő feldolgozását, sem a hivatkozott források maradéktalan kiaknázását nem tette lehetővé. Addig is, amíg e pályázat monografikus feldolgozása megtörténik, célszerűnek és a további kutatás számára hasznosnak mutatkozik a pályázat eredményét összefoglaló országgyűlési bizottsági jelentés ismertetése.[50]

Az 1861. ápr. 6-án megnyitott országgyűlés ápr. 9-i, második alsóházi ülésén bizottságot küldött ki a Pesten építendő ideiglenes képviselőház alkalmas helyének kikeresésére, valamint tervek és költségvetések beszer-

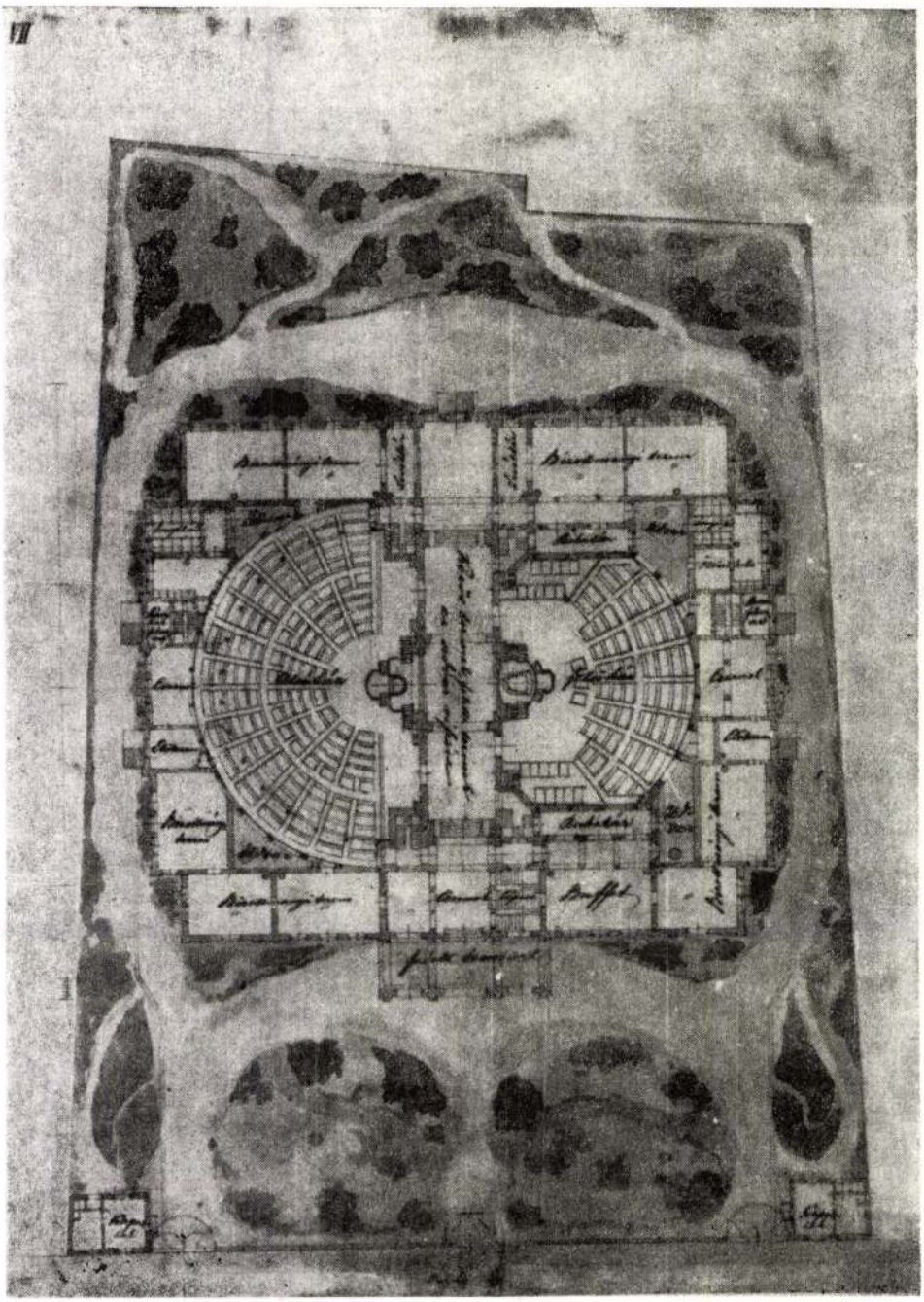

18. Az ideiglenes országháza pályaterve, 1861. Alaprajz

zésére.[51] 1861. jún. 27-én kelt jelentésében a bizottság beszámol végzett munkájáról, és az országgyűlésnek javaslatát tesz. A Lónyay Menyhért bizottsági előadó által aláírt jelentés 17 db (terv- és irat-) mellékletre utalva adja elő mondanivalóját. Áttekintésünket e mellékletek sorrendjében, azok ismertetésével végezzük el.

1. *Metelka* vállalkozónak terve és költségvetése a nem rég épült Nemzeti Lovarda képviselőházi tanácskozó teremmé történő átalakítására, melyhez még két kisebb bizottsági terem is járulna. Ez — a belső berendezés nélkül — 27 404 forintba kerülne. Később a vállalkozó levélben közölte, felmérve a helyiségeket úgy találta, hogy a költségek magasabbak lesznek.
2. *Ybl Miklós*nak az év januárjában Pest városához benyújtott terve, ugyancsak a Nemzeti Lovarda átalakítására, szintén gondoskodva bizottsági tárgyaló termekről is. Ennek költsége — a belső berendezés nélkül 32 685 forint.

   A bizottság mindkét tervet elveti, mivel nézete szerint a lovardát nehéz lenne célszerűen és akusztikailag kielégítően átalakítani, másrészt méltánytalan lenne a fővárost az oly rég óhajtott lovardájától talán évekre is megfosztani. De gazdaságos sem lenne, mert eredeti célra való visszaalakítása után az átalakítási költségek teljesen elvesznének.
3. *Ganz Ábrahám* vasgyáros egy teljesen vasból építendő képviselőház tervét nyújtotta be, mely 500 fős üléstermből, 6 bizottsági tárgyaló teremből és két előcsarnokból állt. Berendezés nélkül 58 000 forintra kalkulálta a költségeket, és vállalta, hogy három hónapon belül elkészíti.

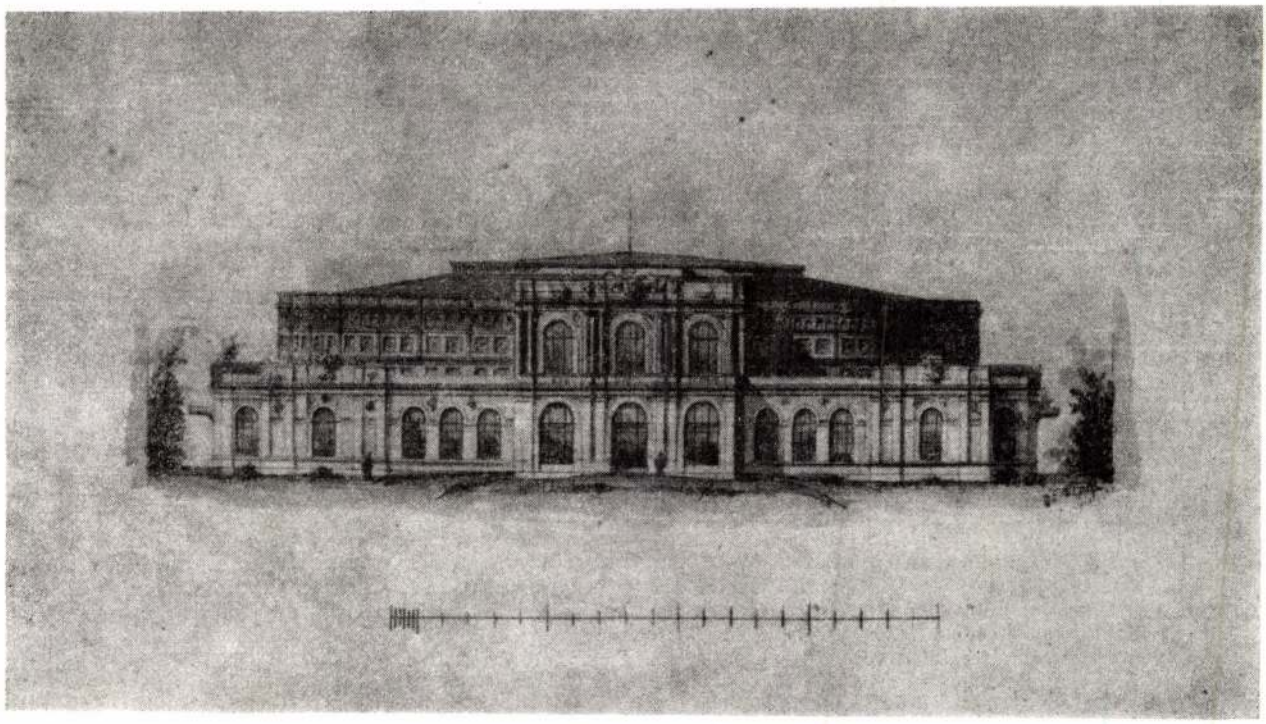

19. Az ideiglenes országháza pályaterve, 1861. Homlokzat

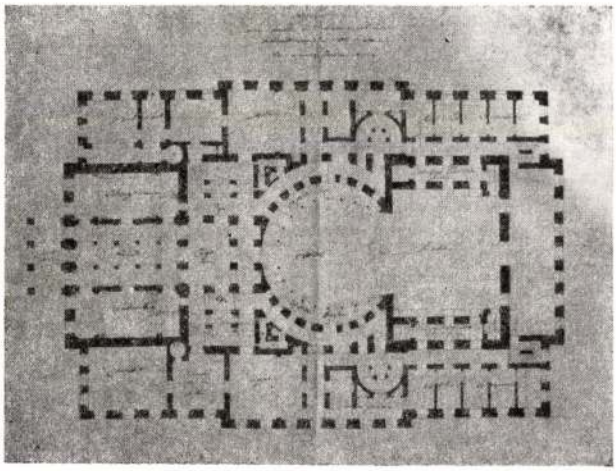

20. Egy színház és vigadó ideálterve, 1850-es évek (?) Földszint alaprajz

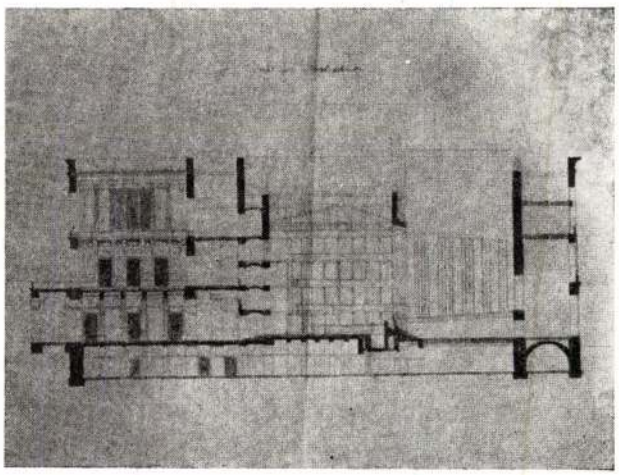

21. Egy színház és vigadó ideálterve, 1850-es évek (?) Hosszmetszet

4. *Ybl Miklós* fából építendő képviselőház terve, mely az üléstermen és az előcsarnokon kívül két bizottsági tárgyaló termet tartalmazott. Kalkulált költsége 75 343 forint volt, elkészítését Ybl hat hét alatt vállalta.
5. *Kauser Lipót* téglából építendő első képviselőház terve. Miután Kauser belátta, hogy terve nem tartalmaz elegendő szükséges helyiséget, „volt oly szives" és tervezett egy másik, bővített változatot.[52]
6. *Kauser Lipót* téglából építendő második képviselőház terve, az előzőnél nagyobb, jó beosztású, minden kényelemmel ellátva. Hat hét alatt történő megépítését 70 458 forint 3 krajcárért vállalta berendezés nélkül.
7. és 8. *Wieser Ferenc* terve és a hozzá tartozó „memorandum", mely a műleírást, ajánlattevést tartalmazta.[53] A szereplő tervek közül ez volt az egyetlen, mely egy épületbe foglalva alsó- és felsőházat helyezett el, tehát országházát tervezett. A Kauser-tervhez hasonlóan tartós anyagokból (tégla, kő) előirányzott építkezésre Wieser 130 000 forintos ajánlatot tett (a belső berendezés nélkül), és vállalta, hogy tizenkét hét alatt elkészíti.

Miközben a bizottság ezekkel a tervekkel foglalkozott, figyelmet szentelt annak is, hogy — az erdélyi stb. képviselők megérkezésével — a képviselőházi ülések számára rövidesen szűk lesz a Nemzeti Múzeumnak kényszerűen e célra használt díszterme. Ezért véleményt kér Ybltől, miként lehetne néhány nap alatt a nagyterem befogadó képességét növelni.

9. *Ybl Miklós* terve a Nemzet Múzeum nagyterme befogadó képességének növelésére. A terv a terem hosszában elhelyezett üléssorokat a keskeny oldalon levő egyik oszlopgaléria helyén folytatja, hogy 458 képviselő számára helyet teremtsen. Az átalakítás 6358 forintba kerül.

A bizottsági tárgyalásoknak már kezdetén felmerült, nem lehetne-e olyan átalakítást, ill. építkezést végezni, amely itt, egy helyen biztosítaná az országgyűlés mindkét házának működését. Ennek megoldására három terv született (10, 11, 12). Mindegyik változatnál a főrendiház a díszteremben ülésezett volna, s az alsóház elhelyezésére kellett megoldást találni.

10. *Ybl Miklós* terve a Nemzeti Múzeum előcsarnokának alsóház részére történő átalakítására. Ez azonban nem felelt meg, mert a hallgatóságnak csak nagyon kevés helyet lehetett így biztosítani. Tervezője ezért másik megoldást dolgozott ki.
11. *Ybl Miklós* terve a Nemzeti Múzeum udvarában álló épületre az alsóház részére. A múzeum építészeti kialakításával harmonizáló architektúrájú, azzal összekapcsolt épület földszintje tégla és kő falazatú, emeleti része vasszerkezetű lett volna, és 93 000 forintba került volna.
12. *Wieser Ferenc* terve a Nemzeti Múzeum külső oldalához csatlakozó épületre az alsóház részére, az Ybl-tervhez hasonlóan a földszinten szilárd anyagból, az emeleten vasszerkezettel. Költsége 75 000 forint lett volna.

A Nemzeti Múzeumot érintő terveket azonban (10, 11, 12.) végül is egységesen elvetették. Nem tartották helyesnek, hogy a múzeumot törvényesen előírt nemes céljának betöltésében akadályozzák, ha már új épületet építenek. Az öntöttvas építményt (3. sz.) hőszigetelési elégtelensége, a faépítményt (4. sz.) tűzveszélyessége miatt nem találták megfelelőnek. A lovarda átalakítás (1. és 2. sz.) mellőzésének szempontjairól már volt szó.

Így végül is csak Kauser módosított terve (6. sz.) és Wieser terve (7. sz.) jött számításba, s a kettő közül az utóbbit részesítették előnyben.

Bár a Kauser-féle tervvel is meg voltak elégedve, Wieser számára a döntő előnyt az biztosította, hogy egy épületbe szervezte az alsó- és a felsőházat, vagyis hogy országházát tervezett. Természetesen az alaprajz is jó volt, végül is több helyiséget tartalmazott, mint bármelyik másik terv, így a legkisebb konpromisszumot jelentette egy végleges változattal szemben. Költségeit is igen előnyösnek ítélték, és elismerést aratott az architektonikus megformálás is. Ha az indokolásban nem is szerepelt, bizonyára örömmel vettek egy olyan megoldást, mely az országháza szimbolikus jelentését — ha ideiglenes épületről volt is szó — a leginkább hordozta, amire csak országház s nem képviselőház volt alkalmas.

13. *Wieser Ferenc* módosított, végleges terve. — Miután a bizottság elfogadta Wieser benyújtott tervét (7. sz.), felkérte gróf Andrássy Gyula és Gorove István képviselőt, vizsgálják meg részletesen a tervet. Ennek nyomán a bizottság néhány részlet módosítására tett javaslatot, amit Wieser végre is hajtott. Ezt tartalmazta a módosított változat.

A tervek beszerzésén kívül — mint láttuk — feladata volt a bizottságnak, hogy az épületnek alkalmas építési területet keressen, és azt e cél számára biztosítsa. Erre vonatkoznak a további (14—17. sz.) mellékletek. A kiválasztott terület az Egyetem tulajdonában levő egykori füvészkert egy része volt a Múzeum körút mentén, a régi Nemzeti Színház mellett, a későbbi bölcsészeti kar kőzettani intézetének helyén.

14. *A képviselőház elnökének* levele (másolat) az egyetem vezetőségéhez, melyet a bizottság megkeresése alapján írt, kérve a füvészkert szóban forgó részének átengedését.
15. *Az egyetem vezetőségének* kedvező válaszsa.
16. *A képviselőház elnökének* levele (másolat) Pest város főpolgármesteréhez, melyben kéri a város nyilatkozatát arról, hogy vállalja az ideiglenes képviselőház építési költségének megelőlegezését. A képviselőház 1861. ápr. 9-i, második ülésén ugyanis Pest város képviselője ezt felajánlotta, mivel az országgyűlés szabad pénzeszközökkel még nem rendelkezett.
17. *Pest városának* erre vonatkozó pozitív határozata.

Végül az országgyűlési bizottság hat pontba szedve összegzi javaslatát. Ezek részben jogi, részben gyakorlati természetűek, köztük pl. az a javaslat, hogy a kivitel ügyeinek kézben tartására, irányítására nevezzenek ki öttagú bizottságot a felső- és az alsóház tagjaiból. S ami szempontunkból a legfontosabb: az ideiglenes képviselőház tervek közül Wieser Ferenc tervét fogadják el.

Mint tudjuk, Deák Ferenc javaslatára végül is az uralkodói leirat megérkezéséig nem tárgyalják az országháza építésének ügyét, az országgyűlési bizottság ismertetett jelentését a benne foglalt javaslatokkal együtt[54]. Az elutasító leirat megérkezése, az országgyűlés aug. 22-én történő feloszlatása után erre nem is került sor soha. — Mint ahogyan az 1844-es országháza tervpályázatról szóló, 1848. márc. 30-án beterjesztetett jelentést is az országgyűlés észrevétel és intézkedés nélkül vette tudomásul, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy majd alkalmasabb időben foglalkozik vele, ami aztán a szabadságharc bukása miatt sohasem történt meg. Akkor azonban egy előkészítő bizottság sem vizsgálta meg az anyagot, nem született javaslat, az országgyűlési jelentés pusztán a tervek beérkezésének tényéről tudósított.

Komárik Dénes

Rövidítések

ÉÉT.	— „Építés- Építészettudomány"
FL.	— Budapest Főváros Levéltára
Illyefalvi	— *Dr. Illyefalvi I. Lajos* (szerk): Pest és Buda polgárjogot nyert lakosai, 1687—1848. Budapest é. n., 1940 körül. Plágiumper miatt nem jelent meg. Gépiratosan kiegészített példánya a FL.-ban.
MV.	— „Műemlékvédelem"
OL.	— Magyar Országos levéltár
Zakariás	— *Zakariás G. Sándor:* Budapest. Magyarország művészeti emlékei 3. kötet. Budapest 1961.

JEGYZETEK

1 Figyelemre méltó és Wieser kortársi megbecsüléséről tanúskodik, hogy szerepel az akkor egyetlen, igényes kiállítású életrajzi gyűjteményben. *Hajnal.* Arczképekkel és életrajzokkal díszített album. Tulajdonos szerkesztő és kiadó: *Sarkady István.* (Második új kiadás). Bécs, 1867. (A továbbiakban: *Hajnal album)* Az oldalszámozás nélküli kiadvány tényleges megjelenése, az utószó tanúsága szerint 1868. Wieser litografált arcképe Marastoni József műve 1866-ból. Ez az életrajzi gyűjtemény, mindig más összeállításban, többször is megjelent (1863, 1865, 1867, 1873), s mindössze három hazai építész szerepelt bennük: Feszl Frigyes (1863), Ybl Miklós és Wieser Ferenc (1867). Szakirodalmunkban több Wieserre vonatkozó adat eredete erre a munkára megy vissza, anélkül hogy ugyanakkor említésével bárhol is találkoznánk. — Teljes mértékben erre támaszkodik *Dr. Constant von Wurzbach:* Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. LVI. Wien, 1888. 49—50. old. Wiesernek mint magyarországi építésznek szereplése is kivételesnek számít e lexikonban.

2 *Hajnal album.; Schmall Lajos:* Adalékok Budapest székes főváros történetéhez. Budapest 1899, 185, 243, 277, 279. (id. Wieser Ferenc ácsmesteren kívül a család más tagjainak városi szerepléséről is).

3 Anyja Spiegel Erzsébet volt. *Hajnal album.*

4 *Hajnal album; Fleischer Gyula:* Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián. Budapest 1935, 96.

5 Uo.

6 *Hajnal album:* „. . . mint építész Angliában tanult, a hol meg is nősült" — írta évtizedekkel később Divald, feltehetően Wieser akkor még élő rokonainak tájékoztatása alapján. *Divald Kornél:* A barátok tornya Budapesten és Wieser Ferenc. „Művészet" I. (1902) 229.

7 *K-pf.:* (Szemle némely keresztény-művészeti munkálatok fölött a fővárosban) „Budapesti Hírlap" 1859, dec. 4. (288. sz.) [1—2.]

8 A céhrendszer utolsó ötven esztendejének pesti építőmesterfelvételi anyagát megvizsgálva azt találtuk, hogy a szereplő 71 mester és mesterjelölt közül mindössze ötnek mesterfelvételi iratai nem voltak fellelhetők, éspedig egykorú hiány következtében, nem utólagos elkallódás miatt. Ebből — egyéb körülményekkel egybevetve — arra lehet következtetni, hogy ezek az ügyek simán és gyorsan intéződtek el. A névsor érdekes: *Hild József, Zitterbarth Mályás, Pollack Ágoston, Wieser Ferenc, Feszl Frigyes. Komárik Dénes:* Építészképzés és

Hogyan épült Budapest? (1870–1930). Budapest 1931, 478. úgy torzul el, hogy szerinte „a ... sashegyi birtokos egy Weber nevű magasrangú osztrák katonatiszt volt, akiről a hagyomány mint Hentzy-szerű alakról beszél; ... a szabadságharc elülése után szolgálatai jutalmául kapta volna a Sashegynek egy nagy részét, ..." — Említi még az épületet és tulajdonosát egy 1860 nyarán történt látogatás alkalmából: *Splényi Béla* emlékirata. Budapest 1984, II. köt. 368.

35 A már nem álló épület alaprajzi kontúrja leolvasható Buda város 1873-as felméréséről, az ún. Marek-féle térképről (FL.: *B.átt.* 5.).

36 Az épület helyére 1930/31-ben a Nôtre Dame de Sion zárdát építették, melybe házi kápolnaként átalakítva részben belefoglalták a villát. *Molnár József:* Budapest romantikus építőművészete. Budapest é. n. Gépirat. 1946-ban elfogadott doktori disszertáció 48–49.; *Siklóssy* 34. jegyzetben i. m. 480.: munkaközi fénykép a kápolnává történő átalakításról.

37 FL.: *EB. 13/1862.*

38 A *Hajnal album* nem említi, de mint a Weber-villánál láttuk, ez nem sokat jelent. — Az egész probléma részletes tárgyalása: *Komárik Dénes:* Az egykori „London"-szálló Pesten. MV.XXIII (1979) 2. sz. 187–192.

39 *Hajnal album; Zakariás,* 109.; *Sisa József:* Budapest, V. Kossuth Lajos u. 3. Tudományos dokumentáció Budapest 1981. Gépirat a Budapesti Műemléki Felügyelőség gyűjteményében.

40 „Divatcsarnok" I (1853. aug. 11.) 38. sz. 763. A „Hírvívő" rovatban szereplő eddig ismeretlen beszámolónak adatain kívül szemlélete is kordokumentum: „... A négy elemet t. i. tüzet, vizet, leget s földet ábrázoló, sükeresen faragott, de részletekben nem mindenütt arányos nőszobrok ékes szárnyain nyugvó csinos kőfaragású erkély a legszebbnek mondható egész fővárosban, hahogy a kissé bizarrnak a szépség nevét oda engedhetjük. Az egész mű, ... Pauer kőfaragó mester úr munkája. Az egész épület külvilági rajza bizanti styl rococo vegyülettel, ..." — A kortárs szöveg pontatlanul használja a „kőfaragó mester" megjelölést. Ilyen nevű kőfaragó mester azokban az évtizedekben egyáltalán nem létezett sem Pesten, sem Budán. Szerepel viszont a Pesten ekkor működő hat szobrász közt Bauer Mihály (1789–1854), akit gyakran írtak Pauernak is. Pester und Ofner Wegweiser. Gemeinnütziger Geschäfts-Kalender für alle Stände Ungarns auf das Jahr 1851. Ofen, é. n. 83.

41 Antik ikonográfiát mutat a Feszl Frigyes által tervezett, 1848/49-ben e házakkal kb. egyidejűleg épült Balassovits-ház (V. Váci u. 57.) főpárkány alatti három medaillon-feje: Paris, Helena, Menelaos is. Hogy vajon mennyire jellemző ez a korai szakaszban, a klasszicizmus közelében, ill. a romantika nem gótizáló változatában épült házakra, vagy mennyiben függ mástól, a korszak épületszobrászatának átfogó feldolgozása híján egyelőre nem mondhatjuk meg. Mindenesetre az ugyancsak viszonylag korai, de gótizáló Borsody-ház (V. Arany János u. 16., 1845–46) lépcsőházában a hét vezért látjuk, a Pekáry-házon (VII. Majakovszkij u. 47., 1847–49) pedig ősmagyar harcosokat.

42 *Hajnal album; Zakariás,* 118. — Az előző csak annyit mond, hogy építette „a Földváry-házat, a bálvány-utczában". Az utóbbi, csakúgy mint a hivatalos műemlékjegyzékek és az épületet említő szakirodalmi megnyilatkozások, nem tudnak a Wieser-féle periódusról.

43 Az engedélyezési terv- és iratanyag (FL.: *EB. 313/1862*) két sorozat tervet tartalmaz, az egyik 1862. III. 24-én, a másik V. 5-én kelt. Az első meglevő épületszárny átépítésének terve, a III. emeletet kivéve, mely új, a második teljes egészében új épületszárny terve. A keltezetlen, 1862. V. 5-én iktatott építési engedély kérelem kéri „... den Bau-Consens zu den anliegenden Plänen, und Aufrisse, für den Zubau des von Földváry'schen Hauses ...". — Miként az előző példáknál láttuk, a homlokzati terv itt is sematikus, sőt nem jelentéktelen részletekben el is tér a megépült változattól. Ha tehát az épület nem maradt volna fenn, pusztán az engedélyezési terv alapján nem alkothatnánk fogalmat a ténylegesen megvalósult architektúráról, mint a Pichler-ház vagy a Horváth-ház esetében sem.

44 A kocsibehajtóul is szolgáló kapuk a barokk és klasszicista épületeken kétszárnyúak voltak. Az előzőknél a gyalogkaput középen nyitották, úgy hogy az mindkét szárnyból kiharapott egy részt. A klasszicista kapukon vagy nem volt gyalogkapu, vagy az egyik szárnyból vágták ki. Wieser a — kb. egyenlő — hármas osztással középen megkapta a gyalogos közlekedéshez elégséges méretet, és kocsi behajtáshoz az egészet ki lehetett nyitni.

45 A *Hajnal album* nem említi. — *Zakariás,* 148.; *Ratkai Ida:* Budapest, VI. Paulay Ede u. 33. Tudományos dokumentáció. Budapest 1973. Gépirat a Budapesti Műemléki Felügyelőség gyűjteményében.

46 OL.: *T. 18. Kormányhatósági levéltárakból kiemelt tervek. Nr. 27: 1–2.* A két tervlap egyike a földszinti alaprajzot, a másik a homlokzati nézetet tartalmazza. — *Hajnal album; Lyka Károly:* Nemzeti romantika. Budapest 1942, 27.; *Ybl Ervin:* Ybl Miklós. Budapest 1956, 134. (52. jegyzet) először tudósít arról, hogy a két tervlap az OL.-ban megvan; *Pereházy Károly:* Egy 100 éves tervpályázat. „Magyar Építőművészet" 1962. 1. sz. 63–64. közli először a két tervlap képét. — A pályázatról, Wieser szerepléséről l.: a Függeléket.

47 Országos Műszaki Múzeum: *85.6.1.* ltsz. tékában: „Composition eines Theaters in Verbindung mit einem Redouten Saale auf 1000 Personen". A hat lapból álló sorozat 1960 körül került a Budapesti Műszaki Egyetem Építéstörténeti Tanszékéről a múzeumba. A terveket nagy valószínűséggel dr. Szabó Gusztáv műegyetemi tanár adta át a tanszéknek 1945 után, mikor felesége nagyapjának, Máltás Hugónak több tervét is odaadta. Szabó Gusztáv a Wieser családi rokonsághoz tartozott, Wieser Ferdinánd unokája volt. Györgyi Alajos egyik képe, mely a Wieser család egy tagját ábrázolja, az ő birtokában volt (B. Bakay Margit 25. jegyzetben i. m. 83.), később a Kiscelli Múzeumba került (Szabó Gusztávné közlése). A tervek speciális négyzethálós lapokra vannak rajzolva (ma milliméterpapírnak neveznénk), melynek osztása 2.19 mm, vagyis a hüvelyk (Zoll) 1/12 része (= 1 vonás). A tervek a tényleges helyrajzi szituációtól leginkább abban térnek el, hogy a Vigadó-rész itt derékszögű rendszerben csatlakozik az egész alaprajzhoz, míg a valóságban a Vigadó Duna-parti része ferdén kapcsolódik a tömbhöz.

48 *Nemes, Márta:* Die unbekannte Pläne von Carl Roesner zum Wiederaufbau des Pester Deutschen Theaters im Jahre 1847/48. »Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege« XXXIX (1985) 101.

49 *Pereházy* 46. jegyzetben i. m.

50 A jelentést a „Pester Lloyd" teljes terjedelemben közölte: Kommissionsbericht zu erbauende provisorische Landhaus. „Pester Lylod" VIII (1861. júl. 6.) Nr. 157. 2. Ismertetésünkben erre támaszkodunk.

51 Az ülés jegyzőkönyvének 10. pontja.

52 OL.: *T.18. Nr. 29: 1–6.* Az első terv a folio 2. és 5. lapon, a módosított terv a folio 1,3. és 4. lapon van, a költségkimutatás a folio 6. lapon található. Mindkét terv tárgyalóterme 480 képviselővel számol. A tervek szignáltak, de datálatlanok, a költségvetés 1861. Tavaszhó [= április] 6-án kelt, tehát az országgyűlési bizottság létrehozása előtt! — Első ismertetése: Művészet Magyarországon 1830–1870. Katalógus. Budapest 1981, 199. 3. tábla (a folio 1,4,5. képe).

53 Wieser két tervlapja (l.: 46. jegyzet) 1861. ápr. 24-én kelt. A „memorandum" meglétéről egyelőre nincs tudomásunk.

54 *Pereházy* 46. jegyzetben i. m. 64.

Az 5–7. és a 10–19. kép Szilágyi Edit fotója.

mesterfelvétel a XIX. században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. ÉÉT. III. (1971) 4. sz. 389. — Ugyanitt Wieser Ferenc mesterfelvételének közlése: 415—416.

9 FL.: *Pesti tanácsülési jegyzőkönyvek, 1840. ápr.* 317 (4127. tan. szám).

10 *Komárik* 8. jegyzetben i. m. 415—416.

11 Az elhalálozás időpontja a sírkő feliratának alapján. Az elhalálozás helye és a temetés időpontja: „Fővárosi Lapok" VI. (1869. szept. 3.) 201. sz. 793.

12 Budai lakása a mai Hunyadi János úti saját házában volt (Neuegasse vagy Albrechtgasse No. 131.). Először 1864-ben tudunk itt lakásáról. Pester Lloyd-Kalender für das Jahr 1865. Pest, 1864. Az előző évi kötet még a pesti Mérleg utcában tartja számon.

13 A Mező Imre úti fal mentén, annak a 3. kaputól dél felé eső szakaszán.

14 A kubusos stílusra nézve l.: *Komárik Dénes:* Egy sajátos tendencia a romantika korának építészetében. (Az ún. kubusos stílus kérdése). In: Művészet Magyarországon 1830—1870. Katalógus. Budapest 1981, 24—30.

15 *Hajnal album* (Wieser fontosabb műveinek felsorolásában); Előző jegyzetben idézett katalógus, 28—29, 213.

16 FL.: *SzB. 12732.* — Az építkezésekről havonta összeállított hatósági kimutatások (FL.: *SzB. 12830, 12912, 12970, 13011, 13054, 14013, 14069, 14106.)* tanúsága szerint a kivitel 1850 áprilisától 1851 júniusáig tartott.

17 *Hajnal album; Zakariás,* 92. — Épült Pichler Ferenc ausztriai származású kereskedő, pesti polgár *(Illyefalvi,* 240.) számára 1855 novemberétől — 1857 júliusáig. Az engedélyezési tervek első sorozata (mezzanin+háromemeletes változat) 1855. aug. 20-án kelt. Ennek alapján indult meg az építkezés, de munka közben tervmódosítás történt, ezért utólag, 1857. jan. 4-i keltezéssel egy második, módosított tervsorozatot (mezzanin+kétemeletes változat) nyújtottak be, mely szerint a kivitel megvalósult. A két sorozat egy jelzeten (FL.: *SzB. 17577.*) található. Megjegyzendő, hogy homlokzati terveik — miként gazdag díszítésű homlokzatok esetében szokott történni — az architektúrát csak egészen sematikusan jelzik. — Az építkezési időtartam a tervek melletti iratokból állapítható meg.

18 Ilyen közvetlen és intenzív angol hatásról, ill. kapcsolatokról e korszakban más hazai építészünknél nem tudunk példát. Az 1851-es londoni világkiállításra ugyan néhány építőmester eljutott, s ha ennek hatása nem is volt érdektelen, az előbbivel nem hasonlítható össze. Számottevő angliai hatással Wieseren kívül csak a pápai Vojta Adolf Károlynál (1834—1923) számolhatunk, aki két évig dolgozott angol építészek irodájában az 1860-as évek elején. Az ő munkássága azonban a romantika késői szakaszára és a historizmus idejére esik. (*Károly János:* Fejér vármegye története, V. Székesfehérvár, 1904. 93.; *Lyka Károly:* Adatok építészetünk történetéhez. „Magyar Művészet" IX. (1933) 57.) A romantikus építészetben oly fontos angol hatások közvetlen változatának ritka médiumaként e két mester jelentősége nyilvánvaló. Korai volta, angliai kapcsolatai, tanulmányai mibenlétének ez idő szerinti teljes ismeretlensége, mester és művének kvalitássága Wieser esetében még jobban sürgeti monografikus kutatását, angol relációinak feltárását — nemcsak saját maga, hanem romantikus építészetünk egészének, helyzetének jobb megismerése érdekében is.

19 *Ruskin:* The Stones of Venice, I—III. London, 1851—53.

20 Ilyen volt az alább tárgyalandó Horváth-ház és a Zitterbarth Mátyás irodájában Máltás Hugó által tervezett, ma is álló V. Münnich Ferenc u. 20. sz. ház (1850—52).

21 A szigorú neogotika hívei részéről érthetően kemény kritika érte az épületet. 1857-ben név nélkül, de a körülmények ismeretében szinte teljesen bizonyosan az akkor Pesten működő osztrák építész, Hans Petschnig tollából cikk jelent meg *Zur Würdigung der Bestrebungen auf dem Gebiete der Kunst in Ungarn* címmel, mely épületünkkel is foglalkozik. „Organ für christliche Kunst" VII. (1857. Júl. 1.) 13. 154—155. Közli *L. Gierse:* Berichte aus Ungarn im »Organ für christliche Kunst« aus den Jahren 1853—1873. »Acta Historiae Artium« 31. (1985) 46. »und so hat man denn den gewagten Versuch gemacht, mit einem Aufwande von nicht unbedeutenden Mitteln eine Alhambra en miniature in der Nähe der neu zu erbauenden Leopoldi-Kirche zu improvisiren. . . .«

22 *K-pf.:* (Szemle némely keresztény-művészeti munkálatok fölött a fővárosban) „Budapesti Hírlap" 1859. dec. 4. (288. szám) [1—2].; *Hajnal album; Zakariás,* 99.; *A. Czétényi Piroska—Szalkai Sándor:* A ferencesek pesti templomának helyreállítása. MV. XIII. (1969) 3. sz. 138—142. — FL.: *SzB. 19640, EB. 722/1861.* — A kivitel Szandház Károly szobrász és Schuster Károly kőfaragó munkája. A toronysisak Szandház Károly által készített gipsz modellje mai napig megvan a ferences templom tulajdonában. *Schoen Arnold:* Fővárosunk 1800—1873 között. Budapest 1948, 47.

23 Említésre érdemes, hogy a századfordulón kiváló művészettörténész ismeretlen barokk mester műveként dicsérte, éspedig az egész templom művészileg legértékesebb részeként. *Divald Kornél:* A barátok tornya Budapesten. „Művészet" I. (1902) 1. sz. 56—59. — Tévedését Wieser még élő rokonainak tájékoztatása alapján korrigálja: *Divald* 6. jegyzetben i. m.

24 *Hajnal album; Ifj. Horváth Béla, Marjalaki Kiss Lajos, Valentiny Károly:* Miskolc. Budapest 1962, 209—211. old.

25 *Hajnal album; B. Bakay Margit:* Györgyi (Giergl) Alajos 1821—1863. Budapest 1938, 41. Innen tudjuk, hogy Wieser műve 1857-ben már állott. Györgyi ugyanis ez év őszén megírja menyasszonyának, hogy „Wieser Ferenc számára a tőle tervezett Lónyai kastélyt is vászonra varázsolja" — *Lónyai Jánosné:* Töredékek. Nagyméltóságú nagylónyai és vásárosnaményi Lónyay Jánosné, Lónyay Florentina úrnő emlékiratairól, I—IV. Budapest 1891. A szerző az 1820-as évektől lakott Lónyán, meglevő épületben, a feljegyzések 1849-ben kezdődnek. A szabadságharc utáni nehéz idők leírása alapján nem valószínű, hogy itt építkezés lett volna, és ilyet nem is említ. Lónyay János (1796—1859) életkora is korábbi építkezést valószínűsít, ami valószínűleg nagyobb szabású átépítés, bővítés volt, mivel jóval Wieser mesterré válása előtt is itt már kastély állott. Lónyay Jánosné emlékiratain kívül említi ezt *Feöldi Doby Antal:* Lónyay család. Budapest 1895. 65. Egyébként sem az alapvető helytörténeti irodalomban, sem a Lónyay családról szólóban nem szerepel. — Ugyanígy nem találjuk a hivatalos műemlékjegyzékben, a kis- és nagytopográfiában sem. (Szabolcs-Szatmár megye topográfiájának II. kötete e tanulmány írásakor még nem jelent meg a kézirat alapján adott felvilágosítást Gerőné Krámer Mártának köszönöm.) A helybeliek tájékoztatása szerint 1960 körül lebontották (Sebestyén József közlése). Mivel a kistopográfiában (*Genthon István:* Magyarország művészeti emlékei 2. Budapest 1961.) nem szerepel, valószínű, hogy már annak írásakor a kastély vagy elpusztult, vagy értéktelenné rongálódott volt. — A lónyai kastély és a miskolci ref. templom tornyának valamilyen összekapcsolása révén születhetett Lyka téves adata, mely szerint a miskolcin kívül a lónyai ref. templom tornya is Wiesertől származik, amit aztán a szakirodalom kis része is átvett. *Lyka Károly:* A táblabíró világ művészete 1800—1805. Budapest 1922. IV. köt. 18., valamint a későbbi kiadásokban is.

26 *Hajnal album;* — FL.: *SzB. 11532.* — Az építkezésekről havonta összeállított kimutatások (FL.: *SzB. 11586, 11797, 12307.*) tanúsága szerint a kivitel 1846 novemberétől 1848 júniusáig tartott.

27 *Illyefalvi,* 320.; Pester Lloyd Kalender für das Schalt-Jahr 1860. Pest, 1860. 62.

28 *Hajnal album.* — Az építkezésekről havonta összeállított kimutatások (FL.: *SzB. 12307, 12528, 12641, 12794, 12970.)* tanúsága szerint a kivitel 1848 áprilisától 1850 decemberéig tartott. A Spiegel-utca az itt nagy kiterjedésű fateleppel rendelkező s később Tüköry néven nemességet szerző Spiegel ácsmester családról kapta a nevét.

29 *Illyefalvi,* 313.

30 FL.: *SzB. 12193.* Kelt 1848. III. 12-én.

31 FL.: *SzB. 12315.* Kelt 1848. VI. 22-én.

32 A *Hajnal album* nem említi, csupán annyit mond, hogy Wieser épített „több ékes villát és nyárilakot a testvér főváros környékén"; *Schoen* 22. jegyzetben i. m. 41. „adatok hiányában homályos történetű, romantizáló gótikus stílusú villának" nevezi, melyről a telekkönyv alapján csak annyit tud, hogy 1848 előtt épült. Továbbá közli, hogy kiállított képe mesterjegy nélküli, Dörre Tivadarnak tulajdonítható ceruzarajzú vázlata 1877-ből.; *Horler Miklós:* Budapest műemlékei II. Budapest 1962. 528. is csak ennyit tud, s csak ezt az egyetlen ábrázolást ismeri.

33 Az épületnek engedélyezési terve és iratai nincsenek, ilyenek Buda városából az 1854. előtti évtizedekből nem maradtak fenn. Az építkezésére vonatkozólag két forrásunk van. Az egyik Wieser nevét őrizte meg számunkra, a másik az építkezés és az épület részletesebb leírását. *Novak, D.:* Ofen vor einem Dezennium und jetzt. „Pesther Handlungszeitung" XIX. (1846. aug. 8.) Nr 35. 147.: „Gegenwärtig lässt Herr Weber, aus Pesth, am Fusse des kahlen Adlerberges, . . . ein Gebäude im byzantinischen Style erbauen, . . . Erbauer des Gebäudes ist Hr. Wieser". — *-i. -n.:* Palota a Sashegyen. „Képes Újság" I. (1859. aug. 7.) 3. sz. 27—29.: „Az 1842. évben a Sashegynek egész uratlan magaslatát a nagy tudományú, és köztiszteletű . . . Weber János úr vevé meg azon szándékkal, hogy a puszta hegytetőt ékes ligetté varázsolja. — Miután az egész hegy legszebb pontját kiszemelé a művelt ízlésű tulajdonos; megkezdé 1845-ben azon gyönyörű palota építését, melyet képünk ábrázol. . . . Az építés csak lassan haladhatott: miután tömérdek természeti akadálylyal kellett megküzdeni. Az építési anyagok a meredek sziklákon igen nehezen szállíthattak föl. A pompás építmény 3 évi munkába került, mígnem végre 1848-ban teljesen kész lőn. — A mi fekvését és építészeti modorát illeti: főhomlokzata Pesttel szemközt kelet felé néz; karcsú oszlopait, s tornyocskáit szőlőindák fonják körül zöld leveleikkel; az ablakok magasak, góth ívezetűek, — szóval az egészen a legszebb góth építésmodor van képviselve, . . . — A palota homlokzatának megfelelő góth stylben készült az annak belsejében levő, s 1853-ban ünnepélyesen beszentelt házi kápolna, merész boltívezetével; a díszes főterem szintén ezen modort viseli magán: míg az épület lakosztályai a közhasználatra alkalmasabb polgári stylben készültek." — A 28. oldalon jelzés nélküli, Haske és Társa műintézetében készült litográfia mutatja a villa keleti és északi homlokzatát, gazdag táji környezetben.

34 *Szinnyei József:* Magyar írók élete és munkái. XIV. Budapest 1914, 1020—21. hasáb. Weber, ki a szabadságharc előtti évtizedekben „a mérsékelt haladók táborában a hazai reform minden irányában serényen működött", s a 48-as minisztérium titkára volt, a szabadságharc bukása után állami szolgálatba lépett s 1855-ben a cs. kir. rendőri főhatóság tanácsosa lett. — Mindez *Siklóssy László:*

89.18454 Akadémiai Kiadó és Nyomda Vállalat, Budapest

WIESER Ferenc építész

SISA, József: Imre Steindl and neo-gothic in Hungary in the late 19th century. In. Il neogotico nel XIX e XX secolo. Milano, 1989

140.p.

WIESER

WIESER FERENC épitész

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992. [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

22, 66.p.

M. D. K.

WIESER Frigyes építész

Bp. Szent István tér 12. Három emeletes bérház (1855-57)

Gerő László: Magyar építészet koladó hagyományai Bp. 1951. 59. l.

M.D.K.

Wieser. József, ácsmester

1830 körül elhészíti az ceri uj templom tetőszerének, a toronynak s a főrapunak servét

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 417.old.

WIESER FERENC építész

Komárik Dénes

A ROMANTIKA ÉPÍTÉSZETÉNEK PROBLÉMÁJA MAGYARORSZÁGON

Az építészeti romantika helye és problémája a 19. századi magyar művészet történetében még messze nem olyan tisztázott, hogy ne kellene kérdésként újra meg újra feltennünk. Mivel a 19. század még közel van hozzánk, túl részletesen látjuk, így az átfogó vonulatokat nem könnyen vesszük észre, nem könnyen vonatkoztatjuk el a jelenségek sokaságától. Ugyanakkor az egész korszak még távolról sem eléggé feltárt, ezért nem elég megbízhatóan és nem eléggé árnyaltan áll vizsgálódó tekintetünk előtt. A heterogén jelenségek gyökerét – vagy gyökereit – is megragadó átfogó szemlélet munkálásához, valamint az empirikus történeti kép árnyalt megrajzolásához szeretnék ezért a következőkben néhány gondolattal hozzájárulni.

1. A historizmus problémája

A hazánkban mintegy 1840–1870-ig számítható építészeti romantika tulajdonképpen való problémája az, mennyiben romantika, mennyiben historizmus, ill. miben áll a különbség ezen időszak s a rá következő historizmus építészete között. Annak puszta megállapításával ugyanis, hogy a romantika építészetében szabadabban, inkább a középkorias összbenyomásra, hangulatosságra, mint részletes hűségre törekedve alkottak, szemben a későbbi historizálás régészeti pontosságra való törekvésével – úgy tűnik, távolról sem mondtunk el mindent, még csak teljesen helytállót sem.

Az európai *romantika* 18. században kezdődő korának három nagy építészeti áramlata, a *forradalmi építészet*, a *gótizálás* és a *klasszicizmus* közül az utóbbi kettő régi stílusok felhasználásával fejezte ki mondanivalóját. Hogy a régi stílusok külsőségei, alaktani elemei még nem jelentenek mindent, közülük a klasszicizmuson demonstrálható legkönnyebben. Az általa felhasznált oszloprendes antik formák a reneszánsz óta megszakítatlan folyamatossággal jelen vannak az építészetben, s elegendő pusztán egy pillantást vetni az építészettörténet e fél évezredére, hogy lássuk, mi mindent jelenthet, hányféle arcot ölthet az antik forma. Ha meggondoljuk, hogy oly különböző világnézeteket kifejező építészetek, mint a görög, a római, a renszánsz, a manierizmus, a barokk, a klasszicizmus, majd utána a historizmus – többé-kevésbé módosítva és válogatva ugyan, de – ugyanazzal a formakinccsel éltek, kézzelfoghatóvá válik, pusztán formaelemek jelenléte még távolról sem árul el mindent az őket magába fogadó aktuális építészet világáról. Ezért csak közelebbi formai analízistől várhatunk felvilágosítást az egyes korszakok építészetének mibenlétéről, így esetünkben az említett három nagy építészeti áramlat gyökereinek azonosságáról.[1]

De hasonlót láthatunk, ha tovább megyünk. A gótizáláshoz és a klasszicizmushoz viszonylag korán csatlakozott – eleinte szórványosan s olykor a klasszicizmushoz hasonulva – a reneszánsz, illetve elemeinek felújítása. A reneszánsz köntös mögött azonban ugyanazokat a tendenciákat fedezhetjük fel, mint a fő áramlatoknál, ahogyan ezt legelőször Giedion kitűnő elemzései[2] kimutatták. Ugyanezt mondhatjuk az 1850-es évek előtt megjelenő ókeresztény, bizánci, iszlám formákkal kapcsolatban is. A régi stílusok felújítása a század második felében megszakítatlanul tovább folyt, sőt egyre változatosabb képet mutatott, s kialakult az az irányzat, melyet historizmusnak nevezünk, s melynek nálunk kialakult, megszokott, ez idő szerint is inkább ismert neve az eklektika lett.

A romantika és a historizmus említett kapcsolata e kevésből láthatóan is szoros, mind belső, mind külső jegyeit tekintve. Már a romantika idején egyre erősebben tért hódít az építészeti historizálás, melynek gyökerénél ott van az a reneszánsz óta szinte megszakítatlanul ható szemlélet, mely változó módon ugyan, de mindig a réginek mintaképszerűségét vallotta (vitruvianizmus stb.) Ugyanakkor viszont a romantika elmúltával is e nagy szellemi áramlat számos vonása tovább él, hatása tovább gyűrűzik, nemcsak az építészetben, hanem a művészet, a szellem, az élet egész területén. Ennek az összefonódottságnak, ill. a romantika és a historizmus 19. századi alapvető fontosságának kifejeződését láthatjuk újabban olyan építéstörténeti fogalmak megjelenésében ill. elterjedésében, mint a klasszicizmus helyett a „romantikus klasszicizmus"[3] vagy a századközép építészetét jelölő „romantikus historizmus".[4]

A romantika és a historizmus kapcsolatának e vázlatos felvillantása után most folytatnunk kellene a historizmus mibenlétének tüzetes vizsgálatával – éspedig nemcsak a múlt század 70-es éveitől kezdve, hanem az egész 19. századra érvényesen – hiszen ennek eredményétől függ az építészeti romantika imént felvetett problémájának megoldása.

Ennek megfelelő tárgyalása azonban jóval több időt venne igénybe, mint amennyi most rendelkezésünkre áll. Ugyanakkor tudvalevő: ez a probléma nem speciálisan magyar, hanem egyetemes európai (*csak* magyar anyag alapján nem is vizsgálható). Így egy olyan tanácskozáson, mely a *magyar* romantika szellemi arcát kutatja, nem lenne helyes teljes egészében egy nem elsődlegesen hazai szellemi-művészi jelenséggel foglalkozni. Még akkor sem, ha az a magyar művészettörténetben is lecsapódik, s eredményei nem nélkülözhetők.

E témakörrel kapcsolatban még csak annyit, hogy a jelenlegi stádiumban is megfontolandó, ne alkalmazzuk-e a „romantikus építészet" korszak-megjelölés helyett a nemzetközi szakirodalomban is erősen teret hódító „romantikus historizmus" elnevezést. Egy ilyen változtatásnak konzekvenciáit természetesen végig kell gondolni a teljes 19. századi periodizációját illetően.

2. Az európaitól eltérő sajátosságok

A romantika gótizálásának 18. században kezdődő európai kialakulásával kapcsolatban megállapítható, hogy először az izgalmasat, kiszámíthatatlant, nem szabályosat stb. kedvelték a a gótikában, majd a nemzeti sajátosságok megtestesítője lett – mind az angolok, mind a németek, mind a franciák hosszú ideig meg voltak győződve, hogy az ő földjükön született s így nemzeti építészetüket látták benne – s csak utoljára tekintették vallásos tartalmak hordozójának is. Nálunk mindez némileg másképpen, ugyanakkor – mint átvétel – *külsőségesebben* zajlott le. A fázisok, áramlatok a késedelem miatt mintegy *egymásra csúsztak*, ráadásul a szabadságharc bukása egy ideig elapasztotta a nyugati forrásokat, azok termékenyítő, ösztönző áramlását; a szellemi élet bénultsága, beszűkülése pedig nem kedvezett a már meglevő szerves és önálló továbbfejlesztésének. Ugyanakkor a gótizálás *nemzeti színezetet* – sajátos körülményeink következtében – *nemigen öltött*. Korai gótizálásunk még viszonylag közel állt az európai felfogáshoz. Az „önémet stílus" – mint a gótizálást nevezték – nemzeti jellegéről viszont nem lehetett szó, csak a megunt klasszika ellenpólusaként fogadhatták lelkesedéssel. Nemzetinek legföljebb asszociatív értelemben volt kezelhető: mint az a stílus, mely történelmünk fénykorában volt hazánkban uralkodó.[5] Vallásos-keresztény jellege felismerésének természetesen nem volt akadálya, s hosszú utóélete is főként ennek jegyében zajlott le.

Ha a romantika építészetének *egyetemes problémáját* historizmusának problémájában láttuk, *sajátos hazai problémáját* a most említett sajátságokban láthatjuk: bizonyos mértékű

külsőségességében, a rétegek „egymásra csúszásában" és abban, hogy a középkori stílusok felújítása nemzeti jelleg demonstrálására nem volt alkalmas.

3. A kibontakozás fázisai

Miként a korábbi és egyéb szellemi áramlatok, az építészeti romantika is késve érkezett hazánkba. Kibontakozásának útja azonban sok tekintetben azonos volt a nyugat-európaiéval. Az építészet általános természetének megfelelően nálunk is megelőzte a költészet és irodalom romantikus átalakulása, ugyanakkor nálunk is igen korán, jóval a romantika tulajdonképpeni kibontakozása előtt megjelentek a képzőművészetben a romantikának azok a szórványos, de nem jelentéktelen megnyilatkozásai, melyeknek egészét *korai gótizálás* néven tartjuk számon. E szórványos jelenségek idővel szaporodtak, érthetően először inkább az asztalosmunka és a vasművesség területén. Aztán egyre gyakrabban ütötték fel a fejüket az architektúrában is, még a klasszicizmus háborítatlan virágzása, úgyszólván homogén uralma idején. (A pécsi székesegyház Pollack-féle átépítése 1805-től, a pétervásári rk. templom 1812–1817-ig). A negyvenes évek idején ez a folyamat meggyorsult, s bár a romantika a klasszicizmust soha nem szorította ki teljesen, rövidesen a domináló építészeti irányzat lett.

A korai gótizálás és a gótika-felújítás jegyében meginduló *tulajdonképpeni romantika* közé beékelődik, s aztán természetesen tovább él egy sajátos áramlat, az ún. *kubusos stílus.*[6] A kubusos „stílus"-on nem értek egyebet, mint a romantika korában folyamatosan hatékony kubusos jelleg számos megnyilatkozásainak egyikét, azt, amely a Rundbogenstil változathoz kapcsolódva mutatkozott meg, s a neoreneszánsz vonások korai, sajátos hordozója is volt. (Pollack Mihály Országháza terve, 1840; Hild Harmincad-hivatal terve, 1836; a kolozsvári városháza, 1842–45; a pápai zsinagóga, 1841. stb.)

Az is tény, hogy a korai gótizálás és a kubusos stílus emlékcsoportjának artikuláltabb kirajzolódása az utóbbi időszaknak – az európai kutatásra is támaszkodó – kutatási eredménye, jelzi, hogy *a kibontakozás fázisainak vizsgálata* szükséges és folyamatosan előttünk álló feladat. Ugyanakkor e világosabban kirajzolódó fázisok kérdéseket vetnek fel: így például azt, vajon nem a korai gótizálás időszakát kellene-e a valóban romantikus ihletésű periódusnak tekintenünk, a századközépnek inkább a historizmushoz közelálló szakaszával szemben; vagy azt, hogy a kubusos stílus korán mutatkozó historizmusa miként illeszkedik a teljes folyamatba.

4. Stiláris áramlatok

Az európaihoz hasonlóan, hazánk rövid életű romantikus építészetében is, többféle áramlatot figyelhetünk meg, éspedig úgyszólván egyidejűleg, aszerint, hogy mikor melyik történeti stílusból merítette inspirációját és formáit, s mindvégig megosztotta uralmát a klasszika különböző formáival. A romantika áramlatai közül legkorábban, legjellegzetesebben a *gótizálás* jelentkezett.[7] Ezt követte a romanizálás, illetve az a sajátos, Dél-Németországban kialakult irányzat, amelyet „félköríves stílusnak" (Rungbogenstil) neveztek, mely a román stílus követésén kívül egyebet is jelentett, s nálunk meglehetősen visszhangra talál.[8] – A romantikának a távoli, az egzotikus iránti vonzódása – egyéb mozzanatokkal karöltve – kedvezett az *iszlám* építészeti elemek felhasználásának, elsősorban európai, azaz mór emlékek mintául vétele alapján. Így – bizonyos mértékig a „félköríves stílus"-hoz kapcsolódva – ez a változat is hamar éreztette hatását, s jelentős szerepet játszott romantikus építészetünk legeredetibb alkotójának, Feszl Frigyesnek művészetében. A romantika utolsó áramlata

a *barokkos-rokokós* romantika volt, különösen Pan József, Máltás Hugó s bizonyos mértékig Wieser Ferenc voltak művelői.[9] Jellemző sajátság, hogy ezek az irányzatok nemcsak egyidejűleg egzisztáltak vagy egymást váltva jelentkeztek egy-egy mester munkásságában, hanem gyakran keveredtek és ötvöződtek egy-egy műben magában is. De ha csak az egyik formavilág nyelvén szólt is az épület, szinte általánosnak tekinthetjük, hogy kölcsönzött – ha csak alárendelt díszítőelemként is – valamelyik másikból.

Mindez mutatja, hogy a romantika építészetének megrajzolásához a stiláris áramlatok, azok kapcsolatainak tüzetes és árnyalt ismerete szükséges, minél gazdagabb – nem utolsósorban még feltárandó – emlékanyag alapján. E feladat- ill. problémakörből kiemelem a *Rundbogenstil* eddiginél mélyebb analízisének szükségességét, mert ennek jelentősége (az egyetemes irodalomban is) eddig háttérbe szorult, noha – bizonyos szempontból – a gótizálásnál jelentősebb, több eredeti, a korszakra jellemző építészi gondolatot tartalmaz. Bár a súlya nem ekkora, de kidolgozatlansága sürgeti a *barokkos romantika* problémájával való foglalkozást, arculatának gazdagabb és hívebb megrajzolását.

5. A nemzeti problémája az építészetben

A művészet többi ágához hasonlóan az építészetben is jelentkezik a romantikának a nemzetire való törekvése. Ez azonban – röviden jellemezve – *általánosságban mozog, külsőségekben* vélik megvalósíthatónak, és *inkább a publicisztikában* találkozunk vele, mint az építészeti gyakorlatban.[10] Igen gyakran nem jelentett többet annál a követelésnél, hogy a hazai feladatokat hazai építészek végezzék. A polémiákban felmerült változatok áttekintésére most nincs lehetőségünk, csak kiemelem a gótikának e célra való – már említett – közvetett, másodlagos, asszociatív ajánlását, vagy a bizánci ill. az iszlám építészet szóba hozását a magyarság keleti eredetére hivatkozva.

Ami a nemzeti építőstílusra való törekvést illeti, az – némi publicisztikát leszámítva – nem volt építészeti közügy, alkotóan csak Feszl Frigyes tette magáévá, s az ő elképzelésében is jórészt megmaradt szervetlen külsőségeknél. Szemléletével azonban két szempontból kiemelkedik kortársai közül. *Az „ámbitusos" magyar lakóházhoz*, tehát az ősi kúria mintájához visszanyúló törekvése külsőségek helyett valami művészire, építészire irányult. *A paraszti világra utaló elemek* – bár művészileg külsőséges – alkalmazása pedig mutatja, hogy az építészetben is megtörtént a szemléletnek a rendi-nemzetitől a nép-nemzetihez való fordulása.[11]

A nemzeti törekvésnek az építészetben való jelentkezése, annak mikéntje, az egyetemes európaival való kapcsolatának kutatása, a mondottakból láthatóan tehát bőséges feladatot jelent.

6. A stílusválasztás szempontjai

Szigorúan vett művészi szempontból a stílusrecepció, ezen túlmenően a stíluspluralizmus ténye releváns, főként pedig az, ami a stílus-köntös mögött meghúzódik, annak médiumán keresztül művészi módon megnyilatkozik. A teljes kép megrajzolásához azonban hozzátartozik azoknak a művészeten kívüli szempontoknak nyomon követése is, amelyek a stílusválasztást, stílusirányulást az egyes esetekben befolyásolták. A rendeltetéshez illő és – ha szabad azt mondani – a megrendelőhöz illő stílus problémájáról van szó. *A rendeltetéshez illő stílus* szempontja már az eddigiekben is helyet kapott, bár talán nem elég árnyaltan és néha jelentőségét eltúlozva. Ezt a stílusszimbolikát ugyanis nem túl szigorúan alkalmazták, s az irodalmi-asszociatív szempontot nem ritkán megelőzte művészi vagy egyéb meggondo-

lás. *A „megrendelőhöz illő" stílus*választás problémája azonban, vagyis az ideológiainak nevezhető szövevényes irányulás vizsgálata, ill. annak ábrázolása szinte egyáltalán nem szerepelt. Ami akadt, az durván sommás jellegénél fogva épp azt nem juttatta érvényre, amiről itt igazán szó van, s ugyanakkor a jelenség másodlagos, művelődéstörténeti-szociológiai jellegét emelte elsődleges művészi jelentőségűvé.

Itt tehát egy nem kis munkát, ugyanakkor finom megkülönböztetéseket kívánó feladattal állunk szemben. Megoldásánál az is figyelembe veendő, hogy hazánkban az építészeti romantika másodlagos jelenség, nem kevés külsőleges, divatszerű elemmel, s ezeket nem lehet úgy névértéken elfogadni, mint keletkezésük forrásánál.

7. Romantikus építészetünk európai helyzete és lokális színezete

A romantika-kutatás Európa-szerte viszonylag rövid múltja következtében e kérdés megválaszolása, az összehasonlító kép megrajzolása az építészeti romantika történetének egyik előttünk álló, nem kevés munkát igénylő feladata.

Több, már most is mutatkozó mozzanat közül, mint *lokális színezet* hordozója, kiemelkedik a „Rundbogenstil" említett általános kedveltsége, mely három tényezővel magyarázható. Ez a stílus Európa-szerte akkor volt a legerősebb, amikor a romantikus építészet hulláma hazánkat komolyabb formában elérte. Domináló formája volt a ránk legközvetlenebbül ható közép-európai, különösen a dél-német romantikának. Végül, de nem utolsósorban, valószínűleg közelebb állt a hazai ízléshez a romantikus építészetnek ez a harmonikusabb, derűsebb változata, amit a klasszicizmus korábbi kedvelése ill. jellegzetes magyarországi arculata is valószínűsít. Ez utóbbi mindenesetre a magyarországi romantikus építészet hazai sajátságának tekinthető. Ennél és ehhez hasonlóknál többet azonban a kutatás és feldolgozottság jelenlegi stádiumában bizonyítottan nem állíthatunk. Ugyanakkor vizsgálandó, hogy a „Rundbogenstil" kedvelése a spontán hazai vonzódáson és az említett egyéb tényezőkön kívül mennyiben kapcsolódott – különösen orientalizáló árnyalatával az osztrák birodalomban megfigyelhető ugyanilyen tendenciákhoz.

Ami a romantikus építészetünk *európai helyzetét* illeti, természetesen valószínűnek látszik, hogy a későbbiek során is csak az európai romantika szerényebb változatának fog mutatkozni, itt-ott lokális színekkel és sok olyan épülettel, melyek Európában, főleg Közép-Európában bárhol épülhettek volna. Ez utóbbi felismerés talán egyengetheti az utat egy közép-európai építéstörténet felé is, melynek gondolatát bő két évtizeddel ezelőtt Dercsényi Dezső elsősorban a korábbi stíluskorszakokkal kapcsolatban vetette fel, s melynek hordozója egy olyan Közép-Európa, mely „állandóan változó földrajzi, de mindig állandó, pontosabban minden korszakban azonos ízlés állandóságában egységes szellemi fogalom". Azoknak a területeknek egysége, „melyeket a nagy nemzetközi stílusáramlatok áthatottak ugyan, de inkább felvevői, mint autochton kitermelői voltak a nagy korstílusoknak".[12]

JEGYZETEK

1. E három áramlat közös gyökereire, belső kapcsolatára már számos utalás történt az irodalomban. Részletesebb kidolgozását kíséreli meg KOMÁRIK D.: A korai gótizálás Magyarországon. In: Zádor Anna–Szabolcsi Hedvig (szerk.): Művészet és felvilágosodás. Bp., 1978. 209–300.

2. GIEDION, S.: Spätbarocker und romantischer Klassizismus. München, 1922.

3. GIEDION előző jegyzetben i. m. alapján.

4. WAGNER-RIEGER, R.: Wiens Architektur im 19. Jahrhundert. Wien, 1970.

5. HENSZLMANN I.: A magyar Akadémia épülete. Budapesti Szemle 1861. 370–371, 375.

6. KOMÁRIK D.: Egy sajátos tendencia a romentika korának építészetében. (Az ún. kubusos stílus kérdése.) In: Művészet Magyarországon 1830–1870. Katalógus. Bp., 1981. 24–30.

7. KOMÁRIK D.: A gótizáló romantika épité-

szete Magyarországon. „Építés- Építészettudomány" XIV. (1982) 3–4. sz. 275–319.

8. KOMÁRIK D.: A „félköríves" romantika építészete Magyarországon. „Építés- Építészettudomány" XVI. (1984) 1–2. sz. 139–193.

9. Előző jegyzetben i. m. 183–185.

10. HAJNÓCZI G.: Nemzeti építészetünk stíluskérdései az Akadémia székházára kiírt pályázat körüli vitában. „Építés- Építészettudomány" XVII. (1985) 1–2. sz. 81–98.; KOMÁRIK D.: A nemzeti építőstílus keresése. Feszl és a pesti Vigadó. Uo. 127-136.

11. KOMÁRIK D. előző jegyzetben i. m.; DR. KOMÁRIK D.: Feszl Frigyes 1821–1884. Kiállítási katalógus bevezető tanulmánnyal. Bp., 1984. 13–15, 100–106.

12. DR. DERCSÉNYI D.: Közép-európai építészettörténet felé. „Építés- és Közlekedéstudományi Közlemények" 1964. 226.

Dénes Komárik: **Probleme der romantischen Architektur in Ungarn**

Untersucht werden der Stellenwert und die Problematik der romantischen Architektur in der Geschichte der ungarischen Kunst des 19. Jahrhunderts. Die zu klärenden Probleme und die bevorstehenden Aufgaben sind um sieben Kernpunkte gruppiert. 1) Problematik des Historismus: es wäre zu klären, inwieweit die etwa zwischen 1840 und 1870 anzusetzende romantische Architektur in Ungarn der Romantik oder dem Historismus zuzurechnen ist. 2) Unter den Merkmalen, die von der europäischen Romantik abweichen, werden folgende hervorgehoben: die Übernahme erfolgte in Äusserlichkeiten, die Phasen und Strömungen überschneiden sich, die Gotisierung konnte als „altdeuscher Stil" kaum eine nationale Färbung annehmen. 3) Die Phasen der Entwicklung beginnen im Licht der neueren Forschung Konturen anzunehmen, bedürfen aber noch weiterer eingehenderer Untersuchungen. 4) Unter den stilistischen Strömungen sollte der Rundbogenstil tiefer analysiert werden, ausserdem wird vorgeschlagen, das vershwommene Antlitz der barockhaften Romantik deutlicher zu umreissen. 5) Das nationale Problem tritt auch in der Architektur in Erscheinung. Das nationale Bestreben erhebt sich aber in der Architektur nicht über Allgemeinheiten, man glaubte es nur in Äusserlichkeiten verwirklichen zu können; seine Spuren lassen sich eher in der Publizistik als in der Architekturpraxis nachweisen. 6) Die Wahl des Stils erfolgte in den Einzelfällen nach zweitrangigen Gesichtspunkten, ausschlaggebend ist die Tatsache des Stilpluralizmus. Im Interesse eines vollständigen Bildes müssen aber auch diese ausserhalb der Kunst liegenden Gesichtspunkte aufgespürt werden: die Wahl des Stils nach dem Motto „das passt zum Auftraggeber" oder „so wird der Bau seiner Bestimmung gerecht". 7) Europäische Einbettung und lokale Färbung der romantischen Architektur Ungarns. Die Erforschung der Romantik in der Architektur blickt auch in Europa nur auf eine kurze Vergangenheit zurück, deshalb steht uns bei der Ausarbeitung eines vergleichendes Bildes eine komplexe Aufgabe bevor, die viel Arbeitsaufwand erfordert.

Wieser Friggas

epitom

U. 1410

Wieser Frigyes

épitén
u. 1410

vrod

Somlay Károly:
A belvárosi ferencrendi templom.
Pesti Hirlap 1914.
ápr. 28.

Munkács, 1914. januárhó 19..

mély tisztelettel

Lehoczky Tivadar

Wieser Fritzes

l.

Zador – Rado

47. l.

Nagyságos

Dr. Sunt

Tit

Wieser-Vida Mária

rajztanárjelölt

Ferkápzomfoisk k

l.

1939-41. 142. l.

600 ✓	Fedőboritéк, vörös és fekete

Fizetendő Budapesten. Reklamációkat csakis a számla keltétől számított

"iezer G.F./George Friedtrich/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Winterheim, Anspach:"iener G.F." 125.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Antus János Múz.1967,Győr.- A Győri Múz.Évkönyve

Wie3er,? George Friedtrich,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Wie3er,? George Friedtrich,Winterheim,Anspach,1677.v.78 . 120.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez - 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr.1967. - A győri Múz.Évkönyve

George Friedtrich Wieżer, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "George Friedtrich Wieżer Von Wienterheim auż dem Schweitzerlandt". 103.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr vásos asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MDK

Wieser Gyula ács

Deláts Teréz, bódé

Ferencv., Sorokvári vám mellett

1867. - 2 homlokzat, fnt. alapr.

MDK-A-II-1/2759.

MDK
MDK

Wieser Gyula ács

Ország József, fényképészműterem
Pesév, Treichinger ház udvarán, Kerepesi u. 3.
1862. - Homlokzat, metszet, fut alapr.

MDK-A-II-1/842.

MDK

Wieser Gyula ács

Schöfft Károly nyári fényképírode

Terézv, Király-u. - Árok-u. sarka 73.

1864. - Homlokrat, fut. alapr., halyhúzvajz

MDK-A-II-1/1497.

MDK

Wieser Gyula ács

Fejér Rózsa, udv. fényképészmüterem

Ferencv., Soroksári u. 12.

1863. – Homlokrat, mellnet, alapr., helyszínr.

MDK-A-11-1/1204.

MDK

Wieser Gyula ács

Suhr Vilmos, cirkuszépület – (ideiglenes)

Józefv., Országút, Régi füvészkert

1864. – I. fzt. alapr., II. 2 metrat

MDK-A-II-1/1607.

MDK

Wieser Gyula ács

Hermann József, hiosz

József.-Orczy-hut

1863.- ——

MDK A-II-1/947.

MDK

Wieser Gyula ács

Rostagni Alajos, fényképész műterem.

Belv. Egyetem u. Klenovits-ház udvarán

1863. – 3 homlokzat, fut alapr, metnet, helyszínr.

MDK-A-11-1/982.

Wieser

ácsa

l.

Schoenjózsefvárosi

12. l.

Római gyalogság V. 249

Wieser Gyula

ácsm.

Be 1851

Tp. Pest

Schneider

222, l

um részé

m e

f

K

cím.

	A folytonos illetőségek			
	tartama		évi járandósága	
	mettől	meddig	K	f
helyreállítás 464/2		IV/21	1257	08
" 464/4		VI/4	4000	–

Wieser István

festő

l. Réti István

Romaiak VI. 106 – 109

M. D. K.

WIESER Keresztély kőfaragó

1748. Tata, uradalomnak, kapucinusoknak és majki építkezésekhez kőszállítás

1751. Tata, r. k. plibánia templom, kőfaragás

Ugghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 299.

Wieser Keresztély

kőfaragómester

l.

Luveszprpüspvár

202. l.

MDK

Wieser Mihály kőmives pallér

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

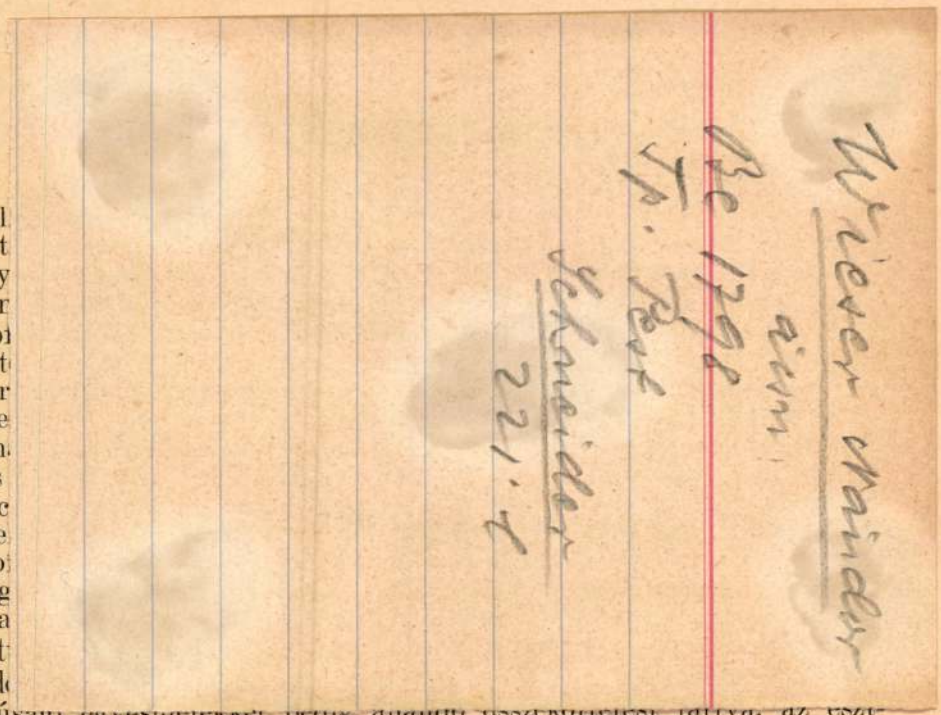

Wieser Nándor

ácsm.

Be 1798

Tp. Pest

Schneider

221. l

négy hónapot a jelen tanév folyamán a skandináv országokban, illetve Angliában töltse kutatásainak kiegészítése végett. Munkásságáról a következőkben számolhatunk be:

Dr. Theiss Ede (1899, Budapest, róm. kath.), kereskedelemügyi m. kir. miniszteri főmérnök közgazdaságtudományi kutatásainak (prof. Heller Farkas) kiegészítésére március elsejétől június végéig folytatta tanulmányait. Két hetet töltött Koppenhágában, ahol Zeuthen egyetemi professzor és Nyből, a dán statisztikai hivatal igazgatója révén a dán közgazdasági és statisztikai kutatások főirányaival, másrészt a dán villamosügyi bizottság útján a dán energiaellátás, különösen a mezőgazdasági villamosítás problémáival ismerkedett meg. Március közepétől április elejéig a svédországi Lundban S. D. Wicksell vezetése alatt matematikai statisztikai kutatásokat végzett és befejezte „Statisztikai törvényszerűség a jövedelemeloszlásban (Pareto törvénye)" címen a Közgazdasági Szemle számára írt dolgozatát. Egyidejűen Johan Åkerman docens révén a svéd közgazdasági kutatás dinamikai vonatkozású munkáival ismerkedett meg. Április havában Stockholmban időzve, G. Myrdal és B. Ohlin professzorokkal, továbbá az egyetemi Társadalomtudományi Intézet tagjaival vette fel a kapcsolatot, különös tekintettel a svéd dinamikai és pénzelméleti kutatásokra. A stockholmi műegyetem és a svéd királyi vizierőhatóság révén egy-

Wieser Sándor

asztalos

1813-tól választó

polgár Pesten

Schmall

I. 162. l.

egyes tartományoknak csak külön procurato
volt (pénzügyi elkülönítés).

A tartományokat kezdetben praetorok ko

gye). A Balaton P. superiorba tartozott és z volt a fontosabb tartomány, mert consularis legatus állott élén és 3 legio állomázik benne (Carnuntum, hol a helytartói zékhely is volt, Brigetio, Vindobona). Pannonia inferior székhelye Aquincum, egy legio an védelmére, helytartója propraetor. Caralla, hogy Pannonia superior erejét ellenúlyozza, Brigetiot elszakítja tőle és Pannonia nferiorhoz kapcsolja, ettől kezdve ez is consularis helytartót kap és a két tartomány gyenrangúvá lesz. Diocletian a III. század égén tovább darabolja Pannonia inferiort: szaki része a Duna mentén a Dráváig nyúló ész lesz a P. Valeria, a Drávától délre pedig P. secunda. Egységes imperium azonban em volt e tartományokban: a dux áll a kanai hatalom élén és Aquincumban székel, polgári közigazgatást a praeses vezeti, székelye Sopianae (Pécs). Ketté osztja Pannonia uperiort is: északi része P. prima, Savaria zékhelylyel, déli része P. Savia, ennek székelye Siscia, mint ezt a Notitia Dignitatumból udjuk.

Gallia három részre oszlott és élén, Augustus lejében, a császári ház egy tagja állott. ugustus után tovább terjed határa a Rajna lé. A Rajna jobb partján nagy hadaső ha-

Wieser Péter

pesti ácsmester

1.

Tanulmányok Bp.

kultjából.

VII. 55. l.

1937. (Ism.: NIKLAY PÉTER.) — Deutsches wissenschaftliches Institut Budapest: Katalog der wissenschaftlichen Bibliothek. (Ism.: VARJAS BÉLA.) — BUCSAY MIHÁLY: Jelentés. (Ism.: HARSÁNYI ANDRÁS.) .. Erdélyi Művészeti Kiállítás. (Ism.: TOLNAI GÁBOR.) — ZUBOR ISTVÁN: Az újság technikája. (Ism: SZEMZŐ PIROSKA.) — Nyelvőrkalauz. (Ism: TR. Z.) 405

Levélszekrény: BUCSAY MIHÁLY: A hallei magyar könyvtár régi magyar könyvei. — (HJ.): Megjelent-e valaha a következő magyar könyv? — (T.): Az Orsz. Széchényi Könyvtár. — TR. Z.: Különszobák a könyvtárban. TR. Z.: Egérfészek a Honderüben 423

Résumé — Inhaltsangabe 427

Név- és tárgymutató 433

A szerkesztésért *Trócsányi Zoltán*, a kiadásért *Sashegyi Oszkár* felel.

38.866. — Kir. Magy. Egyetemi Nyomda, Budapest. (F.: Thiering Richárd.)

Wieser Péter

acsm.

Be 1822.

Tp. Pest

Schneider

222. l

teni, hogy *dr. Kring Miklós* előző tanévi állandó belső tag változó belső tagi minőségben 1933 szeptember végéig az Intézetben maradt, ekkor végzett munkássága azonban szerves kiegészítése lévén az előző tanévi munkájának, erről már az 1932/33. évi jelentés adott számot.

Mint **vendégek** egy hónapnál hosszabb időt töltöttek az Intézetben: *Bónis György* joghallgató (Systematica Commissio története), *Fischer Endre* tanárjelölt (ókori historiográfia-történet), *dr. Károlyi Árpád* államtitkár (Magyar Országgyűlési Emlékek újabb kötete), *Klein Erzsébet* tanárjelölt (Ernst Moriz Arndt és Magyarország), *dr. Lukinich Imre* budapesti egyetemi tanár (Rákóczi József élete), *dr. Paulay (Staff) Imre Károly* premontrei kanonok (Gärtner Vilmos működése), *Tóth László* joghallgató (újabbkori magyar kereskedelemtörténet). — Egy hónapnál rövidebb ideig voltak az Intézet vendégei: *dr. Baranyai Béla* egyetemi tanár (jogtörténet), *dr. Domanovszky Sándor* egyetemi tanár (József nádor), *dr. Dercsényi Móric* középiskolai tanár (Balkán-történet), *Endrényi Tivadar* joghallgató (Quadripartitum), *dr. Gábor Gyula* kormányfőtanácsos (gazdaságtörténet), *vitéz dr. Házi Jenő* Sopron városi főlevéltárnok (Sopron középkori története), *dr. Hegedüs Lóránt* v. pénzügyminiszter (Kossuth Lajos),

történetéről, valamint a városi szintezések pusztuló emlékeiről: *Szádeczky—Kardos* i. m. 23—24, illetve 22—23.

17. *Regőczy Emil*: Az 1810. évi győri alapvonal. Geodézia és Kartográfia 28 (1976) 330—334.
18. *Rajna* i. m. 566 (9928—29. szám).
19. *Bretschneider, P.*: Termini Sancti Johannis. Eine Untersuchung über die ältesten Grenzsteine des Breslauer Bistumlandes. Schlesische Geschichtsblätter 18 (1925) 8—46.; *Walicki, Michal szerk.*: Sztuka Polska przedromańska i romańska do schylku XIII wieku. Warszawa 1971. I. 679—680. kép; II. 727, 820.
20. *-vg-*: Z vojenských dějin šumavského regiónu. Česko-bavorské Výhledy 1 (1990) Nr. 12. 8. o.
21. *Kos, Wolfgang (Hg.)*: Die Eroberung der Landschaft. Semmering, Rax, Schneeberg. Katalog zur Niederösterreichischen Landesausstellung, Schloss Gloggnitz 1992. 107 (Kat.—Nr. 4/25.).
22. Adel im Wandel: Politik, Kultur, Konfession 1500—1700. Niederösterreichische Landesausstellung. Rosenburg, 1990. (kiállítási katalógus) Kat.-Nr. 2.10.
23. „Grundriess Von denen Hoch Reichsgräfflichen Zierotinischen Herrschafften Allersdorf und Wiesenberg ... 1739".
24. Scheibbs, Magángyűjtemény: Kunst des Heilens: Aus der Geschichte der Medizin und Pharmazie. Niederösterreichische Landesausstellung, Kartause Gaming, 1991. (kiállítási katalógus) 171 (Kat.-Nr. 1.79.).
25. *Wurth, Ernst:* Ziegelwerke in Gutramsdorf 1618—1918. H.n. é.n. 4.
26. *Gershom Scholem*: Dávid pajzsa. Egy szimbólum története. Múlt és Jövő 1989. 2. szám. 54. (Egy 1656-os évszámú, ilyen határkő szerepelt a kismartoni Zsidó Múzeum „Die österreichischen Hofjuden und ihre Zeit" című kiállításán, 1991-ben, a kő egykor a bécsi zsidó városrész — „Unterer Werd" — és a karmelita kolostor között állt.)
27. *Opll, Ferdinand:* Der Wiener Burgfried (Forschungen und Beiträge zur Wiener Stadtgeschichte, Band 15). Wien 1985. 49—50. (a publikációra Eckart Vancsa volt szíves felhívni a figyelmemet).
28. *Lichtneckert András:* A balatonfüred-csopaki borvidék története (A Veszprém Megyei Levéltár Kiadványai 7.). Veszprém 1990. 404.
29. *Zákonyi Ferenc:* A Somló utikalauza. Veszprém Megyei Idegenforgalmi Hivatal. 1983. 28.
30. *Wiedemann, Werner A.:* Flurdenkmale in Bayern — Inventarisation und Erhaltung. In: Arbeitshefte des Bayerischen Landesamtes für Denkmalpflege 38. 78—82.; *Schiek, Siegwalt:* Historische Grenzsteine. Denkmalpflege in Baden—Württenberg 8 (1979) 136—138.
31. *Withington, Charles F.:* Building Stones our Nation's Capital. United States Department of the Geological Survey. é. n. [1976] 9—10.
32. A váci Duna-ág mellett egy határkövet szántáskor vertek szét, a Szentendrei-sziget csúcsán egy egyik oldalán ívelt háromszög alaprajzú hasáb útépítéskor tűnt el — Verőcei Béla szíves közlése.
33. L. a 15. jegyzetet.
34. *Falus* i. m.; *Rajna* i. m.
35. Kalász I (1989) 15. szám; *K-i:* Megyer — Üröm — Pomáz. Kalász I (1989) 16. szám; Kalász II (1990) 17. szám. — Ezekre a publikációkra Gyurkó János volt szíves felhívni a figyelmemet.; *Bartos Mihály:* A főváros és Promontor közös határkövei. Tétény—Promontor 1989. május, XII/2. — az információt Mohr Miklósnak köszönöm.

1992
A szerző rajzaival

ZSUFFA ANDRÁS

EGY ELFELEJTETT ÉPÍTÉSZ NYOMÁBAN

Honnan származik a pesti Ferenciek templomának tornya?

Elmúlt korok építészeti alkotásai gyakran méltánytalanul a feledés homályába burkolódznak, alkotójuk egyénisége is lassan elhalványul. Pedig néhány visszahúzódó műről érdemes a rárakódott port eltávolítani. Olyan épületeket is érdemes új fénnyel megvilágítani, amelyeknek tervezője, a maga korában is, a nagyok dicsőségének fényözönében, kevésbé tudta saját világosságát sugározni.

Ezek közé, a háttér árnyékában érdemtelenül meghúzódók közé, tartozik Wieser Ferenc is. Franz Wiesernek is nevezhetjük, aki honfitársunk, hiszen német származása ellenére Magyarországon élt és tevékenykedett a múlt század derekán. Két alkotását is érdemes jobban megvilágítani, szemügyre venni. Az egyik az Alpári Gyula utca 9. számú, 1853—57-ben épült bérház, a másik pedig a pesti Ferences templom vizsgálatunk tárgyát közvetlenül képző tornya, amely 1860—63-ig készült.

Az Alpári Gyula u. 9. sz. épület a magyarországi korai romantikus építészet egyedülálló alkotása. Az épület alaprajzában, arányaiban, az ablakok ritmusában, általános megjelenésében még a késő klasszicizmus nyugodtsága érvényesül. Ebben a klasszikus nyugalomban azonban a korai romantika friss fuvallata „felborzolja a felületeket", és így jönnek létre a homlokzaton a velencei gótika jellegzetes elemei. Első látásra tehát, a velencei gótika alkalmazása olasz földre utal. Ez a hatás azonban Wiesert, mint látni fogjuk más és távolabbi irányból is érte. Az új szelek a messzi ködös Albionból, Angliából fújtak.

Mint Zádor Anna, e kornak jeles kutatója is megállapítja, Wieser egykor bizonyosan lapozgatta Ruskin akkoriban újszerűnek számító műveit, amelyben a velencei építészet iránt lelkesedik (*Ruskin:* The Stones of Venice). Ezt az állítást az is alátámasztja, hogy Wieser, mint utazni, világot látni szerető világfi, járt is Angolhonban, sőt onnan hozta haza angol származású feleségét is. Ez a szempont lényeges, és a továbbiakban erre visszatérünk.

Most azonban térjünk a tárgyra. A vizsgálatunk középpontja a pesti Ferencesek templomtornyának tanulmányozása. A magyar építészettörténet értékeli ezt a valóban pompás kőfaragású, egyéni hatású sisakot, kiemelve Wieser romantikus, egyéni, önálló fantáziáját. Az értékeléshez mi is csatlakozhatunk, de a torony megtervezését nem tartjuk minden előzmény nélküli, spontán „egyszer volt" alkotásnak. Már most hangsúlyozzuk azonban, azzal a ténnyel, hogy megtaláltuk a torony előképét, nem szándékozzuk az alkotó érdemeit és

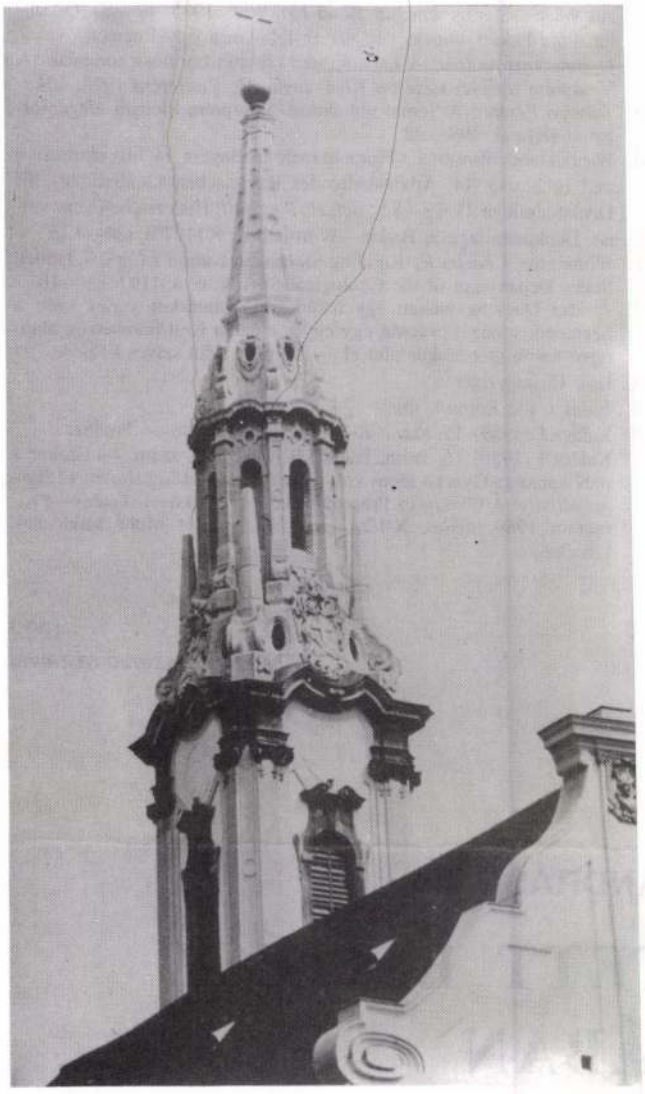

1. Budapest, a ferences templom tornya, 1860—63, Wieser Ferenc

az alkotás művészi értékét a legkisebb mértékben is csökkenteni. A kapcsolatok feltárása mindig azt jelenti, hogy a mű beletartozik az európai építészet vérkeringésébe, és hogy tervező építésze világlátott, európai ember volt. Az építészeti motívumok ide-oda áramlása, vándorlása pedig egyetemessé teszi az építészetet még akkor is, ha abban a nemzeti sajátosságok is jelentkeznek. Az egyes építészeti elemek világjárása alkotóról-alkotóra hasonló egyes zenei témák, motívumok, dallamok, formai elemek csavargására, amelyek szintén nem köthetők a mű szerzőjének egyéniségéhez. Mondhatjuk azt is, hogy inkább az elemek változatainak egyedi felhasználása határoz meg egyéniséget, sajátosságot.

Most pedig ugorjunk vissza Angliába, ahol a Londoni Trafalgar-téren emelkedő St. Martin-in-the-Fields templom tornyában megtalálni véljük, sőt mondjuk bátrabban, megtaláltuk az előképet. A merő véletlent pedig kizárják a tervezőnek az előzőekben részletezett, angolhoni kapcsolatai.

Mielőtt a kétségtelen hasonlóságok, de a különbözőségek vizsgálatába is belekezdenénk, foglalkoznunk kell a másik, az angol templom tervezőjével és művével is. James Gibbs működése, több mint egy évszázadnyival megelőzte Wieser tevékenységét; 1721—26 a templom építési ideje. Az angol építész Christopher Wren árnyékában alkotott. A St. Martin-in-the-Fields templom mégis jelentős műnek tekinthető. A barokk korszak, a hagyományokhoz erősen ragaszkodó Angliában, sajátosan bontakozik ki. A formák nyugodtabbak, a barokkos lendület hiányzik, bár a klasszikus arányok elmozdulnak. Hiányzik a szigetországban az ellenreformáció európai harsogása. A timpanonos oszlopos portikusz mögött a tetőből „kinövő" torony mégis meglepő, szokatlan látvány. Itt kell aláhúzzuk, hogy ez a torony-megjelenés is vezethette Wieser érdeklődését, hiszen az ő tornya is a tetőn keresztül, „abból növekedik ki", melyre toronyfejet és sisakot kellett tervezzen. A Gibbs-féle toronyfej-formálás merőben eltér az egész templom egymásra halmozott klasszikus elemeitől. Ezek az elemek is olasz hatásra utalnak, hiszen Gibbs egy ideig Rómában Carlo Fontana tanítványa volt. A toronyfejnél a stílus hirtelen megváltozik és szeszélyes romantikába csap át, melyben román, gótikus és klasszikus elemek keverednek. A toronyfejnél kibontakozó hirtelen stílusváltás is megragadhatta Wieser érdeklődését, hiszen az ő feladata csupán egy toronysisak megtervezése volt, egy meglévő barokk templomhoz kapcsolódóan.

Mi késztette azonban James Gibbset, a 18. század elején, hogy a toronyfejnél és a sisaknál stílust váltson? Az angol nemzeti öntudat hagyományőrző megnyilatkozását sejthetjük itt! Hiszen később, több országban is, a dicső történelmi múltba visszanézéskor, igen sokszor a gótikához nyúlnak vissza egy kis nemzetinek vélt építészetért! Ily módon Gibbs alkotása, minden hagyományőrzés mellett, minden bizonnyal a romantikát megelőző úttörő alkotásnak tekinthető.

Helyezzük a két toronyfej fényképét egymás mellé! A hasonlóság első benyomásként is nyilvánvaló, mégis menjünk bele a részletes elemzésbe is, és vizsgáljuk egyszerre a hasonlóságokat és egyezéseket, de a különbözőségeket is. A változások ugyanis tükrözik a több mint egy évszázadnyival átalakult kort és nem utolsósorban Wieser Ferenc mégiscsak eredeti egyéniségét.

Már most elöljáróban rögzítjük, hogy az egyes hasonlóságok, külön, egymástól függetlenül elemezve, lehetnek pusztán általánosítható toronyépítési szokások, de minősíthetnők azokat külön-külön a véletlen egybeesés művének is. A többszörös egyezések azonban mind az általánosítást, mind a véletlen egyezést kizárják!

Egyezések

Igen jellegzetes a gótikus hatású toronycsúcs, a nyolcszögű faragott kő gúla, az élein faragott bordázat. A bordák között kör alakú ablaknyílások látszanak. (Ezek a pesti toronynál vakablaknak minősülnek.) A csúcshegynek induló élek letompítottak. A hegy körül pontszerű domborulatok láthatók. Igen egyedinek minősíthető a toronycsúcs alsó részén jelentkező sokszögű gallér-párkány, mely alatt is nyolc tojásdad alakú nyílás kerekedik. A toronycsúcs alatt nyolcszögű hasáb felépítmény formálódik, inkább román stílusú, félköríves lezáródású ablakokkal. A párkány szeszélyesen ki és beugrál. A torony a négyszögű alsó részen négyzetből nyolcszögbe ugrik. A négy átmeneti sarokban, a kiugrásban szobrászati elem jelentkezik. A sisak alsó részénél óra, illetve annak helye emelkedik ki.

Különbözőségek a pesti torony szempontjából

A csúcson az ablakok nyíláskeretei látszanak csak, egyébként tömörek — belső területük tehát vak nyílás — így kevésbé hangsúlyosak. A toronycsúcs szélességi és magassági arányai eltérnek a példától, hiszen alkotójuk szolgai másolás

helyett meglévő templomhoz szabta meg azokat, igen találóan. A párkány vonalvezetése ívelést is kapott a pesti toronynál. Az ablakok között féloszlopok helyett lizénák emelkednek. A borda végződéseknél a barokk stílushoz jobban illő voluták szerepelnek, a Ferences templom barokkjához jobban idomulóan. A négy szabad sarkon kővázák helyett a négy elegáns obeliszk egyéni karaktert ad. Megjegyezzük, hogy az obeliszknek mint épületdíszítő motívumnak az alkalmazása is Angliába vezet. Az összehasonlítás itt megszűnik, hiszen a toronynak ez az alsóbb része osztrák barokk megjelenésű az egész templomhoz jól illeszkedően, ehhez kellett Wiesernek alkalmazkodnia.

Mint önálló karaktert biztosító elemet ki kell emelnünk a barokk párkány homorú ívében ülő ferences szimbólumot, melyen a címerpajzsban nyugvó kereszt és az egymást keresztező, stigmákat viselő félkarok láthatók, gazdag címer ornamentikával körítve és Wieser egyéni leleményét sugározva.

Tanulmányunkban a homályt eloszlatva fényt szerettünk volna vetni egy elfelejtett építészre és alkotására. Láthattuk, hogy a pesti Ferenciek templomtornyának kialakítása időben és térben messziről származik. Megkíséreltük érzékeltetni, hogyan került tengeren, szárazföldön át Wieser alkotó fantáziájának kohóján átformálva a londoni St. Martin-in-the-Fields-templom tornya a pesti Ferenciek templomának tetejére.

IRODALOM

Zádor Anna: A klasszicizmus és a romantika építészete Magyarországon. Bp. 1981. 187—188; 115, 119. kép.
A barokk (A művészet története). Bp. 1987. 290, 293.

[*A szerkesztőség megjegyzése:* A londoni templom tornyának Wieser Ferenc művére gyakorolt hatását már korábban felismerte, de a hasonlatosságokat nem részletezte *Komárik Dénes:* A „félköríves" romantika építészete Magyarországon. Építés-Építészettudomány XVI (1984) 143—144.; *U.ő.:* Wieser Ferenc (1812—1869). Művészettörténeti Értesítő XXXVI (1987) 143—144.]

2. London, a St. Martin-in-the-Fields-templom, 1721—26, James Gibbs

MAGYAR ZOLTÁN

A BADEN-BADENI OROSZ TEMPLOM

A Lichtentaler és a Maria-Viktoria utcák elágazásánál álló templom az első pillanatban csaknem idegenül hat — de csakhamar megszokottá válik. Sőt, elképzelhetetlen nélküle a város. Ahogy az úgynevezett „orosz gyülekezet" is erős kisugárzást kölcsönöz a városnak: tünékeny és megfoghatatlan dolog — szorosan hozzánőve Baden-Baden nevéhez. A közösség „legnagyobb" (ismételten idézőjelet kell használni) képviselői újra és újra eszünkbe jutnak: Dosztojevszkij és Turgenyev. Az első, az elkeseredett pánszlávista, játékszenvedélytől tönkrementen mutatta be „A játékos" című regényében Baden-Baden jellemzőjét: a kaszinót. A másik, aki talán nem kevésbé szenvedélyesen nyilvánította magát „németnek", és aki Baden-Badent már nyíltan hazájának vallotta, az orosz közösséget furcsán kritikus szemmel figyelte — ez tükröződik a „Füst" című regényében. Mindketten egy meghasonlott nosztalgia maradandónak tűnő megtestesítői, mely nosztalgia ennek az orosz templomnak a tömjénfüstjéből még ma is megfoghatóan válik ki.

A baden-badeni orosz egyházi múlt a Napóleon előtti időkre nyúlik vissza, közvetlenül Katalin cárnő nevéhez fűződik, aki a német vidéken Ausztria elleni szövetségesét kereste. Kezeskedett mindkét badeni anyaország egyesítéséért, és a trónörökös, Sándor számára a kormányzó őrgróf unokáját választotta feleségül, aki megváltoztatott névvel mint Jelizaveta Alexejevna 1801-ben lett orosz cárné. A karlsruhei és a pétervári udvar közötti élénk kapcsolat jelentette azt a magot, amelyből a baden-badeni orosz templom kinőtt. Maga a cár, a napóleoni háború után Baden megmentője és így a kisállam „legjobb rokona" — ismételten meglátogatta Karlsruhében anyósát, Amáliát.

Napóleonnak Oroszországból megalázottan kellett visszatérnie, de hadjárata kitörölhetetlen és a jövőre is hatással levő mély nyomokat hagyott. Kutuzov látnoki stratégiája az egész nép aktív közreműködésével elérte a nép öntudatának újjászületését. Az oroszok ugyanakkor Párizsig vonultak, és meggyőződhettek a polgári társadalom előnyeiről. Az orosz ne-

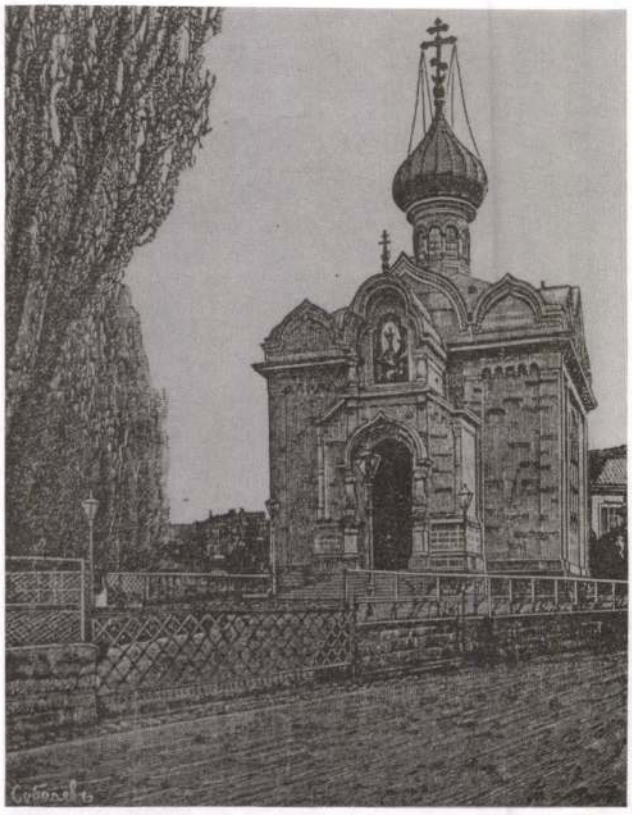

1. A baden-badeni orosz templom, felépülte után. Szoboljev metszete

messég sok fiatal katonatisztje eltöprengett az óriási ellentmondáson, amely a jobbágyság mindennapi nyomora, jogfosztottsága és az arisztokrácia léha élete között volt tapasztalható. A következő évtizedek a feszültségek jelentkezésének jegyében játszódtak le: a parasztfelkeléseket és a növekvő értelmiség dekabrista felkelését leverték. Az új polgári réteg viszonya azonban az ipar és a kereskedelem előretörésével megváltozott. A jobbágyságot 1861-ben fel kellett szabadítani.

Ebben az időszakban kétféle világszemlélet alakult ki: az új utat mutató „nyugatosok" és a konzervatív „szlavofilok". Az elsők bírálták Oroszország társadalmi és kultúrtörténeti fejlődését, és követelték Nagy Péter nyugati reformjainak folytatását, és ezáltal egyre erősebben képviselték a polgári politika érdekeit. Ellenfeleik, a szlavofilok, az arisztokrata nagybirtokosok korábbi ideológiai beállítottságára alapoztak, akik a hagyományos, Nagy Péter-féle parasztság öntudatára igyekeztek támaszkodni. Különbséget tettek Oroszország és Nyugat-Európa között, és az utóbbi dekadens jelenségeinek a proletáriátus megjelenését, az osztályelkülönülést és a forradalmi eseményeket tartották. Akár az elkerülhetetlenül bekövetkező kapitalizmus idealizálását választotta, akár a sóvárgó menekülést a múltba: minden művelt orosznak szembe kellett néznie a nyugati kultúrával. A legtöbben odautaztak, ahol tapasztalatokat szerezhettek.

És Baden-Baden, amelyet „Párizs elővárosának" is neveztek, ideális találkozóhelynek bizonyult. A rómaihoz hasonló déli éggel, ahol a virágok korábban nyílnak, mint Luganóban, a rögtön mellette magasra szökő, sötét fenyőerdőkkel, a zúgó hegyi patakokkal, a festői romokkal, a mezőkkel és a gabonatáblákkal, és a hőforrásokkal. Mindennek köszönhetően az idelátogató megtalálta itt a feltörekvő, egyre inkább differenciálódó korai polgári érzékenység és világfájdalom kifejeződését és a még meghatározhatatlan vágyak beteljesedését. A romantika felfedezte Baden-Badent. Friedrich Weinbrenner (1766—1826) megépítette a szanatóriumot, parkok létesültek, a hegyoldalakon szaporodtak a villák, a kaszinó is megnyílt. Baden-Baden a 19. század 30-as éveiben már az európai vezető réteg nyári rezidenciája lett.

Az oroszok sem maradtak ki — nagy fényűzésbe kezdtek. A cári főudvarmester és titkos tanácsos, Szergej Szergejevics Gagarin családját és kíséretét például 1824-ben tizenhárom személy szolgálta ki. Magától értetődik, hogy a bérelhető lakások ezeket az igényeket nem tudták kielégíteni. Így lettek a Gagarinok is hamarosan jelentős földtulajdonosok a városban, és ideiglenesen (1847—54 között) a Rotenfels melletti Winterhof birtokosai is. Mivel ezeket a birtokokat igazgatni kellett, így az orosz cselédek közül is néhányan letelepedtek itt. A fejedelmek és grófok példáját követték a kisnemesek, a tisztek és a polgárság is: főként írók és diákok a környék egyetemeiről. A gyorsan növekvő orosz közösség azonban nem tudta gyakorolni az ortodox vallást, ráadásul nemzeti büszkeségüket is sértette, hogy az ókatolikusoknak, a románoknak és az anglikánoknak a városban régi és újabb templomok álltak rendelkezésre.

Szükségessé vált egy saját orosz templom megépítése. Az első kezdeményezés nem sokáig váratott magára: a badeni nagyhercegi udvar miniszterelnöke, N. A. Sztolipin és E. A. Trubeckoj hercegnő (született Beloszerszkaja) 1857-ben egy adománygyűjtő akciót indítottak e cél érdekében. A következő év nyári időszakában már megnyitottak egy ideiglenes templomot, melynek berendezését a stuttgarti helyőrségi templomból szállították a Lichtentaler utcába, a „Maison de la poste

2. A templom belső képe, elkészülte után. Szoboljev metszete

Wieden Lajos
Mécsi Jutó

Jurecskó László: Borromisza Tibor nagybánjai korszaka (1904–1914). Miskolc, 1996, Nagybánja korszak 5.
Missionsstadt Galerie
17

M.D.K.

Wiesner Emil, építés

terve, 1500 K-ás meg-
vételben részesült a kőbányai
Ferenc József jubileumi
templom pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1914. XXXV. évf.

febr. 18. sz. 14. old.

Wiesner J. Emil

Magyar arckép-bélyegek gyűjteménye.

A magyar történet, irodalom és művészet legnagyobb alakjainak arcképei.

Dr. Márki Sándor előszavával.

(8-r. 32 l.)

Budapest, 1898.

Wiesner Emil

épitett
a Ferenc József emlék-
templom terv.
egyém. terve megvétel

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927. 9. l.

10-12. sz. képpel

Fábián Gáspár: Magyar
fogadalmi és emlék-
templomok. Épitő
Ipar – Epitőmüvé-
szet 1931 dec. 1. sz.

Az 1914-ki Ferenc
József jubileumi templom
terv. Hofhauser Antallal
együtt pályázok.

ve.

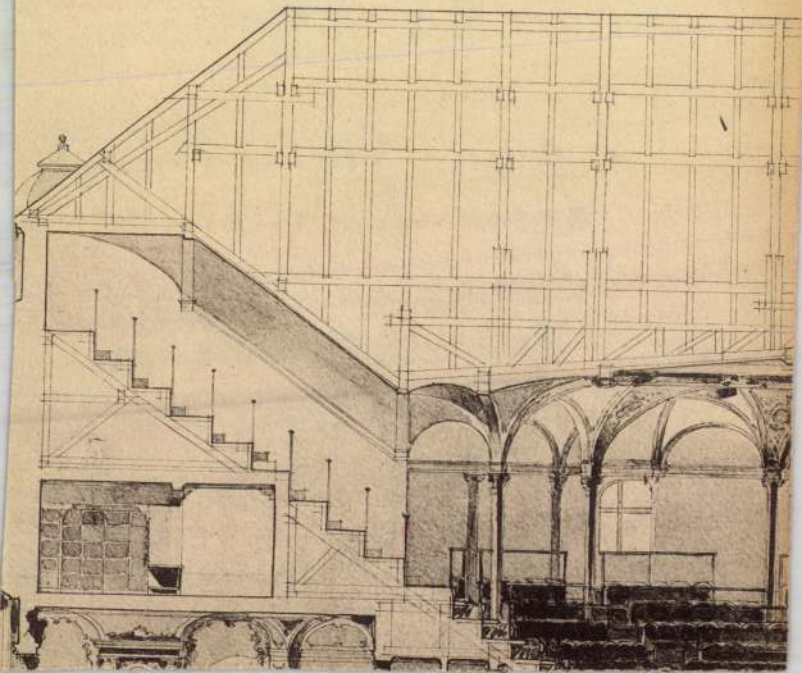

Wiesner Ernő

szül. 1890 jan. 21.
Malackán
Épitész Brünnben
hol több bankszéh-
házat és a krema-
toriumot is ő
épitette.

Toman 750 l.

MDK

Wiesner F.

Felhők játéka, akv.

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug. 4 l.

MDK

Wiesner /Mezei xxx / Frigyes

Sportkarikatura kiáll. Testnevelési Tudom. Tanács Sportmuz. 1958.

30 l.

Wiesner Frigyes,festö

ki Bundschuh Ottó és Demeczkyné Volf Irma festönüvészekkel közösen rendezte meg a szokásos évi gyüjt,kiállitást a Barcsay-utcai gymn,rajztermében.

Kis Kiállitások. Gyüjt.kiáll. a Barcsay-u.gymn.-ben. Képzömüvészet.1929. 16.sz. 32.l.

MDK

Wiesner Frigyes

Erdei napsütés

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj. 33 l.

MDK

Wiesner Frigyes, festö

Dr.Véssey Kálmánné arcképe

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible]. Kat. 47.l.

MDK

Wiesner Frigyes

Képzőművészet 1929. 16. sz.

MDK

Wiesner /Mezey/ Frigyes

Miteremkiállitások. Nemzeti Ujság 1933. dec. 6.
11.l.

Wiesner Frigyes

MDK

Erdei napsütés

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Wiesner Frigyes MDK

Dr. Vécsey Kálmánné arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Wiesner Frigyes

MDK

Erdő mélyén, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Wiesner Frigyes

A VIII.ker.főreál termében rend.kiállitáson, Wiesner Frigyes képei közül Müller János és Acsay Richárd portréja emelkedik ki.

(e-i.) : Wiesner Frigyes, Lenkei Lehel és Farkasfalvi Imre...

Képzőművészet, 1935. 85.sz. 121.lap

Wiesner (Mezei) Frigyes
festő

A Madách Imre gimnázium rajztermében XII. 12-én nyíló répriálitáson szerepelnek művei.

P. H. 1926. XII. 8. (Pesti Hírlap)

Iktató-szám..... 191...

.....osztály.

A beadvány { száma.....
kelte .....
beérkezése .....

Tárgy:

.....db melléklet .....csomag .....súly

Wiener Frigyes

Az Vörösmarty-reáliskolában, az iskola tanárainak és tanulóinak művei-ből rendezett kiállításon szerepel.

Nemzeti Ujság 1935. IV. 21.

Wiesner (Mezey) Frigyes.

A Madách Imre-gimnázeimban megnyíló képkiállítason részt vesz festményeivel.

Magyarság. 1927. dec. 8.

Wiener (Lenz) Trugger.

A Budách Yuse-gimnáziumban
megyéjéő képviállításra sért nem
jertmémgeisel.

Magyarság, 1927. dec. 8.

Wiesner Frigyes

rajztanár

A Vörösmarty Mihály reáliskola tanárai és tanulói munkáiból rendezett kiállítás rántvevője.

Magyarság 1935. IV. 21.

703

MDK

Wiesner Frigyes

Csendélet, of.

Műterem 4.csop.kiáll. 1937. ápr.

Wiesner Frigyes †

vajztanár meghalt
1938-ban

Rajzoltatás
1938. 4-6. n.
49. l.

ereszt, 1250 körül.

9 223

Wiesinger

otvos

und

Cra) 167

Wiesinger ötvös

Magyar Iparművészet 1902

V. évf. 4. sz. 145-160. o.

Czakó Elemér: A torinói kiállítás.

M.D.K.

Wiesinger iparművész

Ötvösművek Torinóban.

Cikk: Külföldi lapszemle a torinói kiállitas magyar osztályan.

Magyar Iparművészet 1902. 231-36.l.

Wiesinger-Florian Olga

MDK

Kerti virágok, olf.

Műcsarnok 1885. jun.1o.

Wiesinger Frigyes

Wiesinger Frigyes, aranydíszműkészítő, Temesvárról, 1815 nov. 5-én iratkozott be.

Fleischer Pécs

96. l.

Mammuthagyaték töredék VIII. 152

WIESINGER Fülöp

Ars 1996/1-3. 162.

Alsókorompa, 1749.

körülzáró emeletes épület, sarkain hengeres alakú
párkányán egymással váltakozó fecskefark alakú é
ormokkal s szintén derékszögű négyszög alapján
bástyás falkerítéssel, mely utóbbit a vár északi old
lebontották. A falkerítés északi oldalából, ennek k
csak a kétemeletes kaputorony maradt fönn. Külső
félköríves, emellett jobbra gyalogosak számára né
keskeny kis kapu. A belső kapunyílás csúcsíves bo
egy egykori fölhúzható kapuszárnynak való rés. A
északkeleti sarkából kiindulva gyámköveken nyug
folyosó húzódik a keleti kerítésalhoz csatolva, mel
falközben később emelt toldalék építkezések emel
belső várat sarokerkélyei alatt hatalmas sarokpillér
első emeleti ablakai fölött egy sor lőrés, ezek fölöt
ablak következik. A főbejárat az északi homlokzat

Wiesner

l.

Lykanomarromantika

100 l.

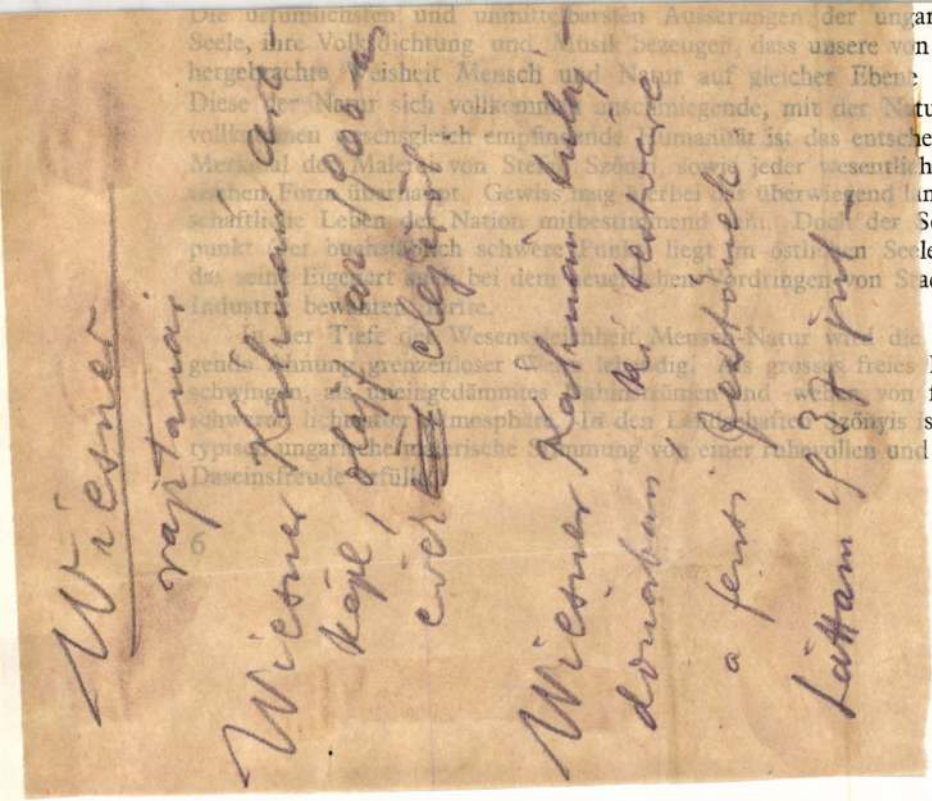

...arischen
...n Osten
... erlebt.
...tur sich
...heidende
...h-unga-
...ndwirt-
...Schwer-
...lenerbe,
...adt und

...beseli-
... Dahin-
... feucht-
...st diese
...und süssen

11. UZSONNA

Wiesner Emil

megvett terv

MÉ. 1914. 3. 7.

9. l. (A Rezső-
téri templom
tervpályázata,
távlati kép és
alaprajz)

látható Van der Goes-től, Dieric Bouts-tól és Memling-től mindannyian a legátszellemültebb szépségben. Gyönyörüen van képviselve Patinir, akinek képei inkább álmodott viziónak, mint realitásoknak látszanak. Egyik következő teremben látható Hugo van der Goes-nek egy csodálatos Ádám és Éva sorozata, a meztelen testek lábainál varázslatosan szép virágokkal. A kigyó is jelen van a képeken és ugy néz ki, mint egy barátságos gyik emberfejjel. Az egészen valami páratlanul kedves és ellenállhatatlan naivitás uralkodik. Gyönyörüen vannak képviselve Gerard David, Pieter Breughel és G. Bosch is. És emellett a kiérett flammand művészet legnagyobb mesterei Peter Paul Rubens és az Angliában különösen népszerü Van Dyck. Az egészen régiek közül még Quentin Metsys, Mabuse, Pourbus és V. Van Orley mestermüvei láthatók. A utolsó termekben a modern belga müvészet kiválóságai szerepelnek, akik között leginkább Meunier a szobrász emelkedik ki. Igen érdekes képei láthatók Felicien Rops nak is, aki a nagyközönség eddig csak rajzaiból és metszeteiből ismert.

NÉMETORSZÁG.

HALOTTI MASZKOK. Ernst Benkard frankfurti neves művészettörténész kiadásában nemrég egy rendkivül érdekes munka jelent meg, mely bármennyire különösnek és hátborzongatónak is fog tetszeni, mégis egyik legértékesebb gyüjteményt képezi az emberi arc formáinak vizsgálói előtt. Ez a gyüjtemény „Das ewige Antlitz“ cimen az emberiség legnagyobb egyéniségeinek fennmaradt halotti maszkjait gyüjtötte egybe és magyarázatokkal látta el Benkard professzor és Georg Kolbe, hires német szobrász tollából. 112 gyönyörüen nyomott táblán mutatja be a frankfurti művészet történész a

4529 sz. E. hatósági engedéllyel. A sz
Készült a „PROVIDENTIA“ nyomdai müintézetb
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kol

Wiesler Péter

tarczas

1733 tól választott
polgár Pesten

Schmall

I. 162. l.

jezéséhez közeledvén, szolgálatot vélünk tenni
ha éppen most egész terjedelmében ismertetjül
az 1909. évi június 20-iki 364. sz. olasz tör

lakosság, mikor az egész hely colonia lesz. Apulum egyszerre municipium és colonia, ehát ott két község lehetett: a benszülöttek municipium) és a canabaek (colonia). Municipiumok voltak Pannoniában az említetteken ivül Carnuntum, Aquincum, Vindobona, Brietio, Daciában Apulum és Potaissa.

A városok szervezetét illetőleg élén állott duoviri iure dicundo, a két polgármester. Ezek arra az esztendőre, mikor a census történt, quinquennales jelzőt viseltek. Fontos volt a decuriok rendje, akik városi tanácsosok, sküdtek voltak. Ezen kivül megtaláljuk az ediliseket és quaestorokat. A városok tipikus testülete volt az Augustales, amely testület császár-kultuszt tartotta ébren. Többnyire ibertinusok voltak a tagjai, akik ezzel bizonyos tekintélyhez jutottak. A városi közigazgatás rajzával és annak a tartományi kormányzathoz való kapcsolódásával fejezi be előadásait.

A tanfolyam hallgatóságát jórészben filológusuk alkották, kik mellett részt vett nyolcz múzeumi tisztviselő: Cserni Béla dr. (Gyulafehérvár), Csutak Vilmos dr. (Sepsiszentgyörgy), Darnay Kálmán kir. tanácsos (Süneg), Gubitza Kálmán (Zombor), Neogrády Gilbert (Szombathely), Simonyi Gyula (Jász-

WIESNER, Anton, pozsonyi városrangéd

A. [redacted] Wiesner, Hafnergesell, 1 éves fia meghalt. (1816, 1005.l)

—

A. Wiesner, Hafnergesell, 2 hetes fia meghalt. (1817, 709.l)

—

A. Wiesner, Hafnergesell, 1 napos lánya meghalt. (1818, 1135.l)

—

A. Wieser, Töpfergesell, 1 éves lánya meghalt. (1833, 1299.l)

—

A. Wieser, + 60 éves korában, Pozsony, 1840 junius 27 mellbajban. (1840, 239.l)

Preßburger Zeitung
(Gentner)

Elias Wiph (van Wipf, Wipff, Vibf)
fazekas

habán név

1665 - 1680 között

Román János: A. Habánok
Sárospatakon Sárospatak 1959

28

MDE

Wiesner Emil

A Ferenc József fogadalmi templom szűkebb-körű tervpályázatára beérkezett terve, ki volt állítva a Magyar Mérnök- és Építész Egyletben.

Cikk: A Ferenc József fogadalmi templom tervei.

Építő Ipar - Építő Művészet, 1927.aug.1. 114.lap

M. D. K.

WIESNER Jakab kárpitos

A Nemzeti múzeum Széchenyi-szobájának kárpitos munkáit végzi

Ybl Ervin: Ybl Miklós 133. l.

Wiesner Jakab

haraugöntö

l.

Wickkassaidom

370. l =

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Wiesner Jakab

1820-ban öntötte a Kassai
dom 350 kg sulyu harang-
ját, melyet 1916-ban hadi-
célokra rekvirältak.

Wickkassaikatmüemil

92. l.

Szepesség II. 192

Wiesner János, d

Pécs

Bronzkarperec
Bross
Dombormű
Lemez csillag

Osnágos siák képzőművészeti kiállítás
Hódmezővásárhely 1965,
kat. bev. Orosz László

15

Wiesner Frigyes

Wiesner Frigyes: Dr. Acsay Richárd

Képíróművész 1935
85. a. 118. l.

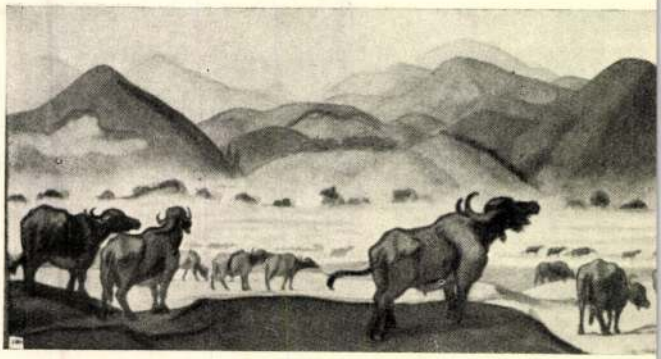

Teleki R
A Nemzeti Szal

A MAJOVSZKY GYŰJTEMÉNY

Majovszky Pálnak, a nagy műgyűjtőnek és kri
tikusnak úgyszólván az egész élete egybenőtt
képzőművészettel. Egyike azoknak az iránytad
egyéniségeknek, akik mindenütt meglátják a jel
lemzőt és kiemelik azt maradandó értékében. A
Szépművészeti Múzeumnak adományozott s ugyan
ott kiállított gyűjteménye ismét bizonyítja finom
mondhatjuk franciás értékelését. A képzőművé
szetnek aránylag elhanyagolt ágát ápolja a raj
zok felkarolásával. Általában a megkapó érde
kesség teszi jelentőssé darabjait. Kiállításáró
nem nagy élmények halmazával megy el a néző
hanem úgy, hogy régi ismerőseit tehetségük szín

Wiesner Frigyes

festő, Szüz n. 5-7.

1934. téli kiáll. 380

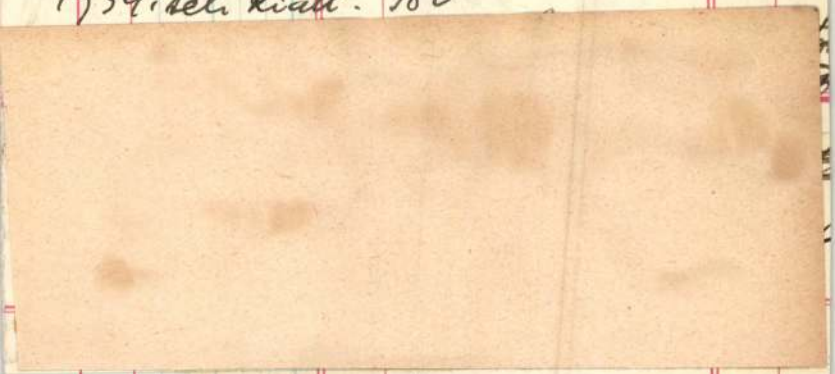

					27.826

Tartozik 9.

1928. szept.	1.	Pénztárnak	P.		1.240
-"-	30.	V- annak	P.		253
-"-	30.	Folyószámlának	or/3		1497
					1501

Wiesner Frigyes

műegyetemi hallg.

alakrajzi osztály

10 hónap, jó eredm.

Tanár Prenoszil S.

Iparrajziskola 1907.

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Wilfing József

soproni festő

Simor János győri
püspök Dobiaschofsky
kartonja után kerji-
sette a győri Heider-
vári kápolna üveg-
festmeinyeit fentivel

Csatkai Endre dr

Dobiaschofsky Ferenc
becsi festő nüvér
Sopronban.

Soproni Szemle

1938. 169. l.

1904-1948
20f
MAGYAR KIR. POSTA

Wiesner Frigyes

festő és rajztanár

stúl 1887 szept. 26. Moór
(Fehér megye) (Szék cofe-
Középisk.)
hérnavin s ezután a képző
művészeti főiskolán rajz-
tanári oklevelet szerzett
1914-ben. Háborúban
4 évig szerit vett, VII,
ker. Egyesi uti szkolaban
rajztanár.

Sajat Eötvös

Wrésnicz Frigyes

1907/8 – 1911/12

Ferkèpzomfoiskèvk

148. l

kben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le=
iklós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
yvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
nhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
z. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
iájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

ne és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.**

sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wiesner (Mezey) Frigyes

Aktó

Koll. Kiállítása a Bar-
csay utcai gimná-
zium nagytermében-

Nemzeti Ujság

1933. dec. 6.

(Mütterem kiállításoki)

Wiesner (Merei) Friggs

festi

Erod

Rajzoltatás

1926-7-10 n

79 l

Anonymus I.30, VII. 240. —:

Wiesner (Mezey)
Frigyes

U. 4260

(384/98), a petelai elsiamoltaton 1899.
molast 1900. III. v-en a 2075. zusz. Jogoldta
n 1900. XI. 5-én (55/900)

1859. Lotz Károly:

b) Szent László

Kutesk kun ~~király~~ fejedelem le
és szomjuság gyötörvén, a
vasok törnek elő és a sz
tején felemelt kerekkel, j
lát a térdelő király ~~buz~~
felett, a megmjlt felhők
osztogatva; jobbra a kir
balról a haza tétő sereg
és a szikla tövében egy
a ~~kifakadó~~ vizet. A kir
rövid nyelű
lete: vállon átvetett párduc
mellette pedig tárdja és p

Szines carton,
A budavári chát

Az 1898. XI. 14-diki

Wiesner Friggs

Műcsarnok fertő Bjerk

1923. tav. kiall 692

1926. angol-magy. kiall. 450

1928. tav. kiall. 342

Kőfaragó u. 8.

WIESNER *(Mezey) Frigyes*, festő, • Moór (Fejér vm.) 1887 szept. 26. A bpesti képzőmüv. főiskolán szerzett rajztanári oklevelet. Rajztanár Budapesten 1923 óta kiállítója a Műcsarnoknak. 1933. koll. kiállítása volt. Bpesten.

K-Gy II. 615-l

Wiesner Frigyes

rajztanár és festő

kül. Moor 1887.

+ Bpest 1938 márc. 24

Wiesner Kálmán

közlése

1047. KANÁL, ezüst, csigás disz
zad vége.

1048. TEAFŐZŐ, ezüst, gerezd
2730 gr.

1049. KÉT KAROS GYERTY
S-alaku karral. Augsburg,

1050. SZELENCE, részben ar
Augsburg, XVIII. sz.

1051. SZELENCE, ezüst, vésett
sz. m. f.

1052. TEÁSKANNA FEDŐVE
Bécs, 1794. 1370 gr.

1053. KÉT KAROS GYERTY
ives karral. Bécs, 1825. 2(

1054. DESSERTTÁL, ezüst,
940 gr.

1055. FALI SZENTELTVIZTA
század.

1056. GYERTYATARTÓ, üve

1057. KIS KÉPKERET, ezüst

1067. NAGY SERLEG FEDŐVEL, ezüst, gazdag trébelt romantikus diszitéssel. Bécs, 1865 k. 960 gr. 140.—

1067a. OVÁLIS KOSÁRKA, filigrán ezüst. Bécs, 1817. 210 gr. 25.—

1068. OVÁLIS KOSÁRKA, filigrán ezüst. Bécs, 1817. 125 gr. 15.—

1069. KIS KÉTREKESZES KOSÁR, ezüst, áttört oldalakkal. Magyar, empire. 280 gr. 35.—

1070. HUSVÉTI TÁL, ezüst, függönyös kerek állvány, tálcával, rajta emberalak által tartott edénykék. Bécs, 1814. 4522 gr. 1050.—

1071. KÉT KAROS GYERTYATARTÓ, ezüst, 3 karral, talpa 3 domboru maszkkal diszitett. Bécs, 1860 k. 150.—

1072. CUKORTARTÓ DOBOZ, ezüst, vésett diszitéssel; födelén kagylóban ülő gyermek. Bécs, XIX. sz. 40.—

1073. NAGY ÉKSZERTÁL, ezüst, közepén páros jelenet, két fülle!. Bécs, 1735. 350.—

1074. OVÁLIS DISZTÁL, ezüst, trébelt barok diszitéssel. Német, XVIII. sz. 250.—

1075. TOILETTE-DOBOZ, ezüst. Bécs, XIX. sz. 530 gr. 85.—

1076. NAGY TÁLCA, ezüst, áttört peremén futó állatalakok. Bécsi ötvösjeggyel. 2878 gr. 600.—

Wiesner Frigyes

Madách Gymnázium rajz-
termében kiállít – Bundschuh
Otto és Demeszkiné Volf Irma
festőművészetet.

M. H. 929. XII. 22.

Gunkó Béla

Wiesner (Mezey) Frigyes

X. karácsonyi kiállitása.

N.U.933.XII.6.

Wiesner Frigyes

Gyüjteményes kiállitása.

M.933.XII.24.

Wiesner (Mezey) Frigyes.
festőművész

A Barcsay-utcai gimnázumban hat festőművész kiállításán műveivel szerepel.

Esti Kurir, 1927. dec. 13.

Wiesner Frigyes.

festőművész.

A Barcsay-gimnázium képkiállításán tájképei szerepelnek. (említve)

Magyarság, 1927. dec. 17.

Wiesner Frigyes

MDK

Felhők játéka, vizf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népújság Heves

Wiesz József

1972 MÁJ 12

1021

Grafikusműhely a főiskolán

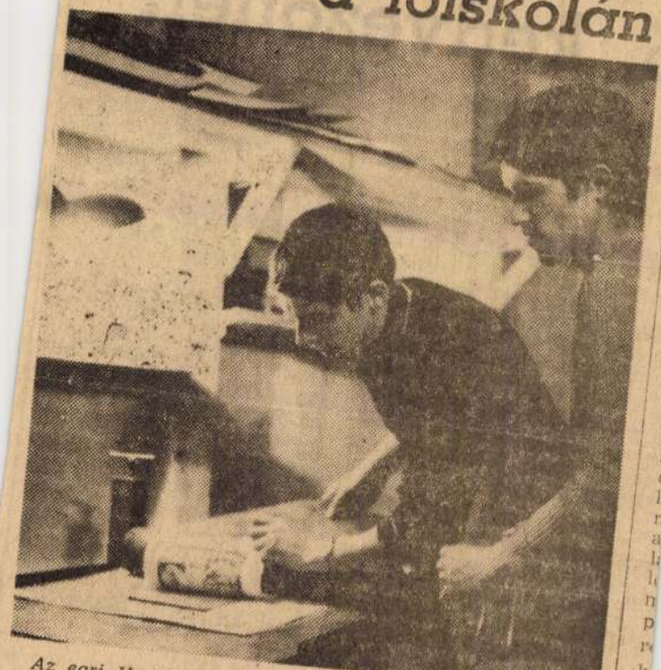

Az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola rajztanszékén sokat foglalkoznak a tehetséges fiatalokkal. A grafikai munkák, rézkarcok, linó- és papírmetszetek technikai fogásait tökéletesen el tudják sajátítani abban a ki...

meg az országos szakmai konferencia alkalmából.

(Foto: Tóth)

(3.)

ző, kedvezőtlen

rint az ország különböző részein, s más és más foglalkozású emberek kezében nem ugyanannyit ér. Mert igaz, minden fogyasztót kedvezően érintett, hogy a szóban forgó évtizedben mérséklődött az egyes ruházati és egyéb iparcikkek, valamint a fűtés, az energia árszínvonala, de végső összesítésben tény, hogy 1970-ben 1965-höz mérten a munkás- és alkalmazotti családok fogyasztói árszínvonala öt százalékkal volt magasabb, míg a parasztí és kettős jövedelmű háztartásoké 1,5-el.

Törvényszerű, hogy az életszínvonal-politikában növekvő szerephez jut a differenciálás, a sokféle hatást kiegyenlítendő. Az önellátó — vagy részben önellátó —, falusi lakosság például kevésbé érzi az idénycikkek árának emelkedését, míg a boltokban, a piacokon vásárlók azt tapasztalhatták, hogy — átlagosan —, 1970-ben 18,

Hiszen például a múlt esztendő júliusában 12 százalékkal olcsóbb volt az idényáras cikkek csoportja, mint 1970. júliusában, szeptemberben viszont — az előző év megfelelő hónapjához mérten —, húsz százalékkal drágább. 1971-ben az újburgonya 21, a zöldbab 48 százalékkal többe, a paraj húsz, az élőbaromfi nyolc százalékkal kevesebbe került, mint 1970-ben. Drágább volt az alma, olcsóbb az őszibarack, mint egy évvel korábban, s bár az idényáras cikkek a boltokban 12,2, a piacokon 11,9 százalékkal kerültek többe, az árindex egész évre számítva összességében csak 1,7 százalékkal emelkedett. „Nagy a szóródás" — mondják szakszerűen, s hozzátesszik: az egészet mérve lehet ítélkezni.

Ne vitassuk, mert nem is vitathatjuk; igaz. Ki tagadná, hogy ritka kivételtől eltekintve ma a családok jobban élnek, mint tíz vagy öt esztendeje, bár az árszínvonal — ahogy taglaltuk —, emelkedett. Ám arra van

Wiesner Jakab

Narangoritó

Kassa. 1820

Lasd

Arch Erh 1897. 344

Wieszner István

a nyitrai negyedik
nejtanoda rajzmes-
tere

Tanügyi Nevtár

1845. 91. l.

4 Ulrik pk.		**Görög** András **Izraelita** Thamus 21
Csütörtök **5** Zak, sz. Antal		**Protestáns** Enese **Görög** Márta özv. **Izraelita** Thamus 22
Péntek **6** Izaiás próféta		**Protestáns** Esaiás **Görög** Szizoesz **Izraelita** Thamus 23
Szombat **7** Cirill és Metód	1934 **Julius** 31 nap	**Protestáns** Cirill, Met. **Görög** Tamás és Á **Izraelita** S. Pinkhasz

27-ik hét **Nap kelte 4 óra 07 pk. — Nyugta 19 óra 59 pk.**

Wieszner Emil

építészmérnök Nagytétény

Kilépett a Bpesti
Mérnöki Kamarából

MMÉ Ekösl 1931
294 l.

GR

-53

a szentek élo

~~76~~

~~76~~

~~28~~

~~87~~

Wieszner Géza

okl. építészmérnök

kül. Bpest 1914

Oklevelet nyert 1938

József nádor 1937/38.

208. l.

II.

A BÁNYA-, KOHÓ- ÉS ERDŐMÉRNÖKI KARNAK
SOPRONBAN AZ 1938. ÉVI NOVEMBER HÓ 13-ÁN
KÜLÖN MEGTARTOTT TANÉVMEGNYITÓ ÜNNEPÉLYÉN
MONDOTT

BESZÉDEK.

Wiesner Emil

építész.

Szül. Pécs 1884.

Oklevelet nyert 1906.

Műegyetem 22 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wiesner

l.

LykaMagyműI300-50

162,431.l.

Wieszner

Ltáb. II. 23.
IV. 53

Buday Árpád dr., a Kolozsvári egyetem
országlyorchaeologusa II. 226.

MDK

Wiest Sebestyén kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.399.l.

Wieste János

ötvös 1640

lása

Mih. Pors. 90. l.

Wieste János, pozsonyi ötvös V. 90.

Mur. és Kot. Est

br. Wiesstack János dr., ——— ?

Iparmüvészet 1896-ban 410.

WIESNER József fordi

Pannónia megvétele (1780)

Kvira = Népr. Ét. 1995 53,54. à ill

gi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986, 4. 62-63.
1477. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986, 5. 8.
1478. [MAGYAR Építőművészek Szövetsége] Szövetségi hírek. = Magyar Építőművészet, 1986, 6. 5-8.
1479. MEGKEZDŐDÖTT a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének közgyűlése. Pál Lénárd felszólalása. = Népszabadság, 1986. március 26. 7.
1480. Melocco Miklós: Rossz tankönyv. > 1985, 1940. **hoz.** GULYÁS Dénes: Hozzászólás. = Művészet, 27, 1986, 1. 61-62. ill.
1481. A MŰVELŐDÉSI Minisztérium vásárlásai. = Tájékoztató, No 36, 1986 81-100.
1482. A MŰVÉSZETI Szakszervezetek X. Kongresszusa. 1985. december 16-17. Szerk. Varga Imre. Bp., Művészeti Szakszervezetek Szövetsége, 1986 200 p.
1483. PÁL Lénárd: A művészet humanista küldetése [részlet a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének XII. Közgyűlésén elhangzott felszólalásból]. = Új Tükör, 1986. április 13. 5-6.
1484. RIDEG Gábor: Nagyobb önállóság - nagyobb felelősség. Beszélgetés Kiss Istvánnal [Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége közgyűlése, 1986]. = Művészet, 27, 1986, 3. 2-5. ill.
1485. SINKOVITS Péter: Beszámoló a képző- és iparművészek tanácskozásáról. = Művészet, 27, 1986, 6. 2-5.
1486. TÁJÉKOZTATÓ a Kisgrafika Barátok Köre munkájáról. = Tájékoztató, No 35, 1986 11-12.
1487. WAGNER István: Művészet és társadalom. Gondolatok -közgyűlés után [Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének XII. Közgyűlése]. = Magyar Hírlap, 1986. március 28. 9.
1488. WAGNER István: Szobrok az Epreskertben. = Magyar Hírlap, 1986. július 12. melléklet 8.

Wiener Kalmänne

textil

1915

Einnisk 1930

90. l.

Wiezner Károly Jestő.

Kr. V. 278/1899.
(é. ápr. 8.)

MDK

Wiesner Zsuzsa tanuló

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs. 1950. máj.

Wieszner Géza MDK

épitészmérnök, született Budapest, 1914.

az oklevél keltének éve 1938 száma 118

Józssf nádor 1937/38

Wiess Gyula müpártoló

Bp. Kozma Lajossal tervezte

Tér és Forma, 1935 VIII. 49

WIESSLER LAJOS
FESTŐ ÉS MÁZOLÓ
BUDAPEST
VII., BARCSAY-U. 14.

ELVÁLLAL MINDEN
E SZAKMÁBA VÁGÓ
MUNKÁKAT.

Magyar Építőművészet
1907-8. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wiesner Frigyes

Lenkei Lehel

WIESNER FRIGYES, LENKEI LEHEL ÉS FARKASFALVI IMRE a VIII. ker. főreál termében rendezték szerény keretek között igen értékes kiállításukat. Az iskolai kiállításokat összetönszerűleg el szoktuk kerülni s ha már megnézzük, igényeinket a mély pontra szállitjuk le. Itt örvendetesen csalódtunk, hiszen a kiállítók neveivel már sokszor találkoztunk. Dacára, hogy nem kell őket ismét méltatnunk, mégis kiemeljük Wiesner Frigyes képei közül Müller János és Acsay Richárd portréját, továbbá egy gyümölcsöket ábrázoló csendéletet. Farkasfalvi Imre és Lenkei Lehel tájképei tetszettek, különösen Farkasfalvinak egy nagyméretű erdőrészlete, Lenkeinek egy Jánoshegyi tájképe. *(e—i.)*

Képzőművészet

1935. 85. sz. 12. l.

Wiesner (Mezey) Frigyes.

A Madách Imre-gimnáziumban rendezett korácsonyi kiállításon műrei szerepeltek.

Budapest Hirlap, 1928. dec. 16.

Wiesner Frigyes.

1. *Erdész lak*..... P.1oo
2. *Erdő bejáró*..... " 5o
3. *Arckép*..... M.t.
4. *Interieur*.....mag.tul.
5. *Csendélet*..... P.1oo
6. *Halastó/aquarell/*..... " 3o
7. *Csendélet*..... " 8o
8. *Delelő gulya*..... " 15o
9. *Erdő szélén* ....." 15o
1o. *Falusi látkép./aquarell*" 3o

11. *Erdei ut*....
12. *Csendélet*...
13. *Sárgabaracko*
14. *Erdő mélyén*.
15. *A.I.főigazg.*
16. *Öreg hárs*...
17. *Legelésző te*
18. *Falusi utca*.
19. *Cigánysor*...
2o. *Naplemente*..

.....P. 30

....." 50

s csendélet 50

....." 200

archépe . -

....." 150

hének..." 200

....." 100

....." 150

....." 50

Wiener (Merey) Frigyes.

A Madách Imre-gimnázium rajztermében rendezett vaporkiállításon fényképmásolatai szerepelnek.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

Wiener (Mezey) Frigyes.

Bundschuh Ottó- és Demeczkyné Volf Irmával együtt műtereinkiállítást rendezett a Barcsay-utcai gimnáziumban.

Pesti Hirlap 1928. dec. 18.

WIESNER /MEZEY/ FRIGYES

Festő. Szül.Moór 1887.szept.26.meghalt
A budapesti képzőművészeti főiskolán szerzett rajztanári oklevelet.1923-tól kiállitója a Műcsarnoknak,19
1933-ban kollektiv kiállitása volt Budapesten.

Wiesner Frigyes †

EMLÉKEZZÜNK.

Wiesner Frigyes kartársunk, választmányunk tagja, székesfővárosi középiskolai raizszakos tanár, hirtelen elhúnyt. Temetésén egyesületünk képviseletében Kubinyi B. és Farkasfalvay I. kartársaink voltak jelen több rajzszakos tanár jelenlétében.

Wiesner középiskolai tanulmányai után az 1907/8—1911/12-ig terjedő időben, művészi hajlamát követve, a Képzőművészeti Főiskolán tanult, hol 1914-ben szerezte meg középiskolai rajzszakos tanári oklevelét. Hosszabb ideig művészetének élt, majd Budapest Székesfőváros polg. iskolájához nevezték ki rendes tanárnak. Ebből az állásából került a székesfőváros Horánszky-utcai reáliskolájába, ahol mint rendes tanár, csak alig néhány évig, 1938-ban bekövetkezett hirtelen haláláig, végezte a művészeti oktatást. Lelkes tanár volt, kinek tanítványai hálásan és szeretettel emlékeznek meg róla, mint művészetoktatójukról.

6747 Attila-nyomda r.-t. Budapest. II., Szász Károly-utca 3—5. Telefon: 1—500—80.
Igazgató: KULCSÁR ANDOR.

Rajzoktatás 1938. 82. l.

...czky helyett írja alá.

5. A VIII. v. ülés hozta rendbe a lényeges kérdésekben bizonytalan határozatokat hozott VII. v. ülés jkv.-ét, melyeket a IX. v. ülés zárt le véglegesen. (Lásd részletesen a 75-ik oldalon.)

A jegyzőkönyvek körüli időt rabló és sok munkát, — felesleges vitákat és kellemetlenségeket okozó — fenti esetekhez hasonlókat az *„Ügyrend"*-nek *a jegyzőkönyvekre vonatkozó része* — a jövőre nézve véglegesen megszünteti.

J) Az „Ügyrend" elkészítése a sok tárgysorozat nélküli ülés és hibás jegyzőkönyvek miatti felesleges viták következtében halaszthatatlanná vált. Ennek szükségességét már a 4. és 5. ülések felszólalói is említették, a főtitkár pedig a 6. ülésen jelentette be ilyennek a szükségességét. — Már a *20. ülésen* beterjeszteni kívánta tervezetét, de Grabowieczky és Baranski halasztó indítványa folytán csak a 22. ülésen került tárgyalásra. Ez két pont kivételével tárgyalási alapul elfogadta a tervezetet, a 28. ülés pedig kiegészítéssel az egészet elfogadta, — ellene volt részben Nagy és Csömöry — a választmány elé terjesztés céljából. — A VII. vál. ülés elfogadta a javaslatot azzal, hogy az Egyesület tagjainak *sürgős* hozzászólás céljából megküldessék. Ez megtörtént és Bründl Ödön, valamint Csucsay János és Paál Ákos kartársak küldték be írásba foglalt hozzászólásukat.

Wiesner, Jos

Nyitra. T. 6075.

A balra emelkedő sziklán van a vár; tövében a város terül el a kiemelkedő megyeházzal és a piaristák templomával; az előtérben a Nyitra van áthidalva [illegible] az iránytü jelzését nyerjük; a háttérben hegyek hullámzanak. Felirata fölül:

NITRIA, UT [illegible] NUNC EST.

alól balra: Jos. Wiesner del.
jobbra: Farkass sculp. Posonii 1835.
magyarázó szövegének kezdete: 1. Resid. Episcop. és befejezése: 12. Eccl. S. Urbani.

Rm., mér. a vk. 9.8 : 16.1 cm.

140-95.

[illegible] mig jobbra

WIESZT JÓZSEF

Új Tükör, XXI. évf. 26. sz. 1985 4. p.

...ESZT JÓZSEF GRAFIKÁI

Miskolci Mini Galéria

Nem ez Wieszt József első kiállítása, de minden bizonnyal fontos állomásnak fogja tekinteni pályafutásában a miskolci Mini Galéria tárlatát. Fiatal emberről és művészről lévén szó, hajlamosak vagyunk az elnézőbb fogalmazásra. De Wieszt József a szó szoros és átvitt értelmében fokról fokra küzdött meg az anyaggal, a mesterség nehézségeivel, fortélyaival. Mert „rajzolni minden gyerek tud", szokták mondani éppen a türelmes és bölcs rajzpedagógusok, mégsem lesz minden gyerek művész. Ahhoz ugyanis valami több és más is kell: a markáns, mindeki mástól megkülönböztető szemlélet, világlátás. Ha ezzel rendelkezik valaki, akkor már „csak" a műfajt kell megtalálni hozzá. Wieszt József esetében nem csupán amolyan recenzensi szóvirág ez. Valóban több műfajjal, stílussal is kísérletezett míg eljutott a festészettől, azaz a színek világától a rendkívül eszköz- és munkaigényes grafikáig, azon belül is a rézkarcig. A fiatal művészről ma már elmondható, hogy brilliánsan kezeli a technikát, de már nem bűvöli el az. Oly sok csalódást és bosszúságot okoz mostanában a tárlatlátogatónak, hogy a művész nem tekinti partnernak. (Neo) avantgard ürügyén bohóckodásokat látunk, fintorokat, játékokat a felülettel és a szerszámokkal. A látvány — úgymond — mellékessé válik, mint az avantgard prózában a cselekmény és a jellemábrázolás —, s eluralkodnak a követhetetlen aszszociációk. Wieszt József tiszteli a látványt, azaz a látható valóságot, de már nemcsak a valódit mondja

29/15
ÉRTESITÉSEK A MATHEMATIKAI TUDOMÁNYOK KÖRÉBÓL
Bp. 23 cm.

30/29
AZ EST
Politikai napilap.
Bp. 22 cm.

31/13
ESZPERA
A Magyar E
folyóirata
Bp. 28 c.

Horpácsi Sándor
legjobb lapjain, hanem az igazat.

-OLT József

Tiáll. Miskolc, Szatmunkó Galéria, 1985,
ism. D. SZABÓ Edo: A valóság és az
emlékezet tájain: Két Tiállításról.
= Napjaink, 24, 1985, 1. 39.

WEISZ

WIESZT József

Miskolc, Mini Galéria '85

Horpácsi Sándor: Wiesz József grafikái. =
Új T. 85. jún. 30. 26. 4.

TÁJAK · KOROK · MÚ

1087 Budapest VIII., Könyves Kálmán krt. 40.
Levélcím: 1476 Bp. 100 Pf. 54.

KÓS KÁROLY-DÍJ: 1990

Kedves Igazgatónő, Igazgató Úr

Egyesületünk április első napjaiban
Könyvtára sorozat 4. köteteként

LÁSZLÓ GYULA: A SZENT LÁSZLÓ

c. könyvét, amelynek ismertetőjét m

A kis példányszámban megjelenő köte
mint régi vevőnknek ajánljuk fel.

A kötet ára looo.-Ft, amely már az
esetén a darabszámtól függetlenül l
séget számítunk fel. Ugyanakkor szí
katalógusunkat is.

Amennyiben egyidejűleg ebből is ren
molunk.

A megrendelőlap alapján a kötetet/k
jánlott küldeményként postázzuk.

Várjuk szíves megrendelését!

Wieszt József (1951 –)

„Perspektivikus tanulmány" (Rézkarc; 40x30 cm)

Kezdetben a klasszikus grafikai technikák érdekelték. Az utóbbi időben elsősorban a festészet érdekli. Kisméretű táblaképeket és akvarelleket készít

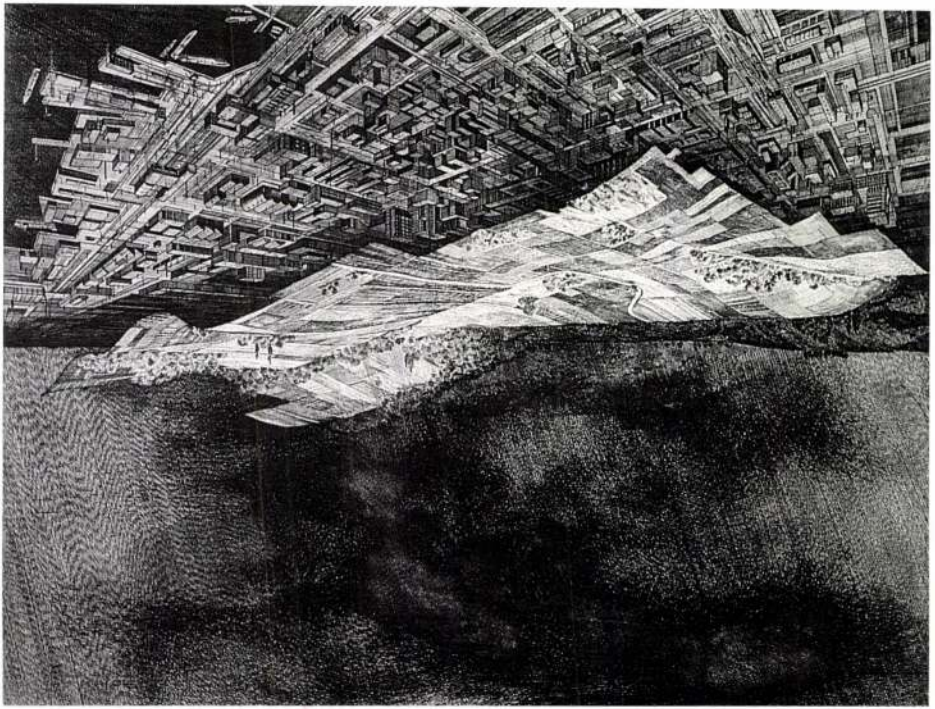

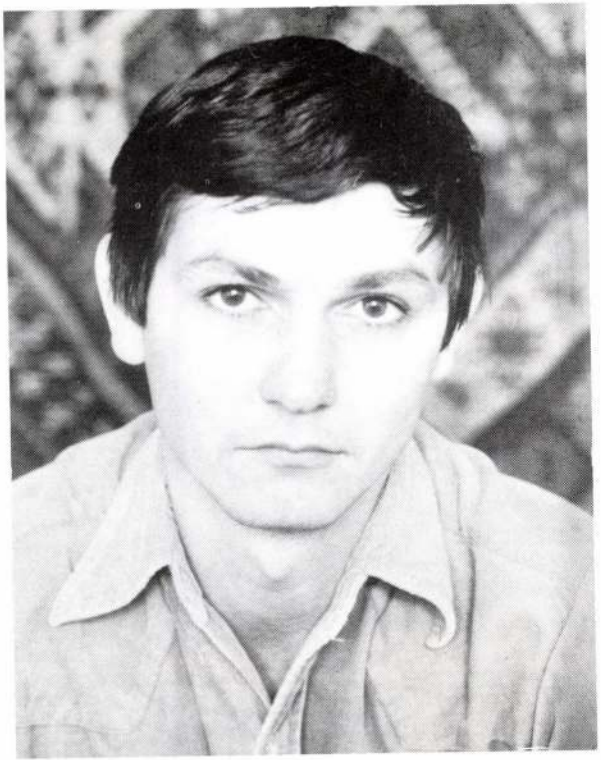

Wieszt József

1951-ben Dorogon született. Az Egri Tanárképző Főiskolán 1973-ban kapott rajz-földrajz szakos tanári diplomát. A Miskolci Általános Iskolában tanított 1982-ig. 1982-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. A Művészeti Alapnak 1984-től, a Magyar Képző- és Iparművész Szövetségnek 1985-től tagja. A Magyar Néphadsereg képzőművészeti ösztöndíjával 1985-től 1989-ig Szentendrén dolgozott. Jelenleg Dorogon él és alkot.

Munkáival szerepelt az Országos Grafikai Biennálén és a Miskolci Téli Tárlaton.

Önálló kiállításai: Diósgyőr – 1983, Miskolc – 1984, 1985, Pécs – 1985, 1986, Dorog – 1987, Budapest – 1989.

Díjai: Babits Centenárium Kiállítás 1983, Exlibris pályázat 1985, Miskolci Téli Tárlat 1986, Gyöngyös 1988.

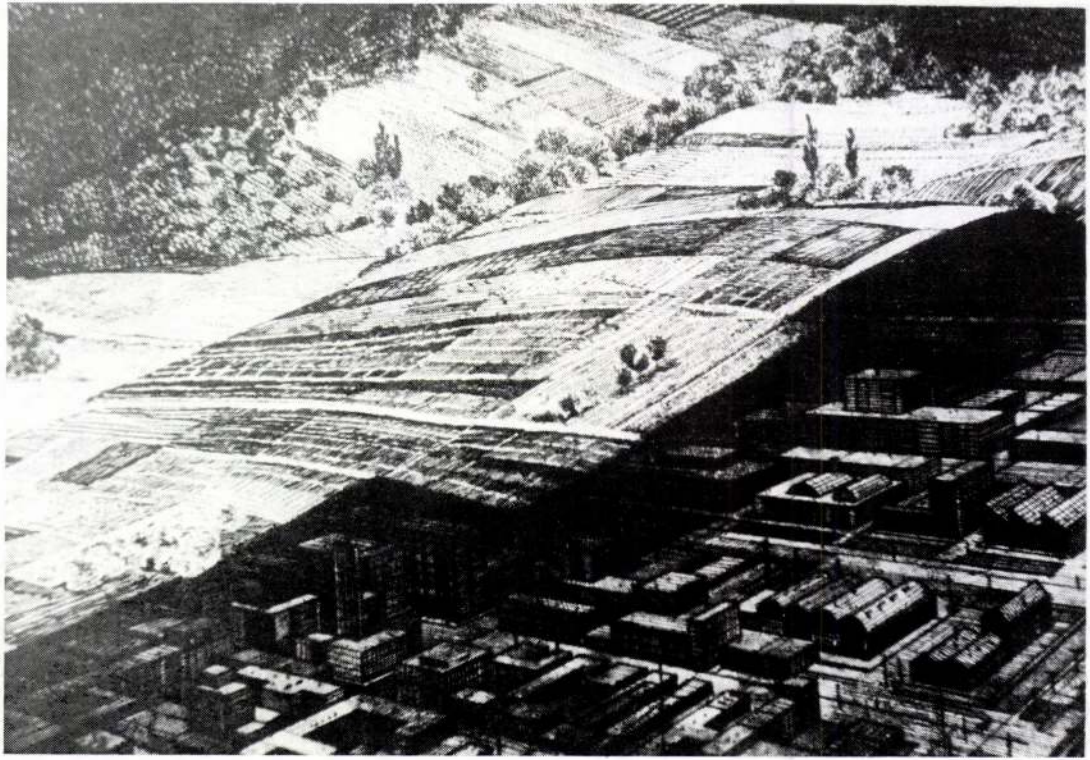

Urbanizáció

Wiesz József, grafikusművész

Wiesz József grafikusművész és Szabon György kerámiakus munkáiból nyílt kiállítás a múlt héten az egyetemfeletti pártalapszervezeti (étterem) helyiségben. Wiesz József a rajztanári pályát cserélte fel a bizonytalanabb művészélettel.

Sz—: Két fiatal művész kiállítása.

Déli Hírlap, 1983. okt. 24.

Wieszt József Derkovits-ösztöndíjas, a sokszorosító grafika tehetséges művelője. Ahogy Dobrik István fogalmazott, konok következetességgel járja a maga útját, anélkül, hogy megpróbálna „mítoszt teremteni". Rézkarcait, rézmetszeteit aprólékos gonddal, bravúros technikával dolgozza ki, munkáira jellemző a szakmai precizitás. A kiállításon bemutatott grafikák két fő témát ölelnek fel: az egyik a táj (benne nemcsak „a természet lágy öle", hanem városképek, ipari környezetek), a másik a gép. Utóbbiak között repülőgépek, harckocsik vannak, de ide sorolható Hajóroncs és Zeppelin-tanulmányok című munkája is. A látvány egyértelműen szolgálja a művész mondandóját, tiltakozását a háború, a rombolás ellen.

A kiállítás egy hétig tekinthető meg.

Sz—

Weisz (Tehér) György

Séta az új szombathely Zsýtárban

Magyar Nemzet 1985. 11. 23.

Weisz Fehér

Munkajelenetes grafikája van Adorján Mária gyüjteményében.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 51. l.

Verlag Faber

Munkalemente grafikája van Adorján Mária gyűjteményében.

Horváth Béla - Adorján Mária gyűjteménye: Miskolc, 1971. 4. sz. 81. l.

Weiss (Fehér) György

A csoport alapítói, mecénásai, első elnökeinek (1933-1938) tagjai közé sorolható a művész.

Major Máté: A "Forráskiadvány a szocialista....
Művészet, 1973.szeptember - 10.oldal

Weisz György

" Szabadság és nép" cimmel a Népszava C. lap 1942. febr. 1.-én közölte a Szociáldemokrata Párt fenti cimü freskópályázati felhivását. A felszólitásra beérkezett alkotásokból, "A müvészet szabadsága" c.- kiállitást, a Magdolna utcai Vasmunkásotthonban nyitották meg. Pintér István Kandidátus: "Egy 1942-es Freskópályázat" cimmel beszámol az akkor történtekről, s felsorolja a tárlaton szereplő neveket és az alkotásokat. Festők és grafikusok: Ámos Imre, Bálint Endre, Bán Béla, G. Beck Judit, Buti István, Dési Huber István, Diener Dénes Rezső, Faddi Förstner Dénes, Gedő Ilka, Gráber Margit, Háy Károly László, Jándi Dávid. A nevek folytatása a 2.-es cédulán. Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13. XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

Weisz Fehér György 1

„Adalék életéhez és művészetéhez"
Horváth Béla írása a 173–186. old-
on.

Művészettörténeti Értesítő 1973/3

WEISZ FEHÉR GYÖRGY, grafikus

A Székesfehérvári István Király Múzeum Képzőművészeti Gyüjteménye 1968-69-ben 60774 forintot forditott vásárlasokra. Vétel útjan került a gyüjteménybe Weisz Fehér György két grafikaja. 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fehérmegyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről-Képzőművészeti Gyüjtemény. 169.old

ALBA REGIA, Az István Király Múzeum Közleményei. XI. 1970.-- 1971. Székesfehérvár

Weisz György

Folytatás az 1.-es céduláról. Festők és grafikusok: Kádár Béla, Kazár László, Kmetty János Kondor György, Molnár Piroska, Nolpia István Pál, Perlrott Csaba Vilmos, Redner Renée, Reichental Ferenc, Román György, Schnitzler János, Sikuta Gusztáv, Sugár Andor, Szántó Piroska, Szin György, Tauber Blanka, Weisz György Szobrászok: Beck András, Bokros Birman Dezső, Farkas Aladár, Gádor István, Goldmann György, Kania István, László János, Révész Endre, Szabó Iván művészek szerepeltek a két nap után betiltott kiállításon.
Pintér István részletes beszámolóját a történtekről lásd: Ámos Imre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 13.
XX. évf. 11. sz. 6-7. lap.

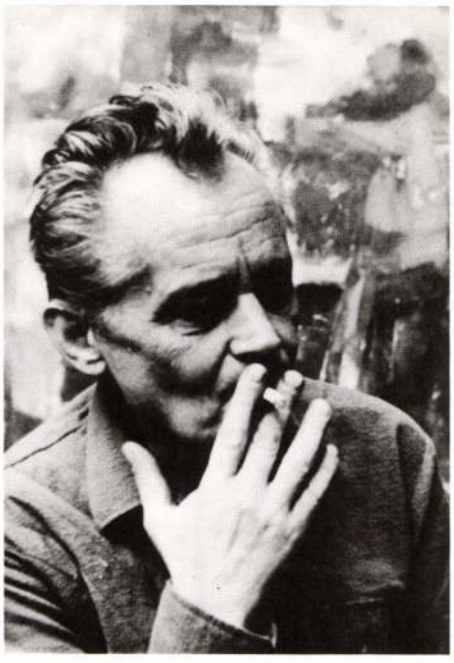

TÓTH IMRE

TÓTH IMRE
(Munkácsy-díjas)

1929-ben született Diósgyőrben. 1948-53 között a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. Festőművész diplomát szerzett. 1956-tól a miskolci Művésztelepen él. Tagja a Művészeti Alapnak és a Képzőművészek Szövetségének.

1. Mami	rézkarc	8,5x 7 cm
2. Anyu	rézkarc	10,5x 8 cm
3. Major	cinkkarc	11,5x26,5 cm
4. Est	cinkkarc	23,5x20,2 cm
5. Táj	színes rézkarc	14,7x25,3 cm
6. Este	cinkkarc	24 x19 cm

ИМРЕ ТОТ
лауреат премии Мункачи

Родился в пригороде Мишкольца Диёшдьёре в 1929-ом году. От 1948-ого года по 1953-ый год он был студентом Высшей школы изобразительных искусств и получил диплом художника. С 1956-ого года он живёт в Мишкольце, в квартале художников. Он член Фонда художников и Организации венгерских художников.

1. Мамочка	гравюра на меди	8,5x7
2. Мать	гравюра на меди	10,5x8
3. Хутор	гравюра на цинке	11,5x26,5
4. Вечер	гравюра на цинке	23,5x20,2
5. Пейзаж	цветная гравюра на меди	14,7x25,3
6. Вечером	гравюра на цинке	24 x19

5.

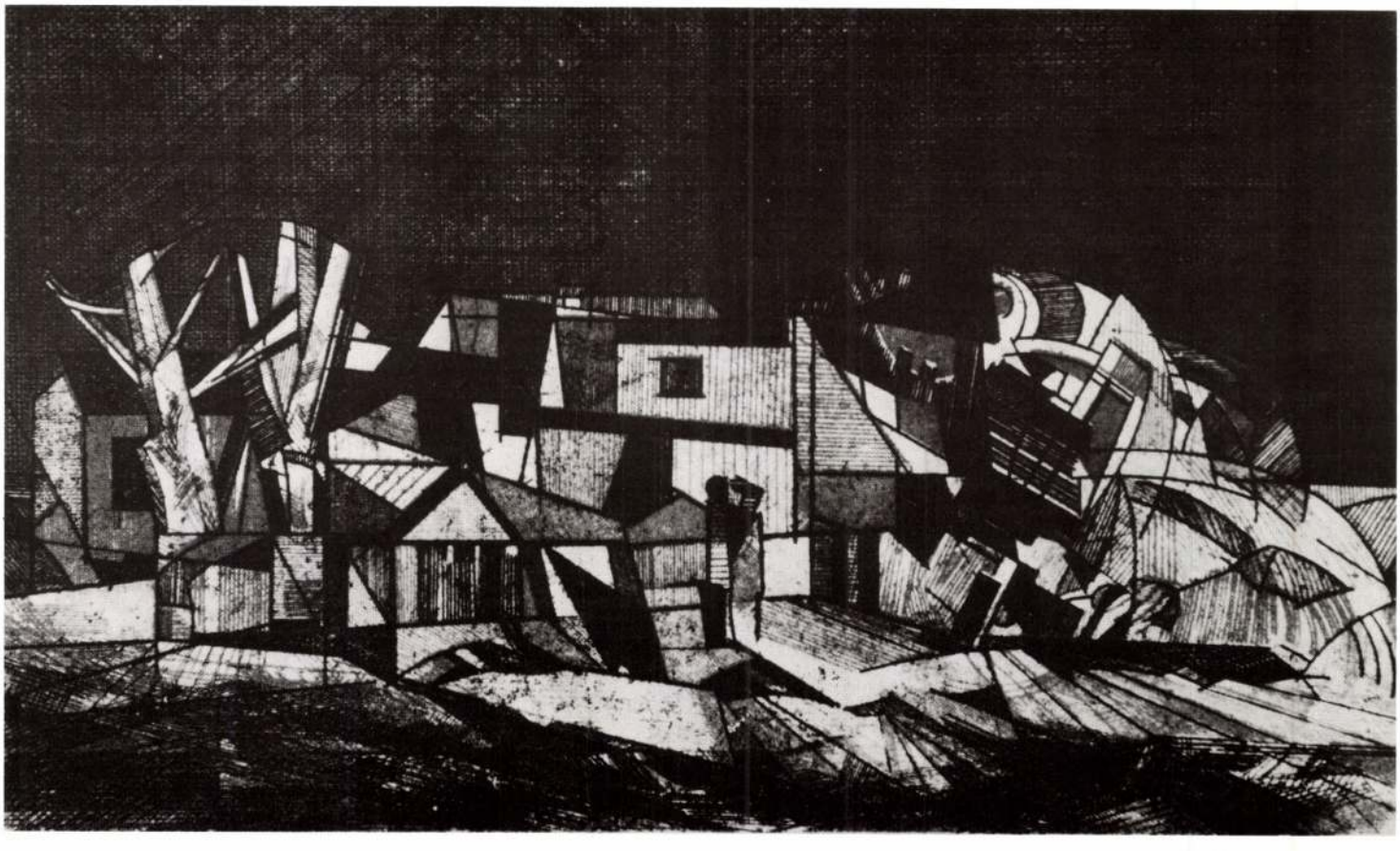

WIESZT JÓZSEF

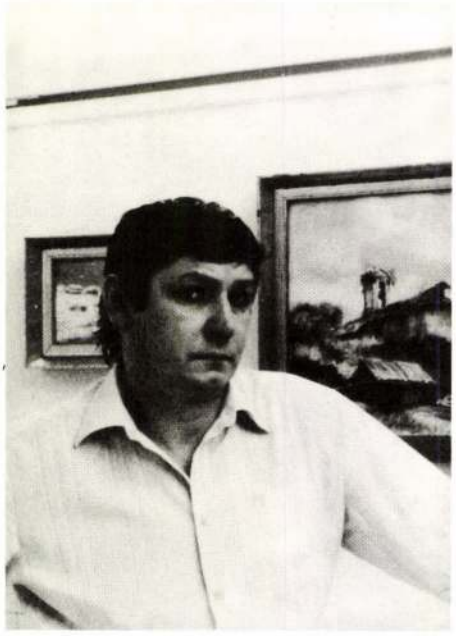

WIESZT JÓZSEF

1951-ben született Dorogon. Az Egri Képzőművészeti Főiskolán földrajz–rajz szakos tanári diplomát szerzett. 1973-tól él Miskolcon. Tagja a Művészeti Alapnak 1980-tól. 1984-től a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének.

1. Perspektivikus tanulmány	rézkarc	30 x40
2. Köves táj	rázkarc	20 x10 cm
3. Észak-orosz táj	színes rézkarc	22 x20 cm
4. Tátra tanulmány	rézkarc, borzolás	29,5x29
5. Cím nélkül	akvatinta	23 x32 cm

ИОЖЕФ ВИЕСТ

Родился в городе Дороге, и получил диплом учителя по специальности географии-рисования в городе Егере, в Высшей школе изобразительных искусств. С 1973-ого года он живёт в Мишкольце. В 1980-ом году он поступил в Фонд венгерских художников, а с 1984-ого года является членом Организации венгерских художников.

1. Картон в перспективах	гравюра на меди	30 x40
2. Каменистый пейзаж	гравюра на меди	20 x10
3. Северо-русский пейзаж	цветная гравюра на меди	22 x20
4. Горы Татры – картон	гравюра на меди	29,5x29
5. Без заглавия	акватинта	23 x32

5.

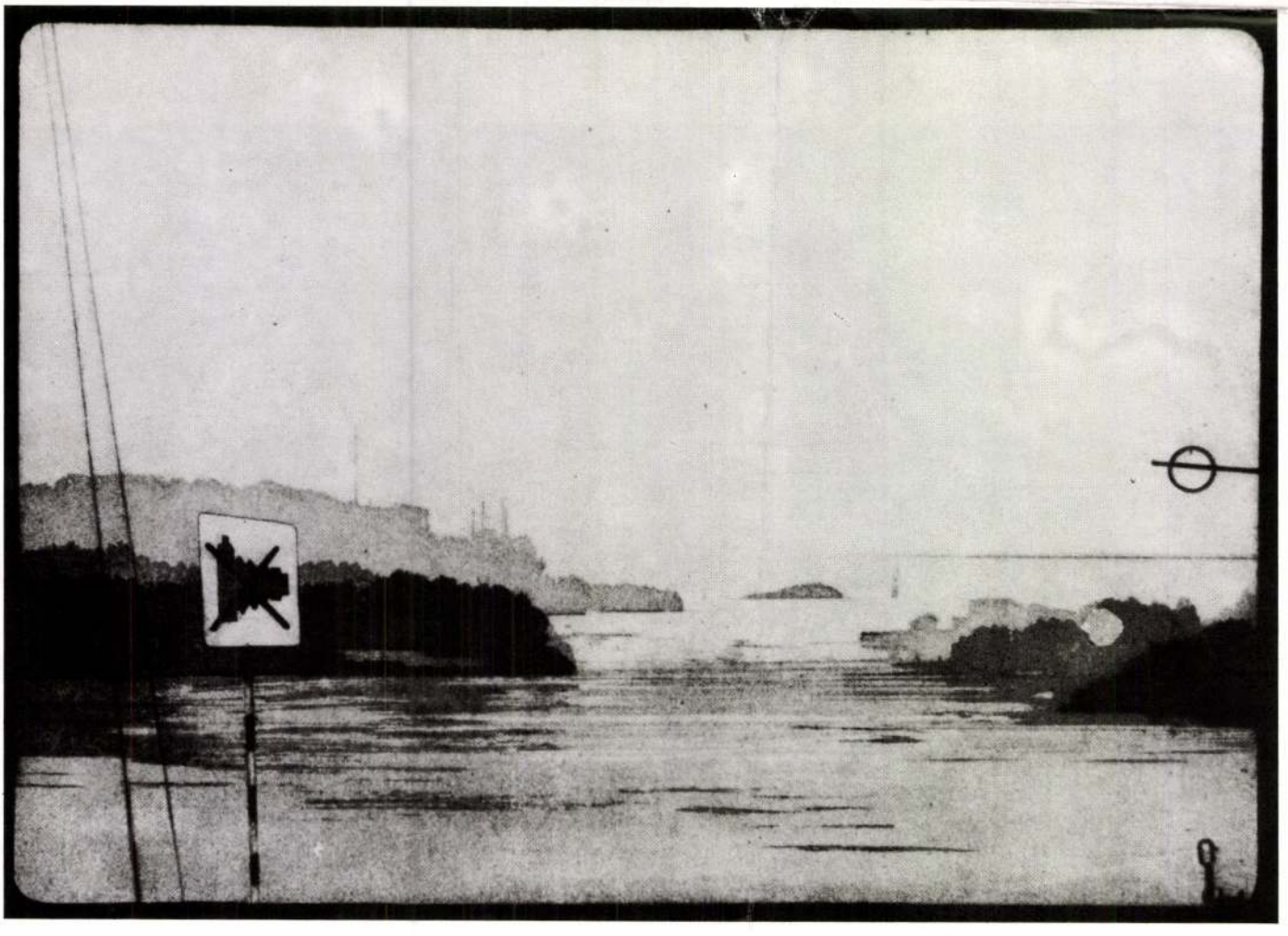

1071 Wieszt József

Wieszt József grafikája

elismerésén alapulnak, egyszersmind azonban egyértelműen elutasítóak, érzelmi negatívak magával a várossal, esetleg annak társadalmával, légkörével vagy urbanitásával szemben. A kötődésnek ez a típ[illegible] össznépességet reprezentáló mintán belül 6% volt.

Az *abszolút közömbösséget* hangsúlyozók vá[illegible] érintően fogalmazódtak meg. Többnyire nagyon [illegible] netileg tartózkodók, Miskolcra igen rövid idej[illegible] szűk csoportja sorolható ebbe a típusba válas[illegible] *elutasítás*, a városban magukat rosszul érzők ne[illegible] a városhoz való kötődés típusainak sorát.

Amint a kötődés típusainak ez a vázlatszerű felsorolása is mutatja, a „városhoz való tartozás" típusai egy olyan képzeletbeli skála mentén rendeződnek el, amely az integrális kötődés különböző formáitól, az átmenetek gazdag változatait produkálva húzódik a teljes elutasítás felé. És a hangsúly nem a két szélső póluson, hanem az átmeneteken, az árnyalatokban gazdag típusok sokféleségén van.

*

Nem esett szó a lokálpatriotizmusról. És ez természetes, hiszen a kötődés érzelmi viszonyt jelent, a lokálpatriotizmus pedig inkább magatartást jelöl. Anélkül, hogy belebonyolódnánk a lokálpatrióta magatartás problémáiba, a kötődés kapcsán mégsem kerülhetjük meg, hogy néhány szót ne ejtsünk erről, a napjainkban oly gyakran használt fogalomról. A lokálpatrióta magatartás sok nagyvárosi ember szemében kifejezetten avitnak, provinciálisnak, sokszor nevetségesnek tűnik, mások szemében viszont az egyetlen elfogadható magatartás egy adott települést szerető polgárok számára. Már önmagában az a tény is jelzi, hogy a lokálpatriotizmus meglehetősen sokrétű valami, hogy ilyen szélsőséges álláspontok fogalmazódnak meg vele kapcsolatban. Van ugyanis a lokálpatriotizmusnak egy progresszív, mondjuk így, várost szerető formája. Ez a fajta lokálpatriotizmus nem hamis vagy álértékeken lovagol, nem köldöknéző, nagymértékben nyitott, nem elkendőzni igyekszik egy város gondjait és problémáit, hanem ezek releváns módon való megismerésére törekszik, és cselekvésében

Wiesel József
1982 JUL 10

SZABAD FÖLD

1021

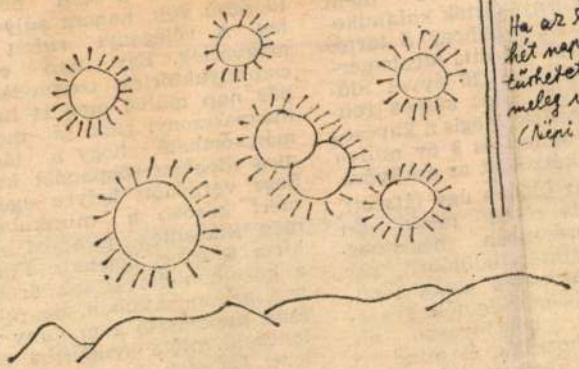

Ha az égen
hét nap vona,
tűrhetetlen
meleg vona.
(Népi mondás)

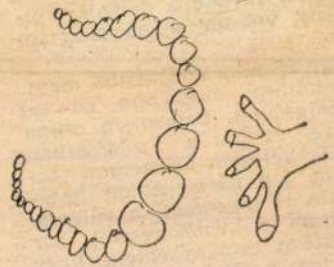

AKI
az igazgyöngyöt szereti
lop neki

Weöres Sándor rajzaiból nyílt kiállítás Budapesten a Helikon Galériában.

Tudtam nőismerőseiről, máig tudom a nevüket, bár mindig ügyesen intézte a dolgait. Féltékeny voltam; utána akartam járni.

Egy éjszaka szolgálatba ment. Gondoltam, megnézem én ezt a szolgálatot. Bementem utána Pestre, és hát a szolgálatban félreérthetetlen helyzetben találtam egy nővel. Akkor határoztam el magamat a válásra. Beadtam a válókeresetet, bár egy kicsit reménykedtem, hogy nem lesz belőle semmi. Egy este ülünk a lakásban a tévé előtt, képzelje el, a kanapé két külön sarkában — és azt kérdi tőlem: Te tényleg el akarsz válni? Visszakérdeztem: Tehetünk mást? Vártam, hogy azt mondja, igen. De nem mondta.

A válást követően még jó ideig egy fedél alatt éltünk abban a házban, amit keserves

ságban. Próbálkotunk például a klubjába, hogy ne nyira egyedül. Ot igazán társakra. nyom Balatonft üdülni. Környékez reső férfiak, csak kapcsolatra vágyo kedett egy nála sebb férfival, ak mával kezeltek. M latuk tartós lett é boldogan készülte

Ebben az időbe hogy én is révbe jutok. Én még Debrecenben megismerkedtem, szintén üdülőben, egy hozzám hasonlóan elvált férfival. Neki is már felnőtt gyerekei voltak, magányosan élt. Eljött ide hozzánk, és mindjárt megkérte a kezemet. Váratlanul ért, mégis igent mondtam, hiszen megkedveltük egymást. Csak egy kívánsága volt köl-

meg kikezdték, mindezt nem bírta a szíve. belehalt. Fiamék a közelben élnek, sok örömem van az unokáimban, de mégis csak nyomasztó a magány, különösen, mióta nyugdíjba mentem. Lehetek én még teljesen boldog?"

— Miért ne lehetne?

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA
1981 MÁR 8

Wieszt József

1021

9

Wieszt József TÉLI MISKOLC

10

Győri János

Egy

Ötven éve született Szabó István

Szabó István csak a forrásvidéken volt igazán otthonos — abban a világban, melyet eszmélkedése hajnalán, gyermekszemmel fedezett fel, s melynek életalakító drámáit fiatal szívvel élte át. Íróként és felnőttként a legboldogabban ott időzött, emlékezete és képzelete tiszta fényű novellák kristályrendszerében teremtette újra gyermekkora

ha a küzdelemben felülkerekedtek is, győzelmük súlyosabb tragédiák kezdete, és az újjongó öröm mögött nemritkán felsötétlik a várható kudarc.

S ha szépül is az elhagyott és visszahívó világ Szabó István emlékezetében, sohasem hamisan szépül. Hűség és nosztalgia az igazság konok érvényesítésében, szenvedé-

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 AUG 28
NÉPSZAVA

emlékeink hova is tűnnek.

1021

Wiesz József

Wieszt József **VÁRROM**

Melyik

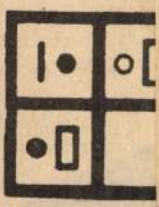

Kedves gyerekek: Nézzetek a két fenti rajzra, és állapítsátok meg, hogy mi hiányzik róluk. A „Melyik jel hiányzik" és a „Melyik ábra hiányzik" című rajzaink megfejtését szeptember 6-ig küldjétek be. Jó fejtörést kívánunk!

Megfejtés, nyertesek

Az augusztus 14-i gyermekrejtvény helyes megfejtése:

Mennyi az összege? 54

Egy-egy 30 forintos könyvutalványt nyertek:

Karikó Imre, Lukács Gergely, Miklay György, Mucsányi Krisztina, Vuics Erzsi budapestiek és Fodor Margit Szeged, Keszeg Ildikó Komárom, Kiss Lívia Sopronkövesd, Papp Géza Kecskemét, Vidéki Csaba Kaposvár.

Az utalványokat postán küldjük ki.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1982 X 31
BORSODI SZEMLE
Wieszt József

1021

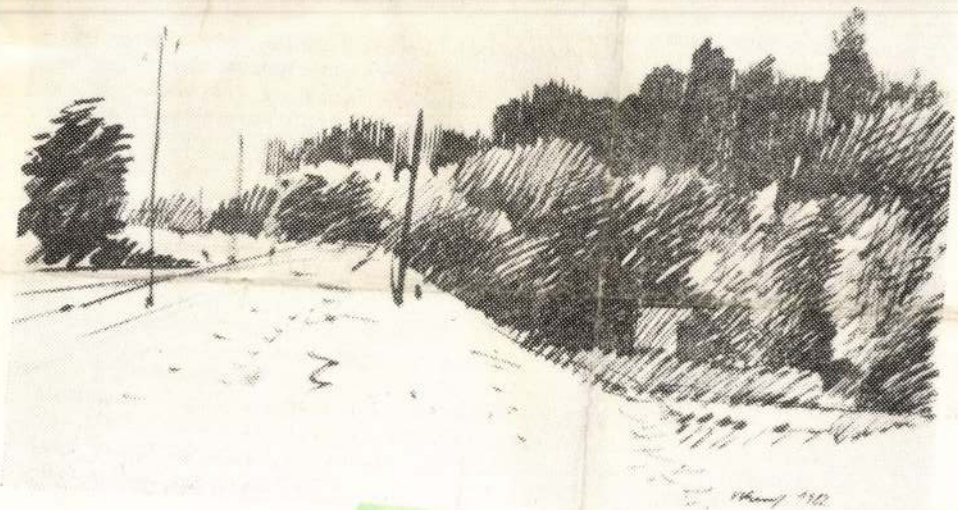

Wieszt József grafikája

Mikor ezt a szót halljuk: Vi
Körös közét, Békés megye terül
évtizedeiben a feudális-kapitalista

Van hazánknak még egy terül
mert a 17. és 18. században a Vih
színhelye volt. Ez a terület a T
emlegetett Partium hét megyéj
Szatmár és Ugocsa, ahol 1631—3
felkelés lezajlott. Ez volt a szín
vezette felkelésnek, illetve szaba
vezette hadait Bocskai, Bethlen,
hitük védelmében vívták szabadsá

Háromszázötven év távlatából történetírók, korabeli [illegible] gével idézem fel Felső-Tiszavidék parasztságának társadalmi megmozdulását abból a célból, hogy hazánk e vidékének népe emlékezzen őseire, az áldozatokra kész, szenvedni, tűrni tudó, izzó hazaszeretetét tettekben bizonyító parasztságra, a mezővárosi-félpolgár jobbágyokra és a feltörekvő parasztnemesekre.

Az elmúlt társadalmi rendszer, mely a feudális-kapitalista társadalom alapjaira épült mindig csak epizódként emlékezett ezen eseményre, nem tulajdonítva számára nagyobb jelentőséget. Az oknyomozó marxista szemléletű történetírás tartotta feladatának, hogy e társadalmi-forradalmi kísérletet, gazdasági vonatkozásból megközelítve a korabeli iratanyag elemzésével hitelesen feldolgozza.

GAZDASÁGI-TÁRSADALMI HELYZET A 17. SZ. ELEJÉN

Az események összefüggésének megértése céljából, indokolt megismerni a korabeli gazdasági és társadalmi körülményeket.. Az 1514-es Dózsa-féle parasztfelkelés megbosszulásaként hozott törvények súlyos terhet raktak a parasztság nyakára; a földhözkötöttség, az állami adó, az egyházi tized, a katonaság kiszolgálása, az ingyenmunka elkeseredetté tette a föld népét. Ugyanakkor a birtokos nemesség növelte a kereskedelmet, fokozta az árutermelést, aminek alapja a földbirtokán folyó jobbágymunka volt, amit semmi sem korlátozott. A hagyományos mezőgazdasági munkán

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1982 XI 3
BORSODI SZEMLE

1021

Wieszt József grafikája

Wieszt József

a kép. A 36 aprófalvas tanácsi körzetben élő la
6,9%-ot képviselt, s a fejlesztési ráfordítások
(L.: 7. sz. tábla.)

A tanácsi fejlesztési alap felhasználásának

Megnevezés	A felhasznált fejlesztési alap megoszlása, %				
	millió Ft				
Városok	2627	82,7	364 896	45,1	7199
Községek	549	17,3	444 572	54,9	1235
Összesen	3176	100,0	809 468	100,0	3924
Ebből:					
az aprófalvas tanácsi körzetek	48	1,5	55 935	6,9	858

*Január 1-i népességre vetítve.

Bár a VI. ötéves tervben a községek részesedését a tanácsi fejlesztésekből növelni kívánják, nyilván továbbra is ott célszerű felhasználni, ahol a létrehozott beruházások nagyobb mértékben kihasználhatók, több ember szükségletét elégítik ki.

A népesség elöregedése és az elvándorlások következtében lassult a lakásépítkezés üteme is. A vizsgált 216 aprófaluban 1960—1970. január 1-e között 5000, 1970—1980. január 1-e között 4300 lakás épült. Ennek ellenére a lakásállományuk egynegyede 20 évesnél fiatalabb, melyek még hosszú évtizedekig funkcionálhatnak, odakötve tulajdonosaikat, vagy esetleg ezek is lakatlanná válnak.

Összefoglalva az elmondottakat, az aprófalvakban élők együttes száma az ebbe a kategóriába tartozó települések szaporodása következtében meghaladja a tíz évvel korábbit. A népesség összetételére az elöregedés, az inaktív keresők arányának gyors növekedése jellemző. A foglalkoztatottak legalább fele eljáró, a helyben foglalkoztatást zömmel a mezőgazdaság biztosítja. Ezeken a vidékeken a mezőgazdasági termelés jövedelmezősége gyenge, az eljárás is levonást jelent a szerzett jövedelemből. A lakosság jövedelmi színvonala tehát alacsonyabbra becsülhető, mint más területeken élőké. Emellett az infrastruktúra hiányosságai

Wieszt József rézkarca

WIESZT József

1021

or rajza

egy népi származású (vagy ne
népi származású) színésznek mi
kell küzdeni sorsával, önmagáv
esetleg szerepek hiányával, oly
légszomjasan, konfliktusokba s
ródva, esetleg önpusztító életvi
be elmerülve.

Ezért tudok én örülni mi
ha munkás vagy paraszti s
előlépve, bárki, akár a mi kis
gunkban, akár a nagyvil
„tájszólás" nélkül is őrizni
az útbaindító közösség iránti hű-
séget. Nem szavakkal — az életé-
vel. A művészi minőséggel, amit
képvisel.

Mindez, remélem, túlmutat már
esetünkön. Legalábbis szeretném.
Mert társadalmi érdek, hogy a
művészi pályák az egész társada-
lom számára nyitottak legyenek.
Végzetes nagy hiba lenne, ha az
értelmiség csupán saját magát rep-
rodukálná. De ahhoz, hogy a mély-
rétegekből mások is merjenek elő-
törni, szükséges ismerni azokat,
akik megtették már a felfelé ve-
zető utat.

Az életpéldák érvelnek, bizonyí-
tanak, biztatnak. Ezért nem értem
B. P. vagdalkozását, háborgását.
Azt hiszem, rosszul olvasott el egy
szöveget. Legalábbis beleérzés nél-
kül. Ezért érzem írását megalapo-
zatlannak. S azért írom mindezt.

1981 OKT 24

ÉLET ÉS IRODALOM

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

dalom okto...
megjelent Firsz című glossz...
csán, Balázs Samura emlékez-
vén arról ír betegen és mély
keserűséggel, hogy saját, egykor
kitüntetéssel is elismert mun-
kásságát mintha elfelejtették vol-
na, családján kívül senki nem
látogatja, még csak nem is ér-
deklődnek hogyléte felől. Mit vá-
laszolhatnánk kérdéseire? Csak
azt reméljük, a kitűnő kórház or-
vosai eredményesen igyekeznek
Önt lábra állítani, s ehhez kí-
vánunk türelmet, erőt, jobbulást.

PADÁNYI LAJOS, BUDAKESZI. Írásának csipkelődő részét inkább az érintett szerkesztőséghez juttassa el. Örömmel nyugtázzuk viszont beszámolóját a Budakeszin megrendezett sportnapról, melynek szervezője az Erkel Ferenc Művelődési Ház volt. „Sikeres volt a Keszi kocogás. A testkultúrát helyesen kapcsolták össze szellemi vetélkedővel, és a 35 000 kötetes könyvtár megismerése sokakban ébresztett vágyat a könyv után." Úgy legyen!

HORVÁTH J. ATTILA, DEB-

Wiesz József

Néprajz
1985 - III. 2.

Wieszt József

TÉLI BEREK

tése is: az 1984-ben kapott bértámogatás boldog részesei olyan indokkal semmiképpen sem maradhatnak ki az 1985.

Megtoldva sajáttal

Több ruhaipari vállalat

MAHIR SAJTOFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Wieszt József, festőművész

NÉPSZAVA

1981 FEB 1

valónkban megrázhatnak bennünket, s megesik, hogy

párban hatát barátom tésén.

1021

Wieszt József: **FÁK**

szombati f
károkat is
sérülésekről
érkezett jel

— Öteszt
fejlesztő mi
bi hatvai
nyolcvan sz
te versenyk
arányát a kazincbarcikai Borsodi Vegyi Kombinát. Az üzem az elmúlt évben mintegy 8,7 milliárd forint értékű terméket állított elő, s ebből hatvanhétmillió dollár értékűt exportált.

— **Dr. Winkler József** szombathelyi római katolikus segédpüspök életének 76. évében elhunyt.

Évforduló

CSÓK ISTVÁN
(1865—1961)

kétszeres Kossuth-díjas festőművész, a magyar piktúra egyik jeles személyisége ha-

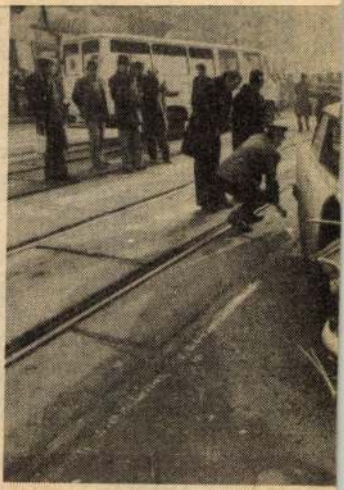

Súlyos, személyi sérüléssel járó baton a délelőtti órákban a Le

Weiszt József

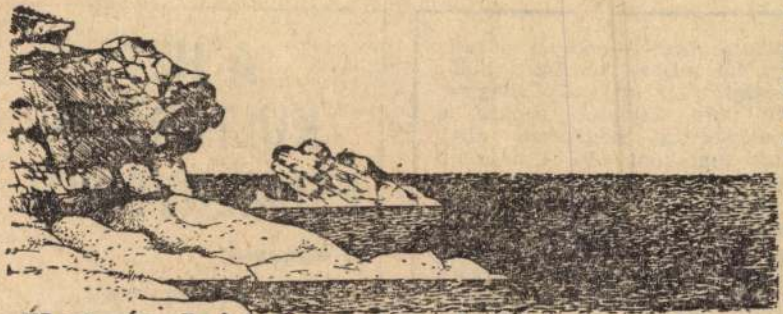

Weiszt József: Sziklák

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 25.
XXII. évf. 47. sz. 7. lap.

Román nemzetiségi könyvkiadás Magyarországon

„Soha se beszélj pódium mögül, mert túl messze kerülsz a hallgatóságtól!" A második világháború után visszatért azokra a csendes-óceáni szigetekre, ahol fiatal tudósként első kutatásait végezte. Ismét — most már mint felnőttekkel — találkozott azokkal a törzsbeliekkel, akiknek gyermekkori szocializációját tanulmányozta. De hazatértekor rezignáltan jegyezte meg: „A szigetek régi életmódja semmivé foszlott".

Szinte minden nyelven megjelentek legfontosabb tanulmányai: a *Felnőtté válás Samoán*, a *Szex és temperamentum három primitív társadalomban*, a *Szociális szervezetek Manuán* vagy a *Hegyi Arapeshek*. Nálunk a szaktudósok jól ismerték, de a szélesebb olvasóközönség is találkozott a legfontosabb írásaiból válogatott magyar nyelvű kötettel, amely nyolc éve jelent meg *Férfi és nő* címmel. Érdeklődésre talált a könyv,

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

JANIKOVSZKY ÉVA: A LEMEZ KÉT OLDALA. Karcolatok (Kossuth)
KATONA JUDIT: FARKASÉNEK. Versek (Magvető)
DOBAI PÉTER: SAKKTÁBLA, KÉT FIGURÁVAL. Novellák (Szépirodalmi)
TAKÁCS IMRE: KÍSÉRLET KAVICSOKKAL. Versek (Szépirodalmi)
HOGYOR JÓZSEF: NEHÉZ ÚT. Dokumentumregény (Táncsics)
RODRIGUEZ FÉLIX PITA: HARCI DAL HÁROM ÜTEMBEN. Mai kubai elbeszélők antológiája (Európa)
ARTUR LUNDKVIST: AZ ÉG AKARATA. Történelmi regény (Európa)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

PIERRE BOURDIEU: A TÁRSADALMI EGYENLŐTLENSÉGEK ÚJRA-

rejtélyes módon tisztelik, mint az elveszett múlt látható emlékét.

A szálloda éttermének falán

galmazhatatlanra és csendesen meghittre, ami egyedül illik a szép leányhoz az idegen városban.

Szangogh
elektromo
Monoton
hiszen me

harminch
darvadozá
Már nem
és társaim

mert ninc
idegen ny
létemnek

Részeg a
hogy hár
Bólintás

Wieszt József

Wieszt József: Gátoldal

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 12.
XXIII. évf. 19. sz. 15. lap.

Egy fiú és egy lány kísért át egy szobába, ahol felkészülhettem az előadásra. Kísérőim tapintatosan elfordultak, miközben felkészültem, azaz — ők nem tudták — erőt gyűjtöttem a repüléshez. A szoba kicsi volt, alkalmasnak bizonyult a koncentrálásra, emlékszem, csak úgy szívtam magamba körülölelő falaiból az erőt, a hatalmat, akár a mágneses térben a vas a vonzó- és taszítóképességet. Teljességgel átadtam ma-

a felső sarokban, te
és a mennyezet talá
erőltethetek arcvonás
tasztikus ötletem tá
újítást követelő fotó
ben a közönség fölö
cát jellemzem majd
bent, ijedt, felhábor

gokhez, akik
csa

. Az interna-
utolsó szám
üvöltés fo-
y nyilvánita-
Szolidaritási
78. október)
harmincezer
tt nevetségé-
től. Az extá-
ido gyerekek
k a ma gaz-
zatérő fotóri-
s, jéghideg
i gyűrűjében
ahogy elha-
mény izzadt-
zenekarveze-
bel-lobbal —

18 éves
ő, meghatá-
t visel, me-
nek a biztos
t bőrcsizma,
l törölgeti
t. Barátnője

certekra járni, miért kell üvöltöz-

más negyven-hatan ülve kiabálnak, énekelnek, kritizálják az elhaladókat. „Azt hiszed, mindig ilyen nagy legények? Holnap szépen megfésülködnek, trapéznadrágot húznak, és illedelmesen válaszolnak a tanár kérdéseire. Lejárt a lázadások ideje. Nevetségesek, ugyanakkor dühítőek is. Az igazi csövesek még hagyján, de ezek a hétvégi *punk*ok! A lányokat azokban a lepedőnagyságú, kilógó, mocskos ingeikben meg tudnám ölni!" Szavaiból a saját létformáját védelmező düh csattan fel, gyűlölettel néz a most már csendesen egymásnak gügyögő, csókolódzó fiatalokra.

ha jelenlző az egyetemi klubok-
ban egyre általánosabbá váló hűvös légkör, ha a szombati koncert nem csupán piperkőcködés, divatbemutató lenne. Az idejáró egyetemisták, jómódú rózsadombi gyerekek és követőik, a gyakran saját lakással, kocsival rendelkező fiatal szakmunkások csak a *disco*

rolnak császárkor elkészí-
ik

Nem lehet nem észrevennünk a jelenséget, mely divathullámok szembenállása mögött komoly társadalmi ellentmondásokat sejttet. A kérdéscsoportnak csak egyik része a cél nélküli divatlázadás, a néhány órás extázis, amelyet a sajtó Piramis-jelenségnek keresztelt el. Ennél sokkal nyomasztóbb a Budapest legforgalmasabb közlekedési csomópontjain: aluljárókban, metróállomásokon, közterekben napszámra ácsorgó fiatalok látványa. Útjuk egyenesen vezet a bűnözéshez, hisz nagyrészük vál-

bunözéssel és annak egyik sajátos válfajával, az újjáéledő galerimozgalommal. Az sem véletlen, hogy a csövesek kedvenc, félig *underground* együtteseinek koncertjein tucatjával állnak a lovas- és gyalogosrendőrök: könnyfakasztó spray-k, kézbentartott gu-

Wieszt József, grafikus

Wieszt József: Három fa, rézkarc, 8,5 cm

Művészet, 1984. febr. 60.-old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wiesit József „festő-művésza

NÉPSZAVA
1981 ÁPR 26

1021

Wiesit József

PATAKPART

„A" KATEGÓRIÁJÚ ORSZÁGOS NAGYVÁLLA

- **belső ellenőrzési osztályvezetőt**
  — felsőfokú végzettséggel és tö
- **gépkereskedelmi osztályra csop**
  — gépész- vagy építőgépész-mé
  vagy külkereskedelmi főiskola
  és egy idegen nyelvismerettel,
  több éves gyakorlattal,
- **gépkereskedelmi osztályra üzlet**
  — műszaki vagy külkereskedelmi főiskola
  és egy idegen nyelvismerettel,
- **gépkereskedelmi osztályra piackutatót**
  — műszaki vagy külkereskedelmi főiskola
  és egy idegen nyelvismerettel,
  valamint
- **gyors- és gépírót,**
  továbbá osztályadminisztrátort.

Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti és oktatási osztályán.

Címünk: Budapest XX., Soroksár, Marx Károly út 255.

Telefon: 279—040/188

1980 IIII 19
MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Wieszt József,

1021

Wieszt József: Zeppelin

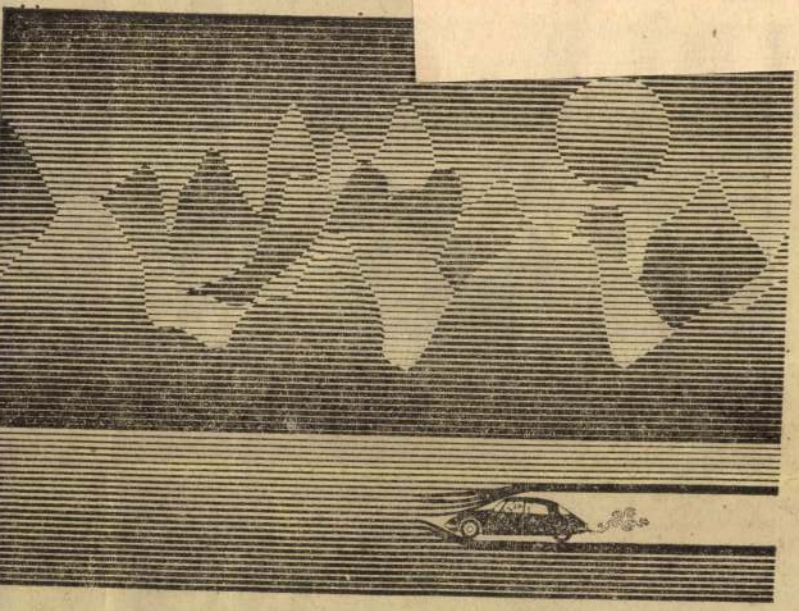

Dallos Jenő: Vonalak játéka

Film

BÁRON GYÖRGY:

Amerikai falirajzok

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wieszt József festőművész

ÉLET ÉS IRODALOM
1982 MÁJ 28

1021

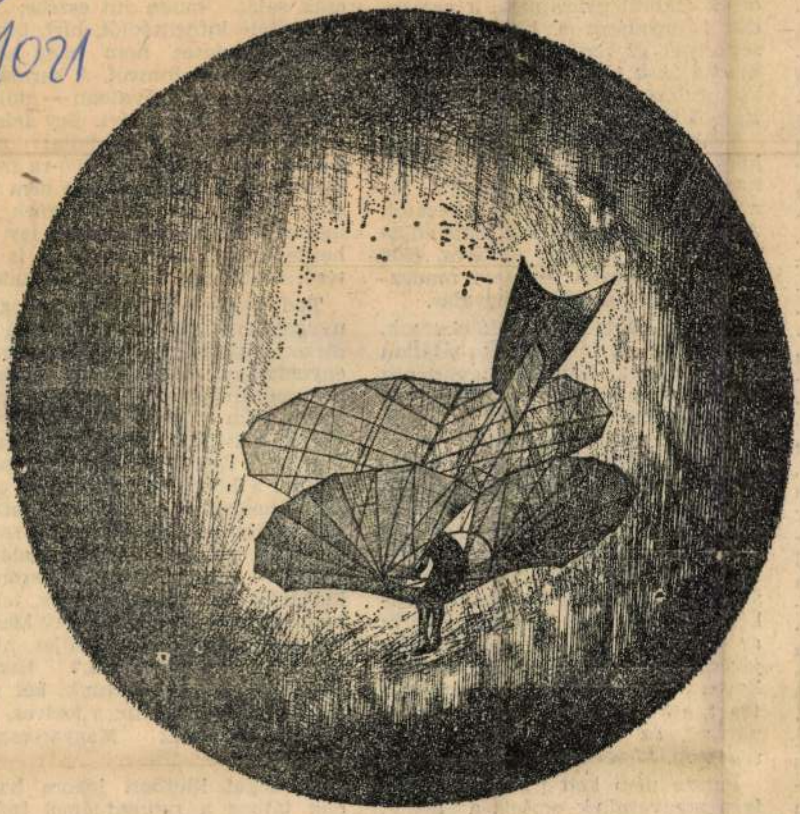

Wieszt József: Lilienthal emlékére

... a látszatsiker
többi országban folytato
dések sikerét gyarapítja
dék kijuttatását a hat
segítséget az Artisjus
munkájához, hivatkozás
kulturálisan is recesszi
Európában.

Több szakmabelit
hogy kísérjen el erre a
nagyon bizonytalan ka
mon László vállalta a
A minisztérium is: hat
mányt adott. 15 nap, 8
kilométer, másfél tucat
vény és ugyanennyi tá

Érdekes dolgokkal találkoztunk, számunkra szinte felfoghatatlan jelenségekkel. Németségképünkhöz elsősorban a kitűnő szervezés, a tökéletes munka tartozik hozzá. Elcsodálkoztam hát néhány intézménynél: olykor mennyire alkalmatlan emberek töltenek be fontos posztokat, milyen laza és hatástalan a munkájuk! Eleinte viccnek véltem a magyarázatot: pártpolitikai szempontok szerint töltik be az állásokat, paritásos alapon, vidékenként, városonként dekára kimérik az uralkodó pártok, mennyi hely *jár* nekik minden intézményben. Egyre többen erősítették meg ezt a tényt, s ki is egészítették: aki nem párttag, az gyanús, olykor állást sem kap, képességeitől függetlenül.

Persze nem kell gyorsan, mélyen megvetnünk emiatt a német hivatalokat. Igaz ugyan, hogy egyes elemeikben rosszul működő magyar rokonintézményekre emlé-

nyugatnémet sajtó érdemünkön túl dicsér, foglalkozik velünk. Ámde egyoldalúan, mindig csak gazdasági eredményeinkre hivatkoznak. Vajon nem a saját magunkról kialakított képből táplálkozik ez a félkép? Egyfelől a tömött pesti boltok, a közös vállalatok, az utazási lehetőségek, a politikai gazdasági nyitottság agyonhangsúlyozása, másfelől gulyás, puszta, szalámi, csárda — azaz a nép karakterének, kultúrájának, művészetének teljes nemismerése. Ki felel ezért? Menynyi energiába kerülne teljes, hiteles képet felépítenünk? Hiszen ahol csak megfordultunk, két óra alatt megváltoztattuk a kedves, érdeklődő emberek Magyarországképét.

Hazánkat illetően jókora hasadék tátong a nyugatnémet információs rendszerben. Akkora, hogy saját hasadékainkra is visszavilágít. Nemrég hallottam itthon egy

SAJTÓFIGYELŐ
1982. MÁR. 20
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Wiesit József festő-művész

NÉPSZAVA

1021

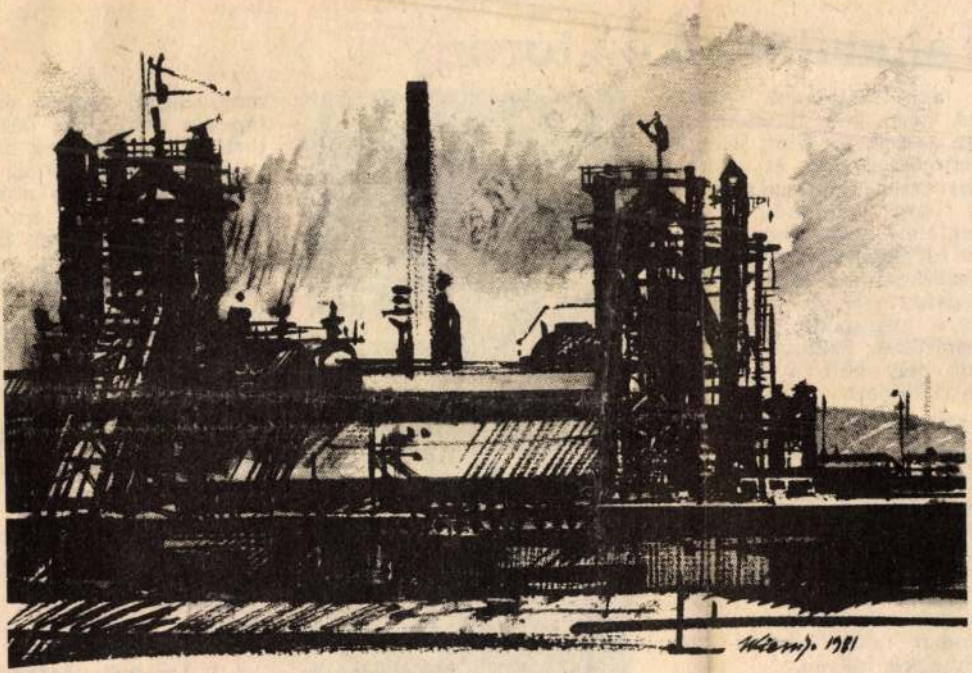

Wieszt József

ÓZDI RÉSZLET

Takarítóeszköz-torony

A lakás tisztasága érdekében sokat kell fáradoznunk. Ám az erre fordított jelentős mennyiségű idő és energia lényegesen csökkenthető, ha az egyes munkákhoz van megfelelő eszközünk. S mivel időnkkel és energiánkkal takarékoskodni kell, célszerű megvásárolni a manapság egyre gyarapodó, változatos eszközöket. Számukra azonban hely kell a lakásban, ami különben is szűkös. Alaposan nézzünk körül, s a konyha, a fürdőszoba, a kamra vagy az előszoba valamelyik sarkában feltehetően találunk alkalmas helyet. Főként egy szekrény és a fal közötti részt, amely különben csak egy-két „szerszámnak" ad helyet. Pedig, ha jól kihasználjuk, szinte minden takarítóeszköz elfér benne, kis helyen.

Rajzunkon egy mindenes „torony", vagyis egy fából összeállított állvány látható. Pontos méreteket most nem

ami nagyon fontos: az alsó lap alá szereljünk négy bútorlábgörgőt (esetleg zsúrkocsikerekeket), hogy az egész építményt könnyen a helyére tolhassuk. Az emeletek, vagyis a különböző polcok lehetnek deszkákból, de felszerelhetünk például erősebb műanyag tálcákat is, ha találunk megfelelő méretűeket. Ezzel gyakorlatilag készen is van az állvány. „Kikészítésével" nem sokat kell törődnünk, csak az előlapját kell a szekrény színével azonosra festenünk, de azt gondosan végezzünk. A belülre kerülő részeket esetleg csak vékonyan kenjük be félolajjal vagy alapozóval, hiszen a házgyári lakások beépített szekrényei is csak vázra épülnek, mégis megfelelnek a követelményeknek.

A „torony" berendezése során a praktikumot tartsuk szem előtt. A hosszabb tárgyak számára hajtsunk a felső lapba horgos csavarokat.

Wieszt József

Borsod - Abaúj - Zemplén Megyei
Tanács díja a miskolci téli
tábláton

Nepszava 1986. XII. 1.

Wiesz József

Kiállítás Dunaharszin

Moggan Nemzet 1984. IX. 29.

WIESZT JÓZSEF grafikusművész kiállítása nyílt meg a miskolci szakmunkás-galériában. A bemutatón a művész Miskolc szovjetunióbeli testvérvárosában, Vologdában készült tusrajzai, akvarelljei láthatók.

Népszabadság, 1984. XI. 15

Wietzschmann János építész M.D.K.

Az egri minorita templom egyik építője. (1758-1772 között)

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931
212.

MDK

Wigan épitész

Wigan bpesti épitész palyamüve a Balokányi-liget tervpályazatán.

Cikk: Weichinger és Dörre épitészek nyerték a Balokányi-liget tervpalyazatának I.dijat

Dunantul, 1926. dec.21. 3.1.

WIGAND BALTHASAR /1771-1846/

A Moszkva melletti ütközet. Papir
16,5x14,5

Ernst Muzeum aukciói XXXIV. 43.oldal

Wigand

A XX. század első évtizedeiben a nyugati utkereső nagymesterek alkotó tevékenysége és tanulságai nyománill. a magyar épitőhagyományok és a nép sajátos szemlélete alapján indult el a korszerű magyar épitészet keresése./Pogány,Málnai,Medgyaszay,Lajta,Wigand ill Jánszky,Zrumeczky,Györgyi, Mende,Kozma,Kós/.

Koczogh Ákos:A modern művészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 55.old.

Wigand Tanár

Iparművészeti Iskola jubileumi kiállításán osztálya magyaros munkával szerepelt.

8. ón. 930. X. 16.

A „Nyugat"
grafikai kiállítása.
V. Vilmos-császár-út.

1930. VI. 6—

1) Wigand Ede
épitén

~ – Kós Károly: Maros-Torda Vármegyeháza, Marosvásárhely. Pályázat. T. díj. Közölve: Wigand Ede: Pál Balázs: Kós Károly 29. Akadémiai Kiadó 1971.

1) Wigawa I Fele
[illegible]

[illegible] – Kós Károly: Marosvásárhely – Torda Vár-
[illegible] Marosvásárhely. Pálya-
[illegible]. Tudíj. Közöre: Wigawa I Fele.
Pál Balázs: Kós Károly 23.
Akadémiai Kiadó 1974.

Wigand Baltazár

A reformkori főrázost i dérő sorozata kultúrtörténeti adatszolgáltatás.

Tasnádi Attila XIX századi városképek és ...
Népszava, 1976. jun. 11-5 oldal.

Wigan László

építész

I.

Művészet (Kende)

1938. 134, 135. l

képekkel.

etlenek. 1905.

Ferenc ég

remlélhető, hol a

ágitásban ábrázolt hegyes vidékén
tagból álló csapatja, az előtérben
ról kanyarodve, kárcsol. ~~folytat he-~~ csapást mér
ros bélésü sapkát viselő kuruczok
e paripán ül és rövid kardjával reá
~~ám~~, a ki kardját ~~tartja~~ magasra és
yát süti el, hogy bajtársát megvéd- emelte
gomolyog. Az égbolt felhőit a nap
k).
cm.
-én Szőke Gusztávtól 200 Kán (1079

fbith A.(?)

Wigan László

OTI pápai székhází-
nak tervpályázatán
megvétel

MMÉEKözl

1944. 112. l.

Wieszt József, festőművész

A Szinyei Merse Pál művészeti alkotóközösség néhány hónappal ezelőtt alakult. Most vásárlással egybekötött kiállítást rendeznek a Vasas Műv. i Központban. — Varga Miklós és Wieszt József és még több művész munkái szerepelnek a kiállításon.

Megrehetők a kiállított művek.

Déli Hírlap, 1984. nov. 30.

Wieszt Margit, építés

L: Ettér Istán

–: követségi hírek

Magyar

Építőművészet

Bp. 1983

10-12

83/4

WIESZT JÓZSEF

dijazott ld.Fehér László

Decsi Kiss János: Babits a képzőművészetben.Szekszárd,Művelődési Központ

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.51.sz.4.o.

Esztergomi Művészeti Célja

WIESZT JÓZSEF

Wieszt József (1951 –)

„Perspektivikus tanulmány" (Rézkarc; 40x30 cm)

Kezdetben a klasszikus grafikai technikák érdekelték. Az utóbbi időben elsősorban a festészet érdekli. Kisméretű táblaképeket és akvarelleket készít

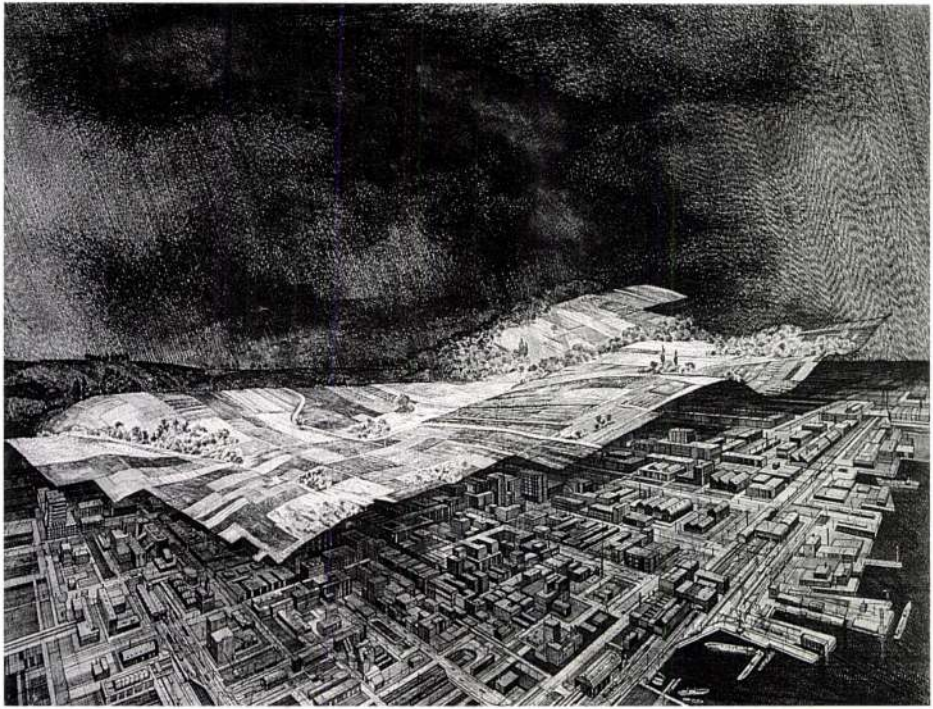

1021 Wiesz József

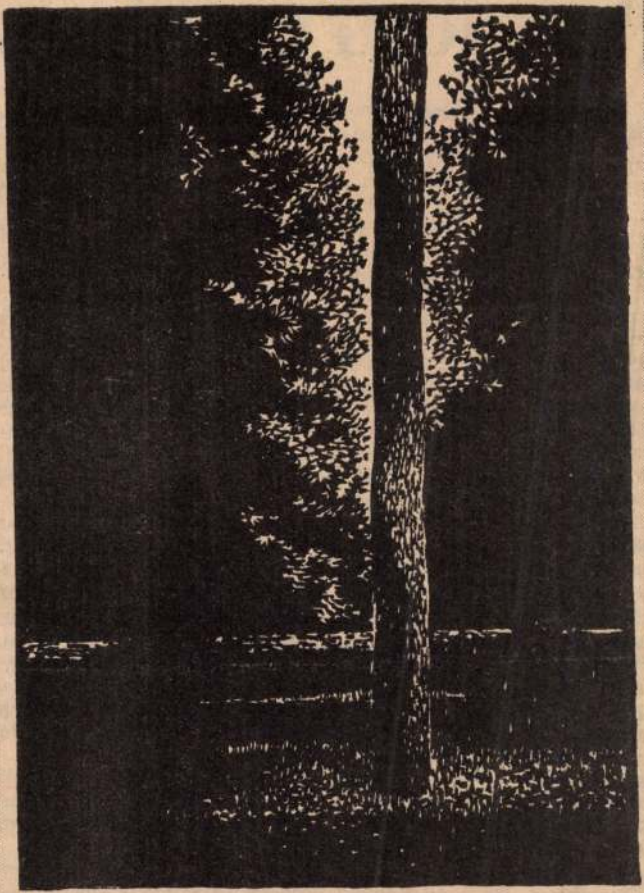

Wieszt József FATÖRZS

NÉPSZAVA 1983. OKTÓBER 15., SZOM

A valódi gazdagsá

Az újságíró utazásai mindig célratörőek. Ezért kevés esélye van a meglepetésre, a „magánbenyomásokra", az utazók élményére. Egy-egy városba az ismerős hamis biztonságával érkezik, mert néhányszor járt már itt; de hamar leveri a tapasztalás, hogy semmire sem ismer rá. Másutt a feladatra figyel, hogy előzze bizonytalanságát. Kiindulási pontokat keres tehát a múltban és a jelenben, hogy tekintete módosuljon a tájhoz. Az újságíró találkozásai alig többek futó kézfogásoknál — mégis: ezek a kézfogások a fontosak.

Annál is inkább, mert ha arra a bizonyos jellegzetes vidéki városi hangulatra tapasztalna, amelyet az utcák, terek, a házak stílusa áraszt, most már alig jutna valamire, mert a „modern" építészet sikeresen megteremtette a szinte tökéletes egyformaságot. Pedig a városképben megjelenik lakóinak életmódja, szemlélete, ízlése, szellemisége, morálja, kultúrája; egész közösségi karaktere. Ez a szellemiség is az egyformaság felé közeledne? Úgy tűnik, igen. De fogalmazzunk óvatosan:

sére, de munkájuk eredménye és értéke távolabbra hat a szűk provinción. Miért is panaszkodna a miskolci egyetem rektora, aki találkozásunk előtti napon érkezett haza Amerikából?

— *Miskolc számomra a realitások városa* — mondja —, *egyedül itt folytathatok eredményes kutatásokat a hidraulikában, itt állnak rendelkezésemre a kutatáshoz szükséges eszközök, ezért élek itt. Ha mindez mondjuk Pécsett volna, akkor ott élnék. De miután itt kell élnem Miskolcon, engem ez a város érdekel. Az egyetemet is itt kellett elvégeznem, mert az én szakmámban Magyarországon Miskolcon folyik egyedül felsőfokú képzés. Utána évekig éltem Budapesten, a Traktorgyár főmérnöke voltam, és eskü-szöm, nincs szikrányi hiányérzetem sem, amióta visszajöttem Miskolcra.*

Mindez roppant racionálisan, érzelemmentesen hangzik. Egyszerre mégis betoppan az érzelem:

— *Diákkoromban bérletem volt a Miskolci Filharmóniai Zenekar hangversenyére. Volt egy fúvós, akiről mindig tudtuk, mikor öntött föl*

Wieszt József, grafikus

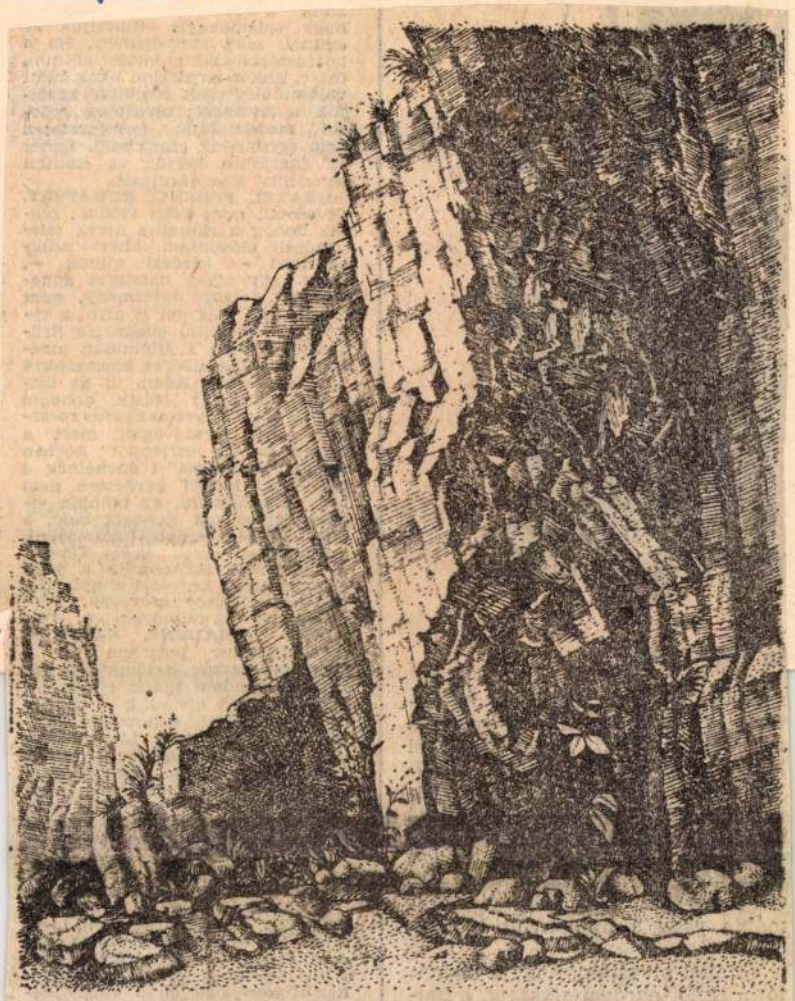

Wieszt József rézmetszete

Wieszt

Élet

1.

XXVII/11

zépkeleti jelzővel. Csak egy pillantást kell vetni az Atlanti-óceántól az Urálig terjedő, 70 fok földrajzi hosszúságot átfogó térségre. Mjndjárt kiderül, hogy a 20 fokos délkörrel jellemezhető országterület igenis *Közép-Európában van* ugyanúgy, mint a Süköd Mihály ismertetőjében többször szereplő Csehszlovákia, Lengyelország, Románia vagy a hajdanvolt Monarchia.

Valahol olvastam, hogy a Rajnától a Kelet-európai-síkságig, a Balti-tengertől a Balkán-hegység vonaláig terjedő Közép-Európa mértani közepét a múlt században ki

Iván Lemondani nehéz című írását — tudósít olvasónk —, amely tudtom szerint változatlan formában megjelent az Élet és Irodalomban. Lehetséges az ilyesmi?" Lehetséges. Ordas Iván riportja az ÉS február 4-i számában jelent meg, sikerét az bizonyítja, hogy utóbb több megyei lap is közölte, természetesen jelezve azt, hogy utánközlésről van szó. A magunk részéről, a szerzővel együtt, csak örülni tudunk az ilyen sikernek.

DR. SZÖKEFALVY-NAGY BÉLA, SZEGED. A levélíró úgy véli, hogy „az ÉS február 11-i száma sok érdekes és értékes írást közöl. Nem tartozik ezek közé a **Létrehozott létrejövés** című cikk." Értékítéletével nem értünk egyet, ahogy a főmunkatársunk cikkéhez érdemben hozzászóló számos olvasónk sem. Nem

Wigan László

XIII. ker. Gyöngyösi-
uti polg. fiúiskola
tornv.
vételre ajánlva

MMÉE Közl.
1943. 63. l.

Wigan László

Tér és Forma

1939. 139 — 141. l.

(Budapest Székesfőváros Elektromos Művei új körzeti irodája, képekkel.)

Tervezte fenti

VII.

PORCELLÁN- ÉS ÜVEG-TÁRGYAK

Wigan László

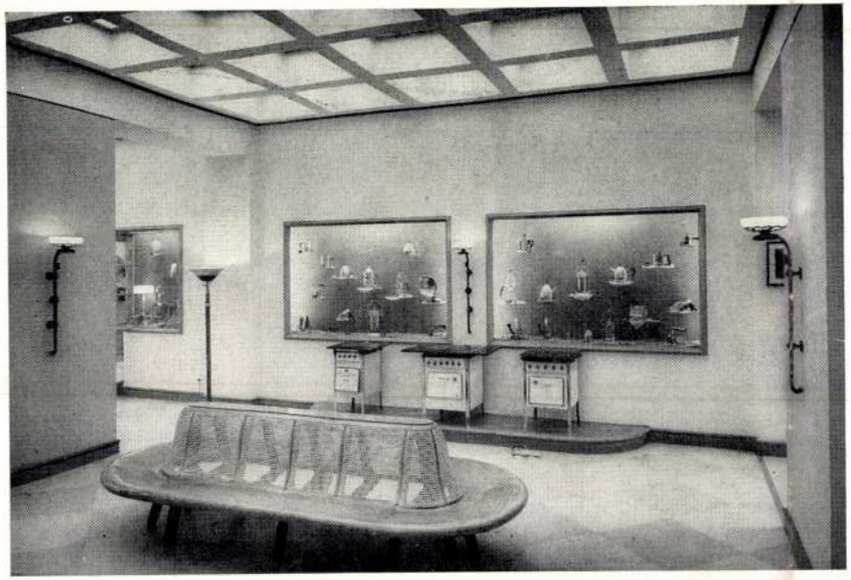

Várakozó és tárgyaló — Propagandastelle des Städtischen Elektricitätswerkes Budapest.

Üvegtető: Hrecska és Engel.

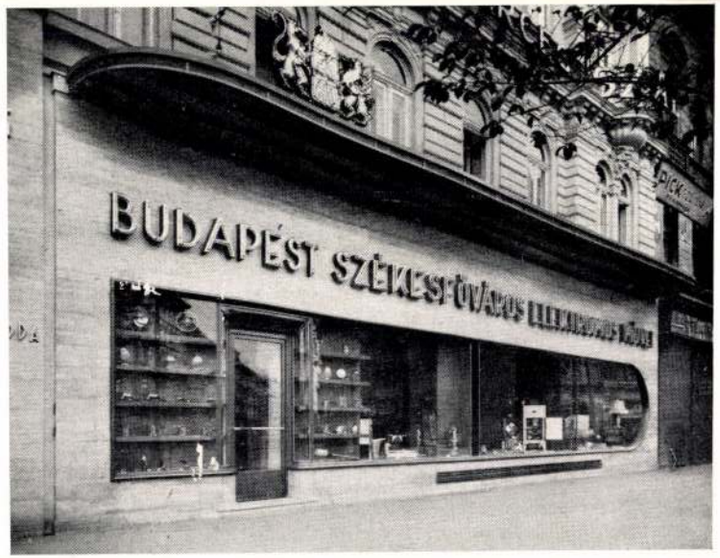

Portál: Haas és Somogyi — Előtető: Hrecska és Engel.

világítás nem vakít és a fény teljesen egyenletes. A kettős üvegmennyezettel bíró középső teremben a világítótestek a két mennyezet között helyeztettek el. Igen hatásos és a korszerű világítástechnika összes követelményeinek megfelel a kirakatok, valamint a falba épített vitrinek világítása. A kirakatvilágítást kiegészíti egy teljesen új berendezés, amely a kirakatokban színes fényű kis fényvetők alkalmazását teszi lehetővé. Ezek a színes fények az egyhangú erős megvilágítás mellett igen tetszetős színfoltokat adnak.

A teljes világítási terhelés három nagyméretű, korszerűen felszerelt kapcsolótáblán oszlik meg.

A körzeti iroda áramszolgáltatási és világítási berendezését Taky Ferenc gépészmérnök nagy hozzáértéssel és a takarékossági szempontok figyelembevételével oldotta meg.

B. V.

Bemutatótermek — Emergé gumipadló.

Függönyök: Haas Fülöp és Fiai Rt.

Arch.: **Wigan.**

irodák, amelyekben a művek a közönség elé jönnek s szolgálatára állanak tanáccsal és útbaigazítással. Az Elektromos Művek átlátták azt is, hogy e célra különleges, üzleti psychologiával, berendező művészettel alakított helyiségek kellenek. Hol vannak már ezek azoktól az irodáktól, ahol a „fél" (a tisztviselő békességét zavaró kellemetlen fél!) sötét, szurkos folyosókon ütött-kopott padokon várt, amíg végre sor került „kihallgatására" . . . Nyilvánvaló, hogy ilyen helyiségekben új fogyasztót, több áramot fogyasztó felet toborozni nem lehetett.

Úgy tetszik, hogy Plósz Pál vezérigazgató és fáradhatatlan helyettese, Szaszovszky Ottó helyettes-vezérigazgató sok évtizedes tapasztalataik eredményeképpen tértek át arra az új útra, amely az új körzeti irodákban, nevezetesen a Baross-tériben tükröződik és ezért adtak lehetőséget a tervezőknek, hogy mai szellemű helyiségeket formáljanak, amelyek mindenek fölött arra alkalmasak, hogy az áramfogyasztók megérezzék, hogy mit is lehet elérni jó, okszerű világítással. Ennek jegyében jártak el, amikor a tervezőknek, ez esetben Wigan László építésznek minél messzebbmenően szabad kezet nyújtottak s lehetővé tették számára azt, hogy a modern építészi lehetőségekkel, a korszerű berendező művészet lehetőségeivel élve, minél kellemesebb és megnyerőbb belsőségeket alakítson.

Rendkívül szerencsés ez új körzeti iroda: az utcai portál plakátszerű hatásával felkelti a zsúfolt utcán járókelők figyelmét s a kis belépőbe illesztett ruhatár azonnal bizonyos barátságos, magasztaló hangot üt meg. A belsőnek tágas mivolta legszerencsésebb hatású és különösen ötletes a jelentkezési iroda nagy ovális pulttal körülvett munkahelye, amely önmagában is mintapéldája annak, hogy miként is kell egy mai hatósági — mert hisz végre is az Elektromos Művek félig-meddig hatóság! — munkahelyet kialakítani.

Hangsúlyozzuk: hatósági munkahelyet így, ilyen áttekinthetően kell kiképezni.

Megkapóan kedves a kisméretű bemutató terem.

A helyiségnek azokat a részeit, melyek közvetlen természetes világítást nem kapnak, jó mesterséges világítással kellett ellátni. Mivel ezekben a nagy termekben zavaró visszhang fellépésére kellett számítani, az álmennyezetek mély kazettákra oszttattak fel. A kazetták opálüveg borítása fölött helyeztettek el a világítótestek, melyek a teremnek teljesen árnyékmentes 100 luxon felüli megvilágítást adnak. Az opálüvegeken a fénysűrűség úgy választatott meg, hogy a

Kilátás az új Hudson-hídra — Restaurant at New-York.

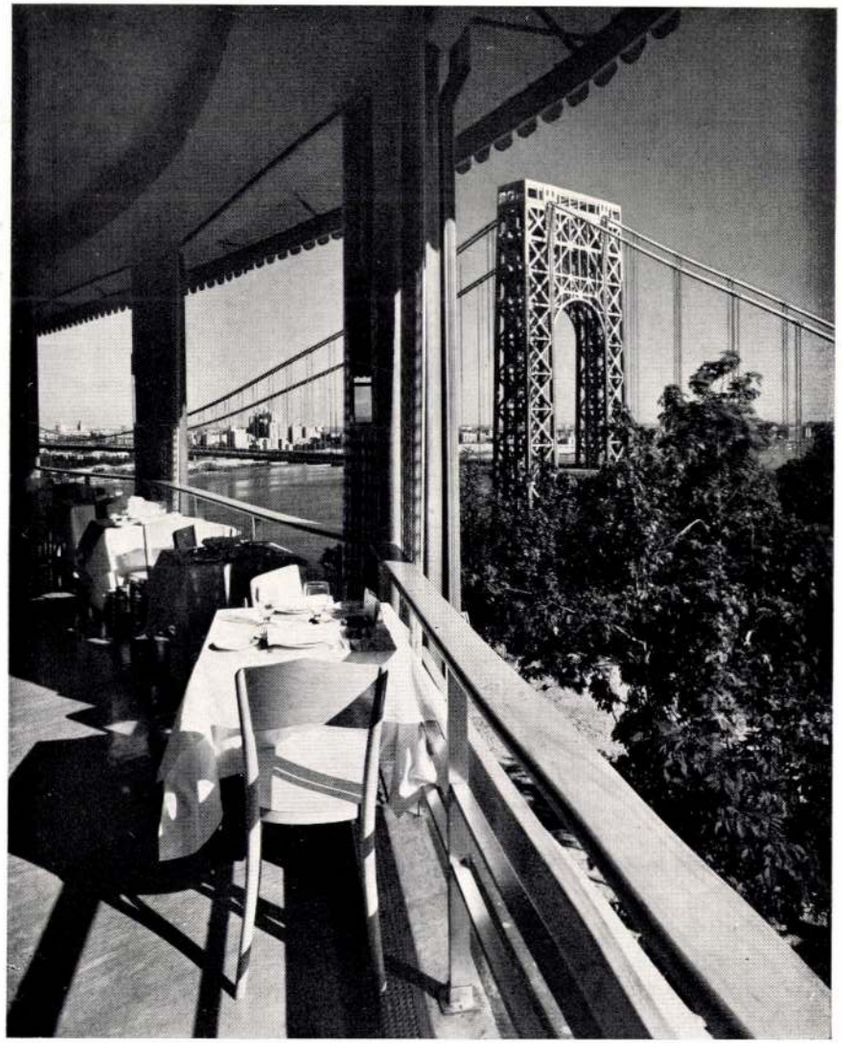

Előcsarnok.

meg, hogy a tervező a teret úgy formálja és alakítja, olyan lágy egymásbafolyatással, mint ahogy a természet a szerves lények sejtjeinek millióiból a funkcióknak megfelelő szerveinket építette. Organikus téralakításról lehetne beszélni. Egy téralakításról, amelyet mai építőmódszereink könnyen lehetővé tesznek. Persze ezt a térformálást racionalisnak nem szabad tartani! — sokan vannak, akik az új építészetben épp annak szerintük túlzott racionalizmusát hibáztatták! — s az is kétségtelen, hogy a térnek ilyetén formálása nem olcsóbbítja a kivitelt. Viszont fölötte érdekes, nagyon zenei térkompozíciókat eredményez, s ezért bizonyos luxus célokra, vagy ahol a hatásosság fontos, például kiállításoknál, úgy tetszik indokoltak ezek a formák. Sz.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei új körzeti irodája

Terv.: **Wigan László.** Kivitel: **v. Lukóy Emil.**

Budapest székesfőváros Elektromos Műveinek igazgatóságát mindinkább áthatja annak az érzése, hogy a reá bízott intézmény kereskedelmi vállalat s nem szigorú hatóság. A kettő között a különbség az, hogy míg az utóbbi intézkedik és rendelkezik s a felek tömege engedelmeskedik, addig az elsőnél a vállalatnak mindent meg kell tennie azért, hogy a felet készségesen kiszolgálja és már a kiszolgálás módjával is odacsábítsa. Az Elektromos Műveknek ugyan monopoliuma van a főváros elektromos energia szolgáltatásra, tehát ahhoz kell fordulnia mindenkinek, aki Budapesten él 1938-ban s nem elégszik meg faggyúgyertya-, avagy olajmécses világítással. Így egy bizonyos alapfogyasztáshoz az Elektromos Művek automatikusan hozzá jutnak — viszont a korral haladó igazgatóság igen jól tudja, hogy a művek virágzására épp az az energiatöbblet válhat különösen hasznossá, amelyet a közönség a feltétlenül szükségesen túl vesz át. Tehát a közönséget arra kell nevelnie, hogy a puszta nélkülözhetetlennek határán túl is fogyasszon elektromos energiát, hogy ugyanazzal a költséggel jobban, hatásosabban világítson, hogy háztartása vagy vállalkozása keretein belül minél többféle módon használjon elektromos áramot, abban a sokféle alkalmazhatósági lehetőségben, melynek felsorolására e helyen módunk sincsen. S e célra valók a főváros területén elszórt körzeti

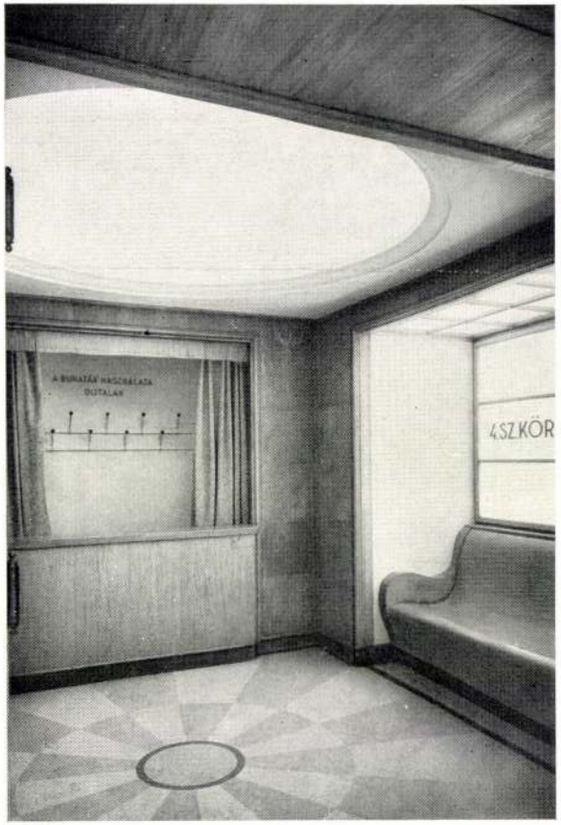

Belépő ruhatárral.

Baross-téri homlokzat — Bureau de propagande des usines d'electricité de la municipalitè de Budapest
Foto: MTI.

Tér és Forma
1938. 8-9. 7.

Wigan László

Wigan László okl. építészmérnök, a Szfőv. Elektromos Művei főmérnökének lakása, III. Doberdói-út 41. 162-791

Bptávb 1940 szept.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS ELEKTROMOS MŰVEI LEGUJABB KÖRZETI IRODÁJA

Az Elektromos Művek a közönség kényelmének megfelelő úgynevezett ügyfélforgalmi szolgálatot, kerületekre tagolja szét. E fokozatosan történő elosztás során most nyílt meg a Ferenc-körúton egyik új kerületi iroda, amely célszerűségével, építésének művészi megoldásával egyaránt ismertetésre méltó.

Maga a helyiség a Ferenc-körút és a Mester-utca sarkán van Ferenc-körúti bejárattal. A belépő számára — noha voltaképpen irodába kerül — az egész helyiség olyannak látszik, mintha egyetlen kirakat volna, mert a kirakat plakátszerűen belefolyik az egész interiörbe. Egyébként nagyon ügyes az a berendezés, hogy a kijárat a Mester-utcai oldalon van és így az ügyfél akarva-nemakarva az egész kiállítást végignézi.

Minthogy a helyiség világítás-propaganda céljait szolgálja, szinte természetes, hogy a világítási effektusokra fektették az építkezésnél a legnagyobb súlyt. A világítás általában véve hangulatosabb, mint az eddigi irodáknál és igazán meg lehet állapítani, hogy a kiállító helyiség berendezése a modern világítás-technika elvei alapján a leggondosabb kivitelben készült, kirakat és reklámvilágítását tökéletesen oldották meg. Mint újdonság figyelmet érdemel a kirakatok menyezetmegoldása is, mely úgy készült, hogy sem az utca felől, sem belülről a világítótestek nem káprázlatnak. Fényhatásukat záróüveg nem csökkenti, mivel eltakarásukra egy különleges rácsos szerkezet szolgál, mely a fényt csak függőleges irányban bocsátja át. A belső berendezések világításánál szem előtt tartották, hogy ott a közvetlen és közvetett világítások különböző megoldásai a nagyközönségnek bemutathatók legyenek és összhatásukban egységessé váljanak.

Ezek a berendezések igen világosan kihangsúlyozzák, hogy az árampropaganda a főcél. Ennek szolgalatában állanak a kupolaterem linestra csövekkel felszerelt újszerű csillárjai, nemkülönben az a neon-csövekből álló fényszín bemutató, ahol a közönség kezelheti a színeket.

A világítási berendezéseket, úgy mint a többi körzeti irodáknál is Taky Ferenc gépészmérnök tervzte.

Az egész helyiség tervezője Wigan László főmérnök, aki a mai helyiségépítés egyik hibáját a nagy simafalú termek félős hangulatzavarait is sikeresen küszöbölte ki.

Ami a belső berendezést illeti: a tölgyfabútorok, a falapéta és a falfestés harmóniában vannak a gummipadlóval. Szemre a helyiség kellemes, meleg képet mutat és semmi nincs benne az egyéb közhivatalok megszokott ridegségéből.

Az építkezés értékét mindig az adja meg, hogy mennyiben felel meg azoknak a céloknak, amelyek érdekében készült. E helyiség célja a jó elektromos propaganda és a kerületi adminisztráció lebonyolítása. Minthogy a könnyű hozzáférhetőség, mint a belső beosztás szempontjából a Ferenc-körúti iroda ezeknek a követelményeknek megfelel, nyugodtan megállapíthatjuk: szép és hasznos építkezéssel gyarapodott a főváros közönsége. A gyakorlati értékű, korszerű fényhatásokkal tervezett irodahelyiségek az építőművészet magasabb értékű alkotásai, amelyekért elismerés illeti nemcsak a tervezőket, hanem azokat a magasabb kiviteli főnököket is, akik műfizléssel irányították műszaki és kereskedelmi jellegű hivatalokat. Így Plósz Pál vezérigazgatót, Szaszovszky Ottó h. vezérigazgatót, Steinfeld Béla műszaki főtanácsost és Füszter Ferenc műszaki tanácsost.

Foto Filmiroda

Az Elektromos Művek új körzeti irodája (Ferenc-körúti bejárat) — **Le buerau nouveau des Usines de l'electricité** (Entré de Ferenc-körút)
Tervezte — Compose par: **Wigan László**

Művészet 1939. IV. évf. 272

anyagukat. A belépődíjak, valamint az eladott műtárgyak eladási árának húsz százalékát a svéd művészek aggkori biztosítási alapjainak kiegészítésére fordították. Ez a művészhét díszhangversennyel és művészbállal zárult. A svéd trónörökös és a nálunk is ismert *Eugen* festő-herceg (a király fivére) tevékenyen közreműködtek ezeken az ünnepségeken.

*

C. K. *Jenkins*, az ismert műbirá'ó az „*Art Notes*" című angol művészeti folyóiratban lelkes hangon méltatja *Buday* György alkotásait. E tanulmány megállapítja, hogy *Buday* a magyar parasztművészet rönesszanszának egyik kiemelkedő képviselője. Finom költői sze'emű, misztikus művészetével megkapóan fejezi ki *Buday* a magyar népdalok, népmesék, régi balladák és a parasztok romlatlan népi szellemét.

*

A Montpel'ier-múzeum (Xaver *Fabre* alapítása) és a Louvre mellett a francia festőművészet egyik leggazdagabb gyűjteményét, a nyári hónapokra Bernben helyezték el abból a célból, hogy a Montpellier-muzeum kincseivel a svájci, i'letve az ott átutazó közönséget megismertessék.

A csodaszép gyűjteményben az ismertebb francia mesterek közül *Courbet, Delacroix, Géricault, Bourdon, Corot, Matisse, Greuze, Tassaert,* az olaszok közül *Veronese, Domenichino és Raffael* vannak képviselve, de találunk a muzeumi gyűjteményben neves spanyol, holland mestereket is, pl. *Zurbaran, Rubens, Ruysdael, Metsu, Terborch, Teniers, stb.*

A „MŰTEREM" KIÁLLITÁSAI

Katò Kálmán, művész-igazgató; erősen tartja jóhelyét — mondanánk sportnyelven — az idei kiá'lítási évadban. Az ő külön évadját egy művészházaspár gyűjteménye tárlatával folytatta. Ismét az a malheur érte a kitünő kettőst, hogy némely kritikus nem méltatta *Pártayné Éber* Anna és férjének *Pártay* Istvánnak érdemeit. Ma-holnap azt a látszatot ke'tik beszámolóink, hogy mi igyekszünk korrigálni a napisajtó műkritikai tévedéseit. Ezt a hálátlan szerepet ebben az esetben szívesen vállaljuk. Hátha a mi korrekciónk révén a feledékeny kartársak idehaza s esetleg a külföldi műkritka rehabilitá'ja majd az érdemtelenül mellőzött *P. Éber* Annát és *Pártay* Istvánt.

Két te'jesen külön útakon járó művészt ismert meg a tárlatlátogató ebben a házaspárban. Témakörök, előadásmódjuk; sőt niveaujuk erősen e'üt egymástól, mégis valami belső rokonság, összhangoltság köti össze műveiket; amit legjobban a zenei összhang meghatározó elemeivel lehet jellemezni. Ugy kell felfogni, az ő műveiket, mintha egy nagy partitura alkate'emei volnának, amik egy közös harmóniában csendülnek össze.

A művész-hitvestársak között P. Éber Annát tartjuk az erősebbnek és változatosabbnak. Az olajfestménytől, temperán és pasztellen át a festészet minden műfajában otthonos. Akt- és portréművei a klasszikus niveaut, majd minden darabjában eléri. (43. portréjában például önmagát is felü'múlja, pedig önmagát ábrázolja.) Még portrévázlatai is befejezett önálló értékek.

Hasonló befejezettségről tanuskodnak Pártay István grafikái, részben a magyar történelem lapjait elevenítik meg; részben a természet líráját szólaltatják meg a keresetlen finom költészet hangján. Közös nevezőjüket mi a Kelet poézisében érezzük. Mig történelmi alakjai a robusztus férfi basszushangján szólalnak meg (grafittal rajzol), addig a természet szépségeit (tájak, madarak) a japán rajz lírájával énekli meg.

*

Kaffka Albert emlékkiállítása eszünkbe juttatja a nemrég elhunyt Vaszarynak azt a szellemes axiómáját: „a festő nem tűzhet ki magának célokat a művészet határain kívül." Művein ő is példázza a becsületes realizmust. *Tizian* inkább pongyolában festette a nőt, a rokokó pedig sohase festett aktot, csak — levetkőztetett asszonyt, ami óriási különbség . . ." — állapítja meg egyik esztétikus. Ilyen szemszögből nézve *Kaffka* Albert művészetét, mely magán viseli mestereinek *Rudnay* Gyulának és *Edvi-Illés* Aladárnak jótékony hatását a nagyrahivatott *Kaffka* a rönesszansz legjobbjaira emlékeztet . . . és ha életben marad, magyar legjobbjaink Pantheonját gyarapíthatta volna . . .

Pedagógiai hivatásában is szakította meg váratlan halála, mert mint *Edvy-Illés* Aladár tanársegédje is meglepő eredményeket ért el.

—*délyi.*

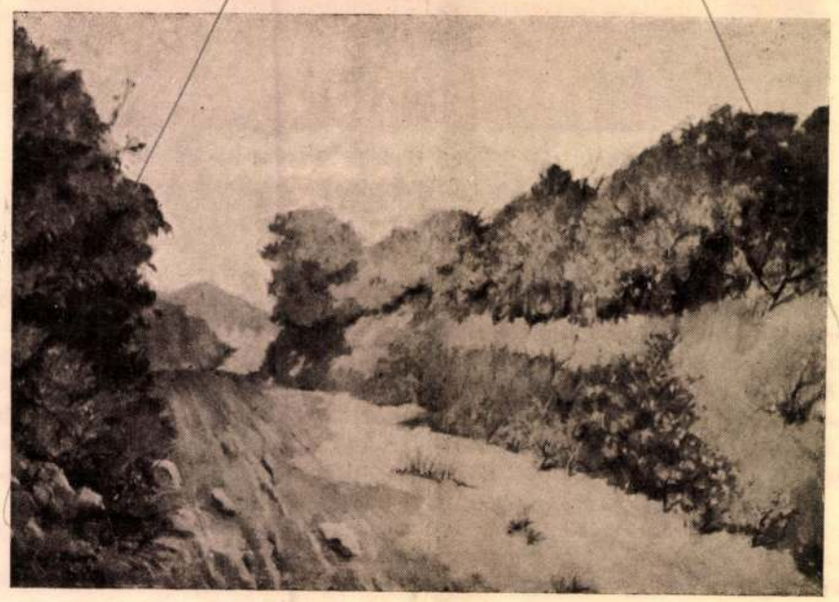

Gyulay Dezső: Őszi színek — Humeur d'automne

Részlet az Elektromos Művek új körzeti irodájából — Partie de la bureau des usines de l'electricité

Az Elektromos Művek új körzeti irodája (Mester-utcai kijárat) — **Le buerau nouveau des Usines de l'electricité** (Sortie an Mester-utca)

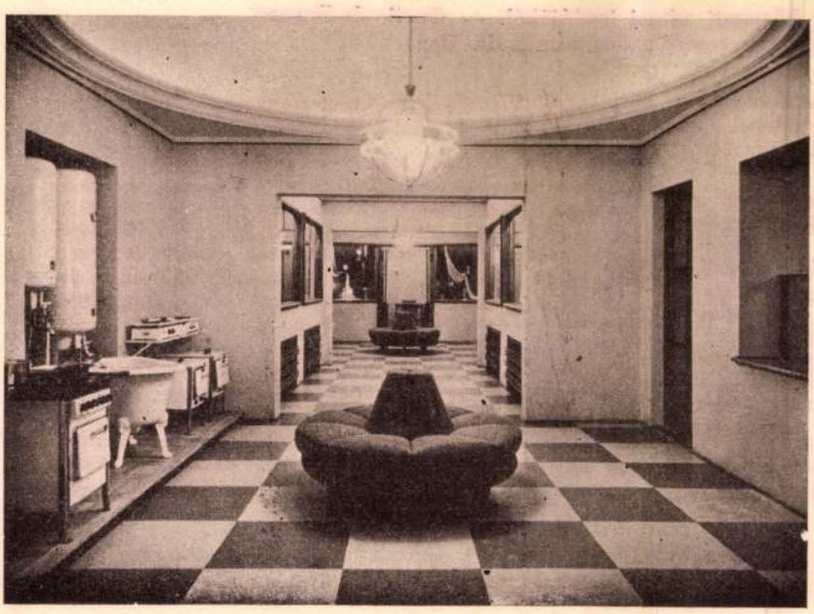

Részlet az Elektromos Művek új körzeti irodájából — Partie de la bureau des usines de l'electricité

Foto Filmiroda

Tervezte — Composepar: Wigan László

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI UJ VÁROSI IRODÁI

Budapest Székesfőváros Gázművei kibővítette Rákóczi-úti központi irodáját és egyben új irodahelyiséget építtetett budai irodájának is. Építészeti és belső berendezési szempontból igen érdekesek ezek az építkezési beszámolók mert a célszerűség és a művészi e'gondolás egyformán érvényesült e munkálatoknál.

Magukat az építkezéseket elsősorban azért kellett végrehajtani, mert a régi he'yiségek a folyton fejlődő számú fogyasztóközönség számára már szűknek bizonyultak A tervezőkre az a feladat há u't, hogy a közönség gyors és jó kiszolgálásának biztosítása mellett a kiállított gázkészü'ékek minél nagyobb propagandát fejtsenek ki. Minthogy a régi kirakatok csak szűk lehetőséget biztosítottak ezirányban, u n. belső kirakatok építésével eme'ték háromszorosára a kirakat alapterületeit. Ezek a belső kirakatok tiszta és világosszínű hátfalak felhasználása mellett, sötéttónusú szegélyekkel ellátott nagy üveglapok mögött mutatják be a Gázművek egyes használati készülékeit. A két szín közötti eltérés művészeti szempontból is igen helyes, de ezenfelül erősen emeli az észrevehetőséget és kidomborítja az egyes tárgyakat. Egyébként a belső kirakatok mellett a gázberendezéseket működésben is bemutatják a közönségnek, hogy a gyakor'atból is lássék, hogyan kell használni azokat. (Noha közvetlenül az építés-

percnyi késedelem nélkül elő lehet venni. Ez a rekeszrendszer, szép. Igy nem zavarják meg a terem harmonikus képét az asztalon fekvő iratcsoportok, amelyek egy bármilyen tökéletesen megtervezett irodahelyiségben a művészi hatásokat le szokták rontani. Megemlítjük, hogy a gyakorlatiasságban annyira ment az építkezés, hogy az évnegyedenként ismétlődő csúcsteljesítmények alkalmával szükség esetén minden egy folyóméterre beállítható egy tisztviselő.

A hall közepén kiállító emelvény van, külön háztartási tanácsadóval és hasonló módon történik a kokszká'yhák bemutatása. Általában az egész terem berendezése o'yképpen történt, hogy a közönség észszerű kiszolgálása semmi akadályt ne szenvedjen, de ezenkívül a helyiség úgy kívül, mint belül méltó legyen a fővároshoz. Ezt szo'gálja a helyiség nemesen egyszerű és komoly belső architektúrája. A bútorzat a falak borítása és a borítást képező fatapétával és a közönség részére szolgá'ó cblős padokkal együtt sima tölgyfából készült, amelynek sötét színe feltétlenül komoly, de azért nem komor hangulatú. Érdekes, hogy ez a komo'y hatás milyen ellentétet ad a világos színű kiállított tárgyaknak. De egyébként is sikerült a terem komolyságát a falakon elhelyezett fényképek-

Részlet a Gázművek központi városi irodájából. — Partie de Bureau municipiale centrale des usines du Gaz

kel enyhíteni, melyek az üzem propagandáját szolgálják, és megszüntetik a fa'felületek egyhangúságát.

Beszélni kell továbbá még a portálépítkezésről. A portál vasból és üvegből készült és nagyon helyesen napvilágra hozta az épü'et homlokzati szépségeit amelyeket bizony a régi portál, sajnos teljesen elrejtett. E szépségek napvilágrahozatala miatt történt a portál fölötti cégtáblák megosztása olyképpen, hogy egy-egy cégtábla csupán akkora, mint az alatta lévő kirakatab'ak, míg a főcégfelíratot, amelyet megosztani lehetetlen, igen helyesen az első emelet magasságára emelték fel.

Feltétlenü' nagy munka volt a budapesti központi Rákóczi-úti iroda megfelelő módon való átépítése, mert például a nagyterem egy beépített udvarhoz csatlakozó helységből á'', amely teljesen asszimetrikus. A nagytermet csak úgy sikerült kibővíteni, hogy a régi helységhez födém épült, illetve a meglévő födémet meghosszabbították

Lez nem tartozik, megjegyezzük, hogy az aulában szolgálatot teljesítő betanított személyzet szakszerű felvilágosításai megfe'elően kiegészítik a nagyon érdekesen összeállított mintakirakatokat.)

A nagyteremben elhelyezett irodaberendezést is úgy tervezték meg, hogy a negyedévenként ismétlődő forgalomszaporulat szükséglete, kisegítőszemélyzet, szintén elhelyezhető legyen. Művészeti és bútortervezési szempontból itt meg kell említeni hogy az íróasztalok a közönséggel szemben vannak elhelyezve, tehát az üzem tisztviselői a felekkel nem fé'oldalt, hanem szembeu tárgyalnak Az íróasztalok és a közönség közötti emelvény száznyolc centiméter magas. Túl ennek a megoldásnak a gyakorlatiasságán, igen megnyugtató képet adnak ezek a magas asztalok és az egésznek a komolyság és jol megépítettség hatását adják. Ezekben az asztalokban belülről vannak elhelyezve a szükséges összes nyomtatványok rekeszei, tehát a felek kiszolgálásánál minden nyomtatványt másod-

Wigand László
építész
nem díjazott terv

l.
Halászvárosháza kiírás

74. l.

8 évi junius havi

olása.

.....	1.311.72 Ft
gától.....	1.000.— Ft
	2.311.72. Ft

tése

Wigan László
épitész

l.

Szendy K. Bpest
szerest. közig. évk.
1942. Bp. 1943. 390 l.

K. Lippmann

min. tanácsos.

ottságának,

Budapest.

MDK

Wigand Eci szobrász

Babits Mihályról készült portréja, a szekszárdi művészek kiállitásan.

-l,l,-: A szekszárdi művészek kiallitasa.

Képzőművészet, 1930. 27.sz. 51.l.

Wigand Ede építész

A gödöllőiek külön érdeme a népművészet felfedezésén túl az a gyűjtőmunka amelyet a néprajztudomány szolgálatában végeztek. Kriesch Aladáron és Nagy Sándoron kívül aktív kutatómunkát végzett Wigand Ede építész, és egy fiatal építészcsaport.

B. Kiss Eva: A gödöllői iskola iparművészeti-torekvései.

Vigilia, Budapest, 1973. nov. 743. old.

Wigand Ede

- Debreczeni László útmutatói és grafikai bírálói közé tartozott
- Említve: Kozma Lajos, Kós Karoly Kelemen Lajos, Lechner Ödön.

Péter Vass Ferenc: Hetvenöt éves Debreczeni László

Komur 1978/12 1009 old

Wigand Ede (Thoroczkai)

az iparműcészek közt vezéralakként szerepelt. Villákat, iskolákat tervezett.

Lyka Károly: Vándorlásaim a műcészet körül, Budapest, 1970. 363 l

289 l

[Thoroczkai-J Wigand Ede

A jubiláris kiállítás (1930) kapcsán a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerésében részesült.

A 20. M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934; Bpest 1934, 15. l.

Wigand (1771-1846)

A 26. képaukción szereplő két műve magyjából a kikiáltási ár háromszorosáért kelt el. Mindkettő védett volt.

E.K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 56. l.

2) Wigand Ede
építén

Hímes udvar. Bp. 1916.

Dál Balázs: Kós Károly 29.
Akadémiai Kiadó 1971.

Wigand Ede
építén

Folyosits János lakóháza, Kolozsvár, Tisztviselő-telep, 1910. Kós Károllyal közösen.

Pál Balázs: Kós Károly 29.
Akadémiai Kiadó 1971.

WIGAND EDE, épitész

Móricz Zsigmond 1912-ben mar szőlőt ültet Leanyfalun. és a nyar folyaman felépül a ház is. Trevezésében és be rendezésében később neves épitészek is segitettek: Kós Karoly, Wigand Ede. 10. old

Molnar Aurél, Székely Andras, Tóbias Aron: a Duna
századai 3. old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 2. sz. Bp.

Wigard Ede

Konyha 1903

asztalosmunka:Mócsay József

tűzhely és öblögető Révai Oszkár

rézedény:Jancsurák Gusztáv

konyhaberendezés Wigard Ede

Ernyey:Az ipari forma története Magyarországon

Akadémiai Kiadó illusztráció

Nigon társaló

Tér és forma 1938. 268-70.

Az Elektromos Művek központi irodája

Migan László építész

Tér és Forma 1939. 139-141.

A Elektronnos Művek ujo irodája

M.D.K.

Wigan László, építész

terve megvételben
részesült az OTI pápai
szérkáránor pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1944. LXV. évf.

ápr. 20 sz. 4. old.

M.D.K.

Wigan László, építész

Fejes Gyula festővel körös tervei a következő díjakat nyerték el az Elektromos Művek körvilágítási kandelábererre kiírt pályázatán: I.b., II.a., II.b.-csoportokban egy-egy első díjat, a III.a-csoportban egy második-, a III.b-csoportban a második és harmadik díjat.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LX. évf.

máj. 11. sz. 7. old.

MDK

Wigan László

Negyvennyolc pályázó...a Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. márc. 13. 10.1.

M. D. K.

WIGAN László

Remete út 16. sz. villa belső átalakítása és bővítése (1936.)

Budapest műemlékei II. Ep. 1962. 570. l.

MDK

Wigand Edith

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.l.

MDK

Wigand Edith

Mellszobortanulmány. Márvány

KMT. 1915/16. téli kiáll. kat. 55.l.

Wigand Edith
Anya, gipsz

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
11 l.

aranyszálakkal, Mária fején a lepel gyöngyökkel díszítve.
Mag. 20·7 cm.
Magyar munka, 1500 körül.
Először az 1609. évi leltárban.
Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—1876., 189. l. — Árvízkárosultak, 1876., 45. l. 1509. szám. — Dankó 105—106. lap. (Képe XLVII. táblán.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 290. l. (Képe 303. l.) —

MDK

Wigand Edith

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 44o.l.

MDK

Wigand Edith

Női fej

Gyöngyössy 91.1.

Wigand Edith MDK

Babits Mihály arcmása, gipsz

Műcsarnok 1927. tavaszi kiállítás

Wigand Edit

A Műcsarnok 1927-es tavani tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. ?

Wigand Edith

MDK

Anya, gipsz

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

MDK

Wigand Edith, szobrászm.

A tavaszi tárlat magán viseli a háborus helyzet bélyegét. A Szücsarnok hadikórház, így a Szépm.Muz. három termében kapott helyet 345 műtárgy.

Alkotsa a nagy elöcsarnokban kapott helyet.
Képmás-szobor.

Szépm.Muz.
A Képzőm.Társ. tav.kiállítása.
Művészet.1916. 1-2.1.

MDK

Wigand Edit

Képmásszobra a Képzőm.Társ.tav.kiállitasan

Cikk: A Képzőm.Társ.tav.kiáll.

Művészet, 1916. 2.l.

Wigand Edith MDK

Mellszobortanulmány, márvány

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Wigand Edith MDK

Tanulmányfej, márvány

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Wigand Edith

MDK

Szentandrási Szévald Oszkárné arcképe, márvány

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Wigand Edith

MDK

Babits Mihály arcmása, gipsz

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Wigand Edith

Wigand Edith: Női fej.

Gyöngyössy Berta: Erdélyi János.

Wiegand Edith

Szobrász, Képző művésznok

Egyes. tagja.

Műcsarnok

lakik: Szekszárd

1932. febr. – márc. kiáll.

168

Wigand-nak is írva

1932. tav. tárl. 128

Wigand Edith

nobrán

Babits Mihály

Háboru c. nobor feje

Nevető nő

repr.

A Mű

1927. 1. n. 14. l.

Wigand Edith

Hobrást

életr., arckép

l.

A Mű

1927. 1. 24. 63. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Wigand Edit

Thieme Becker

XXXV. 549.l.

(Lyka)

Wiegand Eci

Hobrász
márvány és agyag fe-
jekkel vett részt az
1927. dec. Hernár-
di kiállításon

Dunaintul
1927 dec. 11.

vizben is visszatükröződő város
ton balról mezei munkások köze-
egyike gereblyét visz a vállán,
szarvasmarha van. Ez utóbbiak-
y legel. A vizet két vitorlás élén-
itott Watzmann emelkedik és a
d ereszkedik. Jelzése alól jobbra:

10 cm. — Lelt. sz. 3198. — Értéke
~~a ajándéka 1905~~ május 18-án
elfogadta az 1906 május 22-iki
906). — Bejelentetett 1906 február

III.

417 (3198).
604 (731).

417

ajándék.

Wiegand

W. 2. *Edith*. festő és szobrász, * Pancsova 1891 jan. 2. A bpesti képzőműv. főiskolán Réti István tanítványa volt. 1915 óta kiállítója a Műcsarnoknak. Szekszárdon él.

L-f II. 614 l

Wigand Edith

nobrán

Női fej c. nobra
repr.-

Gyöngyösy 91. l.

Rimabrézói àsatás X. 128.

Wigand Edit

festőnő

Műcs. kiáll. 1915 tól

Pipics 122. l.

113.34
5.27
10.—
10.—
40.—
10.—

188.61
10.—
10.—
12.—
15.—
10.—
[illegible]
5.—
10.—
18.—
12.—

290
20.
2.
312

312
60
372.
50.—
31.
2.40
30.—
485

Jelab: Grüber Vilmos
Ü. G. utca 42.

BUDAPEST
03 JUL 26. -1.
G. 2 G.

Wigand Edith

Műcsarnok
1915–16. téli kiáll. 290, 383
1916. tav. kiáll. 338

Tűzcsiholó acerél, népvándorláskori

III. 110.

Wigand Edith

szul. Pancsovan 1891 –
januar 2. ág. ev. 4 polgár
1913/14. II. első osztbeli
művésznőv. Réti István.

Mária mennybevitele cr. kép Murillotól

VI. 213

Wigand Edit

1913/14 II

Ferképzőmfoiskèvk

118. l.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
landmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hívom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
küzdöttem a panamák ellen és segítettem
hát a főváros közönségétől, hogy segítsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wiegand Edith

Műcsarnok . Szobrász

1927. Tav. Enák. 331

Komlóssy Imre VIII. 123.

Wiegand Edit

Szekszárd Szentlászlo
n. 3

1927. Független Művé-
szek kiáll. Nemzeti Hala

2061-909-~~XXX~~ 227

860. Keretek.

2 darab természetes szinű tölgyfakeret, simára dolgozva és belül keskeny aranyléczczel ellátva.

Méretei a belső világitásnak 74:49 cm., a teljes nagyságnak 80:55.8 cm.

Becsértéke per 15 K .....30 K.

Szállitotta Fleischer Salamon

Régi leltári száma: 230

Wigner Ida

Bptávb 1940 szept.

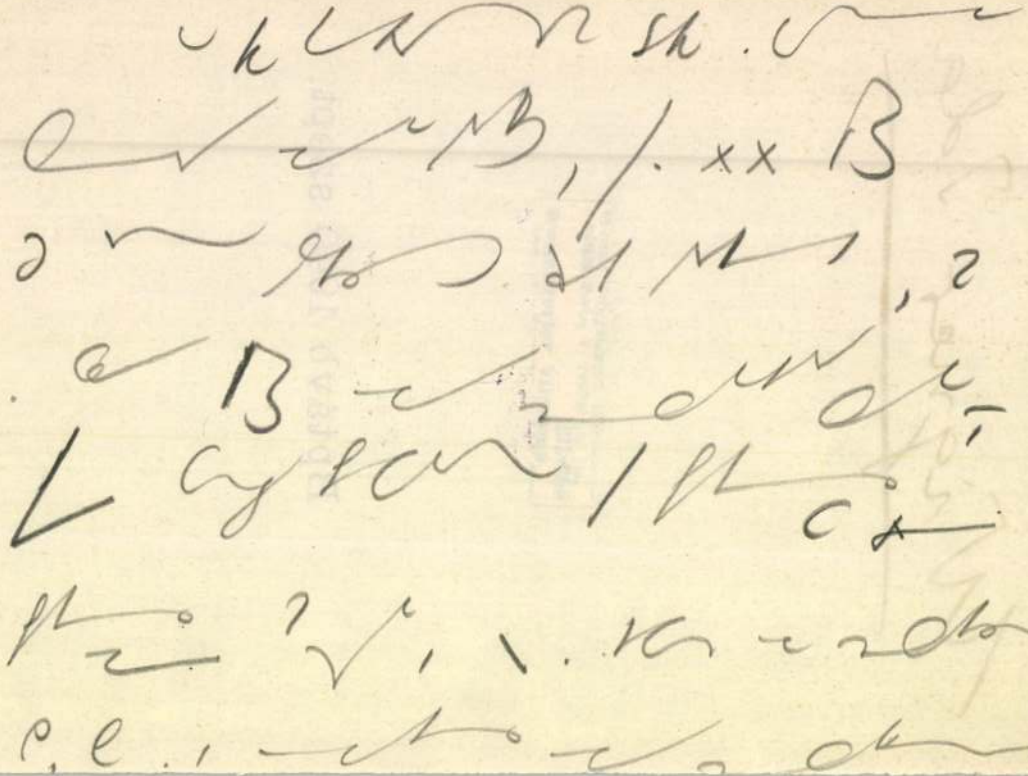

Wigdorovits Arthur

Wigdorovits Arthur okl. építész, XI. Budaörsi-út 12/18
257-034

Bptávb 1940 szept.

Wigand Károly Frigyes
nyomdász

l.

Kertész nyomtatott
277 l.

Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi, Bihar vármegye, 147. szám. — Gerevich: PA, 218. lap. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 147. szám. — Gerevich: IPGY, 89. l.

MAGYAR SZOBRÁSZ 1480 körül
Madonna Jézussal (170. kép)
Vörösmárvány timpanondombormű, 73 × 171 cm. A visegrádi Mátyás-kastély kápolnájának kapudomborműve
Némethy Lajos: Renaissance emlékek... AÉ., X., 1890., 253. l. (A visegrádi kir. várkápolna timpanonja.) — Pulszky Károly: Három magyar érdekű olasz renaissance emlék. AÉ., X., 1890., 312—315. l. (Képe 313. l.) — Folyóiratok szemléje. Akadémiai Értesítő, I., 1890., 642. l. — Olasz szábrászati magyar emlékek. Vasárnapi Újság, 1890., 761—762. l. (Képe 762. l.) — Tört. Főcsoport 263. szám. — Czobor—Szalay I., 151—152. l. (Képe 152. l.) — Divald Kornél: Budapest művészete a török hódoltság előtt. Bp. é. n. (1903), 148. l. — Éber László: Középkori és renaissance töredékek Budapest területéről. Budapest Régiségei, VIII., 1904., 64. l. — Márton Lajos: Könyvismertetés. Budapest Régiségei, VIII., 1904., 184. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kö-

Wigand Gyula, szabómester

Az 1872-es soproni naptárban szerepel a sztrájk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabómegények sztrajkja 1872-ben. 29.old.

Soproni Szemle, Helytört Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

MDK

Wigand Károly Frigyes
könyvárus

1837 ben állított fel Pozsonyban nyomdát.
ma is a család birtokában van. Termékei tiszta
zabatos kivitelűek.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1893 évf 4 z 56 l.

Wigand Otó

l.

Kertésznyomtatok

256. l.

Mag. 21 cm.
Magyar munka 1900.
Walter Gyula esztergomi kanonok (1855—0000) hagyatékából, 1931.

BABURA LÁSZLÓ KELYHE,

aranyozott ezüst, zöld zománccal.
Mag. 24 cm.
A Lippert-tervezte Simor-kehely utánzata.
Magyar munka 1900 körül.
Babura László esztergomi kanonok (1874—1930) hagyatékából.

BOLTIZÁR JÓZSEF GYŰRŰJE,

arany, fejében smaragd, körülötte két sorban brilliánsok. Az egyik oldalon a tulajdonos címere, szív és három csillag, a másikon Sz Adalbert mellképe.
Átm. 2·5 cm.
Bogisich János budapesti ötvös műve, 1904.
Boltizár József esztergomi kanonok (1874—1905) gyémántmiséjére a káptalan ajándéka.

Lepold: Adatok 34. l.

LOLLOK LÉNÁRT KELYHE,

aranyozott ezüst, sodronyzománcos dísszel. Neogót stílű. Dianafejes bélyeggel és VC mesterjeggyel.
Mag. 24·5 cm.
Bécsi munka 1905 körül.
Patena Agnus Deivel Anderstől.

Lepold: Adatok 35. l. — Lepold Katalógus 135. sz.

Wigand Otto

MDK

kiadó

1833-ban A Hasznos Mulatságok szerkesztőjét Vajda Pétert hivta Lipcsébe a Garasos Tár szerkesztésére

60.o.

Dezsényi Béla-Nemes György: A magyar sajtó 250 éve. I. kötet 1954.

Wigand Otto MDK

pesti könyvkereskedőből lett
német kiadó

Lipcsében jelenteti meg a Vajda Péter szerkesztette "Garasos Tár" -t, a fametszetekkel illusztrált folyóiratot..
Néhányhónap után megszünt.

56.o.

Dezsényi Béla-Nemes György:A magyar sajtó 250 éve.

I. kötet. 1954.

MDK

Wigand Otto

kiadó

Trattnernek / A "Tudományos Gyüjtemény" kiadójának/ ellenfele és konkurrense, lexikon kiadását tervezi, de a Tudományos Gyüjtemény 1830-i első száma támadást indit a Conversations-Lexikon ellen.

40.o.

Dezsényi Béla- Nemes Dezső : A magyar sajtó 250 éve. I. kötet. 1954.

MDK

1

Wigand Otto
könyárus és kiadó

1816 ban Kassán üzletet nyit. Ő adta ki az első magyar lexikont „Esmérétek tára" e. A göttingából jött Wigand példát adott a magy tazafiságból. Ő volt a nemzeti ébredés zócsöve. Szécsenyi, Kisfaludy S. stb

÷ A Franklin-Tarsulat

Grafikai Szemle 1906 évf. 5 z 109 l.

MDK

2

Wigand Ottó
könyvárus es kiadó

nüvert ö adta ki s nem egy politikai kompromitáló iratot. A cenzura nem nézte jó zemmel a rebellis könyvkiadot ki bátor volt Wesselényi M. Balitéletek e. könyvét Lipcsében kinyomatni és be csempezni.

÷ Franklin Társulat.

Grafikai Szemle 1906 évf. Sz 109–110 l.

WIGASCHER, Anton, norvanzi kőműveslegéd

A. W., Maurergeselle, 6 hónapos fia meghalt. (1805, 145.l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Wigdorovits Artur

épitész

l. Borb-Fabr. 56 l

Ujjáépítés tervezői

Wigdorovits Artur

épitész

lásd

382

Szefeltlex 383. l.

Elektr. arch.

u. o. 1135. l.

Wigdorovits Artúr

építész.

Szül. Budapest 1895.

Oklevelet nyert 1922.

Műegyetem 22.

MDK

özv.Wigh Gyuláné
szattyánbőrök művésze
Csongrádmegyei népművészek találkozóján részt vesz.

Esti Hirlap 271 sz. 1959. nov. 18 6 old.

WIGL, Mathias, pozsonyi székkészítő

M.W.,Sesselmacher,
2 hetes lánya megh. [1808, 769 l.]

M.Widl, Sesselmacher,
5 hetes lánya megh. [1814, 963 l.]

Pr.Z.

WIGL, Mathias, pozsonyi vrékkévrítő

M. W., Gesselmacher, 2 hetes lánya meghalt. (1808, 769 l)

—

M. Widl, Gesselmacher, 5 hetes lánya meghalt. (1814, 963 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Wigner Edit

Karikatura

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

MDK

Wigner Edit, festö /?/

Karikatura,

Nemzeti szalon.-Tavaszi tárlat.193[illegible].június. nat.

MDK

Wigner Edith, festö -graf.

Fejtanulmány. Kréta rajz.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931. szept. Kat.

Wigner Jenő, fizikus, 1902 – 1

Kornidesz Mihály: A Fasori Gimnázium. Fórum.

Rátz László több mint 30 évig volt az iskola matematika tanára. Ő volt az, aki a modern matematikát meghonosította a fasori gimnáziumban. Tanítványai, – köztük Neumann János, Wigner Jenő – nagy elismerést szereztek az iskolának és az országnak.

Budapest folyóirat, 1988., 10., 14-old.

MEGHÍVJUK

WIGNER JUDIT és RÉVÉSZ ANTAL
GRAFIKUSMŰVÉSZEK
PLAKÁTKIÁLLITÁSÁRA
SZEGED
SAJTÓHÁZ, STEFÁNIA KLUB
1995.április 13. - május 2.

Megnyitja:
TANDI LAJOS újságíró
1995. április 13.-án 18 órakor

WIGNER JUDIT

WIGNER JUDIT és RÉVÉSZ ANTAL
grafikusművészek
1025 Budapest, Felsőzöldmáli u. 48.

TISZTELT LÁTOGATÓ !

Wigner Judit Szegeden született, itt Winkler festőművész úr és Kopasz Márta szabadiskolájában kezdte a rajztanulást. Révész Antalt főiskolai felvétele előtt Kass János instruálta.
A látogató eldöntheti, hogy a mesterek fáradozása nem volt-e hiábavaló.
Ezután mindketten a Képzőművészeti Főiskola Grafikai Szakán tanultak, diplomáztak.
A sors kegyes ajándéka, hogy Konecsni György a szakma doaenje volt többek között a mesterük.
A grafika területén dolgoznak: az un. kiállítási grafikáik 34 országban jelentek meg, plakátjaik nemzetközi és hazai bemutatókon vettek részt, utoljára a GRAFIKAI BIENNÁLÉN.
4 önálló kiállításuk volt, munkáik nyilvános pályázatokon I. és II.díjakat kaptak.
Kb. 130 kinyomott plakátjuk jelent meg az utcán.

Bízunk benne, hogy az itt kiállított anyag vizuális igényeiknek megfelel és esztétikai örömet okozhattunk

RW

A kiállítás támogatója:
a SZEGEDI O T P KÖZPONT

Wigner Judith.

MDK.

Tervvázlatát továbbítottak a
Béke Világtanács Titkárságának felkérésére.

Művelt nép. 1955. jan. 23. VI. é. 4. sz. 8. l.

MDK

Wigner Judit

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

Wigner Judit

grafikus

Politikai riportsorozata, tézisrajz diplomamunka

Gerzi Teréz: A Képzőművészeti Főiskola 1952-53. évi diplomamunkái

Szabad Művészet

1953 115. l.

Biblioteka Jagiellońska

MDK

Wigner Judit

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Museum 1953.
Kat.

Fénykép

Mulgné.

Képzőművészeti Főiskola: 412 lbg.

Wigner Judit: Riport sorozat.

Diplomamunka: 1952/53.

Grafika

Negatív nincs.

Wigner Judit - Révész Antal

A két művész "Plakát" c. művét bemutatja a lap "Sacco és Vanzetti" felirattal. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 25. XVI. évf. 13. sz. 12. lap.

Wigner Judit

Naptárterved szerepelt.

Tölgyesi Ferenc: Reklám '71; Ipari Művészet; 1971. 3. sz. 34. l.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ÉLET ÉS IRODALOM
1972 MÁR 25
Wigner Judit
SACCO ÉS VANZETTI

ÉLET ÉS IRODALOM
12

Wigner Judit

A Chemolimpex 1971-es folinaptárán a kémiával kapcsolatos mesterségeket ábrázolja.

Brestyánszky Ilona: Az 1970. év legszebb nyomdai termékei; Ipari Művészet, 1971. 4. sz. 26. l.

Wiegner Judit - Revész Antal
A Sacco és Vanzetti filmhez készült,
megdöbbentő társadalmi-politikai
feszültségű plakátja.

Ország - Világ - 1972/17 16 old.

Wigner Judit:

Ujnerű és nellemes naptártervvel vett részt a Berlain '71 kiállításon.

F.L: Megnyílt a Berlain '71 kiállítás

Magyar Hírlap 1971/70. 6. rall

Wigner Judit

Naptástervekkel szerepel az alábbi kiállításon

F. L.: Megnyílt a Reklám 71 kiállítás

Magyar Hírlap 1971 III. 11

Mörth Wigner

ötvös 1575.

láid

Mih. Pozs. 107

Wigner, Mörth, pozsonyi ötvöslegény V. 107

Mur. és Kst. Est.

369 **Scarron** P. Der Komoediantenroman. Übertragen v. F. *Blei.* München: Georg Müller, 1908. 8°. XI, 528 S. O. roter Led. mit reicher Rückenvergoldung u. Goldstich.
Numeriertes (No. 1617) Exemplar.

369a **Schiller** F. Das Lied von der Glocke. *Mit Illustrationen v. C. Jäger u. A. Müller.* München: Bruckmann. 4°. 24 S. Prachtband. O. roter L. mit überaus reicher Vergoldung u. Rückenvergoldung. Goldschnitt.
Mit 12 Illustrationen. Prächtiges Exemplar.

370 **Schindler** W. Das erotische Element in Literatur u. Kunst. Ein Beitrag zur Erotologie. Berlin: Schindler, 1907. 8°. 132 S.

371 **Schnitzler** A. Reigen. 10 Dialoge. Berlin: Harz, 1923. Kl.-4°. 126 S. Prächtiger brauner Hled. mit Goldschnitt u. Rückenvergoldung.
Produkt d. Drugulin Presse. Numeriertes (No. 574) Exemplar.

372 — Der tapfere Cassian. Puppenspiel in einem Akt. Steinzeichnungen v. O. *Laske.* Wien: König. Kl.-4°. 37 S. O. Hperg.
Numeriertes (No. 342) u. v. Künstler signiertes Exemplar.

373 **Die Schönheit.** Hg. v. K. *Vanselow.* Berlin: 1908—1909. Gr.-8°. 6 Bde. O. blauer L.
Zeitschrift mit zahlreichen schönen Illustrationen. Selten.

374 **Sévigné** Madame. Lettres choises. Avec une notice par M. *Poujoulat. 18 eaux fortes* par V. Foulquier. Tours: Mame, 1871. Gr. in-8. XXVI, 411 p. Très bel chagrin rouge, dos orné a nerfs, 3 filets sur les plats, dentelles intérieures, tranches dorées, petits fers. Gyönyörű vörös börkötés, dús hátaranyozással, aranymetszéssel, filetekkel, belső csipkézettel, bordázott háttal.
Remek példány. Az utolsó francia Bourbon trónkövetelő (Chambord gróf) könyvtárából.

375 — Lettres de sa famille et de ses amis. Paris: Dalibon, 1823. In-8. 12 vol. Très bel maroquin verte, dos richement orné a nerfs. Zöld fbör, dús hátaranyozással.
Szép példány. Az utolsó francia Bourbon trónkövetelő (Chambord gróf) könyvtárából.

376 **Shakespeare** szonettjei. Ford.: *Szabó* L. Bp.: Génius, 1921. 8°. XXXIX, 267 l. Fénylemezkötés.
Merített papíron készült 51. sz. számozott példány.

377 **Der Sieg des Todes.** Seltsame u. phantastische Kriegsnovellen aller Zeiten u. Völker. Hg. v. J. E. *Poritzky. Mit 10 Bildbeigaben von W. Thony.* München: Georg Müller, 1915. Kl.-8°. 376 S. Schwarzer Hleder.

378 **Simplicissimus.** Kulturbilder aus d. Simplicissimus 1905—1909. Kl.-8°. 9 Bde.
Der Künstler — Vorstadt — Der Student — Die oberen Zehntausend — Der Soldat — Fasching — Sport — Der Pfaffe — Der Backfisch.

379 — **Franzos u. Russ** in Spiritus. Simplicissimus Ausgabe. Kl.-8°. 119 S.

380 — **Gott strafe England.** Simplicissimus Ausg. Kl.-8°. 128 S.

381 — **Simplicissimus Kalender** 1910. 8°. 112 S.

382 **Smollett** T. G. Roderich Random. München: G. Müller, 1914. Kl.-8°. 2 Bde. Hled. mit Goldschnitt u. reicher Rückenvergoldung.
Bücher d. Abtei Thelem.

383 **Soergel** A. Dichtung u. Dichter d. Zeit. Eine Schilderung d. deutschen Literatur d. letzten Jahrzehnte. *Ausgabe für Liebhaber auf Kunstdruckpapier.* Lpzg.: Voigtländer, 1911. Gr.-8°. XII, 892 S. Hperg.
Reich illustriert.

384 **Sonnenfeld** K. Eros u. d. Wahrsinnige. Ein Grossstadtroman. Wien: 1929. 414 S.

385 **Spitzweg** Carl. Acht farbige Wiedergaben seiner Gemälde. Mit einer Einführung v. J. *Vogel.* Lpzg.: Seemann. 4°. L.

386 **Stendhal.** Armance oder einige Scenen aus einem Pariser Salon um das Jahr 1827. München: Georg Müller, 1921. 8°. 250 S. O. blauer L.

387 **Stilgebauer** E. Klassischer Humor d. Weltliteratur. Stuttgart u. Berlin: Bong (1902.) 8°. VIII, 448 S. O. grüner L.
Illustriert.

388 **Studer** H. Die Geburt d. Venus. Lpzg.: Amalthea, 1918. Kl.-4°. O. blauer L.
Mit schönem Titelbild.

388a **Századok legendái.** Szerk.: *Virter* F. Bp.: Orsz. Monográfia Társ. Folio. 373 l. Er. díszes v.
Dúsan illusztrált díszmunka.

389 **Szerelem a Távolkeleten.** — **Liebe im Orient.** Das Kamasutram des Vatsyayana. 296 S. — Anangaranga die Bühne d. Liebesgottes. 256 S. — Der düftende Garten d. Scheik Nefzaaui. 176 S. Lpzg.: Verlag für Sexualwissenschaft. Schneider, 1929. Gr.-8°. 3 Bde.
Reich illustriert.

390 **Színészet. Duse. Schneider** E. Eleonora Duse. *Mit 7 Abbild. u. einer Faksimile.* Lpzg.: Insel, 1927. 8°. 250 S. O. gelber L.

391 — **Wien. Wolkan** Rolf. Das Burgtheater in Wien. Wien: Eligius, 1926. 8°. VII, 47 S. (Text) u. *36 S. (Abbildungen).* O. L.

391a **Szombathely. „Ansicht von Steinamanger."** Balthasar *Wigand* híres osztrák festő (1771—1846) Szombathelyet ábrázoló akvarellje a 40-es évekből. 25×20 cm harántalakú, egykorú keretben.
A kép a városnak azt a részét ábrázolja, ahol a püspöki rezidencia van. Az előtérben sétáló alakok. Rendkívül finom tónusú szép kép.

392 **Szőnyeg. Coxon** H. Oriental carpets. How they are made and conveyed to Europe. London: T. Fisher-Unwin, 1884. 8vo. 75 p. Illustrated cloth.

393 — **Holt** R. B. Rugs. Oriental and occidental, antique and modern. Chicago: Clurg, 1901. 4to. 167 p. *With 31 tables.* Cloth.
Remekül illusztrált nagyszabású mű.

394 — **Ripley** M. Ch. The Oriental rug book. *With 164 illustrations.* London: Hodder-Stoughton, 1905. 8vo. 310 p. Cloth.
Kitűnő munka. Ritka.

395 **Tagebuch eines halbwüchsigen Mädchens.** Lpzg.: Psychoanalitischer Verlag, 1917. 8°. 247 S.

396 **Taine** H. Aufzeichnungen über England. Jena: Diederichs, 1906. 8°. O. roter L. mit reicher Rückenvergoldung.

397 **Tánc. Sassa** yo **Yassa.** Japanaische Tänze. Text v. B. *Kellermann.* Lichtdrucke u. Aetzungen nach Studien v. K. *Walser.* Berlin: Cassirer, 1926. 8°. 134 S. Hled.
Mit 11 Lichtdrücke. Schönes Exemplar.

398 **Tizian.** Des Meisters Gemälde *in 230 Abbild.* Stuttgart: Deutsche Verlags Anstalt, 1904. Gr.-8°. XXX (Text), 187 (Abbild.), 189—212 S. (Text). O. roter L. mit Goldschnitt. (Klassiker d. Kunst.)

399 — **Knackfuss** H. T. *Mit. 123 Abbild.* 2. Aufl. Bielefeld: Velhagen—Klasing, 1898. 8°. 151 S. O. L.

400 **Tolstoi** A. K. Die Familie d. Vampirs. München: Orchis Verlag. Kl.-4°. 27 S.
Illustriert.

Wigand
Jessö
1850 ütän

l.
Vasi Kemle
1937.291.l

M.D.K.

Wigand, grafikus

Katalógus. 26.- "National Museum". Guache. 6.6+7.4 cm. A fő és az északi homlokzat. Szépmüv. Múz. grafikai osztály. 1222xx 219.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő kiadó. Bp. 1955

M.D.K.

Wigand, festő

A Nemz. Múzeumról naturalista módon csak a sivár "Küludvart" ábrázolja, az épület sarkán álló fekete sárgára mázolt "Orbuktákkal", a környezet minden mozgalmassága nélkül. 216.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Wigand Balthazár (1771-1846) 1

178. A Nemzeti Gyűlés 1840 k.
p. gouache 57 x 73 mm
Ltsz. 1952 - 4728

179. A Városháza 1840 k.
p. gouache 58 x 82 mm
Ltsz. 1952 - 4729

XIX. sz. városlépet és utívajzok Bp. 1976. május

Wigand Balthazár:

180. A Császárfürdő 1840 k.
p. gouache 66 x 85 mm
Ltsz. 1952 - 4726

181. A Lánchíd 1840 k.
p. gouache 59 x 88 mm

182. Pest látképe 1840 k.
p. gouache 64 x 87 mm Ltsz. 1952-4724

XIX. sz. városképek és utirajzok Bp. 1976. május

Wigand Balthazár (1771-1846)

183. A pesti Casino (1840 k.)
p. gouache, 64 x 87 mm
Ltsz. 1952-4724

184. A Nemzeti Múzeum 1840 k.
p. gouache 65-73 mm
Ltsz. 1952-4725

XIX. sz. vásárlyszel és utiszerzők Bp. 1976. május

Wigand

Budapest és Pest látképe a Gellérhegyről, vizf.

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Muz. kiáll.
Nemz. Szal. 1937. jan. 3 l.

WIGAND

Palota látképe. Miniature 11x15.

Árverési Közlöny 1940.okt.4.rendk.sz. 38.oldal
95.aukció

MDK

Wigand,19.sz.k.

Pest látképe a Lánchiddal, vf.

Buda és Pest létképe, vf.

Csányi Ernst iparm. 39. o.

Wigand

Városrészlet, miniatür

Arv. Közl. 1929. jun. 4.rt.sz. 33 l.

MDK

wigand Balthazar,festom.
1771-1846

Buda és Pest látképe. Jel.: wigand. Vizr.
12.5x18.5

A Balatonon. Jelz.: Wigand.
Miniatur. 6.5x9

Ernst Muzeum Aukcioi. XXXVII. Kat. 52.1.

Wihart Ferenc
építész.

M.D.K

Az újszegedi templom alkotója.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 128 l.

Wigand litográfus M.D.K.

A 40-es években Pozsonyban volt litográfiai intézete.

Gerstl, A magy. könyvnyomd. 1960 40

MDK

Wigand, XIX. sz. eleje

Empire interieur, vizf.

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 37 1.

MDK

Wigand

Magyar főurak megtekintik a bécsi szászári palota kerti szalonját, gouache

Ernst Múz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.
48 l.

MDK

Wigand

Budapest és Pest látképe a Gellérthegyről.
Vizf. Sign. Wigand.
Buda és Pest látképe a Gellérthegyről. Fölirat.
Ansicht von Ofen und Pesth. Vizf. Sign. Wigand.

A Székesfővárosi Képtár és Történelmi Múzeum
kiáll.-nak katalogusa. 1937. Jan. Nemzeti Szalon.

Wihart Ferenc, M.D.K.

bpesti építész
elhárítette az újszegedi
templom kiírási terveit.
[egy előző közleményben
„Vihart"-nak írva.].

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

aug. 20. sz. 10. old.

M.D.R.

Wihart Ferenc építőmester

Tér és Forma, 1932

II. évf. 113-118 o.

Sz.: Budapest, Lékesfőváros acélvázas szükség lakás építkezése.

WIHART Ferenc építőmester

BUZA Péter: Herminamező, fejezetek egy városrész történetéből. Bp., 1992
86.p. és Adattár: 17.p. - villája

Wigand

Ansicht von Steinamanger.
Szombathely látképe a XIX. sz. első felé-ből a tenti felé-rattal. Kismeretű, miniatür-szerű, nőiesen rajzolt és kolorirozott tájkép. Az Gefin Ipula sz. tobajabán

Szombathelyen
Láttam 1940. nov. 23.

Wigand

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

48 l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS — ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS. AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MŰVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I. LANT-UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV. BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

MDK

Wihart Ferenc, sz. 1881, épitőmester, Bp.

a Kamara uj tagja.

MM és ÉE 1925. jan. 25. 2o l.

Hamisított régiségek

Irta: **Czakó Elemér**

A közgyűjteményeknek és a magángyűjteményeknek egyaránt sok gondot adnak a hamisított műtárgyak. Külföldi múzeumokban már külön szekrényekbe rakva bemutatják a közönségnek tanulás okából a megtévesztő másolatokat. A magyar régiségek közt is sok olyan példát találunk, melyek tudatosan utánoznak műtárgyakat, hogy a vevő kárára nagyobb hasznot tudjanak elérni.

Porcellánt nálunk *Herend* hamisított legtöbbet és legjobban. Már az 1851-i londoni kiállításon egész sorozat kinai porcellánutánzattal szerepelt. A nagyobb hatás kedvéért mellé állított eredetivel összehasonlítva, mindenki csodálattal ismerte el az utánzat kitűnőségét és csak a gyár körülményei felől ismerős előtt nem volt titok, hogy tulajdonképpen az „eredetit" is Herend csinálta.

A budapesti Iparművészeti Múzeumban van két ilyen herendi „eredeti kinai" váza. Az igazi kinaitól annyiban különböznek ezek, hogy először súlyuk kisebb, másodszor a kékes színük nem a masszában van, hanem a mázban és végül a színezés nem olyan üde, friss és ragyogó, hanem kevert és megtört, mintegy a régiség látszatának előidézése kedvéért. Olyan tökéletesek azonban ezek, hogy a szakértő szeme is csak szigorú összehasonlításra ismeri fel. Ugyanilyen tökéletességgel készített a herendi Fischer annakidején meisseni és bécsi edényeket is. Szokásban volt ugyanis az európai fejedelmi udvaroknál eltört szervizekből a megfelelő darabokat Herenden utánpótolni, ahol még a megfelelő gyártási jegyet is szépen ráutánozták.

Tudvalevő dolog, hogy bécsi porcellánból nagyon sok példány terjedt el Magyarországon. A legszebb és legdrágább alkotásokat Mária Terézia Bécs támogatására kisorsoltatta a magyar városokkal, vármegyékkel vagy megvétette az ujonnan megnyílt kereskedésekkel; így aztán magyar kuriákon valóságos múzeumi példányok találhatók még ma is. Újabban azonban a nagy kereslet folytán a hamisítás is felburjánzott.

Már a békevilágban, Pozsonyban, készültek olyan piros rózsás csészék, melyeket csak aranyozásukról, bágyadtabb színükről és bátortalanabb rajzukról lehet felismerni. Előfordulnak utólag festett, vagy csak szépített edények is. Ha a festékréteg alatt karcolás nyoma látszik, vagy a színréteg magasabb állású az aranyozásnál, akkor utólagos a festés.

Mulatságos az a csésze, amelyre Bécsnek a legutóbbi években épült házsora van ráfestve alul mégis 1802-t mutat a jelzés. Ez úgy készült, hogy korabeli fehér csészére utólag festettek városképet.

Általán a bécsi jegyek közt legértékesebb a kis fehér pajzs és a ferdén rajzolt nagy kék pajzs. A festő és aranyozó külön színes vagy aranyszámmal van jelölve, erről készült katalógus alapján meg is lehet határozni, hogy melyik kicsoda volt. Hamisítványt esetleg arról lehet megismerni, hogy a vaknyomású évszámjelzés nem nyomva, hanem karcolva van, vagy pedig, hogy a kék bélyeg zöldes, sőt néha feketés színárnyalatot mutat.

Az alakos porcellánnál a színezést és a mintázást kell megfigyelni. Már a máz lecsurgása bizonyos mértékig felismerteti, hogy modern készítmény-e az vagy sem. A modern máz kisebb hőfoknál olvad, higabb, tehát a mélyedésekben inkább összeáll, nem alkot egyenletes réteget. Az utánzat mintázása aprólékosabb, mintegy több eszközt mozgósít, csakhogy régibb korból valónak lássék. Aztán színkeverés révén utánozza azt a vegyi bomlást is, melyet egy század már létrehoz a felületen. A rajz nem síklik olyan könnyedén, mint a korábban élt művész ecsetje alól; meglátszik mindig az utánzó félénksége. A hamisítványok színezése rendesen inkább a lakkszínekre emlékeztet.

A miniaturák is kegyben állnak a hamisítóknál. Töméntelen megbízhatatlan, beteges színű arckép van forgalomban. A látképek közül pedig leginkább a régibb városképek divatosak. Wiegand névjelzéssel Budapest 1830-as vedutája is több azonos példányban jutott be a magyar magángyüjteményekbe. A bőrmunkáknál pedig rendesen a régiség látszatát oly tüntetően akarják mesterséges kopással, patinázással előidézni, hogy kevéssé figyelmes vizsgálódással is fel lehet ismerni a mesterkedést.

Bútorokban sok másolat foglal helyet azokban a lakosztályokban, ahol szívesen ülnek olyan székekben, mint az olasz fejedelmek, vagy alusznak olyan ágyakban, mint aminőben a francia királyok és barátnőik aludtak. A magyar kastélyok sokaságát bútorozta be a nemrég elhunyt Schmidt Miksa. Rendesen bútorának korabeliségét úgy próbálta igazolni, hogy egy valódi bútorból kettőt-hármat csinált és így mindegyikének volt eredeti korabeli részlete is. Felében vagy kétharmadában azonban újonnan készült munkával volt kiegészítve. Pálffy János gróf bajmóci kastélyában meglepően sok gótikus bútort őrzött. A súlyos vasalások közül kilátszó farészleteken erőteljes szúrágások nyomát lehetett látni. A szújáratoknak csak egy bibije volt, hogy egyenes nyílásuk volt, gombostűket lehetett beléjük mélyíteni, világosan elárulván azt, hogy a régiségcsináló seréteket lövöldözött bele, mielőtt a grófnak eladta, hogy a szúrágás illusióját keltse vele.

A fémeknél a patina nyújtja a legjobb tájékozódást. A hamisításoknál kizárólag mesterséges savakkal van előidézve a nemes rozsda. Az ötvöstárgyaknál azon kívül az idők folytán beálló kopást reszelővel szokták utánozni; rendesen tapintásra éleseknek is bizonyulnak. Az ötvösművek hengeres idomai a hamisítványoknál esztergapadon készülnek. A cifrázatok pedig öntve vannak és nem kalapálva. Legközönségesebbek a galvanó hamisítások, melyeket a hátoldalon lecsapódott szemcsékről és általán a zsíros tapintású felületekről, valamint a savakat elárúló szagukról lehet felismerni.

Sajnos Budapest el van árasztva a legotrombábban hamisított „magyar ékszerek"-kel. A velszi herceg is bőven vásárolt belőlük. Pedig ezek anyag, megmunkálás s a magyaros stílus nemessége szempontjából is egyaránt alkalmasak arra, hogy kompromittálják a magyar iparművészetet. Testvéri viszonylatban állnak a műselyem mezőkövesdi terítőkkel. Azonkívül Budapesten jelenleg igen sok jó minta után készített empir óra is van a piacon, mely egytől-egyig újabb gyártmány s alighanem Bécsben készült.

A zománcműveknél, (násfáknál, triptichonoknál, óratartóknál, szelencéknél stb.) a hamisítványokat leginkább a dúsan alkalmazott ultramarin-kék színről ismerhetjük fel. Az is jellemző rájuk nézve, hogy vörös áttetsző zománcot ezüstre alkalmaznak. Igazi régi munkákon ezt csak arany alapon látni. Az ékszernél a foglalat minősége a legjobb útmutató, mely a régi darabon mindig gondos és sohasem durván elnagyolt.

Uj Idők, 1935. jun. 23. 26. sz.

Az utolsó sugarak. Dulovits Jenő fényképe

lékszik erre? Én nem mondtam ezt, nem mondtam, hiszen társaság volt körülöttünk, de tudtam, hogy maga ezt érzi. És reggel, amikor hazavittem, se szóltam semmit. Az a forró, mély kék csend körülöttünk több volt minden szónál.

Felkelt, kihajolt az erkélyen, megmártotta a fejét a hűvös hajnalban.

— Sosem akarom elfelejteni ezt az éjszakát.

Az asszony eltakarta a szemét.

— Úgy látszik, tényleg nem felejti el. Öt évvel ezelőtt, amikor utoljára találkoztunk, szintén erről beszélt. Akkor még nagyon fájt nekem és nem mondtam meg magának, hogy nekem milyen emlékem van erről az éjszakáról. Most már tudok róla beszélni. Hadd tudja meg maga is. Én is jól emlékszem mindenre. Amikor a bál előtt értem jött, maga csendes volt és szótlan. Azt hittem, rosszkedvű. Próbálgattam beszédbe vonni. Nem sikerült. Az, hogy mi összekerüljünk, sok szempontból egyikünk számára sem volt ideális megoldás. Viszont már mindenki várta a házasságunkat. Azt hittem, maga azért rosszkedvű, mert megbánta, ami eddig történt és boszszantja, hogy a Sáriék bálján megint együtt leszünk. Ott alig beszélt velem. Amikor a terrászon egyedül ültünk, remegve vártam, hogy megfogja a kezem, mint máskor. Vártam a bensőséges, megszokott mozdulatot. Magától vártam. Nem szólt, nem mozdult. Én nem emeltem fel a kezem. Sokat táncolt másokkal. Amikor összesimulva láttam idegen nőkkel, attól féltem, hogy elájulok. Olyan boldogtalan, olyan féltékeny voltam, hogy testi rosszullét kínzott. Igen, aztán hajnal felé egy fehér-kék szobában ültünk. A Sári lányának a szobájában. Sablonos fehér lányszoba az s a kék hajnal borzasztóan üres és hideg volt. Maga álmosan és szótlanul ült mellettem. Máskor víg és beszédes volt, egy társaságot elszórakoztatott, nem értettem, mi van magával... Hazamenet is egészen szokatlanul viselkedett.

Keserűen felnevetett.

— Látja, nekem ilyen emlékem van arról az éjszakáról. *Ugy* érzett maga és *így* láttam én.

Legyintett.

— Másnap, mert nem bírtam idegekkel kivárni a telefonját, Gyurkával elmentem vidékre autón. Aztán... — vállat vont — ...aztán szép lassan elromlott minden.

Felkelt, az erkély szűk kis virágos ketrecében idegesen járt fel-alá.

— Ó, nem lehet ezen segíteni. A szerelem nem boldogság. Meghalhat az ember egymásért, de élni együtt nem tud.

A férfi szótlanul, a kinyilt emlékektől megdöbbenve, nézett az asszonyra. Mindaz felkavarodott benne, amit hét esztendő mély vizébe elsodort az idő.

Már hajnal volt megint. Olyan, mint hét évvel ezelőtt. Forró és mély kék csend, vagy üres és hideg hajnal.

Az asszony búsan pillantott a férfire.

— Mondja, sohasem gondolt még arra, hogy amikor megöleltük egymást, a szívünk akkor sem dobogott egymáson! Az Isten egyformán balra tette férfinek, nőnek a szívét. Nem érzi, hogy milyen tragikomikus a teremtésnek ez a szimboluma?

A férfi nem tudott most erre gondolni. Ez csak egy jelkép. De itt volt előtte az asszony, akivel boldog volt és akivel még boldog lehetett volna. Megijesztette a szerelem reménytelen kuszáltsága, megdöbbentette a kegyetlensége. Hát nem lehet ezen segíteni? A boldogság fájdalmasan illanó, mennyei dallamát egyszerre ketten nem hallgathatják?

Wigand

Buda és Pest látképe a Gellérhegyről, vizf.

Székesfővárosi Képtár és Történelmi Mus. kiáll.
Nemz. Szal. 1957. jan. 4 l.

Wigand

Pest-Budai látképei szerepelnek

a Nemzeti Galéria új szerzeményeinek

ziállításán

Magyar Nemzet 1970 június 24

4. old.

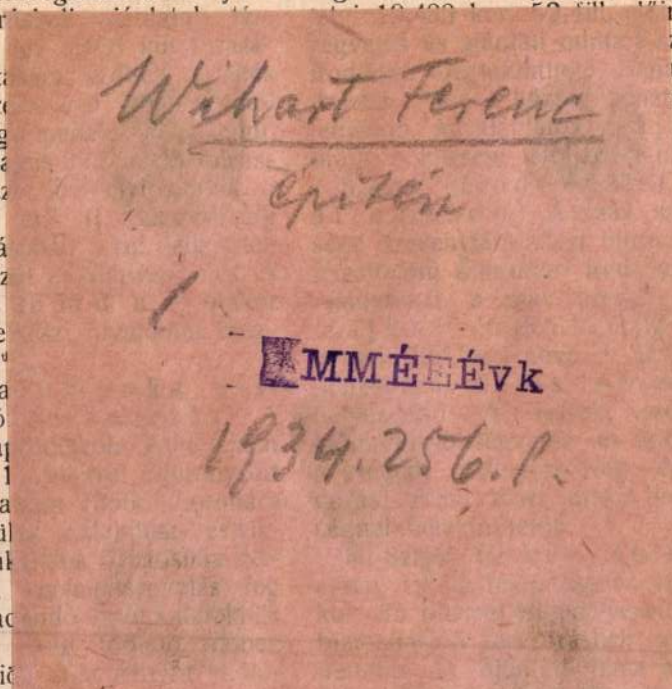

hivatalban megtekinthetők. A mun
átadás napjától számított hat hó a
zendők.

Eszék. (Terméskő szállitá
folyó Moslavina község fölötti szaka

NY-féle ≡ **Létesithetők:** az e
állványhid szerkezet **elemeiből**: Mindennemü épit

k, hogy a kijelölt ponthoz legközelebb levő 3 furás a község belterületén van, ik átlag 42 méter, terep fölé emelkedő lnak. Ajánl tot csakis a községi elől- il dijmentesen kapható ürlapon lehet erződési minta és feltételek a községi ignál dijtalanul kaphatók. Az ajánlatok 22-ig a község elöljárósága cimére k.

in. (Egyházi épületek helyre- a). Az oláhdubovai r. k. egyházi épü- yreállitása a hitközség által megvált- 2 kor. 45 fill. értékü kézi és igásnap- felül 5282 kor. 27 fill. erejéig enge- vén, e munka biztositása céljából 24-én d. e. 11 órakor az árvamegyei llamépitészeti hivatalban tartandó ver- alás hirdettetik. Az ajánlathoz 400 kor. znek az alsókubini m. kir. adóhivatal- nt letételét igazoló nyugta csatolandó. ki müvelet, részletes feltételek és aján- a az alsókubini államépitészeti hiva- egtekinthetők.

ároly. (Lőtér helyreállitás.) árolyi honvéd elemi lőtér helyreállitásá- esitendő föld, kőmüves (vasbeton) és munkára 3179 kor. 69 fillér előirány- lejtés van kitüzve. A tervek és részletes etés, alapsegédletek, általános és rész- ltételek a nagykárolyi honvéd állomás- nokságnál megtekinthetők. Az árlejtés a olyi állomásparancsnokságnál május l. e. 9 órakor fog megtartatni. Bánat- 160 kor. nevezett állomásparancsnok- letétbe helyezendő.

megtekinthetők.

Esztergom. (Hid j „Mária-Valéria" áll. felől számitott I. és vasrészeinek ujbóli má ezen hid I. és V. ny utáthidalás falazatán és fakockaburkolata céljából május 2 esztergomi m. kir. tartandó versenytárgy latok a munka átadá alatt befejezendők. összeg 5%-a az eszt nál vagy bármely adó szaki müvelet és épitészeti hivatalnál

Ujpest. (Templ pesti izr. hitközség F kibővitésénél illetve épitési munkákra pál május 20-án d. titkári hivatalában n benyujtását megelőz teendő le a hitközsé tétről kiállitott elisn csatolandó. A tervek ban és Baumh (Budapest, VII., Izs meg. Ajánlati ürlap fognak kiszolgáltatn ürlapon tehető.

Gödöllő. (Hidép kereszturi vicinális téglaboltozatu hidn

Hirmann Ferenc fémárugyára
Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.

Wigt Paul

ötvös 1599-1623

laid

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 415

Wigt (Wrethg, Wittchgen, Wutgen) Paul

Dr.

1599

Wod

Ar Freben 408

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

ry helyettesének
ısa.

Endrényi Imre, Szeged.

Wigt (Wiethg, Wittchgen, Wutgen) Pál

ötvös

Nagyszeben 1599.

F 66.1.

WIHART Ferenc epibi

Miklós Péter: Szeged Szecheyjei és a nemzeti lélek. Vedres Ilván művelődés-politikai néreteiről. = Szeged, 12, 2000, 10. 43-44., ill

Miklós Péter: Ferenc József magánpénztárának támogatásával. Az újszegedi katolikus templom építésének története = Szeged, 12, 2000, 11. 40-41., ill

Havi Bold, allami Főgimn (Tomácsky)

Fekete hai Stefánia

Szent Ilván templom

POPPER ZSIGMOND
ácsüzlete és épitési vállalata
BUDAPESTEN.
Iroda: V., Lipót-körut 15. Telep: Dráva-u. 12.
Elvállal minden e szakmába vágó ácsmunkákat, épületek tervezését és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és expertiseket.
Telefon 44—73. **Telefon 44—73.**

pótraktárépületének átalakitásánál végzendő föld, kőmüves és elhelyező munkát 9015 kor. 63 fill.-ért Klein H. János épitőmester, az ács munkát 1906 kor. 16 fill.-ért Wellisch Arnold ácsmester nyert el.

Áramfejlesztő telep épitése. A városi villamos vasut részv. társ. az V. ker. Ujpesti rakpart és Révész-utca sarkán áramfejlesztő telepet óhajt létesiteni. Az V. ker. előljáróság a telepengedélyezési tárgyalást augusztus 26-ik napjára tüzte ki.

Az uj Rókus-kórház. A székesfőváros közegészségügyi osztálya előterjesztést tett a tanácsnak a Kerepesi-ut és Juranich-utca sarkán épülő uj Rókus-kórház belső berendezésére nézve. Javasolta az ügyosztály, hogy a régi terveket, amelyeknek a keresztülvitele 1898. óta huzódik, ejtsék el, annyiból, hogy az eredetileg 1240 ágygyal való berendezést nagyobbitsák meg 2000 ágyra. Az ügyosztály azt javasolja, hogy az uj terveket Müller Kálmán kórházi igazgató, Magyarevits Mladen tiszti főorvos és a mérnöki hivatal együttesen állapitsa meg. Ezenkivül kivánatosnak tartja az ügyosztály, hogy az Erzsébet-szegényház engedtessék át gyüjtő-kórház céljára. A tanács az előterjesztéshez hozzájárult.

Iskola helyreállitás. A m. kir. állami mechanikai és órásipari szakiskola épületén szükséges helyreállitási munkákat a f. év május hó 20-án megtartott árlejtés alapján Szelle és Fekete budapesti cég nyerte el 4272 kor. 53 fillérért.

A vidéken.

Kórház kibővités Magyaróvárott. A magyaróvári kir. államépitészeti hivatal lapunk mai számában árlejtést hirdet a magyaróvári kórháznak 16002 kor. 11 fill. erejéig engedélyezett kibővitési munkáira. Az árlejtést szeptember 9-én d. e. 10 órakor tartják meg.

Épület átalakitás Dipsén. A beszterce-naszódmegyei Dipse község előljárósága lapunk mai számában árlejtést hirdet egy háznak korcsma, szatócsüzlet és táncterem céljaira leendő átalakitási munkáira. Előirányzatott 6439 kor. 74 fill., ezen kivül természetben szolgáltatja a község a szükséges homokot, meszet, terméskövet és téglát. Árlejtési határidő szeptember 1. d. u. 1 óra.

Épitkezések a királyhalmi erdőőri szakiskolánál. A királyhalmi erdőőri szakiskolánál a tanársegédi és erdőőri lakás 5286 korona előirányzott költséggel átalakitandó. Ezen épitkezéseknek biztositására a szabadkai m. kir. állami erdőgondnokságnál augusztus 30-án d. e. 8 órakor árlejtést tartanak.

Hidépités Bereg vármegyében. A kereskedelemügyi m. kir. minister lapunk mai számában árlejtést hirdet a munkács—vereckei áll. közuton Alsóverecke községben ujjáépitendő Latorca-hid alépitményi és vasfelszerkezeti munkáira. A 8925 kor. 94 fillérrel előirányzott alépitményi munkákra szeptember 2-án déli 12 órakor a beregszászi államépitészeti hivatalban, a vasfelszerkezetre pedig ugyanazon időpontban a kereskedelemügyi ministeriumban tartanak versenytárgyalást.

Vashid épités Szolnok-Dobokavármegyében. A Dés és Szamosujvár közötti 43. számu nagy Szamos-hid vasszerkezetre fog átépittetni. A helyszini hatósági bejárás eredményét a kereskedelmi miniszter már megerősitette és utasitotta a dési m. kir. államépitészeti hivatalt, hogy a részletes terveket készitse el és hozzá mutassa be.

Utépités Hontvármegyében. A kereskedelemügyi minister elhatározta, hogy államsegitséggel megépitteti az ipolyszakállos — bélipolypásztói törvényhatósági közutat, továbbá kiépitteti a nagyfalu—nyék—csábi th. közut Dacsókeszi községben levő 200 folyóméter szakaszát. Az épités nemsokára kezdetét veszi és körülbelül 50000 korona van rá előirányozva.

A medgyesi városi közkórház épitésénél létesitendő hézagmentes padozatra Hammerschlag M. budapesti cég ajánlatát fogadták el, aki linoleum burkolatra ajánlkozott 2½% engedménynyel, mintegy 16.000 korona összköltséggel.

Gőzmalom épités Székelyudvarhelyen. Fábián József gőzmalmot épittet Székelyudvarhelyen, melyet legkésőbb 2 hó alatt üzembe vesz.

Utépités Szolnok-Dobokavármegyében. A kereskedelemügyi minister a vármegye közönségének a folyó évi tavaszi rendes közgyülésében hozott ama határozatát, melyben kimondotta, hogy a buzai, szamosbalparti, nagyilonda—drágavilmai és kisjenő—igricei községi közlekedési közutak kiépitését a törvényhatósági közuti alap terhére hajtja végre, jóváhagyta. Egyszersmind ezen munkálatok végrehajtására a jelzett alap részére 20.000 korona államsegélyt engedélyezett. A munkálatok foganatositásának tárgyában a vármegye alispánja már meg is tette a kellő intézkedéseket.

Gyáralapitások a vidéken. Vass József Gyergyószentmiklóson fürészlap-gyárat tervez, melynek kivitelére részvénytársaság fog alakulni. — A Besztercén létesitendő pamutfonógyár ügyében folytatott tárgyalások az állam támogatását illetőleg, befejezést nyertek, s az egyelőre 40000 orsóval és 400 szövőszékkel berendezendő gyár épitéséhez már közelebb hozzá is fognak. A „Dresdener Motoren-fabrik“ Mosonban nagyszabásu motorgyárat fog létesiteni.

Kályhagyár Nagykárolyban. A Nagykárolyi Hitelbank r. t. kezdeményezésére részvénytársaság alakul, mely kályhagyárat fog létesiteni.

Vizgyógyintézet épités Szombathelyen. Geist Lajos és fia szombathelyi cég Szombathelyen vizgyógyintézetet épittet, melynek tervei a ministerium részéről már jóváhagyást nyertek. A munkákat legközelebb megkezdik.

Templomépités Zólyomban. A zólyomi ág. hitv. ev. egyház közgyülésén egy uj templom épitését határozta el, mivel az eddigi templom szüknek bizonyult a szaporodó híveknek. A templomot a var előtti szabad térre tervezik s rá 140.000 koronát irányoztak elő, mihez 90.000-t a hitközség ad, 10.000 koronát várnak a várostól, 20.000 koronát pedig adakozások utján reménylenek nyerni.

Az óbecsei posta palota épitése alkalmával előforduló munkákra az ajánlatok f. é. szeptember hó 4-én déli 12 óráig nyujtandók be a kereskedelemügyi miniseriumhoz.

Menedékház épitése Bátaszéken. A bátaszéki második menedékház épitésével Szél Gáspár bátaszéki épitőmester van megbizva; ugyancsak ő nyerte el a palotabozsóki r. kath. iskola épitésének munkáit.

A besztercei városház épitésére e hó 12-én másodizben tartott árlejtésen ajánlattevő nem jelentkezett és igy a 116.353 kor. 14 fillérrel előirányzott épitkezés kiadatlan maradt.

Templomépités Nagypeszeken. A nagypeszeki (Hont m.) ref. egyház az 1908. év folyamán épitendő uj templomának épitési munkáira 28072 kor. előirányzat mellett augusztus 11-én árlejtést tartott. Egyedül Szauer Izidor és Mór lévai vállalkozók ajánlkoztak 822 kor. árengedéssel. Az ajánlatot 27250 korona összegben elfogadták.

Gőzmalomépités Pélmonostoron. Baranya megyei Pélmonostoron 100.000 kor. alaptőkével részvénytársaság van alakulóban, mely egy gőzmalmot óhajt létesiteni.

Laktanyatatarozás Nagyváradon. A nagyváradi honvéd gyalogsági „József főherceg“ és Markovits házi laktanya tatarozásával — a julius 11-iki árlejtés alapján — Vicsay testvéreket bizták meg 0·3% árengedés mellett a 4697 k. 94 fill. előirányzatból.

Vasöntő és mezőgazdasági gépgyár Nyiregyházán. Siklósy István mérnök vasöntődét és mezőgazdasági gépgyárat szándékozik Nyiregyházén létesiteni.

Rézmű Dobsinán. Meisels és társai b. t. cég a gömörmegyei Dobsinán nagyszabásu rézércfeldolgozó telep felállitását tervezi. Az épitkezési munkálatok már folyamatban vannak. Az uj vállalat müszaki vezetője Prosser Richard angol bányamérnök.

Templom épités Ujszegeden. Wihart József budapesti műépitész beterjesztette az Erzsébet-templom terveit. és költségvetését az épittető egyesülethez, mely az árlejtést közelebb kiirja.

A szatymazi müut épitése. Szeged város tanácsához a szatymazi állomáshoz vezető müut kiépitésére hirdetett árlejtésen két ajánlat érkezett be és pedig Taussig Dávidtól 8550 kor. és Sebestyén Józseftől 9485 korona összegben. A tanács Taussig Dávid ajánlatát fogadta el.

Utcakövezések Esztergomban. A város képviselőtestülete elhatározta, hogy a Simor János-utcát a Sissai közig és a Bottyán János-utcát kocka kövezteti ki, mig az ott felszabaduló régi kövezetet kisebb utcák kövezésére és javitására fogja forditani.

Járási székház épitése Felsőpulyán. Sopron vármegye törvényhatósága elhatározta, hogy Felsőpulyán 44 ezer korona előirányzott költséggel járási székházat épittet. A belügyminister a vármegye eme határozatát jóváhagyta.

A MÁV-állomások világitásának javitása. A MÁV. igazgatósága villamvilágitást fog berendeztetni, illetve ily világitás berendezése tervbe vétetett: Ujdombóvár, Dombóvár, Szentlőrinc Zágráb, Párkányrana, Pozsony, Pöstyén, Hőlak-Tr.-Teplic, Vác, Balassagyarmat, Zólyom, Fülek, Gyula, Békéscsaba, Orosháza, Nagykikinda, Kolozsvár, Hódmezővásárhely, Gyulafehérvár, Szatmárnémeti, Zimony, Sárvár, Pápa, Ujzsolna, Verbász állomásokon; Kitson-rendszerü nagy fényerejü petroleum-izzólámpásokat szereznek be Érsekujvár és Kőbánya alsó p. u. állomások részére; Washington-rendszerü nagy fényerejü petroleum-izzólámpásokat fognak beszerezni: Sátoraljaujhely, Galánta, Kassa, Bátyu, Tövis, Székelykocsárd, Királyháza, Csap, Lipótvár, Ujzsolna, Bajmok, Kőbánya alsó p. u., Herkulesfürdő, Szeged rendező, Rákospalota-Ujpest és Ujfalu, Brassó, Kolozsvár, Bruck-Királyhida, Rimaszombat, Zágráb, Gyékényes, Cameralmoravica, Bánhida, India, Munkács, Érmihályfalva, Nagykároly, Gilvács, Jutas, Bánréve, Feled, Püspökladány, Nagymaros-Visegrád, Kiskapus, Csucsa, Mezőtelegd, Orsova, Vinkovce, Bród stb. állomások részére. Ezenkivül sok állomáson folynak világitási próbák.

Utépités Békés vármegyében. A kereskedelemügyi miniszter a hódmezővásárhely—orosházai, továbbá a tótkomlós—orosházai és a tótkomlós—makói th. utakra vonatkozó müszaki müveleteket felülvizsgáltatta, azokat jóváhagyta és a helyszini tárgyalások megtartását elrendelte. A hódmezővásárhely—orosházai ut helyszini tárgyalására szeptember 6-át, helyéül az orosházai községházát, a tótkomlós—orosházai ut tárgyalási napjául szeptember 7-ikét, helyéül az orosházai községházát, a tótkomlós—makói ut tárgyalási idejéül szeptember 9-

Ifj. Eckmayer Péter
acéllemez, fa- és vászonredőnyök, napellenző ernyők, tégla- és vakolat felhuzógépek gyára.
Telefon 25—71. Budapest, VI., Jász-utca 37. — Városi iroda: VI., Podmaniczky-utca 12. Telefon 25—71.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG

Olcsó és kitünő épitkezési anyag. fagymentes, szintartó, kökemény, plasztikus.

Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

év tartamára meghosszabbitotta; Müller László mérnök, budapesti lakosnak a mátrakőrösvidéki egyesült h. é. vasutak Parád állomásából kiágazólag Parádfürdő és Parád község érintésével Sasvár-üveghutáig, továbbá Parád községnél való elágazással Ohuta Klarissen-forrásig vezetendő rendes, esetleg keskeny nyomtávu, gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

A budapest-ujpest-rákospalotai villamos közuti vasut részvénytársaság engedélyt nyert és kötelezettséget vállalt arra, hogy: a) törzsvonalából Ujpest község területén kiágazólag a Mária-, Ősz- és Rózsa-utcákon át a m kir. államvasutak istvántelki főmühelyébe és innen hurokszerü képzéssel ugyanezen vonalba visszatérőleg vezetendő vonalat, b) a fenti a) alatti vonalból kiágazólag a Viola- és Széchényi-utcákon át a budapestvidéki közuti vasut vasut-utcai vonalához való csatlakozással létesitendő vonalat megépitse, ugyszintén ezen vonalak épitésével összefüggésben központi áramfejlesztő és accumulator telepét megfelelően kibővitse és kiegészitse. Az engedélyezett vonalak és az azokkal kapcsolatos bővitési munkálatok épitési és üzletberendezési maximális költségei az épitési tőke terhére előirányzott 20 drb motorkocsi beszerzési költségeivel együtt 2,017.000 koronában állapitatnak meg.

Az ilva—lesvölgyi erdei vasut jármü berendezése és felszerelése tárgyában augusztus 12-én tartották meg az árlejtést a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál. A következő cégek pályáztak: Magyar waggon és gépgyár r. t. (Győr) 173.985 koronával, Orenstein és Koppel 165.550 koronával, Roessemann és Kühnemann 172.500 koronával, Weitzer János (Arad) csak a személyszállitó kocsikra 30.000 koronával, Berger és Vida (Budapest) csak a fékes és féknélküli erdei vasuti kocsikra 114.200 koronával. Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Iparvágány átalakitás Várpalotán. A várpalotai iparteleppek r. t. brikettgyárát és szénbányáját összekötő lóüzemü iparvasutját motorüzemre akarja átalakittatni s erre nézve augusztus 22-én közigazgatási bejárást tartanak.

A szerencs—hidasnémeti—kassai vasut épitését Fábián Lajos budapesti mérnök ez év őszén megkezdi. A vonal hossza 50 kilométer.

A temesvári villamos városi vasut hálózatába a Háromkirály-, Fő- és Dózsa-utcákban beiktatni tervezett második vágányok közigazgatási bejárását a keresk. minister augusztus 23-ik napjának d. e. 9 órájára tüzte ki s annak vezetésével Korányi Kálmán müszaki tanácsost bizta meg.

Hódmezővásárhely város vasutja. Hódmezővásárhely város előmunkálati engedélyt kapott egy keskenyvágányu helyi érdekü vasuti vonalra, a mely a várost az alföldi gazdasági vasut tótkomlósi állomásával kötné össze A Békés és Csongrád vármegyékben átvonuló negyvenkét kilométer hosszuságu vasuti vonal közigazgatási bejárását dr. Dezseőffy Aurél ministeri titkár vezetése alatt augusztus 27. és 28. napjaira rendelte el a kereskedelemügyi minister.

Sodronykötélpálya Felsőgallán. A magyar általános kőszénbánya társulat ujabb mészégető-telepet rendez be Felsőgallán és ezt a Keselőhegyen levő kőbányával villamos üzemü sodronykötélpálya segélyével köti össze. A sodronykötélpálya közigazgatási bejárását szeptember 3-án tartják meg.

Rakodó épitès Tinnyén. A budapest—esztergom—füzitői h. é. vasut r. t. Tinnyén közforgalmu rakodót létesit. A közigazgatási bejárást augusztus 24 én kezdik meg.

Az ipolyvölgyi vasut épitési irodáját Grün és Bilfinger vállalkozó-cég Vácról Nógrád-Verőcére helyezte át.

Uj iparvasut. A Neuschloss-féle nasici tanin-gyár és gőzfürész r.-t. céljaira Breznica-Njemacka állomáson épült szabványos nyomtávú rakodó vágány és az ezen vágány mellől kiindulólag a susine-drávaparti iparvasut 105 | 107. sz. szelvényéig vezető keskenyvágányu gőzüzemü iparvasut-hálózat mütanrendőri bejárását augusztus 23-án kezdik meg.

A székely vasutak épitése. A székely vasutak déda—gyergyószentmiklósi vonalán f. é. szeptember hó 1-től kezdődőleg alvállalatban kiadatnak a föld és sziklamunkák, hidak, támés bélésfalak, végül az alaguti és magasépitményi munkák. Alvállalkozók és akkordánsok jelentkezhetnek Maros-Hévizen (Déda mellett, Maros Torda megye) az épitésvezetőségnél vagy Budapesten, V., József-tér 4. sz. Schiffer Miksa mérnök irodájában.

Iparvágány Ráckevén. A ráckevei cs. és kir. uradalom szigetcsépi szőlőtelepe mellett iparvágányt épitenek, mely a haraszti—ráckevei h. é. vasut vonalából ágazik ki.

A Danubius textilmüvek részvénytársaság pozsonyi iparvágányának közigazgatási bejárását junius 25-én tartották meg. A helyszinén adott épitési engedélyt a kereskedelemügyi minister megerősitette.

A Bodrogközi gazdasági vasut. A Sennyey Miklós báró által Sárospatakról Perbenyikig tervezett bodrogközi gazdasági vasut közigazgatási bejárását augusztus 28- és 29. napjain tartják meg.

Iparvágány Beregsomon. A mezőkászonyi népbank részvénytársaság a máv. Beregsom állomása mellett épülő gabonaraktárához iparvágányt szándékozik vezetni. A közigazgatási bejárást augusztus 27-én tartják meg.

Vizépitészet és szabályozás.

Az aradi körtöltés épitésével a városi közgyülés Rossi és Pellegrini helybeli céget bizta meg.

Drávaszabályozás. A Dráva-folyó molvevizvári szakaszán végrehajtandó szabályozási munkálatokhoz szükséges 10.792·5 kbm. terméskőanyag szállitásával a junius 24-én tartott versenytárgyalás alapján Frank J. és társa eszéki vállalkozókat bizták meg 5 kor. kbm.-kénti egységárban. A szükséges faanyag szállitására egyedül Ujlaky, Hirschler és fia alsódomborui cég ajánlkozott és pedig: a fenyőcölöpökre 1 kor. 86 fill., a fenyőrudakra 20 fill. fm.-kénti árral s az ajánlatot elfogadták.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A Tökölyánum ujjáépitése. A Tököly-Száva ösztöndij alap Veres Palné-utca 17/19. intézeti és bérpalota épitkezésére vonatkozó munkák kiadása ügyében a patronatus az 1907. augusztus hó 5-én tartott ülésében a következő határozatokat hozta: Beérkezett összesen 108 ajánlat, közötte 2 összajánlat. A föld, kőmüves és elhelyező munkákat 5 ajánlattevő közül Harminc és Joó, a fedémeket 6 ajánlattevő közül Rella N., és unokaöccse, az elszigetelési munkát dr. Heidlberg Tivadar, a kőfaragó munkát 5 ajánlattevő közül Andreetti Anselm, az ács munkát, 2 ajánlattevő közül Horváth József, a bádogos munkát 5 ajánlattevő közül Boross testvérek, a cserépfedő munkát 2 ajánlattevő között Eternit müvek, az asztalos munkát 2 ajánlattevő közül Vukovics Vladimir, a lakatos munkát 4 ajánlattevő közül Brancsics Miklós, a mázoló munkát 5 ajánlattevő közül Stankovits Miklós, az üveges munkát 5 ajánlattevő közül Glatz András, a parkett munkát 3 ajánlattevő között az Egyesült parketgyár, a hézagmentes padlót 6 ajánlattevő közül Wippler és tsa, a kőpadolást 4 ajánlattevő között Melocco Péter, a felvonókat 4 ajánlattevő közül Freiszler Antal, a kályhás munkát a Zsolnay gyárak, a vizvezeték, csatornázás és légszesz munkát 8 ajánlattevő között Bründl János, a gőzfütést 5 ajánlattevő közül Körting B. és E. a villamvilágitást és telefont 9 ajánlattevő közül Fischer Sándor és tsa, a takaréktüzhelyeket 5 ajánlattevő közül Molnár Lajos, a szobafestő munkát 8 ajánlattevő közül Stankovics Miklós, az ablakredőnyöket 2 ajánlattevő közül Justus Sándor és fia, a falburkoló munkát 3 ajánlattevő közül a Zsolnay gyár, a vasmunkát a Vasgerendákat árusitó r. t. kapta meg. A szobrász és papirkárpit munkákat illetőleg a patronátus ujabb árlejtés kiirását határozta el.

Csatornázás, kövezés, aszfaltozás és gránitkő szállitás. Budapest székesfőváros tanácsa az augusztus 13-án tartott árlejtés alapján az alábbi munkálatok teljesitésével a következőket bizta meg: Kövér Károlyt az 5. ker. Vadász-utca Alkotmány-utca és Báthory, valamint Bank- és Arany-János-utcák közötti részének csatornázásával 9826 kor. 11 fill.; Kleindl Jánost a 6. ker. Hun- és Vágány utcai főcsatornák kiépitésével 54.608 kor. 60 fill.. az Angol aszfalt r. t.-ot az 5. ker. Széchenyi utca kocsi és gyalogutjainak aszfaltozásával 22.705 kor., illetve 7548 kor. 85 fill.; ifj. Obendorfer Józsefet az 5. ker. Széchenyi-utca járdáinak aszfaltozása folytán szükséges előmunkálatokkal 3032 kor. 51 fill., ifj. Zech Károly és Magyar Lajost a 7. ker. Telep-utcai valamint Öv-utcai járdák kikövezésével 7413 kor. 87 fill.; Roheim Alfrédot 12.700 drb fejkő szállitásával 318 kor. árban 100 drbként; Benz Ferencet az 5. ker. Dráva-utcai kőtér kikövezésével 6649 kor. 60 fill.; Schrődling Tamást a 9. ker. marhaközvágóhid soroksári uti főbejárata előtti félkör alaku feljáróutak kikövezésével 9927 kor. 60 fill., id. Zech Károlyt a 10 ker. Delej-utca, Üllői-ut és Elnök utca közötti szakaszának kövezésével 7002 kor. 39 fill. árban.

A 2. ker. Niedermayer-utca Apostol- és Levél utcák közötti részének kikövezésére ujabb árlejtést irnak ki.

Átalakitások a Ferenc József laktanyában. A Ferenc József lovassági laktanya XXV. sz.

KRATOCHVILL AGOSTON
MŰ- ÉS CIMTÁBLA ÖNTÖDÉJE.
BUDAPEST, VI., KIS-JANOS-UTCA 10. SZAM.

Készit elismert tiszta és izléses kivitelben: mindennemü bronz és horganyból öntött **felirati táblákat** u. m. **vármegyei határjelzőtáblák, anyakönyvvezetői táblák, utcajelző és házszámok** városok részére, **cégtáblák gépgyárak** részére és minden más célra megfelelő öntött táblákat jutányos árak mellett.

M.D.K.

WIHOFSZKY János kőfaragó

40 éves budakolászi mester

A kiátyás templom ujjáfaragott kő-
diszei

Ruffy Péter: Budapest építői
A tervezőmérnök- két kőfaragó

Magyar Nemzet 1962. február 18. 8.1.

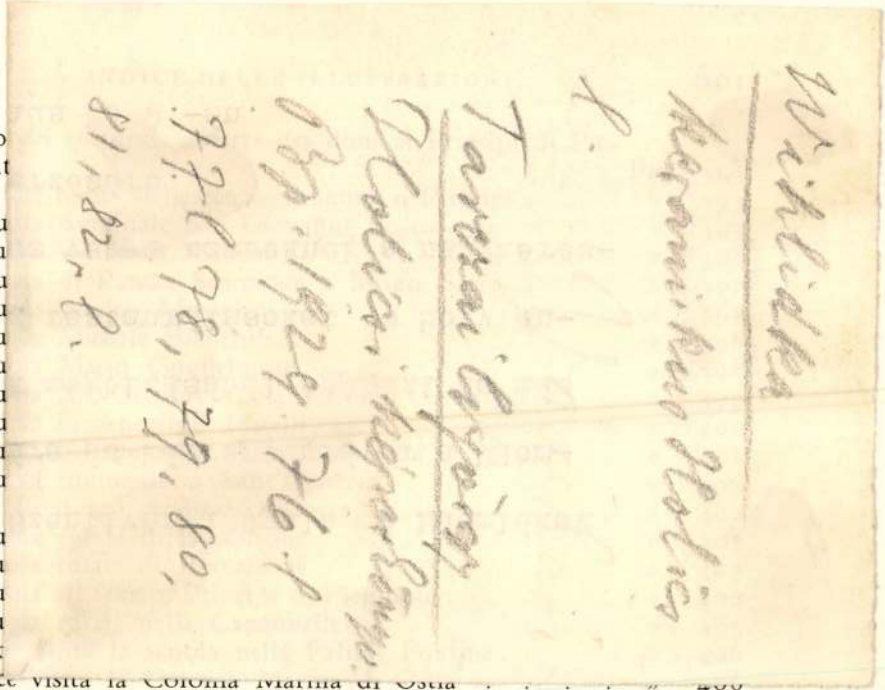

434. Corteo
mont
435. Sfilata
436. La scu
437. La scu
438. La scu
439. La scu
440. La scu
441. La scu
442. La scu
443. La scu
444. La scu
445. La scu
446. Scuola
447. La scu
448. La scu
449. La scu
450. La scu
451. Il Duc
452. Il Duce visita la Colonia Marina di Ostia . . . . . » 406
453. Il Duce visita la Colonia di Monte Mario . . . . . » 407

477. Saggio ginnastico delle Giovani Italiane allo Stadio . Pag. 426
478. Gara delle Giovani Italiane allo Stadio . . . . . » 426
479. Ingresso del Campo Austria . . . . . » 427
480. Planimetria della nuova Città Universitaria . . . . » 428
481. Piazzale sul Circo Massimo . . . . . » 429

CAPITOLO DECIMO

482. Un simbolo: Il Duce Agricoltore . . . . . Pag. 430
483. S. M. il Re e il Duce alla Rivista Militare . . . » 431
484. S. M. il Re arriva a Santa Maria degli Angeli (4 novembre 1927) . . . . . » 432
485. Il Gran Rapporto dei Gerarchi in Piazza Venezia (6 ottobre 1932) . . . . . » 433
486. Inaugurazione della Casa dei Mutilati (arch. Piacentini) » 434
487. S. M. il Re all'inaugurazione della Casa dei Mutilati » 435
488. L'Ossario dei Caduti al Verano (arch. De Vico) . . » 436
489. Cappella dei Caduti a Santa Caterina a Magnanapoli . . » 437
490. La Croce ricollocata sul Campidoglio . . . . . » 438
491. Innalzamento della Croce al Colosseo . . . . . » 439
492. Apertura della Porta Santa in San Pietro . . . . » 440

WILASCHEK, szobrasz

A munkácsi vashámor akkori szobrászművésze /életrajzát nem ismerjük/érmén igen jól mintázta meg ezt az új, óriási kohót. Kubinyi Ferenc és Vahot Imre: Magyar-és Erdély ország képekben cimü, 1854-ben megjelent könyvében Varsányi János kőrajzán ugyanezt az óriáskohótlatjuk, melyet Wilaschek 1837-ben az emlékérmen megmintázott. 34.old

SZIGETI ISTVÁN: A munkácsi vashámor emlékérme-1837
34.old

AZZÉREM, AZ ÉREM, XVIII.évf. 1.szám, 1972. Bp.

Wilaschek [ ],

l.: Ferenczy István

Kurzai Lajos: A reformkor éremművészete 475-

Élet és Tudomány, Bp. 1980. ápr. 11 XXXV/15

WILCHNER, Anton, pozsonyi üvegesnegéd

A. W., Glasergesell, 4 hetes fia meghalt. (1800, 675 l, ismétlődő lapszám)

Preszburger Zeitung
(Genthon)

Gottfried Wilcke, ónöntő

Budai jegyű edény. Hejőpapi ref. templom. Tányér három budai jeggyel, XIX. sz. első fele. OPNER GOTT... olvasható. xxxxxx /vsz. Gottfried Wilcke budai ónöntő jegye/. 257. old. 13. jegyz

Weiner Mihályné: Ónedények Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 247. old

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VIII. 1969. Miskolc

Wilcke, Gottlieb ónmüves M.D.K.

Buda. 1814

Weiner Piroska: Neue Sammlung von Zinnmarken in Ungarn
„z Iparmüvészeti Muzeum Évkönyvei VI. 1963 9.1

~~F~~. Wikenburg Márk gr
fertő"

Fővárosi Lapok 1895. márc. 22., 920. old.
(Műveszetdr. (sz. t.): Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Wikidal Márk

szul. 1862 ápr. 24. Budapesten 3 kereszedelmit vejzett. Könnyvesleg ing Buchernel. (Pucher lesz ez!)
1878/9 I. esti tanfolyam

Liber pater szentély VI. 205.

WILÁGHI László egri lakatos. 1845-ben az egri megyeházon végzett munkálataiért kap bért.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Wiláglai László

lásd Viláci

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 417 old.

WILASCHEK, szobrász

1837-ben emlékérme az új munkácsi vaskohóról. Elő-lap: A munkácsi vashámor épületei szemben. Elöl két kisebb 3-3 ablakos földszintes épület, mögöttük, a kohó nagy tömegű, emeletes épülete, melynek kürtőjéből lángok és füst csapnak az ég felé. Felette szalagon: "GLÜCK AUF" /Szerencsét fel!/. 34.old

SZIGETI ISTVÁN: A munkácsi vashámor emlékérme-1837
34.old

ARCHEOLOGIAI ÉRTESÍTŐ, XCVIII.évf. 1.szám, 1972. Bp.

WILASCHEK, szobrász

1837-ben emlékérme az új munkácsi óriás vaskohóról. Hátlap: Tölgy-és babérág között két keresztbe fektetett kalapács bányászmécsessel. Körirat fent: "DEM [illegible] FÜRSTEN VON LOBKOWITZ", lent: "MUNKÁTS DEN 5. SEPT. 1837."
34.old

SZIGETI ISTVÁN: A munkácsi vashámor emlékérme-1837
34.old

AZSÉRUM: AZ ÉREM, XVIII.évf. 1.szám, 1972. Bp.

WILASCHEK, szobrász

Az új munkácsi óriás vaskohóról 1837-ben kéazitett emlékérme. Tkete repr. 34.old

SZIGETI ISTVÁN: A munkácsi vashámor emlékérme-1837
34.old

AZZÉRTEM, AZ ÉREM, XVIII.évf. 1.szám, 1972. Bp.

Wilcke Gottlieb

ónnüvei Buda

1856-1863

l.

Mihalikpesti ónnüvei

30. l.

ye 2,500.000 —

l

77-87 Kl

a

125-50

Wilcke Gottlieb

ónmüves Buda

1814 – 1849.

l.

Michalik pesti ónmüves

7, 8, 18, 24, 25. l – 29. l.

349.
347.

Wilcke Gottlieb

budai önöntő

1833

l.

Föv. Kömpt. Erk.

X. 1940. 175. l.

Wilcke Gottlieb, [ónműves]

Budai mester. „bélyegén rózsa, „x" (heverési arány), „1814" és „Ofner u. P. Prob. Zinn" szöveg van."

Kopunovics Béláné dr.: A magyar ónműveszég

2373-2381

Élet és Tudomány, Bp. 1970. dec. 11. xxv/50.

Wilcke Gottlieb

(1814-49) budai ónöntőmesternek 1814-ből származó ón fülestálja.

Weiner Miháryné: Ónművesség, Budapest, 1971.

Gottlieb Wilcke

budai építőmester 1819-49.

Weiner Mihályné: Építőmester, Budapest, 1971

Gothlieb Wilcke

(1814-49) Zerstört Budára vándorolt neves építőmester.

Weiner Mihályné: Építőmesterség, Budapest, 1941

411

M.D.K.

Wilczek Anna

Két tájkép-rajzát hozza a lap.
Repr.-ók

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó, 23. kötet
353. lap

~~Gr.~~ Wilczek Anna
rajzoló

Fővárosi Lapok 1895. máj. 31., 1024. old.
illusztráció

Kalmár

M.D.K.

Wilczek Marianne grófnő

A Szinházi Élet jelmezpályázatára készitett jelmeztervet. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1928. febr. 5-11. XVIII. évf. 6. sz. 106. lap.

Wilczek Emmerich

kereskedő

1918

Ei. június 1930

Gorlice

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
288 1930 szám
Érk.: 1930 VIII. hó 25. n.

Nagytekint

Bátor vagyok

hozzám intézett sürgetõ

telettel beküldeni.

Budapest,1930.aug.21.

WILD, David, pozsonyi könyvkötőszegéd

D.W., Buchbindergesell, † 23 éves korában, Pozsony, 1813 március 13. (1813, I. kötet, 27 ll)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Dr. Wild Endre

"Összehajló ágak a viz fölött" cimmel tóparti tájképet ábrázol. Müvészi felvétel. Repr.

Élet, Bp. 1915. okt. lo. VII. évf. 41. sz. 981. lap.

Wild László, [ ]

ciun

W L. Az új Duna-korzó építése. 19 old

– Tartalomjegyzék

Magyar

Epitomuvészet, B.p. 1983

83/3

Wild László, építész

L. Pátzay Pál

8

Falus Gábor: Milyen lesz az új Duna-korzó

Népszabadság. Bp. 1981. okt. 7

Wild Péter, statikus (Kipszer)

Színészlakóház és Univerzpresszó, Nyíregyháza. Építész: Bán Ferenc, (Nyírterv.)

Statikus: Wild Péter (Kipszer),
Gere János (Nyírterv).

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 37-old.

Wild Péter, szerkezettervező.

Óbudai Tanárképző Főiskolai Kar épülete, Budapest. Építész: Fábián István,
szerkezettervező: Pálinkás Vilmos,
Wild Péter.

Magyar Építőművészet, 1984. 6., 33-old.

M.D.K.

Leonardus Wild de Ratisbona

velencei nyomdász

kb. 1478-1481-ig működött. Nyomdájából főként teológiai művek kerültek ki. A nyomda Antonini Summae Theologicae Pars III. (Velence, 1480.) c. művét, melynek pannonhalmi példánya fellelhetőleg Mátyás könyvtárából származik.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 563.old.

Patak Jenő

Wild francia festő /19.sz./Szt.Mihály hegye c. müvéről,amely a Képzőművészeti társulat vegyes kiállitásán is szerepe-említést tesz a cikk szerzője.

Fővárosi Lapok 1870.I.III.27.264.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Arndt E.M.arcképe".Wild Károly müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Wild Károly festő/19.sz./müve a
müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

MDK

Wilde Ferenc

Margitai Ernő cikke. Magyar Iparmüvészet, 1919. 50-52, 61-62. l.

Wilde Ferenc

vereplése a Kommún

alatt

lásd

Pogány Kálmán

csomagjában

GELLÉ

ájdalmas meg
a magyar ip
demes és út
irodalom ve
Majdnem
kássága mél
gazdaság é
annyira köz
sége külön méltatásra nem is s
mindenütt, ahol komoly munk
Legendás munkabírása pedig pá
len szereplője sem vetekedhet v

Munkájában része volt folyó
szeti Társulatnak is, melynek ala
mányának és végrehajtóbizottság
mindig buzgón támogatta a Tá

Wilde János

Emlitve

Oelmacher Anna: A Ferenczy ikrek
nyelcvanostik születés napjára
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jun. 18.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....*úrnak*
.....*úrhölgynek*

.....

.....

BUDAPEST,

.....

ifj. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

Wilde János

Emlitve

Oelmacher Anna: A Ferenczy ikrek nyelcvanadik születésnapjára
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 18.
4 l.

Wilde János

nereplése a kommun
alatt

laid

Pogány Kálmán

csomagjában

A

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

előfizetői részére egy új, különleges, szabadalmazott

bekötési táblát

hoz forgalomba.

Ebbe a táblába fűzőkapcsok és egy kis szerszám segít-

Luxemburg

MK

Wilde János dr.

Dr. Éber László feliratában /Közoktatásügyi Népbiztosságnak / őt is a műemléki tanács tagjául való kinevezésre javasolja. 1919 jun 12.

106.o.

M.T. Képz. fl. Sp. 1960.

MDK

Wilde János

Margitai Ernő cikke, Magyar Iparművészet, 1919.
50-52, 61-62 l.

Wilde József, népi iparművész (asztalos)

hajtható elő — mind-mind élmény. Százával a művészi szépségű fiókok, ezrével a fából faragott oszlopminták. S mindezt egyetlen ember, a zirci *Wilde József* asztalos készítette 1850 körül, a Bakony különböző fáiból. A fák ezernyi színét valójában lehetetlen leírni — ezt látni kell. Mintahogy csodás az a kis asztal is, amelynek felső lapján az intarziák a Bakony 100 különböző fafajtájából készültek.

A könyvtár fából faragott polcai, csodás mozaikparkettája, a faragott felső körfolyosó, az intarziás asztal, amelyből a könyvespolcok tetejéig ágaskodó létra

Erdélyi György: A fából faragott könyvtár 16.

Népszabadság, Bp. 1977. okt. 30.

Mdk.

Wilde Mihály zirci asztalosmester

Készítette a zirci könyvtár faberaká sos padozatát, könyvállványokat, a nagy terem asztalát. (Iparművészeti remek)

Lipták Gábor: Reguly Antal szülőföldjén
Népművelés 1963, 5. sz 10. l

M.D.K.

Wilde János

A Tanácsköztársaság i ején a művészeti direktóri tagja

Passuth K.: A Nyolca festészete, Bp. 1967. 123.l

Wilde János, művészettörténész

1) Folytatás.

A Magyar Tanácsköztársaság 133 napja viszonylag önálló művészettörténeti periódus, de nem lehet független a tízesévek legfontosabb haladó törekvéseitől, a radikális baloldaltól, amely már 1918 végétől jellemezte a forradalmi hullám nyomán kialakult szellemi-művészeti mozgást. Így fogyhattak hozzá a 133 nap alatt főiskolai reform kidolgozásához, művésztelepek újjászervezéséhez, stb. támaszkodva az értelmiségi nemzedékre: Lukács György, Balázs Béla, Antal Frigyes, Wilde János és még többekre.

Aradi Nóra: Képzőművészeti élet 1919-ben.

Jelenkor, 1979. 3. 248. old.

Wilde János, művészettörténész 3) Folytatás

a Magyar Tanácsköztársaság talán legfontosabb kulturális eseménye volt, a köztulajdonba vett műkincsek első kiállítása, mely jún. 15-én nyílt meg a Műcsarnokban. A körültekintő előkészítést Antal Frigyes, Kenczler Hugó és Wilde János irányította s a munkában tanácsadóként részt vett a nemzetközi hírű szakember, Otto Benesch is.

Aradi Nóra: Képzőművészeti élet, 1919-ben. Jelenkor, 1949. 3. 249-250 old.

Wilde János, művészettörténész 1) Folytatás

Pogány Kálmán mellett, az öt tisztelőt, fiatal Wilde János és Hoffman Edit ezeknek a magas szintű szellemű barátságoknak az ápolói. A világháború kitörése néhány évre szétrobbantotta ezt a társaságot.

Szabó Júlia: A direktórium elnöke: Pogány Kálmán. Kritika, Budapest, 1979. 3.

Wilde János, művészettörténész 2. folytatás

a Közoktatási Népbiztossághoz tartozott a művészeti, ideológiai propaganda. A művészek politikai irányításával Fogány Kálmán vezette Művészeti Direktóriumát bízták meg. A múzeumi ügyeket Antal Frigyes és Wilde János képviselte.

Aradi Nóra: Képzőművészeti élet, 1919-ben.
Jelenkor, 1979. 3. 249. old.

Wilde János — művészettörténész 2) Folytatás.

Kikből állt a művészeti és múzeumi direktórium? – kérdezte a fegyelmi bizottság ötödik ülésén, 1920. januárjában az elnök. A jegyzőkönyv szerint Pogány feleletében ~~magát~~ megmondta, az elnök ő volt és két múzeumi szaktisztviselője Antal Frigyes és Wilde János volt.

Szabó Júlia: A direktórium elnöke: Pogány Kálmán.

Kritika, Budapest, 1979. 3.

Wilde János, művészettörténész 3) Folytatás

az „Ars Una" közölte az emigrált, azóta nemzetközi hírű Michelangelo-kutató, Charles de Tolnay (Tolnay Károly, művészettörténész) Sixtus-tanulmányát. – Előbb közölt ismertette Max Dvořák Kunstgeschichte als Geistesgeschichte c. kötetét, mely 1924-ben C. M. Swoboda és az akkor már Bécsben tevékenykedő Wilde János szerkesztésében jelent meg.

Szabó Júlia: A direktórium elnöke: Pogány Kálmán.
Kritika, Budapest, 1979. 3.

Wilde Johann Michael

bajor szár mazású, majd Szentpétervá-
ron működő hangszerkészítő mester: jele
„J: M.: W. A mű 1781-ből való, „Szög-
hegedű" elnevezéssel ismert.

Gábry György: Régi hangszerek, Bu-
dapest, 1969.

241

WILDE János

SHEARMAN, John: Johannes Wilde (1891-1970). =
Wien und die Entwicklung der kunsthistorischen
Methode : Akten des XXV. Internationalen Kongresses
für Kunstgeschichte Bd.1. : Wien und di...
/ Re. Stefan Krenn, Martina Pippal. Wien : Böhlau,
1984 91 - 98.p.

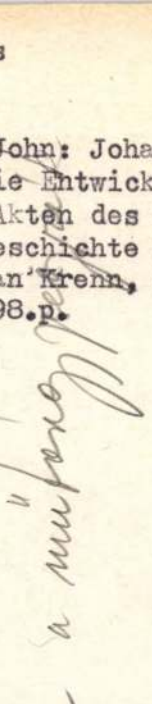

WILDE Jána
91 6. 47

Új Művészet

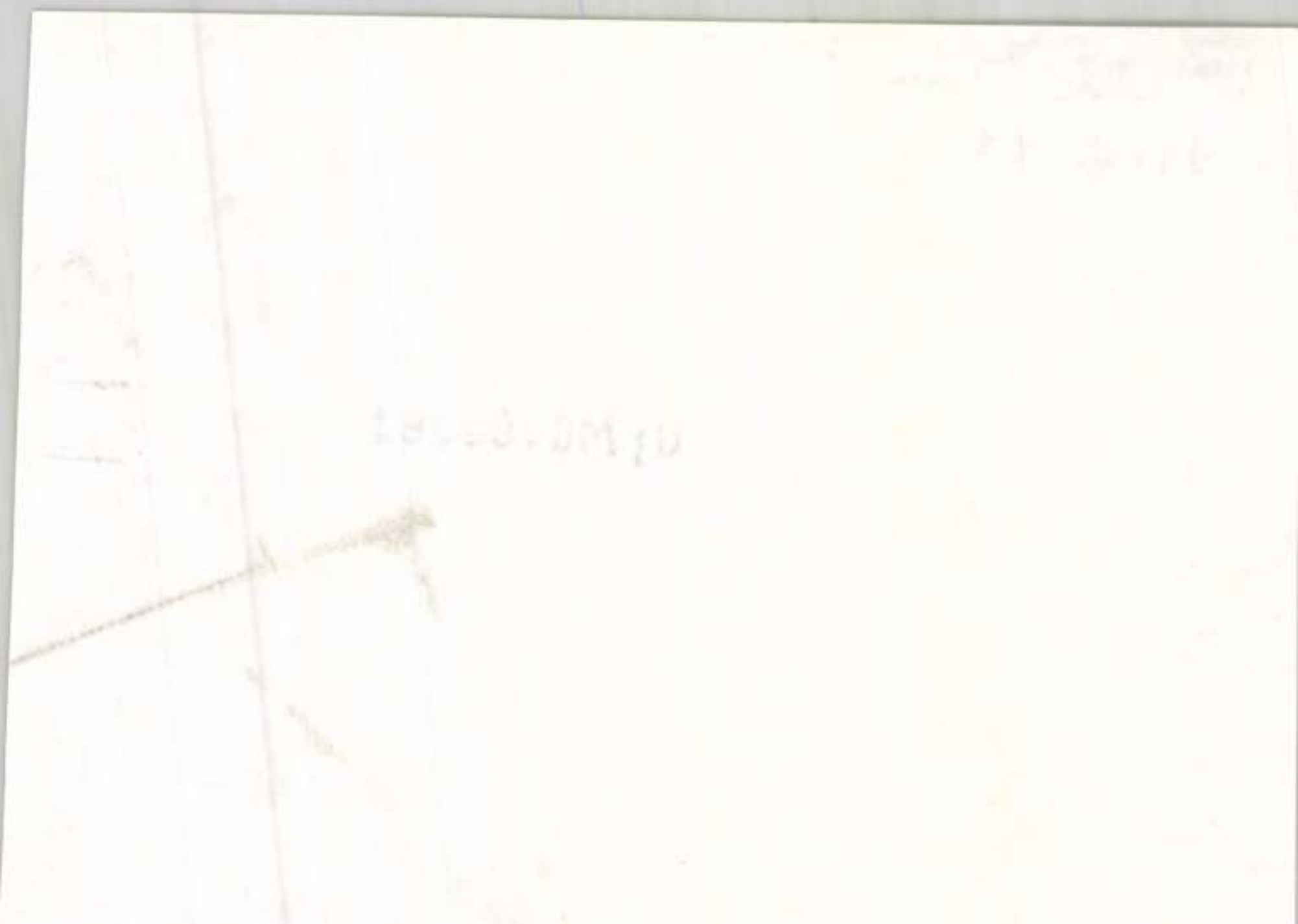

WILDE János

Nosztopi György: A 70 éves Wilde
Jánossál = Irodalmi Újság, 1961
június 15. 8.

Wilde Johann Michael

Hársfából készült, patkó alakú szekrény-
ke, három esztergályozott lábon nyugszik,
középen kerek, áttört rozettával ékes.

Gábry György – Régi hángszerek, Bu-
dapest, 1969.

241

1 3

Wilde Johann Michael

Ivelt oldalán balról jobbra kisebbedő és vékonyodó tizenkilenc szög helyezkedik el. Méretek: 47cm x 14.5cm.

Gábry György: Régi hangszerek.

Budapest, 1969.

23 P

Wilde Johann Michael

műve: „Szőghegedű"; mesterjelzés:
J. M. W. 1781. – 31. sz. reprodukció
Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Gyu-
lopest, 1969.

Wilde József M.D.K.

zirci asztalosmester

Zirc, intarzia betéti lap a Bakony összes fafajtáival

/ 1860/ repr

Veszprém megye helytörténeti lexikona Bp. 1964.

64. kép

Wilde Mihály

zírci műanyalos

1853–57

l.

Dornyay Veszprém

29. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Wilde Mihály

Zirci asztalos m.

A zirci apátsági könyvtárának könyvszekrényeit a londoni iparművészeti kiállításon is kitüntetett fenti asztalosmester a Bakony különböző fanemeiből 1853-57-ig készítette

Dor Bakony

206 l.

Wilde Mihály, [?]

Antalosmester. 6" kénítette a zirci apátsági könyvtár dísítését.
[Keresztrejtvény ben.]

— : Rejtvény 384.

Élet és Tudomány, Bp. 1973, febr. 23. XXVIII/8.

Wilde Mihály, iparművész – intarzia készítő [asztalos].

Legjelentősebb munkája a zirci apátsági ~~[illegible]~~ könyvtár berendezésének elkészítése, fő díszítő eleme az intarzia.

(fényképek.)

F. Balogh Zsuzsanna: A zirci könyvtár intarziái 1502 – 1504.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. aug. 11.

XXVII
32.

Wilder

Mátyás király. 10632.

Serlege.

A talpas serleg fedelének oromzatán balra fordulva térdelő férfi van ábrázolva kezeiben szivvel. Felirata:

Prachtpocal am Rathhause zu Wienerneustadt.

oldalt jobbra: Excudatur
d. 14. März. 1827.
Sartomi.

Tollrajz Wildertől, mag. 27.4 cm.
Lanfranconi gyüjteményből.

Wilder Félix

MDK

Nővérem, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Wilder, G. E.

vizmetsró

1800 - 1815 Tört Austriában levérény-
ledett

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neun-
zehnten Jahrhundert Wien
1884 350.-

MDK

Wildhack Alfréd

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar-Épitő Müvészet. 1924. márc. 1.

Wildhuber Mihály

l.

Bedyggöri rajzisk

20. l.

M.D.K.

Wildinger

nevét emlitik

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 340. old.

WILDNER Vencel asztalosmester. Az edelényi kastély bebutorzásánál találkozunk nevével 1820-ban. /O.L.Dessewffy lltár./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtésből. Voit.

M.D.K.

Wildner Vencel, asztalosmester

neve az edelényi kastély
1820-évi bebutorozásánál
fordul elő.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418 old.

WILDINGER Mátyás ácsmester. Az egri iparosok összeirása szerint 1763-ban 13 segéddel dolgozik. Feltehetően azonos személye ~~-+ Wildinger Illés neves egri ácsmesterrel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Wildinger Mátyás, ácsmester

az egri iparosok összeírása szerint, 1763-ban 13 segéddel dolgozó mesterként szerepel. Feltehetőleg azonos Wildinger Illéssel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418. old.

WILDINGER, Wiltinger, Viltinger Illés /Éliás/ egri ácsmester. Az egri városi adókönyvekben 1753-85 között mutatható ki, mint 4 segédes mester. A város III. negyedének 4. fertályában saját házában lakik. Először 1750-ben a már lebontott és a 18. század végén ujjal felcserélt felsőtárkányi rk. templom ácsmunkáit készíti --+ Vallner József kőművesmesterrel együtt. Az 1752-es mesterösszeirás

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Wildinger Illés, egri ácsmester

nevét emlitik az 1752-ben nála dolgozó Hara Jánossal kapcsolatban. Ugyszintén Héglati Kristóffal kapcsolatban, és Héjza Mátyással kapcsolatban - Ugyszintén Iváncsy András egri ácslegénnyel kapcsolatban. Ugyszintén Kollara ácslegénnyel kapcsolatban, valamint Kurzweil ácslegénnyel kapcsolatban + Minster Pállal.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: dercsényi Dezső,
Bp. 1969. Akadémia i Kiadó, + 340. old. 337 - old.
+369. + 351, + 357. + 344. old. + 417-18. "

-2-

M.D.K.

Wildinger Illés, ácsmester

nevét az egri adókönyvek 1753-85 között említik, mint 4 segéddel dolgozó mestert. Szerző az Adattárban felsorolja a nala alkalmazásban levők neveit, valamint-egy egyz hasábon át-munkáit és munkatársait.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó.

417-418. old.

W.D.K.

Wiltinger (Wildinger) Illés

egri ácsmester

az adókömpenben 1753-85 körök szerepel. Franz Forseffel együk jövitja 1775-ben, a bükkzsérei templomot. Az Adattárban szerző felsorolja az 1752. évben szolgálatában állott segédeinek, számlalom munkájit és adatait. Meghalt 1786. ápr. 23-án 67. éves korában

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 328. + 417-418. old.
329. "

szerint az alábbi legények álltak szolgálatában: --+ Ivánczy, --+ Regnauer, --+ Kollara, --+ Widerschleger, --+ Héjza, --+ Tóth János, --+ Feinmann, --+ Konrád, --+ Pollár, --+ Tóth György, --+ Schmidt Márton, --+ Héglati, --+ Schwartz F., --+ Schiffauer, --+ Minster, --+ Kurzweil, --+ Pech, --+ Sándor János, --+ Vider, --+ Mayr Menyhért, --+ Haray és --+ Szaller ácslegények.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

szögi toronynál még hátralévő munkáit ==+ Polereczky ácsmester veszi át, és ugyancsak Eszterházy intézkedik a tiszanánai templom tetőzetének sorsáról is /Szabó ME.uo./. Viltinger Illés néhai egri ácsmester házát özvegye 1792-ben visszaveszi ==+ Teichmann András egri ácsmestertől.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1782. 272./. Viltinger Illés 1785-ben költségvetést készit --+ Francz József egri kőművesmesterrel együtt a hidvégi vizrekesztőhöz /Szabó ME.1958.p.201./.

Viltinger Illés egri ácsmester meghalt 1786 április 23-án 67 éves korában.

A halotti anyakönyv emliti, hogy a Csurgóban lakott. Eszterházy püspök kivánságára a tisza-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Az elhagyott jezsuita iskolához catlakozó foglárház „ahol Markholt városi orvos lakik" és melléképületeinek ácsmunkáit javitja 1776-ban. Viltinger Illés ugyanebben az évben költségvetést készit a fönt emlitett elhagyott jezsuita rendház tetejének javitásáról is. 1778-ban --+ Povolny Jánossal együtt Gyöngyösi Tamás házának becsüseként szerepel. Ugyancsak --+ Povolnyval tervet készit 1782-ben a sóhivatal melletti sóraktárhoz /O.L.Dep.Sal.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

+ Povolny János egri kőművesmesterrel együtt készit /O.L.Kam.Dep.Aed.Clerici 315./. Az egri püspöki palota galériáját, amelyet + Kracker diszitett freskókkal + Francz József püspöki kőművesmesterrel együtt 1775-ben épiti föl. Az egri jezsuita gimnázium reparációjához + Zwenger Józseffel, + Motes Fülöppel, + Fassola Lénárttal, + Martin Ferenccel és + Somody Istvánnal együtt 1776-ban nyujt be költségvetést.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

A felnémeti püspöki pálinkaház ácsmunkáit 1750-ben, a felsőtárkányi Fuorcontrasti istállót 1758-ban, a kastély keritést pedig ugyanebben az évben készíti. Ugyanitt 1756-ban a kastélykert számára erdővágást végez, és még ez évben készíti a pusztaszikszói majorház ácsmunkáit. 1758-ben a püspöki rezidencia orangerie-jének és ugyanabben az évben az un. Hatvani kapunak tetőszékét ácsolja. A harsányi rk. templom bővitéséről

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Roessel-lel Barkóczy geometrájával kötött szerződése 1761-ből maradt fönn. 1763 január 1-től végzi a püspöki rezidencia ácsmunkáit, A megyeházán pedig 1769-ben dolgozik. Ugyanebben az évben a liceumi épitkezéseken 108 db malteros ládát készit. Viltinger Illés 1773-ban végzi a keresztespüspöki plébániaház ácsmunkáját, és fönnmaradt a következő évből az egri sóraktári őrház terve, amelyet

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Wildner Glatz Mária MDK

Virágcsendélet, I-II.

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Wildner Mária festő.

Népszava, XXXVIII.évf.1910.okt.2.
234.sz.5.1.

Glatz Oszkár és Wildner Mária /V./

MDK

Glatz Oszkár és Wildner Kária,

önálló gyüjteményes kiállitás keretében mutatkozott be. 1910.

A Nemz. Szal. 44o-ik jub. és a KEVExx-ik kiáll. -a. 1929.febr.

Wildner Glatz Mária MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Wildner Mária

Népszava, XXXVIII.évf. 1910. okt. 2.
234.sz. 5 l.

Wildner Glatz Mária MDK

Rózsák és szarkaláb, olf.

Műcsarnok 1911.12 Jubiláris kiállitás

Wildner Mária
festő

A főváros megvásárolta festményét
a Műcsarnok kiállításán.

Nemzeti Újság 1935. V. 16.

MDK

Wildner Glatz Mária

Rózsák.Olajf.

Műcsarnok,1911/12.téli kiáll.

Wildner Glatz Mária

festőművésznő

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Két elragadóan szép virág csendélete ujabb bizonysága a művésznő példátlan finom szinérzékének.

U j s á g
1933.III.23.

Wildner Mária

Nemes Marcell képgyűjteményének aukció-
kiállításán az Ernst Múzeumban szerepelt

BH-934.IV.15.

MDK

Wildner Glatz Mária

Virágcsendélet. Mgt.
Virágcsendélet.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15.Műcsarnok. Kat. 8.1.

Wildner Glatz Mária

Az itt következő festművészek szerepelnek müveikkel a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán: László Fülöp, Mendlik Oszkár, Mikola András, Révész Imre, Rippl Rónai József, Rokovics Ignác, Skuteczky Döme, Szlányi Lajos, Udvary Géza, Wildner Glatz Mária, Ziegler Károly, Benczur Gyula, Bruck, Csók István, Dudits Andor, Feiks Jenő, Háry Gyula, Herrer Cézár, Hilbert Irén, Klammer Mariska, Kosztolányi Kann Gyula,

Wildner Glatz Mária: "Virágcsokor" c. képe "az átlag fölé emelkedik."

ÉLET; Bp. 1911. dec. 24. III. évf. 52. sz. 1610-1612. lap.

Wildner Mária

Carpaccio: "A Nemzeti Szalonban Glatz Oszkár és Wildner Mária müveinek kollektiv kiállitása" cimmel ir a két müvész alkotásairól.

Wildner Mária: Csendéletei "finom, izléses, gonddal készült jelentéktelen dolgok, állapitja meg a kritika.

A lap bemutatja a müvész "Anemonák" cimü virágcsendéletét.

Repr.

ÉLET, Bp. 1910. okt. 9. II. évf. 39. sz. 476. lap.

Wildner Mária,/Glatz Oszkárné/

Tizenegy képet mutat be a kiállitáson, melyekről Gerő Ödön: "Glatz Oszkárék kiállitása cimmel ir. Nagyra értékeli Rubens másolatát, csend életeit és virágképeit. Igen nagy elismeréssel szól a virágok formáinak beszédességéről. "Csendélet", "Anemonák" és "Mezei virágok" c. képeit kiemeli.

A HÉT, Bp. 1910. okt. 2.
XXI. évf. 40. sz. 647-648. lap.

Táblakép: Nyári nap, Wildmann Valter

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

29. l.

Finta Zoltán: Wildmann Valter és Ádám Szmakiallitása

WILDINGER Hlér ács

ld. rénletesen Tisicum 9. 1996
208. rk

Wildmann Walter festő

Pásztortűz, 1930. 25 02
608. l.
Kós Károly: Erdélyi képzőművészek
kiállítása.

Wildmann Valter és Ádám Irma
együttes kiállitása Kolozsváron

Pásztortűr, 1922. VIII. évf. II. r.
29. l.

Finta Zoltán: Wildmann Valter és
Ádám Irma kiállitása

Táblakép: Vihar előtt, Wildmann Valter

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.
29. l.

Fruta Coltán: Wildmann Valter és Ádám Irma hiállítása

Wildmann Valter festőművése

Pásztortűr, 1922. VIII. érf. II. r.

29. l.

Finta Zoltán: Wildmann Valter és Ádám Irma kiállítása

Widmann Walter (szász) festő, ?

Pásztortűz, 1930, 25-26/sz.
608.l.
Kós Károly: Erdélyi Képzőművészek
II. állítása.

Widmann, festő

Pásztortűz, 1925. II. évf.
159. l.

Tóth István: Kolozsvári képtárállítások

Widmann Walter festő

Magyar Müvészet 1925. 2. sz. 45-47. o.
/r/: Müvészetünk a külföldön. stb.

Táblakép: Napos utca, Wildmann Valter,

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. II. r.

29. l.

Finta Loltán: Wildmann Valter és Ádám Irma kiállítása

Táblakép: Orosz fogságban, Wildman Valter

Pásztortűz, 1922. VIII. érf. II. r.
29. l.

Finta Loltán: Wildmann Valter és ádám Irma kiállítása

WILDNER ÖDÖN

irathayatéka a muzeumba került

KABA Melinda: A Budapesti Történeti Muzeum évi jelentései 1981-1987. = TBM XXIV. Bp., 1991 257.p.

Wildner ödön de.,

MDK

a társadalomtudományi ismereteket adta át. ez volt ez évben az elsö kisérlet arra, ha a növendékek az életbe kilépnek , ismerjék azokat a jogokat és kötelességeket, melyek öket,mint a társadalom és magyar állam polgárait megilletik, ill. terhelik.

Az Iparmü vészeti Iskola Értesitöje.1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évröl. 13-16.1.

MDK

Wildt litografálta

Prof. Fr. Krüger rajzát. Mellkép
önzerűtesolt karokkal. Berlin. Lith.
Institut. Verlag Schlesinger
Eisenstadt. Samml. Wolf.

Dr André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt
Ikonographie. Sonderabdruck aus d. „Bur-
genländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2.
S. 60.

ACM

Wildinger

és Mákr egri mesterek folytattak munkálatokat az egri Fürdő u. 2. sz. a. kertiházban. 1772.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972

3041

Wildinger . . .

egri ácsmester munkálatokat végez a felsőtár-
kányi „Fuorcontrasti" kerti ház építésénél.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája. VIII.

Budapest 1972.

7381

Wildinger Ignác

desmester 1758-59 kőpőt dolgozik a felső-
tárkányi „Fuorcontrasti" kerti ház épité-
sénél.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7391

Wildinger Illés

ácsmester folytatott munkálatokat 1757-58 között a Szabadságtéri (Eger) Hatvani kapu építésénél.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. kötet Budapest, 1972.

4051

Wislinger Illés

egri ácsmester végez helyreállítási munkálatokat a felsőlórévi pk. templomon 1750-ben.

Voit Pál sk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

F328

Wikolinger Illyés

ács mester tervet készít 1776-ban az egri Széchenyi u. 19 sz. volt jezsuita gimnáziumi helyreállítására.

Voit Pál dr. : Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972

554

Wildt Jibor

szobormüvével szerepel
a kiscsarnok 75 éves
jubiláris kiállításán

N. U., 1936. V. 3.

ELIAS WILDTINGER, asztalos

Egerben 1758-ban Barkóczy Ferenc püspök-földesúr a saját költségén a régi belső kapú helyén /Hatvani Kapú/ újat épittetett. A város legismertebb mesterei dolgoztak itt, Köztük Wildtinger is. 187.old. 75.jegyz

SUGÁR ISTVÁN: Eger város falainak és kapúinak története 177.old.

AZ EGRI MÚZ. Évkönyve, VI. 1968. Eger, 1969

WILFING GYÖRGY, fazekasmester

1712-ben Kőszeg az elpusztult fazekas céh szabályzatát újra kiadta a céhnek.Az elősorjeszto fazekasok valamennyien kőszegi polgárok voltak.Nyolc polgár xkat. volt.-Ezek egyike volt ő is. 334 .old

BÁRDOSI JANOS-B.DORNER MARIA: Adatok a sárvári /és kőszegi fazekasság történetéhez 333.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Ertesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Vasárnapi Ujság VII.
1860 .XII.23. Zakariás.

Szt.László,fametszet Wilfing üvegfestménye után./A győri székesegyházban./

MDK

Wilfing J.zsef, rajztanitó

a katolikus iskola öt rajztanitóinak egyike.

A képtár igyekszik a régi soproni müvészek alkotásainak birtokába jutni, a helyi müvészet tisztelteletére avatandó terem részére.

A helyi müvészetmagbecsülése.
Muz. és Kvt. Ért. III. 1909. 2-3. sz. 144-145.1.

Wilfing József

Sopron. F.M.19.2

Apja szabó. (Lyka N.r. 86.)

Sopronban tanitott. (+ 1879) Arcképet, szentképet is festett. Üvegfestményt is égetett. 1860-61 győri püspök restaurálásnál a Héderváry-káp. üvegfestményeinek Dobyaschofsky osztrák festő kartonjai alapján. soproni Orsolya tpl. 1864 üvegfestm. (Lyka.N.r.95.o.)

Wilfing József
1819 - 79

Soproni festő. Apja szabó volt,

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 6.l.

Wilfing

A Zobel Család

Sopron Liszt Ferenc Muzeum

Csatkai Endre: A sóproni képzőművészet története

Sopron 1962. Képmelléklet

Wilfing

1927-ben a Soproni Képzőművészeti Kör fennállásának 3o. évf . alkalmából megrendezett kiállitáson néhány müve szerepelt.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 24.l.

MDK

Wilfingen festő

Sopronban a 19.század derekan élt Wilfingen arcképfestő.

Csatkai Endre dr.: Steinacker Karoly soproni biedermeyerkori festő.

Az "Uj Sopronmegye" különlenyomata. 6.1.

Wilfing József,rajzoktató

Sopronban dolgozott.Id.Stornó Ferenc gyüjteményét kiegészitette Wilfingnek néhány darabból álló barokk vázlatgyüjteményével. 271.old

Csatkai Csatkai Endre: Barokk Rajzok kiállitása a Liszt Ferenc Múzeumban 271.old.

Soproni Szemle.Helytört.Folyóir at.XX.évf.1966. Sopron

Wilfing József, rajztanár

Sopronban 1869-ben lemondott múzeumiőri állásáról és egyelőre Wilfing, valamint Kugler Henrik ötvös látták el feladatát. 138.old. 37.jegyz. Storno Ferenc mondott le állásáról.

Domonkos Ottó: Száz éves a soproni múzeum 123.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXI. évf. 1967
Sopron

Wilfing József, festő

Soproni biedermeier arcképfestő, keresett mester volt e korban Sopronban és környékén. 45.old

László Emőke: Ligeti Antal rajza Sopronról. 45.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XX. évf. 1966
Sopron

WILDNER *Mária*, festő, l. *Glatz Oszkárné*.

WILDNER-GLATZ, Mária

226. *Blumenstrauß*

3*

Csinky Imgmal

35 l.

Wildner Glatz Mária

Mücsarnok festi. Szpert
1911–12 pub. kiáll. 73, 191.

Apácza h. n. I. 111

1906. N. 28.

Gróf Apponyi Albert v. és k. o. ministerhez;
üdvözlet ministerré történt kinevezetése
alkalmából

(390/906

Wildner Maria

Raid Glatz

Oskarné

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

_ évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

% kamat

Követe

Lejárat		Kamat-nap	Kamatszám	Összeg
hó	nap			P

Tartozik

Kelet		Hivatkozás	Tétel
v, hó	nap		

Wildner Mária
Művenet 1910 393. 395

WILFING, Johann Georg, pozsonyi könyvkötőmester

J. G. W., bürgerl. Buchbinder, † 34 éves korában (Pozsonyi), 1816 október 24. (1816, 1173 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Wilfing, festöm.

röl emlékezik Thier László kis soproni nyomtatványában, mint főhercegi festőről Sopronban.

Csatkai Endre dr.: József nádor udvari festője Sopronban.
Soproni Hetilap. 1938.jan.6. 3.l.

Wilfing József

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 560, 559

Wilfrig Xavér

ungfärto

irod

Ráth II 286 l
– 287 l

Ezt lásd!

Wilfing Dezső

Magyar Művészet
1928. 560, 559

Ágy és Ágyfelszerelés.

1978-909-2
Gépész.

68. Ágyfelszerelés.

1 darab összecsukható vaságy barnára mázolt bádogból, vörös réz sodrony betéttel, nyolcz lábbal, tolókerékkel és keresztpántokkal.

Méretei: 184 cm. hosszú, 68 cm. magas, 80 cm. széles.

Felszerelése:

a) 1 darab háromrétű matracz 84:62 cm. mérettel

b) 1 darab szalma fejvankos 78:42 cm. mérettel

c) 1 darab katonai nyári pokrócz 200:128 cm. mérettel.

Értéke..... 38.- K.

Régi leltári száma:

Szállitott Klein Győző 1908. X. 16-án (1649/908). Kifizettetett 1908: XI. 16-án a 810 sz. nyugtára. Elszámoltatott 1908: XI. 28-án 2145 sz. alatt.

Wilfing József

Dobiaschofszky

becsi festő

Múcs

Léd

terverte a győri székes-
egyház Hédervány-
kapolnájának festett
üvegablakait és

Wilfing

soproni üvegfestő
kivitelerte.

Fehér Ipoly

Győr megye és város
egyetemes leírása.
Bp. 1874. 429. l.

Az ablakok sz. István és
Lánló királyokat, árpád-
házi sz. Erzsébetes és
sz. Imrét ábrázolják

Wilfing József

fersö

wód

Henszlmann Imre

Magyarország csucsives
stylü emlékei

23. l

Rényi 15 l.

Gerevich: Az Ujság 1916 jul. 20, 3. lap.

Rónay, Mario: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyűjtő, V – 1931, 6 l.

Gerevich: A primási képtár külföldi mesterei. Vas. Ujs. 1916, 825 l.

MDK

Wilfing József üvegfestő

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája Művért 1957.VI.évf.4.sz. 344.l.

Wilfing József

1847-ben a soproni festők kiállitásán, ame lyet az iparkiállitás kapcsán rendeztek meg, egy olajportréval szerepelt. Nemrég hagyta el a bécsi akadémiát. Portrékat, kis szentképeket festett.

Számos arcképe van a Liszt Ferenc muzeumban.

Ir róla Procop Gyula: A fertőrákosi üvegfestő műhely és Wilfing József /Soproni Szemle 1956 179.l./

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története Sopron 1962. 8.l.

WILFING JÓZSEF,üvegfestő

Simor János püspök rákosi kastélyában üvegfestőmühelyt szervezett.Itt készitette a mühely első munkáját Wilfing a Héderváry kápolna Szent László ábrázoló festett ablakát.-109 old. 45.jegyz.
Soproni mester.

KOZÁK KÁROLY-LÉVÁRDY FERENC-SEDLMAYR JÁNOS:A Győri székesegyház szentháromság/Héderváry/kápolnája 99.old.

Arrabona,14.A Xantus János Múzeum Évkönyve,Győr.1972

WILFING JÓZSEF, üvegfestő

Soproni mester, A győri Héderváry kápolna Szent Lászlót ábrázoló ablakát festette. Az ablak felirata: "St. Ladislaus.-Episcopus Joannes Simor in Rákos ad peisonem uri iussit Anno 1860-Ussit Jos. Wilfing Sopronienszis. 109.old. 45.jegyz.

KOZÁK KÁROLY-LÉVÁRDY FERENC-SEDLMAYR JÁNOS: A Győri székesegyház szentháromság/Héderváry/kápolnája 99.old.

Arrabona, 14. A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr. 1972

WILFING JÓZSEF,üvegfestő

Soproni mester.1860-ban ő festette rákosi műhelyében a Héderváry kápolna üvegablakait.1956-ban Papp Kálmán püspök ezeket kicseréltte Sztehló Lili üvegfestményeivel. 110.old.

CÓZAK KÁROLY-LÉVÁRDY FERENC-SEDLMAYR JÁNOS:A győri székesegyház szentháromság/héderváry/kápolnája 99.old

Arrabona,14.A Xantus János Múzeum Évkönyve,Győr,1972

Wilfing József

festő, a soproni rajziskola tanítója.

Szül. 1819 körül Sopronban, életrajzát lásd

Verbényi (Veszelka)

László dr: A soproni rajziskola története.

Soproni Hetilap

1940. febr. 15. 1. szám

Utolsó közlemény.

Különnyomata könyvtárunkban.

22

Serédi Jusztinián hercegprímás
Jelezve jobb alul: Héya Zoltán, 1928.
Vászon, olaj, 140×95 cm.
Lepold—Lippay 57. l.

INNOCENT FERENC (1859—1934)
Pieta

Wilfing

l.

Lykanemzromantika

47,86,95. l.

CSARTORNYA

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

csipkezsebkendő-gyüjteményt és egy keresztelőkészletet is juttatott a múzeumnak. Hatvanhárom plakett, hatvan érem és három háborús jelvény özv. gr. Teleki Sándorné adománya; közöttük számos igen értékes francia érem. Számszerint legnagyobb gyarapodást a keramika csoportja mutat (69 drb porcellán és faience, 35 drb üveg, ugyancsak báró Hatvany Józsefné adománya). A porcellánok — nagyobbrészt csészék és kávéskészletek — kínai és japán, meisseni, bécsi, berlini, nymphenburgi, fürstenbergi, nápolyi, herendi stb. gyártmányok, szerencsésen egészítik ki a múzeum gyüjteményeit. Néhány porcellánfigura, faience és keményceserép-csésze, továbbá az üvegek közül XVIII. századbeli vésett pohár, zománcfestésű ú. n. Kuthgasser-üvegek és több biedermeier palack, serleg és tál érdemel megemlítést. A múzeum könyvtára szintén részesült több ajándékban, melyek közül a Kner Imre úr által felajánlott 124 drb plakátot kell kiemelni. Az Iparművészeti Múzeum legközelebb kiállítás keretében fogja bemutatni legújabb szerzeményeit, melyeknek bővebb ismertetésére annak idején visszatérünk. Megemlítjük még, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztérium a modern művészet támogatására szánt segélyből nagyobb összeget juttatott az Iparművészeti Múzeumnak, mely lehetővé teszi azt, hogy a múzeum modern osztálya most már tervszerűleg, nem pedig csak kisebb alkalmi vásárlásokkal, mint eddig, megalapíttassék és kiépíttessék.

A FIÓKMÚZEUM. A kiscelli kastély, amely tudvalevőleg Schmidt Miksának, a kiváló bútorgyárosnak ritka érdekességű régi és stílusbútorait foglalja magában, a tulajdonos intenciói szerint át fog menni az állam tulajdonába. Míg a körülötte levő nagy parkot és földeket, valamint a tulajdonos hét villáját a főváros részére hagyományozza, addig a kastélyt magát, mely egykor a trinitáriusok kolostora volt, az Iparművészeti Múzeum fiókjaként óhajtja a nagyközönség rendelkezésére bocsátani. Schmidt Miksának ez a nagyszerű, mondhatni történelmi jelentőségű cselekedete fővárosunkat egy rendkívüli látványossággal teszi gazdagabbá. A Ráth György-múzeum mellett tehát második fiókmúzeuma is lesz az üllőiúti anyaintézetnek, melyben egy dolgos életnek, egy csodásan kifinomult ízlésnek sok-sok remek alkotását, válogató, gyüjtő és restauráló tevékenységének termékeit fogják a kirándulók szemlélhetni. A kiváló bécsi patricius-családnak nálunk letelepült sarja, az »új földesúr« nem is hagyhatna monumentálisabb emléket maga után ennél. A finom szobrászati dísszel s műemlékekkel megkomponált kastélykert a főváros gondozásában hatalmas parkká fog kiszélesedni a Kiscelli-úton. Kirándulóhely, látványosság s egyben a népkultúra hatalmas intézménye lesz így a magyar mecénás hagyatékából, mely a távoli Óbudán talán még áldottabb hivatást fog betölteni, mintha a város szívében volna.

jóformán csak az olasz és német lapok kritikusai látták ezt a nagy teljesítményt, mert a kis Monza alig tud idegent magához vonzani. A jövő nyáron Velencében lesz nemzetközi képzőművészeti kiállítás. Ennek a rendezését német részről külpolitikai körök vették a kezükbe. A német festők és szobrászok nagy többsége azonban éppen ezért bizonyos nyugtalansággal nézi az előkészületeket. A brémai múzeum igazgatóját, aki az anyag összeválogatását megkezdte, a maguk részéről csak kevéssé találják e szerepre alkalmasnak. A németországi képzőművészek körében tehát egyre gyakrabban hangzik el az óhajtás, hogy a birodalomban élő képzőművészeknek valamilyen gazdasági szervezet formájában kell egyesülniök s így kell akaratukat hasonló esetekben érvényre juttatni.

PLAKÁTKIÁLLITÁS. Antwerpenben nemrég egy plakátkiállítást rendeztek, mely nemcsak a legjobb mai nemzetközi plakáttermékeket, hanem a mult klasszikussá vált értékeit is bemutatta. Ezt a kiállítást a belga plakátművészek egyesülete rendezte. Ennek a kiállításnak igen érdekes eredménye volt. Kiderült ugyanis, hogy a legjobb plakátművészek ma a kis, alig méltányolt országokban élnek, nem a nagymultú, de üzleti grafikájukban lecsúszott világvárosokban. Így például a németeket 30 plakát képviselte ezen a kiállításon, de sem Hohlwein, sem Gipkens, sem Scheurig, sem Jupp Wiertz munkái nem arattak nagy tetszést. Annál nagyobb elragadtatással nézték a modern svájci plakát mestereit: Fontane, Mompert, Stauffer, Stöcklin, Arnhold alkotásait. A svájciak után a kritika legjobbaknak a magyar és az osztrák plakát művészeit tartotta. Még maguknak a belgáknak munkái közül is inkább csak Massonet tervei tetszettek, bár ő is inkább könyvművész, mint kereskedelmi grafikus. A francia mai plakát nagyon gyengén festett a kiállítás falain. De annál jobban tetszettek a retrospektív részben Steinlen és Toulouse-Lautrec munkái. Ám valamennyi nemzet közt leginkább az angolok plakátjai okoztak csalódást, mert Douglas Chaplin-plakátjain kívül egyetlen jelentős terméket sem lehetett az ő gyüjteményükben felfedezni.

IN MEMORIAM

WILFINGER BÉLA. †. Ötvösművészetünknek tehetséges, buzgó és nemes ideáloktól áthatott ifjú munkását ragadta el a halál közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt. Atyja műhelyében látta és szerette meg a nemesfémek megmunkálását, majd a Székesfővárosi iparrajziskolában folytatta és fejezte be tanulmányait még a világháború alatt. Az összeomlást követő nehéz évek nem kedveztek az ő mesterségének, ezért sok nehézséggel kellett megküzdenie kis műhelyének, melyet annyira szeretett és amelynek föllendülésében ren-

Magyar Iparművészet
1928. 35. l.
U. o. 1926. 165. l. és 1927. 128. l.

Wilfinger Béla

Dobozfedél zománcos
ezüst címere Kovács Erzsé-
bet terve szerint fentitől,
repr.
Magyar Iparművészet
1916. 20. l.

AGOS BIZOTTSÁGÁTÓL
RÁKOS-U. 10.

Wilfinger Béla
ötvös
1914

l.

Mihályi falucsyhun
33. l.

Mesterpohár, nürnbergi III. 21.

Wilfinger Béla

ötvös

Megger-Meyer Antal
Tarján Oszkár és
Harrach Rezső
szervei után készült
ötvösmunkai -

Repr.

Fieber Henrik:

Korszerű egyházmu-
vészet. Bp. 1913.

lapszám nincs!

Wilfinger Béla
93. Ötvösmunkák.

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll
1926.

⊥ van ábrázolva.

115

.n. ⊥ Amsterdamban 1721 körül.

au
, térden alól, ~~látható~~ és szem~~köz~~be
re tesz, az asztalra könyököl, hol
; baljával pedig, melyet ugy tart,
kodik. Parókája, ~~melynek~~ gyönyör fürtjei
ldöke fekete, szeme kékes, szakálla
yakkendője csipkével ~~xxx~~ szegett, in-
fehér brokát és kék bélésű bő ujú
revont ~~xx~~ függöny lóg és az oszlop
ás, hol a fák közül négy-szögletes
párkányon, a mester jegye olvasható.

⊥ „Naivne Fecit"

.6 cm.
től 1894: XII. 20-án 500 frton. (280/94).
24-én. ~~(153/95)~~ 138/95)
a 30,829/95 min. számot.

Wilfinger Béla

1926. egyházmin. kiáll. a
Nemzeti Halomban
Ötvösmunkák –

Kremser Josef VI. 70.

Festészet, üvegfestés
a győri Hedervári-kápolna ablakai,
Wilfing József, 1861 /?/

Győri Szemle, III., 1932. 2o3.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

M.D.K.

Wilfing Keresztély, könyvkötő

1801-ben halt meg Pozsonyban, 46 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf.
1. sz. 26. old.

Wilfinger András

komplikátulegény

Sopron

1835

l.

Vasi Szemle

1936. 232. l.

Vegyer

C. 10

1 Kōt. 8°

Mortillet,

Gabriel de

Revue préhistorique

(Extrait de la Revue d'Anthropologie
N° 1. 1877)

Wilfinger András

könyvtegéd-

zalaistvám születésű,

tanonc Ludwig Sámuel-

nél Kőszegen, 1835 ben

felszabadul

Véghtoprkönyvtk

232. l.

dec.	1.	Készlet leltar szerint	200
		" " "	

MDK

Wilfinger Béla

A Tóth Gyula által tervezett kisbaári Kiss Ferenc-vivócsapat vándordiját készitette, repr.

Magyar Iparmüvészet 1924. 9.l.

Wilfing József

festő és üvegfestő

szül. 1819. szept 3. Sopron

† 1879. márc. 16. u.o.

1839–40. az antik rajzosztályban, 1841–42 a tört. festészeti osz. tanult Bécsben az akadémián. Az 1847. évi soproni kiállításon egy arcképpel szerepelt. 1852. Rach X. Ferenc arcképét festette, mely a soproni Storno-gyűjteményben van. 1853–1877. a soproni kat. gimnázium rajztanítója volt. 1860 Simor János győri nőnek üvegfestmények egetésére Rákoson az Szolgáló kemencét építtetett neki Üvegfestményei: Dóczy kápolna, Soproni Orsolyiták temploma, soproni Szent Mihály templom, győri Hédervári-kápolna 4 magyar szent üvegképe ablaka

Csatkörl

Wilfing

l.

LykaMagyműI?00-50

197. 198. 373. l.

Wilfing
- 1879

Steinacker utóda a soproni rajziskolában.
1879-ben festi a Tüztorony képét
Érdeme összegyüjti a városban kallodó barokk
vázlatokat.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962 Sopron 15.l.

Wilfing József

1867 után is dolgozik.
1860 Simor győri püspök Fertőrákoson üvegfestőmühelyt rendezett be számára, itt készült a győri Héderváry kápolna ablakdisze, a Szt Mihály és az orsolyita templom több ablaka szentek ábrázolásával. A köv. püspök nem tartotta fenna mühelyt.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962 3.l.

Wilfing József

A soproni bencés gimnázium rajztanára 1856-tól.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 8.1

Wilfing József, festő, üvegfestő MDK

„A Zobel család". Olajfestmény. Sopron, Liszt Ferenc Mús. Felsőbb repr. 1810 ol.

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. X. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Wilfing József. festő, üvegfestő MDK

„Wilfing József önarcképe" Sopron, Liszt Ferenc Múz. Fekete repr. 1 kvold

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. A. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Wilfing József, festő, üvegfestő MDK.

Simor győri püspök rákosi kastélyában az általa vezetett üvegfestő műhely próbáj 1860 ban. Ekkor a Hedervári kápolna Szt. László ábrázoló oblakra elkészült. A többi ablak is nemsokára. A műhely rövid életű volt. 179. old.

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. X. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Wilfing József, festő, üvegfestő MDK

Megrajzolta és vízfestéssel élénkítette a soproni Tűztorony képét és Keresztmetszetét és egy freskót tervezett ennek a falára. A freskóterv a Múzeumban, a Tűztorony rajzok a soproni Áll. Levéltárban. 18 old.

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. X. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Wilfing József. festő, üvegfestő – MDK

1819-ben szüb. Sopronban. Apja szalóvolt. 1839-40-ben a bécsi akadémia antik rajzosztályán tanult. 1841-42 ben a tört. festészet osztályán. 1847 ben Sopronban az iparkiállitáson több arcképe. Merev képek a Múzeumban és magánosoknál. 179 old

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-mühely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. X. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Wilfing József, festő, üvegfestő M.D.K.

1853-1877 a soproni bencés gimnáziumban rajztanár: közben a heiligenkreutzi üvegfestő műhely vezetője is, mint kitünt Sudásával. 179. old.

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. A.1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Wilfing József, festő, üvegfestő MIJK

A soproni Szt. Mihály és orsolyita templom üvegablakait készítette. Erekcsésen megsérültek - 1870-ben a képz. Műv. Tár s kiállításán üvegfestmenyei. 1820 olsl.

Prokopp Gyula: A felsőrákosi üvegfestő-műhely és Wilfing József. 179.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. X. 1956. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Wilfing József, festő

Soproni. Nem a legjobb festő, de jó üvegfestő volt. A barokk vázlatok megbecsülője, gyüjtője. Schweitzerről készült másolata bizonyára nem egészen hü, de sokat earul modelljének lelkéről. Az eredtei festmény igen jó lehetett. Wilfing 1879-ben halt meg. 178.old

Storno Pál: Schweitzer György barokk szobrász arcképe 177.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirtat. XII. 1958. Sopron

Wilfing József, festő

Wilfing József, xxxkxxxx festő

Schweitzer György xxxkép miniatür arcképének másolatát készitette. A papilapon rokoko faragás adta ovális keretben kb. 6+7 cm. kékesszürke háttér előtt zsinóros ruhában van ábrázolva. kép.szöveg 177.old

Storno Pal: Schweitzer György barokk szobrasz arcképe 177.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirtat. XII. 1958. Sopron

Wilfing József

Wilfing József, rajztanár M. Dr.

Sopronban a Múzeumban dolgozott
1869-ben. 187 old

Domonkos Ottó: Százéves a Soproni Múzeum. 1771ol

Arrabona, Győr. 1968. 10. Kantus János Múz. Győr. 1968.
Győr-Sopron Megyei Nyomdaváll.

Wilfing József

jelentéktelen biedermeier festő barokk vázlatokat mentett meg az elkallódástól.

Gatkai Endre: Barokk kiállítás Sopronban.
Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 76. l.

Wilfing József MDK

festő

Templom szentelés.
Vasárnapi Ujság 1864. 372.o.

M. D. K.

WILFING József festő

Sarroni festő

Csatkai Endre: Steinacker Károly sarroni biedermeier festő 148.

Művészet. 1953. 1-2. sz.

M. D. U.

Wilfing József festő

soproni arcképfestő XIX. n.

Csatkai Endre: Steinacher Károly soproni biedermeierkori festő. Sopron. é. n. 3

Wilfing József, +1879

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

5 l.

Wilfing József

Férfiarckép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

12 l.

Wilfing József

Női arckép

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

13 l.

Wilfing József üvegfestő M.I.K.

Sopron, Orsolya templom üvegfestményei.

Genth. Müeml. 1959 I. 311.

MDK

Wilfing József rajztanár

4 db levelet ír Sopronból a KT-nak a torvani tárlatra küldött üvegfestményéről. A képet gr Andrássy Manó vette meg.

MDK-A-I-1/538.

Wilfing József
soproni rajztanár

és festő

l.

Csatkaisoprházak

47. l.

MANNESMANN
CSŐ- ÉS VASKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 82. SZÁM
TELEFON: AUT. 25—0—16

Egészségügyi berendezések,
csövek, szerelvények

ROSENFELD ANDOR
ASZTALOS-ÜZEM, BUDAPEST

VII., KÖVÉR LAJOS-UTCA 36.
ÉS VIII., ÜLLŐI-ÚT 19. SZÁM

TELEFONSZÁM: 62-02

Wilfing Hirsch

Thieme Becker

XXXV.

570, 571. l.

(Lyka)

Wilfing József

soproni rajztanító -

irod

Verbényi (Veszelka)
László dr. - A soproni
rajziskola története -
Soproni Szemle
1939. 203. l -

Wilfing József

sopronifestő

l.

Sopronikeule

1942. 149. l.

nek száma az elmult években nem
a munkaerő hiánya az elsőrendű k
lékvédelemben fennakadásokat fog
a Nm.Minisztériumot, hogy uj állá
lenlegiek átszervezésével tegye

Szükséglet:

Tudományos tis

Országos főfelügyelő /jelenlegi
cime elnök/tiszteletdija
Főtitkár V.-VI.f.o.

Titkár VII.f.o.

Wilfing József

rajzlanár és festő

† 1879 -

lásd okv

Storno Miksa

Adatok a soproni festészet történetéhez

Soproni Szemle

1938. 27, 28. l. 30. l.

Keppel -

Kub. 1819. Sept. 3. Sponban.

Wilfing Josef

festo, uvegfestō rajz
nester

magyar! Sopron-
ban.

Laid

A hédervári kapóln
Györben. Vas. Nyp.
1860. 52 sze.

okv. felhasználado

Wilfing József, soproni rajztanító

III. 145.

Mur. és Kat. Ép.

Wilfing

soproni iwegferto

irod

e

Fehér Ipoly. Pannonhalma
Athenaeum. 1874. VII.

2340. l.

Wilfing József

+ 1879. archepfestő volt Sopronban. Szerényebb képességű. Üvegfestő is volt.

A Soproni Képzőművészeti Kör kiállitása. 1927

821

Schmidt Ernst Christian

A forum Romában. (Forum in Rom.) Beszél-
metszet.

99 m. 152 sz.

K. 0.50

Wilfing Josef

1873 – 1879

a soproni katolikus nepiskola rajzdanitója volt.

Mké 145.

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó*.....

osztályfő.

WILFING József festő

VERBÉNYI László: A soproni rajziskola története.
Bp.,1940 56.p.ill.

A iskola vezetője.

MTA MKI Kvt. 23.061

Wilfing József

Zievés, szül. Oedenburg

1839. Bécsi akadémia
Ugyházy

21
1818

Szombathely VI. 230.

Wilfing József

soproni festi készítette az
1860-as években a győri székesegyház
festett ablakait.

irod

Stengyőr 5. l.

Wilfing József

Wilfing József, festő, szabómester fia, Sopronból, 21 éves korában, 1839—40 az antik rajzosztály, 1841—1842 a tört. festészeti szakosztály hallgatója volt.

Fleischer Bécs

96. l

Chernel Istvan IX. 121.

WILFING *József*, festő, üvegfestő, • Sopron 1818, † u. o. 1879. A bécsi akadémian tanult, azután a soproni kat. népiskola rajztanitója volt. Arcképeket festett a dunantuli templomok részere (gyori székesegyház stb.). Üvegfestményeket is készített.

K. gy. II. 615 l

WILFING József üvegfestő

VARGA Vera: Róth Miksa művészete.
Bp. Helikon, 1993 20.p.

Győr, Héderváry kápolna

WILFING József üvegablakkésítő

Pannonhalma 1996/2. 165-166, 184

WILFING József

üvegablakai a győri Hédervári kápolnában

AH 1994/1 118

óság és Erzsébet Távbeszélő központ. 1939. Tér és
por

Wilfing János

l.

Mihályi Parmonk.

14. l.

Wilfing Tains

soproni üvegfestő

festette Strono F. rajzai

után a főapsis 3.

alsó, és a kripta

ablakait az 1870-es

években

Emlpannonh

lapszám

nincs

Angiosperma

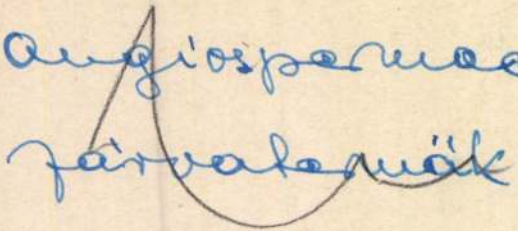

Wilfing J.

üvegfestō

l.

Thirfelsōdemaintul

152. l.

Római fibula VI 270.

Wilfing Xavér

üvegfestő

Sopron

l. Ságüvegespár

280 · l.

200 gr.
UNS
LE

Wilfing

soproni üvegfestő

l.

Thirfelsödemäntel

64. l.

oktatásügyi minisztertől.

BUDAPEST
934 NOV. 19 15
N 5 N

z. Birosságar

Budapest

Arena n 41

Wilfing

ünnepfertő

lásd. okv.

Vas. Ujs

1860. 52. szám

lása.

WILLFING Károly

Pozsony 1784

Ráday Gyűjtemény Évkönyve VI. 1989
357. p.

128 Balogh Ambrus sarkadi református lelkésznek 25 éves lelkészi jubileuma alkalmából hívei részéről felajánlott kehely.
Widmungskelch. ✦ Calice dédicatoire.

– Egy másik, szerényebb igényű ugyan, de szintén artisztikusan megoldott serleget tervezett és készített *Wilfinger* Béla fiatal ötvösmesterünk. A sarkadi ev. ref. egyház hívei ezzel adták jelét lelkészük, nagytiszteletű Balogh Ambrus iránt érzett hálájuknak és ragaszkodásuknak lelkészkedésének ötvenedik évfordulója alkalmából.

Magyar Iparművészet
1927. 133. l.

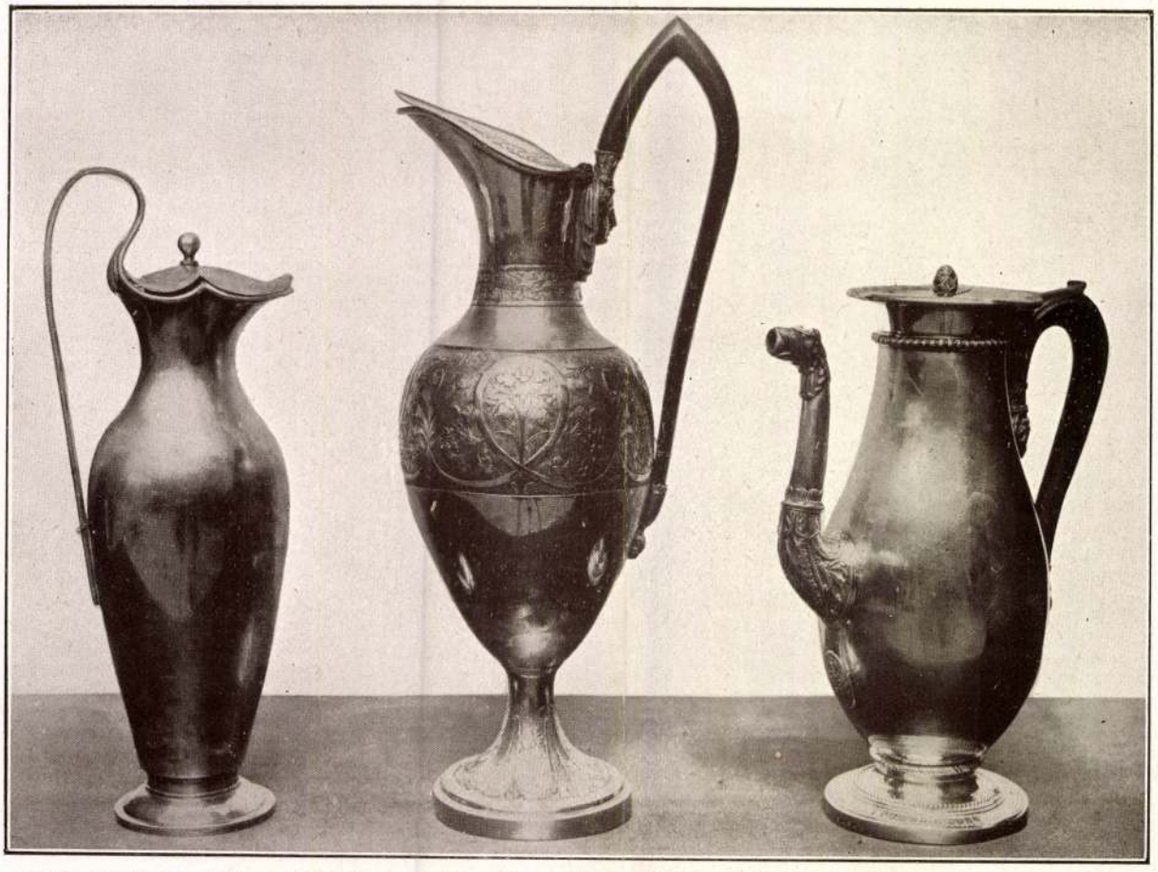

1. Kanna. 1806, Bécs. ✦ Kanne. 1806, Wien. ✦ Cafetière. Vienne, 1806. ✦ 2. Talpas fedeles kanna. 1792, Szentpétervár. ✦ Kanne. 1792, St. Petersburg. ✦ Aiguière. Saint Petersburg, 1792. ✦ 3. Talpas fedeles kanna. 1819, Bécs. ✦ Kanne. 1819, Wien. ✦ Cafetière. Vienna, 1819.

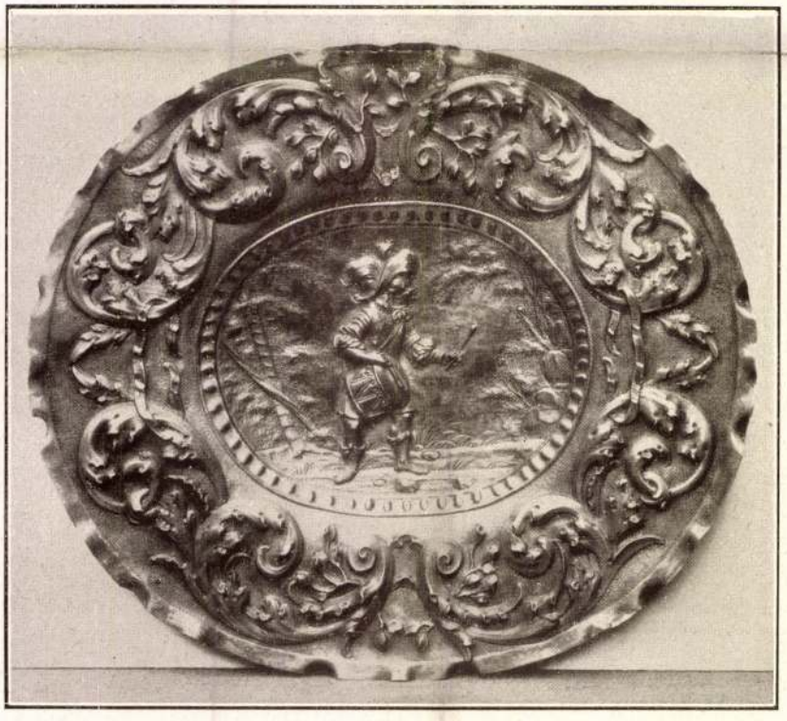

Domborított dísztál. XVII. század, Augsburg. ✦ Getriebene Schüssel. XVII. Jahrhundert, Augsburg. ✦ Plat repoussé. Augsburg, XVII. siècle.

Balogh Ambrus sarkadi református lelkésznek 25 éves lelkészi jubileuma alkalmából hívei részéről felajánlott kehely.
Widmungskelch. ✦ Calice dédicatoire.

Magyar Iparművészet
1927.

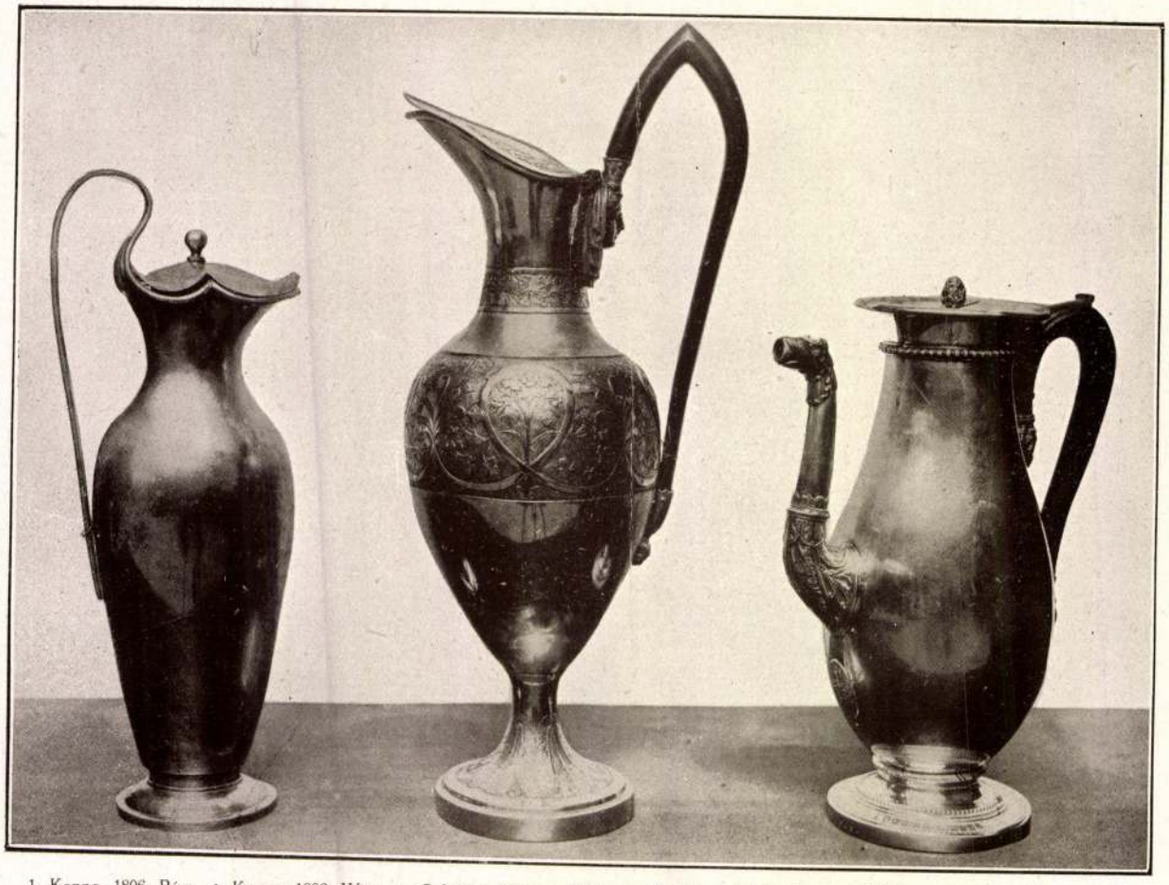

1. Kanna. 1806, Bécs. ✦ Kanne. 1806, Wien. ✦ Cafetière. Vienne, 1806. ✦ 2. Talpas fedeles kanna. 1792, Szentpétervár. ✦ Kanne. 1792, St. Petersburg. ✦ Aiguière. Saint Petersburg, 1792. ✦ 3. Talpas fedeles kanna. 1819, Bécs. ✦ Kanne. 1819, Wien. ✦ Cafetière. Vienna, 1819.

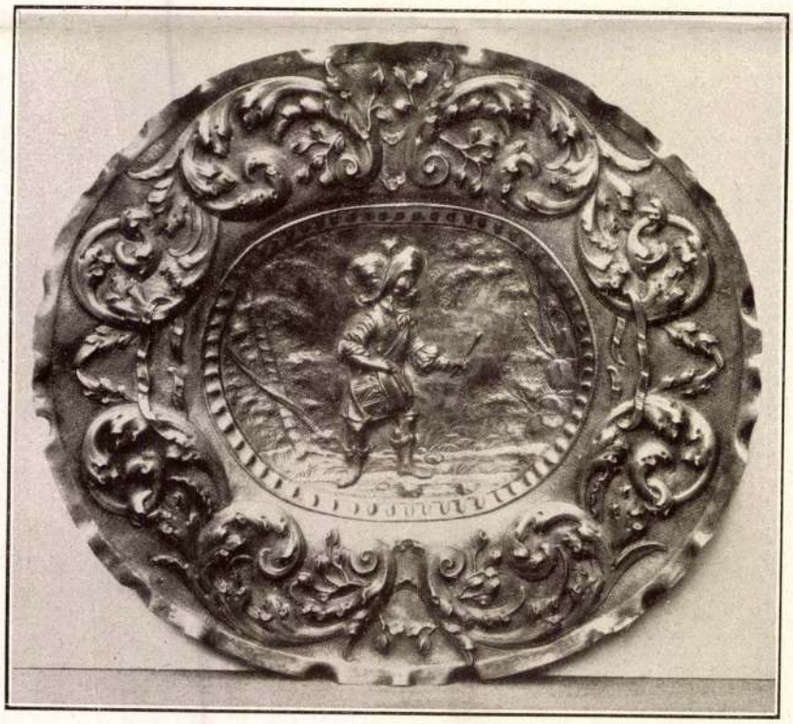

Domborított dísztál. XVII. század, Augsburg. ✦ Getriebene Schüssel. XVII. Jahrhundert, Augsburg. ✦ Plat repoussé. Augsburg, XVII. siècle.

KÉT SERLEG. A Gyáriparosok Orsz. Szövetsége május hó 28-án ünnepelte alapításának 25-dik évfordulóját. Ez alkalomból a szövetség alapítójának és 23 éven át volt elnökének, *Chorin* Ferencnek fia, Ferenc, a felsőház tagja, boldogult atyja emlékére a szövetségnek művészies serleget ajánlott fel, melyet a jubileumi lakomán avattak fel. Ezt a kiválóan sikerült serleget *Kovács* Erzsébet tanár terve nyomán *Bittner* Lajos aranykoszorús ötvösmester készítette. Kifogástalan munkájával híven valósította meg a jeles tervező intencióit és ezzel remekét alkotta meg a magyar ötvösművészetnek. — Egy másik, szerényebb igényű ugyan, de szintén artisztikusan megoldott serleget tervezett és készített *Wilfinger* Béla fiatal ötvösmesterünk. A sarkadi ev. ref. egyház hívei ezzel adták jelét lelkészük, nagytiszteletű Balogh Ambrus iránt érzett hálájuknak és ragaszkodásuknak lelkészkedésének ötvenedik évfordulója alkalmából.

AZ OLLÓ MŰVÉSZETE. A grafikának egyre fokozódó kedveltsége öntudatlanul is a grafika régi területeinek új felfedezésére serkenti a fiatal művésznemzedéket. Ennek köszönheti újraéledését a már szinte elfelejtett fametszet. S ennek következménye az is, hogy a legújabb időkben buzgón művelik a tizennyolcadik század kedvelt kézügyességét, a sziluett-kivágást. A híres francia pénzügyminiszter, *Etienne de Silhoutte*, akinek üres államkasszái adták az ötletet az első ily lapok tréfás elnevezésére, talán nem is hitte, hogy ennyit fognak az ő nevét emlegetni a művészet egy bizonyos területén. Mint a miniatűrfestés, vagy a viaszplasztika, ez is az aprólékos, inkább dilletáns-tevékenységek sorába tartozik. Ezért különösen a nők szeretnek vele foglalkozni. A türelmes, elaprózott és figyelmes technika úgyszólván egészen külön grafikai stílust teremtett itt a játszi kedvességnek, a tündériességnek stílusát. A német Konewka Pál volt ennek a kedves, mesehangulati stílusnak megteremtője azokkal a könyvekkel, melyeket a mult század közepe táján adott ki a gyermekek szórakoztatására. Hovatovább azután felnőtteknek való lapokat is csináltak így s volt a mult század hetvenes és nyolcvanas éveiben egy időszak, amikor bútorok, falak díszéül is használták a sziluettet. Két üveglap közé ragasztva pedig az ablakra is odakerült a sziluett-kivágás. Most egy igen tehetséges bécsi iparművésznő, Hummel kisasszony ilynemű rajzai és könyvillusztrációi keltenek feltűnést. Pufók kis angyalok, éneklőmadarak, táncoló gyermekek elevenednek meg mesekönyveinek lapjain. Finom, pikáns, fekete foltjaik a fehér lapon csaknem plasztikai erővel domborodnak ki és mozgalmas életet visznek a betűk unalmas sorai közé. Örülünk, hogy a kiváló művész engedelmével néhány szemelvényt mutathatunk be olvasóinknak.

SZAKIRODALOM

A MAGYAR MŰVÉSZET MÁSODIK ÉVFOLYAMA. Nehezebb körülmények közt még aligha indult meg magyar művészeti folyóirat, mint az, amely a Szinyei Merse-Társaság nevét hordja a homlokán. De az a tudat, hogy a támogató munkára nagyon is rászorult magyar művészeti közvéleményt kell becsületes hittel szolgálnia, megedzette erejét. Nehéz feladatokat old meg tehát a második évfolyam előttünk fekvő tíz füzete is. Úgy kellett összeválogatnia anyagát, hogy magyart és nemzetközit, jelenkorit és régit, festészetet szobrászatot, építészettel, lehetőleg minden számában közöljön s a jól, alaposan, mégis népszerűen megírt tanulmányokat a mélynyomású képek gazdag sorozatával támogassa. Ennek a nehéz munkának eredménye meg is látszik a második évfolyamon. Amellett, hogy egy-egy különleges számot szentelt a legmodernebb képzőművészeti törekvéseknek, továbbá a svédek kiállítása alkalmából a nép művészeti multjának, meglepően változatos s még a műtörténeti kutatókat is kielégítő tartalmas számokat adott havonkint. Bennünket természetszerűleg a hozzánk legközelebb eső építészeti témák érdekeltek. Ezeket íróik nagy, összefoglaló tanulmányok keretében tárgyalták. Így *Bierbauer Virgil*, *Pollack Mihály* nagy pesti középületeiről írt hosszabb tanulmányt, feltárva a széles keretekben a polgárosodó Pest életét s benne igen szakszerű esztétikai méltatásban részesítve a Nemzeti Múzeum nagy építészét. Ugyancsak a főváros architektonikus fejlődéstörténetét szolgálta *Ybl Ervin* cikke, aki *Ybl Miklós* Operaházának ismeretlen tanulmányterveihez fűzött kommentárokat. *Lyka Károly Hauszmann Alajosról* írt meleg emlékezést, a Kúria és a Várhegy építészének halála alkalmából. Nagyon érdekes az a tanulmány is, melyben *Révészné* Alexander Magda régi hollandi szélmalmok és raktárházak célszerűségi formáin mutatja be, mennyire megvolt a régi építőkben a tárgyszerűség mellett a szépségre való törekvés. Egészen modern városépítészetbe, *Höger* híres hamburgi *Chile*-házának monumentális világába visz *Bierbauer Virgilnek* egy frissen és ötletesen megírt hosszabb cikke. Míg a klasszikusan nagyszerű s mégis modern stockholmi új városházának részletes leírását kapjuk a Stockholmban élő magyar tudós, *Leffler Béla* dr. tollából. A modern magyar építészet képviselői közül *Hikisch Rezső* művészetének mélyenjáró és szeretettel teljes méltatását kapjuk *Elek Arthur* tollából, kiterjeszkedve az építész régibb középületi terveire s újabb villaházaira egyaránt. Igen érdekesek *Prahács Margit* összehasonlító stílustanulmányai a zene és az építészet analógiáiról, amelyek az esztétikai érzelmek mélyén rejlő lelki jelenségek szövevényeit szellemes módon fejtegetik. Hogy a művészeti élet aktualitásai (gobelinkiállítás, képzőművészek kiállításai, külföldi szereplések) mind érdemeik szerint való méltatásra találtak, alig kell külön felemlíteni. A *Majovszky Pál* kitünő szerkesztő keze ízléssel tudja összeegyeztetni a ma érdeklődését és a történetileg dokumentáris értékű művészetnek kultuszát.

JÁSZAI EMANUEL JÁNOS: *A magyar bélyegek katalógusa*. 435 ábrával. VI. kiadás. A katalógus bevezetőjéül *Dr. Hencz Lajos* m. kir. postatanácsos a magyar királyi posta történetét írta meg. Érdekesen ismerteti postánk multját, az osztrák centralisztikus törekvésekkel való küzdelmét, mely még a kiegyezés után sem szűnt meg. A közölt ábrák közt van az első magyar bélyeg címeres rajza, melyet egyetemi hallgató korában Thán Mór, a kiváló történelmi festő 1848-ban készített, de a szabadságharc letörése miatt forgalomba nem kerülhetett. A katalógusban a Magyarországon használt bélyegeknek teljes sorozata van. Kezdve az 1850-ben kiadott K. K. Poststempel-től a legújabb légipostabélyegekig. Filatelistáink sok érdekes tudnivalót meríthetnek a nagy gonddal és szakértelemmel készült katalógusból, mely a Kir. M. Egyetemi Nyomda kiadásában jelent meg.

ALTUNGARISCHE ERZÄHLUNGEN. (Ősmagyar elbeszélések.) Kiválasztotta és németre fordította Gragger Róbert †. Walter de Gruyter & Co. kiadása,

Berlin és Leipzig. Ára 20 márka. Azok a magyar krónikák, amelyekből az e kötetbe foglalt és a magyarság eredetéről és legrégibb történetéről szóló regeszerű leírásokat merítették, a középkori elbeszélő művek legjobbjai közé tartoznak. A magyarok és a hunok közös eredetéről regélnek, Attiláról és az övéiről, a honfoglalásról és a keresztény hitre való áttérésről, a magyar királyokról és szentekről, a tatárjárás borzalmairól stb.-ről. A német olvasóközönség e könyv révén vonhat párhuzamot a Niebelung- és hun-mondakör között és megismerheti a német és a magyar történelmet összefűző közös kapcsokat. A könyvet kiegészítő jegyzetek megadják a szükséges tudományos magyarázatokat és utalnak az idetartozó forrásmunkákra. Tipografiai szempontból a mű, annak ellenére, hogy emlékeztet a a gótikus Minuszkulaírásra és Inkunabulusokra, könnyen olvasható, anélkül, hogy a szemet fárasztaná. A jeles szerző, Gragger Róbert, a berlini magyar intézet néhai igazgatója és a berlini egyetem tudós professzora, akinek kezéből a kérlelhetetlen halál kihullatta a tollat, mellyel oly megbecsülhetetlen szolgálatokat tett hazájának, több kötetre való anyagot gyűjtött össze, de csupán a most megjelent első kötetet rendezhette sajtó alá. A német nyelvben jártas minden művelt ember érdeklődéssel fogja olvasni Graggernek a maga nemében egyedülálló művét, de különös méltánylásra számíthat a bibliofilek részéről a nyomás stilszerűsége miatt.

HOHLWEIN MUNKÁI. A német plakát atyamesterének most jelentek meg összegyűjtött munkái olyan díszkiadásban, amilyent csak a képzőművészet legremekebb alkotásainak szoktak szentelni. Négyszázharminc kvartalakú lapon, köztük hetvennél több színesen nyomtatva, egész kivonatát kapjuk egy művész húszéves tevékenységének. Nemcsak az építészből lett grafikusművész nagy megbecsülését jelenti ez az óriási és díszes kiadású könyv, hanem jellemző az időkre is, melyek a merkantil művészetet páratlan érdeklődéssel kísérik. A patricius-család fia bőven kivehette részét az élet örömeiből s innen van szoros barátsága a természettel, a derűs jelenetekkel, a sporttal, az egészséges, csinos emberekkel, a tánccal, kutyákkal, növényekkel s mindazzal, amit oly ragyogó egyszerűséggel szokott plakátjain visszaadni. Hohlweinnek sikerült a plakátot alkotóelemeihez: a betűhöz és a tárgyiasan ábrázolt képhez visszavezetni s ez olyan erény, amelyet igazán csak a célszerű plakát méltánylói, a hirdetők értenek meg. Egy jó Hohlwein-plakát ma már csaknem biztos sikert jelent a német gyáros árújára nézve. Ez a nagy munka, amelyet a Berlinben működő *Phönix*-kiadóvállalat jelentetett meg, nemcsak a gyűjtők öröme lesz, de tanulsága a grafikusoknak, reklámfogyasztóknak is.

LOEBER, J. A. DAS BATIKEN. EINE BLÜTE INDONESISCHEN KUNSTLEBENS. *Oldenburg i/O., Gerhard Stalling, 1926.* Indiának és a Csendes-oceán szigeteinek lakói kitünően értettek ruhájuk szöveteinek díszítéséhez. Valamennyi eljárás között, mellyel ezt a céljukat elérték, első helyen áll a batik. A batik hazája Jáva szigete, ahol különösen az úrinők nagy szorgalommal és gyakorlattal űzik a batikolást. Az első, ki a jávai batikkal irodalmilag foglalkozott, Sir Thomas Stamford Raffles volt „History of Java" című, Londonban 1817-ben megjelent művében. 1872-ben Semarangban jelent meg egy jávai nyelven írott leírás a batikról, mely 1877-ben S. C. I. W. van Musschenbrock holland fordításában Leidenben jelent meg. 1900-ban G. P. Rouffaer és dr. H. Juynboll adtak ki egy monografiát a batikról. Ezt követte 1916-ban J. E. Jasper „De inlandsche kunstnijverheid in Nederlandsch Indië. De batikkunst" című alapvető munkája. Német nyelven az első összefoglaló publikáció a jávai batikról Loebernek jelen műve. A batik szó voltaképen írást, rajzolást, különleges értelemben viasszal szövetre való rajzolást jelent. Lényege abban áll, hogy a szövet azon részeit, melyeket a festéktől meg akarnak óvni, viasszal födik be s ennek folytán színes alapon fehér rajzot nyernek. Jávában majdnem kizárólag pamutszöveten batikolnak, míg másutt leginkább selyemszöveten. A batikolandó szövetet forrás- vagy folyóvízben kimossák s azután kifőzik, szárítják s miután minden varrási munkát elvégeznek, két héten át naponta többször átgyúrják vagy főzik a szövetet ricinusolajban, majd a napon szárítják s utána a fölösleges olaj eltávolítása céljából lúgban kimossák. Az ilyképen preparált szövet krémszínű fényt nyer, tapintása kissé zsíros s a fogása puha. Ezután, hogy a viaszfödésre alkalmassá tegyék a szövetet, rizskeményítővel dolgozzák meg, szárítják s kisimítják. A díszítmény felrajzolásának a módja lényeges eltéréseket tüntet fel az Európában használt eljárási módoktól. A jávai nők guggolva batikolnak, a szövetet nem fektetik szilárd alapra, hanem egy állványon átvetik, az egyik oldalon súlyt erősítenek rá, a másikat a balkézben tartva dolgozva. A vonalak, kisebb sérülések fedésére Jávában a tyanting nevű szerszámot használják. Ez egy bambusznádnyéllel s kis csővel ellátott, vékony vörösrézpléhből készült kis tégely, amelybe egy fazékban folyékonnyá olvasztott viaszt öntenek. A kis cső végén kifolyó viasszal rajzolják a díszítmény vonalait a szövetre. Mikor nagyobb felületeket kell viasszal befödni, akkor egy kis lapos fapálca végét vászonrongyocskával körülkötik s forró viaszba mártva kenik a szövetre a viaszt. A viaszt is preparálják használat előtt. A méhviaszból melegítés által távolítják el a fölösleges vízmennyiséget. A viaszt megolvasztják s addig hevítik, míg erősen gőzölögni kezd, azután leveszik a tűzről, nehogy törékennyé váljék, majd 1/3 rész gyantát kevernek hozzá, hogy keménységét fokozzák. Az eljárás további folyamán a szövetre való rajzolás következik, ami irónnal vagy szénnel történik olyképen, hogy a beosztást és az ornemens nagy vonalait rajzolják fel. A kellő gyakorlattal még nem rendelkező jávai nők az ismétlődő mintákat egyszerűen átpauzálják. Ha a szövet egyik oldalával készen vannak, akkor megfordítják s ugyanúgy kezelik a másik oldalát. A batikolásnál a finom rajz veszi igénybe a legtöbb munkát s időt s nagy gyakorlottságot kíván. Mint Elő-Indiában, úgy Jávában is az európai konkurrenciával szemben a nyomódúccal való eljárást is igénybe vették, melynél azonban az egyén ízlése, művészi tudása nem érvényesülhetett. Ezután a megbatikolt szövetet meg festették. Ha a szövetet több színűre akarják festeni, akkor a már megtestett vászonnak azon részeit födik be viasszal, amelyekről azt akarják, hogy színüket megtartsák. Ahol pedig más színűre akarják festeni a szövetet, ott előbb eltávolítják a régi viaszt. Valamennyi festési eljárás közül a legrégibb az indigó-festés. Ezt a festékanyagot az Indiában honos Indigo tinctoria nevű növény szolgáltatja. Ezt a festékanyagot ma már vegyi úton is előállítják. Miután az indigókék vízben nem oldódik, azért azt vegyi úton indigófehérre változtatják s az ebből készült festékfürdőbe mártják a szövetet. Az indigókéket tartalmazó oldat barnássárga, de a belemártott szövet kezdetben halványzöldszínű lesz s később kékszínűre változik. Ennél komplikáltabb

WILFINGER Mihály gyöngyösi kőművespallér.
1782-ben adják ki Gyöngyösön polgárjog ~~jax~~
levelét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Wilfinger Mihály, kőművesmester

Gyöngyösön 1782-ben kapja meg polgárlevelét.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418. old.

Wilfinger Rezső

Művezető

Einúsk 1912/13. 21. l.

Wilfinger Rezső

1912–13. a bútor-
művesség műveretője

Építész 1930. 78. l.

WILHALBEN, Lorenz (Wilhelm)

1665 Posen

An 1997 219.

WILHEIM Ferenc asztalos

1897, Pécs, Szerecsen-patika neveltje
berendezése (Hoffmann Károllyal)

Vida 1996 68. és ill

1012. CSERI Miklós: Füzér, Tájház. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok, 1984 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 162.)
1013. CSONTOS Csaba: Keszthely, Helikon Kastélymúzeum (volt Festetics-kastély). = Műszaki Tervezés, 28, 1988, 4-6. 26-36. ill.
1014. CSUKÁS Györgyi: Palotaváros Skanzen, Székesfehérvár, Rác utca. = Néprajzi Hírek, 17 (1988) 68-69. ill.
1015. A. CZÉTÉNYI Piroska: Fővárosi Galéria Óbudán. = Művészet, 24, 1983, 7. 44-45. ill.
1016. A. CZÉTÉNYI Piroska: Kastélymúzeum Óbudán [Zichy-kastély]. = Magyar Építőipar, 36 (1987) 472-476. ill.
1017. A. CZÉTÉNYI Piroska: Óbuda műemléki együttes: Varga Imre kiállítóháza. = Műemlékvédelem, 29 (1985) 102-109. ill.
1018. DEÁK László - KAPOSVÁRI Gyula: [Kunhegyes, Sóház]. Kunhegyes, Nagyközségi Tanács, 1985 8 p., ill.
1019. DERCSÉNYI Balázs: Barokk palota a várban. Bp., Képzőművészeti, 1976 62 p., ill. (Műelemzés)
1020. DERCSÉNYI Dezső: A pécsi kripta [Szt. István tér, Káptalani levéltár és plébánia, Kanonoki-püspöki kripta]. = Művészet 27, 1986, 2. 42-43. ill.
1021. DERCSÉNYI Pál: Szent Flórián Hotel, Mosonmagyaróvár [Schulz-malom]. = Magyar Építőipar, 39 (1990) 26-27. ill.
1022. DOMONKOS Ottó: Pápa, Kékfestő Múzeum. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok, 1984 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 205.)
1023. DOMONKOS Ottó: Sopron, Pékmúzeum. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok, 1982 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 105.)
1024. DRAGONITS Tamás: A pápóci XIV. századi Ágostonrendi kolostor új funkciója. = Műemlékvédelem, 23

Wilheim Ilona

Wilhelm Ilona iparművésznő,
VII. Erzsébet-krt 50. 421-619

Bptávb 1940 szept.

A SOCIETÀ UNGHERESE-ITALIANA

RVINO

', I., Horthy Miklós-út 49

ZAMBRA.)

Wilhelm Vilmos

200 k államsegély

Értesítés 1908/9.

13. l.

—536 (1)
535. Pállik Béla.
Sz. Nagyszentmihályva 1845
1908 jul

535
~~535~~. Mészöly Géza.

Derékig látható, ~~és~~ és kissé balra
haja, szemöldöke, szeme, bajusza és
ujja alól kézelője kilátszik, bárso
átvetve és elől összefogva hordja. J

Vászon, méretei 78.5: 68 c
Festette: Pallik Béla.
Vétetett 1895: I. 23-án a
Elszámoltatott az 1895: IV
1895: XII. 30-án (326/95).
Az elszámolást tudomásul v
(218/96).

535 (4

904: √3.

Wilhelm Andrea gyermekrajzoló

jutalmat kapott a budapesti
nemzetközi esperantó gyermekrajz kiállí-
tásson

Magyar Nemzet
1969 május 25

MDK

Wilhelm Andrea, gyermekrajzoló

Budapesti VIII. ker. tanuló. III. díjat nyert a Tomori utcai ált. isk.-ban megrendezett kiállításon.

–: Megnyitották a nemzetközi esperantó gyermekrajz-kiállítást 12.

Népszabadság, Bp. 1969. május 25.

Wilheim András,

AMÉSZ vesteriskola előadásai.

V. ciklus 1978-80.

Wilheim András: Új zenei irányzatok (az utolsó 15 év).

VI. ciklus, 1980-82. Új zenei törekvések.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, 4-old.

M.D.K.

Wilhelm család, fazekasok

A XIX. században tünnek fel Baján. Az első, Wilhelm József, szül. 1819-ben. 101.o.

J. István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesítő. A Néprajzi Múzeum Évkönyve. XLVI. 1964. Bpest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

Wilhelm Christian

verin

l Hendviselet

169 l.

Wilhelm Dilich

a Hoefnagel rézkarcához egri előképet rajzolt.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. kötet. Magyarország műemlékei topografiája VIII. kötet, Budapest, 1972 7790

361

Wilhelm Ella

zongorművész

l.

Művészi Igaz.

1906. 91. l.

FORGALOMBA HOZZA: FOX FI

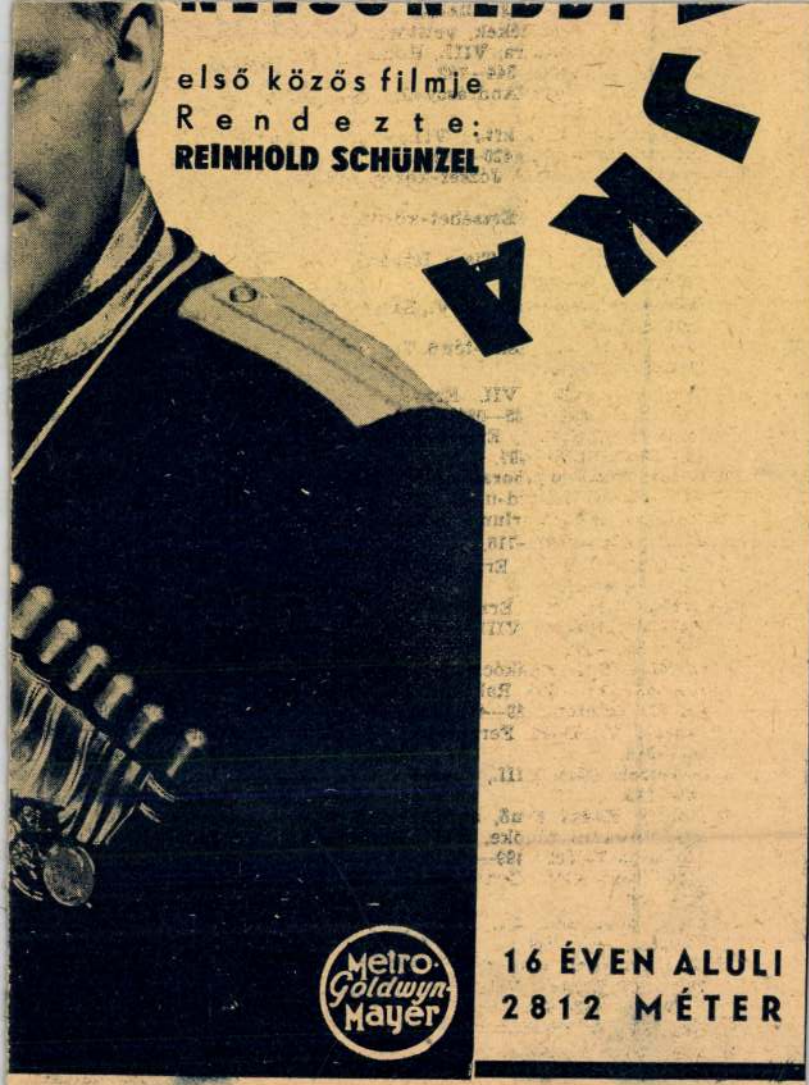

16 ÉVEN ALULI
2812 MÉTER

WILHELM, Gustav, pozsonyi üvegesegéd

G.W., Glasergesell, † 19 éves korában, Pozsony, 1841 január 20. (1841, 36 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Wilhelm Gyula

művéső

1884-85

Éimisk 1930

90.-

mint ötvös

1885-87.

u.o. 90.-

etü Bizottság !

Gyülevészi István ref.lelkész urnak
ő levelét szives intézkedés végett tisz-

Mély tisztelettel

bizotts.tag

WILHELM, Heinrich szobran (Regensburg)

A Pálffyaknak dolgozik Persaybon, 1637

An 1997 249

Divék Kastély

Sajátságos elrendezésű XVI. századbeli, késő patkót formáló három szárnyú épület, hátsó hor négyszögletes toronnyal, főhomlokzatából kiugró emeleti hengeres sarokerkélyekkel. Kapuja XVI ormában hármas címerrel; az egyiknek pajzsá félhold fölött három pólya a pajzs mellett A. B. másik ágaskodó szarvast ábrázol B. V., a harma kutyán I. S. betűkkel. Az utóbbi kettő alatt évszám A tető Mansarde rendszerű, az ablakokon XVI vasrácsozatok.

Felsőstubnya R. k. pléb. templom

Jacobus Wilhelm

habán név

1665-1680 között

Román János A Habánok Sárospatakon

Sárospatak 1959

28

M.D.K.

Wilhelm József, fazekasmester

Baján dolgozott. Az 181 -ben született Wilhelm József fazekasmesternek a fia. 102. 8.ábra.

J. István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Évkönyve. XLVI. 1964. Bpest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

JACOB W I L H E L M , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 286.- Herr JACOB W I L H E L M
Felvétel ideje: 1811. 16. Sept.
Hová Vették fel: Vaschvar,/Vasvár/. 159.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

WILHELM, Johann kartbergi szobrai

Szombathely, Szt. Márton-templom, főoltár

MÉrt 2001. 232 skl.

M.D.K.

Wilhelm József, fazekasmester

Baján dolgozott. Szül. 1818-ban. Neves mester volt.
102. o. 8. ábra.

J. István Erzsébet: Bárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Évkönyve. XLVI.
1964. Bpest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

Sulyok István	7oo. 1929. VIII. 23.
Szakács Imre	756. 193o. III. 25.
	779. 193o. VIII. 28.
Szántó Rezső	364. /1921. IV. 24. előtt/
	729. 193o. I. 5.
	741. 193o. I. 18.
Szappanos Gyula	369. 1921. VI. 17.
Szegő Gyula	523. 1925. I. 6.
Takács József	361. 1921. IV. 11.
Tihanyi Lajos	34o. 192o. II. 4.
Tolnai Arnold	53o. 1925. VIII. 23.
	586. 1927. V. 2.
Tolnai Károly	396. /1921./ XII. 2.
	399. /1921./ XII. 27.
	454. /1922./ XII. 21.
	459. /1923./ II. 23.
	462. /1923./ III. 3o.
	464. /1923./ IV. 19.
	476. /1923. VII. 18./
	485. /1923./ IX. 28.
	491. /1923./ XI. 12.
	494. /1923./ XII. 15.
	496. /1923./ XII. 29.
	5o1. /1924./ II. 16.
	5o5. /1924./ IV. 5.
	51o. /1924./ IX. 1.
	511. /1924./ IX. 7.
	529. /1925./ VI. 9.
	531. /1925./ IX. 4.

WILHELM KÁROLY

L. DÉG VILHELM

Wilhelm, Ch

II. József. 10595.

Gyermekkorában.

A jobbra fordult lovon ülő gyermek kivont karddal, forgós kalpaggal, magyar ruhában és jobbvállra vetett prémes mentével van ábrázolva. A háttér hegyes vidék a Duna mentén erőddel. Felirata:

JOSEPHVS BENEDICTVS AVGVSTVS
JOHANNES ANTONIVS MICHAEL ADAM
Archi-Dux Austriae,
Nat: 13 Martÿ Ao. 1741.

legalól balra: C.P.S.C. Maj.
középütt: Christian Wilhelm sculps.
jobbra: Mart. Engelbrecht Excud. A.V.

Szines rm., már. a vk. 25.5: 17.5 cm.

MDK

Wilhelm Lujza

"Tanulmányfej", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm. Kiáll. 1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 9.I.

WILHEIM Lujza festő

OMIKE 1909-1944 299,301

WILHELM, /Vilhelm/ Mátyás gyöngyösi asztalos. 1754-ben a Bertalan templomon dolgozik és 1756-ban „szent templomunk sekrestye almáriumáért" 24 frt-ot vesz föl. /Gyöngyösi Városi Tanács jegyzőkönyvei./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

M.D.K.

Wilhelm (Vilhelm) Mátyás, gyöngösi asztalos

1754-ben a Bertalan templomban dolgozik. 1756-ban „szent templomunk ~~almáriumáért~~ "sekrestye almáriumáért" 24 formtót vesz fel.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418 old.

Wilhelm Mátyás

asztalos

készítette az alábbi

templom ujjáépített

szentélyének asztalos

munkáit a XVIII

sz. közepén

Csem Bárt Gyöngyös

12. l.

Wilhelm Pál
festő.

Marosvásárhelyen él és alkot
a művész.

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai
Nők Lapja, 1971. ápr. – 17 szám.

Wilhelm Thoman

habán farekas C.

A Műgyűjtő

1928. 146. l.

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

941 1917 szám

Érk.: 917 év XI 19 hó n.

Másolat.

R. 44.784/1917.

Zólyom vármegye t

Múlt évi december
felterjesztésére értesitem,
rézsisakjának, továbbá a vár
és az ezen lévő csatornák ké
tekintettel ezek művészi bec
miniszter urral egyetértőleg

A vártemplom egyéb
tetők és támasztó pillérek s
alsó részén ferdén emelkedő
ténelmi, sem művészi értékke
mentem fel.

Wilhelm Vilmos

festō

1907 - 9.

Eimisk 1930

90. l.

Edelény 1930 aug. 15.

Méltóságos Professzor Úr!

Schulek János műépítész úr helyettese arról értesített, hogy ő csak aug. hó végén jön haza külföldről. Nemrégiben beadványt intéztem az Orsz. Műemlékbizottsághoz, hogy Schulek úr akadályoztatása esetén más valaki küldessék ki a templomunk bejárati ajtajának megtervezésére. De eddig intézkedés nem történt.

Mintán a vakolás munkáját tekintettel a közelgő őszi rövid napokra már pár nap mul-

Wilhelm Vilmos

alakvajzban II. dij.

Értimusk 1908/9

12. l.

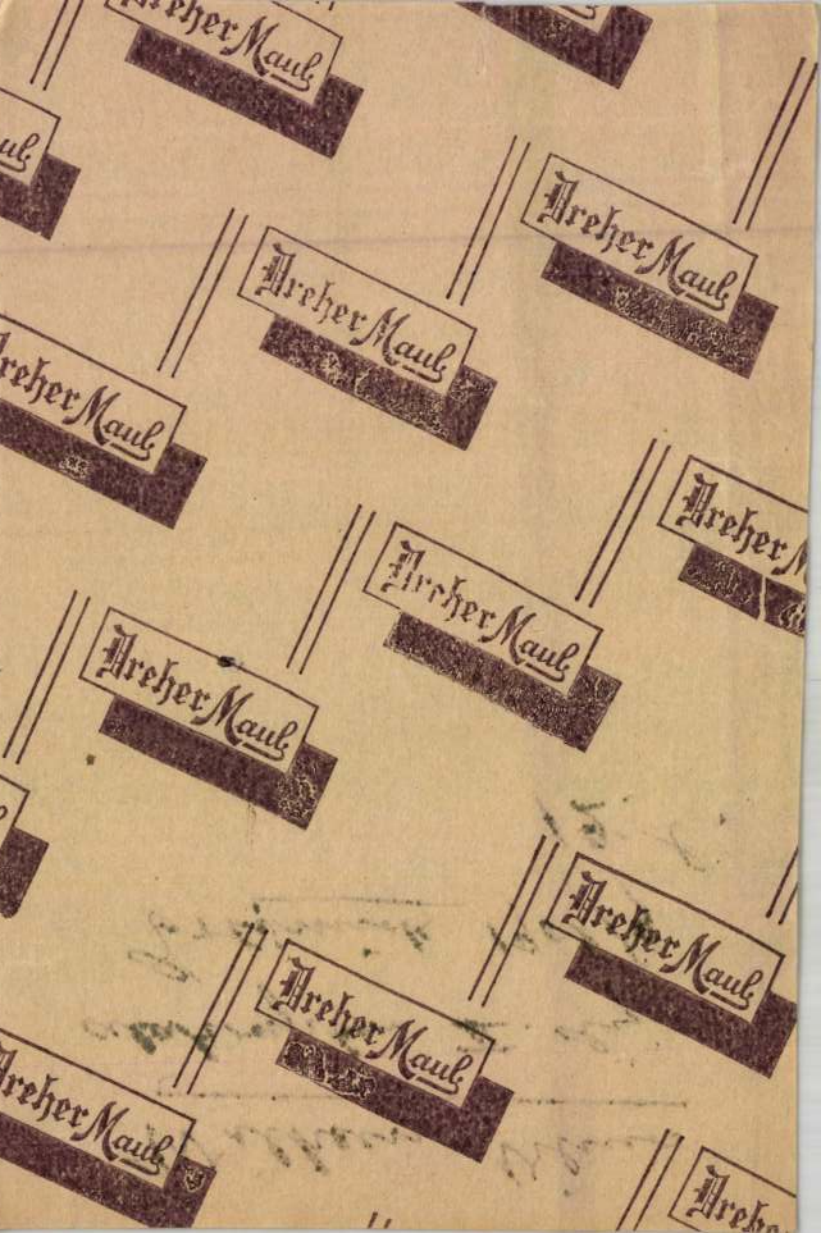
Dreher Maul

Wilhelmb Gizella: Thaw Mór

(aradi Nóra ismertetése)

Művért, 1954. 2 sz. 310 l.

Wilsch Karoly

1877/78

Ferkèpzomfoiskèvk

148.

a történelmi órákban. Pegyvértársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
irsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
talandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
t, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wilidka Lajos és Hufnagel Imre MDK

szobrászok

készitették a delenyői rk. tpl. asztalos és szobr. munkáit 1905óben.

Nagy Géza: Első fogad.tpl. Erzsébet kirné eml. Bp. 1905. 29. l.

K

~~Hufnagel Imre~~

~~antalos és~~

Wilidka Lajos

(a (bpesti) Rétay és Benedek cég alkalmazottai ??) nobrán

készítettek az edelényi rk. templom antalos és nobrán munkáit 1905-ben ban.

Nagy Géza: Első fogadalmi templom Erzsébet királyné emlékére. Bp. 1905.

29. l.

P

Budapest, 1927. február 8.

lt Vandraskó Ur !

pótlólag még egy képet, néhai báró
lügyelőnknek nem valami sikerült portré-
gis érték. A festék kezd róla, amint utó-
hálára kötelezne, ha megkérné Szentivá-
nne szives ezt is kezelésbe venni. -
öszönöm.
ztatott a küldönc útján tudatni velem
tala után igényelt honoráriumának össze-
tal közölni sziveskednék.

sztelettel és szives üdvözlettel

egyetemes főtitkár.

Wilhelm Leibl

neue emlitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

327. old.

WILHELM LEIBL, festő

XIX. századi nagynémet festő. Hollósy Simonon keresztül, aki sokat dolgozott Münchenben, hatással volt a nagybányaiakra is. 242. old.

HORVÁTH JÓZSEF: Életem útja 239. old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXV. évf. 1971. Sopron

Wilhelm Lujza

festő

VII. Nagyatádi Szabó u. 33

MKSz 1947

MDK

Wilhelm Lujza

Csendélet

M. Képzőm. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs, 1946. dec.

MDK

Wilhelm Lujza, festö.

Almás csendélet. Vizf.

Alkotás Művészház XXXVI. kiáll. Őszi tárlat. 1947. szept.
Kat.

MDK

Wilhelm,

Mayer u. Wilhelm/Stuttgart.

Mellkép. Plakettek.
Alul tábla irással. Eletrajzi adatok.
Jelzése nincs. 1903.

Andorfer u. Epstein: Musica in nummis.
Wien. 1907. 173.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern". Jahrg. 1936. Hft.2. S. 63

MDK

MDK

Wilhelm Lujza, festő

Onuke. - III. Képrőm. - kiall. - 1942 jan. - Tm.

Wilhelm Lujza festő. MDK.

Neve szerepel a kiállítók közöt.

Nikelszky Géza: „Bpesti és pécsi képzőmű vészet ejutes csoportkiállítása"

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 8. 8. l.

MDK

Wilhelm Lujza

Tanulmányfej, of.

Virágok, of.

OMIKE IV. kiáll. 1943. ápr.

Wilhelm Lujza

festő

Szombathely

l.

Irott Kő

1936. 152. l.

Bőrkabátok,

ÁLLANDÓ NA

GJOBB BŐRRUHA
BÓIM RÉVÉN MÓ-
MBAN VAN ELSŐ-
RENDŰ OLCSÓ
ÉSES DIVATOS

Bőrruházati

önlegességeket

ITENI, AKÁR 48 ÓRA
ALATT

ÚS RAKTÁR

T GYÁRTMÁNYU
T-, SAPKA- ÉS MIN-
TÉLE BŐRRUHÁZATI
NFEKCIÓHOZ
SZÜKSÉGES

RÁRUKBAN

MDK

Wilhelm Lujza

"Tanulmányfej", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig.9.o.

MDK

Wilhelm Lujza ,festö

Almás csendélet. Vizf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II Sza/bad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 2o.l.

Wilheim Károly, festőművész

A Műcsarnokban rendezték meg az országos tárlatot, melyen szerepel Wilheim Károly spanyol mesterektől tanult, egyre határozottabban körvonalazódó maró szatírája.
[említve].

Wágner István: Élményre várva.
Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 7. old.

Wilheim Károly, plastőművész

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum Képtárában megnyílt a 21. nyári tárlat, mely aug. 20-ig tekinthető meg. A földszinten láthatók a pályázat díjnyertes művei. Körtük van Wilheim Károly, Markos György alkotása is.

TV-Híradó 2.

1980. júl. 22. Televízió 2. műsor, 21.10 /Ané/.

Wilhelm Károly

Marosvásárhelyről és akat.

Ladányi Mihály: Jegyzetek a romániai magyar képzőművészetről,

Nálc Lapja, 1941. ápr. 24.

Wilhelm Kaźdy

Az őszi

Regi.

Kovacs 1970. május 661. oldal.

Wilhelm Károly festő

WILHELM KÁROLY erdélyi származású festőművész alkotásaiból nyílt tárlat pénteken a Vigadó Galériában. A művész képein a keleti kultúra, a keleti mitológia és mesevilág hatása nyilvánul meg. A tárlat szeptember 4-ig látogatható.

Népszabadság, 1988. aug. 6.

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
1988. augusztus 5-én
17 órára
a Vigadó Galériába

WILHELM KÁROLY

festőművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
SVÁBY LAJOS
festő
Munkácsy-díjas,
Érdemes művész

Megtekinthető:
szeptember 4-ig
hétfő kivételével
naponta 10.00–18.00 óráig

88-609 Dorogi Nyomda KFT

Wilfinger Béla

ötvös

Pásztorbot, a gödöllői premontrei rend tulajdona.

Magyar Meyer Antal terve után készítette fenti –

Örökmecses, domborított ezüstből, Nagy István terve után készítette fenti

Kiállítva az egyházművészeti kiállításon.

Repr.

Magyar Sparmüvenet

1926. 165. l.

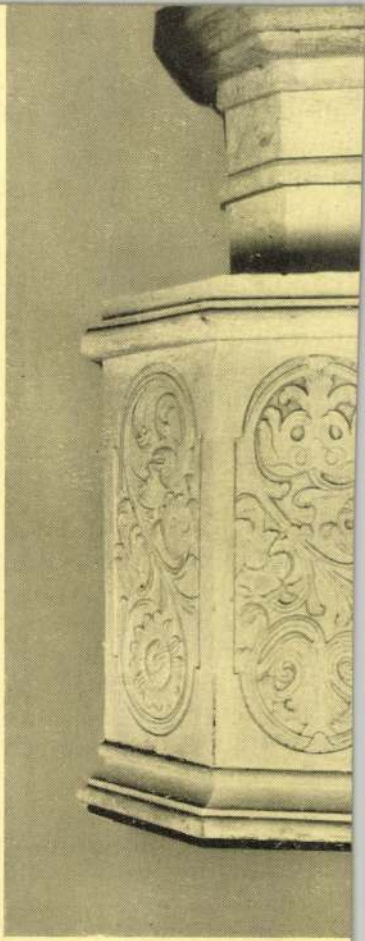

Wilidika Lajos

5

BEOCSINI CÉMENTGYÁRI UNIO RÉSZV.-TÁRS.

Központi igazgatóság: Budapest, V., Alkotmány-u. 10.
Gyárak: Beocsin (Szerém m.) Vasút-, hajó- és távird.-áll.

Szavatolunk a szabványokat messze fölülmúló minőségért. — Portlandcementünk a szabványszerű 28 napos szilárdságot már 3 nap mulva éri el. — Gyártási képesség: 2,200.000 q portlandcement, 1,000.000 q románcement.

ZSOLNAI CÉMENT- és MÉSZGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Központi igazgatóság: Budapest, V., Alkotmány-u. 10.
Gyár: Litvamező (Zsolna mellett). Vasútállomás.

Ajánljuk az építtető körök figyelmébe hogy új gyárunkat 6000 vaggon portlandcement gyártási képességgel üzembe helyeztük. — A forgalomba kerülő cement elsőrangú minőségű és már 3 nap mulva eléri a szabványszerű 28 napos szilárdságot.

TÓTH FERENC
MÁZOLÓMESTER

BUDAPEST, VIII.,
JÓZSEF-UTCA 25. SZÁM.

REPRODUKÁLÓ MŰINTÉZET
ÁRU- LÉS JEGY
WESSELY LIPÓT ÉS TÁRSA

BUDAPEST
V. Dorottya-u. 11
készít
KLISÉKET
mindennemü képes nyomtatványokhoz a legjobb kivitelben
AUTOTYPIA · CHROMOTYPIA
FOTOTYPIA ≡ FOTOLITO
MINDENNEMŰ RAJZOKAT
HÁZON KIVÜLI FELVÉTELEK
TELEFON 98-82.

Rákos Manó
szobrász

Budapest VII, Bálint-u. 9.
(Saját ház.)

KÉSZIT:
Mindennemü gipsz-, kő-, műkő-, stuccatur-, RABITZ-mümárvány munkákat.

TELEFON 75-60

Siemens-féle drótüveg

Csaknem teljesen fehér színben

különféle vastagságban és méretben, sík és bordázott kivitelben 1893. óta használatban, néhány ezer épületen vált be. Szilárdsága felülmulhatatlan. Nem törik, nem vakul, teljes biztonságot nyújt tüzveszély ellen. A 4—5 mm. vastag műhelyablakok stb. céljaira. 6—7—10 mm. vastag mindenféle tetőfedéshez, 15—30 mm. vastag padozatok stb. céljaira használatos. Egyéb gyártmányaink: különféle palack, palackzár (emelő- és kengyelszerkezetü), fedélcserép, padozatüveg, fuvott és préselt üreges üvegtégla, üvegbetü-cégtáblához. Belga- és közönséges táblaüveg.

Csaknem teljesen fehér színben

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie, vorm. FRIEDR. SIEMENS
Neusattl, Elbogen mellett (Csehország). Képviseli: **Bolgár Pál**, Budapest, V., Aulich-utca 8.

LEPTER JÁNOS

ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS, VASSZERKEZET
ÉS ACÉLGÖRREDŐNY-GYÁRA

BUDAPEST, X. ker., Asztalos-Sándor-u. 16.

Készít: Görredőnyöket, napellenző gépezeteket és minden az építkezési szakmába vágó lakatosmunkákat.

Magyar gyártmány! Telefon 55—22

CZIRER LAJOS

első magyar papirkeret (passepartout) műintézete villamos erőre berendezve
Budapest, VII., Dob-utca 10.
Telefonszám: 13—48 :: Telefonszám: 13—48

HUFNAGEL IMRE

Telefon 103—23. **épületasztalosgyára** Telefon 103 23.

Budapest, V., Csáky-utca 15.

WILIDKA LAJOS

SZOBRÁSZ FENNÁLL 1890 ÓTA

BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 36.

Elvállal mindennemű díszmunkákat, úgymint: gipsz-, kő-, műkő-, rabitz-, stuccatur-, műmárvány-, stucco-menyezetek, kávéház, szállodák és templomok klasszikus és modern kivitelben

Ujlaki tégla- és mészégető részv.-társaság Budapest,

Telefonszám: 74—30 és 74—31.

:: Központi iroda ::
V., Akadémia-utca 9.

Tetőcserépgyára szállít: hódfarkú hornyolt és francia tetőcserepet. — Téglagyára szállít: falburkoló dísztéglát és lapokat, „Reform" választófaltéglát, továbbá keménytéglát. — Terméskőbányáiból szállít: követ cyklopfal építéshez és alapozáshoz; zúzott követ. — Mészégető telepe termel: budai zsiros meszet. — Műhabarcsgyára termel érdes dunahomokból készült műhabarcsot.

Magyar Építőművészet
1910. 8. 24.

Wilimek Henrik

Kisplasztikus

1903-4-

Gimisk 1930

90.l-

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS FELÜGYELŐSÉGA
388 1930 szám
Érk.: 1930 év VIII. hó 25 n.

Wilk Ottó

műegyetemi tanonc

6 elemi, 5 ipariv.

10 hónap, jeles eredm.

Tanár Györgyi Kálmán

Ipariskola 1898

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Wilke (Vilke Berlini) Johann

Lakatos, 1770-ben történik említés róla, nevét Berliner János Vilkónak írja. 1775-1777. Hadad. Wesselényi kastélyban dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

3291.

Wilke Johann

berlini származású, de kolozsváron élő lakatosmester végezte 1775-től kezdve a lakatosmunkákat a hadadi Wesselényi kastélyon.

B. Nagy Margit: Renesszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

1831

Wilke, Karl Alexander (1879-1954)

„Tavaz" o.v. 71x55 cm

s.l.b.: K.A. Wilke Védett.

kiállítási ár: 6000 ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

John Wilkes,
Gerle János: A szellem erős, de a hirkötés nem követik.

1. John Wilkes: Víztisztító medencesor, Järna. 1970-es évek

Magyar Építőművészet,
1988., 2., 52-old.

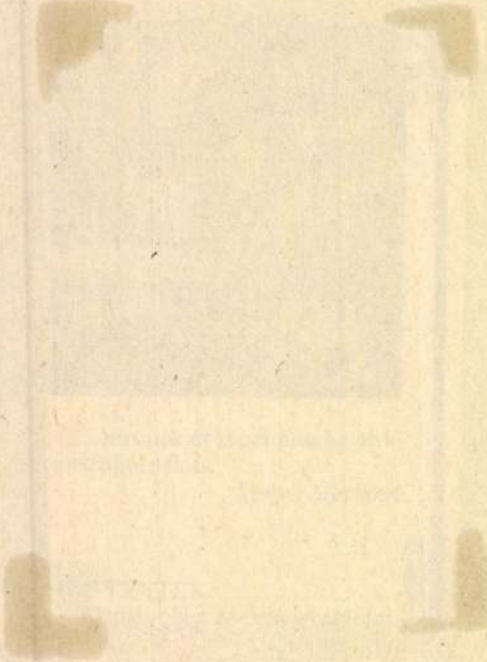

Wiligut Ferenc

budai pecsétmetsző

Schams Ofen

384. l.

Wiligut Ferenc

budai pecsétmetsző

1822.

l.

Schams

Vollst. Beschr.

Ofen.

384. l

elmélyítésére július elejétől augusztus közepéig Finnországban tartózkodott.

Dr. Kerekes József (1911, Miskolc, ref.), egyetemi földrajzi intézeti díjtalan gyakornok, Budapestről (Cholnoky professzor), morfológiai kutatásokat végzett, 400 P kutató ösztöndíjjal. A Bükkhegységet az Eger és Tárkány patakvízgyüjtő területét tanulmányozta. A Budai hegységben is folytatott morfológiai tanulmányokat. Ösztöndíjas éve alatt a következő cikkei jelentek meg: „Megjegyzések a zsombolyok keletkezésének kérdéséhez" (Barlangvilág, Vol. VII. 1—2. p. 13—17, 1937), „Bibliographica Spelaeologica Hungarica, I. és III. (u. o.) Vol. VII. 3—4. p. 49—52. 1937. és Vol. VIII. 1938.), „Természetvédelem" (Magyar Turista Élet, Vol. VI. 11. szám, p. 12. 1938.), „Az egerkörnyéki barlangvidék kialakulása" (Barlangkutatás, Vol. XVI. 1 füz. p. 90—137. 1938.), „Fosszilis tundratalaj a Bükkben" (Földrajzi Közlemények, Vol. LXVI. 1938.).

Dr. Lakó György (1908, Jánoshalma, Bácsbodrog m., róm. kat.), jászapáti gimnáziumi helyettes tanár, finn-ugor nyelvészeti tanulmányait (Zsirai professzor) folytatta 400 pengős kutatási ösztöndíjjal. Rendezte régebben gyűjtött lapp nyelvanyagát, nyelvészeti cikket

Willigut

budai vérőmester

l.

Wallentinyi

Ferencz levelei.

247, 273, 274 l.

Peregriny János.)

TARTA

I. FESTMÉ

a) A festmények:

1. jegyzéke .....
2. leírása .....

b) A miniatureök:

1. jegyzéke .....
2. leírása .....

II. GRAFIKAI S

a) Az aquarellek és rajzok:

1. jegyzéke .....
2. leírása .....

Wilidka Lajos 159 szobrász
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Wiligelmus

olan nobrin

l.

Gerevich romankorieuel

172, 173, 175, 176. l.

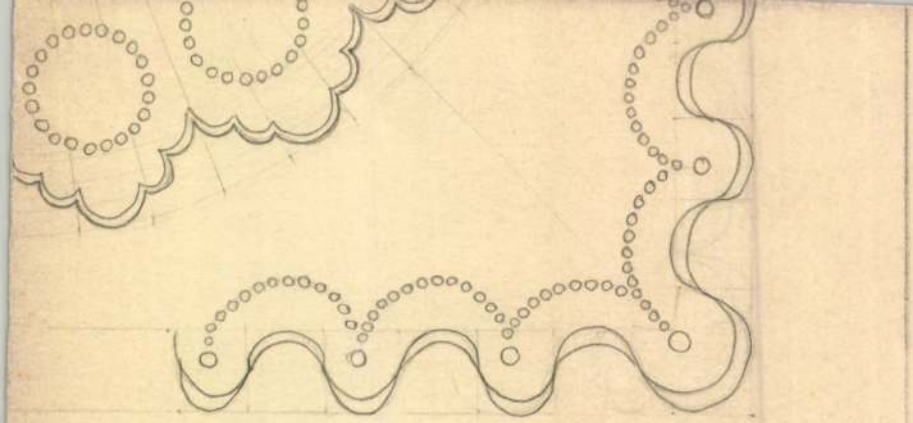

SZENTIVÁNYI JOLÁN

MONOPOL

Wiliguth (Viliguth) Jós.

ötvös

1828 Buda, Tabán

Kapmagyarországi ötvösök 481.

T. 6579.

Bridge of Boats vezet az innenső
ɔz, a háttérben a Turkisch Caval-
isch Camp tábori sátrai láthatók,
al Army elhelyezését szemléljük.
es keretben:

ZENTA
P. Eugene
397.

5: 44.5 cm.
y history of Prince Eugene,

Wiligut

budai visönester a XIX
ztarál 20 as évesben
[illegible]

FIROD.

Meller Ferenc. 2/3

Willigut József

ötv.

Könnapy ötvj. 352.12

Willigut József
ötvös Buda
Kőmagyötvj. 60. l.

x) Wurtzinger József
budai ötvös

Emlékmű/Negatív/Pozitív/Szökőkút

Megnyitó: szeptember 10-én, pénteken 18.00 órakor

A Nemzeti Kulturális Alapprogram, a British Council és a Balogh Bertalan Művészeti Alapítvány támogatásával.

Megtekinthető: 2004. október 13-ig, hétfőtől szombatig 10-18 óra között.

DAVID WILKINSON

Monument/Negative/Positive/Fountain

Opening on Friday, 10 September at 6 pm.

With the kind support of National Cultural Fund, British Council and Balogh Bertalan Art Foundation.

The exhibition is on view until 13 October 2004, Monday to Saturday, from 10 a.m. to 6 pm.

Budapest V., Dorottya u. 8. +36 1 266 0877 dorottya_galeria@axelero.hu www.ernstmuzeum.hu

AZ ERNST MÚZEUM DOROTTYA GALÉRIÁJA ■ BUDAPEST ■

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

BRITISH COUNCIL Hungary

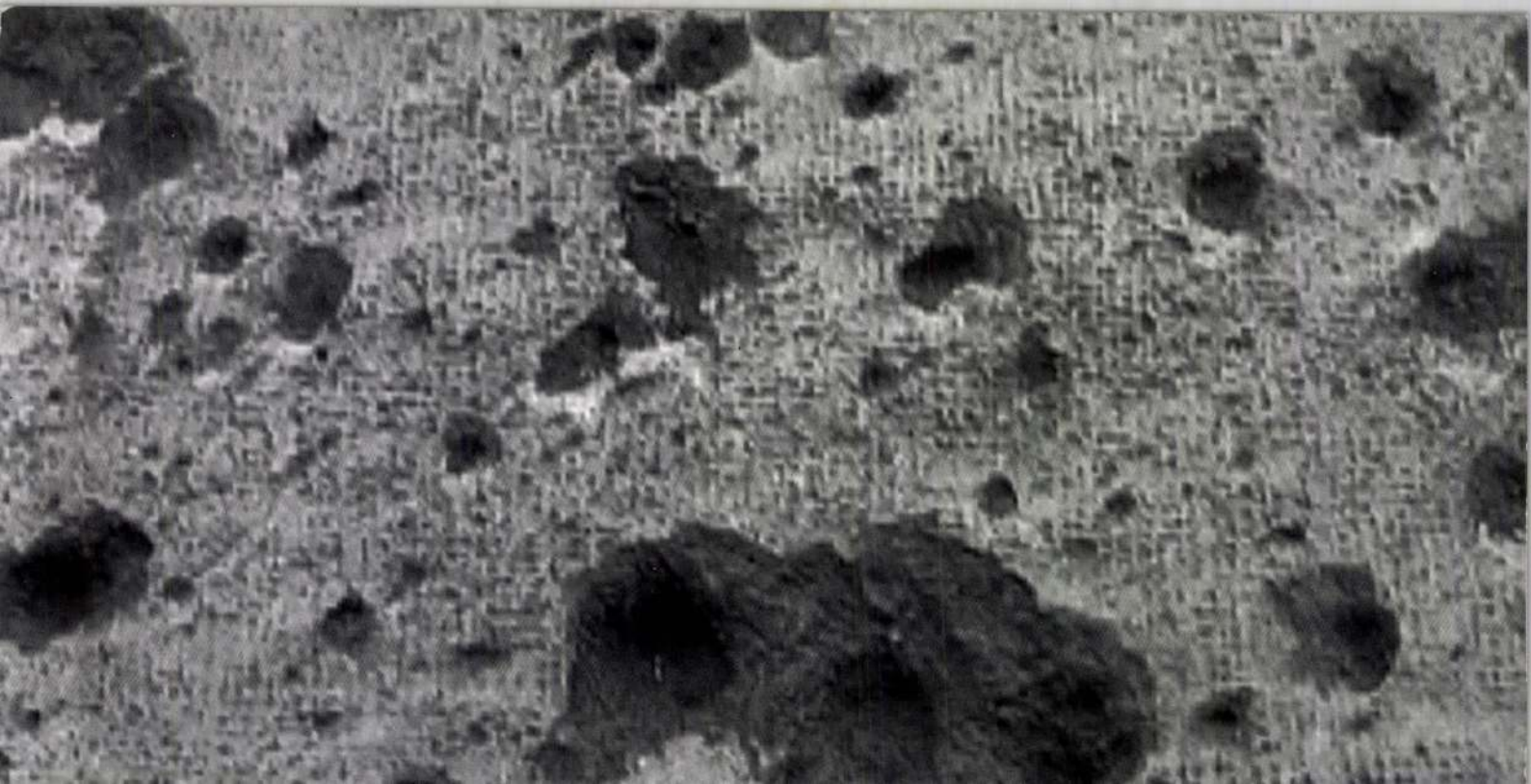

Emlékmű/Negatív/Pozitív/Szökőkút

David Robin Wilkinson

kiállítása az Ernst Múzeum Dorottya Galériájában

2004. szeptember 10 – október 13.

David Wilkinson londoni képzőművész jelenleg Budapesten él és dolgozik. Önálló kiállítása a Dorottya Galériában a budapesti Építészet Hónapja rendezvény-sorozat keretében kerül megrendezésre. A művész Budapest utcáin sétálva talált olyan épületekre, melyek a második világháború és az 1956-os forradalom alatt keletkezett golyó lyukakkal vannak borítva. Mondhatnánk sebzett, lyukasztott, sebesült épületek ezek, az építészetet emberi testként, illetve a testet szolgáló, azt körülvevő szobrászatként értelmezve. Az épületek emlékek gyűjteményei is, az utcák, a terek nevei a múlt történelmi alakjaira és eseményeire emlékeztetnek. Wilkinson a vakolatban, téglában keletkezett golyó lyukakat olyan támpontoknak tekinti, melyek egyfajta térképet alkotnak a térben, az urbánus tájképen. Alapvetően bármely tájkép, bármely építészeti tér, legyen az vidéken vagy a városban, a múlt élő reprezentációja. Ahol a táj ezen maradványai eltűnnek, az emlékezetből is kitörlődnek.

Az Ernst Múzeum Dorottya Galériájában bemutatásra kerülő **Emlékmű/Negatív/Pozitív/Szökőkút** című munka egy képzeletbeli köztéri szobor működő makettje, a golyónyomok negatívjainak pozitív öntvényeiből felépülő szökőkút. Ezt egészítik ki a művész által végzett kutatás dokumentációi, fotók, szövegek, rajzok sorozata. Felismerhető és megkerülhetetlen David Wilkinson e munkája és Callmeyer Ferencnek a Kossuth téren található szobra közti párhuzam. Callmeyer Ferenc maga is jelen volt, és a tömeggel együtt menekült az árkádok alá az 1956-os Kossuth téri lövések elől – így műve az események, a megélt érzések és félelmek helyének állít emléket. David Wilkinsont nem háborús emlékmű készítése foglalkoztatja, hanem sokkal inkább a múlt újragondolása, az emlékezés funkciói és az, hogy hogyan lehet ezekre az emlékezésekre utalni ma. Tervezett művével, a konkrét emlék-nyomokból kiindulva, ám formanyelvében attól elszakadva, a tágabb értelemben vett hatalom, hatalmi vágy, függőség problémakörének megközelítésére tesz kísérletet.

Az Építészet Hónapja 2004 rendezvénysorozat keretében.

A Nemzeti Kulturális Alapprogram, a British Council és a Balogh Bertalan Művészeti Alapítvány támogatásával.

Will Friggs

Késmárki könyvkötő

1726.

l.

Gyulyás könyvkötés

448. l.

XCVIII.

739 741 742

Wild Frigyes

Késmárki könyvtető

XVIII. sz.

l.

Romhányi 66. l.

90. l.

Orsova. T. 6095.

A szigeten lévő erődöt, mely körül hadi naszádok láthatók közelükben vizbe esettekkel, az előtérben elhelyezett ágyúütegekkel ostromolják, melyeken innen balra négy lovastiszt képez csoportot. Felirata:

fölül jobbra: 52.

legalól jobbra: Joh. Mart. Will. exc. A.V.

leiró szövegének kezdete: Orsawa eine Kleine befestigte Stadt und Pas, in Servien in Ungarn in den Banat von Temeswar miten in der Donau és befejezése: auf dem Berg zwey Kaiserliche und Türkische Grenz Festungen.

Rm., mér. a vk. 20.6: 34.8 cm.

140-95

9274.

A Veterani barlang.

A jobbra folyó „Donau Fl.“ tulsó partján látjuk azt a hegycsoportot, a hol balról a barlang nyilásai vannak feltüntetve, mig jobbról „Ogradina“ látszik. Felirata a kép alatt:

Die Veteranische Höhle in dem Berge Tamantisches
samt
einem theil des Mehadier distrikts im Bannat.

a kép fölött: La Caverne Veteranique dans la Montagne Tamantiche avec une part de l'enreinte des Mehadiens en Bannat.

fölül jobbra: 18
legalól jobbra: J.M.Will.exc.A.V.

Magyarázó szövegének kezdete: 1. Eingang der Veteranischen Höhle (1. Entrée de la Caverne Veteranique) és befejezése: 6. Ogradina (Ogradine)

Leiró szövege pedig: Unter dem 28-ten Aug. berichtete... und Verwundete zu wasser fortgebracht werden.

Szn. 22-911
204-911-5
Át. lelt. 4306.

Joh. Mart. Will exc. A.V.

Rm., mér. a rl. 25.6: 33 cm.

Érsekujvár. T. 1075.

Az 1 Érsekujvárt ostromló tábor egy részét és 2 egyik ágyúütegét feltüntető lapon fölül balra azt a lobogót szemlélhetjük, a mely a törököktől 1685-ben vétetett el. Feliratа:

Abbildung des Türckischen Haupt Fahnen,
hat 18 Schuh in dem Flug und 10 in der Höhe, ist
von grüner Seiden, welche des Machomeths
Leibfarbe gewesen, die Schriften und zerschiedne
Zierathen sind mut Gold auf rothen Grund
durchwircket.

ez után: Diese Türkische Haupt Fahne ist Fürsten und Ständen desz Hochl. Schwäbischen Creyses Von desz Herrn Carl Gustav Maggr. von Baden. Hochf: Durchl: als Herrn General Wacht Meister, Sieghafft Praesentirt worden. Ao. 1685 M. Novembris so von desz Hochlöblichen Schwäbische Reichs Creises Auxiliar Völcker aus der Vestung Neuhausel erobert worden.

és alól a Diesen Fahnen weyhen sie kezdetü és und 3 schreiben ihm alle Kraft und Sieg zu befejezésü szöveg után jobbra:

fölül jobbra: 4.
legalól jobbra: Joh. Mart. Will. exc. Aug. Vind.
magyarázó szövegeinek kezdete: A. Thro Kayserl Mayestät és (1) die Festung und Stadt Schabácz, befejezése: F. Graf Nobili és(4) Rotwtha flus.

Rm., mér. a rl. 21.6 : 32.6 cm.

Sabacz. T. 760.

A középtérben van az ostromlott vár, melyet minden oldalról ostromolnak, a háttérben hegyek hullámzanak, az előtérben pedig ő felsége közelében Lascy, Rouvroy és Lingne tábornokok vezényelnek. Felirata:

Die Erobrung von Schabacz d. 24 April 1788 Unter Commando
des Kays. General Lascy, wobey die K.K. Truppen 800
Man Kriegsgefangene 17. Kanonen u. 20 Fahnen, von den
Turken
bekomen haben, es haben sich besonders dabei ausgezeichnet
G.F.Z. Bar. v. Rouvroi, Fürst v. Ligne, Fürst Poniatowskiy,
Graff Nobili, Graff Stzaray, Hauptm Sokolowich, Hauptm. Schmid
Oberleitn. Schmid u. Corporal Masuri, wobey auch allen Kays. König.
Truppen alles Gutwillige bey zu legen und mit Helden mut wie der
[illegible] die Türken mit gröster Bravor gefochten,
überhaubt übersteigen die erbeitete Kostbarkeiten am Werth über
16 Millionen.

Belgrád. T. 24.

Az ostromló csapatok be és a törökök kivonulását feltüntető látképen az előtérben jobbra a magát mélyen meghajtó török pasa kardját adja át a lován ülő Laudon tábornoknak. Felirata fölül: Einmarsch der K.K. Trouppen in Belgrad und ausmarsch der Türcken d. 10. Oct. 1789 mit Hinterlassung aller zugehör in der Vestung. die Türken hatten die Vestung 50 Jahr ingehabt(L. Entrée de troupes Imper. Roy. a Belgrad, et depart des Turcs le 10. Oct. avec detuissement de toutes appartenances dans la Forteresse. Les Turcs possedoient cette Forteresse cinquante ans.)

jelzése fölül jobbra: 47

alól az 1) Baron von Laudon Gene. Feld Marchal (Baron de Laudon Gen Marechal de Cam) kezdetű és und so vil Provision und auch Munition warē (et autant de Provision et Munition) befejezésű nyolcz soros magyarázó szöveg után jobbra: Ioh. Mart. Will ex. A.V.

Rm., mér. a rl. 25: 36.8 cm.

Will, Joh. Mart.

Belgrád. T.23.

A vár ostromának lefolyását feltüntető látképen az előtérben az ostromló sereg egy része ágyúütegek elhelyezésével foglalkozik. Felirata alól balra kilencz sorban:

1789. Le Comencement et la Siege de la Fortresse des Turcs
Belgrad sous le Coman
dement du Marechal de Camp Imp. Baron de Laudon....
occupoient du Fleuve Donau (4) jusqu au fleuve sav.

jobbra nyolcz sorban:
1789. Anfang und Belagerung der Türkischen Festung Belgrad
unter Comandó
des K.K. Feld Marschals Baron von Laudon....
und solche von der Donau (4) bis zu dem Sau flusz 5 bezetzt
hatten.
és jelzése fölül jobbra: 43.
legalól középütt: Ioh. Mart. Will exc. A.V.

Rm., mér. a rl. 24.6: 36.4 cm.

Will Joh. Mart

augsburgi rezin.

II. Lipót fogadja a koronázási országgyűlés küldöttségét 1790 aug. 21 a. Rezin. Német és francia nőveggel.

Repr

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstörténet. V. K. Bp. é. n. 14. l. 663. l.

FÉNYKÉP, RAJZ

.1912. Szombat-
z.

sombak

epes

plom

SZAKCSOPORT

Szövetemények

KOR

XV. sz.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

M.O.

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

ium

UNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

II. József. 10747.

Szántása.

L levő feliratos

Az előtérbeli szántóföldeken azon jelenetet látjuk, midőn 1769. augusztus 19-én II. József a jobbra haladó kettős fogatú ekét szarvát igazgatva a gazda segitségével Prinz Albert és General Lasse jelenlétében a földet szántja, minek tanui a jobbra emlék előtt csoportot képező három főúr, egy előkelő hölgy, egy kis leány és egy kis fiu. A háttérben hegyek hullámzanak, tövükben pedig házak vannak, bekeritett udvarral. Felirata

balra: L'Empereur labouroit la Terre le Paysent
tres content engage suffissement l'abeur.
középütt: No. 229.
jobbra: Der Baur ist höchst vergnügt da Kayser Joseph pflügt,
das ist zur Eg und Pflug Aufmunterung genug.

alól jobbra: 1.
legalól jobbra: Ioh. Martin Will excudit Aug. Vind.

Rm., mér. a vk. 19.4: 31.1 cm.

Sz.n72-901
251-901-24.

Laudon Gedeon:

Egész alak, lóháton, jobbra. Fején három szögletes kalap van, parókája egyszer fodritott s arcza s bajusza leberetvált. Jobb kezével a ~~csipőjének~~ csizmának orrára támasztott botot fogja s baljával ágaskodó lovának ~~gyeplőjét~~ kantárját tartja. (Nyakravalója fekete, ingének kézelője s mellfodra látható, kabátja egy elejű, dolmánya felett jobb vállától balcsipője felé három szinű szolag vonul, nadrágja szűk s sarkantyus csizmájának szára térden felül ér. A nyereg kápája mellett pisztoly takaróján czimer van. A háttér folyótól átszelt hegyes vidék városokkal. Feliratai a kép alatt három sorban:

„Gideon A Laudohn,

Nobilis Livo: Sacr: Caes: Regiaeq Apost: Majest: Suprem: Campi Mareschallus.

alól jobbra: „Joh. Martin Will exc. A. V."

s legalól középütt: „Gestochen 1778."

Rézkarcz, méretei a háttérnek 18:13.9 s a rézlapnak 22.1:15.3 c/m.

Ltpa 7712

55/93 N° 1522.

II. József csapatszemlén:

Az előtérben középütt (lóháton) látjuk II. József-et, ki baljával lovának kantárszárát fogja s jobbját a kengyel vasra támasztott boton nyugtatja. Jobbra nagyszámú lovasság van felállítva, melynek élén három tábornok osztogatja a parancsot. A lovasság mozdulatait a fejedelem nagy figyelemmel nézi. Kiséretében: „Prinz Maximilian", továbbá „General Laudohn", ki Miksa herczeget kalaplevéve üdvözli s „ein Kayser. General Adjoutant" van, a kik mögött egy fa áll. A háttér hegyes vidék. Feliratai a kép alatt két sorban:

„a. Josephus II. D. G. Romanorum Imperator, semper Augustus geb. 13. May 1741. b. Prinz Maximilian. c. General Laudohn. d. ein Kayser. General Adjoutant"

s alól jobbra: „Joh. Martin Will exc. A. V."

Rézkarc, méretei a vonalkeretnek 19:28.9 s a rézlapnak 20.4:29.9 Am.

Ltsa 7675

55/93 N: 1932.

s alól jobbra:
„J. M. Will exc A. V."

Rézkarc, méretei a képnek 27 : 17.7 s a vérlapnak 31.6 : 19.5 Cm.

Lap 7660

55/93 N° 923.

II József és Achmet sultán:

Egunylapon, mely a „Donaufluss" és a „Saufluss" összefolyásánál fekvő „Belgrad" várát tünteti fel, az előtérben II József, ki jobb kezét csipőjére teszi s baljával a térképen „Bosphor"-usra mutat, beszélget Achmet szúltánnal, ki csipőjére tett jobbjában „Turcia" feliratú tekercset tart s baljával botját fogja. Beszélgetésök tárgyát e vers árulja el:

„Wird Achmet gütlich nicht, der freyen Schiffarth wegen
Mit Joseph sich verstehen; u: bald zum Ziele legen.
So rath ich Türcke dir! Nimm dich recht wohl in Acht,
Das nicht dein grosses Reich werd zimlich Klein gemacht."

A vár felett a felhők közt, melyekből a félholdra villám csap, a melynek hat varjú csik neki, a fénylő napot látjuk s feléje a kétfejű sas tör. Feliratai a kép alatt a már idezett vers mellett jobbra:

„Si Achmet ne s'accordera pas a l'aimable
avec Joseph à cause de la navigation libre,
je vous conseille oh Turc! Gardez vous fort bein,
a fin que votre vaste royaume ne devienne pas trop petit."

Will Joh. Mart

verm.?

Lasd

Mureunics Egyptist.

1910, 108. l

Er Adalon 3 niepsete

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....tantárgyakbó

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Endrényi In

Willading, Jean

l.

Gläser Karlsruhe

134. l.

234, 235 n

1569.

E. Lantéri:

Boehm Edgár

Mellig láthato
lyezve. Rövid haja
kalt
hord s ~~szakálla~~ arcza leb
sé lehajtvák, nya
mellénye egy elejn
ja ~~szak~~ ~~gallérja~~ le

Bronzsz
Vétetett:
Ara: L

Szerz. M
Az kifirete
a elnamolás el
alatt (169/9

L gallérú

L 1898. II. 20-án

L 1898. I. 22 én megkül.
dött (391/97)

M. D. K.

WILL, Joannes aurifaber
(Viennensis)

1544.-ben Sopronban emlitik

Horváth Tibor Antal: Ismeretlen levéltári adatok az ötvösök történetéhez főleg a XVI–XVII. században 180. l.
hűvért. 1953. 1–2. sz.

Willading Iean

Szent-Gotthard. T.7150. II.

Középütt az ütközetet azon pillanatban szemléljük, a midőn a törököket a Rában visszaszoritják; a hát- és előtérben pedig a törökök és keresztény seregek tábora van. Oldalt balra a czimerrel és hadi ékitménynyel körülvett, valamint Iean Willading Ing. által aláirt dedicatió mellett Montecuculi lovas alakja kisérététől körülvéve, mig jobbra a törökök leigázására vonatkozó ábrázolás nyert elhelyezést. Jelzése

alól balra: Iean Willading Ing.

Matthi. v. Sommer sculpsit.

Az Erklärung der nachfolgenden Zeichen-nek (EXPLICATION des marques Suivantes) kezdete A. Kay. armee unter ihr Ex: H. Veldtm. Graff Raymund v. Montecuculi és befejezése: 1. Les Turcs ont abandonné cest camp après la bataille pour se retirer dans Lautre.

fölül jobbra pedig: ALHIER WIRDT AUCH NEBEN DER Situation ferner repraesentiret.... wie hirunter die buchstabliche erklärung solches mit mehrerman zeigt (DE PLUS LA SITUATION... amplement expliqué icy bas.) a leiró szöveg.

Szinesrm., mér. a vk. 43.5: 125.8 cm.

f fölül

Willading János

mérnök.

Szt. Gotthardi csata 1664. aug. 1.
Jelezve: Matth. von Sommer
sculp., m 48, sz. 12·5 cm. 3 fo-
lio lap egyben, szinezett metszet
Jobbra külön keretbe: fogoly törö-
kök, tevétvezetve. Alul balra
a csatában jelen volt mérnök
Willading János alakja, mü-
vét felajánlva a paripán köze-
ledő Langenburgi gróf Hohenlohe
Farkas Gyula vezérnek. — A legfiszebb
részletig magyarázó szövege né-
metül és franciául.

Bubics. Magyarországi várak

62. l.

William Róza

Hobrás

1.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

WEISS GYULA
R. T.
ÁRUHÁZA
BUDAPEST,
IV. Kossuth Lajos ucca 18.

T. Dr. Szentiványi Gyula ur és neje

II.

Horthy Miklós út 1-4

Willantz,Thoma,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordált asztaloslegények jegyzéke:"Willantz,Thoma,Laubach,1676". 120.old 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez - 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr.1967. - A győri Múz.Évkönyve

Willantz T./Thoma/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Laubach; Willantz T." 122.old

Katári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. -Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Thoma Willantz, asztaloslegény

---

a győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-től: "Thoma Willantz Tischlergeseel von Labach /!/ gebürtig". 102.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr. 1967.-A Győri Múz Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Willányi János

looo koronás dij

C-s: Az uj tözsde-palota tervei. Mücs. 1900.2.sz.
17 l.

MDK

Villard d'Honnecourt, épitész
Zsámbék épitésével kapcsolatba hozza Möller István
de munkáááásgára döntő bizonyitékot találni nem le-
het.

Tombor Ilona: Zsámbék
Müemlékeink Bp.1956 24 l.

Willaschek

Öntöttvas kályha (XVIII. sz. vége)

Ipari Művészet, 1923/1. sz. 24. l.

Willaschek szobrász

A Munkács-Frigyesfalva-i öntöde első modellálója volt. Műöntvényei a Lenin Kohászati Művek gondozásában működő Öntödei Múzeumban vannak. 1820 és 40 között sorozatban készültek tányérok, íróasztalkészletek, oroszlános és agárhatyás levélnehezékek, gyertyatartók.

Pusztai László: A beregi vasöntés emlékei; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 24. l.

Willaschek szobrász

A tárgyak mintaképeit a berlini öntödéből hozhatták, de nem utánöntésről van szó: a modelláló a klasszicista formák és dekorativ elemek tudatos mestere volt. Erre példa az álló női figurát mutató öntöttvas kályha.

Pusztai László: A bereyi vasöntés emlékei; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 25. l.

Willaschek szobrász

Klasszicista jegyek figyelhetők meg gyertyatartóin, amelyek frontális beállításúak és a kariatida szobrok utánérzését mutatják. Szerepel még egy óratartó, piramid alakú séremlék.

Pusztai László: A bereg-i nasöntés emlékei; Ipari Művészet, 1973/1. sz. 25. l.

WILLASCHEK

108. Dessewffy Emil képmása, 1866 *76.*

gipsz, 34,5 cm
Jelezve a mellrész alatt jobbra: Vay–66.
MNG ltsz. 6812.

Az ábrázolt a korszak konzervatív politikusa, a Budapesti Híradó szerkesztője, 1855–66-ig a MTA elnöke. Vay szobra Dessewffy halála évében készült, valószínűleg korábbi ábrázolásai nyomán. Fiatalos, dús hajú, tömött bajszú férfiként mutatja be az ábrázoltat. A mellkép kerek profilozott talapzaton áll.

1934-ben gr. Apponyi Sándornétól került az SZM-ba, majd 1957-től az MNG-ba.

Irod: Lyka Károly kéziratos hagyatéka. MTA MKCs. Adattár; Csap 1959, I/b 285.

P.L.

WILLASCHEK, VALENTIN (? XIX. sz. eleje – Munkács, 1849)

Német származású szobrász, modellőr, aki 1834-től a Schönborn grófok Munkácson működő öntödéjének modellkészítő szobrásza volt. Számos sokszorosított kisplasztika modelljének készítője. 1834–1849 között folyamatosan dolgozott a munkácsi öntödében. Az 1842 évi Első Magyar Iparműkiállítás aranyéremmel kitüntetett műöntvényeinek mintáit kivétel nélkül ő készítette. Ennek a kollekciónak teljes sorozatát küldte meg a gyár a Nemzeti Múzeum akkori igazgatójának, Kubinyi Ágostonnak. Willaschek a német művészi vasöntészet gyakorlatát honosította meg Munkácson.

Plasztikailag kimagasló művei: Nagy Frigyes, Napoleon és Falstaff szobrocskái.

A munkácsi vasgyár iratai szerint 1839–42 között egy életnagyságú Szent László szobrot öntött vasból a nagyváradi püspökség megrendelésére, melyet fel is állítottak. (Jelenleg a szobor lappang.)

109. Nagy Frigyes állószobra, 1842 *28.*

öntöttvas, 18 cm
Felirata: Munkáts
Mgt. Bp.

A szobrocska négyzetalapú lépcsős talapzaton áll. Nagy Frigyes katonai egyenruhát és katonai csákót visel. Bal kezét csípőre teszi, jobbjában jogart tart. A német szobrászok által a XVIII. és XIX. században leggyakrabban megörökített uralkodó vasba öntött szobrának több változata ismert. A valószínűleg Saynban készült változat a Napoleon-szobor mintájával egy időben jutott el Munkácsra, melyet kisebb változtatással Willaschek újra modellált. A darab egy példánya szerepelt a második magyar Iparműkiállításon 1843-ban, majd ugyanebben az évben a gyár megküldi a Magyar Nemzeti Múzeum ré-

Művészet Magyarországon 1830–1870
MTA MKCs – MNG Bp. 1981

szére is. Az itt kiállított darabon kívül csak az Iparművészeti Múzeumban lévő öntvény ismert.

Irod: Pusztai 1978, 119–120.

P.L.

110. Napoleon állószobra, 1843

29.

öntöttvas, 18 cm
Felirata: Munkáts
Mgt. Bp.

Napoleon szobrocskája a fentebb leírt német uralkodó szobrának párdarabja. Egyazon kialakítású négyzetes talapzaton áll. A szobrocska tábornoki egyenruhában ábrázolja a császárt, keresztbe tett karokkal, lépő mozdulattal. A szobor első variánsait Saynban, Berlinben és Gleiwitzben öntötték. A minta a Nagy Frigyes szobor modelljével egyidőben került Munkácsra, ahol Willaschek újra modellálta.

Szerepelt a második magyar Iparműkiállításon 1843-ban. Egy példánya az Iparművészeti Múzeum öntöttvaskiállításának állandó darabja.

Irod: Pusztai 1978, 119–120.

P.L.

ZÜLLICH (CZÉLKUTI-ZÜLLICH) RUDOLF (Gyulafehérvár, 1813 – Kairó, 1890)

A késői klasszicizmus jelentős szobrászképviselője, életének jelentős részét idegen földön töltötte. Iskoláit Marosvásárhelyen kezdte, majd 1838-ban Bécsbe ment s felvételt nyert az akadémiára. Tanulmányaiban Gyulay Lajos erdélyi gróf támogatta, segítségével, 1840-ben Rómába is eljutott, 1844-ben hazaküldte Junó című szoborművét, mely kiállításon is szerepelt s Döbrentei kritikájában dicsérettel illette a művet. Döbrentei és társai levélben kérték, hogy a magyar történelem jeles személyiségeiről készítsen szobrokat. Elsőnek Hunyadi Jánost kérték tőle. Züllich 1855-ben tért haza, de előbb még hazaküldött néhány általa vésett kámeát Döbrenteinek, (Junó, Faustina, Berzsenyi, Honi gyász). Magával hozta Hunyadi Jánost ábrázoló mellszobrát, melyet ki is állított Pesten. Ugyanebben az évben Nádasdy Lipót megrendelésére készíti a Szeplőtelen Szüz szobrát a nádasdladányi kastély kápolnájába, melyet a felállítás előtt Rózsavölgyi és Társa zeneműkiadónál kiállított. Szintén a Nádasdy család megbízásából készített egy domborművel díszített márvány kandallót. A dombormű témáját a hazai múlt eseményeiből vette: Kálmán király eloltja a boszorkánymáglyát.

A szabadságharc leverése után Vay Miklós mellett Züllich készítette az első, nem osztrák megrendelésre készült köztéri szobrokat hazánkban. (Katona József 1858, Kisfaludy Sándor 1860). Mellszobrokat is készített; Széchenyi portréja (1856 , Kat. 112), Petőfit, Kossuthot, Vörösmartyt (Kat. 111) ábrázoló kisméretű mellszobrai is elterjed-

Wille János, György, grafikus

Honművész, 1834. 435-436.

Rézmetszés.

Willax Ferenc

Willax Ferenc Pápáról, 20 éves korában, 1850—51 a festészeti előkészítő szakosztály növendéke volt.

Fleischer Béla

96 l.

Chinorainyi Ede Tx. 85.

Willax Franz

Geb. in Pápa

20 J. alt.

1850-51.

Bécsi akadémia
könyvtár

Kaszák a XV. nárádból II. 204.

Wille Lajos

festő, m. Eir.

reizügyi főtanácsos

Eri, 1928

Egyet. t 1776

10, 29, 36–40, 42, 49,

Wille Lajos
festő

l. Groh Ró
1936. 152. l.

Dr LECHNER JENŐ
M. KIR. KORMÁNYFŐTANÁCSOS
ÉPITÉSZ, MŰEGYETEMI R. K. TANÁR
BUDAPEST, I. MÉSZÖLY U. 4.

WILLE LAJOS, festő

A Független Művészek Társasága és a Szombathelyi Szent Marton Céh karöltve olasz-magyar kiallitast rendezett Szombathelyen 1928 szeptemberében.
Neves olasz és magyar mesterek vettek részt azon.
A szombathelyiek közül Wille Lajos festőművész is kiállitott azon. 546.old.

PALKÓ ISTVÁN: Vasi művészportrék, Jaksa István, 542.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 4.szám, Szombathely

Wille Péter, grafikus

Honművész, 1834. 435-436.

Rézmetszés.

Willeboirts (Bosschaert) Thomas MDK

flamand festő

ar 1641-ben elhunyt Balthasar Moretust ábrázolta halott ágán. Antwerpen Museum Plantin Moretus. (ill)

Pigler, A. - Portraying the dead.
Acta Historiae Artium IV Tom. 1956. 430.

WILLECZ, Anton, pozsonyi építési felügyelő

A. W. k. Bauinspektor, 21 éves fia meghalt.
(1835, 584 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Willem Kvasnicka

tervezte az V.-VI. ker. Engelstér 2. sz. iroda-
épület homlokzatát

Berzo László, Bernát György, Erdei Fe-
rencsb.: Budapest Lexikon, Budapest
1973 13351

2361

Willems, Florent (1823-1905)

„Palota bejárata, fiatal párral"
o.v. 65 x 54,5 cm J. l.: F. Willems
kikiáltási ár: 25000 Ft.

BÁV 48. Képaukció Budapest, 1979. május

WILLER HENRIK, textilfestőmester

1819.-Sok vidéki mestert,kik hosszabb ideje a pozsonyi céhben voltak,abudaiak maguknak igényeltek,mert a Helytartó Tanács 1813-ban nem határozta meg pontsan a budai céh területét.-E mesterek egyike volt:
Willer Henrik, Halasziból. xxxx 130.old.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Willer János

(Joannes)

soproni orgonaépítő.

Meghalt 1736. okt. 14.

Csatkától

Willerding

l.

LykaMagyműI300-50

122-3, 155, l.

Willerding Jacob

* 1781

Lieb I. 121.

II. 15

IV. 153

6. Der gegenwärtige Stand der ikonographischen Forschung.
7. Bedeutung der bildlichen Quellen für die Geschichte.
8. L'arte nella controriforma.
9. Die Entstehung der Sequenz.
10. La poésie néo-latine et sa place dans les littératures modernes.
11. Le problème de l'histoire comparée des littératures slaves.

XIII. Geschichte der Wissenschaften — Histoire des sciences.

1. Le mouvement scientifique en Europe de la fin du XIIIe s. jusqu'au début du XVIe s. dans ses rapports avec les grandes découvertes.
2. Beziehungen von Reformation und Renaissance zu Medizin und Naturwissenschaften.
3. Die Rolle der exakten Wissenschaften im XVII. und XVIII. Jahrhundert.

XIV. Historische Methode, Geschichtstheorie, Geschichtsunterricht — Méthode historique, théorie de l'histoire, enseignement de l'histoire.

1. Die Frage nach dem Sinn der Geschichte.
2. Freiheit und Notwendigkeit in der Geschichte (nach Ranke).
3. La méthode de la psychologie moderne et l'interprétation des sources historiques.

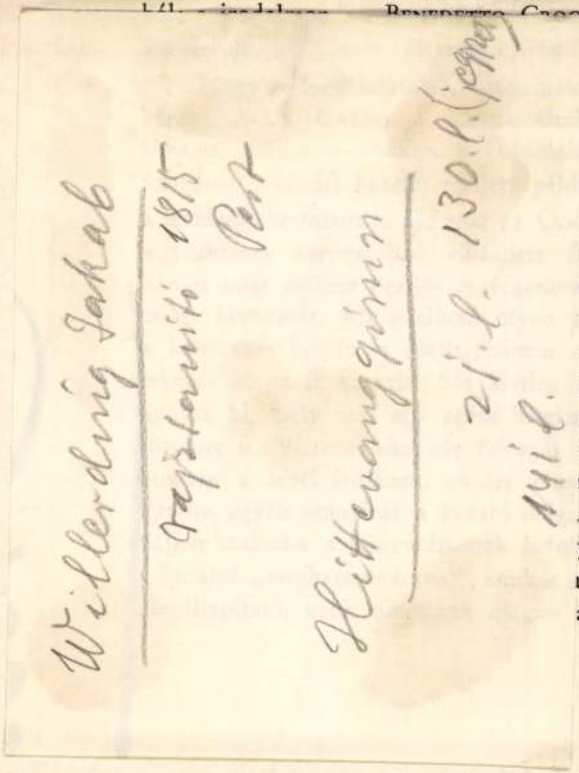

egy kifejezését használva —
szoktak.

meg" a levelet, az gyakorlati
említett három adat — író,
talógusunk számára érvényes.
ul egyedül az a döntő, kinek
ágos Széchényi Könyvtár cím-
ldolgozás az imént említett
kat is ad s a levél egész tar-
eldolgozás is, amely nemcsak
címzett lakhelyét és a meg-
olyan meghatározást sem zár-
és egyes darabjai közti össze-
is, mely szerint a könyvtárosra
ettjének meghatározása hárul,
. Feltehetjük úgy is a kérdést,
yásolni, esetleg tévútra vezetni
az adatokat neki kell kikutatni,
a levelen feltüntetve.

irodalomtörténeti levélanyagot, tekintet nélkül a levélalak külsőségeire, mint belsőleg odatartozót, a kézirattár keretei közé helyezte. Aminek áldásos következménye az, hogy a kutató együtt találja mindazt, ami kéziratos irodalomtörténeti anyag a Múzeumban van. A levéltári kezelés nehézségeit pedig igen könnyű volt némi kísérletezések után legyőzni."* Ez a valóban mélyen megalapozott, fínom és minden formalizmustól megszabadult felfogás alakította ki gyüjteményünket — helyesen és megőrzendő módon — s még a névben is igyekezett a szembenállást kifejezni. Mert az „irodalmi *levelestár*" a szokásos értelemben, hasonlóképpen tartalmi kritériumra alapított „*levéltárral*" szemben jött létre. Az anyag kezelése pedig mind a rendtartás, mind a kiszolgálás gyorsasága szempontjából kitűnőnek bizonyult. (A levelek íróik betűrendjében s egyenként nyilvántartva őriztetnek és céduláztatnak s van egy katalógus a címzettekről is betűrendben, a velük levelezők felsorolásával.)

A múzeumi kézirattár máig is elsősorban irodalomtörténelmi gyüjtemény nagyjában, illetőleg általában az irodalmi formákban élő szellemi élet dokumentumait tartalmazza. A kiválasztás mértéke a személy

* A Magyar Nemzeti Múzeum multja és jelene. Budapest, 1902. 40. és 54. ll.

M.D.K.

Willerding Jakab, rajztanár

Az 1815-ben megnyilt új ev. iskolában Egger rajz-modelljei alapján tanitotta a rajzot. 267.o.

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit 1825. A Lilla arckép festőjéről. 257.o.

A Debreceni Déri Múz. Evkönyve. 1965. Debrecen, 1966
Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Willerding Jakab, festő

A művészek a múlt sz.elején, hogy megéljenek rajzleckéket adtak, vagy rajztanárok lettek. Így ő is Pest-Budán. 278.o. 31.jegyz.

Lengyel Imre: Wilh. Egger pinxit 1825. A Lilla arckép festőjéről. 257.o.

A Debreceni Déri Múz. évkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda. Debrecen

WILLERS GYÖRGY

vésnöki műhely és rug-
gyantabélyegző-gyártás.

BUDAPEST,

V. KER., VÁCI-KÖRÚT 56. SZ.

Alapíttatott 1874. • • • Telefon 47—37.

Magyar Iparművészet

1904. 3. szám

kiadás

50 m/m.
179.

ér./
cm.

ről.
ól./

Adolphe

Willette festő, grafikus.

Népszava XXXVIII. 1910. jan. 23.

19 sz. 6 lap.

Modern francia grafikusok.

Adolphe

Willette festő, grafikus.

Népszava XXXVIII. 1910. jan. 23.

19 sz. 6 lap.

Modern francia grafikusok.

WILLFING, Christian, pozsonyi könyvkötő-
mester

CH. W., bürgerl. Buchbinder, 2 éves lánya meghalt.
(1795, 510 l)

—

U. az, hadiadót fizet. (1796, 1065 l)

—

U. az und Meisner bey der Evangelischen Gemeinde, +
46 éves korában, Pozsony, 1801 február 12. (1801, 177 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Kopeczky pinx. Westermeyer sc:

Franciscus Rágoczy . In Wien bey der Art

pagnie. Rizka

A SzentbGyörgy-Czéh XI.Aukciója.
1912. Kat. 265.l.

Willhaim Vilmos

Tanulmányfő-
mészet után
Repr.

Értimisk 1908/9

I. t.

Willhong Waldemar
epiten
1907 VIII. Tóisef Eomb
21.

A meghívó fejléce
J. B. Papillon fametszete (kb. 1761–66),
a kis szedett záródíszek darabjai
és a két fősor díszbetűje

William Unger, hires becsi grafikus

ifju magyar tanitványa volt Olgyay Viktor.

Szèl Andor: Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürich-
Magyarsmg. 1924 szept. 30. 4.1. ben.

Willicia Edith

Nemzeti Szalon UME kiállításain neve szerepelt.

NM.931.II.1.

WILLIG, Paul ácsmester

Ozora, r.k.templom 1740

KOPPÁNY Tibor: Ozora és uradalmának építészete a 18. században. = A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve XVII. (1992) 237.p.

MDK

Willig Tamás kőmives inas

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.399.l.

MDK

Williguth Franciscus, sigillorum sculptor, Buda, Tabán.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

WILLIGUT JÓZSEF,ötvös

Tabáni mester/mester lett 1816.megh.1843/.Nincs tudomásunk róla,hogy éremkészitéssel is foglalkozott volna.A Kölcsey érem készitésénél reá is gondoltak.
63.old. 2.jegyz

FEJŐS IMRE: Kölcseynek szánt emlékérem 62.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LIV-LV.évf. 1955-1956.
Akad.Kiadó,Bpest. 1956.

Pest-Buda 1877

Willigut (Villiguth) József Buda. Ar.

Szül.: Buda 1803. IX. 7—1809. XI. 5. Neuhauser Mátyás inasa. 1816. II. 18. lett mesterré. †1843. Műhelye 1842-ben a Fischer Stadt 81. sz. alatt. *Inasai:* Bude Károly 1821. V. 6. 6 évre 1816. I. 1-től számítva; Leucht József (Pest) 1883. VI. 23—1837. VI. 4-ig; Patits Ferenc (Pest) 1837. X. 8-tól; Lipp Henrik 1837. VI. 19-től; Graf Ferdinánd 1837. IV. 10-től; Hertscher Antal (Buda) 1838. IV. 7-ig.

Műve:

„F"
50

Sótartó
1825—26
Egykor dr. Nagy F. birtokában.
Lappang

Irodalom:

Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1821. V. 6., 1837. X. 8., 1837. VI. 9., 1837. IV. 8.; Bp. Tört. M.; Gesellenbuch 1837. VI. 4., 1838. IV. 7.; Kőszeghy; Wegweiser 1842.; Mihalik hagyaték: 136. p.

Tomics (Tomich) János — Buda

1696-ban említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL. 1696-os Lipót-féle Privilégium. Mihalik hagyaték: 16. p.

Tyro Mátyás — Buda

A budai ötvösök beírási könyvében 18.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 29. p.

Willimann Stephan

javító 1786.

Urod

Schirek Kolitsch

131.-l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 339 l.

Név: Willime Johann

Foglalkozás: festi (challer)

Szárm. hely:

Hitfelekezet: Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1721. III. 17.

A polgárjogért fizetett összeg forintban

M. D. L.

WILLIME Jónas festő

megh. 1730 Pest

1721 Pesti polgár

Gyárfás XVIII. sz. 262. l.

Willime János

1721. márcz 17. Pesten polgárrá lön. Emlitve találom mint násznagyot 1724. aug. 13-án Meghalt. 1730 május 7-án 60 éves korában. Özvegye Anna Mária 1732. Oktober 11-én ismét férjhez ment.

Arch-Ert. 1883. 108. l.

Kiadás előtt:

Kiadás után:

Egyetemi nyomda. 1902.

Willmann

Läsd

Bmk 92

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
láírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

a történelmi órákban. Tegyvertársam a le=
, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép=
társam minden jóérzésű ember, aki rendet,
kalandmentes külpolitikát akar.
, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
n becsületes iparkodással szolgáltam minden
rt, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

s bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
m jőnnek olyan ajánlási ivvel, melyen
pel.**
sdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Willing Gyula

1898/97 I

Ferképzőintézet

148. l.

Willmann,

festö

l.

Csat.-Frey Öst Kunstt

XXIV. k

XXI. l.

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
ínykép.		

haeum nyomda r. t. Budapest.

Willmann Frigyes

Szende László: Központi aula, Gépészmérnöki Kar és a tanműhelyek, Agrártudományi Egyetem, Gödöllő. Építész: Zöldy Emil, statikusok: Hávor György, Willmann Frigyes /Ismertetés képekkel, fotók: Holtay László, Sági György./

Magyar Építőművészet, 1971.2.sz.

10-13. l.

M.D.K.

Willmann János, városi főmérnök

elhésitette Baja város uj kórház épületének terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI évf.

jul. 11. sz. 4 old.

maliarov, ktorých tvorba je takisto súčasťou expozície, ale ktorých význam nepresahuje dobové pomery – *Cyril Kutlík* (*Drotárik*, 1886), *Ľudovít Pitthordt* (*Podobizeň sediacej ženy so škraboškou*, 1885), *Jozef Hanula* (*Zamyslená*, 1885), *Ľudovít Čordák* (*Skaly*, 1895; *Les*, 1894) alebo mystický *Karol Miloslav Lehotský* (*Večerná krajina*, 1903).

Sochárska expozícia 19. storočia odráža nerozvinutosť prostredia na Slovensku a tento jav pokračuje aj v druhej polovici storočia, keď sochári odchádzali do Viedne a Budapešti. Takýmto príkladom je v expozícii zastúpený *Viktor Tilgner* (*Podobizeň maliara Brožíka*, 1885), *Ján Fadrusz* (*Muž zápasiaci s vlkmi*, 1902), *Alojz Strobl* (*Hlava matky*, nedatované), *Štefan Padlička* (*Prosba za úrodu*, nedatované).

Obdobie konca 19. a prvých 15 rokov 20. storočia by si zaslúžilo v nových expozíciách osobitnú prezentáciu, samostatne a veľkoryso inštalovaný priestor, ako výraz väčšej pozornosti tejto časovej perióde. Prezentácia diel nepochybne významných osobností, akými boli Ž. Duchajová–Švehlová, E. Halász–Hradil, P. J. Kern, J. Koreszka, K. Kövári–Kačmarik, G. Mallý, M. Schurmann v chodbových priestoroch nevdojak nedoceňuje toto obdobie a vytvára pocit druhoradosti. Bez zreteľa na všeobecnú „únavu" a sentimentalitu prechodu storočí, objavuje sa pluralita názorových, umeleckých, filozofických a duchovných tendencií, ktorá vytvára podmienky pre vznik moderného výtvarného prejavu na Slovensku. Už záver expozície umenia 19. storočia je koncepčne kontroverzný najmä spôsobom prezentácie, pri ktorom sa prejavuje nevyjasnenosť rôznych tendencií a prejavov na sklonku 19. storočia a jeho prechodu do hĺbky 20. storočia a vlastne zdôraznuje a potvrdzuje naliehavosť venovať osobitnú pozornosť tomuto názorovo pestrému obdobiu formou samostatnej expozície.

Expozícia maliarstva a sochárstva rokov 1900 až 1948 má totožné dispozičné usporiadanie ako predchádzajúce expozície, ktoré dostatočne odrážajú rozpor medzi racionálnou predstavou a samotným výstavníckym konečným tvarom. Odhliadnuc od toho, že najmä časť maliarstva dopĺňajú diela autorov, ktorí nemohli byť doposiaľ vystavovaní, alebo neboli vhodní do tradične známeho modelu – zakladatelia moderny, Generácia 1909 – Generácia druhej svetovej vojny, koncepcia maliarskej časti expozície osobitne nerozvíja nijaké nové predstavy a využíva tradičný model overených hodnôt v zmysle vlastných predstáv a štylizácie, tak ako to chcel autor koncepcie vidieť, a nie akým bol objektívny vývoj. Hoci je expozícia koncipovaná chronologicky, zachytáva najvýznamnejšie diela doby a sociálnu atmosféru spoločnosti, neukazuje zložitý a určite mnohotvárnejší obraz našej maliarskej umeleckej scény do roku 1948, ktorý by odhalil skutočnosť, že naše umenie v duchu autentickej predstavy je križovaním kultúr už odpradávna, kde sa domestifikujú vonkajšie – teda európske podnety, z čoho ale vyplýva potreba zapojiť „okrajové" kultúrne javy do centra pozornosti.

Peter Matejka: Žena na balkóne, r. 1944 (olej, plátno)

Expozíciu otvára priestor zachytávajúci vývin v dvadsiatych rokoch s tradične známymi osobnosťami, ako boli maliari *Gustáv Mallý, Gejza Angyal, Zolo Palugyay, Anton Jasusch, Martin Benka* alebo *Edmund Gwerk* a zo sochárov *Ján Koniarek, Fraňo Štefunko, Ladislav Majerský* či *Pavol Bán*. Expozícia tejto časti je rozšírená o diela *Š. Prohaszku–Tallosa, B. Póra, A. Weisza –Kubinčana, K. Harmosa–Handwerka a K. Bauera*.

Ústredný priestor a chodby zachytávajú vývin rokov 1930 až 1948, ktorý sústredil v sebe to najlepšie a všeobecne známe, kde dominuje tradičný model ako fundament koncepcie. Odvíja sa od tvorby osobností moderného výtvarného prejavu, ako boli *Martin Benka, Janko Alexy, Miloš Alexander Bazovský, Ľudovít Fulla, Mikuláš Galanda, Ester Šimerová–Martinčeková, Cyprián Majerník* a myšlienkovo a štýlovo formálne u ďalších významných príslušníkov všetkých generačných vrstiev tohto obdobia. Veľký priestor je venovaný postupne tvorbe *Martina Benku, Janka Alexyho, Miloša Alexandra Bazovského, Ľudovíta Fullu, Mikuláša Galandu* a mnohých ďalších, kde dominuje tvorba *Kolomana Sokola* i *Vincenta Hložníka* a nepochybne *Rudolfa Uhera*. Expozícia zachytáva všetky dôležité osobnosti a najvýznamnejšie diela, ku ktorým sa citlivo pripájajú takí významní sochári, ako je *Jozef Kostka* či už spomínaní *Vincent Hložník* a *Rudolf Uher* alebo *Júlia Horová–Kováčiková*.

Nové expozície Slovenskej národnej galérie sú nepochybne kultúrnym sviatkom a prínosom i záslužným činom pre kultúrny život Slovenska. Potvrdzujú umeleckú kvalitu a úroveň tvorby na Slovensku a i vďaka kvalitnému katalógu takto sprístupňujú všetko najlepšie, s čím možno predstúpiť pred domácu, ale aj zahraničnú verejnosť. ■

Foto: A. Mičúchová

Ester Šimerová – Martinčeková: Žena s červeným kohútom, r. 1938

MAGDA KELETIOVÁ

Neznáme exponáty

v Slovenskej národnej galérii

Stále expozície pod názvom Umenie Slovenska v Slovenskej národnej galérii v štyroch samostatných celkoch prezentujú v chronologickom slede vývoj výtvarného umenia od stredoveku po polovicu dvadsiateho storočia. Baroková expozícia predstavuje výberové kolekcie umeleckých diel zo zbierok SNG z časového rozpätia takmer dvoch storočí. Do tohto obdobia patrí umenie doznievajúcej neskorej renesancie, okrajové manieristické snaženia, umenie raného i vrcholného baroka s tendenciami klasicizmu i rokoka. Súčasťou expozície je neveľká kolekcia ikon. Proporčnosť jednotlivých častí vyplýva zo skutočnosti, že nie všetky uvedené slohové trendy boli na Slovensku rozvinuté v plnom rozsahu, nie všetky sú rovnako zastúpené v zbierkovom fonde budovanom z reálnych akvizičných možností a z toho, čo sa z pohnutých historických čias zachovalo dodnes.

Novosprístupnené expozície umenia konca 16. až posledných desaťročí 18. storočia disponujú niekoľkonásobne väčšími priestorovými možnosťami než predchádzajúce. To umožnilo autorke scenára bohatšiu prezentáciu diel, ktoré vytvárajú plastickejší obraz o výtvarnej kultúre nášho územia. Posmelená zjavnými zmenami názorov, vyplývajúcimi z medzinárodných výstav stredoeurópskeho baroka, veľkorysejšie uplatnila niektoré stredoeurópske autorské osobnosti. Vo dvoch veľkých sieňach a priľahlých chodbách sú exponované umelecké diela vybrané s väčším dôrazom na ich umeleckohistorické kvality než v predchádzajúcej expozícii. Mnohé boli doposiaľ neznáme a nepublikované. Sú to akvizície z posledných desiatich rokov, ale aj staršie diela z depozitárov, ktoré neboli doposiaľ zhodnotené.

Z takmer dvesto exponátov chcem upriamiť pozornosť na niekoľko pozoruhodných neznámych umeleckých diel, ktoré sú prínosom v kontexte dejín barokového umenia.[1]

MICHAEL LEOPOLD WILLMANN (1)

(1630 – 1706)?

Bozk sv. Jozefa

V barokovom umení má námet Svätej rodiny veľmi osobitý význam. Jeho ikonografickým variantom je pomerne zriedkavý výjav zvýrazňujúci emotívnu intímnosť rodinného kruhu – Sv. Jozef bozkávajúci dieťa Ježiša v prítomnosti P. Márie. Poňatie postáv v kompozícii je v znamení adorácie malého Ježiša, upozorňuje na v 17. storočí vznikajúci kult sv. Jozefa, Máriinho manžela, známeho viac z apokryfov ako prostredníctvom Nového zákona. Výstavný katalóg venovaný M. L. Willmannovi (Wroclaw, Salzburg 1994) uvádza viac jeho obrazov s týmto námetom. Rozmerný oltárny obraz, ktorý získala SNG do svojich zbierok v roku 1987, sa prisudzuje do blízkosti maliara M. L. Willmanna na základe analógie s jeho rovnomenným, o málo menším dielom (okolo roku 1664) v zbierkach Národného múzea vo Varšave a pôvodu obrazu z moravskosliezskeho pohraničia. Maliar M. L. Willmann pochádzal z východného Pruska, žil okolo roku 1650 v Holandsku , kde študoval Rembrandtove diela, ale predovšetkým Rubensa a Van Dycka. Po krátkom pobyte v Prahe bol

Willner József

Vas. Lyc. 1875. 365. l

Zala-Egerszegen. — Varga Lajos derék öreg néptanitó Visken élte 66-dik évében. — Willner József, a fővárosi kártyafestő-gyár alapitója, Budapesten.

OLAJFESTMÉNY

Willner József

pesti kártyakészítő

lásd

Lay Bpestiparunivkiáll

63. l.

ERZSI

űvészek

ES KIÁL

ől április 3

dij nincs

Wilner (Vilner) József

kártyafestő Pest

1844 – 1867.

lásd

Tanulmányok Bpest I.

137, 139, 140. l.

Wilner-nek is

írva –

T. 4665.

ss balpartján Alt-Orsova és
szemlélhető térrajzban, melyet
örül. A háttérben balra Temeswar
g SERVIEN foglalja el. Felirata

er k.k. Truppen in Alt-Orsova den
r. 1788.

ete: 1. Kais: König Cordon és befeje-
und 21 März vorgefallene Scharmützel
neral Pappilla und Vecsei.

. 15.3 : 19.1 cm.

7.

Willner József

kártyafestő

F. 1875. május 20.

a »költők »sorsá«-ról. — **A kártyafestő-gyár** alapítója: Willner József meghalt; az ő munkájának ugyancsak sokan vették hasznát s vallották kárát. —

Fővárosi Lapok

1875. I. félév

530. 1 –

LEIPZIG C 2 11.2.39 14-15

DEUTSCHES REICH 3

Drucksache

KARL W. HIERSEMANN
Buchhändler und Antiquar
LEIPZIG C 1
Königstraße 29

Postschließfach Nr. 163

Müemlékek 10/
Országos Birottsága,
/Landeskommission zur
Erhaltg.d.Kunstdenkmäler/
~~VI Arena-ut.41~~
B u d a p e s t /Ungarn/

IX Rákos utca 13a

Wenn unbestellbar, erbitte

Willmann Róbert

Szerepelt a Múcsarnok őszi tárlatán.

PH. 1922. X. 29.

br. Wilmes épitészmérnök MDK.

a győri püspökvár Rába felé néző falait és bástyáit épitette 1664-ben.

Genth Müeml.1959 I. 114

WILLNER, Ignaz, pozsonyi kőművesegyed

I. W. Maurergesell † 19 éves korában, Pozsony, 1839 október 8. (1839, 815 l)

Preuburger Zeitung
(Gonthon)

WILLNER, Johann, pozsonyi kőművesszéd

J. W. Maurergesell, 2 éves fia meghalt (1831, 492 1 után)

Pressburger Zeitung
(Gauthon)

Willy Ecgány, graf.

A Studio legutóbbi számában magyar müvészektöl
ad reprodukciókat.

Fantasztikus kezmozgását jól felhasználó müvész.
Walter Crane-ból indul ki, Nagy Sándorhoz közeledik.
/Kevés benne az élet nedve/.

A Studio legutóbbi számában.....
ÉP-IP Müvészet. 1912. 4.sz. 14.l.

M.D.K.

Willy Jaeckel

"a népszerü naturalista festő" lerajzolta Hollay Kamilla magyar filmművésznőt. A rajz repr.-ját közli a lap.

V.A.:Megfilmesitik Berlinben a János vitézt. c. Szinházi Élet. Bp. 1927. juli 3-10. XVII. évf. 27. sz. 38-39. lap.

tásügyi Miniszterium.

Wilmes

épitér

(nem Wimes ?)

Gentmüml

218. l.

A vallás-és közoktatásügyi m.kir.mini
m.kir.központi állampénztárhoz intéze

Utasitom az Állampén
nak /Kerca,Vas-m./ a veleméri ró
geire engedélyezett segély cimén
millió /6.000.000 K./ koronát a

Wilner (Vilner) József

kártyagyáros

Pest 1848–67

l. Polgár lott 1847.

Kolb kártyaf

Mayer György gyel,
közösen is mükö dött

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
544/1914 szám
Érk.: 4/4 év jul. 13 n.

A vall. és közokt. m. kir. mini
a IX. ker. állampénztárhoz inté

Utasitom az állampénzt
Műemlékek Országos Bizottsága me
hó 1-től 1915. évi június hó vég
/:300:/ korona tiszteleteldijat, b
láttamozott nyugtáira fizessen k
jában kiadáskép számoljon el.-

A hivatalos másol

Wilsch Károly

1877/8. II. vendéglátógató.

Egyéb adat nincs.

Marosvásárhelyi Kultúrpalota

építkezés VI. 192

Wilsch Márton

épitomester

1881 Budapest –

Ami és lakyegyzék Frankh

Will Tibor

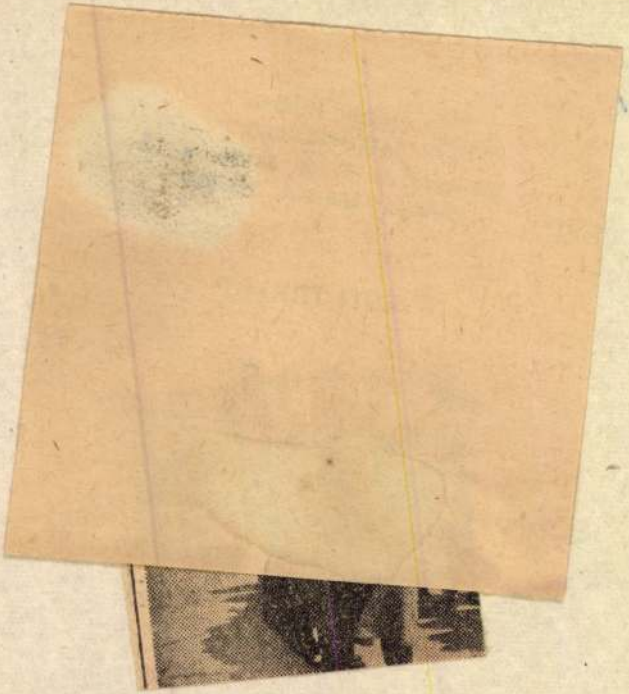

Wilt Tibor szobrász

MDK

Vendégként jött Pécsre

„Pécsi Nótesz".

Pécsi Hétfő. 1947. I. évf. okt. 13. 2. l.

Wilt Tibor, szobrász

Kiállításra kerülnek művei.

[VILT]

–: Nagyszabású kiállítást rendeznek képző-
művészetünk felszabadulás utáni termésétől

Népszabadság Bp. 1960. márc. 23. 7. l

MDK

Wilt Tibor

Tanulmányfej

KUT és UME kiáll. N.Szal. 1932. nov.
15 l.

MDK

Wilt Tibor

v.Nagy Iván: Ó"asz-magyar kulturális kapcsolatok.
Tükör, 1937, jun. 398 l.

MDK

Wilt Tibor
önarcmása bronzból

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1943. okt. 1o.
15 l.

Wilt Tibor

Munkásnő, gipsz

Sztálinvárosi szoborterv, gipsz

III.M.Képzőművészeti Kiállitás 1952. dec. 1953. márc. katalogusa

MDK

Wilt Tibor - Csorba Géza - Antal Károly

Honvédelmi Minisztérium szoborterve, gipsz

II. Képszőm. Kiáll. 1951. nov. 12 l.

Wilt = Saár Erzsébet, szobrász MDh

A Szegedi Tudomány egyetem aulájában elhelyezték Wilt = Saár Erzsébet Radnóti Miklóst ábrázoló szobrát.

—: Hír S. l.

Bp. 1961. jún. 21. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Wilson Burdett Allison

budapesti képei

Tér és Forma, 1935 VIII. 282

Wilstinger

ácsmester 1760 körül dolgozik az egri kéchenyi u. 1-5. p. érseki palota üveghá-zán

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4961

Wiltinger Illés

ácsmester 1759-ben végez munkálatokat az egykori karthauzi kolostor építésénél.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972

Fkol

WILT, Georg, pozsonyi kőművesszegéd

G. W., maurergesell, 60 éves felesége meghalt.
(1782, 35. szám, 7 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Wilt fametsző Budan

Műve: Miskolc varos látképe(1800. Norkó János rajza és Prixner Gottfried rézmetszete után.)
A miskolci bodnar céh 1816-ban Miskolcon Szigethy Mihálynal nyomtatott szabaduló levelén.
1819-1869-ig több miskolci céh szabaduló levelén látható a Wilt-féle fametszet lenyomata.

Leszik Andor: Miskolc varos 1800.évi látképe. Történelmi és régészeti Közlemények. Miskolc város és Borsod varmegye multjából.1926. I.évf. 29.l. 30.l.

K

Wilt

famerszőr Budán

Műve:

Miskolc város látképe

(1800. Norkó János 1 rajza és Trixner Gottfried rézmetszete után)

A miskolci bodnár cék 1816-ban Miskolcon Szigethy Mihálynál nyomtatott szabaduló levelén.

Leszik Andor: Miskolc város 1800. évi látképe. Történelmi és Régészeti Közlemények Miskolc város és Borsodvármegye multjából. 1926. I. évf. 29. l. 30. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

Nagyméltóságú Méltóságos Nagyságos

1819–1869-ig tobb miskolci cék szabaduló levelén látható a Wilt-féle fametszet lenyomata.

MORVAN MATYAS EGYESÜLET ONLAROD SOCIETA MATTIA 1919

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

le. D. V.

WILT I.

Céhlevelek fejléc-illustrációi

tematikus

(1810-es évek)

Budapest műemlékei II. kötet 1962. 123. l.

MDK

Wilt János

kőmüves és kőfaragó, 1562.jan.7. pozsonyi építkezés felülvizsgálata

Adatok a hazai építészet XVI. sz.i történetéhez.

Magyar Müvészet, 1927. 113. l.

Wilt János

könnives m.

Porsony

1562

l.

Kem Pors

13. l.

MDK

Wilt Tibor szobrász.

Neve megemlítve.

„Pécsi Notesz"

Pécsi Hétfő. 1948. II. évf. márc. 29. 4. l.

Wilt Tibor szobrász

Bp.Pasaréti templ.szobrok

Tér és Forma, 1935. VII. 345

lásd helyesen

Vilt Tibor alatt

Wilt Tibor

K

céd

* **A Szinyei-Merse-díj nyertesei.** A Szinyei-Merse Pál-társaság közgyülést tartott s kiosztotta az 1940. évi pályadijakat. A Szinyei-jutalmat Wilt Tibor szobrászművész, a Szinyei tájkép-díjat Bornemisza Géza festőművész, a Zichy Mihály grafikai dijat pedig Simon György János festőművész kapta.

Ujmagyarság

1940. febr. 1.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST, IV. 242. POSTAFIÓK

LESZÁLLÍTOTT ÁRÚ KÖNYVÁRJEGYZÉK

UNVÉDELEMRE — OKTATÁS — LÉGOLTALMI LIGA
9-10 JAN. 29 B BUDAPEST 124

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula úrnak
titkár úrnőnek

Bp. VI.
Lágymányosi u. 16.

MDK.

Wilt Tibor

Kiállitási hir

Népszava 1967 máj.7.

MDK

Wilf Tibor, szobrász

Elkészült Madách-szobrának négyméteres gipszmintájával. A bronzba öntés is megkezdődött.

A szobrot a Margit szigeten a volt Ybl-fürdő helyén állítják fel.

2

— : Madách-szobor

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jún. 21.

Wilt Tibor, nobrán

szerepel. (Buda fok).

—: kabadtéri nobor kiállítás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. aug. 13.

MDK

Budapest V., Pesti Barnabás u. 1.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 MÁR 12

NÉPSZABADSÁG

Wilt Tibor

1021

A Margitszigetre kerül Madách Imre készülő szobra

A *Madách Imre* szobrának tervezésére 1965-ben meghirdetett nyilvános pályázatot — mint azt a sajtó hírül adta — *Wilt Tibor* szobrászművész nyerte meg.

Felügyelőség intézkedett, hogy a bronzöntést a Képzőművészeti és Kivitelező Iparvállalatnál megkezdjék. A műalkotás alapozási és kőmunkáinak terve is elkészül az

Lengyel műsze

A *budapesti Lengyel Kultúra* Nagymező utcai bemutatótermében hétfőn megnyílt a varsói *Metronex külkereskedelmi vállalat* kiállítása, amelyen laboratóriumi, optikai és iskolai oktatóműszereket mutatnak be; ugyancsak tegnap a Migért Népköztársaság úti helyiségében a varsói

vál
ny
A
mo
dő
mé
exp
lom
kémiai, meteorológiai és anyagvizsgáló műszert mutatnak be.

március 18-ig, 150 fizikai,

M.D.K

Wilt Tibor
szobrász

AKVT tagja volt.

Frank János: Kinetty Jánosnál.
Élet és Irodalom, 1966. március 26 - 8. lap.

Wilt Tibor

Szobormüve, a szfőv. műgyüjteményének kiáll.-án a Műcsarnokban.

N.L.932.VI.17.

Mfg.c Tipox

Wilt Tibor szobrász

Modern egyházművészeti kiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

M.930.VIII.13.

Wilt Tibor szobrai

Egyházművészeti kiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

NM.930.VIII.13.

Wilt Tibor

Árpádházi Szentek kiállításán a Nemzeti Szalonban szobra szerepelt.

NU.930.VIII.15.

MDK

Wilt Tibor
szobrászművész

Zsennyei művésztelep alkotásai bemutatva Szombathelyen. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 14o sz. 1958. jun. 17 2 old.

Wilt Tibor

a tiszalöki Erőművek részére 8 méteres női figurát készit.

Esti Hirlap 270 sz. 1958. nov. 16 2 old.

MDK

Wilt Tibor, szobrász

io: Ernst Muz. uj csop.kiállitása. Pesti Napló, 1937. márc. 21. 11.l.

Wilt Tibor, szobrász MDK
[Vilt]

Az Apáczai Csere utcai lakóház
dunai homlokzatára kénített
domborművű dísítése szép, könnyed.

F. F.: A stílus, a dísítés, a szobrok —
Kifejezni a mai életet 2.1.

ESTI HÍRLAP, bp. 1962. máj. 4.

Wilt Tibor, szobrász 1934

A pesterzsébeti felszabadulási

emlékmű szoborkompozícióját

alkotta.

-: Rózsa Ferenc, Irinyi, Mechwart

szobrai Budapesten 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. jan. 13.

Wilt Tibor szobrász M.T.K.

A pesterzsébeti Kossuth-téri felszabadulás emlékmü szobor kompoziciója.

Épitész: Jámesy György

Uj szobrok és emlékművek Budapesten

Magyar Nemzet 1964. január 14. 7.l.

MDK

Wilt Tibor szobraszművész

1940-ben a Szinyei-jutalmat Wilt Tibor szobraszművész kapta.

Cikk: A Szinyei-Merse-dij nyertesei.

Uj Magyarság, 1940.Febr.1.

MDK

Wilt Tibor

Assisi Szent Ferenc, relief

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 81.l.

MDK

Wilt Tibor

Az albertfalvai Szent Mihály templom főoltárának vázlata. Wilt Tibor műve. Repr.

Magyar Iparművészet, 1942. 33.lap

Wildt Tibor

Kapcsol a IX. nemzetközi szabadtéri nobszállítás on Middelheimben (Belgium)

Nyugat 1967 V.7 16 old.

Wilt Tibor

(Vilt),

festőművész

Budapest

Benczúr u. 18.

MKSz 1947

Wilner József

Kártyagyártó család, 1864-ben került bejegyzésre a céghivatalba.

Koltai: Játékkártyagyár és Nyomda 100 éves jubileuma; Magyar Grafika, 1970. 1. sz. 24. l.

Willroider, Ludwig
(1845-1910)

„Dombos táj" olaj, vászon
33x41 Jelzése lent jobbra: L. Willroider
Védett. Kiállítási ár: 10000 Ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Willroider, Ludwig jelzéssel

„Patakparton" o. karton 25x33 cm

J.l.b.: Willroider Védett.

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 52.Képaukció katalógus,Bp.1980.szeptember

Willreider Ludwig,
Jestö (München).

K. V. 1040/1897.
1897. jun. 15.

Festészet.

„Abend" c. kép.

(Willreider Ludwig-tól.)

Kr. V. 1040/1897-

1897. jun. 15.

Jan Wils, építész

Gergely Mariann: A tíralakítás elmélete és gyakorlata a De Stijl csoportban.

15. Huszár Vilmos – Jan Wils: Berssenbrugge fotóműterem, Hága, 1921. /repr./

Művészettörténeti Értesítő, 1985. XXXIV. évf. 3–4 szám, 129-old.

Wiltzl Mátyás

Már 1693. előtt vétetett fel
Budán a polgárok közé.
Arch. Szt. 1883. 108 l.

Wiltzl Mátyás

festo

már 1693 előtt vétetett fel Budán a polgárok Köre.

Nemethi: Arch. Ért. 1883.
108.

Wilt Tibor

Bierbauer Virgil dr.

Az Orsz. Társadalombiztosító Intézet Calesetkorháza. Tér és Forma.

1940. III. l. 127. h

A központi rendelő intézeten lévő dombormüvet fenti készítette.

lásd Wilt Tibor alatt is-

d és Központi rendelőintézete

Wilt Tibor

Szent Ferencnek és
Szent Antalnak a passa-
reti templomban lévő
freskóit festői készítette.

Breszlyauszky Tibor:
A passaréti új templom.
Tér és Forma. 1934.
349. l.

»A KIS LINDBERGH«, Anglia legfiatalabb pilótája, a 14 éves Victor *Ottley*. Éppen *születésnapján* tette le a vizsgát, amely után édesanyja gratulál neki

Vitéz KISS LAJOS miniszteri titkár, aki hír szerint a főváros tűzoltófőparancsnoka lesz
(Halmi felvétele)

kettonk ugye...

Egy évvel ezelőtt *Modra* László csereüzletet kötött sógorával *Kelecsényi* Ferenccel, aki a dunaparti gyógyszertárat vette át, viszont *Modra* felköltözött Budapestre és a *Wesselényi* uccai *Kelecsényi*-patikát vette birtokba. Ekkor már

nyilt ellentétek voltak a fiatal házasok között,

amit csak részben tudott tompitani az, hogy Modráéknak kisfiúk született. A gyógyszerésznő néhány hónappal ezelőtt visszaköltözött édesanyjával Dunapatajra fivéréhez és magával vitte a kis László fiút is.

A gyermekétől való elszakitás Modra Lászlót teljesen lesujtotta.

Idegileg összeroppant és néhány jóbarátja előtt emlegette, hogy *egész életét elhibázottnak tartja.*

Néhány nappal ezelőtt a gyógyszerész leutazott Dunapatajra.

Váratlanul érkezett, anélkül, hogy érkezéséről bárkit is értesített volna. Anyósa és sógora nagy meglepetéssel fogadta a *lelkileg-testileg teljesen*

— *Nagyon rosszul vagyok... Nagyon rosszul érzem magamat... Mintha vasmarkok szoritanák össze torkomat... Még egyszer hozzátok ide a gyermekemet, még egyszer meg akarom simogatni őt.*

A haldokló kívánságát természetesen teljesitették. Ekkor már híre futott a községben a történteknek és

a gógyszertár előtt többszáz főnyi tömeg

leste az újabb híreket.

Dr. *Kendessy* Pál és dr. *Bagi* János községi orvosok, mint tudósitónknak elmondották, soha nem tapasztalták az akaraterőnek azt a bámulatos megnyilatkozását, mellyel *Modra* László, amíg a sztrichnin nem végzett vele, viselkedett. *Pillanatról pillanatra beszámolt arról, hogyan hatalmasodik el szervezetében a méreg.*

— *Vége... Most vége... Nincs többé semmi probléma... Mindent megoldottam. Azt is, amit rosszul csináltam.*

Tovább nem tudta folytatni, kiszenvedett.

Nyolc kötet

Wilt Tibor szobrászművész

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi képzőművészeti Kiállításon szereplő művei: „Álló alak" – „Sulyui" c. bronzplasztikái.

D. L.: Jubileumi Kiállítás a Műcsarnokban Vigília, Budapest, 1975. 4. 496. old.

WILT TIBOR, szobrász

Miskolc új és helyreállitott létesitményei, 1945-1970.
1.-Szobrok, kutak, emléktáblák.
51 Miskolci Nehézipari Müszaki Egyet.-II.ker.Egyetemváros.
5.-Fa alatt álló nő, dombormü.-E/6.Koll.homlokzat.
Wilt Tibor müve.-202.old. 4.jegyz.

fj.HORVATH BÉLA: A miskolci városkép változása 189.old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

Wilt Tibor

szobrász

Bécsben egy képzőművészeti kiállításon

szerepelt Wilt Tibor

Lovaut László Endre: Bocskai manyhoronája...

Nők Lapja, 1969. május – 21 szám.

Wilt Tibor, szobrász

Szerepel a Műcsarnokban.

↓

— : Kisplasztikai biennálé 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 15

Wilt Tibor szobrász

Madách Imre születésének 150. évfordulójára a Petőfi Irodalmi Múzeum képzőművészeti kiállítást rendezett, - a meglúvásos pályázati anyagból. Ezüstösen csillogó buste-je a belső viharzást jeleníti meg. (említve).

byp. Látó irodalom.
Magyar Hírlap, 1973. jún. 26.

Vilt Tibor

„Madách Imre" pobrát távolább a margit szigeti sétánytól állítottak fel.

Berzo László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

1335 l

814 l

Wilt Tibor

A kulturális kapcsolatok
Intézetének kiállítótermében
volt Wilt Tibor, Kass János, Gu-
lyás Gyula kiállítása a Bélon
és Vasbélon ipari Művek közre-
működésével.

-: Kiállítási [illegible]
Művészet, 1979. december - 46. oldal

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Wilt Titov, [nobrún]

Megemlítve: „életmüve." [?]

— :o Én, Michelangelo 8,

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. júl. 12,

Wiltenhauser János

Győr 1727 – 1732

1.

Jankó Ötvös-apródok

8. l.

oktatásügyi Miniszterium.

A m. kir. vallás- és közok
és ügyszám alatt a keb. sz
rendeletének másolata:

asitom a
. . M ö l l e r . I s t v . a
részére /:lakik: . Budapes
. . Budapestről - Miskolcz
utazása alkalmával felmerü
kiállitott és számvevősége
alapján /:..48'80...:/ . M
. 80 . . fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

dle. D. L.

WILT Tibor szobrász

„Róza Luxemburg"

Ujvári Béla: A Tanácsköztársaság 40. évfordulóján rendezett VII. Képzőművészeti Kiállításán
Magyar Épélőművészet 1959. 4/8. sz. 271. l.

Wilzel Matyás
festő

1696-ban hára van
a budai vasbari

Vass Budaneinet

107. l.
108. l.

jabb névtárát a bizottságnak

.

október hó 29.

er meghagyásából:

iszteri tanác sos.

Wilzer Hajnalka

Országos Magyar Iparművészeti Társulat idegen-forgalmi emléktárgyak pályázatára benyújtott pályaművét elfogadták.

Budapesti Hirlap

1929 II.8

Wilzer Hajnalka

Országos Magyar Iparművészeti Társulat
idegenforgalmi emlékfárgyak pályázatára
benyújtott pályaművét elfogadták.

Magyarság
1929 11.8

M.D.K.

Wimber János György

budai kútmester

1758-59-ben hesziti el a felsőtárkányi Fuorcontrasti hastély szökőkutját.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418 old.

WIMBER János György budai kutmester, aki a felsőtárkányi Fuorcontrasti kastály szökőkutját 1758-59-ben készíti el.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Wimberger /Weinberger/ MDK

építőmester, 57.o.

Scoen: Szt.Anna templom

Wimberger Mária

Pozsony cikke

l

Rajzoksatás

1939. 25. l –

28. l.

32. l.

Girolamo Cairati. — *Il ruscello.*

Wimberger Mária

1919

Ki tud róla?

A csehszlovák megszállás alatt is Pozsonyban müködött mint rajztanár.

tásügyi Minisztertől.

hó 30-án 128/1922. szám alatt kelt
Bizottságot, miszerint megengedem
a Bizottság tulajdonában levő s a
staurálásából visszamaradt felvonó-
ásolatban csatolt árajánlatot tevő
kilogrammonként 25 koronáért eladassa-

tékesitéséből befolyó összeg az állam-
lgáltatandó lesz.
áius hó 6.
eletéből:

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 339

Név: Winner Joseph

Foglalkozás: üvegesmester

Szárm. hely: Hamburg

Hitfelekezet: R.K. Csal. állapot: A

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1729. I. 10

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 27

iras

Format

Length

Length

Length

Length

Length

Length

Length

Length

Length

Wimberger Moric

1915/16 – 1918/19

Ferkèpzomfoiskèvk

148.

aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
irsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
hát a főváros közönségétől, hogy segítsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wimberger (Weinberger) Paul 57

252

Schoen Anna templ.

Giacomo Barozzi da 26, 32, 34, 61, 62, 74, 80, 83
rgely 9, 42, 45, 114, 128, 130, 134, 143, 158, 183—188, 210, 214,
, 223, 234, 244
nrád 159, 162, 165
nön Franz 7, 44, 47, 112, 114, 122, 132, 136, 155, 171, 172, 187,
8—190, 192, 215, 216, 234, 243, 244
anz 194
nác 194
h. Georg 194
Lénárt 42, 44, 72, 87, 88, 90, 92, 94, 110, 152, 166, 180, 181,
—193, 209, 210, 214, 215, 219, 244
más, 41, 42, 162, 193—194, 203, 204, 243
rg I. G. 65, 242

WIMES Francesco

skót származásu császári hadimérnök

Pápa várának megjavitására kiküldve 1665-ben

Gerő László- Sedlmayr János: Pápa, 1959. 39. 1

Viseles. T. 4896.

Román nő és férfi.

A jobbra fordulva álló asszony guzsalyt tart és orsót pödör, mig a padon ülő idősebb ember széles karimáju kalapját térdére tette. A háttérben ház látszik. Felirata:

1. Romänischer Bauer aus dem Dorfe Poplaka bei Hermannstadt
2. Romänische Frau aus dem Dorfe E Reussen nächst Hermannstadt

a jobb sarokban: Wilnek
legalól jobbra: Beilage zu M. Auer's Faust.

Szines kny., mér. 24.2 : 17.8 cm.

156-95-19.

Pozsony. Wünderling János-György,
Könives, 1781.

Pressburger Zeitung
1781, 40. Nr.

[illegible] Viselet. T. 4897.

Román fiú.

Az előtérben álló gyermek kosarából szőlőt vesz ki, míg csokros kalapját bal kezében tartja. A háttér sik vidék. Felirata:

3. Romanischer Bauernjunge.

a jobb sarokban: J. Wimek.
al legalól jobbra: Beilage zu M. Auer's Faust.

Szines kny., mér. 24.1 : 17.5 cm.

156-95-20.

Wimes báró

hadimérnök

l

Pfannl Györvár

220. l.

Méltóságos

Dr Szentiványi Gyuláné
úrnőnek

Budapest

Lagymányosi a 16.

Wimes Ferenc báró

mérnök ezredes

XVII.

l.

Vill Györ

4. l.

Mob kat. 3166

Wimes Ferencbáró

Lásd

Villgyör

52. l. 53. l.

Tisztelt Tanár Ur!

A m. műeml. id. bizotyága f. e. maj. 29 kén tartott ülésének határozata folytán van szerencsém t. T. urat felkérni szíveskedjék a legközelebbi szünidőben Lőcsére rándulni és ott a gymnasium csúcsíves templomát, és régi gárda cépének, a városháznak és a par. T. szentrig. házának alaprajzát felvenni (~~a város háznak~~ mindkét ~~két~~ külön emlleteet és ~~ha lehet~~ a városházéhoz a campaniléét is hozzá ~~elly~~ csatolva) A mérv (Maasstab) ugyanaz legyen, melyet 1876 megjelent "Magy. mű emlékeinek rövid ismertetése" czímű munkám [illegible]

Wimes báró

hadi mérnök

XVII. sz

iród

z

Vallólgyör

32. l

WIMES, báró, Francesco, Brescia-Ből.
1623-ban skót atyától és olasz nyaától született/atyja Wemyss/. Előbb Velence szolgálatában volt és sáncokat épitett Malamocco-ban; ezután Candia-ban ment és befejezte a Santa Maria erődöt. Visszatért Olaszországba és résztvett Pavia, Alessandria, Valenza és Mortara /1658./ ostromában. Magyarországra menve dolgozott Győrben, Pápán, Veszprémben, Tatán, Tihanyban és Vászonyban, amelyekhez külső részeket épitett a fővárosfalhoz. Bévsben halt meg 1682. felé. /Pfannl./.

Maggiorotti, 442.

Wimesbáró

ezredes és tartományi
műszaki főnök

Montecuccoli Rajmund
gróf fenti tervei szerint
épitette ki Győr külső
várövét 1660-tól.

Pfannl Jenő: A győri
vár és téglái: Győr,
1932. 7. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**

címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

b Wimes eredes

rood

~~[illegible]~~ Vill. 53 l.

báró Wimes

lásd Holst eredest.

Viselet kép.

Szerb püspök ~~ot~~ ábrázol, térdig

~~Térdig~~ kissé balra nézve és ~~az~~ asztal mellett ülve, melyre jobb kezével támaszkodik. A nyakába vetett szalagon a Lipótrendet ~~s~~ jelvényét viseli s a kettős lánczon hordott keresztet bal kezével fogja. Hosszú bajusza és szakála ősz. A fejeű lévő kamilawkáról fátyol omlik vallaira, ~~M~~ bő ujú köntöse piros bélésű. Felirata a kép alatt:

„Griechischer Bischof"

a bal sarokban: „J. Wim̄er lith."
s alól jobbra: „Beilage zu M. Auer's „Faust"."

Könyomat, méretei a háttérnek 25.5. 18.4 cm.

Ltsza 4900. (színnyomat.).

156/95 № 23.

Wimmek (Wimmer) J.

Viselet kép.

Román paraszt-fiút ábrázol, a ki egy

~~a~~ (mohával benőtt fatörzs mellett áll, melyre szőlővel tett kosar at tettek, és a ki ~~van tőve~~, ~~paraszt fiú áll~~ ~~bokrétás kalappal~~ ~~a kezélen s~~ jobb kezével a ~~nemes~~ gyümölcsből ~~kimarkol~~ vesz.

A háttér sik terület. Felirata a kép alatt:

„3. Romänischer Bauernjunge";

a jobb sarokban: „J. Wim̄ek"

s legalól jobbra: „Beilage zu M. Auer's »Faust«".

Könyomat, méretei a háttérnek 24.1 : 17.6 cm.

Ltha 4897 (szinnyomat.).

156/95 № 20.

Viselet kép.

Román paraszt és leány viseletét tünteti fel. Körülök a

lóczán ülő öszbevegyült öreg paraszt, ki széles karimá-

jú kalapját térdén tartja, mosolyog, mig a balról álló fiatal asszony orsó-

ját pörgeti. ~~A háttérben házat veszünk észre~~ Az előtérben

balra, a ház előtt, a terítővel leborított asztalon, mályvarózsa tünik

szemünkbe. Telirata a kép alatt két sorban:

„1. Romänischer Bauer aus dem Dorfe Poplaka bei Hermanstadt.
2. Romänische Frau aus dem Dorfe Reussen nächst Hermanstadt;"

alól a jobb sarokban: „Wimmek"
és legalól jobbra: „Beilage zu M. Auer's „Faust"".

Könyomat, méretei a háttérnek 24.1 : 17.9 cm.

Ltsa 4896. (színes nyomás).

A háttérben pedig ház van.

156/95 № 19.

Viselet kép.

Román leány és fiatal aszonyt ábrázol. Körülöl a

~~A~~ ~~szélnél~~ balról ~~alló~~ a leány áll, ki jobb kezét keblére ~~tesz~~ tette és leeresztett baljában kendőt tart, ~~Jobbról~~ míg jobbról ferghez ment test vérét látjuk, ki jobb kezével a szék karfájára támaszkodik, melyre kendő van tére ~~és leeresztett balján jegy-gyűrűt visel~~ A háttérben hegyek emelkednek. Mögöttük a kőkerítésen belül fák diszlenek. Felirata a kép alatt két sorban:

„4. Romänisches Mädchen. 5. Deren verheirathete Schwester aus der Vorstadt von Hermannstadt."

alól a bal sarokban: „Wimer".

Könyomat, méretei a háttérnek 24.8 : 18 c/m.

Ltpa 4899 (színnyomat)

156/95 № 21.

Wimmer?

~~Kiselet~~ Ébtkáv.

Az ~~Er~~ erdélyi idyll: ábrázolja olyképen, hogy egy

~~A~~ dombon, melynek tövében patak csörgedez, ~~egy~~ román paraszt ül keresztbe tett lábakkal. Mellette kis fű áll, ki fával megrakott szamarat tart. Mögötte házikó van félig nyitott ajtóval. Felirata a kép alatt:

„Eine Idylle aus Siebenbürgen"

s alól jobbra: „Beilage zu M. Auer's „Faust".

Könyomat, méretei a háttérnek 22.4 : 17.4 cm.

Ltfa 4898 (szinnyomat).

156/95 № 22.

Wimmer,rézmüvesm

M.D.K.

Soproni mester volt.A Stingl gyermekeknek 1000 forintos követelésük volt özvegyével szemben. 235.o.

Mihalik Sándor: A herendi gyár alapitója. 253.o.

Folia Archaeologica.XVII.Müzeumi Ismeretterjesztő központ.1965.Bp.

M.D.K.

Wimmer Ferenc

pozsonyi építész

1000 K-ás első díjat

nyert a pozsonyi ev. ref

templom és hétemeletes

bérház pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

ápr. 12 sz. 11 old.

MDK

Wimmer épitész

Tér és Forma, 1932. lo.sz. 319.1. Képek.

Wimmer Alajos

Arad 1843

Ságüvegesinas

261. l.

MDK

Wimmer Antal kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről türedékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

WIMMER *Dezső*, I. *Czigány Dezső*.

Winner (Origány)

Dezső

1898/99 II.

Ferkèpzomfoiskèvk

148 l.

klós, aki félországot hóditott meg a nemzeti nép=
yvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.

nhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

ne és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.

sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Wimmer Dezső

Stud. Budapesten 1883

Szr.

1898/99 II. vendeglát

Teleki Gyula gróf. V. 196.

Wimmer Dersö

l. Czigány Dersö

Univ. lex. 832 l.

BERNH.WIMMER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern un der Königlichen Stadt Pressburg.
Név: 19. Herr Bernh.Wimmer
Felvétel napja: 1766. 18. Decem.
Hová vették fel: Grann,/Esztergom/, 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.ol

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Nyman D

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1899.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1 , 149 1

Wimmer Dezső

festő

1908 –

Éimisk 1930

90. l –

rendes tagjává történt kinevezésemért és az erről szóló szives értesitésért hálás köszönetemet fejezzem ki. Minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a Bizottság munkájában a magam erőihez mérten hasznosan vegyek részt.

Fogadja a Tekintetes Elnökség kiváló tiszteletem nyilvánitását

Hoffmann Dénes

Wimmer, Prof. Franz

építész

szül. 1885. Pozsony

Bő életrajzát lásd

Csákó 16 l.

vagy Forum 1934-35

Wimmer Ferenc

épitéz

Élétr.

Rát Str. 1092. l.

FRANZOSISCHER

Táj

Vászon

Wimmer Ferenc

építész

l. Forum

1933-332, 333. l.

334, 335. l.

Csont játék Korongocska, római

VI. 282

Wimmer F

pozsonyi épitész

l.

Forum: 1932. 184, 185 l.

CSALLÓKÖZI KÖNYVESBOLT
DUNASZERDAHELY

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Wimmer F.

pozsonyi épitész

l.

Forum

1932. 233. l.

234

235

Wimmer Ferenc

pozsonyi épitész

Pozsony város idegenforgalmi bizottságának plakát pályázatán 200 K-ás második díjat ferdi nyerte

Magyar Iparművészet

1908. 303. l.

Wimmer Ferenc

1909. Karácsonyi Kiáll.
Pozsonyi Képzőmuvészeti
Egyesület.
A dóntér átalakításának
távlati képe.

...ét félig visszafordító és szemkost
...nbőt tart, melyet bal~~[illegible]~~
...csiptető, fehete kreszával, mely-
... szőke, feje tetején kontyba-
...lógó két tinccsel. Öltözete
...ék selyem mellény, aszay ~~[illegible]~~
...ynek mintája ~~[illegible]~~ keskeny csíkok-
...sokból áll. Az ábrázolt háta
... paletta, ~~[illegible]~~ beléje dugott ecse-
...lógó pohár, fehér rózsákkal.
...arna, az ábrázolt feje körül,
...b sölt árnyalattal. Gelzés bal-

Wimmer F.

pozsonyi épitesz

l.

Forum

1935 – 179. l.

Tel.

Europa

könyv- lapterjesztő R.-T

VI. Götvös utca 43.

Budapest

Wimmer Ferenc

Művének 1911-192

Magyar Művének

1928. 319. 324

Cserépedények, népies, a Thomka-gyűjte-
ményből a Beszterczebányai Muzeum-
ban VII. 231.

Wimmer Ferenc

építész

irod.

Építő Ipar

1913. 148. l.

(Az új Nemzeti Színház bíráló bizottságának bírálati jegyzőkönyve.)

dozta, északi féloszlopa
hatalmas boltövet.

A kőanyag bizonysá
meg az építkezés Székes
temetésekor, a templom
sét, hogy a királyi tetem
is végzik, az építkezés, l
felében is tarthatott. Er
melynek motívuma és st
nem is sorozható a XII.
mindenekelőtt a 20., 24.
sen metszett levéldísze, n
zad második, illetve a X
számú oszlopfő s különö
oldalán látható nyolcasa
medvét ábrázoló dombo
formaadása, a rendelkez
nek kapcsolata a dömösi
való keltezést indokoljo.[3]

Lehetséges ugyan, ho
nem a bazilika, hanem a
E kérdésben ma már ali
fehérváron talált emlékar

[1] Zahn Karl: *Die Ausgr*
chen, 1931.
[2] Salmi, Mario: *L'architet*
[3] Dercsényi: *Kőfaragvány*

Wimmer Ferenc
épitész

vród
2

Épitő Ipar. 1913. 11. 27.
(A Nemzeti ~~[illegible]~~ Szinház
terepályázata.)

Végül a Szent István-kori ba
tudósítanak a ránkmaradt faragv
anyag jelentékeny része nem hozh
tési periódusával, de azok az em
XI. század első felére lokalizálhat
a templom első díszítésének.

A ránkmaradt kisszámú XI. s
portot különböztethetünk meg. M
Szent István-kori magyar kőfaragá
lathoz. Legjelentékenyebbnek az
nyokat tartjuk, melyek nagyrésze
ható. Gondolunk elsősorban a kőt
pillérfőire, melyek kétségtelenül
gozó királyi kőfaragómühely alko
Esztergomban és Budán maradtak
faragott akantuszlevél. Az antik er
nyeinek kedvelt díszét alkotó akan

Wimmer Ferenc

épitész

Hód

2

Magyar Vilmos:

A Nemzeti Szinhaz

tervpályázata V. köz.

Épitő Ipar 1913.

8. 27. képekkel.

díjat nem nyert.

Wimmer Ferenc

Nobrain

l.

Forum

1933. 320. l.

Ismeretlen festő.

650. Menekülő honvédek.

⊥ könyöklő

A hegyek közt kanyargó Dur
~~nekül~~ lvk ~~Az~~ egy~~ik~~ köpenyegére ült és evez;
penyege a vizbe lóg, fejét ⊥ balkezével tá
kardot tart; ~~a harmadik~~ egy fejét kendővel k
~~áll, és~~ jobbkezével kardjára támaszkodik,
~~a hazának~~; ~~a~~ egy~~ódik~~ ⊥ a csolnak végén ⊓
vat. Az égbolt felhős.

37·2 : 47

⊥ pedig

Vászon, méretei ~~47: 37.2~~ c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

⊓ helyeckedettel

904: V. 5.

6

Wimmer Ferenc

A pozsonyi ref. templom és bérház tervpályázatára beérkezett pályaművek közül a bíráló-bizottság az 2000 koronás I. díjat Wimmer Ferenc pozsonyi építész, az 500 koronás második díjat Tornallyay Zoltán budapesti építész pályaművének ítélte oda.

Pozsonyban 1911. 192. l.

382. I. Ferencz.

Derékon alól, (iglátható, kissé balra f
balját pedig csipőjére támasztotta.
gyapjas rend jelvényét viseli. Paroká
kálla ~~nem bőrű~~ leberetvált. Testhez álló kabátja
kendőjének csipke vége lelóg, derek
talon lévő piros párnán császári koro
münkbe.

Elefántcsont miniature, mér
Egger Dávid ajándéka.

Wimmer Ferenc
épitesz

1.

Forum, 1931; 388 l

FRANZ WIMMER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 217.- Herr Franz Wimmer
Felvétel ideje: 1802.- 7 8ber.
Hová vették fel: Polu,/Pollusz,Boly ?/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M.D.K.

Wimmer F. épitéz

Opatrny vel hörösen tervezett ci 1913-ban felépült porsonyi kálvinista templomát emliti:

Ed. Toran: Beitrag zur Erforschung der Architektur in der zweiten Hälfte des 19.7.h-s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 2.sz.

28. old.

MDK

Wimmer Ferenc és Szőnyi Andor pozsonyi épitészek

a lerombolt koronázási emlékszobor gránittalapzatából fentiek terve szerint készült az 1914-18-as háboruban elhunyt pozsonyi hősöknek a Murmann-magaslaton felállitott emléke 1925-ben.

Aixinger László: Pozsony. Bp. 1938. 14.1.

WIMMER Ferenc építész (1885–1953)

Limes 1999/2. 111. skk. + ill

tekintettel: dallam), mi a hallás utáni reprodukál
hagyni azt sem, hogy miként a mennél pontosa
zenei feladat a legkisebb eltérések hallgatókér
folyamán adódó eltérések kiélezett esetekben
képességünk, figyelmünk függvénye."[83]

A *Tájkép "ad hoc"* kódolása a hagy
betűkapcsolatot permutálja (hoadc, cohac
lehetséges módon, ez 5!, azaz 120 kombináci
rendezve egy repülő madár képét kapjuk.
(a,h,c,d) és egy szünetet, ez az *o*–nak fele
elrendezve, pontos előadói instrukciók kíd
előadása (a szó félrevezető, hiszen hagyom
vett interpretációról nem beszélhetünk), a
jelenlévők, rögzített műalak hiányában, egy
és megismételhetetlen. Koncert helyett, oly
Cage nyomán, így jellemez:

"Cage egyik darabjában a zenekari t
olyképp, hogy nem "bizonyos szigorúan meghat
aránylag szabadon, csak értékeiben (helyi jelleg
során szabadon kibonthatták volna egyéniségüke
és egyéni létük kifejezőjévé. Hanem a végén mi
kifejezése helyett harsogás, tombolás lett az
tehetetlenség a reprodukáló művésznek adott szá
abban a néhány esetben azok a zenekari művészel

II. 339

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848..... 1

Név: Wimmer Franciscus

Foglalkozás: Pest

Szárm. hely: üvegesmester

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1806 VIII 19

A polgárjogért fizetett összeg forintban: C

MDK

Wimmer épitész

Bérház a Fadrusz utcaban, tervezték Wimmer és Rumsauer épitészek. Repr.

Tér és Forma, 1932. 319.l.

WIMMER Ferenc ejtén

Pozsony, ref. tpl. 1913

Szönyi 1996 52.

527

nné) 446
267, 396

ár) 169, 349, 351

313

60

MDK

Wimmer Ferenc épitész

A pozsonyi ref. templom és bérhaz tervpalyázatán a 2000 koronás I.dijat Wimmer Ferenc pozsonyi épitész palyamüve nyerte el.

Müvészet, 1911. 192.l.

Wimmer Ferenc
építész

M.D.K.

1920 tól, 1930 ig közös tervező irodája volt Szőnyi Endrével Pozsonyban. 1930-ban meghívtak tanárnak a prágai német műegyetemre.

Szalatnai Perső: Szőnyi Endre
Művészet, 1969. április - 25 lap.

Wimmer Georg

Farekas

l.

Haberlandt

42. l.

Szirmay István:

Derékig, kissé jobbra
relet tart ezen czimzéssel:

Illmo Dno C
Szirmaÿ de Szir
Sinÿo S: C: R: M
Domino miri c
Posony.

Hátra fésült s vállaira
bevegyült, szemöldöke ba
ra vetett mentéjén diszgom
rekát himzett paszoma

Olajfestés, vász
Lanfranconi

Wimmer Géza

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899 évi rendes közgyülésen vett részt.

Műcsarnok 1899. 215. l.

Wimmer István
ünegesipar
1795

l.
Ságünegesipar
207. l

WIMMER JAKAB, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Terézvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 390.- Összeirási szám: 1064.- 48.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Wimmer János

pesti üvegesm.

1757

l.

Ságüvegesipar

206. l.

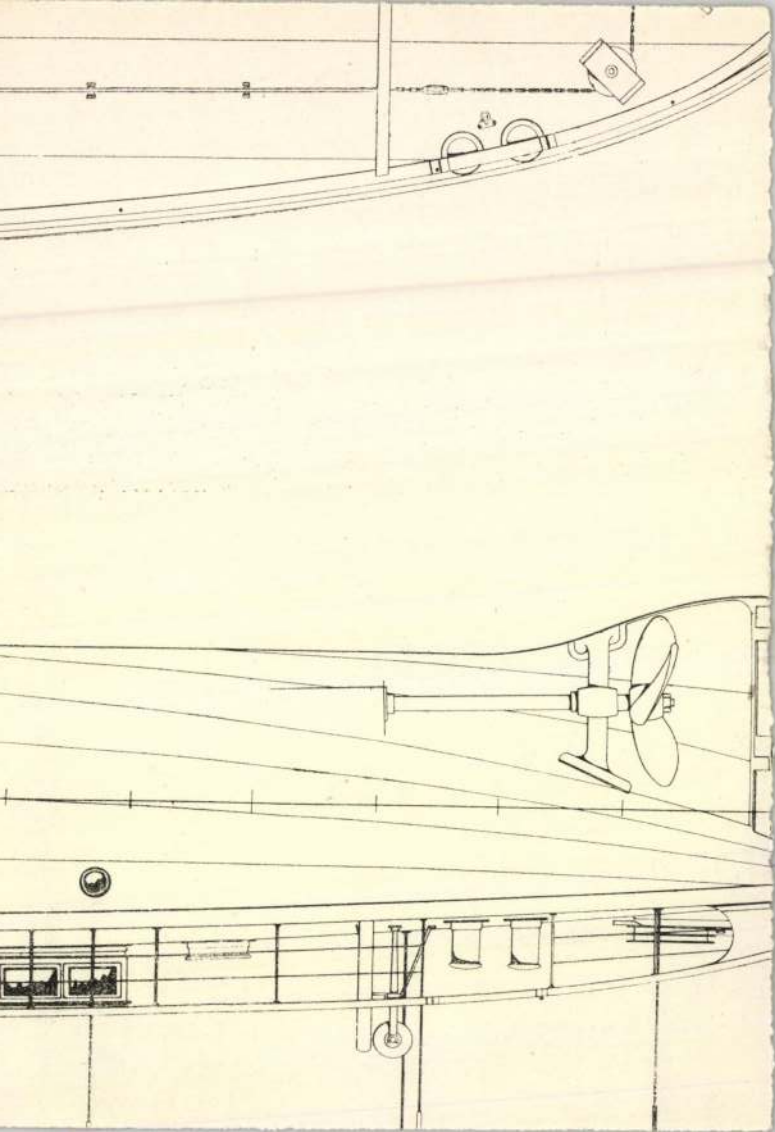

WIMMER, Johann, pozsonyi fazekasinas

J. W., Hafnerjung, † 17 éves korában, Pozsony, 1790 január 25. (1790, 109 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

II. 310

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848.....l.

Név: Wimmer Johann

Foglalkozás: üveges

Szárm.hely: Pest

Hitfelekezet: R.K. Csal.állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1756.X.26

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

U. 340

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848..... l.

Név: Wimmer Joseph

Foglalkozás: üvegesmester

Szárm.hely: Rent

Hitfelekezet: R. K. Csal.állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1788. IV. 10

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

Wimmer

lapicida

Porsony 1774

l. Weyde Walch

3. l.

18 7 1938

1938 maja 11

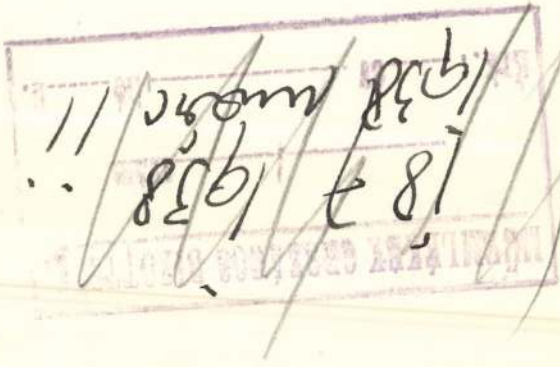

DR. ING. MÖLLER KÁROLY
TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ
BUDAPEST, I., NÁRCIS-U. 13.
Telefon: 1-567-38.

Ügy: Minorita.

Nagytekintetü

M ü e m l é

A Nyi

kozó jelentésem kiegés

végződésü támpillér és

deni.

MDK

Wimmer József és Kunze József pozsonyi kertépitők

Bártfai Szabó L.: Pest megye történetének okleveles emlékei 1002-1599-ig. Bp. 1938. 577.l.

Wimmer József

pozsonyi kertépítő

1817 körül

MOB kat.

3084. sz. 577. l.

lásd

Kertészeti Lapok

1909. 345–352 l.

Wimmer József

pesti üvegesm.

1790

l. Ságüvegenpár

206 l.

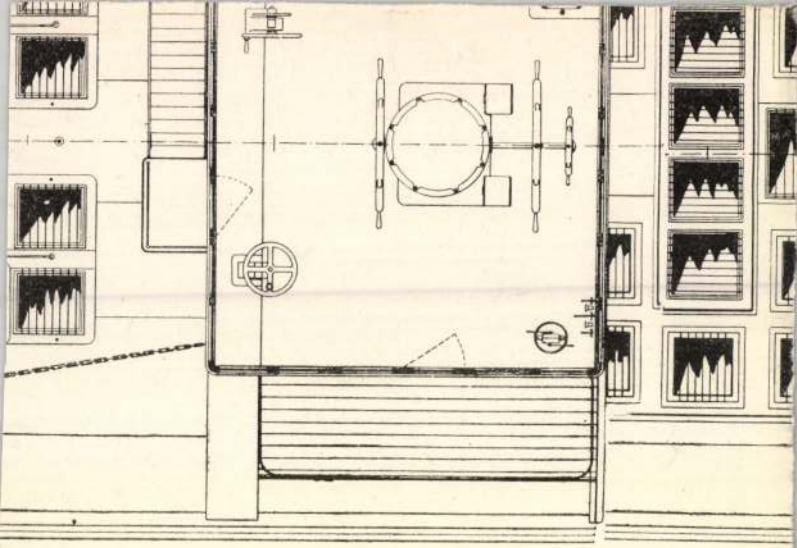

1. és 2. ábra. A „Vaskapu“ nevű kötélhajó o

Wimmer/Czigány/Dezső, festő

Művészek,tervezők,akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Is-

kola beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 köz:
Wimmer/Czigány/Dezső,festészeti,diszitőfestészet szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Wimmer és

Rumsauer

épitészek

Bérház a Fadrusz-utcában, tervezték fentiek

Repr.

Tér és Forma

1932. 319. l.

K

Magyar városok
művészete

Eperjes templomai

Budapest
1868
Kelet

MDK

Wimmer Károly, VI.o.tan.

Cibakháza ,áll. ált. iskola.

17. Mi szeretnék lenni.

Magy. Ifj. Képzöm. Kiáll. /VIT/ Gyermekrajzok.
Föv. Képtár. 1949 aug.16. -szept. 10. Kat.

Wimmer László

építész

Szül. Esztergom 1900.
Oklevelet nyert 1927.

Műegyetem 22. é.

Szatmár.

A koronás czimertől és k
be foglalt hármas látképen föl
pedig VALPO szemlélhető. Jelzé

All´Illustriss
S. PIETRO
Savio Grande, St

Rm., mér. a rl. 2

140-95.

Wimmer László

épitész

villája repr

Architettura (Roma)

1936. nov.

Tér és Forma

1937. 22. l.

Wimmer László, építész

A gyászoló család tudatja, hogy **Wimmer László** okl. építészmérnök hosszú szenvedés után május 16-án, életének 78. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása június 2-án, ½11 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Minden külön értesítés helyett.

-: Halálozás 11.

...rinszabadság, Bp. 1978. máj. 26.

Wimmer László

Wimmer László okl. építészmérnök, építőmester, XII. Németvölgyi-út 21. 151-264

Bptávb 1940 szept.

várjuk és vagyunk

kiváló tisztelettel

Angol Magyar Bank. Rt.

Kelemen Kalmai.

Wimmer László épitész

kertes házak terv.

Tér és Forma, 1936 IX. 258

Wimmer László

és Rumszauer Gyula

cég

Bihar Budapesten

Repr.

Tér és Forma

1932. 75. l.

VISEGRÁD

Várrom

Zombory Gusztáv: Kilátás a visegrádi
Várból. VV 1857, 457–458 l.

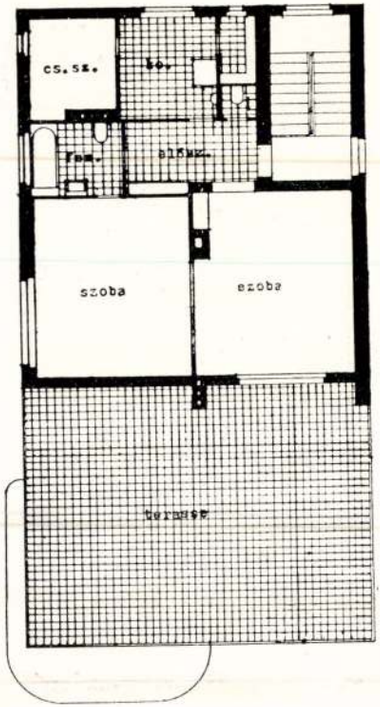

Pagano és Daniel gyűjtése átfogó képet nyujt az olasz falusi építészet egész változatos területéről. Természetes, hogy a félsziget népi építészeti formákban felette gazdag, mert hiszen az ország az esős alpesi tájaktól lenyúlik a már-már afrikai klimájú Siciliáig, s e földrajzilag igen kiterjedt területen az építőanyagok módfelett változatosak és a józan gondolkodású paraszti építő kezén minden anyag a maga építésmódját érleli ki. De ettől eltekintve, a forgalom és civilizáció különféle elterjedése folytán egyes tájakon egészen ősi építési formák maradnak meg: így Apuliában a kerek ház, melyet kúpalakú, kőberakott kupolákkal fedtek s fednek ma is — fenn az Adria lagunái között, nevezetesen Grádó környékén a szalma és nád építkezések sajátos igen régi formái élnek ma is. Módfelett érdekes az is, hogy Pagano vizsgálatai és megfigyelései szerint egyes falusi építőszokások nyilvánvalólag minő érdekes és sajátos befolyást gyakoroltak a nagy építészetre, a városi építészetre. Meglepően érdekesek azok a következtetések, amelyeket a paraszthaz beépített galambdúcainak a renaissanceház párkány kiképzésére gyakorolt befolyásáról ad elő a szerző.

Azok, akik a kiállításon a nagy fényképeket tanulmányozhatták, akik a könyv oldalait lapozzák s ezeket a ma számára, a ma eszközeivel józanul és észszerűen építő építész szemével nézik, mindinkább megerősödik az az általunk évek óta vallott felfogás, hogy napjaink építészetét, az ú. n. racionális építészetet az ősi népi építészettől sokkal kevesebb távolság választja el, mintsem azt magunk hisszük, mintsem azt ellenfeleink hiszik!

Dr. Bierbauer.

Interiőr a Wimmer-lakásban.
Csőbútor: Ideal csőbútorüzem. Bútorhuzat: Szabó Éva.

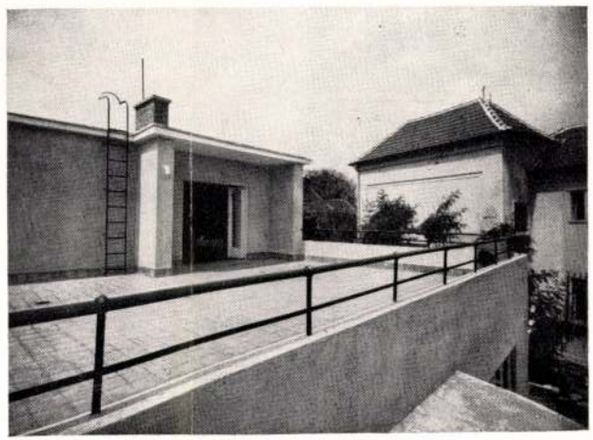

Wimmer László: Családi ház a Németvölgyi-úton.
Kivitel: Darvas testvérek k. f. t. Fotó: Seidner.

Lakóés dolgozószoba
a tervező lakásában

Tér és Forma · 1936. II. 7. 324. l.
u. o. 325. l. képekkel.

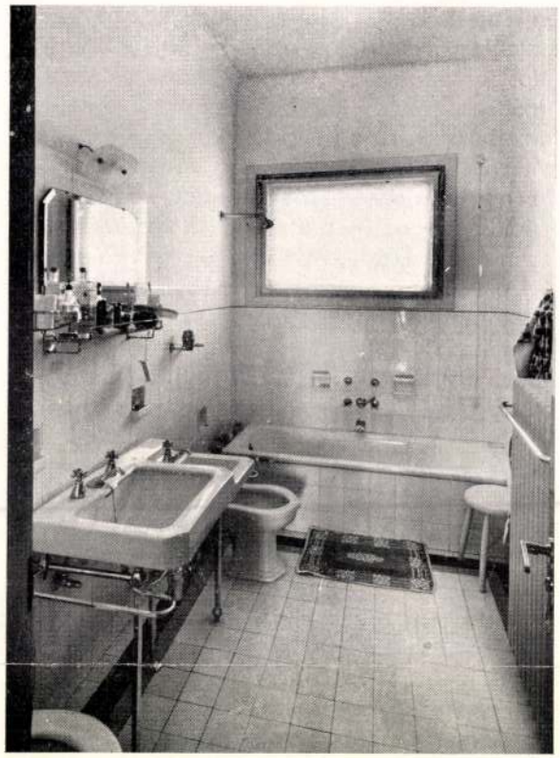

Részletek a „Georgia"-bérházból. Fürdőszoba.

Garçonlakás főzőfülkéje.

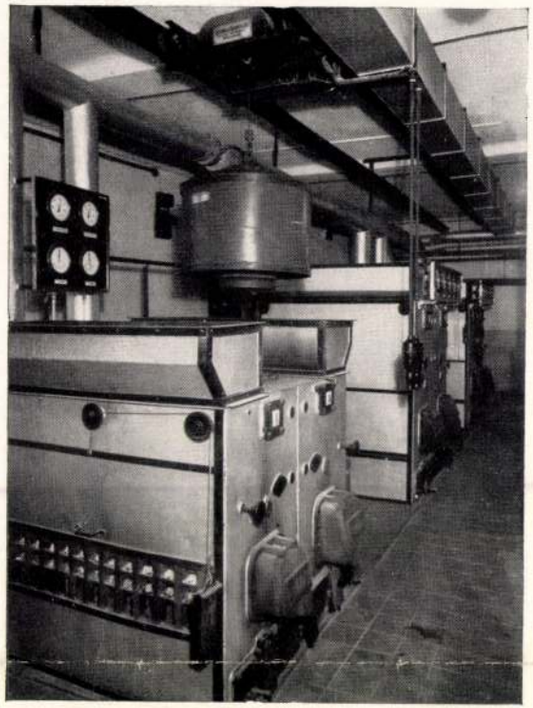

Kazánház Marabu-Cottage kazánokkal és R. K. E. F. (Roessemann és Kühnemann) rendszerű szénszállító berendezéssel.

Egy szép olasz könyvről.

Egy világszerte jelentkező mozgalom az, hogy az építészek mind fokozottabban érdeklődnek a maguk ősi józanságú népi építészete iránt és beható tanulmányokkal kívánják feltárni földjük egyszerű emberének egyszerű építészetét. Már nem a külsőségek iránt érdeklődnek, mint ahogy az egy emberöltő előtt divatos volt, hanem a lényeget keresik, — a funkcionalitásra nevelt építész szemével kezdik vizsgálni a maguk országának tősgyökeres építészetét. A Tér és Forma legutóbbi számában megemlékeztünk Tóth Kálmán és Nászay Miklós könyvéről, amelyben a balatonvidék paraszti építészetét mutatják be remek fényképekben. Röviddel ezután milánói kartársaink és barátaink körében járva, láttuk azt a csodálatos fényképgyűjteményt, az ezévi Triennale egyik legnagyobb szenzációját: az olasz falusi építészet több száz fényképe, melyeket Giuseppe Pagano és Guarniero Daniel építészek gyűjtöttek össze s amely sorozat a legutóbbi napokban a milánói Ulrico Hoepli cég kiadásában formás könyv alakjában is megjelent: Architettura rurale italiana címen (140 oldal, 400 kisebb, 62 nagyobb képpel).

Lakó- és dolgozószoba

Tervezte: Wimmer László.

a tervező lakásában.

Fent: a lakórész általános képe. Szemközt könyvpolcokkal és írószekrénnyel körülépített pamlag, előtte kerek asztal és ülőbútorok. Jobbról kombinált — polcos és ajtós — könyvszekrény, amely a másik polcrésszel egyező magassággal van kialakítva, ami a két különálló bútorrész nyugodt együtthatását biztosítja.

Lent: részlet a szoba dolgozósarkából. A használat követelményei szerint jól megformált két munkaasztal egyike rajzolásra, rajzok és eszközök eltevésére való, a másik fiókokkal, rekeszekkel inkább íróasztal jellegű.

Bútorok tölgyfából készültek, politúrral bedörzsölve. Készítette: Kovács J. A bútorszöveteket szállította: Szabó Éva. Fotó: Seidner.

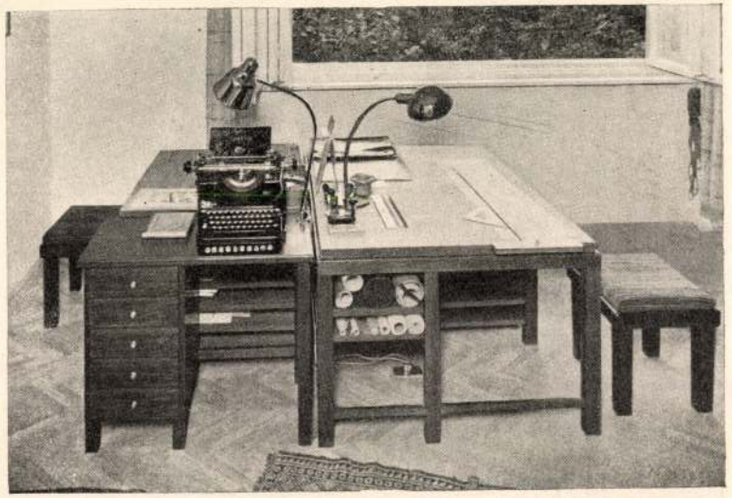

A Bútor 1936. okt.

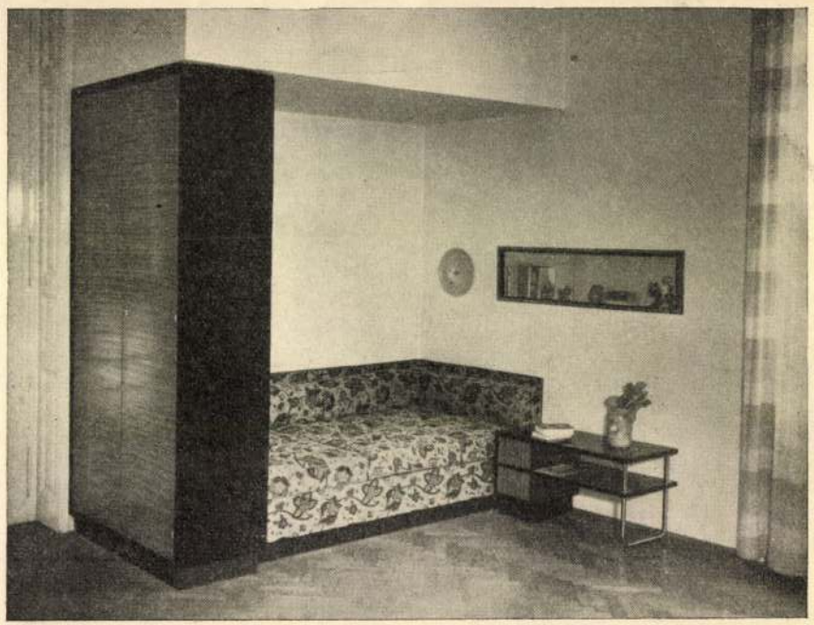

Faragó Sándor és Gróf József lakásberendezéseiből

Lakó-hálószoba.

Fent balról: ablakrészlet. Sarokkanapé kártyaasztallal és karszékekkel, amelyek fekete- és mályvaszínű velour-bársonnyal vannak bevonva; a kommód fehérneműnek és részben edénynek, betolható zsúrkocsival, vitrinnel és nádazott radiátorburkolattal. Faanyag: zebrano és feketére pácolt körte.
Balról: hálófülke képe; a lerabicolt mennyezetrész és a szekrény által képzett fülkében áll az angol vászonnal bevont fekvőhely. Mögötte a falba süllyesztett, tolóüvegajtós vitrin és világítótest. A fekvőhely mellett alacsony, fémlábakon álló fiókos asztalka.
Jobbról: varróasztalka zebranó és fekete körtefából, krómozott fémlábakkal. A karosszék ezüstszínű kéziszövésű selyem bevonással.

Fent a másik oldalon: A sarokkanapé, kártyaasztal és karszékek képe, bevonat: fekete- és mályvaszínű velour.
Lent: Kommódok, sarokra építve, vitrinnel, oldalt fiókkal és betolható zsúrkocsival. Az ablakfüggönyök anyaga: ezüstszürke árnyalatú crèp de chine.

Kivitel: Faragó és Gróf. Fotók: Máté-műterem, Haar.

Wimmer László K

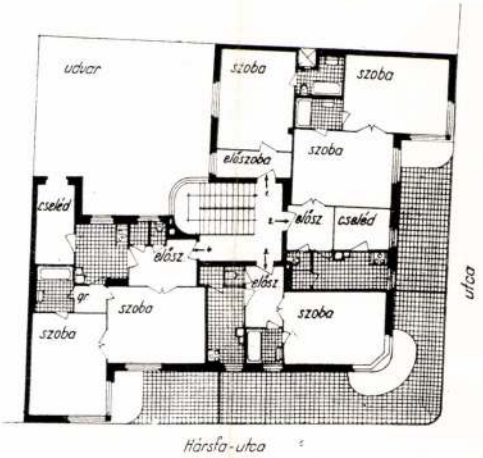

Bérház Budapesten
a Hársfa-u. és Névtelen-u. sarkán.
Tervezte: **Falus Lajos.** Statikus Pécsi E.
Fotó: Seidner.

Disputa II.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet november 30-i ülésén Miskolczy László tartott értékes előadást a Magyar Néprajzi Társaság építésztagjainak a magyar népi építészet felkutatására irányuló munkásságáról. A felszólalók közül Padányi Gulyás Jenő egyik elejtett megjegyzésére szeretnék az alábbiakban reflektálni. Az illusztris felszólaló ugyanis a következő megjegyzést tette: „Az elmult 15 esztendő letűnőben lévő építészete — és legfőbb ideje, hogy letűnjön — óriási mulasztást követett el a népi építőművészettel szemben. Egyáltalán nem törődött vele és nem vette tudomásul".

Úgy éreztük, hogy e kijelentés mögött az a vád is meghúzódik, mintha ez az építé-
evezve a gyermeket, a tárgyilagos, funkcionális alapon álló építészet nem-

z az építészet letűnőben van-e vagy sem, azt nem a vita, hanem maga
llapítani. Hogy legfőbb ideje, hogy letűnjön, — ez a felszólaló egyéni
lehet, de erről sem vitatkozunk. De igenis meg akarjuk védeni a kor-
nemzetietlenség vádjával szemben. Elsősorban is rá akarunk mutatni arra,
a kornak a művészei voltak az első propagálói a népművészetnek, úgy
a többi művészetben. Csak néhány nagy nevet említve az első úttörők
későbbiek közül Dudok, Holzmeister, sőt még a nagy mumus Le Corbusier
adtatással írt Marokkó és Spanyolország népies építészetéről könyveiben.
eti értékek felismeréséről.
talról nézve be szeretnénk bizonyítani azt, hogy a helyesen értelmezett
nem is lehet nemzetietlen, sőt föltétlenül erősen nemzeti jelleget kell

minden megnyilvánulásában elsőrendűek a lokális tényezők: a földrajzi
vok, megélhetési lehetőségek, stb. Ezek a tényezők, az ezekből folyó
y tovább igen fontos közreműködői annak, hogy egy földrajzi egység
építőmeg nemzetté váljon. Éppen a legutóbbi 15 esztendő építészetének
tárgyilagosság és funkcionalizmus azok, amelyek épületek létesítésénél e
n figyelembe veszik. Azok, akik e periódus igazán jellemző és értékes
n ismerik, minden további fejtegetés nélkül is beláthatják, hogy a kor-
épület nem is lehet internacionális jellegű. (Súlyosan tévedett az az épí-
az Internationale Architektur című zsurnaliszta könyvet kiadta!) Az
ak ismerői éppúgy felismerik egy először látott épület reprodukciójáról,
et, angol, francia, holland, vagy olasz-e, mint a történelmi stílusok nem-

vás Jenő igen jól ismeri a korszerű építészet szellemét, amint azt leg-
alkotásán, a Hunnia filmgyár épületén is bebizonyította. Legyen szabad
n kijelentése csak csak hevenyészett fogalmazás eredménye volt. Amennyi-
ti építkezések, sajnos, nagyrészt valóban át nem értett és üres formai
negére vonatkozott, a legnagyobb örömmel adunk neki igazat. G. I.

Fotó: Seidner.

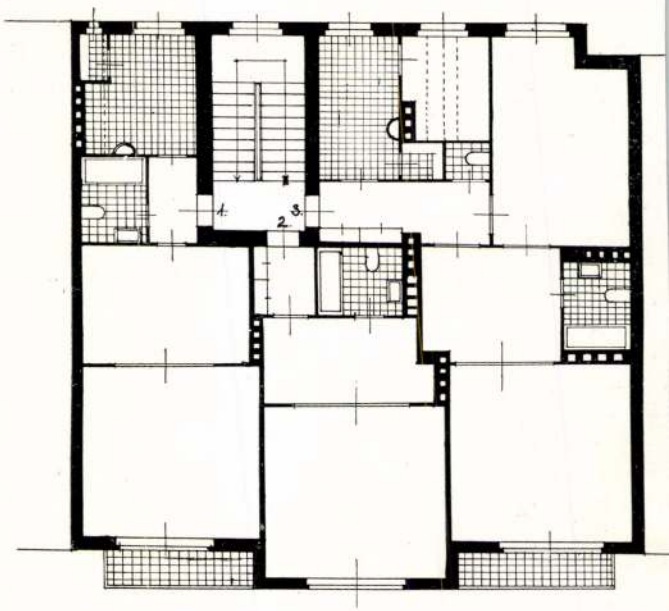

Kisrókus-utcai bérház alaprajza.

Bérház Budapesten a Kisrókus-utcában. Tervezte: **Wimmer László.** Kivitelezte: Darvas Testvérek kft.

Tér és Forma

1936. 12. sz. 347. l.

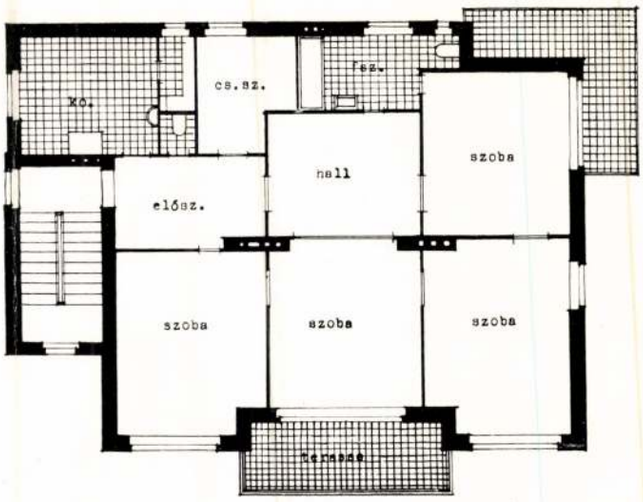

WIMMER LÁSZLÓ: BÉRVILLA AZ ORBÁNHEGYI ÁROKNÁL

L. WIMMER: MIETVILLA — VILLA POUR LOCATION — DWELLING-HOUSE

Györgyi nyomása 11.

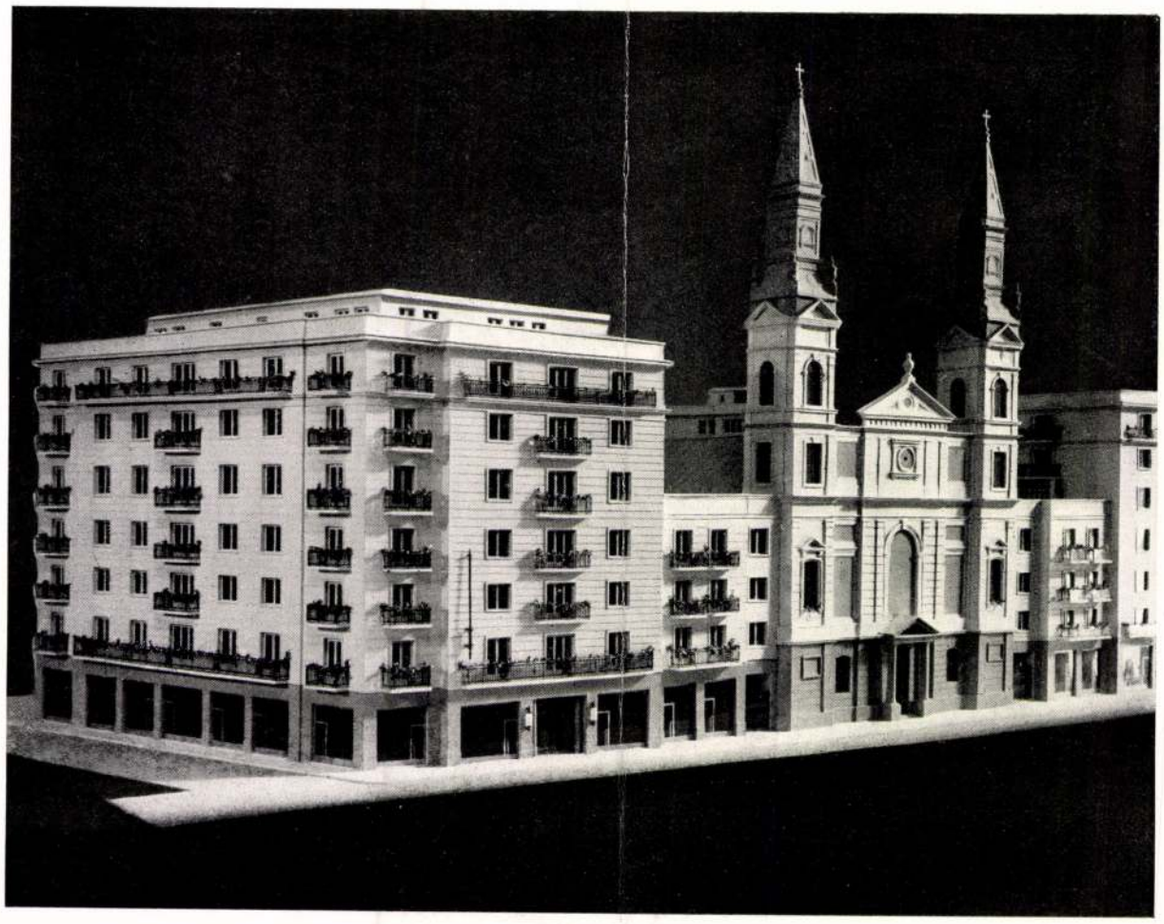

VÁGVECSEI WELLISCH ANDOR: SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T. NYUGDÍJPÉNZTÁRÁNAK BÉRHÁZA A PETŐFI-TÉREN

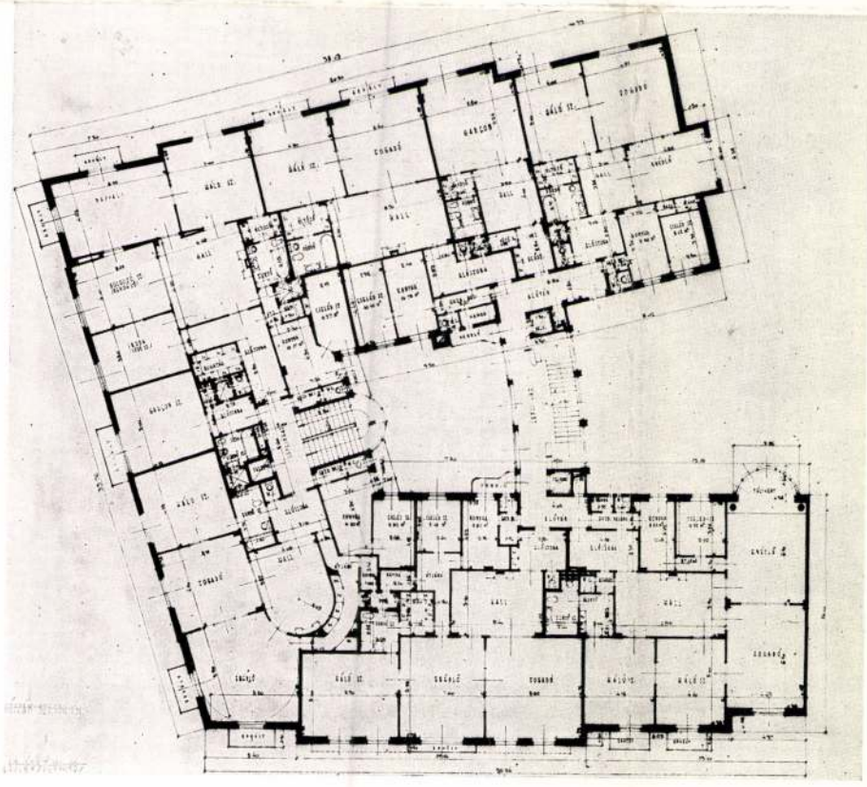

A. V. WELLISCH: MIETPALAIS-ENTWURF — PLAN D'UN IMMEUBLE DE RAPPORT — PLAN OF A BLOCK OF FLATS

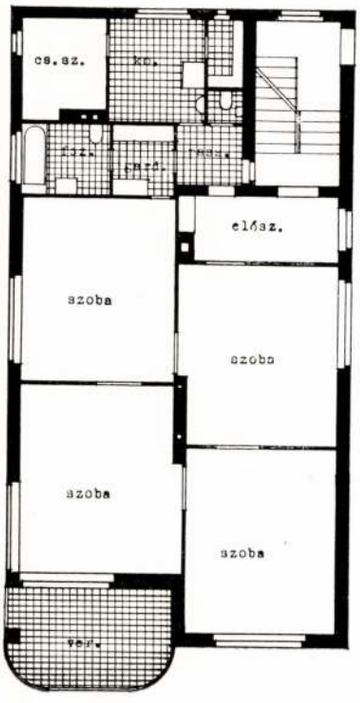

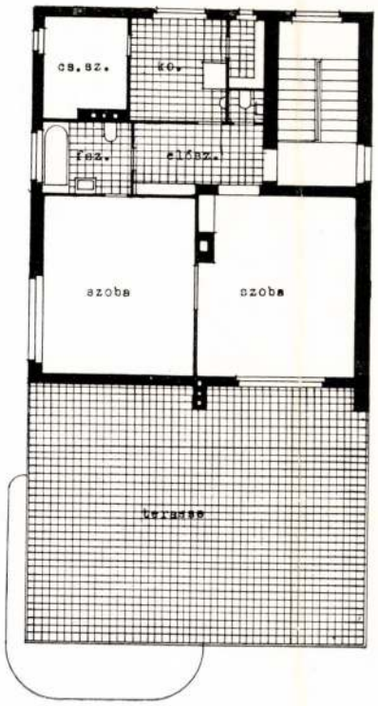

WIMMER LÁSZLÓ: CSALÁDI HÁZ A NÉMETVÖLGYI-ÚTON

L. WIMMER: EINFAMILIENHAUS — MAISON DE FAMILLE — DWELLING-HOUSE

TABÉRY IVÁN: KÉTLAKÁSOS CSALÁDI HÁZ A RÓZSADOMBON

I. TABÉRY: ZWEIFAMILIENHAUS — MAISON DE FAMILLE À DOUBLE LOGEMENTS — DWELLING-HOUSE

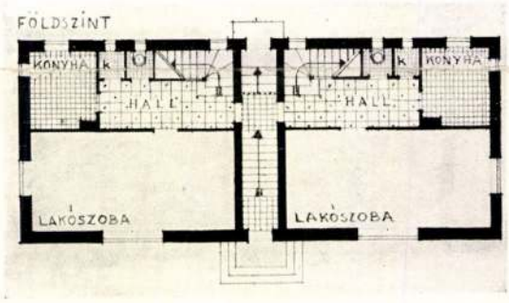

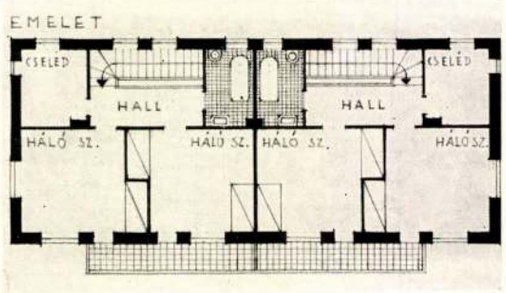

MDK

Wimmer László épitész

Családi ház a Németvölgyi-úton. Terv.: Wimmer László. Repr.
Lakó és dolgozószoba a tervező lakásaban. Repr.

Tér és Forma, 1936. II. sz. 324. l. u. o. 325. l. Képekkel.

MDK

Wimmer László

Lakó- és dolgozószoba.Terv.:Wimmer László.
Repr.

A Butor, 1936.okt.szam. 149.l.

MDK

Wimmer László

Bérház Pesten a Aisrókus-utcaban. Terv.: Wimmer László. Repr. (alaprajz is.)

Tér és Forma, 1936.12.sz. 347.l.

MDK

Wimmer László épitész

Bérvilla az orbanhegyi aroknal. Repr.
(alaprajz is.)
Családi ház a Németvölgyi-uton.Repr.
(alaprajz is.)

Györgyiujmagyép II. 152, 153.l.

MDK

Wimmer László

Wimmer László és Rumszauer György. Bérhaz Budapesten. Repr.

Tér és Forma, 1932. 75.l.

Wimmer László MDK

építészmérnök a Kamara uj tagja.

A Magy. Mérnök- és Építész Egylet Közlönye 1930.
VI. 22. 243.o.

MDK

Wimmer Lipót kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

WIMMER, Matthäus stukkis

1732 Sztopki, Palffy-Karlig

Ars 1997 249.

Boldogságos Szűz oltárának szobra és két
budapesti Szépművészeti múzeumba került. A há
oltárának fődomborműve a turóczszentmártoni m
szárnyképei az angyali üdvözletet, az úrv
mannahullást ábrázoló festményekkel
Szépművészeti Múzeumban. Szent Anna szárnya
XVI. századbeli szobra a padláson hever, ugya
századbeli későbbi keretbe foglalt deszkára fes
Krisztust a kálvárián ábrázolja, 60 cm m, 42 cm s
két szent férfit ábrázoló XVII-XVIII. századbeli sz
A sekrestyében újabb egyházi ruhák s egy kehel
színű selyemből XVIII. századbeli tarka selye
virágokkal díszítve.
A toronyban három harang. A legnagyobbik fel
Archangelus, Jesuus, Maria, Johannes B

MATHIAS WIMMER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Stadt Pressburg.
Név: 2 l.- Herr Mathias Wimmer
Felvétel ideje: 1767. 28. Juny.
Hová vették fel: Pressburg, /Pozsony/, 155.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Wimmer Mátyás kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Wimmer Mátyás *

pozsonyi ácsmester
készítette az 1778 –
1781-ben épült pozso-
nyi primási palota
ácsmunkáit.

Kemény Lajos

Hefele Menyhárt
1716 – 1794.
Pozsony 1915 – 23. l.

* Korabinszky szerint
(lásd okv., könyvtáramban)
jeles szakember volt, egy
dunai híd modelljét
készítette és egy örök mozgó
gépen is dolgozott.

Eszterg, Mir Máj

86

MDK

Wimmer Mihály kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Wimmer Sebestyén

pesti üveges m

1766

l.

Ságüvegesipar

206. l.

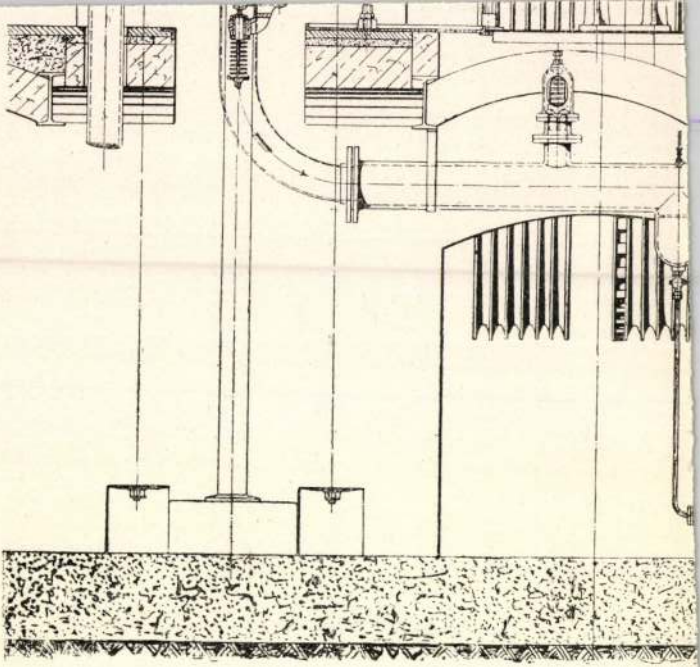

Wimmer Rozália Katalin

Zuzana Bartosova Pinterova: BIB '81
Illusztrációs Biennálé

Művészet, 1982. junius

MDK

Wimmer-Szőnyi-Riegele

A hősök emléke. 1925. A hegyi ligetben, Pozsony

Magyar Művészet 1928. 319.l.

SILVES. W I M M E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 316.- Herr Silves. W I M M E R
Felvétel ideje: 1814. 1. Maya
Hová vették fel: Pestan ? 160.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Wimpassing

Mohl, Adolf: Wimpassing

8°, 1K, 31L, Kismarton, 1896.

<Wimpassing>

Mohl, Adolf: ( )

8. v. 31 l. Kismarton, 1896.

Gent (1582)

Wimpassinger

könnives

l.

Csat-Frey Öst Kunstt

XXIV k

296 l

Ez nem nev,

csak származási

v. lakhely, kitagyandó

A hely neve	A tárgy megnevezése
Esztergom,	Vízivárosi templom tornya az egykori kolostorral

Winckelmann, F. L.

festo

l,

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. K

229. l

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
énykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Winckhelman J./Johan/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Brunen:Winckhelman J." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Johan Winckhelman, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 169[illegible] den 20 oktoberis 22 : "Anno 1699 den 23 Augusti ist umfrag gehalten so sein frembt gesessen Eptioch Johan "inckhelman von Brunen tischler gesell". 113.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz, Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

---

Winckelman, Johan, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosle-gények jegyzéke: "Winckelman, Johan, Brunen, 1699. VIII. 23". 120. old 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztalosle-gények Győrött a XVII. szá-zadban - Adatok Győr város asztalosművesség-ének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A [illegible] Múz. Évkönyve

MDK

Hegedüs, Winckler és Fillinger,
építészek.

Közös tervük: ötszáz pengős díjat nyert.

Döntés az óbudai Árpád-gimnázium tervpályázatáról.
Pesti Napló. 1937. dec.10.

Winckl (Wünck)

Johann

javitó 1755.

erod

Schirek Holitsch

~~175~~ 131. l.

Winckler Antal

önmüves Kassa

lásd

=

Mihalikpesti önmüves

32. l.

Duray Tibor: Elesettek.

Winckler Antal Ede

ónmüves Kassa

1837 – 38.

l.

Michalik-pesti ónmüves

11, 28. l –

Winckler Antal Ede

kassai ónonto

1836.?

l.

Föv. Kömpt Evk

X. 1940. 175. l.

Wincenti Löw-

Agnes

l. Déry 1927

41. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Winckelmann János, régész

művészeti véleményét tartja irányadónak Kazinczy és köre.

A magyarországi művészet története I. 466.1.
Budapest, 1966. II. kiadás.

M. D. K.

WINCKLER Zsigmond stukkátor

1768. Fertőd, Esterházy-kastély, Terem és folyosó díszei jóváhagyott terv szerint 350,– forintért

Aggházy: Barokk szobrászat... Dr. 1959.

I. 299, II. 93.

M.D.K.

WINCKLER, Sigmund stukatura készítő

Johann Michael Jänisch stukatura készítővel

elvállalják hogy Eszterházán a kastély emeleti

részében az előcsarnokot megadott terv

szerint stukkó díszítéssel látják el 1768.

Müvérzt 1955. 1. sz.
Valkó Arisztid: Fertőd / Eszterháza, Süttör: Győr-
Sopron megye/ mesterei, müvészei 1720- 1768 között

133. l.

Winckelmann
/Winkelmann Johann Friedrich/ festő/1772-1821/ MDK

Kazinczy Ferenc és köre Winckelmannt és Friedrich Oesert tekintik irányadónak.

Magy.Müv.Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 420.o.

Fridolin Winckler, óras

Pápán dolgozott a XVIII.sz.második felében. Órájának számlapján megtaláljuk a rejtélyes "LK" ötvös jegyét. Zománclapos tölgyfa szekrényóra. 371. old

Dr. Bartal Ernő: Philipp Zöch egy elfelejtett esztergomi órás a XVIII.században 363.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei.1.Tata.1968

MDK

Winckler Jakab kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 300. l.

Winckler János

löcsei ötvös

l.

Hain Gáspár

354 l.

BUDA

MDK

Winckler Joan Christ, bécsi
rézmetszö

Divald Kornél: A Besztercebányai Muzeum kalauza.
Bp.1909. 78.l.

Winckler Fridolin

pápai őrás

l.

Manszdebskiáll

18. l. (1. r)

WINCKLER, Christian Rönüva

Vöröstorony, 1599

An 1997 250.

toronnyal és XXVI. századbeli, lejtős falú, szintén átalakított harangtoronnyal. A templomhajóban szentélyben két keresztboltozatos szakasz.

1. Két kehely, ar. ez, augsburgi bélyeggel, XVII-X

2. Pacificale, ver, áldrágaköves 1751-ből.

3. Kis cibórium, ar. réz, vert művű gombbal, XVII

4. Szilassy kehely, ar. ez. rokokó, zománczos kép Krisztus feltámadását és a zsolnai templom ábrázolják, a cuppán utolsó vacsora, az os Szentháromság. Talpán bevert felirat: partum e partim sumptibus ecclesiae S. Trinitatis Solensis Bevert bélyegei: a lőcsei kettős kereszt és J. S.

A torony melletti jobb oldali lomtárkamrában tölgyfa láda egy darab fatuskóból kivájv vaspántokkal. XV: század /?/

Winckler Carl

festő XVIII. n

l.

Schirek Holitsch

113. l.

74949

Winckler, C

11524

Tepla J. S.

Mellig, kissé jobbrafordultan és czimeres talapzatra helyezett tojásdad medaillonban, melyet draperia takar. Feliratai a kép alatt megszakitott sorokban:

JOHANNES SINAPIUS TEPLA HUNG.
Schola. Conjunct. Lignicens. Rector
Nat. A. C. MDC. LXVII. d. 11 Sept.
ob. 1725. 3. Octobr. aetat. LVIII. Ann.

és a párkányon: C. Winckler fecit.

Rézmetszet, méretei 14.8:9.8 cm.

Szn. 38-911
204-911-21
Át. lelt. 4324.

Winckhler, Johann

Jakob

Stvöss

l,

Csat.-Frey Öst. Kunstk.

XXIV. k.

79 l

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
126

Morel-Fatio, A. Monnaies inédites de dezana, frinco et passerano. Paris, 1866.

M.D.K.

WINCKLER József kőfaragó

1720. Császárkőbánya, Templom, oltárára adakozik

Irodalom: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.

I. 290, II. 59.

Jose. Winckler

faragta u Kaisersteinbruch-i plébaniatemplom kobrait

Georg Dehio: Handbuch der deutschen Kunstdenkmäler, Burgenland, Wien, 1935

651 l

Josef Winckler

Kaisersteinbruch-i köfaragómester volt.

Dagobert Frey: Das Burgenland, Wien, 1929. I-XXXI. l

XVIII. l

Jose. Winckler Kőfaragó

neve szerepel a Kaisersteinbruch-i templom főoltárán

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1954

I. kötet

2371

Winckler József

Winckler József, cukrász gróf Esterházy Miklósnál, 1751 máj. 18-án iratkozott be.

Fleischer Bécs

96. l.

Chirovi ütközet IX. 13.

Winckler József

a csanárkőbányai
(Moson vm) rk
templom főoltárán (?)
dolgozott 1720-ban
rod
z
Dehio-Ginhart
269. l.

Budapesti X. ker. nép- és iskolai

könyvtár X. 171, 172.

WINCKLER MIHÁLY, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban. Belvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 589.-Segédek száma: 3.- összeirási szám: 1389.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparműv. Kopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Wincze Gizella
dia alterverő

Wincze Gizella farmer model-
leket tervezett.

Antal Quirino: Farmer, farmer.
Tükör, 1975. márc. 25-14 oldal

1021

Művészekről – művészetről

Weöres Sándor

Alanyiság és közéletiség, elzárkózás és elkötelezettség, maradandóság és aktualitás — ezek az ellentétpárok vetődnek fel gondolatainkban, amikor *Weöres Sándor*, Kossuth-díjas költővel szerteágazó munkásságáról beszélgetünk.

— *Beszélnek manapság arról, hogy csökkent a vers iránti érdeklődés, kevesebben olvasnak költeményeket. Erről mi a véleménye?*

— Lehet, hogy egyszer megszűnik a költészet iránti érdeklődés, de az, amit ma lírának nevezünk, akkor esetleg más formában újra feltámad. A költészeti forma mint kifejezési eszköz eltűnhet, azonban az, amit kifejez, szellemünk örökös szükséglete, soha nem tűnik el az emberből. Hiszen a mai forma sem volt mindig pontosan ilyen. Voltak idők, amikor a nem mai értelemben vett költészet a vallással, mágiával összefonódva fejeződött ki.

— *Eszerint akkor mi az állandó lírai tartalom, ami az ember soha nem szűnő szellemi szomjúsága?*

— Ez nagyon sokféle lehet. A líra kifejezheti az ember halálfélelmét, a másvilág utáni vágyát, az adott történelmi időszakban elégedetlenségét, kielégítheti az emberi szenzációéhséget, foglalkozhat személyi igényekkel. Némelykor kereshet a líra nehéz, elvont megjelenítési módokat, máskor pedig minél szélesebb tömegekhez igyekszik szólni. Tehát koronként és kultúránként szinte felmérhetetlenül sokszínű lehet a lelki igény, s annak a lírában történő megjelenése.

— *Korunkban a líra melyik ágához vonzódunk legjobban?*

— A mi korunkban a dolgok összeszövődtek, s szinte valamennyi igény megjelenik: az absztrakt költészet igénye épúgy, mint a szociális érdekű költészeté, az egyszerű érzelmeket feltáró verseké éppúgy, mint az antiszentimentalizmusé. A modern költészet olyan, mint amikor egy többszólamú fúgának nagyon sok szólama hangzik fel egyszerre. Természetesen ez a sokféleség még egyáltalán nem jelenti a maradandóságot. Arra a kérdésre, hogy miben menynyi a tartósság, a kortárs nem tud választ adni.

— *Az ön költészetét úgy tartják számon mint tipikusan nem közéleti lírát, ugyanakkor nem egy verse tanúskodik társadalmi, politikai érdeklődéséről.*

— Igen, a közelmúltban több verset írtam a vietnami háborúról. Pályámnak egyetlen olyan szakasza sem volt, amikor elzárkóztam volna a társadalom fontos problémáitól. Erre tanú például a *Grófkisasszony* vagy a *XX. századi freskó* című versem is. Az irodalomtörténet szereti a „skatulyákat," s így könyveltek el engem közéletiségtől elzárkózó költőnek. Igaz ebből annyi: temperamentumom és életsorsom is úgy alakította költészetemet, hogy az sokszor távolabbra nézett, mint a múló pillanat, vissza a múltba vagy előre a jövőbe. „Múzeum"-művészetet igyekeztem alkotni, tartósító anyagokkal szeretek dolgozni. Véleményem szerint olyan költészetre is szükség van, amely frissen lépést tud tartani az élet forgatagával, s olyanra is, amely arra törekszik, hogy mondanivalóját konzerválja.

(Vincze Lajos rajza)

— *A közeljövőben jelenik meg gyűjteményes kötete. Most éppen min dolgozik?*

— Ez a kötet csaknem teljesnek nevezhető: 15—16 éves koromtól kezdve írt verseimet folyamatosan közli. A kötet lezárása óta néhány nagyobb kompozícióm készült, amelyek mintegy versbe foglalt szimfóniák. A szonáta- és a rondóformát szeretném a költészetben is megvalósítani. Műfordításokon is dolgozom. Dante Isteni Színjátékát ültetem át újra magyarra, és Dsajadeva szanszkrit költő nyolcszáz soros pásztorénekét fordítom, amely most először jelenik meg magyarul.

Szekrényesy Júlia

Kimeríthetetlen téma

Egy nagy hírű kortársa Darwinról nevezte el az egész XIX. századot. Valóban, a darwini életmű — a fejlődés gondolata, az evolúció eszméje — nem is születhetett volna máskor, mint a szabad verseny évszázadában; s éppen a darwini szemlélet szőtte át a kor tudományát, közgondolkodását. Darwin fogalmazta meg közérthetően a század igazi vezéreszméjét, miközben megfejtette az ember származásának titkait. De ez még a múlt: *mit nyújt a mai szemléletnek Darwin?* A válaszhoz egy futó pillantás elég a nemzetközi könyvkiadói statisztikákra: könyvtárakat tölt meg az a cikkáradat, könyvzuhatag, értékelés és vitaanyag, ami Darwin körül forog, nem engedvén poros múzeumi értékké szelídülni. Arcvonásai nem mosódhatnak el, s *a darwinizmust ma sem fenyegeti veszély, hogy benne felejtik a tudománytörténet archívumában.*

Tudományos rang

Az élővilág fejlődésének eszméje romantikus, naiv, kidolgozatlan formában végigkövette az emberi gondolkodás történetét a teremtésmítoszoktól Darwinig. Régen elfelejtett könyvekben fedezik fel a biológia történészei az *evolúció* csíraformáit és minden nagyobb Darwin-tanulmány az elődök nevének hosszú sorát ismételgeti, Herakleitosztól Cuvier-en, Linné-n keresztül Lamarckig. De mindez alig több egy-egy ötletnél. Szétszórt mondatokban, nehézkes, vagy éppen túlegyszerűsített fogalmazásban az elődök sok mindent elmondtak — ám e könyvekből sohasem születhetett volna meg a darwinizmus. A költői megsejtéseknek, zseniális naivitásoknak *tudományos rangot* Darwin adott — az ő felfedezése világította meg visszamenőleg is elődeinek munkáit. Darwin megmutatta, hogyan *működik* az evolúció mechanizmusa, s a fejlődéseszmét népszerűvé, igazi koreszmévé tette. A kortársak az ő fogalmazásában értették meg a fejlődés törvényét; a „létért való küzdelem" nem egyszerűen csak a darwini biológia varázsszava, hanem a kapitalizmus alapszabálya is. Darwin a szabadverseny törvényeit fordította le a természet nyelvére ebben a kifejezésben.

Érte és ellene

A darwinizmus vallási, politikai előítéletek tömegén tört utat magának. Nemcsak elfogamegírta, hogy Darwin könyve átkerült a dolgozószobából a társalgóba, aztán kijutott az utcára. Minden kézben Darwin könyvét látta a megrettent lelkész víziója. Már az első évben sokkal többen harcoltak érte és ellene, mint ahányan olvasták. A darwini frazeológia, a „létért való küzdelem" a mindennapos társalgás közhelye lett néhány év alatt. Az evolúció gondolata Darwin feldolgozásában tudatosult az emberek tömegeinél, akik száztíz év alatt rengeteget olvashattak róla — miközben a sajtó erősen vulgarizált és hozzájárult a tudományos finomságok lecsiszolásához. A darwinizmusból egyszerűen „majomteória" lett és az egyszerű ember számára úgy állott a kérdés, hogy az ember az isten képmására teremtett Ádámtól, vagy pedig a majomtól származik-e. (Legtöbben az állatkerti majomra és nem kihalt, közös ősre gondoltak. A budapesti állatkert orangutan párját mindenesetre Ádám és Évára keresztelte át a néphumor.)

Valójában, mélyebb elemzésben az a lényeges, hogy nemcsak a biológiai szaktudomány alapvető kérdéseit érintette, hanem *a pszichológia, a köznapi tudat, az etika, s a vallás* nagy területeit is átszeli a darwini szintézis. A biológia mellett leginkább mégis talán a *filozófia* gazdagodott Darwin örökségéből. Régi bölcseleti kérdések kerültek itt új megvilágításba. (Egyes szovjet filozófusok szinte kimeríthetetlennek érzik ezt az anyagot.)

A népszerűségnek azon a fokán, amelyre Darwin eljutott, a „zajos fogadtatás és még zajosabb elutasítás" forgatagában a mű mögött az emberre is éles fény hull. Maradhat-e rejtve a tudós arca akkor, ha művéről nemcsak a Tudományos Akadémián, hanem a kávéházakban is beszélnek, ha fényképét a Nap Hőse rovatban, vagy a botránykrónikában közlik a képes családi lapok?

A Darwin-életrajzok jól ismert változatai között is találunk néhány meglepő fordulatot. A képek fehérszakállas, szelíd bölcsnek mutatják, de ábrázolják szamárfülekkel is. Egy felháborodott velszi úgy írja le Darwint, mint „öreg szakállas majmot". Ez a stílus azonban célt tévesztett. Darwin nem vett részt a műve körüli harcokban. Hatvan kilométerre élt Londontól — olyan volt ez a távolság, mint egy laboratórium jól szigetelt ajtaja.

A csendes és visszahúzódó angol polgárban pedig, kinek otthonában úgy virágzott a csa-

Ferenc József I. magy. kir. a koronahegyen Pesten 1867. évben június hó 8-án (felk.) Nach d. Natur gezeich. v. Jos. Winczkay. Druck v. Reiffenstein et Rösch Wien, 1867. — 67 x 51 cm —

Föv. Kat. Bp. 769/324. —

Winczkay József

D R . G E R E V I

egyetemi nyilv
urnak
a Budapesti Pázmány P.Tud.Egy
az 1932/33.tanév II.fel

Ó K E R E S Z T É N Y

Kézirat gyanánt

N a g y Z o

Wind Géza

építész.

Szül. Budapest 1877.
Oklevelet nyert 1902.

Névjegyzműegyetem 22. l.

Szeged.

A középtért a bástyákkal
lalja el, mely felé kilencz ka
loznak, az előtérben jobbra a
pező házak tájékát katonák élé
pezik. Felirata a lebegő monda

SEGHEDINO

fölül középütt: 398.

Rm., mér. a rl.

140-95.

M.D.K.

Wind István, egri épitőmester

Benedek Béla budapesti épitésszel együtt tervezi, epiti 1898-1900 között az uj egri városházát.

Heves megye műemlékei I. ibba Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,
312 old.
+418. l.

M.D.K.

Wind István, egri építőmester

több tervét őrizte meg az egri érseki levéltár az 1884-1908. közötti évekből. [Felsorolva kilenc terv hely- és évszám megjelöléssel.]

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 418. old.

M.D.K.

Wind István, egri építész

Benedek Béla budapesti építésszel együtt 1898-1900 között tervezi a építi az új egri városházát. (Egri Újság. 1900. febr. 1.)

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. AkadémiaiKiadó, 312.old.

WIND István egri épitőmester. Az egri érseki levéltár több tervét őrizte meg, igy a pusztaszentmargitai-Polgári templom terveit 1884-ből, illetve 1892-ből --+ Szilvásyval együtt. /12.szelv.tervj.74./ A borsod-nyárádi templom terve 1895-ből, az egri városház tervei 1896-ból maradtak fönn. /Kivitelező Benedek Béla budapesti müépitész./ A vámosgyörki rk. templomot 1896-ban tervezi. /Tervj.23o./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

A szendrőládi rk. lelkészlakot 1897-ben /Tervj.196./, a gávai templomot 1898-ban /Tervj.235./ tervezi. Az uj városházát 1900-ban épiti föl. /Egri Ujság 1900 február 1. 5.sz./ Szintén 1900-ban készül el az egri angolkisasszonyok intézetének toldalék-épület terve /Tervj.85./. 1902-ben Szmrecsányi Lajos akkori egri kanonok lakóházát tervezi. /Tervj.188./, végül 1908-ban a Szabadság tér 1.sz. alatti un. Francz József kanonok /1762-1780/ házát épiti át.

A Hevemegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Wind István, építés, építőmester

„palotaszerűen nagyszabásu" bérházat tervezett és épitett ör. édesanyja Wind Mihályné részére a Sorokszári-utn, melynek egyszerűségéből a 24 lakásos, luxuslakásos ház, nagy feltűnéssel emelkedik ki. Festeszéti diszítés: Scholz Roberthol

Budapester Bauzeitung und Wohnungs-Anzeiger,
Bp.1874. III.évf. 32. sz. 217 old.

Wind István MDK

épitész

Plébánia lakás épitése Egerben.

Vállalkozók Közlönye 1909. máj.5.

Wind István (egri kápolnai építész) M.D.K.

Tervei szerint monumen-
tális új kath. templom épül
Karcagon.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.
aug. 8.sz. 5. old.

M.D.K.

Wind István, egri építész

készítette az Eger város közönsége által építendő új, monumentális, renaissance stílu városháza tervét, melyre 113.000 frt. van előirányozva.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX. évf.
Jan. 5. sz. 5. old.

M.D.K.

Wind István (egri) építésmérnök

kapott megbízást a városi
közgyűléstől, az egri vázos-
liez szárnyépületének
felépítésére

Vállalkozók Lapja, Bp.1896. XVII.évf.

ápr. 14. sz. 2. old.

Wind István

egri építész Szmrecsányi kanonok részére új házat épít 1902-ben

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

Wind István

tervei alapján készítették ki 1927-30 között
az egri Kossuth Lajos u. 8. sz. bérház
épületet.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3461

Wind István

tervei alapján épült 1908-ban az egri Kossuth l. u. 2. sz. barokkizáló emeletes épület.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3331

Wind István

egri építészmérnök kapott megbízást az egri Dobó István tér 3. sz. a. ház tervrajzának elkészítésére 1896-ban.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája, VIII. köt.
Budapest, 1972.

234 l.

Wind István

okl. mérnök

1887

l. Gereczerajztár

261. h.

Kir. Budapest Székesfőv...
katonai parancsnokság

Budapest székesfőváros ..... **kerületi adószámviteli osztálya**

194
T.

BUDA... 401 X. 25 112

Szentiványi Andor
levente

Hivatalból
közszolgálati ügyben
díj átalányozva

Bpest.

XI

Wind István

épitész

l.

Szm Egermüv

43. l.

asárnap 23 . Szenth.	
Hétfő 24 t. Ker. seg.	
Kedd 25 t. VII.Gerg.	Holdtölte 8 óra 38 p.
Szerda 26 t. N. Fülöp	
sütörtök 27 . Urnapja	
Péntek 28 t. Ágoston	
zombat 29 . P. Magd.	Izr. 19 S. Behal. 2. P.

WIND *István*, építész, egri egyházmegyei építészmérnök. Budapesten tanult, Egerben működik. W. tervei szerint épült 1898. az egri városháza, utóbb a román stílusú kótaji templom stb.

E. L. II. 615

Wind István

~~[illegible]~~ egyi egyházmegyei építész meghalt 1914. dec. 19. ~~Egyb~~ Budapesten

Lux Kálmán dr. apósa.

Tőle vésztetes felvilágosítás

Kapható.

Wind István

egri építész tervei
szerint épült 1898-ban az
egri városháza.

Szeged 38. I.

St. Symphorien h. n. IV. 215, 216,

Wind István

Kótaj szabolcsmegyei község
uj templomát Wind
István egri egyházmegyei
épitészmérnök szerzete
román stilben. felépült
1909 ben. Szent Péter és
Sz Pál apostolokat abrázoló
fő oltárkép. Barry Adolf
festő munk

Egyházi Múzeum

1909. 180. l (A
Kótaji uj templom)

7.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Wind István

epitet

laid

BHe 420. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Windt István

vr. 1/2

L. M.

lói 1/2 Orgler

Wind István

életének és munkásságának adattára mesterfelvételi ügyével bezárólag.

Komárik Dénes: Építészképzés és mesterfelvétel a XIX.században. Pesti mesterek és mesterjelöltek. Építés- Építészettudomány, III.köt.4.sz. 379-418.l.

446.l.

Rendelet a helyi szociális támogatásokról

Folytatás a 6. oldalról

/2/ Az /1/ bekezdésben megállapítható ápolási díj legkisebb összege az öregségi nyugdíjminimummal egyenlő, legmagasabb összege az öregségi nyugdíjminimum 1,5-szeresét nem haladhatja meg.

/3/ Az Sztv. 41. §. /2/ bekezdése alapján megállapítható ápolási díj legkisebb összege az öregségi nyugdíjminimum 60 %-a.

/4/ Az ápolást végző családjának szociális rászorultságtól függően az ápolási díj /3/ bekezdése szerinti összegét úgy lehet megemelni, hogy a közös háztartásban élők egy főre jutó jövedelme az ápolási díjjal érje el az öregségi nyugdíjminimum 90 5-át, azonban az ápolási díj összege az öregségi nyugdíjminimum 1,25-szeresét nem haladja meg.

Átmeneti segély

17. §. /1/ Átmeneti segély azoknak a családoknak (személyeknek) állapítható meg, akik rendkívüli élethelyzetbe kerültek és emiatt időszakosan, vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdenek.

/2/ Átmeneti segély helyett kölcsön is nyújtható a 19. §-ban foglalt feltételek esetén.

18. §. /1/ Rendkívüli élethelyzetnek kell tekinteni különösen, ha a kérelmező, vagy családtagja

a./ tartós 30 napot meghaladó betegsége,

b./ munkanélkülisége,

c./ családi állapotának, körülményeinek átmeneti rendezetlensége,

d./ nyugdíjszerű, illetve egyéb rendszeres juttatás megállapításának elhúzódása

miatt jelentős jövedelem kiesés, vagy egyéb, előre nem látható jelentős indokolt kiadásai miatt létfenntartása és lakhatása átmenetileg veszélyeztetve van.

/2/ Átmeneti segélyt lehet megállapítani a lakásfenntartási támogatásra jogosult kérelmezőnek is, ha lakhatásának, illetve egyes közüzemi szolgáltatásoknak a biztosítása ezt indokolják.

/3/ Az átmeneti segély évente többször is adható, egyszeri legkisebb összege 1000 Ft, legnagyobb összege 5000 Ft, ami házipénztári kifizetéssel, vagy postai kiutalással teljesíthető. (Egy személy/család esetén éves összege az öregségi nyugdíjminimum kétszeresét nem haladhatja meg.

/4/ A /2/ bekezdés szerinti esetben elsősorban a szolgáltatást nyújtó részére kell átutalni a segélyt.

19. §. /1/ Segély helyett legfeljebb az öregségi nyugdíjminimum kétszereséig terjedő kamatmentes kölcsön nyújtható a kérelmezőnek, ha alaposan feltételezhető, hogy anyagi nehézségei átmenetiek és ezt követően a kölcsön visszafizetése a létfenntartását nem veszélyezteti.

Ilyen helyzet különösen, pl. a nyugdíj, vagy más nyugdíjszerű ellátás megállapításáig, halálesetnél biztosítási díj felvételéig eltelt idő.

/2/ A kölcsön nyújtásáról szerződést kell kötni, amelyben meg kell határozni a visszafizetés idejét, a törlesztés feltételeit, és a visszafizetést biztosító garanciákat.

/3/ Amennyiben a kölcsönt, vagy annak egy részét a kérelmező méltányolható okból nem képes visszafizetni, újabb kérelme alapján a felvett kölcsön teljes egészében, vagy részben átmeneti segéllyé változtatható, ha fennállnak a 18. § /1/ és /2/ bekezdésében foglalt feltételek.

Temetési segély

20. §. /1/ Temetési segélyként az eltemettető 4000 Ft segélyre jogosult, ha nyilatkozata szerint a közös háztartásban élők egy főre jutó nettó jövedelme az öregségi nyugdíjminimum háromszorosát nem haladja meg.

/2/ Ha az eltemettető szociális rászorultságát igazolja, az /1/ bekezdésben foglaltaktól eltérően a következők szerint jogosult temetési segélyre:

a./ Ha az egy főre jutó nettó jövedelem egyedülállónál az öregségi nyugdíj kétszeresét, családban élőknél másfélszeresét nem éri el, a segély összege 6000 Ft.

b./ Egyedülállónál az öregségi nyugdíjminimum másfélszeresét, családban élőknél az öregségi nyugdíjminimumot nem éri el, 8000 Ft.

/3/ Ha az eltemettető az elhunyttal közös háztartásban élt, a jövedelemszámításnál az elhunyt jövedelmét is figyelembe kell venni.

/4/ 4000 Ft temetési segélyt lehet megállapítani, ha az elhunyt eltemettetési költségei az életbiztosításából fedezhetők, illetve a hamvasztásos temetés esetében.

21. §. A segélyre való jogosultságot az eredeti halotti anyakönyvi kivonattal és az eltemettető nevére szóló temetési számla benyújtásával, a közös háztartásban élők jövedelmét az 5. §. szerint igazolja.

Krízis segély

22. §. /1/ A krízishelyzetben lévő családok (személyek) részére a Családsegítő Intézet Igazgatója krízissegélyt állapíthat meg.

/2/ Krízissegélyben lévőnek lehet tekinteni azt a rászorulót, 10. §., akinek élelmezése, lakhatása, gyógykezelése, vagy ruházata az életét és testi épségét veszélyeztető mértékben nincs biztosítva, és feltételezhető, hogy a segélyezés a krízishelyzetet átmenetileg megszünteti.

23. §. /1/ A krízissegély odaítélésének, folyósításának, nyilvántartásának szabályait e rendeletben foglaltakkal összhangban a Családsegítő Intézet Igazgatója állapítja meg.

/2/ A krízissegély egyszeri összege 500-1000 Ft-ig terjedhet, és évente egy személy részére az 5000 Ft-ot nem haladhatja meg.

Nevelési segély

24. §. /1/ Az önkormányzat a külön jogszabályban megállapított feltételek esetén rendszeres nevelési segélyben részesíti azokat a családokat, ahol kiskorú gyermeket nevelnek, vagy nappali tagozaton tanulmányokat folytató nagykorú gyermeket tartanak el, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíjminimumot.

/2/ A nevelési segélyt olyan összegben kell megállapítani, hogy a családban az egy főre jutó jövedelem elérje, vagy meghaladja a mindenkori öregségi nyugdíjminimumot.

/3/ A rendszeres nevelési segély legfeljebb 1 év időtartamára állapítható meg és a jogosultság igazolása esetén tovább folyósítható.

25. §. A munkanélküliek jövedelempótló támogatására jogosult kérelmező esetén rendkívüli nevelési segély helyett a 11. §. /3/ szerinti ellátást lehet megállapítani.

26. §. E rendelet hatályba lépésétől számított 3 hónapon belül a korábban megállapított rendszeres nevelési segélyek folyósítását felül kell vizsgálni és ezen rendeletben foglaltak szerint kell a rászorultságot megállapítani.

Tanévkezdési támogatás

27. § /1/ A rászoruló családok részére a tanintézetek vezetői (továbbiakban: intézmény) egyszeri tanévkezdési támogatást állapíthatnak meg.

/2/ A tanévkezdési támogatás szempontjából rászoruló az a családtag, ahol

a./ a szülő a gyermekét egyedül neveli és a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem a szociális juttatásokkal együtt nem haladja meg a nyugdíjminimum másfélszeresét,

b./ az egy főre jutó nettó jövedelem a szociális juttatásokkal együtt az öregségi nyugdíjminimum 20 %-kal növelt összegét nem haladja meg.

28. §. /1/ A rászoruló szülő a tanévkezdési támogatás iránti kérelmet a rendszeresített nyomtatványon az intézmény igazgatójához a tanév végéig, első osztályosok esetében legkésőbb szeptember 10-ig nyújtható be.

/2/ A támogatásból e rendelet alapján kizártak az intézmény igazgatójához írásban nyújthatnak be fellebbezést, aki a kérelmet szeptember 15-ig elbírálás céljából a polgármester részére megküldi.

/3/ A /2/ bekezdésben foglaltak alapján csak az tekinthető a támogatásból kizártnak, aki a kérelmét e rendeletben megadott határidőben nem nyújtotta be.

29. §. /1/ A tanévkezdési támogatást tankönyvvásárlásra és a gyermek tanulásához szükséges felszerelésekre lehet felhasználni.

Folytatás a 8. oldalon...

Rendelet a helyi szociális támogatásokról

Folytatás a 7. oldalról

/2/ A tanévkezdési tamágatásra jogosultak létszámát az intézmények igazgatói (vezetői) évente június 30-ig közlik a Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Szociális Irodájával.

/3/ A Szociális bizottság a rászorultak száma és a rendelkezésre álló előirányzatok alapján meghatározza a gyermekenkénti támogatás összegét és szeptember 1-ig a hivatal útján értesíti az intézmények igazgatóit és gondoskodik a fedezet átutalásáról.

30. §. /1/ Az első osztályosok tanévkezdési támogatására az intézmény igazgatója szeptember 15-ig tesz javaslatot.

/2/ Ha a tanévkezdési támogatásra való jogosultság az étkezési kedvezményben részesülők nyilvántartásából is megállapítható, az intézmény a gyermeket a támogatottak közé a szülő külön kérelme nélkül is felveheti.

/3/ A támogatás gyermekenkénti összege az öregségi nyugdíjminimum 30 %-át nem haladhatja meg.

31. §. /1/ Az intézmények vezetői a támogatásra való jogosultságot a szülő nyilatkozata, és a csatolt jövedelemigazolások szerint e rendeletben foglaltak alapján bírálják el.

/2/ A támogatásról, illetve az elutasításról szóló döntést a nyilatkozatra fel kell jegyezni, és azt a szülővel szóban közölni kell.

/3/ A támogatást — az iskola által biztosított tanszerek árának levonása után — a szülő részére szeptember hónapban az intézmény készpénzben kifizeti.

/4/ A szülők által fel nem vett támogatást az intézmény a Polgármesteri Hivatal részére október 15-ig visszautalja.

32. §. Azok a kérelmezők, akiknek a gyermekei nem egri tanintézetekben tanulnak, a támogatás iránti kérelmet a hivatal egészségügyi és szociális irodájára szeptember 15-ig nyújthatják be.

Rendszeres szociális segély

33. §. /1/ A külön jogszabályban előírt feltételek szerint megállapított a teljes összegű rendszeres szociális segély nem haladhatja meg az öregségi nyugdíjminimum 80 %-át.

/2/ Rendkívül indokolt esetben, kivételes méltányosságból ennél magasabb összegű ellátás is megállapítható, azonban a rendszeres szociális segély ebben az esetben sem haladhatja meg a mindenkori özvegyi nyugdíjminimumot.

Természetben nyújtott szociális ellátások

Közgyógyellátás

34. § Közgyógyellátásra szociálisan rászorulónak kell tekinteni azt a személyt,

aki egyedülálló

a./ havi nettó jövedelme a mindenkori öregségi nyugdíjminimum másfélszeresét nem éri el, ha az igazolt havi gyógyszerköltsége a közgyógyellátási igazolványért havonta fizetendő térítési díjat meghaladja.

b./ illetve ettől magasabb jövedelem esetén ha az igazolt havi gyógyszerköltsége a jövedelem 5 %-át eléri, vagy meghaladja.

azt a többtagú családot, ahol az egy főre jutó jövedelem a mindenkori öregségi nyugdíjminimum 20 %-kal növelt összege alatt van, és az igazolt havi gyógyszerköltség a közgyógyellátási igazolványért havonta fizetendő térítési díjat eléri.

35. §. A közgyógyellátási igazolvány a 28. §-ban fennálló feltételek esetén akkor is kiadható, ha a rászoruló a jövedelméhez képest nagyértékű gyógyászati segédeszközt a megélhetés veszélyeztetése nélkül nem képes beszerezni.

36. §. Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell.

Az Angolkisasszonyok volt nyaralójának városi védelem alá helyezése

„Az Egri Városszépítő Egyesület kezdeményezésére az urbanisztikai Bizottság megtárgyalta az Angolkisasszonyok volt nyaralójának városi védelem alá helyezését.

A terület 0570/1 hrsz-on szerepel, összterülete 61201 m2. A főépület valószínűleg a XIX. század elején épült, a korabeli iratokban Merengő nevű nyaralóként szerepel. Az Angolkisasszonyok a telket 1894-ben az épülettel együtt vásárolták meg, ez lett a Szt. József hajlék. 1895-ben építették a melléképületet, 1903-ban (terv és építés: Wind István építészmérnök) pedig a kápolnát.

A telken kerekeskút, előtte Marie Soyez szobor áll. A valamikori tervezetten telepített kert nyomokban még megvan. A kertben a növendékek mezőgazdasági oktatása folyt. A század első felében az épület az Angolkisasszonyok intézeti nyaralója, ezen túl a terület szabadtéri rendezvények színtere is volt. Az épület jelenlegi tulajdonosa a Keller Építőipari Fővállalkozó Kft., Ózd.

A helyszín a mellékelt helyszínrajzon, az épületek a fotókon, a kápolna az eredeti terv másolatán látható.

Az Urbanisztikai Bizottság álláspontjának megfelelően javaslom a teljes területet városképi jelentőségű, helyi védelmet igénylő területnek, az épületeket pedig városképi jelentőségű, helyi védelmet igénylő épületnek nyilvánítani.

Ezekre legyenek érvényesek az általában az műemlékekre, illetve műemléki területekre vonatkozó előírások, azzal, hogy a főépület (Szt. József hajlék) és kápolna nem bontható el."

Ezt a javaslatot fogadta el Bánhidy tanácsnok úr javaslatára a minap városatyáink.

Később

Uszoda-Drog

Mint a múltheti számunkban beharangoztuk ebben a számban a drogosokról, illetve a Bárány-uszoda helyzetéről is szót kellene ejtenünk. Nos, a helyzet az, hogy mind a két anyag elkészültekor, hihetetlen új tények derültek ki. Sikerült kapcsolatot találni olyannal, aki szállítja az „anyagot" a fővárosból Egerbe. Persze ez nem a Francia Kapcsolat, csupán szívességi „utazás".

Az Uszoda körül kialakult helyzet egyre kuszább. Igen valószínű, hogy azért kell összedölnie a Báránynak, hogy legyen egy új viziparadicsom. Mivel az anyagok további utómunkákat követelnek, ezért kérjük várjanak a következő számig.

A szerk.

WIND Ihtván építen

Szecsé Károly: Az egri főkáptalan és az erdőkség építésze volt. Wind Ihtván (1845–1914).
= Egyházi Ép. 3, 1993, 4. 17–18.

Wind Klára

1921/22 – 1922/23 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

148.

, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
társam minden jóérzésű ember, aki rendet,
kalandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
t, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**
döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

WIND ISTVÁN

OKL. ÉPITÉSZ-MÉRNÖK
ÉS
EGRI EGYHÁZMEGYEI ÉPITÉSZ.

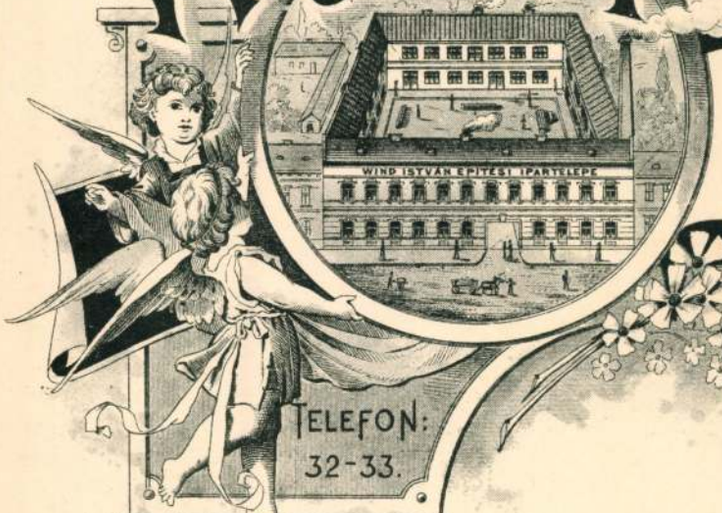

ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
GÖZERÖRE BERENDEZETT IPARTELEP.

EGER PACSIRTA-UTCA 1.

TELEFON: 32-33.

ALAPITVA 1880.

Elvállal
Minden az épitészetbe
vágó munkákat,
u. m.
kőmüves-, ács-, lakatos-,
üveges- és mázolómunkákat;
gőzkémények épitését
és
gőzkazánok befalazását;
fürdő-, closet-, gáz-
és
vizvezetéki
berendezéseket;
betôn-, asphalt- és
saját
gyártmányú cementlap-
burkolatot,
betôn-csatornázásokat,
cementlapok szállitását,
kutak,
villámháritók, ételfelhúzók
felállitását stb.

Ezenkivül elvállal
mindennemű butorkészitést
egyszerű vagy a legdiszesebb
kiállitással.

Eger 1903 Okt. 1

Igen tisztelt Kartárs ur

Mellékelve küldöm a birtokomban levő az itteni mecsetet ábrázoló fényképet őrulve hogy valamivel szolgálhatok

Kartársi üdvözlettel

Vitéz tiszelettel

[illegible]

596/1903 pám. Erk. 1903. október 5.

Wind István
egri épitész
kiselejtezek írat.

Nagytekintetű Bizottság!

Wind István egri építőmester, ki a mátraverebélyi róm. kath. templomon szükséges ideiglenes munkálatokat a mult évben végrehajtotta azzól értesített, hogy tekintettel arra, hogy utolsó pallérját is katonai szolgálatra hívták be és az ő behívása is küszöbön van, a mátraverebélyi biztosítási munkálatok végrehajtására ezidőszerint legnagyobb sajnálatára nem áll módjában vállalkozni.

Tekintettel arra, hogy azon vidéken más megbízható vállalkozó ismerősöm nincs, nem marad más hátra mint a munkálatokat házilag végrehajtatni. Azzal a tisztelettelyes kéréssel fordulok tehát a Nagytekintetű Bizottsághoz, hogy javaslatomhoz hozzájárulni és a fenntemlített munkák végrehajtása céljából Nagrand Mihály munkavezetőt a helyszínére kirendelni méltóztassék.

Budapest 1915 május 28.

Mély tisztelettel

Dr. Ernst Kálmán
biz. tag.

Wind István

építész

kiselejtezett irat -

ELVÁLLAL MINDEN AZ ÉPITÉSZETBE VÁGÓ MUNKÁT, ÚGYMINT:

KŐMŰVES, ÁCS, ASZTALOS, LAKATOS, BÁDOGOS ÉS MÁZOLÓ MUNKÁKAT.

GŐZKÉMÉNYEK ÉPITÉSÉT ÉS GŐZKAZÁNOK BEFALAZÁSÁT. ooo

FÜRDŐ, CLOSET, GÁZ ÉS VIZVEZETÉKI BERENDEZÉSEKET. ooo

BETON-ASPHALT ÉS SAJÁT GYÁRTMÁNYÚ CZEMENTLAP-BURKOLATOK, BETON CSATORNÁZÁSOK, KUTAK VILLÁMHÁRITÓK, ÉTELFELHUZÓK FELÁLLITÁSÁT. ooo

KÉSZIT MINDENNEMŰ BÚTORT EGYSZERŰ VAGY LEGDISZESEBB KIÁLLITÁSSAL. ooo

WIND ISTVÁN

OKLEVELES MÉRNÖK

EGRI EGYHÁZMEGYEI ÉPITÉSZ ▫ ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ ▫ ÉPITŐMESTER

TELEFON 32. SZ. — EGER — PACSIRTA-UTCZA 1. — ALAPITVA 1880.

GÉPERŐRE BERENDEZETT ÉPITÉSI IPARTELEP.

GŐZTÉGLAGYÁR: EGER.

FAKERESKEDÉS ÉS ÁCSTELEP: EGER, DEÁK FERENCZ-ÚT 23-25.

EGER, 1912 Szept. 14.

P. Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest

Lux Kálmán műépitész úr felkölitására mintáúl egy db. nádasdi horganyozott vaslemezsindelt elküldtem, a zólyomi vár tetejének befödése ezen bádoggal van előirányozva.

A tek. Bizottságnak kitünő tiszteletet maradtam

Wind István

Wind István
épitész

Kiselejtezett irat.

		K. f.
Áthozat		19027.61
16. 2003.67 négyzetméter nádasdi horganybádogzsindely-fedés, költségvetés 17. tétel	a 7.00	14025.69
17. 107.86 fm. fekvö ereszcsatorna 18- as horganyzott vaslemezböl, költségvetés 18. t.	a 9.00	970.74
18. 60 fm. csatornalefolyócsö költségvetés 19. tétel	a 7.20	432.00
19. Faláttörések és helyreállitások a csatorna lefolyócsöveknél, költségvetés 20. tétel		120.00
20. Betonfolyókák készitése költségvetés 21. tétel		160.00
21. A padlástérben levö nyilások bedeszkázása költségvetés 22. tétel		200.00
22. 176.69 fm. szegélybádog a pártáknál költségvetés 23. tétel		883.45
Összesen		35819.49
levonva 10 % biztositék		3581.95
folyósitandó összeg		32237.54
ebböl eddig folyósittatott		20000.00
kiutalandó.....		12237.54

szóval tizenkettöezerkettöszázharminczhét korona 54 fillér

Eger 1913 július 29.

Wiró Bozsán

Ezen munkálatok szabályszerü végrehajtását igazolom, 12000 k szóval tizenkettőezer korona kiutalását javasolom.
Budapest 1913 julius 30.

Lux Kálmán
műépítész
bizottsági tag.

Wiró Bozsán

épitész

Kiselejtezett irat

WIND ISTVÁN
OKL. MÉRNÖK
EGRI EGYHÁZMEGYEI ÉPITÉSZ
EGER
HEVESMEGYE.

II. sz. kereseti kimutatás a zólyomi várban végzett helyreállitási munkálatokról.

			K.	f.
1.	106. drb. várpártázat lefödése portlandcement betonnal költségvetés 1. tétel	a 18 K.	1908.00	
2.	363.46 négyzetméter várpártázat vakolatrendezése költségvetés 2. tétel	a 4.00	1453.84	
3.	218.57 fm. föpárkány lefödése betonnal költségvetés 3. tétel	a 6.00	1311.42	
4.	A föpárkány javitásához szükséges állvány készitése költségvetés 4. tétel		2000.00	
5.	12.06 négyzetméter járda készitése vasbetonból költségvetés 5. tétel	a 44.00	530.64	
6.	Lépcsökijárat az északkeleti saroktoronynál költségvetés 6. tétel		300.00	
7.	Lépcsökijárat a délkeleti saroktoronynál költségvetés 7. tétel		420.00	
8.	Villámháritó vizszintes vezetékének átszerelése 120.27 fm. hosszban, költségvetés 9. tétel		384.86	
9.	Ajtónyilás befalazás a délnyugati saroktoronynál költségvetés 10. tétel		40.00	
10.	A várkémények rendezése költségvetés 11. tétel		650.00	
11.	15 drb. vasbeton kéményfedölemez költségvetés 12. tétel		420.00	
12.	21 drb. kéménytoldó költségvetés 13. tétel	a 36 K.	756.00	
13.	17 drb. kéménytisztitó ajtó költségvetés 14. tétel	a 20 K.	340.00	
14.	2003.67 négyzetméter uj deszkaboritás költségvetés 15. tétel	a 3.50 K.	7012.85	
15.	A nyugati fedél megerösitö munkái költségvetés 16. tétel		1500.00	
	Átvitel		19027.61	

MDK

Wind Mihály ács

Csési Lajos fa nyári tehénistálló

Istvánmezei major 1522.

1865. ——

MDK-A-M-1/1795.

МДК

MDK

Wind Mihály ács

Galgóczy Károly, deszkafészer
Külterület. Szvámnerő 63.
1863. - Fut. alapr, metnet

MDK-A-II-1/1017.

MDK

Wind Mihály, ács

Galgóczy Károly, hentés

Kültelek, Istvánmező 63.

1863. —

MDK-A-II-1/1016.

Windeck Ebehardus

1447.

Grantsi jegyt

Római bronzveret VI. Bi.

Winder János Mihály

1771 Pécsett öntötte a hosszuhetényi rk. templom egy harangját.

MDB 451/1917

1772 öntötte a szigetvári plébánia templom 671 kgos harangját, melyet 1841 Pécsett Weinbert Péter újra öntött.

MDB 451/1917

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Josef Winderhalder

brünni szobrász 1741-ben tovább tanulás végett.

Pozsonyba megy.

H. Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3341

Windermayer Franz Xav.

vezumbes

Nagyhanizsa szt János

Kápolna, kehely

XVIII. sz. első

Jul

H Sóti templom

Windhab Joseph

Modellierer

1778/9

l.

Schirek Holitsch

126 l.

Windhager, Franz (1879-1959)

„Vihar" o.v. karton 50x63 cm

J. l. j. F. Windhager 1929

Kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 48. Képaukció Budapest, 1979. május

Windheber N.

1920. ápr.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Keleti virágok, olaj. 300.–

Zemplén ref. egyház V. 8.

Windheber N.
Keleti vizeken, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
192o. ápr. 1o 1.

Windheim Antal, asztalosmester

A Pécsett működött legjelentősebb kisiparosok adattára. 1884-ben szül.1902-ben szabadult.1919-ben nagybátyjától, Dinen Györgytől vette át az üzemet,Géperőre rendezte be 8 segéd,4 tanonc.1903-1908-ig Münchenben,Berlinben,Grác ban és Bécsben szaktanfolyamon.1910-ben Ujpeeten mester vizsga.Bútor és épületmunkák. 162.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Windhoffer Éva gimnázium tanuló

Megnyílt a szombathelyi MÁV Jármű-
javító üzem képzőművészeti szakköré-
nek kiállítása, melyen szerepel
rajza

Zentai Pál: Képzőművészeti kiállítás a
Járműjavítóban.
Vas Népe, 1974. júl. 14.

Windholler Mihály

magyszebeni ágyúöntő

1722

l.

Hadtört-Közl

1893-391 l.

1904. VII. 8.

Szombathely.

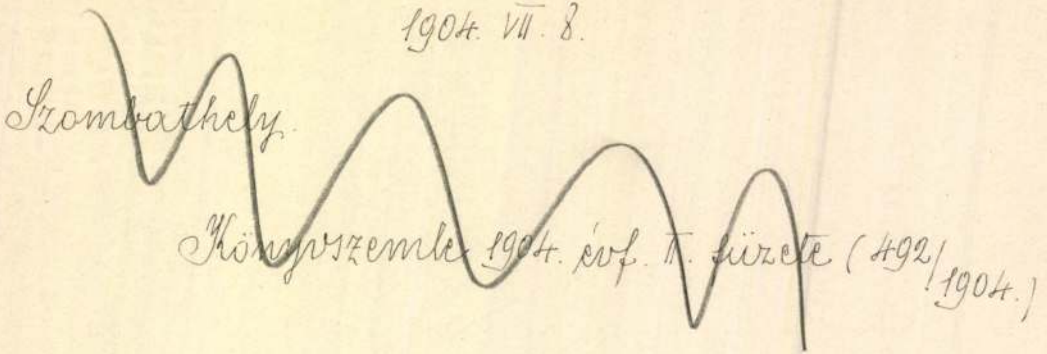

Könyvszemle 1904. évf. II. füzete (492/1904.)

M.D.K.

Windische pécsi építőmester

A Kaposvári közkorház tervezője s építésének felügyelője. 1840–46.

(repr: 53 l.)

Bereczk Sándor: Kaposvár rendezett tanácsu város tört. és fejlődése. Bp. 1925 44.

M.D.K.

WINDISCH kőmives

Pécsi sviksegyház átépítése 1832.

Művért. 1955. 1. sz.
Zádor Anna: A Pollack-kutatás néhány problémája. 6. l

Wingerlin, Erhart

l.

Flor. Bp

24. l.

Bonyhád

Europa

Lapterjesztő és Könyvkiadó R.T.

Budapest

V. Visegrádi u 36.

MDK

Erhart Wingerlin, köfaragó

1418. az épitkezés megkezdésének /várpalota/ évében a király szolgálatába szegödött.

Horváth Henrik: Budai köfaragók és köfaragójelek. Bp.1935. 101.1.

Wingerlin.

Lienhart

l. Flor Bp

24. l.

MDK

Winhart A., festöm.

Csendélet. Olf. 67x55. J.l.b.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz. 55.szám. 37.l.

MDK

Winhoffer Ede épitész

Épitő Ipar. 39.sz. 191o. szept. 25. 383-384 l.

Epitó Ipar. 39.sz. 1910. szept. 25. 383-384 l.

Winkofer dicház

nagyszebeni harangöntő

a fogarasi templom

egyik harangja 1721

l.

Korrespondenzblatt

1881. 139. l.

merkwürdiger Gegenstände aus dem übrigen Europa
und den aussereuropäischen Erdtheilen.

I–VI + 1. – 124. M.
I – XI Répes tabla

Reval
Lindfor's Erben
1875

M.D.K.

Winkoffer Mihály Ferenc ágyúöntö-mester

1722 ben Nagyszebenben dolgozott.

Czuberka Alfréd: Kurucskovi fegyverek.
Bp. 1906 78.

Winhoffer, Michael

Trautz

nagyszebeni (?) hgöntö

Szentbenedeki udvari

kápolna legnagyob hgja

1717.

Jul

Allemburger: Die heilige ung. Krone

Mihály
Winhoffer Ferenc

ágyúöntő.

A bécsi fegyvertárban egy ágyú talpán GOS. MICH. MICHAEL. FRANTZ. WIN-HOFFER. IN. HERMANSTAD. ANNO 1772. Remek szobrászati részletekkel.

Romer: Magyar ágyúk Bécsben. Arch. Ért. 1872. VI. 149. l.

FŐHERCEGI UDVARTARTAS
ALCSÚT.

Winkofer Ferenc

---

aggiunto

Nagy Heberben

mod

Böh. 4/1

Winhofer Mihaly

Margonti

Nagyszeben 1721

IROD.

Dr. G. D. Teutsch.

Nachträge zur ältern siebenbürgischen Glockenkunde. Korrespondenz Blatt 1881. 139 t

Wimmer Vilmos, építész

L: Ney Béla

Nagy Elemér Gondolatok építészeti sajtónk hosszú évszázadáról 11-15

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/1

Winezky József

litográfiája: „Jelenet Buda várának megrohonásából 1849. v. 21. 675 p. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Wingelmayer Ferenc
kőművesmester

Pápán a XVIII. század második felében. 1771 márc. 16án szerződik a pápai plébániatemplom kőműves munkáinak elvégzésére.

Có 1773 szept. 23-án

Pigpáp. 68. l.

Spanyolország III. 162.

Winczky Józef

A becsi kapu bevé-
tele / Budai Majus
21 ker 1849 reggelli
(ig) 5 orakor.
Uppanek nemetul
Kömyonat, folio.
Rajz és köre metsz
fenti.

Winerky Jos

laid
cz

Bmk 56

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lélyezem:

k vagy helyettesének
aláírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Winezky József

Hadjárat. T. 5649.

A budavári bécsi kaput többen baltával törik be, mig oldalt a lajtorjákon honvédek mennek fölfelé, kiknek parancsnoka jobbra fordult lovon ül. Felirata a kép alatt

balra: A BÉCSI KAPU BEVÉTELE
Budán Május 21-kén 1849 reggeli 5 órakor.
jobbra: ERSTÜRMUNG [illegible] des WIENERTHORS
in Ofen, den 21 -t. May 1849 Morgens nach 5 Uhr.

alól balra: Rajz. és köre metsz. Winezky József.
jobbra: Gezeichnet u. lith. v. Winezky Josef.
a kereten belül balról: L. Winezky.

Kny., mér. a vk. 23.3: 30.3 cm.

Szn. 88-901.
251-901-40.

Windschügel Károly Agost (2)

A papai gyár 1805–6 óta Winter Mátyás birtokában volt, de 1810ig Társai is voltak. Winter Windschügellel öt drab kerek égetőkemencét épittetett, mégeknek csak Sankt Pöltenben volt párjuk. 1818. 56000 forint értékűt gyartott és abból 50.000 forintot adott el – Még Austriaba is volt kivitele

Sik. Kuny

143–144. l.

XIX. Losoncz:
37. Városi Közkönyvtár.

I. 56, 110.

1905. XII. 7.

Zelenka Pál ág. h. ev. püspöknek Miskolcz: felhívás az 1902 ben utalványozott 2000 kor. államsegély 1860 kor maradványáról való végletes jelentésnek is a któri épitkezés mai állása felöli felvilágosításnak legkésöbb f. évi dec. hó 31 ig. való benyujtására (1087/905)

Carol August Windschügel, keramikus

A Windschügel család 1815-ben Körmöcbányán, majd 1824-ben
Tatán folytatódik müködésük. 171.o.

Mihalik Sándor: pápai kőedény és porcelán kisérletek
169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap
Kiadóvál. Bp

Carol August Windschügel, keramikus

1805-ben kilép a holicsi gyárból és Pápára megy. "Werkmeuster". Ekkor alakúl meg a pápai kőedénygyár. 169.o.

Mihalik Sándor: Pápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

Carol August Windschügel,keramikus

1784-től már apja-Andreas-mellett dolgozik egy bajor-országi kerámiagyárban.Majd Holicson és Tápán tünik fel.Sankt Poltenben is dolgozott. 169-170.o.

Mihalik Sándor: Tápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap kiadóváll.Bp.

M.D.K.

Karl August Windschügel,keramikus

1805-ben Pápán négyx tőkés megalakitja a keménycserép gyárat.Őt szerződtetik,mint"Werkmeister"-t. 239.o.
Sankt Föltenből jött Holicsra 1804-ben.Ott az angol edénygyártó"üzem vezetője.1805.okt-ben megy Pápára. 240.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windschigel/Windschügel/Carol,August.keramikus

Lásd: Windschügel néven. 271.o.

Kéry Bertalan: A pápai keményceréppgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windschügel/Vindschigel/Carol August,keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott.Gyárvezető./Werkmeister/.1804.jún.21-én Sankt-Pöltenből Holicsra érkezi 1805.~~augx~~ okt.-ben Pápra megy.1811.szept.15-én Joannes Bendt esküvőjén tanú. 271.o.

Káry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windsloha Kriszta, szobrász
(Hatvany Lajosné)

Hatvany Ferenccel körösen renderett kiállításáról írja a szerző: „... huszonöt munkájával renderett premierjén ... stilizáló kedv oldódik fel a természet előtt ... állat figurák, emberi arcok ... kedvező terület karakteres vonások tulemelésére ... Egyénisége energiás, tertiás ... alakjaint mozgalmasság ... aktivitás tüzi ... a művésznőben meg kell becsülni a tehetséget, jó szándékot és erős akaratot."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 478. old.

/a cikk megj.: „Esztendő" 1918. február /

Windt

l.

Flor Bp

53,97.l.

Windt Géza

okl. építőmérnök

Egerben.

1877. nov. 8-án Egerben érettségizett, az egyetemet Budapesten végezte. 1900 nyarán diplomát. Atyja vállalatában kezdte meg működését, majd Bécsben, később Egerben lett önálló. Számos kő- és magán építkezést tervezett és kivitelezett.

Ladányi Heves

661. l.

Mindaz
tetű bizottsá
összegek ki
folyamán

Windt István

egri épitész

épitette Crigler Győző-
tervei szerint a bor-
sodmezőkeresztesi uj
rk. templomot

L. M. A keresztesi
uj templom. Vas.
Ujs. 1899. 753. l.
754. l. képekkel

WINDT ISTVÁN, mérnök

...

Hochmann Ignác fakereskedő csődje Miskolcon 1889-ben. Leltárkönyv szerinti fennálló követelése 624 sz mélyt érint. Miskolci és környéki iparosok, kereskedők főleg. / Tartozik Hochmannak 810.88 frt-tal. Egerből. 351 .old

DOBROSSY ISTVÁN: Kereskedelmi kapcsolatok és hitelviszonyok Miskolcon a 19.sz.végén 335.old

A Herman Ottó Múz.Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Windt János

Jakab

(Johan Jacob)

ingenriethi nule-
tésü könyvkötö.
1688-tól soproni pol-
gár és már ezévben tehmester.
1699. özvegye emlitve.

Csatközl

MDK

Windt Károly

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar-Épitő Müvészet. 1924. márc. 1.

PAUL WINDT, textilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, többen Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem maradt. Levelezés és "Protokol farbiarskeho cechu, 1801-1864" alapján ismerjük őket.
E mesterek egyike volt:
45.- Paul Windt, 1815. Bártfa. 154.old

-

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Winezky József litografus M. D. K.

mink. 1848 és 1867 között, Pesten majd Bécsben

litográfiái:

Gerni, A magy. körajz. 1960 217

M.D.K.

Wineczky József
festő

„Bécsi kapu bevételet" litografia

Gerszi Terér: A magyar történelmi litografia

M.M.M. Évkönyve, 1952. 53 l.

M.D.K.

Winezky József

sem születési éve, sem nemzetisége nem simert.
1849-ben Pest-Budán élt.
Buda ostromáról lithográfiát készietett
Bécsi kapu bevétele.
Később Bécsben szerepelt, főleg akvarellekkel.

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181.l.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

M.D.K.

Augustus Windschigl, keramikus

1821, szept. 19-én Pápán meghalt. 67 éves korában.

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 75.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

Windschügel Franz

Modellierer

1805

l.

Schirek Holitsch

126 l.

MDK

Windschügel Ferenc mintazó

A pápai kőedénygyárban mint mintazó tevékenykedett.

E.G.II.616.1.

M.D.K.

Windschügel Ferenc,keramikus,mintázó

August
1804-ben,amikos Carl,~~xxtxn~~ Windschügel fiával Antonnal Holicsra ment,egy Fratz Windschügel nevü mintázó is oda ment.Bizonyára közeli rokonok.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar keramiagyártásban.77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel,/Vintsigl/Ferenc,keramikus

Hadósodva,házát Stingl Vince herendi fabrikás veszi meg.1837-ben.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyartásban.78.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Ferenc,keramikus

1828 ján.17-én házasságot köt Szentgálon,herendi lakosok.Akkor23 éves.A beirás szerint:Vintschigl ferenc.Nem azonos az 1805-ben Pápára telepedő hasonló nevü keramikussal.

Mihalik Sándor:A Windscgügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Karmann Ferenc,"operarius","téglás"
--------ü---

Herendi,horchi lakos.1854 okt.24-én köt házasságot 26 éves korában.1894 okt.26-án 68 éves korában halt meg.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.78.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel/Vintsigl/Ferenc,keramikus

1854,febr.16-án halt meg Herenden a Szentgállal akkor közös,úgynevezett Horchi részen.özvegyen.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.78.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Ferenc, kerámia mintázó

1804-ben lépett a holicsi fajansz és kőedénygyár dolgozói sorába. Vintschigl néven is szerepel.

Mihalik Sándor: Stingl Vince herendi kerámia műhelye 229.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

M.D.K.

Windschügel Ferenc, keramikus

1828 VI.17-én 23 éves korában házasodik Herenden. Vintschigl néven, de ez elferditett név lehet.

Mihalik Sándor: Stingl Vince herendi kerámia műhelye 225.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

M.D-K.

Franz Windschügl, keramikus

1804 okt-deg-ben a holicsi gyárban müködik

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 73.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

Windschügel Ferenc, mintázó

1804-ben érkezett Holicsra, egy év múlva kilépett. 1830-ban Herenden találjuk, amikor is Stingel Vince fabrikás a herendi gyár tulajdonosa veszi meg a házát. 171.o.

Mihalik Sándor: Ásványi kőedény és porcelán kísérletek 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmv. Alap Kiadóvál. Bp.

M.D.K.

Windschügel Ferenc, keramikus, "Modellierer"

Aki 1804-ben Holicsra ment, 1805-ben a pápai gyárba megy.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Franz,keramikus

1805-ben Pápára viszi Windschügel Karl ~~Anton~~ August Családtagját,Franzot is,mint mintázót. 241.o.

Kéry Bertalan: A pápai kemőnycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windschügel Franz, keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott. Mintázó. 1804-ben érkezett Holicsra. 1805-ben kilép. 1833-ban emlitve Herenden. 271.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

M.D.K.

Vintschügl Heinrich, keramikus

Pápán élő mester volt. 1830-ból származó adat.

Mihalik Sándor: Stingl Vince herendi kerámia műhelye 225.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 6963

M.D.K.

Windschügel/~~Windxxxx~~ Vinschigl/Henrik,keramikus

Pápán élt1832-ben házasodott.1835 után itt nyoma vés de 1835 és1837-ben egy hasonló nevü ember müködik mint Former a Frain-i Steingut és Wedgwood Geschirrfabrikban,csehországba mehetett.

Mihalik Sandor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.78.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

Windschügll Joseph
Modellier Lehrjunge
1804/5

l.

Schirek Holitsch
126. l.

M.D.K.

Windschügel Joseph,keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott.Mintázó tanuló. Holicson 1804 és 1805-ben említve. 271.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windschügel Joseph,keramikus

1805-ben Pápára viszi Windschügel Carl August családtagját,mint mintázó tanulót. 241.o.

Kéry Bertalan: A pápai kőnycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Joseph Windschügel Modellierer, Lehrjunge

1805-ben ő is Pápára költözött Holicsról. Talán azonos azzal a Vinschidli Józseffel, aki 1815 jan. 30-án Majer Borbálával Pápán házasságot köt.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 78.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Jozef Windschügel,keramikus,mintázó inas

1804-ben,amikor August Windschügel fiával,Antonnal Holicsra ment,ő is oda ment.Bizonyára közeli rokonok.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel József,vagy János,"sodalis in huiate fabrica".

Feltehetően azonos Vinschigli Jánossal,aki Vinschigl Ferenc és Jung Borbála gyermeke és 1833 márc.3-án szül.Herenden.Városlődön dolgozott.a kerámiagyárban 1856 nov.13-án házasodott 24 éves korában.

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban.78.o.

A veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

M.D.K.

WINDSCHÜGEL

Holicson dolgozik, Párára megy

Csányi 1954. 40-l.

M. D. K.

WINDSCHÜGEL Károly Ágost

Párán működő

Csányi 1954. 43. l.

M.D.K.

Carl August Windschügel, keramikus

1751-1821. 1804-ben megy Holicsra jön 20-án. Fia, Anton Windschügel is vele dolgozik.

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 73.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Carl August Windschügl, keramikus

1805 ,okt 14-én megválik Holicstól és Pápára költözik.az ottani kerámiagyár vezetését veszi át.

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban.74.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

MDK

Windschügel Károly Agost

A pápai gyár 1805-6 óta Winter Mátyás birtokában volt, de 1810-ig társai is voltak. Winter Windschugellel öt drb. kerek égetőkemencét épittetett, melyeknek csak Sankt Pöltenben volt párjuk.

Sik.Kuny. 143-144.l.

MDK

Windschügel Károly Agost kerámikus

A sanktpölteni kőedénygyárban dolgozott.
1804. a holicsi majolikagyár művezetője lett
1805. átvette a pápai kőedénygyár vezetését.

E.G.II. 616.1.

WINDSCHÜGEL *Károly Ágost*, kerámikus. A sanktpölteni kőedénygyárban dolgozott, 1804. a holicsi majolikagyár művezetője lett. 1805. átvette a pápai kőedénygyár vezetését. Fia, W. *Antal* és családjának W. *Ferenc* nevű tagja mint mintázó tevékenykedett a pápai gyárban.

K

K-gy II. 616 c

Windschügel Károly Ágost

holici nakmunkás.
1802. ban Pápán létesít fajanszgyárot.

Bp Iparművészeti Múzeum: Magyarországi fajánsz és kemény cserép művészet. Kiállítás. 1965. Bev. Katona Imre, Kiss Ákos
14.o

1556. KÁLYHAELLENZŐ, két lappal, fara
schirm, Hartholz, schwarz gebeizt, m

1557. KAROSSZÉK, diófa, faragott disszel,
Armstuhl, Nussholz mit Schnitzerei, c

1558. KÉT FÜLES KAROSSZÉK, esztergá
kárpitozással. Barokkstílus. — Zwei E
Damast überzogen. Barockstil.

1559. FÜLES KAROSSZÉK, mustrás piros
mit gemustertem Samt überzogen. X

1560. KÉT KAROSSZÉK, diófa, bőrkárpi
Nussholz, mit Leder. Italienischer R

1561. KÉT ÉJJELISZEKRÉNY, redős elz
schluss. E. XVIII. Jh.

1562. KÉT KAROSSZÉK, diófa, faragott sa
Nussholz, mit Adlerfüsse. Englisch, X

1563. KEREK ASZTAL, hajlitott fa, üvegla

1564. KAROSSZÉK, fekete fa, bronzverettel
Holz, mit Bronzebeschläge und rotem

eissem Fond Blumenmalerei. Rokokostil.

yozott fa. — Vitrintisch, geschnitzt, vergoldet.

lisszel, kárpitozva. Olasz, XVIII. sz. — Zwei Armstühle, ert. Italienisch, XVIII. Jh.

bihez. — Zwei Armstühle, ähnlich zu Nr. 1538.

SZÉK, diófa, faragott és berakott disszel. Olasz, XVII. sz. olz, mit Schnitzerei und Intarsia. Italienisch, XVII. Jh.

t diszitéssel. Olasz, XVII. sz. — Zwei Armstühle, Nuss- VII. Jh.

bbihez. Olasz, XVII. sz. — Zwei Armstühle, ähnlich zu

piros damasztkárpitozással. Olasz, XVIII. sz. — Sechs üsse und Damasttapezierung. Italienisch, XVIII. Jh.

OSSZÉK, faragott fa. Olasz, XIX. sz. — Zwei Armstühle, rei. Italienisch, XIX. Jh.

diófa, faragott kartusdisszel. Olasz renaissancestilus — sholz, mit Kartuschen. Italienisch, Renaissance-Stil.

Windschügel

1805 őszén Windschügel a holicsi fayence gyár gyári mestere elbocsátását kéri, hogy Pápára mehessen, ahol, mint kérülőnton megtudják, gróf Esterházy, gróf Tax és pesti kereskedők kemény-cserépgyárat alapitanak.

Török-Holics. 144. l.

~~Anobium pertinax~~ X. 16

(1)

Windschügel Károly Ágost

keramikus

~~1805 körül~~ A holicsi ~~[illegible]~~ majolika gyár műveretője, megelőzőleg a sankt-pöltenni kőedénygyárban szolgált. Holicson 1804-ben alkalmazták – 1805 Papára ment, ahol átvette a kapai gyár vezetését. Vele ment fia, Windschügel Antal, aki Holicson az angol kőedénygyártásnál mutazó volt, továbbá családjának még két sagja: Ferenc, ugyancsak mutazó és József mutazó-mas, Schneller Ferenc, aki egy holicsi pék fiából lett ideszova 20 éve a majolika üzem használható mutazója, végül Kaiser Antal, akit Windschügel meg Sankt-Pöltenből hozott magával

Lasovicz I. 56.

1905 VI. 19.

A nagybányai városi múzeum igazgatóságának:

meghívó a f. évi természetrajzi tanfolyamra (484/1905)

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus

1824. júniusában a tatai Fischer Mózes keménycserépgyárba szerződik müvezetőként. Tápról ment el. 248.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycseréppgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága Veszprém. 1965

WINDSCHÜGEL, keramikus

Mihalik visszatekintett a 18.sz.végi eseményekre is.Ez jelentős a herendi kutatásoknál,ahol nemcsak a Stingl-Fischer,Stingl-Mayer,Stingl-Pullman kapcsolatokat világitotta meg,hanem foglalkozott több generációkon keresztül dunántuli manufakturákban tevékenykedő keramikus családokkal,mint a Windschügel dinasztiával,akik Herendre i is eljutottak. 91 .old.

KRISZTINKOVICH BÉLA:Ujabb szempontok a habán kerámia hatásáról a dunántuli fehéredényességre 89.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 9. Veszprém, 1970

A.C.WINDISCHGÜGEL, keramikus

Pápán telepedett le, A S.Polteni kőedénygyár művezetője volt. Egy edénytipust valószinüleg ohnan hozott magaval. A pápai gyár 1802-től állt fenn, tehát a pápai és telkibányai hasonlóság inkább Pápáról indult el, és nem Mayer telkibányai inaséveiből ? vihette el Pápára. 270.old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyar alapitása és müködése 255.old.

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

M.D.K.

Windschügel Anton, keramikus

1805-ben Windschügel Karl August Pápára viszi fiát Antontm mint mintázót. 241.o.

Kéry Bertalan: A pápai kőedényedéspgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

M.D.K.

Windshügel /Wintsigl/ Antal, keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott. Mintázó. 1804. jún. 21-én érkezik atyjával C.A. Windschügellel Holicsra. 1805-ben Pápára ment. 1824. júl-tól Fischer Mózes tatai keménycserépgyárában müvezető. 271.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

M.D.K.

Wintsigl/Windshügel/ Antal, keramikus

Lásd: Windshügel néven. 271. o.

Kéry Bertalan: A pápai kőedénycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4.1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus

Fischer Mózes Áron tápéról hivja át Herendre az elüldözött Tatai Stingel helyébe.

Mihalik Sándor: Stingl Vince herendi kerámia gyára műhelse. 225.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

Windschügel Antal Keramikus

1824 ben a Fischer féle tatai majolika gyár vezetője lett. 235 old

Mihalik Sándor: Adalékok a régi magyar művészi kerámiagyártás történetéhez. 225.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmüv.Alap Kiadóváll. Bpest.

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus, gyárvezető

Édesatyjánál nyerte kiképzését. A körmöcbányai kőedény gyárnak ő lett a vezetője. 191.o.

Mihalik Sándor: A körmöcbányai Kőedénygyár kezdő korszaka. 189.o.

Folia Archaeologica. X. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bp. 1958

Windschügel Antal

a pápai kemény cserépgyár mestere, Tatára kerül a 19. sz. elején

Kiss Ákos: Barokk fajansz ~~[illegible]~~ művénar Magyarországon. Holics és Tata
Bp. 1966.
36. [illegible]

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus, Stengut Fabrikant

A körmcbányai tanács megbizásából Windschügel megvizsgálta a Schábában talált földet, 1815.okt.24.-én jelentésében alkalmasnak találta kőedénygyártásra. 191.o.

Mihalik Sándor: A körmöcbányai Kőedénygyár kezdő korszaka. 189.o.

Folia Archaeologica. X. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus, Stengut Fabrikant

1815.okt.31.-én a körmöcbányai tanácsnak pénzügyi tájékoztatót ad egy kőedénygyár, berendezéséről, kiadásairól és bevételeiről. 191.o.

Mihalik Sándor: A körmöcbányai kőedénygyár kezdő korszaka. 189.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képzőműv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

Windschügel Antal

a tatai fajansz gyár 1824-es megnyitása után Fischer M. Ádonnal kerd kemény cserép gyártásba.

Bp. Iparművészeti Múzeum: Magyarországi fajansz és kemény cserép művészet. Kiállítás. 1965. Ber.; Katona Imre, Kiss Árpád

16.o

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus

A pápai kőedénygyár korszerüsitője. Fischer Stinltől szabadúlva egyességre lép vele és szilárd alapra helyezi a tatai gyárat. 195.o.

A

Mihalik Sándor: Régi városlódi kerámia. 193.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Anton Windschügel, keramikus

Carol August Windschügel fia is vele jött a pápai kerámiagyárba. 1814-ben házasságot kötött Pápán Anna Andretschel. 170.o.

Mihalik Sándor: Pápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica. XV. 1963. Bpest. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp.

MDK

Windschügel K.A. keramikus, Pápa

Kerámia kiáll. Székesfehérvár, Veszprém,
Szombathely, Keszthely, Pála 1966-67.

MDK

Kass János festő

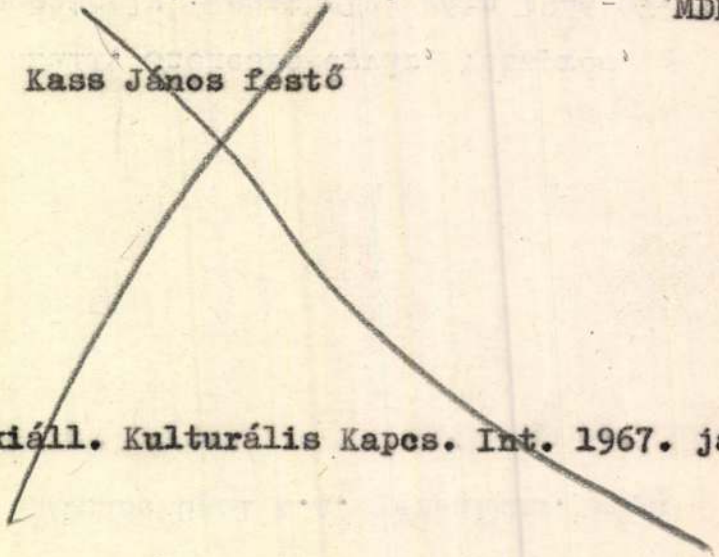

Kass J. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967. jan.

M.D.K.

Windschügel antal, keramikus

Élt:1786-tól 1832-ig. Apjával Carl August Windschügellel együtt 1804-ben jön Sankt-Pöltenből Holicsra. Freidrehernek, Modellierernek emlitik. 1805 közepén a pápai gyárba megy.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a Magyar kerámiagyártáshan 76.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus

1815-ben berendezi és meginditja a körmöczbányai kerámiagyárat.1824-ben a tatai gyárakban épit kemencéket és segit a gyártásban.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Windschügel Antal, keramikus

1832, szept. 12-én, 46 éves korában, mint pápai polgár hunyt el.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 77.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

MDK

Windschügel Antal mintazó

Windschügel Károly Agost keramikusnak volt a fia, mint mintázó tevékenykedett a papai kőedénygyárban.

E.G.II. 616.1.

M.D.K.

Anton Windschügl, keramikus

1804 júl.végén hagyta el Holicsot és a pápai kerámiagyárba ment.

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 74.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

M.D.K.

Anton Windschügl, keramikus

1804-ben megy apjával Carl Windschügllel Sankt-Pölten-ből Holicsra.

Mihalik Sándor: A Windschügl család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 73.o.

A Veszprémi Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

1594. CSILLÁR, faragott fa, részben a
geschnitzt, teilweise vergoldet, mit

1595. CSILLÁR, faragott fa, női hermákk
geschnitzt, mit Hermen und Glaspe

1596. CSILLÁR, aranyozott bronz és köszö
Bécs, empire. — Luster, Bronze verg
Arme. Wien, Empire.

1597. FIÓKOS SZEKRÉNY, tölgyfa, hajlo
geschweifter Stirnseite. XIX. Jh.

1598. KÉT ÁGY, diófa, berakott díszítéssel

1599. SAROKSZEKRÉNY, feketére pácol
gebeiztes Holz, mit vergitterter Glas

1600. EMELETES SZEKRÉNY, dió- és t
Eiche. Ungarisch, XVIII. Jh.

1601. KONZOLTÜKÖR, fekete fa, berako
Intarsia. Empire.

1602. KANAPÉ ÉS HAT SZÉK, aranyoz
Stühle, vergoldetes Holz, mit Rohrg

ozással. Bidermeyer. — Armstuhl, Nussholz, mit blauem

ozott hermákkal. XIX. sz. — Armstuhl, Mahagoni

derfa, bronzveretekkel. Francia, Louis XVI. stilus. — it Bronze. Französisch, Louis XVI. Stil.

, berakott diszitéssel. Bidermeyer. — Tischchen, Nuss- Biedermeier.

arany szinezéssel. Bécs, Louis XVI. — Kandelaber, aus Wien, Louis XVI.

nyozott részletekkel. Louis XVI. — Zwei Stühle, weiss

nyozott részletekkel. Louis XVI. — Zwei Stühle, weiss

ranyozott fa. Rokokóstilus. — Kleiner Salontisch,

eg, felnyitható lappal. Modern. — Teetisch, rot gebeiztes

Windschügel Anton

korongos' 1804

Laid

Schirek Holitsch

129. l.

Windschügel

Anton

Modellierer

XIX. 2

l

Schirek Holitsch

126. l.

Windschügel

keramikus

Holics

l.

Csanyi 1954

40 l.

a kamenyeserejt
osztályban del.
gozos

M.D.K.

A Windschügel család, keramikusok

Andreas Windschügel még külföldön dolgozott. Fia Carl August és unokája Anton már Holicson, Pápán, Körmöczbányán, Tatán dolgoztak. Fellenditették a magyar kerámia müvészetet 1804-től és a magyar kerámiamüvészet csúcsait érték el. A XIX. sz. harmincas éveitől már nem tudnak szerepet játszani, hanyatlásnak indult ez az ipar. és a család tönkre ment.

Mihalik Sándor: A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. 80. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 3. Veszprém 1965

Windisch-Grätz Lajosné
hercegné
szül. Dessewffy Va
léria grófnő
mulhedrés rajzoló
A krakkai királyi
var, fennetszetbarg repr.

wód
Bunyitay Vince:
Szent László király
emlékezete
Bp. 1892. 24. l.

ZETI SZEMLE.

VI FOLYÓIRAT.

SZERKESZTI:

ÉM JÓZSEF.

LYAM. — II. FÜZET.

Február hó.

Windischgrätz Lajos

hercegné

gobelinfestő

Közlezrkiáll

1457. k

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Windmaier Anton
(1840-1896)

„Tájkép Gőzhajóval"
o.v. 24x45 j.l.l. A. Windmayer (Schmidt)
Kikiáltási ár: 4000 Ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976.május

WINDPERGER (Wimperger) Jorg Ráfarago

Pozsony, 1480 „Glaswerk" – Vaniskán

An 1997 249

bástyákkal erősített, lőréses falkerítésén belül a
mögött jobbra, háromoldalú apszisos csonthá
mellső felén árkádokkal, ezek alatt későbbi
boltozattal, elülső jobb oldali sarkán fedeles, nyí
román templom zsindelyteteje lyukas./

Zsolnalitva R. k. pléb. templom

Újabb kőépület. Belsejében egy XV-XVI. századb
fele része a tizezer vértanú igen figyelemre méltó f

Turóc vm.

Alsóstubnya R. k. templom

Háj fiókegyháza.

WINDPRÄCHTINGER, Paul épitém

1804 Reti hai tert – Palffyarmat ?

Ars 1997 249-250

század.

A ferenczrendiek temploma és kolostora

Alapította Eszterházy Pál herczeg 1704-ben.
egyhajós barokk épület, czikkelyes dongabolt
barokk főoltárán Szent Borbálát ábrázoló újabb
jobb felől, ormában apró orgonával. Van még négy
mellékoltára. Az elsőn jobb felől N. Szent Jánc
ábrázoló szép, fából faragott szoborcsoportozatáv
szószéket foglalja magában. A templom bejárata
lerottói kápolna. A sekrestye a főoltár mögött v
emeleti kóruson faragott pulpitus és barokk stallu
század elejéről.

A kolostor négyszögletes épület, szárnyai kicsiny
körül. A földszinti folyosójáról a sekrestyében ny

Windschickel

keramikus

lárd

=

Művészi Ipar

1889. 11. l.

Windschügel

holicsi Eranukus

l. Siknagykeram

70. l.

Dorothy

29

Windischbauer Gáspár

Mozarago

† 1745

l.

Bónisné Vác

69. l.

bbi kutatások igazoltak is.Rómában
lénk müvészi élet volt,s ez önmagá-
lenisztikus müvészeti stilusba.

ivészet kutatása terén ALOIS RIEGL
kaja,ami a volt Osztrák-Magyar Mo-
vonta le következtetéseit.Ezek a
ra esnek,Riegl beleventa kutatásá-
amit a keresztény müvészet kialakí-
lentett.A keleti,vagy római eredet
egyenlitve,s a mai kutatók bulzás
manak,mind pedig a keletnek meg van
fejlődésben.Rieglel és az osztrák-
ÖLDY,NAGY LAJOS,FETICH/ felmerül
ával arra az eredményre jutottak,
ásában nemcsak Rómának,Italianak
ornak és a barbár népeknek is meg
őknek azon tényezői,melyek a ke-
nban ha ismerjük is azokat a tényе-
lus,még nem ismerjük magát az uj
l a kereszténység szelleme,kultu-
uj müvészetet hozott létre,melyben
ő századokban az egyes elemeket,
l találkozunk,amelyek határozottan
yek a fejlődés folyamán mindnagyobb
:"Die spätrömische Kunstindustrie"
glepő módon kitágitotta a történe-
észetelmélettel is foglalkozott és
vetkeztetéseket vont le.Felállitot-
ivészi alkotásban nem a müvésznek
zándéka /Kunstwollen/ a fő tényező.
épeké is,primitivnek,kezdetleges-
felfogásuk szerint tökéletesebb

Windischbauer Gáspár

váci Kőfaragó 1731

l.

Bónisné Vác 55. l.

86. l.

Föö. Mirz.

Windischbauer, Kaspar

köfaragómester

l. Bónisné Vác

86 l.

rfern auch heute noch zum grossen Teile
ich in zwei Gruppen : die eine mit
kan und aus Russland, während der Lang-
olzkirchen zurückgeht. Besonders im Szék-
der ungarische Holzkirchenbau einen ei-
Höhe strebende, schlanke Turmhelm mit d
vier Ecktürmchen besonders bezeichnend
ritalien weisendes Motiv der ungarischen
n Transdanubien, im Gutor und in Csütör-
, Diese Manier reichte besonders in Sieben-
schen Kirchen diejenigen von Dés, Maros-
ieten die Kirchtürme von Beszterce
nod /Heltau/, Szászhermány /Honigberg/,
en in den ungarischen Teilen Siebenbür-
haben sich im Laufe der Zeit fasst zu
n ganz Siebenbürgen verdichtet. Wegen

MDK

T. WINDISCH MARGIT

falvidéki festő

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
[illegible] 30 l.

WINDISCH MÁTYÁS, gombkötőinas

27.-Stáber Mihály polg.1715.-Mester,1716.-Műhelyében tanúlt: Pintacz Márton,1729.aug.24-1733.jan.6.- Windisch Mátyás,1733.aug.2-1738.jan.6.-Stáber György,1740 jan.12-1740.jún.9.-Krismonits József,1740.júl.25-1744-ápr.2.- 400.old

SZŐVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek keletkezésüktől megszünésükig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

WINDISCH MATHAEUS, pénzbecsőr /Quardein/, /Wündisch/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M. Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768. években említve a személyzet fizetése. Ebből összeállítható az alkalmazottak névsora.
WINDISCH MATHAEUS, /Wündisch/, pénzbecsőr /Quardein/, 1748-+1756. XI. 12. 43. old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII. évf. 1957-1958. Akad. Kiadó, Bpest. 1958.

-1.-

M. D. K.

WINDISCHBAUER Gáspár szobrász, kőfaragó

1738-1755. Vác, püspöki palotánál

Vác, Szt. Miklós-Templomnál

Vác, piarista templom, külön-böző kőfaragó munkái ./.

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 299. l.

— 2. — M. D. K.

WINDISCHBAUER Gáspár szobrász

1746. Vác, temetőkereszt 24,– forintért

1749. Vác, Aspremont gráfnő siremléke 100,– forint

1752. Püspökhatvan, r. k. templom, főoltár kőmunkái, ajtókerett, szentély-korlát stb. Casanova András szobrásszal

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 299, II. 177, 229, 295.

M. D. K.

WINDISCHBAUER Gáspár kőtaragó

Vác, Rk. templom (piarista) építésé-
nél dolgozik 1741-től

Vác, Siketnéma Intézet újjáépítése-
ben résztvesz 1731-es tűzvész után-
ucs. az 1752-54 közötti évitkezésben

Deresényi - Granasztói: Vác, Bn. 1960.
172. 198. l.

Windisch Lajos

apatini hangszer-
kiszitő

l.

Ezredéves kiáll

I B. 19. l.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Szentiványi Gyula dr. úrnak

műeml. orsz. biz. titkár

Bpest 4

~~V. Hold. u. 16.~~

Rákos u 10

NYOMTATVÁNY

1935. OKT. 19-28
50% VASÚTI
KEDVEZMÉNY.
BUDAPEST 62
BUDAPEST 62

Windisch Lajos

hangszerkészítő

lásd kicikeren

Közlezrkiáll

1271 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után . . .

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 486418

Windisch Lajos

apatini hangszerkészítő

Alakult 1881-

Ezredéves kiáll.

I. B. 28. l.

ORTVAY TIVADAR:
Műemlékek és régi épületmaradványok Csanád egyházmegye területén. *Csanád egyházmegyei történeti adattár*, 1872. II. 457— l.

PASTEINER GYULA:
Építészeti emlékek a Dunántúlon. *Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képben. Magyarország*, IV. köt. 107—168. l.

U. a.:
Építészeti emlékek Felsőmagyarországon. U. o. V. köt. 115—177.

U. a.:
Erdély építészeti emlékei. U. o. VII. köt. 37—98.

U. a.:
Középkori építészetünk topografiája. *Budapesti Szemle*, 1908. 376. sz. 57— l.

PAULER GYULA—SZILÁGYI SÁNDOR:
A honfoglalás kútfői. Budapest, 1900.

PÉTER ANDRÁS:
Magyar művészet. Klny. *Magyarország Vereckétől Trianonig* c. műből. Budapest, 1929.

PETRANU, CORIOLÁN:
Monumente istorice ale judetuli Bihar. Sibin, 1931.

PETRIK ALBERT:
Magyarország románkori építőművé-

Windisch Lajos M.D.K.
pécsi épitőmester

A kapsovári kórház tervezője /1837/

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 141.l.

M. K.

Windisch János

épitett

l.

Goszt Pécs 1763

28 l

BUDAPEST. 19.

Windisch János

pécsi kőműves és magán rajztanító az 1830-as években.

Szieberth Róbert. Az iparrajzoktatás Pécsett a XIX. század első felében. Értesítője. A „Pécs-Baranyamegyei Múzeum Egyesület" —. 1912. V. 141. l.

Windisch János

Windisch János, Pankotáról, 1781 ápr. 2-án iratkozott be.

Fleischer Bécs

96. l

Chirovi ütközet IX. 27.

Windisch Janós

pécsi kőmüves mester

inód

Szőnyi Ottó dr. A
pécsi székesegyház.
Magyar Müvészet
1929. 49 i. l.

Budapest.

Balra Pestet és Dorf[illegible]Gala
és városát, valamint a Gellért
kötő hajóhid alatt egy vitorlás
középütt:

OFEN v. P

a felső jobbsarokban: 63.
a magyarázó szövegnek kezdete:
Zolhaus.

Szines rm., mér. a vk. 6

Windisch

spitónaster

Crod

Dr C 168 l.

Windisch

pécsi építőmester.

1844-ben Baranya vármegye közönsége megbízta a megyeház tervének elkészítésével. W. elkészült a tervekkel de váratlanul közbejött események s utóbb a bekövetkezett nagy átalakulások az ~~események~~ eseményeknek szimpadáról az eszmét is véglegesen lesöpörték.

Schottsbyulai II. 45.

Várady Ferenc: Baranya multja és jelenje. II. k. Pécs, 1897. 670. l.

Érkezett 1905 már. 23.

236/1905 sz. (Kassa. 1905 már. 21.)

Myskovszky Viktor köszöni kinnevezésének kieszközlését és a hozzáfűzött üdvözletet. (Tudomásul szolgál. III. 23.)

WINDISCH János építész

LEVÁRDY Ferenc-LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 9 - 10. p.

Windisch János

pécsi kőművesmester és
magán rajztanító

I.

A Pécs-Baranyamegyei
Múzeum Egyesület Érte-
sítője. 1912. 141. l.

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

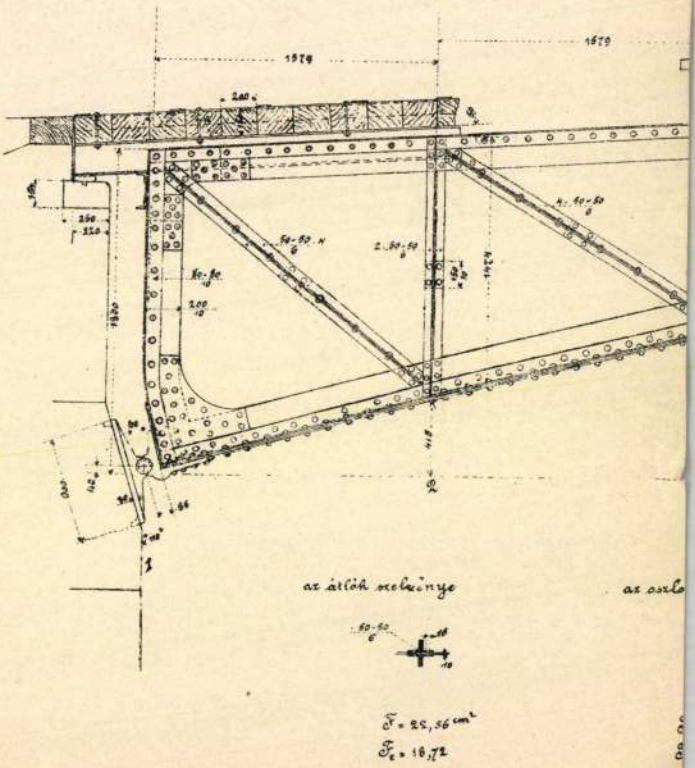

Windisch (Vindisch)

Józef

pécsi építőmester ??

a-ki Pollack tervei szerint átépítette a pécsi székesegyhá-zat.

irod

Ägl, Paulus:

Historia brevis venerabilis capituli cathedralis ecclesiae Quinque-Ecclesiensis.

Quinque-Ecclesiis 1838. 243 l.

Windisch Karoly

l.

Kogumagyetkép

16. l.

~~Farkas József dr. IX. 43.~~

Windisch Lajos

pécsi építész terveri szerint kezdték meg 1840-ben a kaposvári kórház építését.

Lesko László: Kaposvár, Kaposvár

(e.n.) 391

Windisch Lajos M.D.K.
pécsi épitőmester

Kaposvár, megyei kórház 1840- 46.

Zádor Mihály: Kaposvár, bp. 1964. 281.l.

WINDISCH JÁNOS, gombkötőinas

52.-Szép András műhelyében tanúltak:Jeter Jakab,1790. jan.3.-?.-Windisch János,1790.jan.19.-?.-Pausz István 1790.jún.13.-1793.aug.11.-fia Gottlieb felsz.1802.ápr. 19.-Szücs Ferenc,1802.-1804. 406.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

M.D.K.

Windisch János, épitőmester

a XIX. század első felében müködött Pécsett, részt vett a székesegyház Pollack-féle átépitésében és ő készitette a vármegyeház céljaira megvásárolt pélos rendház és templom átalakitási terveit.

Gosztonyi Gyula: Pécs müemlékei. Pécs 1763-ban. Pécs, 1944. 39.old.

M.D.K.

Windisch János, épitőmester

készíti el Baranya vármegye megbizásából, 1818-ban, a pécsi egykori pálosrendi kolostor és templom átalakitási terveit, mely szerint a rendházban vármegyei hivatalok, a templom földszintjén börtönök, emeletén pedig nagy közgyülési terem nyert volna elhelyezést.

Gosztonyi Gyula: Pécs müemlékei. Pécs 1763-ban. Pécs, 1944. 28-29.old.

M.O.K.

Windisch, kőfaragómester

Pécsett működött és a XIX. sz. első negyedében a székesegyházon végzett átalakítások során ő készítette a déli hajó attikáját felett álló hatalmas apostalszobrokat, melyekről Heuszlmann meglehetősen lesújtóan nyilatkozik

Heuszlmann Imre: Die Kathedrale von Fünfkirchen. Wien, 1864 után. [Kny.: a Mitteilungen d. K. u. K. Centralkommission zur Erforschung u. Erhaltung d. Baudenkmale. XIII. köt. - ből] 18. old.

Windisch Ferenc

épitett

l'Gont Pécs 1763

39. l.

Windisch Ferenc

1847-48. épitette a
pécsi régi temető
kápolnáját

Szó Pécs 9.4.

Windisch Ferenc

pécsi építőmester építette 1847–48-ban a pécs-budai Külvárosi temető kápolnáját.

Haas: Gedenkbuch 130. l.

Neoromán és gót-levelek stílusban épült.

Részvett a pécsi püspöggyár-nak Pollak Mihály-féle átépítésében.

Haas, Baranya. Pécs 1845. 305. l.

„Pécstemető" 56, 57. l.

WINDISCH, Friedrich, pozsonyi kőmüves-segéd

F.W., Maurergesell, 4½ éves lánya meghalt. (1841, 162 l)

—

U. az, +41 éves korában, 1847 április 10. (1847, 308 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Windisch Ferenc

épitéz

Gentmüeml

124 l.

[illegible] Könyvtár Igazgatás

26.

ágos Bizottsága.

vány	száma: —	192
	kelte: XII/9.	1926.
	beérkezése: XII/13.	1926.

tek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

Kantezkyné.

7 { 1/4.

I.

Herrn

Windisch Gusztáv

hegedűkészítő Győrben

a XIX. században.

W. J. Schmida tanít-

ványa.

Lütgendorff

711. l.

Windisch

l.

LykaMagymúI300-50

341. l

Windisch

pécsi kőfaragó
Henselmann itt azt hiszi
hogy a székesegyház
apostol szobrait ő
faragta. Utóbb helye
igazítjuk ezt,
mert a
szobrokat
Bartalis
szobrin
faragta.

wod
s

H Pécs 1869. 7 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Windisch

szobrász

Mintán a pécsi székesegyházon levő apostol szobrokat Bartalits miliáj készítette, e szerint hibártam, midőn a magyarországi régészeti emlékek I. köt. I rész 7. lapján e szobrokat Windisch pécsi szobrásznak (?) tulajdonítottam.

Henszlmann Imre

~~[illegible]~~: Régészeti uti jegyzetek. Arch. Ert. 1870. III. 291. l.

Budapest VI. Váczi-körút 61

Windisch

szobrász.

A pécsi székesegyház nak a XIX szakad elején történt restaurátió-ja alkalmával a Kőfaragó munkát, nevezetesen a sennyi műértékkel nem bíró apostolok szobrait,+ megek a déli hajó attikája fölött állanak, Windisch pécsi Kőfaragó készíté.

+ nem igaz

Bartalaits

Henszlmann Emre. A pécsi székesegyház restaurátiója. Arch. Ért. 1882. Ujf. II. K. 3. l. és 12. l

Windisch

wód

D 399.

Windisch

Lajos

G. Pécs 1893. 29 l

..... nevü munkás igazolta.

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Windisch, épitész

A pécsi székesegyh. 1831-ben bef. átépitésénél közremük.

Haas M.: Baranya. Pécs 1845. 305.l.

MDK

Windisch
pécsi kömüves

A pécsi székesegyház átépitésénél /185-32/
dolgozott.

102.o.

ZADOR ANNA: POLLÁCK MIHÁLY.Bp.1960.

M.D.K

Windisch
kőfaragó

Méltatás.

Dr. Harcos Ottó: 6000 éves Pécs
Dunántúli Napló, 1957. apr. 7 – 5 lap

MDK

Windisch kőmüves

Windisch bécsi kömüves volt egyike azon mesterembereknek, aki a pécsi székesegyház első átépitésénél dolgozott. Az átépitési terveket Pollák Mihály épitész készitette.
A restaurálás 1805-1827-ig tartott.

Gerece Péter dr.: A pécsi székesegyház.

Magyar Épitőmüvészet 1907 9.sz. 406.1.

M.D.K.

Windisch Bartolomeo, ötvös

1532-ben szerepel egy pozsonyi okiratban, mint a város italmérési jogát gyakorló tiltalmi mester.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 59. old.

Bartolome Windisch
Goldschmidt

Pozsony ~~1~~ 1532.

Bartolome windisch Goltschmid Pannmeister 1 Thl. per wöhn (beaufsichtigte den Ausschank der Stadt=Weine in der Pan-zeit, das heisst in der Bartholomäus=, Martini=, Weihnachts=, Faschings=, Ostern=, Pfingst=, und Johannis=Wohe, die Niemand anderer ausser den Wirthen oder Leitgeben schenken durfte, er leistete 14 Wochen Dienste).

Stefan v. Rakovszky. Das Pressburger Rathhaus. Pressburg. 1872. Eb. l.

Gosztonyi László

sérmetszö.

XVIII. sz

Windisch Bartolome

ötvös 1532

Hoffmann Pozsony

59. l.

Hoffmann Südost

WINDISCH ERHARD, szücsmester

Stark j.Fülöp,aki 1672-ben megvette a "Fehér lé" fogadót,1680-ben meghalt.Az özvegy 1680.nov.25-én Windisch Erhard szücsmesterhez ment feleségül és ketten vezették tovább a fogadót. 213.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festő,üvészrészmetsző /1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

M.D.K.

Windisch Ferenc, építőmester

épitette fel Pécsett a budai külvárosi temető kápolnáját 1847-48-ban.

Gosztonyi Gyula: Pécs műemlékei. Pécs 1763-ban. Pécs, 1944. 39.old.

Windisch Ferenc ~~festő~~ építész M.D.K.

Pécs, temető sírkápolna.

1847–48.

Genth. Kuenl. 1959 I. 265

M.D.K.

Windisch Ferenc építész

Részt vett a pécsi dóm restaurálásában. Beadott pályázatot a ~~német~~ magyar hírlap építésére, de nem nyerte meg.

Bálint János: Pécs. Bp. 1955 31.

Windisch Ferenc

és Piacsek József adtak be pályázatot a pécsi Nemzeti kiinkára. A megbízást Piacsek kapta. Windisch Ferenc építén vett a dóm restaurálásában.

~~R. Eppala épite~~

Bálint János: Pécs Bp 1955.

31.o.

1021

Winkelbauer Pál ex librisei

ÁRA: 6,— FT

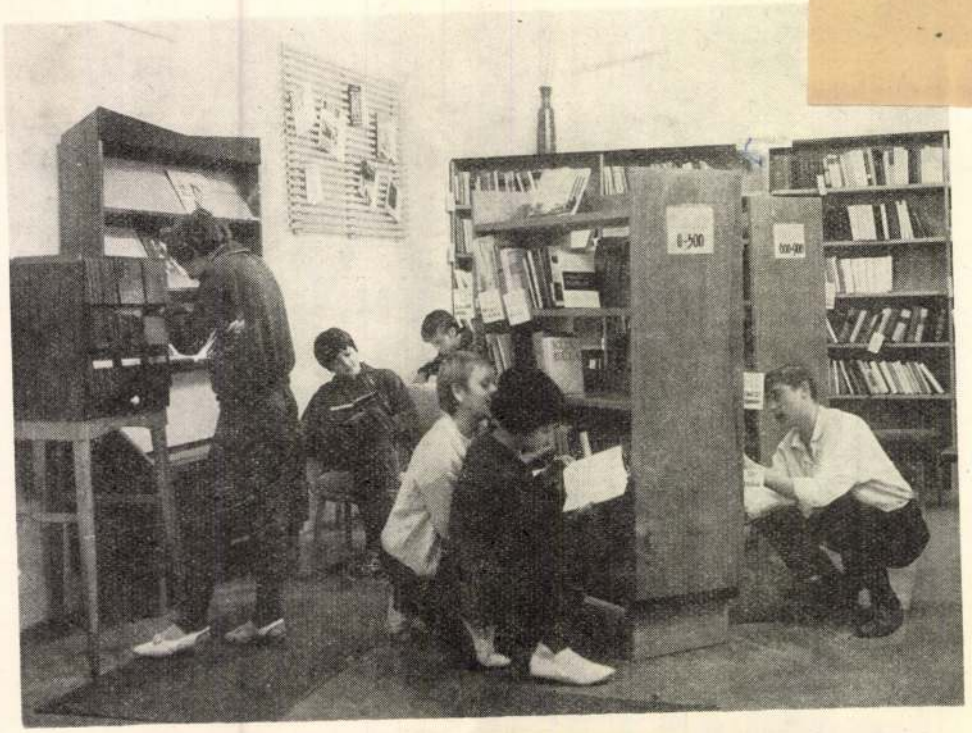

Az 1100 lakosú Bükkszentkereszt község (Borsod m.) új könyvtára (MTI Fotó — Kovács László felv.)

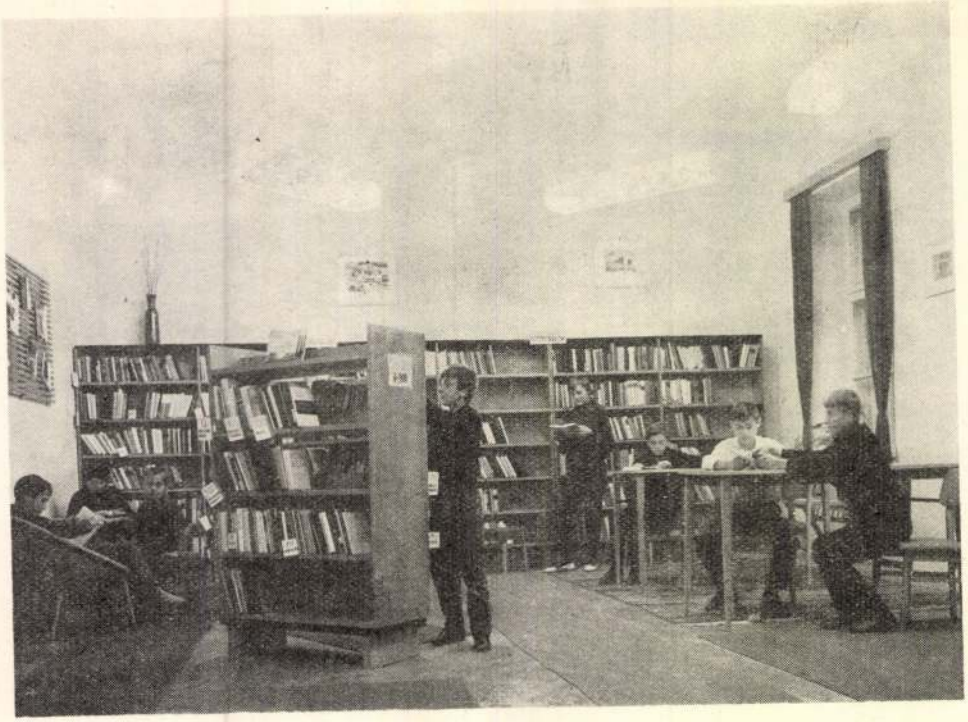

Winkelbauer Pál

Szőlőhegy (repr.)

Valóság XI. (1968) 2. sz. 101. l.

M.D.K.

Winkelbauer Pál, grafikus

Kárakkal zsúfolt hicsi vonalas tollrajzát körli:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. ~~XVIII~~ XIX. évf. 6. sz. 29. old.

Winkelbauer Pál

Cantata profana (repr.)

Valóság XI. (1968.) 4. sz. 114. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Winkelbauer Pál
TISZATÁJ
1967 SZEP

1021

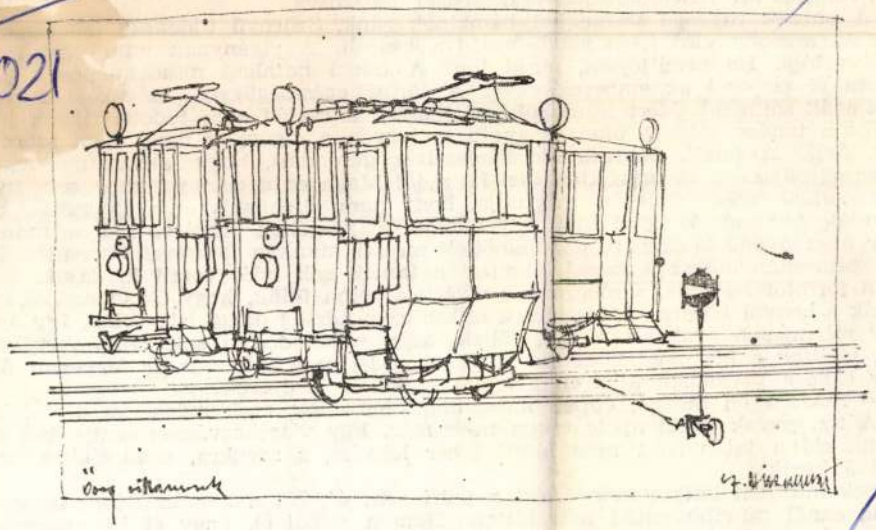

Winkelbauer Pál: Öreg villamosok

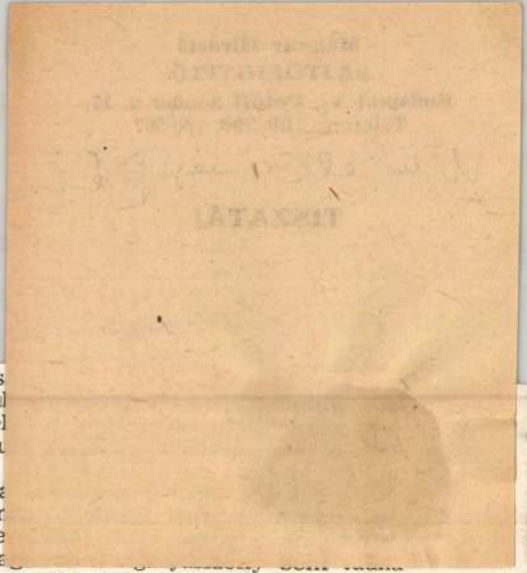

rele, rongyokkal hihetetlen művészieséggel telis
A purdék ragyogó szemekkel bámulnak ránl
kik. Az asszony első ijedségéből ocsúdva beszél
rulni valója. Ha nem lopott, majd lop? A falu
zásban él ezekkel az emberekkel is. A járási
igazítanák sorsukat. Mert a maguk erejéből ez
Amibe a tanács juttatta őket, hogy tiszta legyer
meg. Ásták a falait, pusztították, fűrészelték ge
Aztán egy éjszaka visszaszöktek ide. Itt a jó! Ma
megmondani, miért. Miután megtudja, hogy nem ellenőrzés ez a látogatás, csak bámulás, félelmének kötőfékjei fellazulnak. A gyerekek sorsáról szólva mondja, hogy ő az óvónő köztük, még a felnőttek messzi munkán kenyeret keresnek. Lassan szemrehányó lesz a hangja, amiért a tanács sok adót vetett ki rájuk. Százötven forintot havonta, s még azt is elvárták volna tőlük, hogy ők tapasszák, tatarozzák a hosszú hitelre kapott házat. Mikor az a község dolga lett volna. Így aztán hogy rohamosan nyagdult a ház, féltek, hogy rájuk dől, a sok rajkó veszélyben volt, kijöttek a bizonytalanból ide, a biztosba. Itt meg a felcser úr fenyegeti őket, hogy ekkora piszokban nem engedi élni ezeket a kisgyerekeket.

— Hoztam én meszet, éppen most, majd meszelek, csak meszelőm nincs.

A tíz gyerek közül nyolc csupa mész már. Egy viaszkosvászon szatyorból meregetik elő a talán soha nem látott fehér lekvárt, s arcukra, condrájukra, mindenüvé kenik.

Sok mindent láttam már. Ezért a putri sem új. Ha a nyomorúságot lehet fokozni, ennél putribb putrit már láttam. Hanem miből él, hogy él itt az ember? Amíg a kenyérkeresők hét- és hónapszámra távol vannak, tizenegy ember gyomra

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

Winkelbauer Pál

1967 SZEP

1021

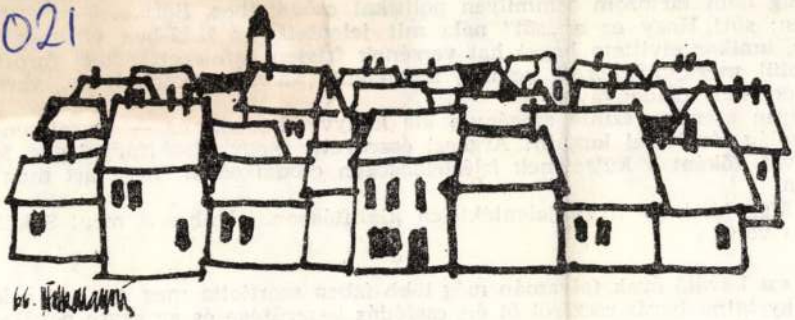

Winkelbauer Pál rajza

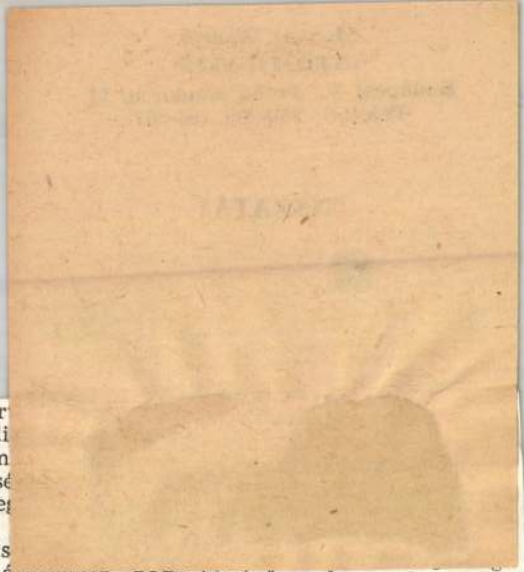

„biserícuța" — a klikk —, amelyhez tar
Én pedig nem tartozom semmilyen poli
Igen: sőt! Hogy ez a „sőt" nála m
előttem, amikor elvittem hozzá hat versé
köszönetül megajándékozott nemrég me
vének dedikált példányával.

Milyen szerény, szinte szegényes kis
költői világ tárult fel lapjain! Arghezi észrevette, hogy kissé fanyalogva forgatom a könyvét, főként a külsejének ízléstelenségén csodálkozom; mindjárt meg is magyarázta:

— Még jó, hogy ilyen jelentéktelen kiállításban jelenhetett meg! Sokáig ez is kétséges volt.

*

Az ezt követő évek folyamán még több ízben szorította meg Arghezi a kezemet. A néhány talmi barát részéről őt ért csalódás keserűsége és az egyre növekvő megbecsülés fölött érzett öröme elég változatossá tették e találkozások hangulatát. Má-

Winkelbauer Pál.

Rajz. (vegyes)

Alföld, 1965. f. 12. 20. old.

Winkelbauer Pál

Szerepelt az I. debreceni nyári térlaton.

Hajdú-Bihar megyei N. ú. 1967. aug. 12.

Winkelbauer Pál

Rajz prepráj

Tuszatáj 1968 VII. n. 586 old.

Winkelbauer Pál

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 DEC 20

1021

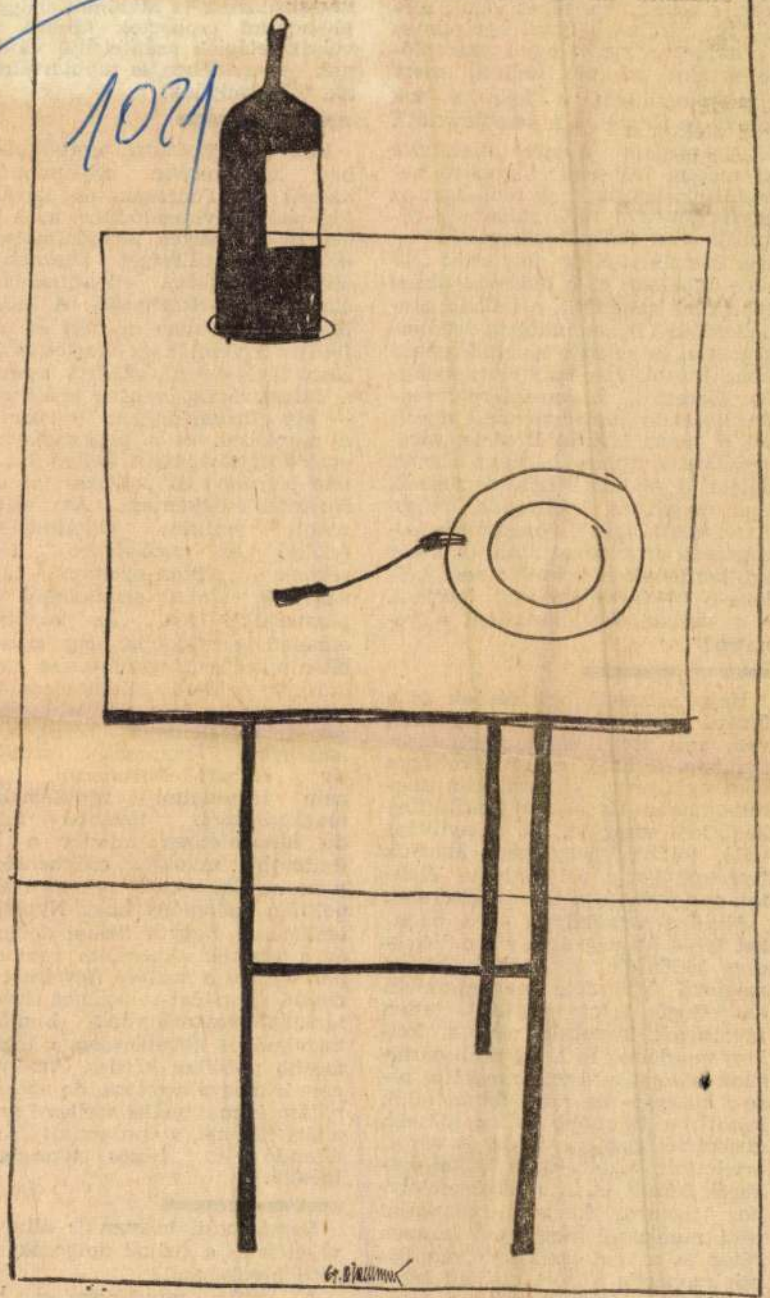

Winkelbauer Pál: Csendélet

megtartja a három fe
got, ellenkező esetben
gozók a fejére nőnek,
nek, s többé nem lehe
ni. Így járt az a fiata
is, akinek a riport eg
je szerint mennie k
„megbolondította a
könyv és bevezette a

„A magam világá
ki merem jelenteni:
osztású dolgozók nagy
egyre növekvő tudásk
volítja el a fizikai dolgozóktól
írja Szekulity. S így folytatja: „Sietve mondom: ez a tudáskülönbség teherként nehezedik a haladó gondolkodású (?) kommunista értelmiségiekre, és sokszor a lelkiismereti konfliktusok már-már elviselhetetlen forrása... A munkaérdemrendes igazgató húsz esztendeje ugrott fel a tudás lovára. Betörte, megszelídítette, kezes bárányt csinált belőle. S olykor mégis vesztesnek érzi magát. A lemaradók miatt! Azok miatt, akik ökrösszekéren kocognak a gyorsvonat után. Ilyenkor azt kérdezem magamtól: nem kellene-e új szerelvényeket indítani, s a szekerezőket átsegíteni a vonatra?"

Hogy a vezető beosztásúak és a fizikai dolgozók között távolság van, nem szorul különösebb bizonyításra. S hogy ezt a távolságot nem egyszerűen emberi lelkiismereti-, hanem társadalmi konfliktusként kell vizsgálni, az is nyilvánvaló, feltéve, hogy nem akarjuk figyelmünket a valóságról a lélektan és a pedagógia tájaira elterelni.

Minden társadalmat — a miénket is — át-meg átszövik a lakosság különféle csoportjai között meglevő különféle nagyságrendű és jellegű, szinte áttekinthetetlen távolságok. Távolság van a kétkezi munkások és a vezető beosztásúak között; a vezető ranglétra alsó-, középső- és felső fokán állók között; a fiatalabb és az idősebb generáció között; a falusi és városi értelmiség között, sőt, a fizikai dolgozók között is. A munkásosztályhoz tartozó, kenyerét-pálinkáját testi munkával megkereső lumpen réteg és a régi szervezett munkások csoportja között például lehet nagyobb a távolság, mint a tehenész és az agronómus között. S kell-e mondanom, hogy távolság van — vagy lehet — az iparban

tikai felkészültséget jeleznek s ezért társadalmi ellentmondások elmélyülését okozhatják. A különféle időszakokban ez más és más. 1956-ra a vezetők és vezetettek közötti távolság növekedett egészen a katasztrófáig, néhány esztendeje — két „fizikai dolgozó"-csoport — a munkások és a parasztok közé ékelődött távolságot kellett különféle pénzügyi és politikai intézkedésekkel csökkenteni. Az előbb említett ellentmondásfeloldó és szabályozó lépéseknek lépten-nyomon tanúi vagyunk, amint szüntelenül tapasztaljuk azt az alapfokú elméleti igazságot is, hogy egy-egy ellentmondás megszüntetése maga is újabb és újabb ellentmondást — távolságot — idéz elő. Mindezt érzékeny figyelemmel kísérni, a jelenségeket nemcsak szubjektív emberi-lelkiismereti, hanem társadalmi problémaként megközelíteni, továbbá állandó készenlétben mindig a legfontosabb távolság csökkentésére koncentrálni — ezt nevezem én a politika tudományának. Nyomban leszögezve, hogy a fizikai dolgozók és a vezetők kapcsolata nem csupán egyike a sokféle figyelmet érdemlő kapcsolat-relációnak, hanem társadalomeszményünk humánus tartalmából következően a legfontosabb politikai kérdés. Amelynek nem a megválaszolása, de az exponálása is maximális szellemi precizitást követel, s épp emiatt sokak állandó és közös töprengését igényli.

Namármost, hogyan is állunk a vezetők és a fizikai dolgozók közötti távolsággal?

A kérdés mindenekelőtt, hogy mekkora időszakot vizsgálunk. Harminc évet? Húszat? Vagy egyet? S lehet-e egy valahavol

Kinkelbaum Pál

Rajza, repro.

Valóság, 1965. 8. sz. 49. l.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Winkelbauer Pál

JELENKOR

1965 7.

1021

most kellene a földön járnom,
s hó-sörtés csillagok felé
bontom ki értetlen szárnyamat.

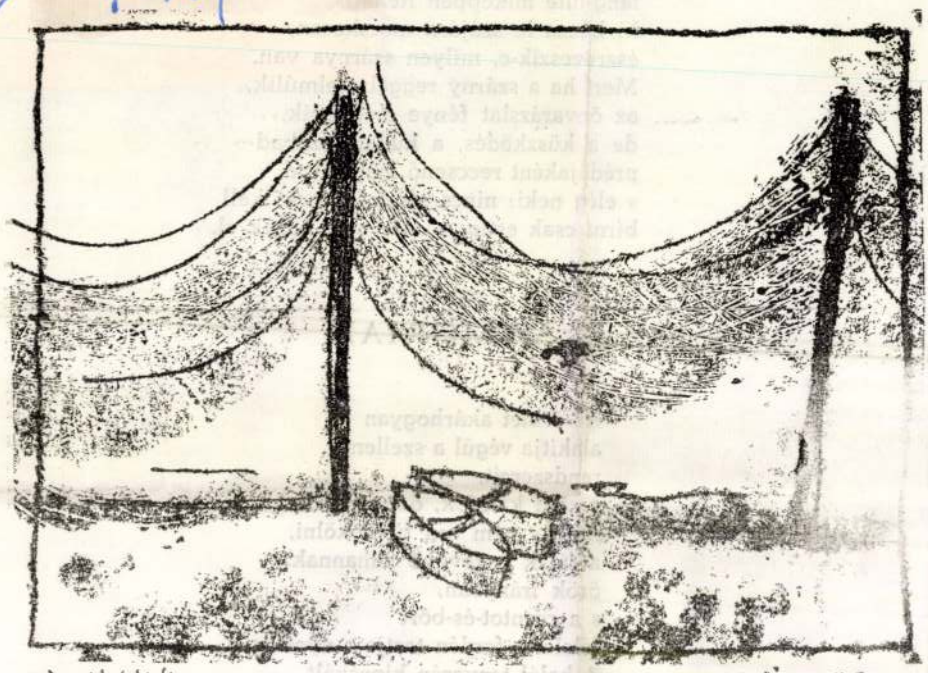

Szivacsó Hálók

WINKELBAUER PÁL rajza

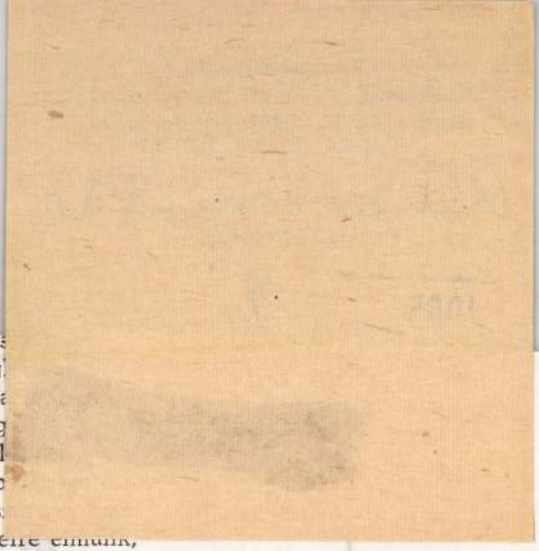

El tudja hinni, ő a leg
nem a hívatlan vezér, a
Ezért bagatell, tehetség
láng-hite miképpen ítél
ki húzza le szájára mo
észreveszik-e, milyen s
Mert ha a szárny reggelre elhull,
az önvarázslat fénye megkopik,
de a küszködés, a kudarc szabad
prédájaként reccsenő megmarad
s elég neki: nincs semmi baj, ki kell
bírni csak estig – már nem bukik el.

IN MEMORIAM

Az őrület akárhogyan
alakítja végül a szellem
rendszereit,
a zöld karmok, dögcédulák
emléke nem tud tündökölni,
a falak is tovább zuhannak
örök irányban,
s a csontot-és-bőrt
félelmes ferdén tartja a nyomás.
A halál tenyerén kipróbált
mosoly
nem váltható be hétköznapokra.

Winkelbauer Pál

Rajza

Jelenkor 1965 7. n. 601. l.

rdőiv

sok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Winkelbauer Pál
TISZATÁJ

1965 JUL

1021

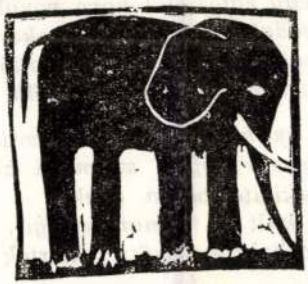

Winkelbauer Pál: Elefánt

ANYÁM

Melyik égtáj alá rejtez
szegény földszagú feke
gyermekkorom komor,
te mellszaggató, keserű

Hol átkozódsz mostan, p
e négy égtáj alól hová vonultál el
magadat emésztő tüskebokor ágra?
Imhol fiad kérdez s nyilalló szemeddel
csak nézel a befort köldökű világba.

Jaj én kinőttem forró, verdeső
rejtegető kopott szárnyad alól —
istenkiáltó barna éneked
elhalkult a mámorosvirágú
bodzabokrok között a kertek alján —

merre várs anyám?

Winkelbauer Pál
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 AUG
ALFÖLD
1021

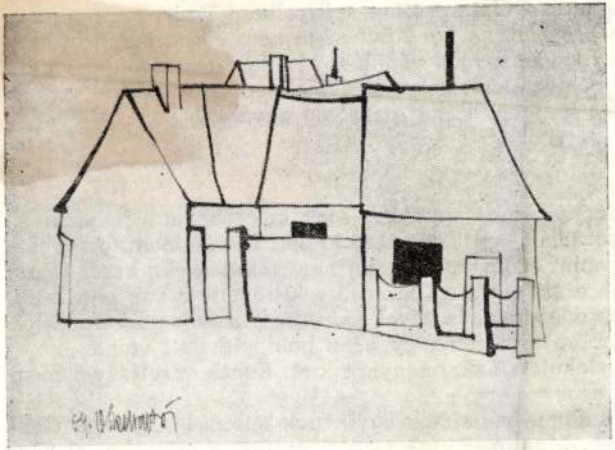

Winkelbauer Pál rajza

...sem Terinek az én jelenlétemben nem volt
endéget soha nem hívtam magamhoz. Határozottan szé
okott festék alatt már erősen öregedett, s bár kövérsé
lamiféle más, titokzatos úton ragadta meg a vénülés.
lt, a három gyerek töltötte be boldog életét, soha panasz
g-alig ejtek vele néhány szót, s ha igen, akkor kizárólа
nk.

be a csöndes, siváran békés időszakomba egyszerre csak belerobbant a háború.
sorozóbizottság alkalmatlannak talált, így tehát nem kellett bevonulnom, és végez-
ttem dolgomat háborítatlanul, mint eddig. Budapestig nem jutottak el a harci zajok,
nki sem volt, akiért fájt volna a szívem. Teri lázasan gyűjtögette a sok ennivalót,
vács úrék hihetetlenül meggazdagodtak, én távol maradtam a meggazdagodástól.
gyravágyásom sokkal magasabbra tört, semhogy pénz boldogíthatott volna.
háború harmadik évében megalakult a Takarmányközpont. Ennek vezetésével meg-
etésemre engem bíztak meg.
megtorpantam. A legnagyobb állami vállalatok egyikének lettem igazgatója. Gon-
ltam: elérkeztem. Nincs tovább. Most már csak tartani erőmet a magasba, el nem
gedni a gyeplőt, s ura maradni az ölembe csöppent szerencsémnek.

W. Winiska MDK

Lengyel tájképek között láthatjuk fenti művész munkáját is a Dorottya utcai kamarateremben.

Esti Hirlap 144 sz. 1958. jun. 21 2 old.

Wininger János

Ötvös Pest.

1864.

Horváth Kentpéteri

257 l.

Winkelbauer Pál.

Házak.

Rojz, reprodukció.

Napjaink, 1965 2. szám, 4. lap.

Winkelbauer Pál

Elefánt (rajzó)

Tiszakáj, 1965, 7 m, 5230.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A KÖNYVTÁROS

APR

1024

Winkelbauer Pál

Winkelbauer

között
Akad
dolás,
a cikk
nem t
nak. E
több is
bomlan
Csak n
ri-e vá
kölcsi
pen működő könyvtár szet-
zilálásáért? Teljesen figyel-
men kívül akarják hagyni
a több mint 1500 felnőtt ol-
vasó könyvtári igényeit?
Valóban annyi üres hely
lenne a kisújszállási isko-
-ban, hogy otthont tud-
-dni több mint 20 ezer
. Egyiket sem hisz-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1968 NOV

/1021

Winkelbauer Pál

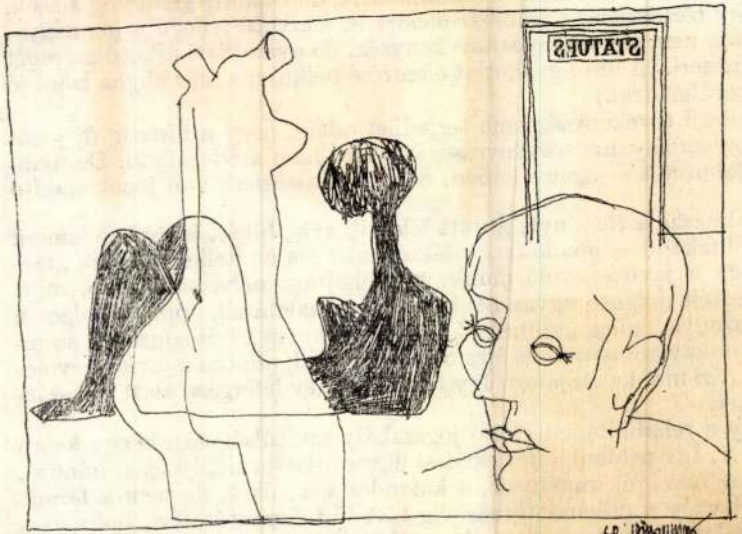

Winkelbauer Pál:
Szobrok

igaz ténynek sem.

Azok a bírák, akik már hoztak halálos ítéletet, azt mond
s nem is annak kihirdetése kíván jó idegrendszert, inkább a
kell lennie az ítélet végrehajtásánál. Nehéz ebben az órában
a bíró mint ember csak megszemélyesítője az absztrakt állar
nem a személyé, hanem az államé.

A bíró: hivatalnok, ha azt nézzük, hogy köti őt az államappar
erkölcs is fokozottan szigorú vele szemben. Alkotó tevékeny
amikor ítél; az ügyek lehetnek egymáshoz hasonlatosak, de val
Alkotó jellegű az ügy történésének rekonstrukciója is, s alkot
rázat. A bíró munkája nem tudományos tevékenység, de gyakorlati alkotó szerepét
a jogtudomány is elismeri. (A bírói gyakorlat elemzése nélkül ma már aligha lehet jó
jogtudományi monográfiát írni.)

Ez az alkotó jellegű tevékenység nem terjedhet odáig, hogy a bíróság új jogot alkosson, hatályos jogszabályaink törvényességét a bíró nem mérlegelheti. De újabban olyan nézet is felmerült a jogelméletben, hogy a bíróságnak van jogot alakító szerepe.

A bíró, aki alkalmazza a törvényt, együtt lélegzik vele, hibáit is jobban ismeri. Milyen — törvényből fakadó — gondokkal találkozunk? Ma az ítélkezés egyik „törvényes" gondja, hogy a javító-nevelő munka végrehajtása néha súlyosabb, mint gondolnánk. Az erre ítélt dolgozó ugyan ott marad a vállalatánál, éppúgy dolgozik tovább, de munkaviszonya jogilag „szünetel". Ezért a bányász a hűségjutalom szempontjából húsz évi munkaviszony után is újra ott kezdi majd, mintha a javító-nevelés után lépett volna be régi munkaadójához. Így további tíz év leforgása alatt kb. százezer forinttól is eleshet.

Gond az is, hogy a rehabilitációt előíró jogszabály ma túlságosan is egy kalap alá vonja az elítélteket. Így például a közlekedési ügy vádlottja ritkán igazi bűnöző. Annak nevezhetjük az országút vagányait, a kalandor vezetőket, de nem a fáradt gazdasági szakembert vagy a pillanat töredékéig tévedő teherautósofőrt, noha ez a pillanat is elég a halálos végeredményhez. Az utóbbiakat is meg kell büntetni, de

Winkelbauer Pál

1970 JUL

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1021

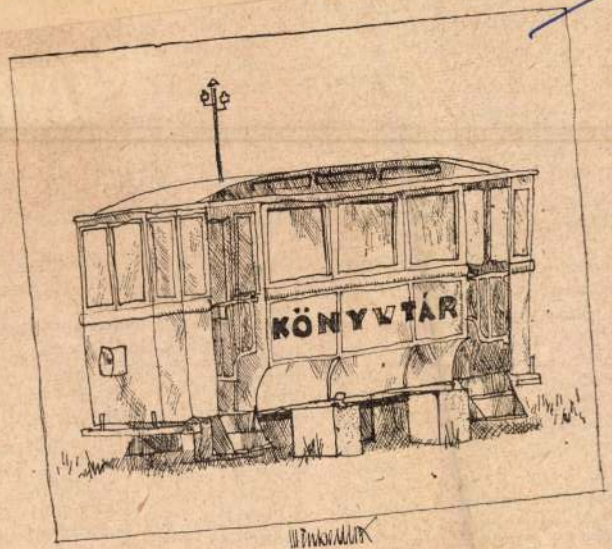

Winkelbauer Pál rajza

sági életén és történelmén át kultúrája
nak sokrétű bemutatásáig. Legfőbb er
nye, hogy minden kérdéskört történe
áttekintésben tárgyal, tehát mozgásb
láttat múltat és jelent. A kulturális
jezetek különösen gazdagok, a kötet
gyobbik fele foglalkozik a tudomány,
irodalom és a művészetek fejlődéséve
kezdetektől napjainkig.

Kiváló tájékoztató eszközzé teszi
könyvet a rengeteg statisztikai adat,
lyeket — hogy ne terheljék túl a ta
mányokat —, külön táblázatokban tartal-
maz a *Magyarország számokban* c. feje-
zet. Ezekből a tájékoztató könyvtáros pil-
lanatok alatt választ adhat az élet vala-
mennyi kérdésében hozzáforduló érdek-
lődőnek, akár a szalámi kivitelének, akár
a középiskolás diákok létszámának ala-
kulására kíváncsi valaki. Csak ízelítőkép-
pen — szakmánknál maradjunk —, meg-
tudhatjuk pl., hogy az évente kiadott
könyvek számát tekintve hazánk európai
viszonylatban nyolcadik helyen áll (1967-
ben 100 000 lakosra 52 új könyv jutott),

más, esetleg hiányzó
képei pedig az ifjúság és a kezdő olvaso
számára teszik igen vonzóvá. Patriotiz-
must sugalló nevelő értéke igen nagy.
Így, egyetlen kötetbe sűrítve hazánk va-
lamennyi szépsége sehol másutt nem tá-
rul elénk, s feltehető, hogy nemcsak a
külföldi olvasót ösztökéli magyarországi
utazásra, hanem a hazai turisztika is in-
dítást kap, ha a könyv sok kézbe eljut.
(Akadémiai, 1077 l. 240 Ft. UK 700 635.)

Bozóky Éva

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A KÖNYVTÁROS

1968 SEP

telenyének alapvető hiányait, de emiatt elmulasztotta Berkesi vagy Zsigray Júlia

Winkelbauer Pál ex librise

nek
azt
mű
ism

102

Turcsányi Antal ex librise

Winkelbauer Pál

Házastársak (repr.)

Vasárnap X. (1867.) 2. n. 108. l.

Winkelbauer Pál

Bötlingen (repr.)

Valóság IX. (1866.) 10. sz. 64. l.

Winkelbauer Pál

rajza (repr.)

Valóság IX. (1966.) 2. sz. 60. l.

Winkelbauer Pál

1021

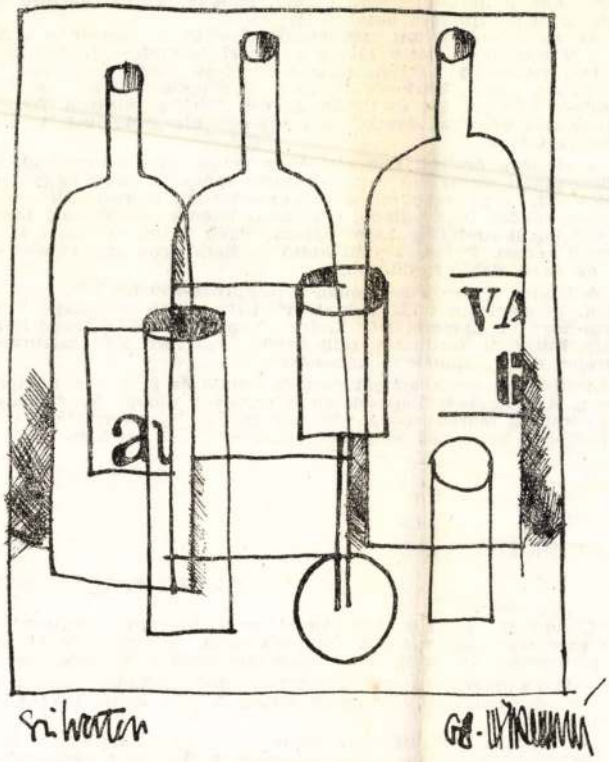

WINKELBAUER PÁL RAJZA

és Sz. Simon Istvántól, reprodukciót pedig Cs. Pa
Sándor szobrászművész munkáiból.

A pozsonyi Irodalmi Szemle főszerk
vendége volt a Tiszatájnak, hasonlóké
dalmi Szemle munkatársa. A Tiszatáj

Az uzsgorodi Kárpáti Igaz Szó fő
Szegeden és teremtett szívélyes kapcs
kat vitt magával szegediektől, hogy la
kat. A szegedi írók révén jelentette n
nepi ebéd című elbeszélését. Balla L
lapunkban méltatjuk majd.

Gyümölcsöző az a kapcsolat is, am
dalmi folyóiratai, a Tiszatáj, a szerb-
jelenő Életjel között létrejött tavaly.
lásának időpontja 1944. október 11.

Az egymásra nyitott szerkesztőségi ajtókon először a szabadkai írók léptek be a Tiszatájhoz, amely tavaly októberi számában bemutatta olvasóinak Lévay Endrét, Kopeczky Lászlót, Ante Zolnaič-ot, Zékány Antalt, Jakov Kopilovič-ot, Jan Kos-t, Lazar Merkovič-ot, Ivan Pančič-ot, Petko Vojnič Purčar-t, Radovan Zdrale-t, Dér Zoltánt és Urbán Jánost. Térhez jutott a Tiszatájban ugyanakkor a jugoszláv képzőművészek közül egy-egy illusztrációval Poznovija-Vila Rozija és Szilágyi Gábor.

A szellemi értékek kicserélésének tartós folyamatára vall, hogy viszonzásként a Szabadkán megjelenő Rukovet című folyóirat adott nagy teret szegedi írók és költők egy vagy több műve tolmácsolásának szerb-horvát nyelven. Közli a lap Kovács Sándor Iván tollából a Tiszatáj jelenét összefoglaló tanulmányt. A szegedi költők közül Andrássy Lajos három, Papp Lajos és Simai Mihály egy-egy, Lődi Ferenc három, Polner Zoltán kettő és Bécs Ernő egy verssel szerepel Ivan Pančić és Sava Babič fordításában.

A lapnak ebben a számában a széppróza-rovatot is szegedi írók munkája képviseli. Fenákel Judit „Kiscuki héttől-tízig" című novelláját Sava Babič ültette át szerb-horváth nyelvre. Dér Endre „Teberán mester lakodalma" című novelláját Josip Buljovcic fordította, míg Bárdos Pál „Dr. Fux találmánya" című írásával szerepel dr. A. Stančić tolmácsolásában.

A Rukovet ezt a számát szegedi költők és írók bemutatására szánta — sikeresen. A kölcsönös kapcsolatok a mindkét oldalú kezdeményezéssel létrejöttek, hogy ezután maradandóvá váljanak művek kicserélésében, írók és költők találkozásában, kölcsönös szereplésekben, irodalmi esteken.

— i — c

VÁSÁRHELYIEK ZENTÁN

BESZÉLGETÉS DR. DÖMÖTÖR JÁNOSSAL

Gondolom, érdekes szót váltani arról, hogyan alakult ki a két város képzőművészeinek kapcsolata. A legilletékesebb, dr. Dömötör János, a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum igazgatója erről a következőket mondotta:

— 1966 januárjában volt a zentaiak első kiállítása, három hét múlva, februárban, a vásárhelyi művészeké nyílt meg Zentán. Azóta három ilyen cserekiállításra került sor.

A szorosan vett kiállítási kapcsolaton túl a művészeti is erősödött, ugyanis 1966—67-ben alkotó tanulmányút-cserére került sor a vásárhelyi és zentai művésztelep között.

M.D.K.

Winkelbauer Pál, grafikus

kis tollrajzait közli

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII.évf. 12. sz. 16. old.

Winkelbauer Pál, grafikus

MDK

Raji:

Repr.

Winkelbauer Pál: rajza

468.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1966. augusztus

XVI/8.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

— : Újságolvasó

240.

XVI/4.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1966. április

1021

WINKELBAUER PÁL RAJZA

van, ahogy kell.

— Akkor tehát — ahogy meg[illegible] Pontosan négykor[illegible]

— Igen. Pontosan négyk[illegible]

Pontosan négykor előállt[illegible] és k
rőiket Őznyalatóra viszi majd[illegible] légl
homályban tartani, mi is hát[illegible] tud
erős oldala a publicisztikáb[illegible] p
cisztika, újra bebizonyította, hogy tájékozódási képessége átlagon felüli. Ma
kiderítetlen módon sokat megtudott addigra Őznyalatóról. Indulás előtt
kérdezte Timurtól, akinek valóban jót tett a kis pihenés:

— Mondd, Timurkám, volt-e már a kezedben puska?

Timurnak még nem volt a kezében puska.

— Most majd lesz. És táncoltál-e már falábú nőkkel?

Timur még nem táncolt falábú nőkkel.

— Most majd fogsz — s ő is éppolyan titokzatosan mosolygott, min
zath, amikor Őznyalatóról faggatták, ő is éppúgy rejtelmesen hallgatott
ebben a titkolózásban valami lelkesítően izgalmas.

— Hát az elnök? — kérdezte Lepti, amikor meglátta, hogy nem jön
Uzom Berci.

— Ő majd odakint csatlakozik hozzánk — mondta Politsányi —, m
rement előkészíteni a dolgokat.

— De miféle dolgokat? Könyörgöm, miért kell ennyire titkolózni? –

Winkelbauer Pál

grafikus

M.D.K.

„Apollinaire illusztráció"

Élet és Irodalom, 1968. jun. 22 - 5 lap.

M.D.K.

Winkelbauer Pál, grafikus

Két hárat felülnéretben ábrázolt vonalas kis tusrajzát közli:

ALFÖLD, Debrecen, ~~XXXX~~ 1968.XIX.évf. 5. sz. 30. old.

Winkelbauer Pál, grafikus M.D.K.

Jestőállványt ábrázoló kréta rajzát korli a lap:

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 5. sz. 24. old.

M.D.K.

Winkelbauer Pál, grafikus

tollrajzát közli:

ALFÖLD, Debrecen. 1968. XIX.évf. 8.sz. 77. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1968 JUL

Winkelbauer Pál

Véresre tapsolja a kezét, és a szeméből furcsa fény árad a dobosra ...

1021

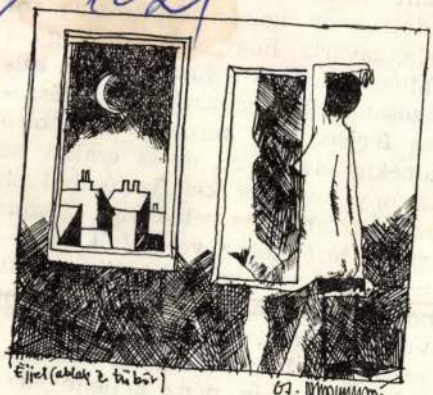

WINKELBAUER PÁL RAJZA

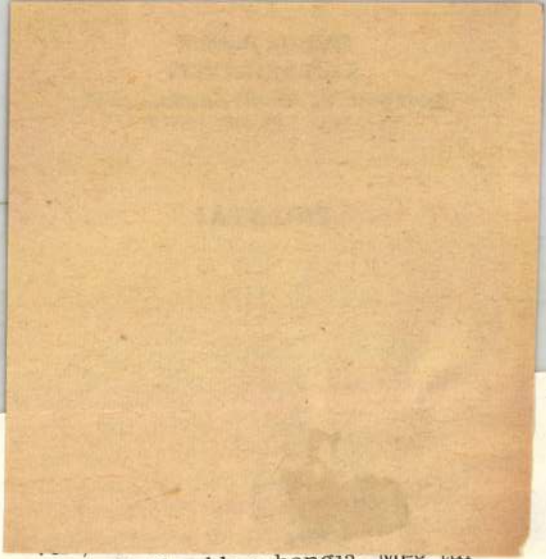

Valiénál élesebb a hangja. Meg túlságosan sokat panaszkodott. Részeges férjére, aki keresetét az utolsó kopekig elveri, az egész család az asszony keserves kis fizetéséből él, pedig az anyja is velük van („Azért igazán törődhetne vele Vali is" — de ezeknél a szavaknál ő félrenézett, hogy Marika ne lássa: fáj neki, ha Valit bántják), meg a férjének is ő vesz ruhát, ha már nagyon lerongyolódott. Most is pénz kellene erre, most meg arra . . . „Elvenném a

Winkelbauer Pál

Rajz /repró/

Tiszatáj 1967 IX n. 839 old.

M.D.K.

Winkelbauer Pál

"Csendélet" c. rajzának repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 2o.
XIII. évf. 51. sz. 4. lap

agyar Hirdető
JTÓFIGYELŐ
., Petőfi Sándor u. 17.
on: 188-296, 188-307

elbauer Pál
VALÓSÁG

05 ... 8

1021

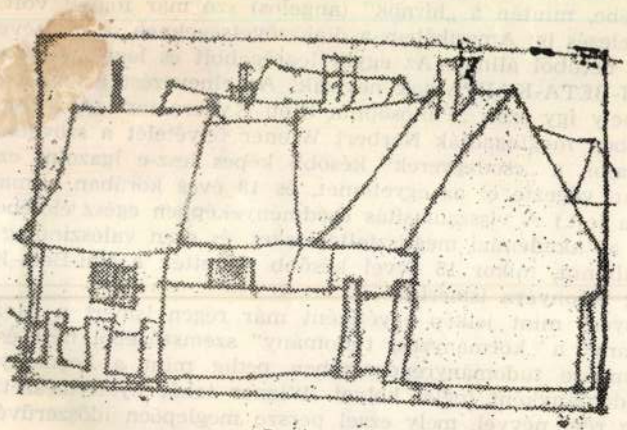

Winkelbauer Pál rajza

Egyébként nem közli, hogyan jutott ehhez a szóh
nyos) jutott eszébe, miután a „hírnök" (angelos) szó
következő feltételezés is: Amerikában a diákszövetség
lyek 2—3 görög betűből állnak. Az egyik legrégebbi
pították, és PHI-BETA-KAPPA-nak nevezik. Az el
magyarázzák, mely így szól: „Philosophia Biou Kyl
mányosa). 1909-ben megtagadták Norbert Wiener f
vonták, hogy vajon a „csodagyerek" később képes
(14 éves korában végezte el az egyetemet, és 18 éves korában
mányok doktora lett.) A visszautasítás eredményeképpen egész életében veg
mekkel fogadta az akadémiai megtiszteltetéseket, és ezen valószínűleg még
tudta magát túltenni, mikor 15 évvel később felvették a Phi-Beta-Kappá
mondatot pedig bizonyára ismerte.

A „kormányos" mint jelkép egyébként már régen ismert a filozó
az államtudományt a „kormányzási tudomány" szemszögéből nézi é
nak nevezi, Ampère tudományrendszerében pedig mint a kormá
másodrendű tudományként foglal helyet. Wiener tehát új term
letet jelölt meg régi névvel, mely ezzel persze meglepően idő

A meghatározást nem könnyű fordítani. A „control" j
szabályozást, de egyben ellenőrzést és uralmat is jelent. A
bítást, hírek feldolgozását, valamint hírközlést, beszélget
sével" kapcsolatos közös munkát fejezi ki. Egyszerű
asszociációk sokféleségét érzékeltetni, ezért megelé
zéssel: „a kibernetika vagy szabályozás és hírátvi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen

1021

Winkelbauer Pál

Winkelbauer Pál rajza

is), masreszt viszont – ami az összefüggések me
lán még lényegesebb – jelzi a különböző irányzatol
hatását, bemutatja az írói csoportokat, hazai és kül
gyakran eltér a miénktől, de ha nem feledjük el, h
akkor ez a torzulás nem ölt zavaró méreteket. Az ír
a polgári kritika szemszögéből történik. A kiadás he
látásmódbeli eltérést figyelembe véve csak néhány
bemutatása – s ez sem véletlen – kb. a XX. száz
Petőfi és *Arany* munkásságának értékelése úgyszólv
után. Petőfié talán az egyik leghosszabb méltatás, s A
nemcsak saját műveit, de fordításait, politikai állás
illetően is.

Modern irodalmunk nagyjai közül a legigazabb portrét *Ady Endréről* kapjuk. A szűk, alig egyoldalas terjedelem ellenére megtaláljuk a legszükségesebb – legalább is útbaigazító – ismereteket. Ügyesen, célravezetően – s ezáltal költészetét is jobban megvilágítva – ragadja meg ellentmondásos egyéniségét; pontosan jelzi Ady irodalmi, sőt világirodalmi nagyságát, azt az alapvető fordulatot, amelyet művei jelentenek irodalmunkban a modern költészet felé. Meglepően gazdag a hozzácsatolt bibliográfia is.

Említésre méltó még *Krúdy, Babits, Karinthy, Juhász Gyula,* újabb irodalmunkból pedig *Illyés Gyula, Nagy László* és különösen *Lukács György* bemutatása. Meglepő viszont, hogy méltányos elismerése ellenére hiányos a *Déryről* szóló fejezet, hasonlóképpen kiegészítésre szorulna a *Németh Lászlóé* is.

Bizonyos fokig a kötet szemléletét tükrözi, hogy érdemeiken felüli helyet kapott *Herczeg Ferenc* és *Márai Sándor.* (Hiányzik viszont a felsoroltakból pl. *Illés Béla* és *Mesterházi Lajos.*)

Foglalkozik természetesen a lexikon századunk legnagyobb magyar költőjével, *József Attilával* is. Ezzel kapcsolatban azonban meg kell említenünk, hogy – bár végül is az őt megillető, vagy legalább is azt erősen megközelítő helyre kerül („József Attilát ma már a kommunista és a nem kommunista kritika is egyaránt a magyar irodalom rendkívüli egyéniségeként és talán a huszadik század első fele egyik legnagyobb európai költőjeként tartja számon") – bemutatása nem eléggé árnyalt. S egyedül ebben az esetben rónám fel hibának a terjedelemben mutatkozó aránytalanságot. (Még akkor is, ha figyelembe vesszük a bevezetőben említett szempontokat!) József Attila több figyelmet érdemelt volna, hasonlóképpen *Radnóti* is, akiről különösen szűkszavú ismertetést kapunk.

Élő irodalmunk bemutatása alaposnak mondható, annak ellenére, hogy talán ez volt a legnehezebb feladat. Egyes kivételes esetektől eltekintve 1962-ig végezték az anyagfeldolgozást – irodalmi életünk addigi képe, ha vázlatosan is, de meglehetősen teljes ábrázolást nyert. Szerepelnek a felsorolásban olyan íróink, akik munkásságának jelentős hányada még a felszabadulás előttre esett: Illyés Gyula, Németh László, Weöres Sándor, Déry Tibor, Füst Milán, de képviselve van az 1945 utáni generáció is: Benjámin László, Aczél Tamás, Kuczka Péter, Illés Endre, Her-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 . . . 1 0

VALÓSÁG

Winkelbauer Pál

1021

Winkelbauer Pál:
Bötlingen

különben a sokszor ide-oda reformált tanítóképzés
volt (bár korábban részben azért is, mert nagyon sok t
lett). Ekkor már ismertem annyira a dörgést, hogy ne
rezni, sem apám volt kollégái között, sem „magasabb

Húgom inkább az egri pedagógiai főiskolára
sikerült, pontszáma alapján megfelelt. De férőhely
Ekkor még a pontszám beszélt, pont-diktatúra volt
egyéni elbírálásnak nagyobb szerepet juttató felvét
lete oktatásügyünknek.

Úgy egymásba illik itt minden, mint órában
tessék aggódni. Történetem, ígérem, happy enddel v
hogyan derült ki, újságból-e, vagy Egerben mondták: a pécsi
kihelyezett részleget nyit Zalaegerszegen, s erre pótfelvételt hirdet. A feltételek erdekesek és előnyösek. A választott két szak közül az egyiket két év alatt rendes, nappali tagozaton kell elvégezni, míg a másikat a következő két évben, már munka közben, levelezőn. Kitűnő, gyors megoldás. Az első szakaszban mód van a nyugodt tanulásra, a bármely szakon szükséges alap- és világnézeti tárgyak jó elsajátítására — ugyanakkor két év alatt diplomát szerez a hallgató és diplomásokat szerez a pedagógusban szűkölködő megye —, a második szak elvégzése pedig nyilván nem okoz már túl nagy gondot, még tanítás közben sem.

Gyöngyit, Egerben elért pontszáma alapján, újabb vizsga nélkül felvették volna. De ő erről nem tudott. Utazott estétől reggelig, s úgy állt a bizottság elé. Ugyanannyi pontot szerzett, mint Egerben.

Így került Sárospatakról — Zalaegerszegre. Tessék a térképre pillantani. Ötszáz kilométer. Ennél nagyobb távolságot mérni is nehéz ebben az országban. Szerencsére, kollégiumi férőhely volt. A család pedig számolt, számolt, már nem kilométert, hanem pénzt: egyszerre két lányt taníttatni távol az otthontól ... Gyöngyi haza-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Winkelbauer Pál

ALFÖLD

1966 8
1021

8 *Winkelbauer Pál rajza*

az alon
az ékk
a valós
a kígyó

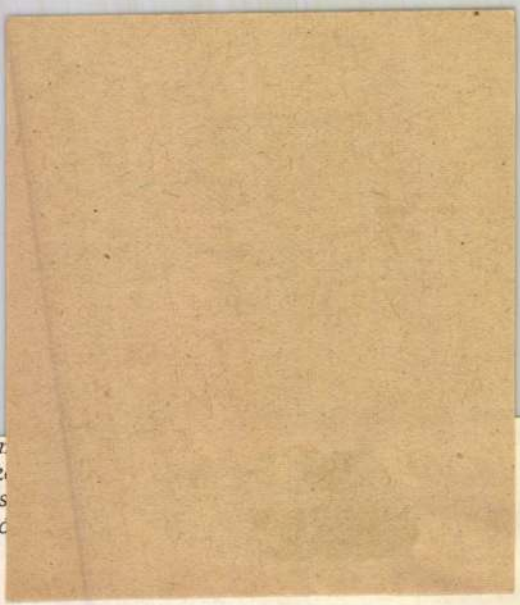

KÁROLYI AMY

A múzsához

Két kezem angyalszárnyként összehajtva,
hódolok néked, istenasszony:
eleven bordák közül kiszakasztva.
Lépj ki tátyladból, istenasszony,
lépj ki belőlem a világba,
gyümölcsérlelő hegyre te vezess el,
és tátyoloddal takarj a halálba.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1900 AUG

A KÖNYVTÁROS

Winkelbauer Pál

/ 1021

Winkelbauer Pál rajza

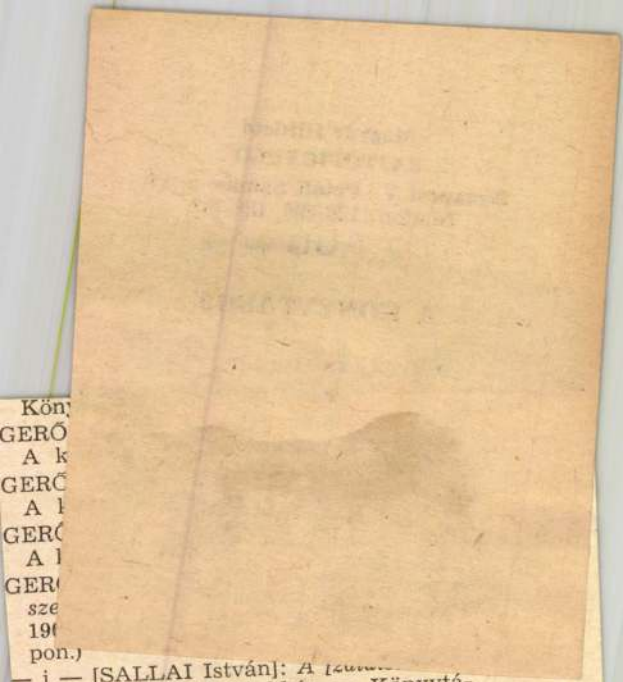

Kön
GERŐ
A k
GERŐ
A k
GERŐ
A k
GER
sze
19
pon.)

— i — [SALLAI István]: *A [...] zalaszentistvándi klubház.* = Könyvtáros, 1965. 10. sz. 596. l.

ISZLAI Zoltán — VARSÁNYI Endréné: *Hírlapok és folyóiratok beszerzése és kezelése közművelődési könyvtárakban.* 1965. OSZK—KMK, 93 l. soksz. (A 73—93. lapon.)

KELLNER Béla: *Módszertani munka a falusi könyvtárakban.* 1965. OSZK—KMK, 118 l. soksz. (A 21—47. lapon.)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Winkelbauer Pál

ALFÖLD

1966

1021

Winkelbauer Pál rajzai

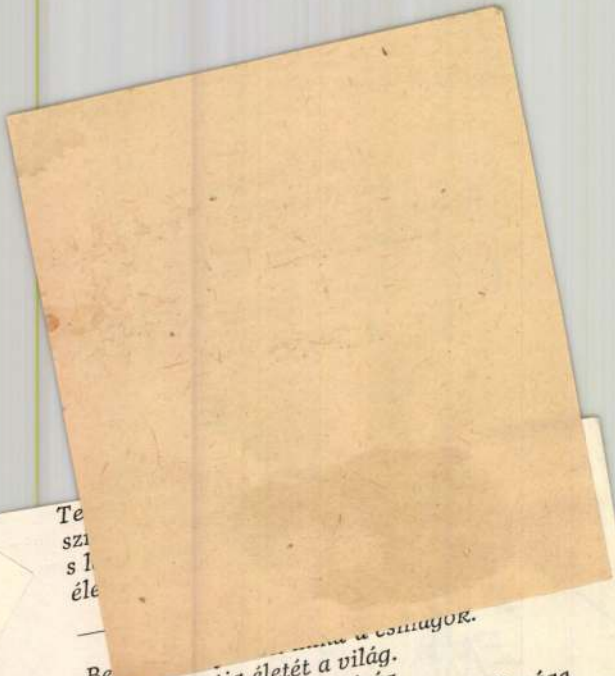

Te
szi
s l
éle

Be
Létembe ontja életét a világ.
Testem kivirul, akár a virág.
Szívemben tömjénez föld és tenger ifjusága.
És a dolgok lehelete furulyaként játszik gondolata

Ha felemeled lámpádat, arcomba veti fényét
és árnyéka rád borul.
Ha szívemben kigyul a szeretet lámpása,
rád hull fény, s én árnyékban állok.

1021 Winkelbauer Pál

PAAVO HAAVIKKO

Öreg házban

Itt nőttem fel, e zöld gyep koszorúzta házban,
hol szél, árnyék kuszálódott
a rácsokra,
eső és szél csapott keresztül
a rácsokon
s nem rejtőztek mögöttük mormoták és nyulak,
itt nőttem fel e zöld gyep övezte házban,
és jöttek az esők, fekete esők,
bánatos szüzek sírása,
gyertyaöntők (szél, árnyék a rácsokon),
jöttek. És nem volt könnyű az indulás,
hisz ki reméli, hogy megszületik.

* * *

Lehűlnek a kőlapok a rideg sötétben,
csak a széndarab izzik,
fájnak a pudvás csontok, amikor
beléhasítanak a sivár falak,
a fundamentum alatti nyirkosság és nyílt ég,
(talán megnyugtat majd a kevés arany,
a gözölgő agyag,
a fürdető, gyúró és az öreg birkózó
szelíd keze),
ezek a kérdések gyötörnek a szeles éjjeleken,
az öreg házban, magadban.

* * *

Édes suttogás, csónakok, ó, csónakok,
suhanó csónakok, ó, kényelmes csónakok
futnak zátonyokra,
hol elátkozott hajó vesztegel
lángok füstjében, lengő vitorlákkal,

kopogtatnak az ajtón, egy férfi döngeti
csupasz önmagát, és egészen távol,
messzire állnak a hajók,
és sehol nincs egy ház, sehol nincs egy lélek,
nincs egy teremtett lélek sem.

* * *

A lélek szereti a földet, szeret téged,
te vagy a fia, ő a világ
őse, sírt, amikor
megszületett,
a teremtésre képtelen, a fénylő
varázsigéket várja, pedig hiábavaló,
keletről jön, nyugatra megy
a folyón lefelé.

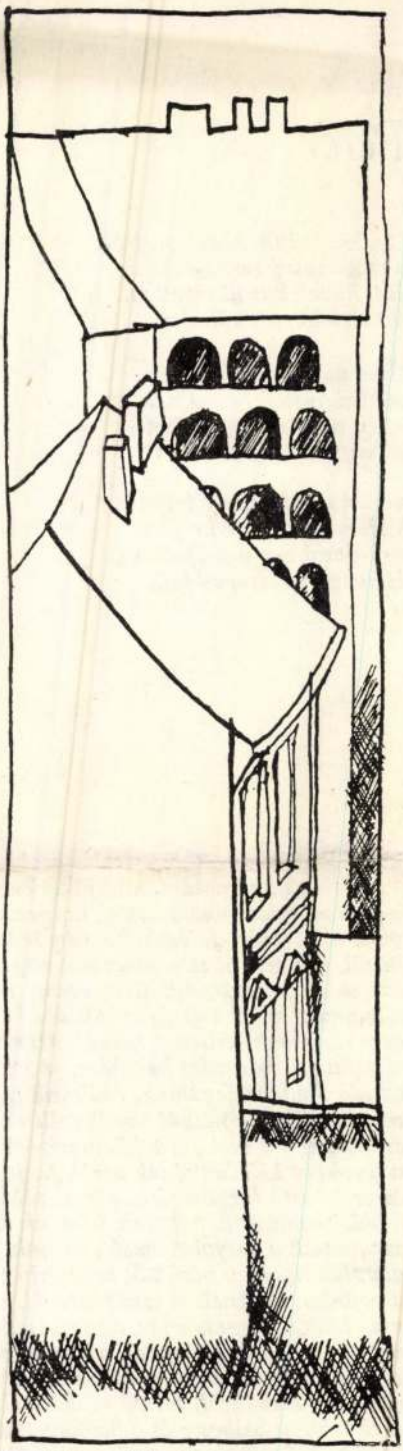

Winkelbauer Pál rajza

BUDA FERENC

Péter

Gyalog indult, pusztaszélről,
a szegénység szérüjéről.
Jött kövek között töretlen,
kötelek közt is kötetlen.

Ágai máig erősek,
zöld rügyekkel viselősek,
ezüst nyárfaként fehéren
nő a gyepsori gyökéren

vénen is még egyre feljebb.
Vall hitet a hamu helyett
egy-darabban mindhalálig.
Hetven éve fenn világít.

Füvet csillagot virágzik

Földet szórtunk koporsódra
Lefeküdtél Berda Jóska
Véredért száll füst-jutalom
Dús nem lettél dalaidon

Szidjon aki szégyen-rühös
Szíve belsejéig büdös
Tisztességre tőr a kenyér
Zöld a halál zöld a remény

Sírod feketére ázik
Füvet csillagot virágzik
Féreg rághat nem gyalázat
Örök fényesség a házad

Igyunk az elment gólyákért
Az itthon maradt szarkákért
Vigkedvű feltámadásért
Igyunk feleim egymásért!

Kincseket őrzök

KINCSEKET ŐRZÖK a szobasarokban: vén szerszámokat, használati eszközöket. Van, amelyiket úgy kaptam, többjüket azonban magam bányásztam elő poros padlás-zugból, kamaraszeglet homályából, korpaszagú zsákhalmok, gerendán függő avas lószerszámok alól, egérteleffészkelte vén ládák fenekéről, cserepek, csorba köcsögök, kacatok közül. Ott ette őket – javarészt már kiszolgált, kelletlen holmit – a feledés meg az idő, évtizedek portakarója alatt, ahány rész-annyi darabban, hevertek némán, mint földdel teletömött szájú tetszhalottak. Porból-piszokból kivakarva, vakrozsdától megtakarítva sem rangosak: cifrázat nélkül, szerény és célszerű mivoltukban élnek velem egy fedél alatt, most már mint beszédes, jó ismerősök, nagy-életű öreg barátaim, íratlan emlékei az idő üledékrétegeinek. Múltunk csöndes tanúiként vallanak munkáról, hétköznapokról, hivalkodás nélkül hordozzák az ember kezenyomát, hirdetik az alakítható anyag szépségét s a szellem találékonyságát. Puskák, páncélok, kardok, komor sisakok talán nagyobbat kiálthatnának arról, hogy voltak véresők és vulkánkitörések, nép-özönvizek és szabadító forgószelek, piros, zöld, sárga, fekete ünnepnapok, amikor zászlóval járt a halál a városok, völgyek, kő-utak és vérivó patakok fölött, vas-hernyók, acél-kukacok szaggatták a patyolat mezőt, apáink, bátyáink ott feküdtek, bakancsban, golyószóróval, géppisztolyosan, vérüktől csömörlött a föld – az én szerszámaim másról beszélnek: ők a zajtalan történelem tanúságtevői, nincs közük a halálhoz. Az emberről vallanak, aki nem kiált és nem lármáz, de teszi a dolgát hite és ereje szerint, aki nem a sírral köt szövetséget, hanem a Nappal, a Nap udvarában él és karjára gyüjti a bárányokat, esztendőt esztendőhöz ad, hisz az életre született, nem az ölésre, szólnak a halakról, teli emlőkről, szép mezőkről, termő szőlőtőkékről s a termőföld tiszteleteseiről ezek az egyszerű eszközök: a Szigony és a Szőlőmetsző, a Köpülő és a Rokka, a Kévekötő Fa és a Kéveoldó Kés. Szólnak a népről, amely gyökeret ver és gyümölcsöt terem.

Winkelbauer Pál

1921

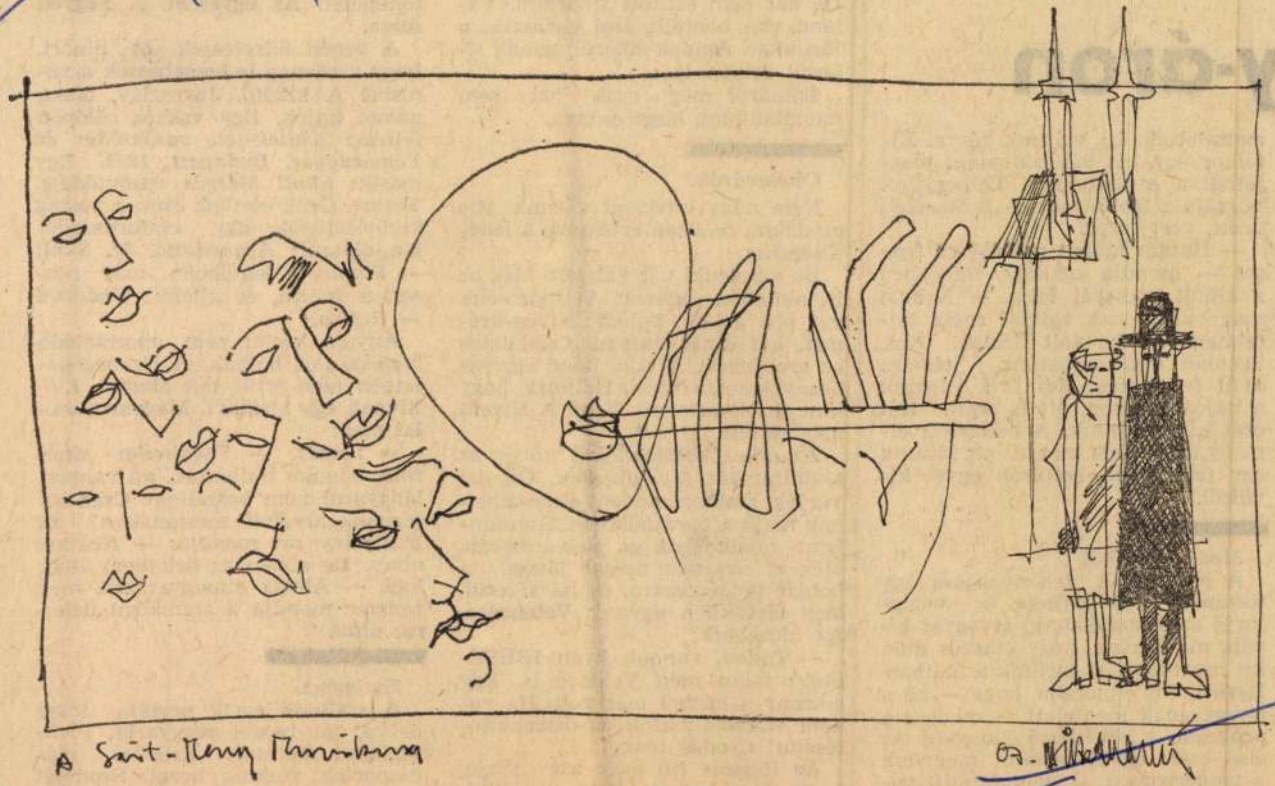

Winkelbauer Pál: Apollinaire illusztráció

y-áron

maradottak, be voltunk zárva. Éjfélkor egy kis változatosság: megjöttek a kirándulók. Lemegyünk hozzájuk. Holtfáradt és farkaséhes ázott, vert sereg.

— Hatkor kellett gyülekezni reggel — mondja egyikük, miközben a kihűlt vacsorát falja. — Nekem már ekkor volt valami rossz sejtelmem. De be volt fizetve. Nos, tizenkét órát hajóztunk, jobbára nyílt fedélzeten. Két órát vártunk a hajóállomáson, ott is esett. Két órát kirándultunk. A befizetett élmény azért nem maradt el: láttunk egy templomot belülről, egyet kívülről.

Modus vivendi.

A programok lebonyolítása úgy történik, hogy Bajtala úr végigjárja az asztalokat, jó étvágyat kíván, majd közli, hogy étkezés után kis megbeszélést tartunk a hallban. Együtt. Ott elmondja, hogy — ha a társaságnak megfelel! — mi lesz a program. A következő étkezésig. Az első este: együtt sétálni megyünk a tengerparton. Ő nem fáradt, szívesen vezet. Vagy: délelőtt megnézzük Opatiját, bevásárolunk a kis pénzünkön. Délután: fél háromkor találkozunk és elmegyünk az

talán sikerül felszedniük valakit. De hát nem szokott sikerülni. Valami van bennük, ami elriasztja a férfiakat. Akinek sikerül, annak sikerül otthon is...

Edináról még csak azt sem mondhatnám, hogy csúnya.

Csodavárók.

Nem nagy csodákat várunk. Kis csodákat, reálisan értékelve a lehetőségeket.

De mindenki vár valamit. Még az is, aki nem utazik. A titkárnőnk egy pici doboz valódi Nivea-krémet, két dinár hatvan. Csodálatos az arcbőrnek. A takarítónő egy kis aranyláncot, szívvel. Hallotta, hogy kint az olyan olcsó. Kint. A Niveát megígértem.

Az étkezőkocsiban két nővér az asztaltársam. Nyugdíjasok. Ők azt várják, amikor mindent elmesélhetnek majd a barátnőiknek. Szerdánként találkoznak a Belvárosiban. Még el akarnak menni jövőre a bolgár tengerpartra, és ha sikerül, még életükben egyszer Velencébe. Az idősebbik:

— Tudod, vannak ilyen IBUSZ-utak: talán még Velence is. Egy asszony a házból már volt. Ha nekem volnának azok az összeköttetéseim! Csodás lenne.

Az ibuszos fiú csak azt várja, hogy vége legyen. Neki egy ilyen opatijai út annyi, mint nekem egy reggeli.

Az étkezőkocsi pincérei Fiumében laknak majd ez alatt: van egy

rítva, [illegible] tonépület. Az egyetlen. A [illegible] sorsa.

A végén félreteszek öt dinárt, hogy vasárnap is bemehessek a városba. A kikötő. Jugoszláv, olasz, német hajók. Egy vaskos cölöpön felírás: *Schlick-féle vasöntöde és Fémárugyár, Budapest, 1893.* Egy másik: *Skull Mátyás vasöntödéje. Fiume.* Örök életűek ezek a vastag kikötőcölöpök. Egy csatornafedélen olaszul: *Acquedotto. M. Skull — Fiume.* A legtöbbön már horvát a felirat, és állami: *Vodovod — Rijeka.*

Anyám kérte: nem morzsolódó fogpiszkálót hozzak. A csemegeüzletben nem értik, mit akarok. Előhívnak egy kislányt. Magyarul szólal meg:

— Tessék. — Fogalmam sincs róla, honnan tudhatták, mi vagyok. Magyarul nem beszéltem. Csak mi járnánk arrafelé mostanában? És a kislány azt mondja: — Nekünk nincs. De abban az üzletben, által, kap. — Ahogy elmagyarázza, még kétszer mondja a szemközti üzletre: *által.*

Zsebpénz.

A szálloda egyik portása kissé á-zva, jól beszél magyarul. Pickszalámit szeretne. Érdekes, más csoportok szoktak hozni. Szombat este van. A pénzünk végére járunk. Megkérdezem a portást, merre jutunk el a hirdetett lemezklubba. *(Új Vadnyugat Saloon* (=kocsma)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

Winkelbauer
Pál

1968

1021

ben empirikus adatokkal igazolni vagy

ANDORKA RUDOLF

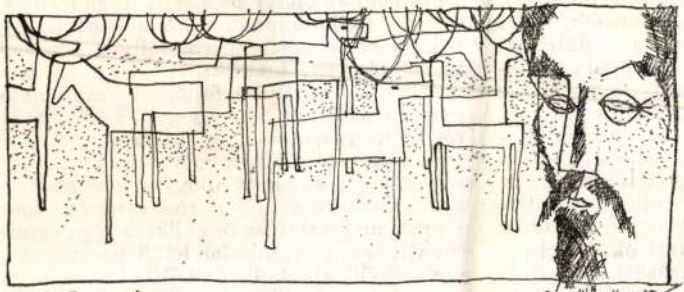

Winkelbauer Pál:
Cantata profana

mészetesen társadalmi osztályonként, rétegenként különbözik). Rendes körülmények között a társadalmi normák erősek, ezért az egyén korlátlan vágyai és korlátozott lehetőségei nem kerülnek egymással konfliktusba. Amikor azonban a normarendszer meggyengül, az egyén nem fogadja el maga számára kötelezőnek, előáll az anómia állapota: megvalósíthatatlan célokat kíván elérni, ezért lelki egyensúlya felborul. Ez az anómia az öngyilkosság egyik társadalmi oka Durkheim szerint. Nagyon hasonlít hozzá a második társadalmi ok, amely a modern élet körülményei között előfordul: az egyén kiszakad a családi, vallási és nemzeti közösségből, és magára hagyva, nem

magyarázatában
Durkheim az öng
sekor. Az alkoholi
nél fel lehet der
lógiai sérülést, k
egészséges személ
gyan Durkheim
részét neurasztén
tény még nem ma
ság elterjedését (n
nia gyakorisága
Durkheim szerint
ságát), mert nem minden lelkileg sérült
ember válik alkoholistává. Mi okozza, hogy
a lelkileg sérült, illetve neuraszténiás emberek kisebb vagy nagyobb része az alkoho-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1933 JUN

ALFÖLD

Winkelbauer Pál

1021

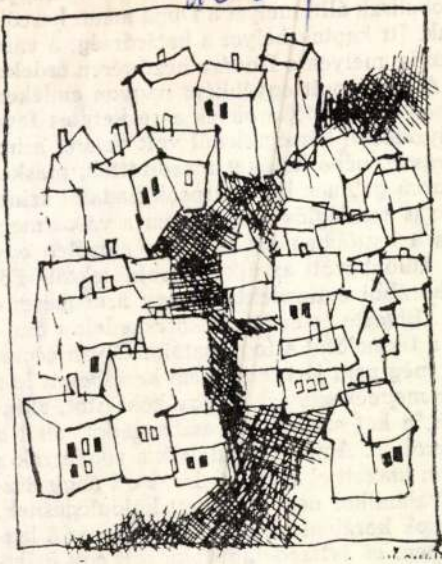

Winkelbauer Pál rajza

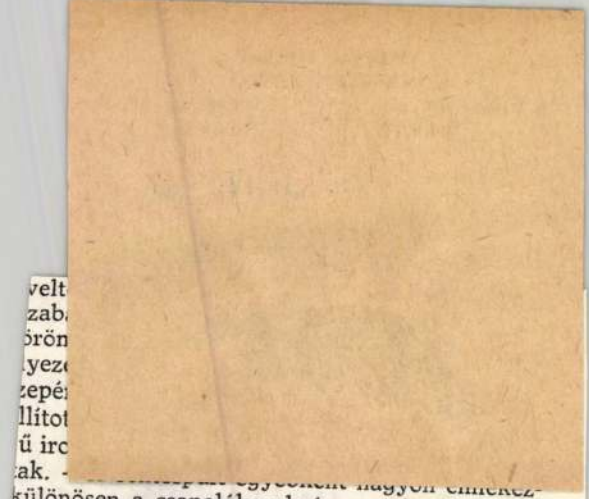

velt
zab
örön
yez
zepé
llítot
ű irc
ak. -
különösen a csapolókarok és a rézkeretes fesz-
ért helyzetében kétségtelenül volt valami szim-
k a városon, néha hajókat mozdítottak, máskor
rossz arcú gebines kocsmárosok hadától szinte
lán nem is vendéglős volt, hanem a város meg-
róla, és a legtöbben azt is, hogy előzőleg egy
. Miben különbözött az újkori gebinesektől? Fő-
tett. A korábbi évtizedekben nagy áruismeretre
állító . . . Élvezte és értette a kereskedelmi mun-
kísérte a termelőtől a fogyasztóig. Olyan cégtől
telepein még nem járt, ahol nem kezelhetett le a
bármikor megnevezte azt a négy kékfestőt, akik-
vagy azt a két szegedi parasztcsaládot, ahol a
ve a borról . . . Amióta feltalálták a vegyészek a
emélyesen utazott el Szekszárdra, s ott nagy tisz-
onsága valamikor nem számított különlegesnek,
ocsmárosok korában megkülönböztette az átlag-
egy helyen, és évtizedekig dolgozott egy üzlet-
és a központ sem akarta soha áthelyezni. A ván-
enyhért vendéglője biztos pont volt az emberek

Winkelbauer Pál

2 Rajz papírra

Tirakáj 1968 IV.n. 317, 381old.

Winkelbauer Pál

Rajz / rajzó /

Tiszatáj 1968 III. n. 271 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1956

ALFÖLD

Winkelbauer Pál

1021

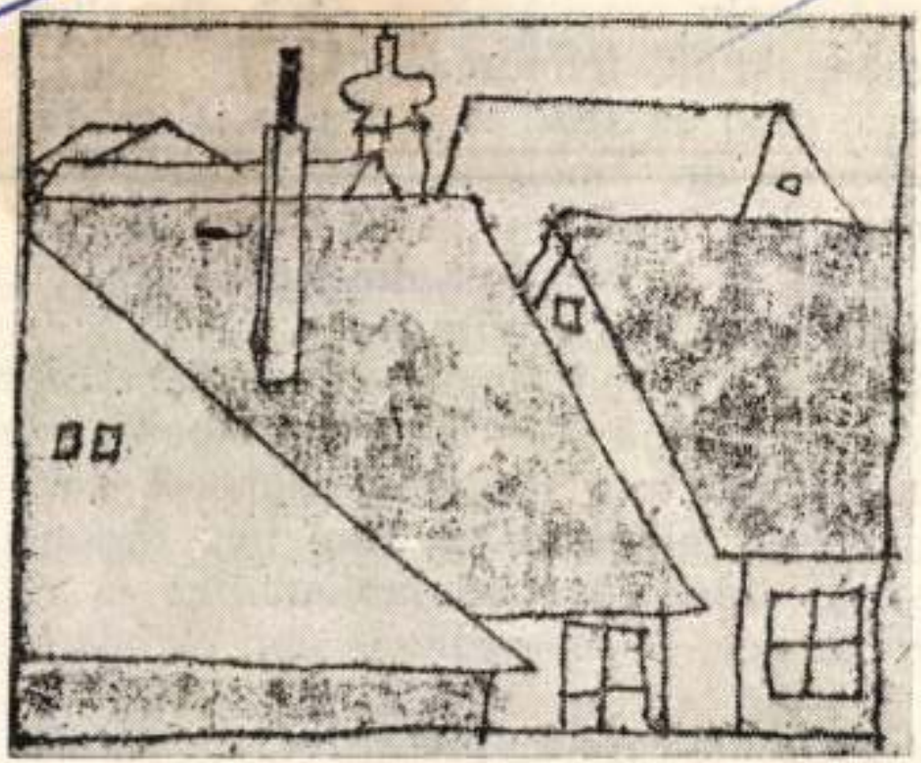

Winkelbauer Pál rajza

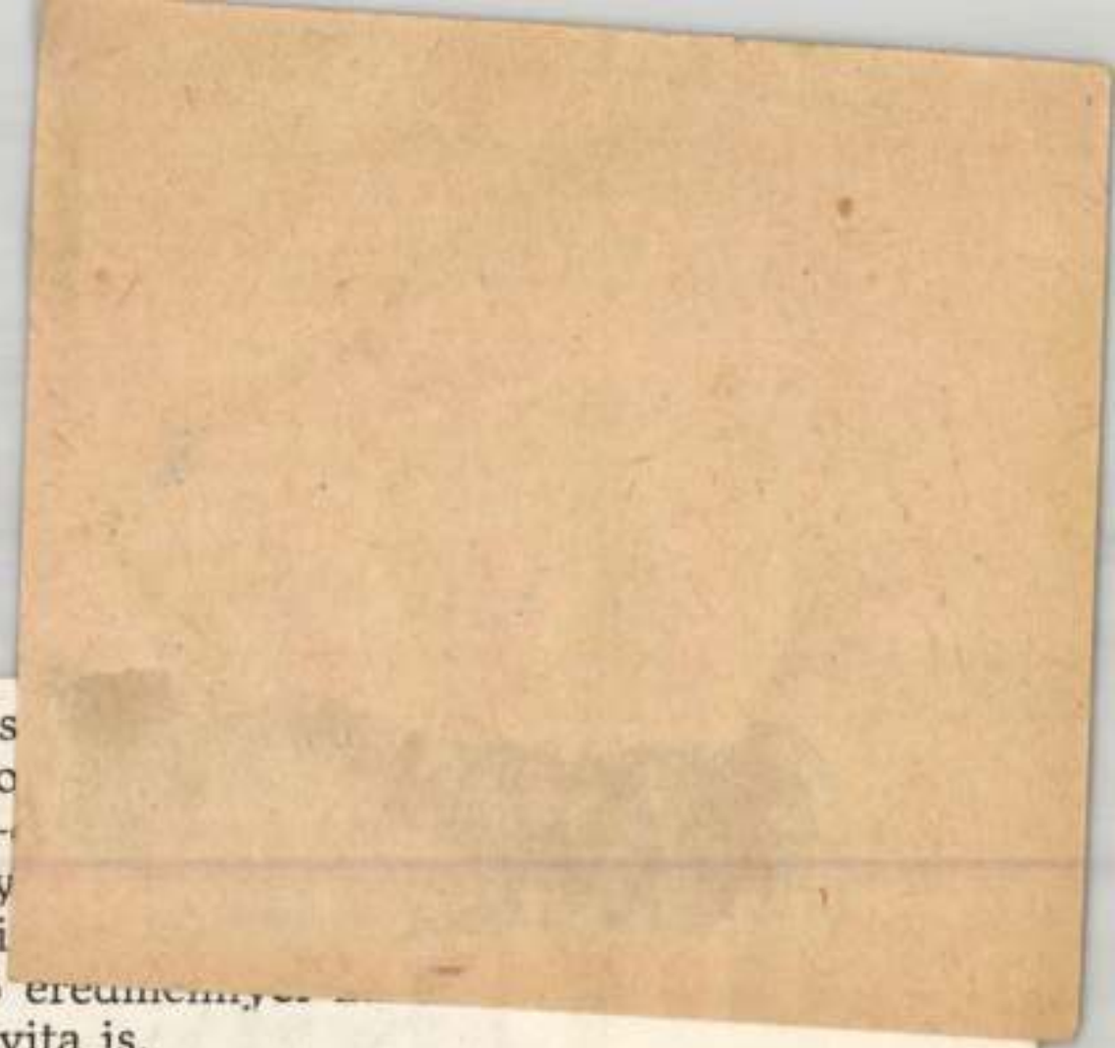

svéd nyelv szorítás
rajongóknak, fenno
sére: még az 1870-
kiben olyan, amely
megindult irodalmi
s végül is kedvező
sajátságairól folyt vita is.

A nemzeti ébredés mozgalma Finnországban kezdettől fogva elh
ratikus jellegű volt. Fő feladatának a szellemileg és anyagilag
ra kárhoztatott finn falusi lakosságnak modern művelt néppé
emelését tekintette. A finn nép történetében az egész 19. sz
egyéb, mint egyetlen lankadatlan és végül is győzelmet arató
érdekében. A cél pedig – ami eleinte csak távoli, szóval ki ne

[1] A helsinki egyetem professzorának előadása a Kossuth Lajos Tudom
27-én. Finnből magyarra fordította Papp István.

M.D.K.

Winkelbauer Pál, grafikus

háztetős kis rajzát
közli:

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 4.sz. 53. old.

M.D.K.

Winkelbauer Pál. grafikus

hét kis vonalas városképét, utirajzát, közli a lap.

ALFÖLD+ Debrecen, 1966.XVII.évf. 8 sz. 8. old.
+ 43. "

Winkelbauer Pál

Házak
Két ház
Lépcsős utca.

3 rajz, reprodukciók.

Ilenkor, 1965 2. szám.
112, 129, 145. lapokon.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Könyvtáros
1975 - 9.

1021

Winkelbauer András
(7 éves)

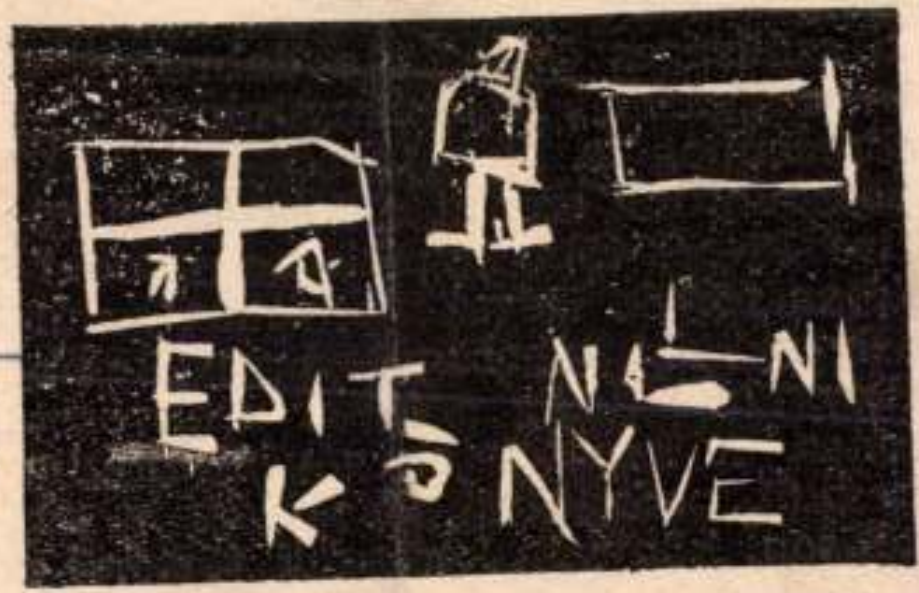

Winkelbauer András (7 éves) ex librise

ező titkára többször ellátogatott a
beszámoljon a tábor életéről, mu
kítása, az anyagi alap megteremtés
ben például a városi tanács művel
a szükséges összeget a debreceni
ven a „gazda", véleményünk szeri
Debrecenben is.
apasztalatunk szerint a létszámtól f
őttre 15-nél több gyerek ne jusson
okban folyik. Heves megyében az ú
mélyére, aki táborügyben „szakeml
könyvtáros pedig a tábor szakvezetője. Ez a két „funkció"
azonos. A kapcsolatok révén mindig sikerült megnyerni az
rkesztőt, pedagógust, főiskolást is, akik szívesen vállalják ezt
vasáson, könyvön keresztül történő nevelését.
unkon volt ugyan olyan ellenvetés a *pedagógusok részvé-*
gy az elfáradt pedagógusok a maguk „katedrás" módszereivel

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Könyvtáros

1975

Winkelbauer Pál

1021

Winkelbauer Pál metszete

pett a vil
sen mutat
elyen a ba
zéki író v
indult, ma
őrend leg
a könyv k
tani tudja, pedig
lamennyi előírá-
s vallomások" c.
ncia vállalkozás
par lui mème),
a mű minél több
ljön fel, s így az
szóljon, az élet-
órét pedig minél
kötöttségek mi-
kutatási eredmé-

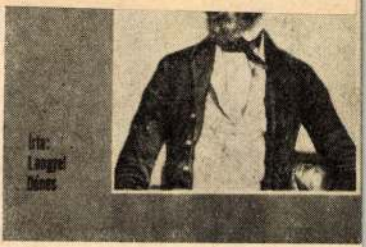
Írta:
Langrei
Dénes

Winkelbauer Pál

„Egy múzeum raktára" c.
grafikája az 50. oldalon

Valóság 1976/8

Winkelbauer Pál

Rajza a 102. oldalon

Valosag 1976/4

Winkelbauer Pál

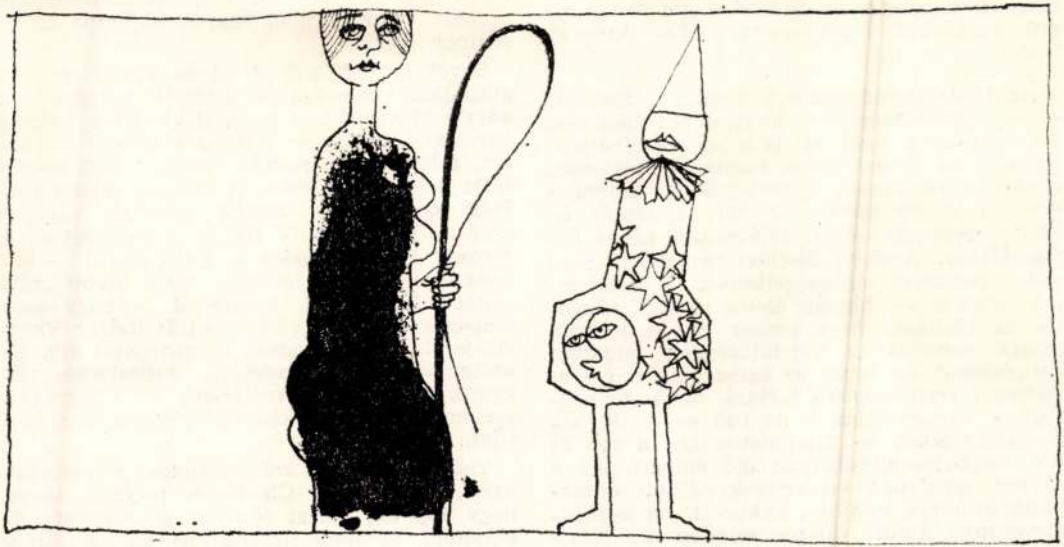

MŰLOVARNŐ ÉS FEHÉR BOHÓC

WINKELBAUER PÁL RAJZA 31

Wintelbauer Pál

1) Cirkusz a falu végen (3. old. repr.) 80×80

2) Újságárus 55×80 cm

Az I. Zer- i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Tejpőműv. Szövetkezet csoportkiállítása, 1974. máj 20-jún 2.

Winkelbauer Pál

3, Műhely 70×80

4, Kamsz a múzeumban 45×100

Az I. Zer- i Tanács Műv. Ház „Terenczy István" képőműv. Körének csoport. kiállítása, 1974 máj 20-jún 2.

Wintelbauer Pál

5, Napoleon, 60×60 cm
6, Militarizmus 80×55 cm

Az I. Zer- i Tanács Műv. Ház „Terenczy István" tépőműv. Szövetet csoport-kállítása, 1974 máj 20-jún?

Winkelbauer Pál

7) 297 40×50

8) Hokisok 80×80

Az I. Ver-i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Képzőműv. Körének csoportkiállítása, 1974. máj 20–jún. 2.

Winkelbauer Pál

9, Félelem, 100x80

10, Bürgündi madár, 60x70

Az I. Ver- i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" Képzőműv. Körének csoport-kiállítása, 1974. máj 20–jún. 2.

Winkelbauer Pál

11) Az öngyilkos angyal 50×80
12) Vérpad 80×80

Az I. Ver- i Tanács Műv. Ház „Ferenczy István" képzőműv. Szövetcsoport-kiállítása, 1974. máj 20 – jún. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Winkelbauer Pál.

ALFÖLD
Debrecen

1971 - 81

1021

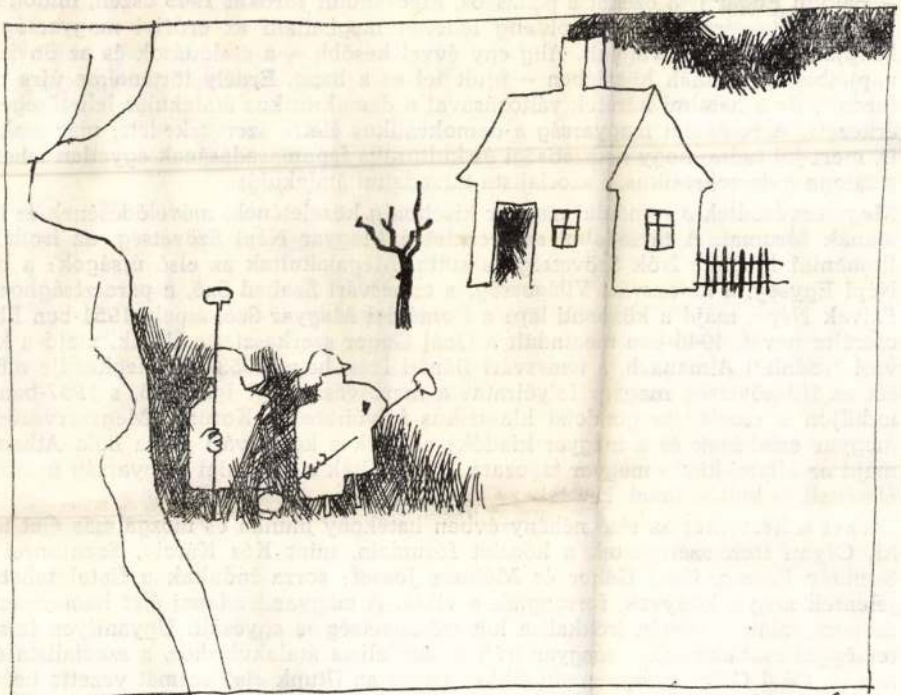

Winkelbauer Pál rajza

„Kezdetben hitvallás volt az erdélyi szellem, a
s ma már nem is beszélnek róla. Senki sem rest
gatag erdélyi ember. Az egyszerű dolgozó, le
vagy értelmiségi, sohasem csinált nagy hűhót
is vált hűtlenné ahhoz a gondolkozáshoz, amely
szerűleg kötelezi. Az ezrek és százezrek véle
– Balogh Edgár írta ezeket a panaszos, kiábrán
lamok hangszóró-bömbölésétől alig lehetett m
hangját, gondjait és vágyait. Alig egy évvel kés
napjaiban, tragédiák közelében – újult fel ez a hang. Erdély történelme újra nagyot fordult, de a hatalmi keretek változásával a demokratikus átalakulás lehetősége is elérkezett. A romániai magyarság a demokratikus életre szervezkedett; már csak azért is, mert jól tudta, hogy nemzetiségi és kulturális fennmaradásának egyetlen lehetősége s záloga a demokratikus, a szocialista társadalmi átalakulás.

Megszerveződtek a romániai magyar kisebbség közéletének, művelődésének és irodalmának fórumai. A társadalmi szervezetet a Magyar Népi Szövetség, az irodalmit a Romániai Magyar Írók Szövetsége alkotta. Megalakultak az első újságok: a brassói Népi Egység, a kolozsvári Világosság, a temesvári Szabad Szó, a parasztsághoz szóló Falvak Népe, majd a központi lap: a Romániai Magyar Szó, amely 1951-ben Előré-re cserélte nevét. 1946-ban megindult a Gaál Gábor szerkesztette Utunk, majd a kolozsvári Irodalmi Almanach, a temesvári Bánáti Írás, hogy 1953-ban megkezdje működését az írószövetség magyar folyóirata: a marosvásárhelyi Igaz Szó, s 1957-ben újrainduljon a szocialista gondolat klasszikus folyóirata: a Korunk. Megszerveződtek a magyar színházak és a magyar kiadók: elsőnek a kolozsvári Józsa Béla Athenaeum, majd az állami kiadó magyar tagozata. Kialakultak a romániai magyarság nemzetiségi életének és kultúrájának keretei.

Ezeket a kereteket az első néhány évben hatékony munka és mozgalmas élet töltötte ki. Olyan írók szerepeltek a közélet fórumain, mint Kós Károly, Szentimrei Jenő, Szemlér Ferenc, Gaál Gábor és Méliusz József; sorra indultak a fiatal tehetségek, jelentek meg a könyvek, forrongtak a viták. A magyar irodalmi élet hamarosan kapcsolatot talált a román írókkal, a két írószövetség is egyesült. Ugyanilyen természetességgel csatlakoztak a magyar írók a szocialista átalakuláshoz, a szocialista építéshez is. Gaál Gábor programadó cikke, amely az Utunk első számát vezette be, mindannyiuk nevében beszélt: „A történelem szabadító ténye – írta Gaál – a művelődés új életformáit és élettartamait: a népi demokrácia életformáit és élettartalmait tette időszerűvé. Ezeknek az új életformáknak nálunk, bár eszményük tiszta és példájuk

Winkelbauer Pál grafikus

REPÜLŐGÉP WINKELBAUER PÁL RAJZA

Winkelbauer 24.

Napjaink, Miskolc, [1978]. márc. XVII/3

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 — 3

Napjaink

Winkelbauer Pál

1021

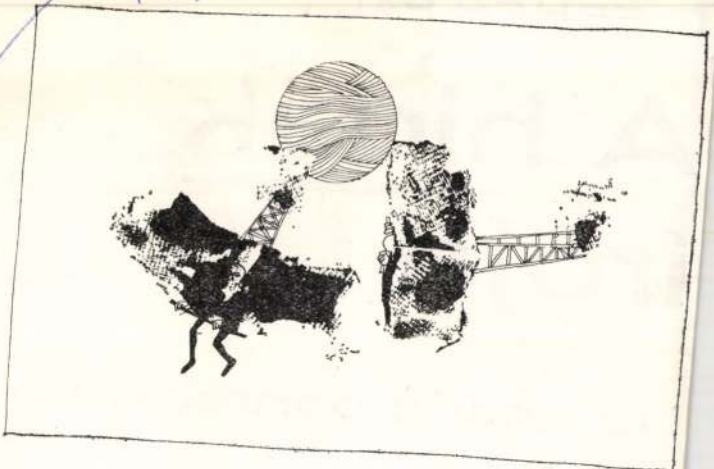

REPULŐGÉP

WINKELBAUER PÁL RAJZA

E. FEHÉR I

A hidak írója

Ivo Andrić portréjához

1.

1950-től huszonhárom esztendeig egy regényen dolgozott. Az *Or*

WINKELBAUER PÁL

„Székely ballada"

Rajz, repr.

Alföld, 1971. január

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Beate Winkelbauer":

Repr.

Winkelbauer Pál: ex librise

753.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. december XIX/12.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Zdenko Honák ex libris"

Reper

Winkelbauer Pál: ex librise 622.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. október XIX/10.

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repa.

Winkelbauer Pál: rajza 536. old.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. szeptember XIX/9.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Balogh Jenő"

Repr.

Winkelbauer Pál : ex librise 472.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. augusztus XIX/8.

Winkelhauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

Winkelhauer Pál: rajza 460.

Könyvtáros, 1969. augusztus XIX/8.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Kőhalmi Attila": Repr.

Winkelbauer Pál: ex librise 4to.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. július XIX/7.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ünnepi könyvtét" c.

Repr.

Winkelbauer Pál: rajza

Hátsó-Külső-
-borító

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. június XIX/6.

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz: Repr.

Winkelbauer Pál: Házak – reklámok – emberek 69.

Tiszatáj, Szeged. 1971. január XXV/1.

Winkelbauer Pál, grafikus

Raj: Lepr

Winkelbauer Pál: BF. műtermében 115.

Tiszatáj, Szeged. 1971. február XXV/2.

Winkelbauer Pál

Rajz

Alföld 1971/1 76 old.

Winkelbauer Pál

rajza

Üllő 1971/8 53 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Winkelbauer Pál,
grafikus
Napjaink

1982 JUN 6

1021

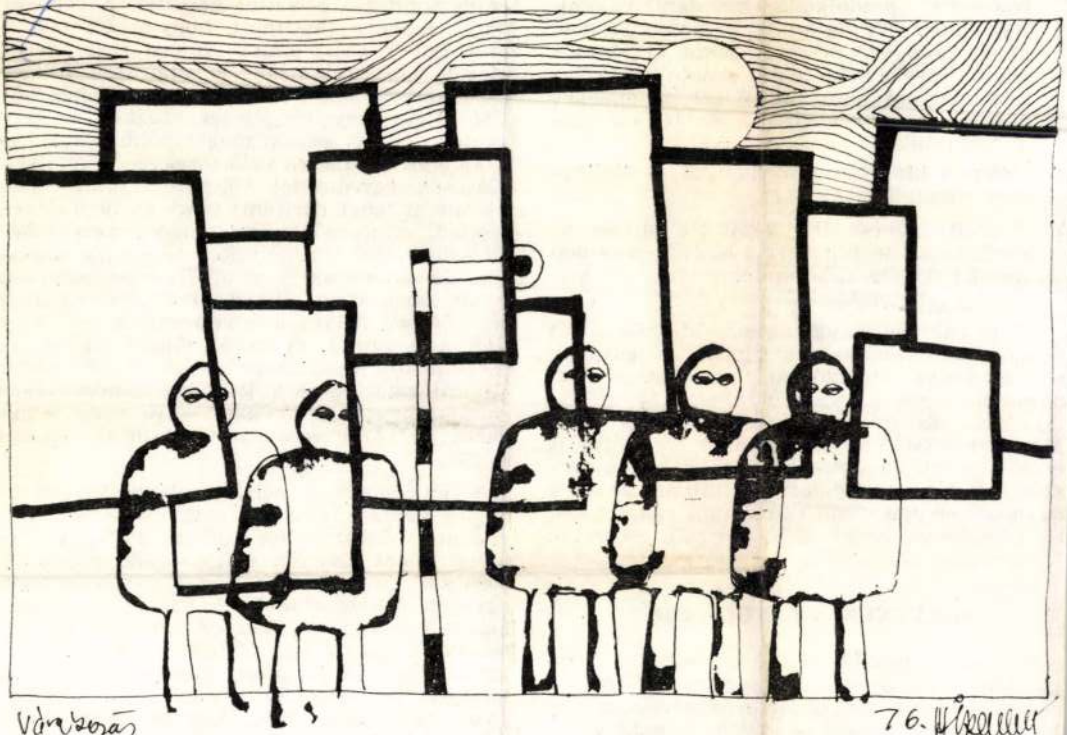

VÁRAKOZÁS

WINKELBAUER PÁL RAJZA

festésettel gondolkodói mondani valóját. Egy ember mindig annyit ér amennyit magának szép és ízléses dolgokat kitud meríteni: Igyekezen ezentul szebb tárlatot a közönség elé tenni; hogy ezt az emléket a szebb feledttese. Szeksz ábrázolása magában ronda!"

X: „Szép a kiállítás csak hiányos, a férfinemet kihagyta."

Y: Tisztelt Művész Ur! Amit itt láttam az csodálatos, ne higgye azt amit a«pór» nép közölt! Az Ön művészetéhez még föl kell nőni a látogatóknak."

Mivel minden bejegyzésnek, aláírásnak és véleménynek önálló személyiség a gazdája, elvileg annyi látogatótípust sorolhatnánk fel a vendégkönyvek alapján, ahány bejegyzést találtunk. Ez azonban korántsem így van. Már a formai jellegzetességeket szemlélve is érzékelhettük bizonyos konvenció, ha úgy tetszik, „bejegyzési etikett" dominanciáját, s ugyanakkor más alaki és tartalmi rokonítások is lehetőséget nyújtanak jellemző csoportok kialakítására.

MILYENEK A LÁTOGATÓK?

A legáltalánosabb típushoz azokat a látogatókat sorolhatjuk, akiknek a véleménye semmiben sem tér el az előzőkétől, azaz a közös normát bizonyos szavak, mondatok ismétlése hozza magával. Az ilyen, sémákban való vendégkönyvi kommunikációnak leggyakoribb szavai a „szép; tetszett; nagy; nagyon". Ha a mintavételhez használt 39 kiállítás valamennyi véleményében (1422) meg-

tét den
könyv
kiállítá
jelét is
retezettek, tűntek, a többi bejegyzéshez ké-
pest átlós, vagy függőleges szögben helyezkednek el, más színük még tovább fokozza a tulajdonos feltűnésre való törekvését. Az ilyen aláírások egyrészénél sikerült a tulajdonos kilétére is fényt deríteni; tánc- és népdalénekeseket, színésznőket, valamilyen vezető beosztásban lévő személyeket találtunk közöttük, de gyakoriak a nyugdíjas pedagógusok — általában az idősebbek, amennyire az írásképe alapján helyes a következtetés —, és az aláírás gesztusát gyakorló diákok. Ebbe az önreklámozó típusba tartoznak a kiállítások törzslátogatói is, akik 1965 óta minden alkalommal bejegyzik nevüket — de csak a nevüket! — szinte valamennyi kiállítás vendégkönyvébe.

A továbbiakban néhány olyan látogatótípusról lesz szó, amelyik nem gyakoriságával, hanem az átlagnézőtől való nagyfokú eltérésében jelent kivételt, s így önálló csoportot. Kezdjük a legelszomorítóbb típussal, az úgynevezett tájékozatlanokkal. Ezeknek a nézőknek ugyan van véleményük, azonban kompetenciájuk minimális, többek között azt sem tudják, milyen tárlaton, kinek a kiállításán vannak. Idézzünk fel egy-két bejegyzést az ilyen véleményezőktől. Magyar festészet a XIX—XX. században — 1972: „...Az ilyen patinás nevek, mint Szőnyi, Uitz Béla, Czóbel stb. még ma is érnek valamit, mármint a képeik most is élnek és nem lebecsülésül az e századi festőkre, de sokkal-sokkal jobb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JUN

ALFÖLD
Debrecen

Winkelbauer Pál

/1021

Hajnali halászat

Winkelbauer Pál metszete

a termelőszövetke
kezdetéig (1945-

II. rész

2. STRUKTURÁLIS VÁLTOZÁSOK

A strukturális változás tanulmányozásánál az 1945–1949 közötti időszakban figyelembe kell venni, hogy erre az időre a földreform lezárult, a mezőgazdaság újjáépítése, termelőerejének felújítása általában befejeződött. Ennek az időszaknak a végén a mezőgazdaság szocialista átalakítása is megkezdődött, de még nem folyt nagymértékben.

A falun végbement strukturális változást jól mutatják az alábbi országos adatok:
A szántóföldderel rendelkező gazdaságok számaránya 1935-ben a következőképpen oszlott meg: 0–1 kh-val 19,8%, 1–5 kh-val 39,7%, 5–10 kh-val 17%, 10–20 kh-val 13,8%, 20–25 kh-val 7,4%, 5–100 kh-val 1,3% és 100 kh-val rendelkezett 1%.
1949-ben ugyanezek az arányok a következőképpen alakultak: 0–1 kh-val rendelkezett 9%, 1–5 kh-val rendelkezett 41,3%, 5–10 kh-val 29,4%, 10–20 kh-val 15,5%, 20–50 kh-val 4,4%, 50–100 kh-val 0,4%, 100 kh-val 0,0% rendelkezett.[62]

Az agrártársadalom szerkezetét vizsgálva 1930 és 1949 között, azt látjuk, hogy országosan a mezőgazdasági népesség 1930-ban kereken 4,5 millió volt, amiből 2,03 millió volt a keresők száma. Az agrárlakosság összesen 1,5 millió családot alkotott. E népesség az alapvető osztályrétegződést tekintve 1930-ban a következő megoszlást mutatta:

	1000 fő kereső	%-ban
Tőkés és földbirtokos	10,8	0,5
Nagygazda – parasztság	144,2	7,1
Középparasztság	589,5	29,0
Szegényparasztság	1287,0	63,4

A mezőgazdasági népesség $^1/_4$-e tehát a a középparasztsághoz, $^2/_3$-a a szegényparasztsághoz tartozott, egytizedet sem tett ki a nagygazdák aránya, a földbirtokos réteg pedig az egy százalékot sem érte el. A szegényparasztság 1,3 milliót kitevő száma úgy oszlott meg, hogy $^1/_4$-e gazdasági cseléd volt.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Fazekas Károly":

Repr

Winkelbauer Pál: ex libris

309.

XIX/5

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. május

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Bíró"

Rep

Winkelbauer Pál: ex libris

226.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. április XIX/4.

Winkelbauer Pál, grafikus

MDK

Rajz:

Repr.

Winkelbauer Pál: rajza

145.

KÖNYVTÁROS: 1967. március

XVII/3.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

— : Ünnepi könyvhét

259.

KÖNYVTÁROS, bp. 1967. május

XVII/5.

02

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-72

TISZATÁJ
Szeged

1971 FEB

1021

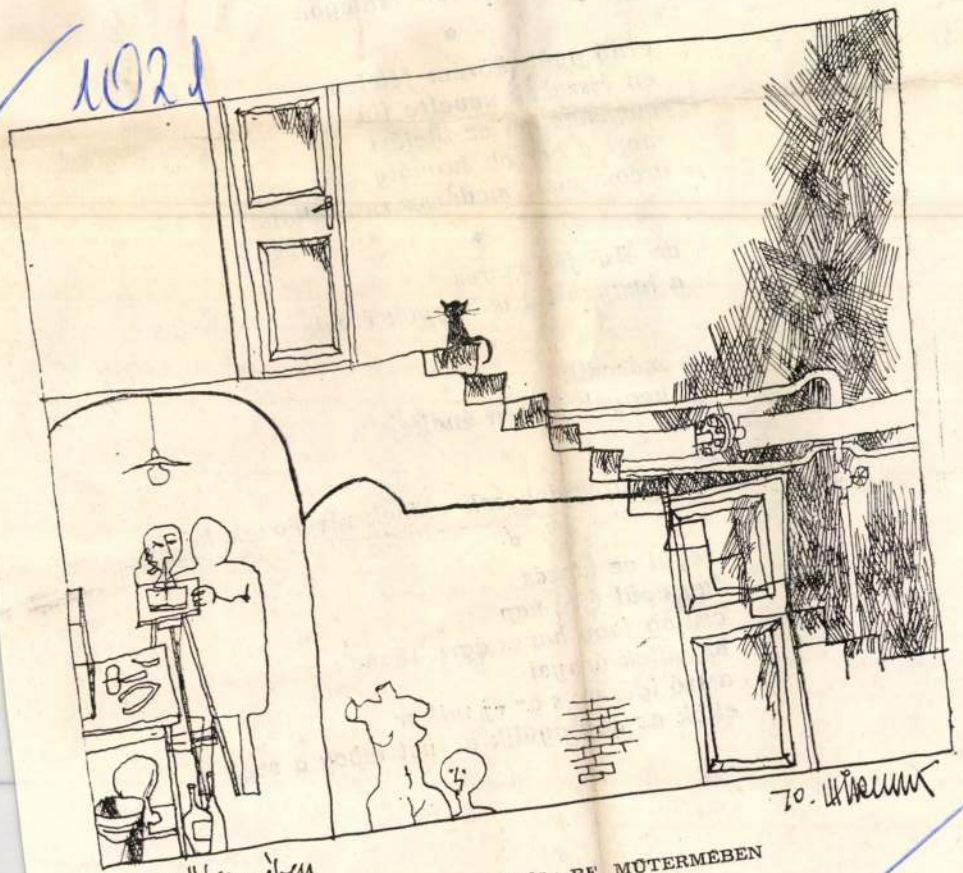

BF. Mütermében

WINKELBAUER PÁL: BF. MÜTERMÉBEN

Winkelbauer Pál

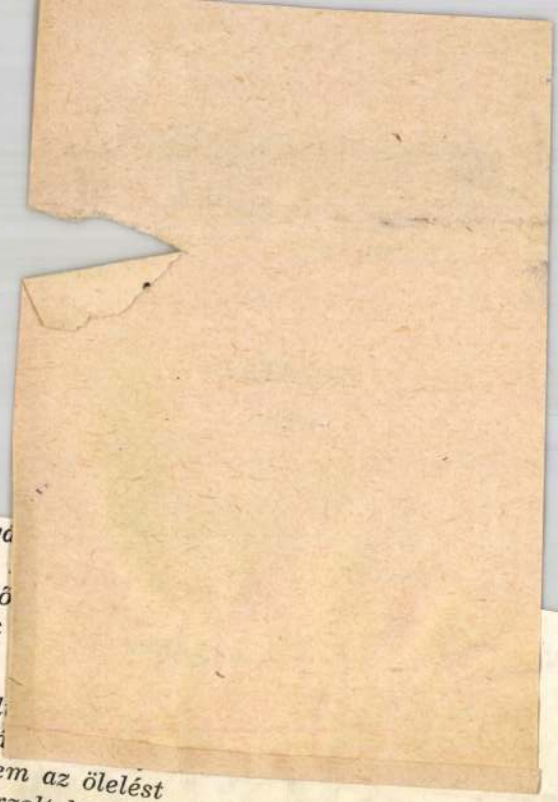

bolyongá
lélegzés
sugár-idő
legendák

erdő gyűl
én éjszaká
megismerem az ölelést
mert a borzolt homály
arcom előtt madárszárny villanása

*

az első felismerés
a hegyen túl is hegyek élnek

*

a második
a hegyek idegen éneke

*

apám arca dobozok szögek rézpénzek között

*

végül az utazás
így épül éjre nap
csillag fagy havas ágra tűznek
lányölek árnyai
a szó igézete s az éj mikor
ellök az ágy gyűlik a füst lobog a szél

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TISZATÁJ
Szeged
1971 JAN -

1021

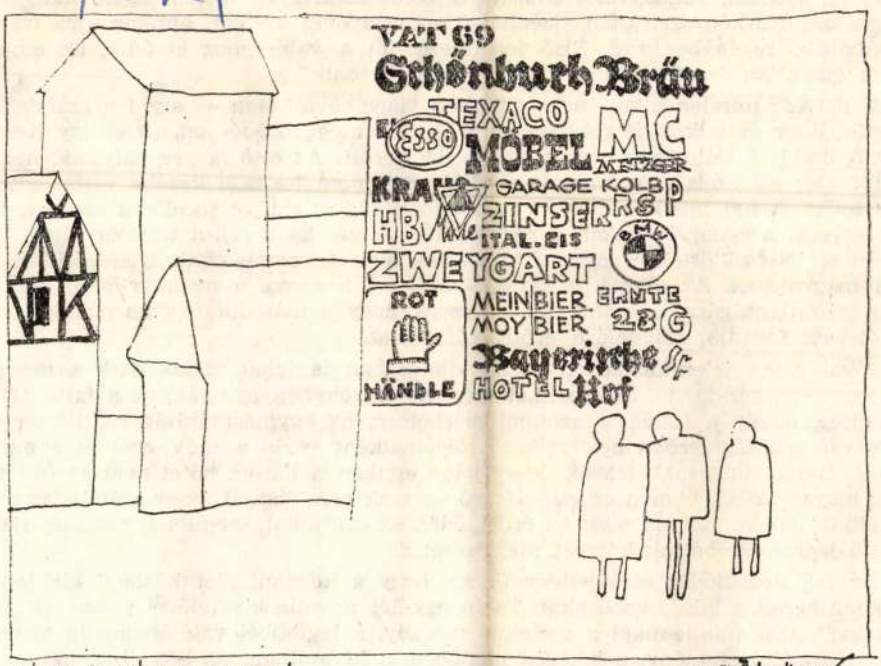

Házak-Reklámok-Emberek

To Winkelbauer

WINKELBAUER PÁL: HÁZAK — REKLÁMOK — EMBEREK

Winkelbauer Pál

tervonalait, itt sem lehetetlen a vállalkozás

Az életrajzi adatok, önvallomások kevés kötetéhez írt soraiban „se szegény, se gazd mazását. Emberismeretének forrása lehet, h dott", hogy több foglalkozást próbált. Szabá művészeti előadói, főkönyvelői állástól a b Kamaszkori íráskényszer után tizenhat-tizen próbálkozik, regénybe kezd. Első jelentkezé sorsok alakulása érdekli, „ami velünk *igazán*

A művész minden alkotása — titkoltan vagy bevallottan — azzal a szándékkal születik, hogy vállalkozása robbantson, abban a meggyőződésben, és ez így helyes, hogy ő, csakis ő látta meg igazán, ami elébe került. Az első helyre pályázik, nem a tizedik vagy az utolsó akar lenni, máskülönben nem fogna a kezébe vésőt, ecsetet vagy tollat. A mű megjelenésekor, az alkotótól függetlenülve sorolódik aztán a jók, a közepesek, a gyengék, ritkán a remekművek közé. Ez a cél, a betörés vágya leginkább az elsőszülötteken látszik, különösségüket, furcsaságaikat, frisseségüket jórészt magyarázza. Az olvasó, a kritikus felfigyel a téma, a magatartás, a hang, a stílus szokatlanságára, és szinte törvényszerű, hogy a másodikat, a harmadikat már szokottként fogadja, stagnálást, erőtlenedést érez.

Jókai Anna jelentkezésében és fogadtatásában is jelen voltak ezek a motívumok: az impresszionista, az érzelmek irányította véleménymondás; az a fajta türelmetlenség, amely a fejlődést azonnal mérhetően, az egymásutániság rendjében bekövetkező szükségszerűen bekövetkező folyamatként várja a művésztől és a művészettől. Pedig világosnak tetszik, hogy jelen esetben a három kötet nem az írói fejlődés három fázisa, hanem *az első lépcső*, és csak arra jogosít, hogy számba vegyük, mi látható innen, melyek *most* az érdeklődés, az írói alkat, szemlélet, módszer szembetűnő jegyei. Próbáljuk hát ezt megkísérelni.

Az írói érdeklődés első jellemzője az, hogy a köznapi élet köznapi alakjainak sorsában keresi a közös vonásokat. Talán egy-két novella kivételével prózai és „fantáziátlan", azaz mindennapi a cselekvő személy, a legtöbbel valójában alig történik említésre méltó esemény, a kórházi naplóban, a hivatalban, az iskolában egy a sok közül. Ezt a köznapi életet azonban mindegyik hallatlan intenzitással, teljesen befelé fordulva úgy csinálja végig, hogy nem vagy alig vesz tudomást a többiekéről. Mindenki számára csak a saját élete, a saját, minden egyébnél jelentősebbnek tartott problémája, gondja a fontos. Ez a magatartás köznapi nyelven szólva *önzés*, aszociális, közösségellenes, és anélkül, hogy erre önmaguk rádöbbennének, a maguk lehető-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729
1973 11/11
KÖNYVTÁROS

Winkelbauer Pál

1021

73. Winkelbauer

Winkelbauer Pál ex librise

ben, eljuttattak a versenyzőkhöz a felkészüléshez szükséges irodalmat. s közreműködtek az értékelésben is. A tsz szövetség a versenyzők között a nyilvános döntő alkalmával 39 ezer forintot osztott szét jutalomként. (L. G.)

MEZŐHEGYESEN új könyvtárépület tervezésére adott megbízást a községi tanács. A költségvetésre eddig 750 000 Ft fedezetet biztosítottak vállalati összefogással és megyei támogatással. (B. F.)

Sólyom Sándor ex librise

vállalat házinyomdája állította elő xerox sokszorosítással, fekete és piros színben. (A. K.)

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:
Repr

Winkelbauer Pál: rajza

504.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. augusztus XVII/8.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Winkelbauer András":

Repr

Winkelbauer Pál: ex librise 218.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. április XIX/4.

Winkelbauer Pál, grafikus

Ex libris Petri Gyöngy:

Repr

Winkelbauer Pál: Ex librise 176.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. március XIX. 3.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Turcsányi Antal"

Repr.

Winkelbauer Pál: ex librise 90.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. február XIX/2.

MDK

~~A KÖNYV~~

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Prokta Ferenc":

Rep

Winkelbauer Pál: ex librise

119.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1969. február

XIX/2.

MDK

~~A KÖNYV~~

Winkelbauer Pál, grafikus

Írása (hozzászólása)

a címben jelzett vitához.

Winkelbauer Pál: Vita a könyvtárak szórakoztató szerepéről 725-726.

KÖNYVTÁRCS Bp. 1968. december XVIII/12.

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Katona Sándor":

Repr.

Winkelbauer Pál: ex librise 665.

XVIII/11.

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1968. november

Winkelbauer Pál, grafikus

1968. évi 8. szám 504. lapján közölt ex libris rajz Készítője nem Kőhegyi Gyula [téves közlés!], hanem Winkelbauer Pál.

— : Könyvtári kiadványok
- Helyzeigazítás

632. oldal

KÖNYVTÁRCS. BP.

1968. október

XVIII/10.

Winkelbauer Pál, grafikus

Újságolvasó c. rajz:

Repr.

Winkelbauer Pál: rajza

617.

KÖNYVTÁRCS, Bp. Bp. 1968. október XVIII/10

Winkelbauer Pál, grafikus

Három rajz:

Rep.

Winkelbauer Pál: rajzai

610

KÖNYVTÁRCS, Bp. 1968. október

XVIII/10

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

Sipos Imre: A közlekedési szakszervezet könyvtárai 579-583.

Könyvtáros, Bp. 1968. október XVIII/10.

Winkelbauer Pál, grafikus

MDK

„Ex libris Winkelbauer Pál"

Repr.

Winkelbauer Pál: ex libris 557.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. szeptember XVIII/9.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

Winkelbauer Pál: rajza

458.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. augusztus XVIII/8.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex - 67 W. libris Nagy Péter"

Repr

Winkelbauer Pál: ex librise 376.

KÖNYVTÁROS, 8x. 1968. június XVIII/6.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Három ex libris:

[1. .....
2. Ex libris Turzu Albert
3. Ex libris Turcsányi Antal]

Repr.

Winkelbauer Pál: ex librisei

Hátsó-külső-borító.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. április

XVIII/4

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Tuza Albert"

Repr

Winkelbauer Pál: ex librise 370.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. június XVIII/6.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

„Ex libris Kőhalmi Kálmán":

Repr

Winkelbauer Pál: ex librise

L 17.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. április XVIII/4.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Rajz:

Repr.

Winkelbauer Pál: rajzok

183

XVIII

3.

KÖNYVTÁROS, 1968. március

Winkelbauer Pál, grafikus

MDK

Rajz:

Repr

Winkelbauer Pál: rajza

57.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. január

XVIII/1.

MDK

Winkelbauer Pál, grafikus

Ex libris Bíró feri:

Repr

Winkelbauer Pál: ex libriae 536.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. September XVIII/9

Winkelbauer Pál

melszele

Alföld 1973/6 63 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Életünk
1971/2

1021

Winkelbauer Pál

WINKELBAUER PÁL: METSZET

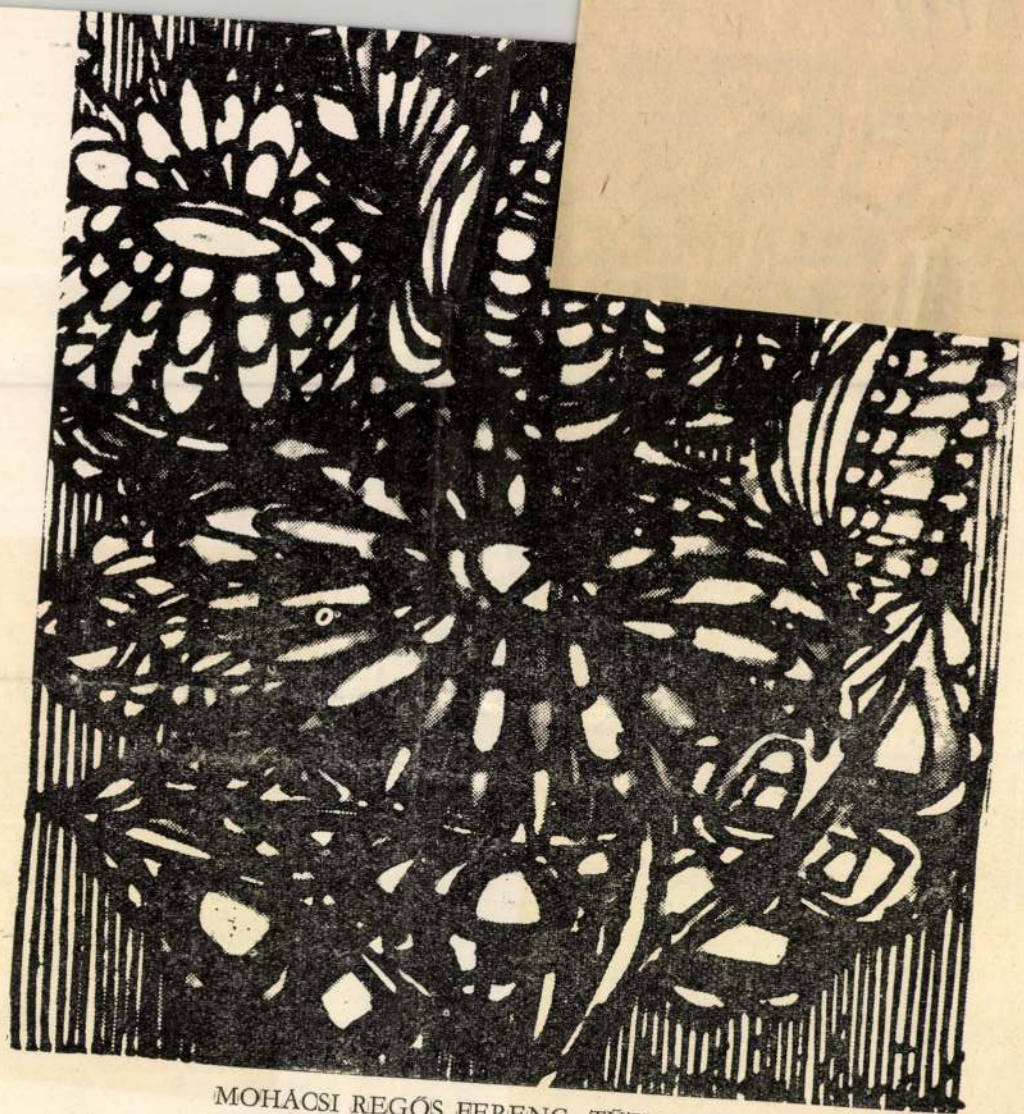

MOHÁCSI REGŐS FERENC: TŰZMADÁR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 1
ALFÖLD
Debrecen

Winkelbauer Pál

1021

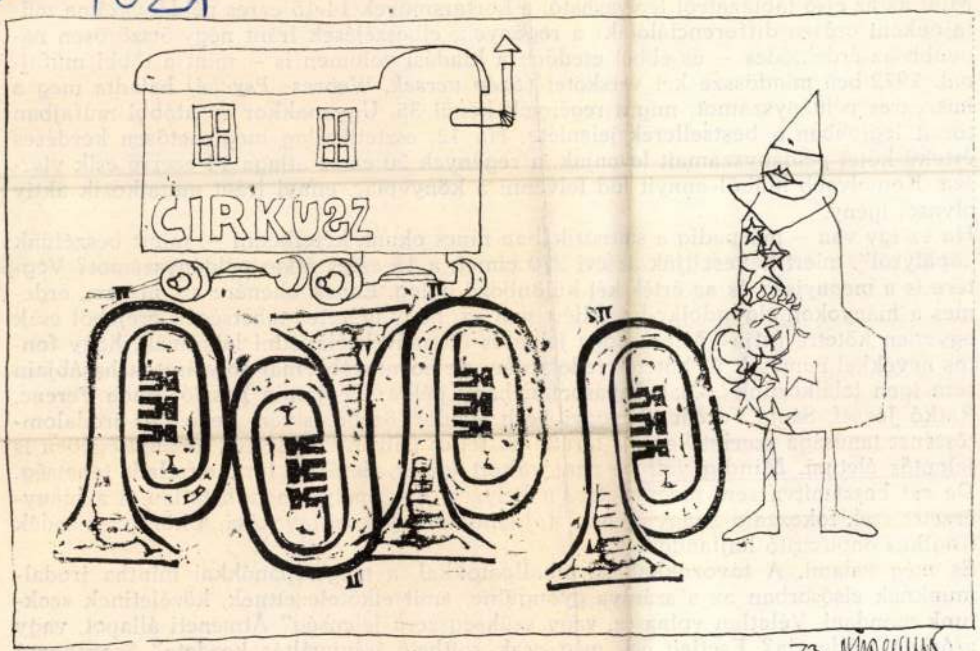

Cirkusz

Winkelbauer Pál grafikája

E két sor különbözősége annyira beszédes, hogy azt
mentárra. De maradjunk még egy kicsit a példánysz
Mint az az első táblázatról leolvasható, a kortársmű
fajonként erősen differenciálódik: a regények, elbe
gyobb az érdeklődés – és ebből eredően a kiadási
nál. 1972-ben mindössze két verskötet *(Szép versel*
húszezres példányszámot, míg a regények közül 35
torzít legjobban a bestsellerek jelenléte. Ha 12, es
értékű kötet példányszámait levonjuk, a regények 20 ezres átlaga 14 ezerre esik vissza. Komolyabb műből ennyit tud felvenni a könyvpiac, ennyi iránt mutatkozik aktív olvasói igény.

Ha ez így van – márpedig a statisztikában nincs okunk kételkedni –, miért beszélünk „apályról", miért keveselljük az évi 270 címet, a 15 ezres átlag példányszámot? Végtére is a mennyiség és az érték két különböző dolog. Ennek ellenére azt hiszem, érdemes a hiányokon elgondolkodni. Miért van az, hogy ígéretes tehetségek erejéből csak egyetlen kötetre futja? Miért, hogy jelentős életművek elapadni látszanak, hogy fontos nevekkel nemcsak új kötetek fedőlapján, de hovatovább már folyóiratok hasábjain sem igen találkozunk? Csak kapásból néhány példa: Benjámin László, Buda Ferenc, Ratkó József, Sánta Ferenc, Somogyi Tóth Sándor, Szabó István. Persze az irodalomtörténet tanúsága szerint kevés a töretlenül teljes pályaív, a gazdag, mennyiségében is jelentős életmű. Mindig volt be nem váltott ígéret, derékba tört, elfulladt tehetség. De ezt beszámítva sem megnyugtató a helyzet. Az „apály" tagadhatatlan, s a hiányérzetet csak fokozza a „nagy öregek" fájdalmasan gyakori távozása, a középnemzedék tragikus önpusztító hajlandósága.

És még valami. A távozókkal, az elhallgatókkal, a megtorpanókkal mintha irodalmunknak elsősorban az a szárnya gyöngülne, amit elkötelezettnek, közéletinek szoktunk mondani. Véletlen volna ez, vagy szükségszerű jelenség? Átmeneti állapot, vagy erősödő tendencia? Esetleg egy még csak sejthető irányváltás kezdete? Szorongató kérdések, amelyekre jó volna tudni a biztos válaszokat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZLEKEDÉSI HIRADÓ

Winkelbauer Pál

ténik nálunk is, ami masutt, dolgo...
az ütem más, a forma más, MAG...

1021

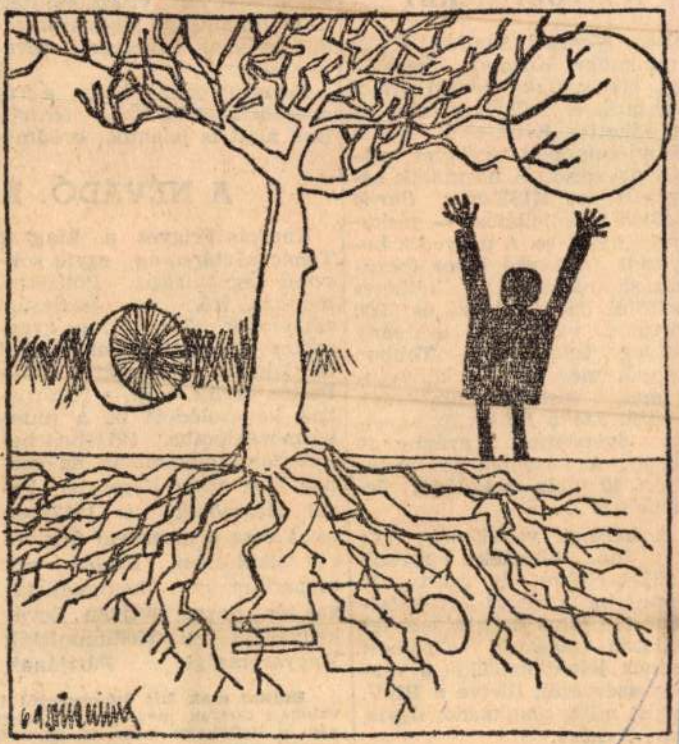

(Winkelbauer Pál rajza)

A GY(

első *Wenc*
munkaügyi
ifj. Menyov
vontatás és
mindketten
Szovjetuniót
zás nyertese
lyezett is
László (áran
rádió nyertes
lyezett *dr. Lesko Tivor* (beru-
házási osztály), a kéthetes
belföldi üdülési jegy és 300
forintos vásárlási utalvány
boldog tulajdonosa. Többen
kaptak még értékes könyvju-
talmat, vásárlási utalványt.
köztük *Jaskó Ildikó*, az egyet-
len nőversenyző a győztes 10
között. A közönség jó felele-
teiért 40 tábla csokoládét ér-
demelt ki...

A kerületi vetélkedőig még
van idő. Büszkék vagyunk
KISZ-eseinkre, de azért jó
lenne, ha műszaki értelmisé-
günk is (fiatalok és idősebbek)
állatna magáról. Örömest
lennék jelentkezésüket a ver-
eny szervezői, illetve a BKV.
gyis, mint munkaadó, úgyis,
int tv-néző.

— havasi —

Tanácsköztársaság egyik sok-
színű egyénisége. Politikus,
munkás, író, és gazdasági
szakember. Tizenhárom gyer-
mekes erdélyi parasztcsalád
fia, lakatos szakmát tanult,
Pestre került, s itt, a fővá-
rosban kapcsolódott be a mun-
kásmozgalomba. 1914-ben be-
sorozzák, még abban az esz-
tendőben orosz fogságba ke-
rül. Megszökik, s 1917-ben
részt vesz a moszkvai fegyve-
res felkelésben. Később egy
csoport magyar kommunistá-
val tér haza, aktívan tevé-
kenykedik a Kommunisták
Magyarországi Pártjának

**Ezúttal csak két ünnepségről tu-
valónak tartjuk megjegyezni, hogy
gád és kollektíva vette fel az évfo
munkásmozgalom, a Tanácsköztárs
nevét.**

1973 — 8 -

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG
Budapest

Winkelbauer Pál

1021

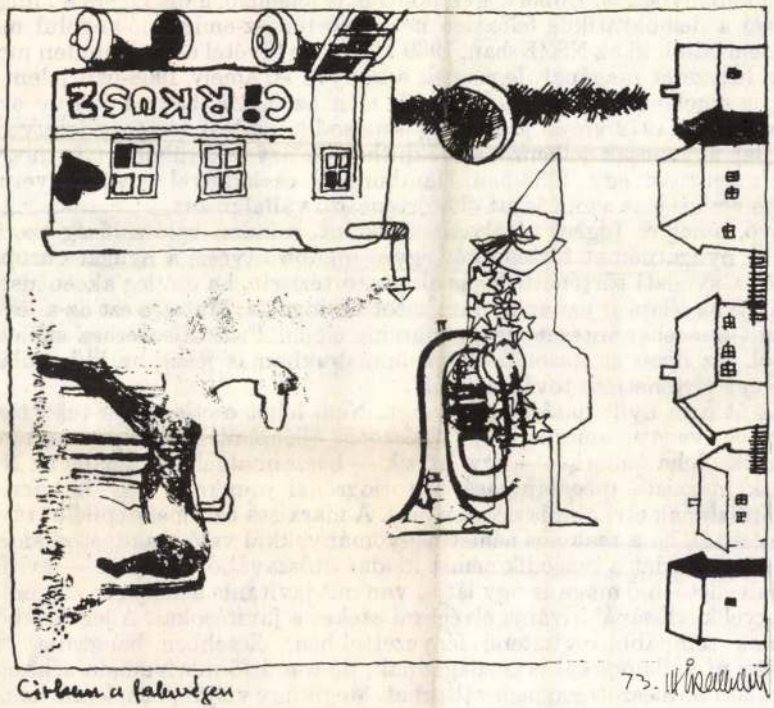

Cirkusz a faluvégen

73. Winkelbauer

Winkelbauer Pál: Cirkusz a faluvégen

jövőben még inkább megkövetelik a német történelem
nyugat-európaival szemben álló ideológiai alapok f
Iggers a nyugat-európai szemlélethez való visszatér
régebben elindult, elég, ha csak arra gondolunk, hogy
mányainak listájáról a franciaellenességet már Ade
Az elmúlt évtized újabb politikai változásai meghozzá
történettudományban is. Ebből a szempontból is jelle
évek végéig a demokratikus felfogású német történé
munkáit nem adták ki az NSZK-ban, 1969-től szinte ki
Jellemzi a helyzetet magának Iggersnek a könyve is,
USA-ban, s amelyet 1971-ben jelentettek meg az N
kiadásban kelt el (1972 végén jelent meg a második kiadás), mintegy jelezve a változásokat. Bár ugyancsak jellemzőnek tekinthetjük azt a körülményt is, hogy erre a feladatra mégiscsak egy 1938-ban Hamburgból családjával együtt gyermekként Amerikába emigrált, s azóta is ott élő történetíró vállalkozott.

A jövő, amelyre Iggers várakozással tekint, minden valószínűség szerint neki dolgozik. A nyugatnémet történetírás egyre inkább átveszi a nyugat-európai módszereket és a nyugati történetfelfogás alapvető téziseit, ha esetleg akcentusbeli eltérésekkel is. S az állam is ezt az új irányzatot támogatja. Mutatja ezt az a levél, amelyet Brandt kancellár intézett ez év március elején Fritz Fischerhez születésnapja alkalmából. Az ilyen és hasonló esetek önmagukban is jelzik az idő múlását, s a nyugatnémet történetírás további útját.

Ez az út nem nyílt határok felé vezet. Nem lehet esetlegesnek tekinteni, hogy ma Iggers is nyugati, amerikai, angol, francia álláspontról bírálja a nyugatnémet történetírást. Noha ismeri — úgy látszik — haszonnal fel is használja az NDK történészeinek marxista megalapozású historiográfiai munkáit vagy Lukács György műveit, bírálatának elvi alapja egészen más. A marxista történetszemlélet távol áll az ő elképzeléseitől, ha a reakciós német hagyományokkal való szakítást elismeréssel is szemléli, s ha — mint a második német kiadás utószavából kitetszik — kritikájának elvi alapjait illetően ő maga is úgy látja, van mit javítania a könyvön. Iggers munkájának lengyel kiadásánál kívánja elvégezni ezeket a javításokat. A jelzésekből ítélve, kritikájának tompább regiszterei fényezettebben, élesebben hangzanak majd, s itt-ott talán új dallamokkal is gazdagodnak, de a mű fő motívumain a hangszerelés modernizálása természetesen nem változhat. Mégis úgy véljük, nem lenne haszontalan a munka magyar nyelvű megjelentetése. A kritika, amelyet a szerző a német historizmus felett gyakorol, őszinte demokratikus alapokon áll, s a német historizmus és a

WINKELBAUER PÁL: grafikus

Winkelbauer Pál: Cirkusz a faluvégen,
Fekete repr. 70.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 8.sz. Bp.

JOH.G: WINKELMANN, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH,-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 111.- Herr Joh.G: Winkelmann
Felvétel ideje: 1789. 14. Sept.
Hová vették fel: Josberinn,/Jászberény/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

Pál Winker, szabósegéd

A soproni sztrájkban részt vett 1872-ben. Neve a többiekkel együtt csomagolópapírra írva maradt fenn. 35.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Winkhellmöyr P./Paull/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Sopron: Winkhellmöyr P." 123.old

Datári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona,9.- Kantus ~~Xxx~~ János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz.Évkönyve

Winkhelmöyr, Paull, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordált asztaloslegények jegyzéke: "Winhelmöyr, Paull, Sopron, 1679. v80. 12o. old 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. Évkönyve

Winkle, F. Th.

Irányi Dániel államférfi, publicista.
(1822–1892.) Körajt. Franz Th. Winkle.

M. T. Képes. Kat. (1922.) 642. —

VILLÁNYI KŐBÁNYA
papír, tus, toll, 272x202 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 385. 1.

VÁR
papír, tus, toll, 272x202 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 385. 1.

SZETAR

HOMMAGE À BARTÓK
papír, szerigráfia, 310x307 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 95. 183. 1.

TÓTH ENDRE

JULI I.
papír, diópás, 190x136 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 317. 1.

JULI II., 1961
papír, tus, 209x155 mm.
j.b.f.: 1961.II.21.
Ltsz.: K. 85. 318. 1.

KOSARAS NŐ
papír, tus, 282x209 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 319. 1.

VAN DYEN

PANDERMA
papír, szitanyomat, 280x272 mm.
j.j.l.: V
Ltsz.: K. 85. 309. 1.

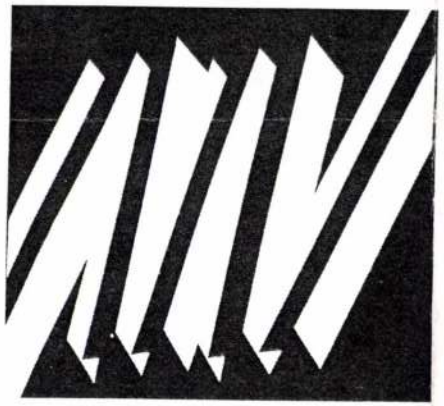

VÍZKELETY ISTVÁN

PARASZTLÁZADÓK
papír, olajpasztell, 430x580 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85. 131. 1.

WINKELBAUER PÁL

KICSI ÜNNEP, 1969
papír, tus, toll, 180x111 mm.
j.b.l.: Kicsi ünnep
j.l.: 69. Winkelbauer
Ltsz.: K. 85. 395. 1.

ZANEFF, VASSIL

KOMPOZÍCIÓ, 1962
papír, grafit, 321x456 mm.
j.b.l.: Vassil Zaneff 962
Ltsz.: K. 85. 447. 1.

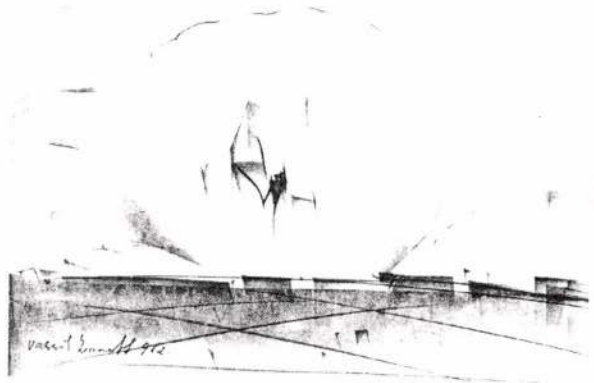

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézet Könyvtár Budapest
26 757

Winkle Hona
Ötvös
1927
Limisk 1930
90.P.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
386 /19 30 szám
Érk.: 1930 év VIII. hó 23. n.

A MAGYAR NEMZETI MUZEUM
FÖIGAZGATÓJA

Budapest, 1930 augusztus 22-én.

A Müemlékek Országos Bizottsága
tekintetes Elnökségének,

Budapest.

Méltóztassék megengedni, hogy a Bizottság

Winkler

Művével szerepel a
Műcsarnok jubileumi
kiállításán.

M. N. 936. V. 3.
Ny. N. 936. V. 3.

Winkler

Kolzsvári épitőmester.

Az 1826 VIII.18.megkezdett dési vármegyeház épitője.

Hazai és külföldi tudósitások.1826

Winkler
épitőmester

Csatkai

73

Bajor

CAR. THEODOR. 1778

Av. Köcsörat: CAR. TH. D. G. C. P. R. U. B. D. S. R. I. A. & EL. D. I. C. & M. körepen jobbra néző mellkép; vállán apró betűkkel: H. ST.

Rev. N. v., mint előbbi; de 1778 évszám

Átm. 41 m/m. Sáh: 27.9 gr

MDK

Ottoway és Winkler, ép.-k.

Közös tervöket a szüri megvette 500 koronáért.

A második kath. templom. terve i. - A szüri döntése.
A rad, máj. 17.
A radi Közlöny. 1913. máj. 18.
3.1.

MDK

Winkler

Arad és Vidéke 1913.jul.6. 769.sz.

/Ki épitse az uj katholikus templomot./

MDK

Winkler

Pályatervét az aradi rk.templom tervpályázatán megvették.

Magyar Epitőművészet 1913.5.sz. 32.l.

MDK

Winkler

U. 767/a
769

WINKLER

a szegedi "Vénus" cipőgyár tervpályázatán
Ottovay-val első dijat kapott.

Művészet, 1921. 163.l.

MDK

Winkler épitész

Vasuti leszámitoló palota.1913.

HorvThirr Szeged 31.1.

MDK

Winkler épitész

Részvett az aradi második kath. templom-pályázaton.

Aradi Közlöny 1913.jul.6.

MDK

Winkler építész

A Parádon épitendő fürdő tervpályázat döntése.
Vállalk. Lapja, 1934. febr. 7. 5.l.

Winkler

épületszobász

A szegedi Rédi palota homlok-
zatán pesti épületszobászok dol-
gortak a Winkler és társai dol-
gozói.

Bakonyi Tibor: Nézzük meg együtt
Müvészet, 1975.december - 24.oldal

Jelzet:

Év:

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Jelzet:

Év:

Winkler festőmüvész

MDK

Lyka: Régi pesti cégérek. Ul. 1922. 12.sz. 244.l.

MDK

A. Winkler

Pest-Buda a Gellérthegy felől, rm.

Schoen Csillag gyüjt 29.

W i n k l e r ? építész

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
237.
"Aradi második kat.templom pályázata"

Winkler

Müvend 1913. 237

Ferrarai provincia T. 203, 204

Winkler

Ltáb IV.

1031

Klodel

Krayer

Winkler

l.

LykaMagyműI800-50

492. l.

a holnap esedékes részlettel együtt hozzánk juttatni.

Készséges szolgálataink felajánlása mellett maradunk

kiváló tisztelettel

KELEMEN D. ÉS TÁRSA
KÖNYVTERJESZTÉSI VÁLLALATA

Levelezésnél kérjük a borítékon levő számra hivatkozni.

Levelezéshez válaszbélyeg küldendő!

Ha szíves átutalása jelen sorainkat keresztezte volna, kérjük elnézését és méltóztassék levelünket tárgytalannak tekinteni.

M.D.K.

Winkler és Ottovay, építészes

hőrös terve 300 K-ás meg-
vételben részesült a kiskún-
majsai hőrséghéza pályá-
zatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

aug. 14. sz. 13. old.

MDK

Winkler és Ottovay

Szegedi épitkezés.

Épitészet és Iparmüvészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

Winkler A

becsi 07005

1876

154

Ki volt Kantz

Kantz Zázár mellkeresztje, arany, (zománcozva) opálokkal és gyémántokkal. Hátoldalán a tulajdonos (zománcos) ~~ámere~~, ~~[illegible]~~. Egyszerű lánccal, melynek csatján: Zazarus de Kantz a. d. 1876 olvasható. Mag. 13 cm. Pécsi munka A W mesterjegyzel (Winkler) 1876-ból.

Kantz Zázár ~~püspök~~ esztergomi kanonok (1855 – 1881) hagyatékából

Depold: Adatok, 34 l.

1860

~~[illegible]~~!

Méret!

Idő!

134

Simor János mellkeresztje, arany, gyémántokkal. Többszörösen kapcsolt, kettős szemekből álló aranylánccal. Mag.... cm. Bécsi munka AW mesterjeggyel (Winkler) 1860 körülről.

(–)

Idő

Simor János bíbros hercegprímás birtokából. —

Esztergomi Ernestár

Winkler A

Fiume. T. 4573.

Balra a Molo környéke látható, a környékbeli hegyekkel, jobbra pedig a tengeren csolnakok és vitorlások kötik le figyelmünket. A partot egyes alakok élénkitik. Felirata:

Fiume.

alól középütt: A. Winkler sc.

Am., mér. az ac. 12.9 : 18.7 cm.

126-94-464.

WINKLER Frigyes egri ács. Az egri városi adó-
összeirásokban 1785-95 között szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Winkler Frigyes, ács

neve az 1800.-évi céri adóösszeírásban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 418. old.

Winkler Fridolin

MDK

órásmester

Pápa. 19. század.

Álló óra. Nemz. Muz. ;
Gránátos, testében óralappal, Sopron Muzeum.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal győri órás fuvola-órái.
ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159. l.
159.l.

Winkler Fridolin

Pápa

1849. ÁLLÓ ÓRA, mahagonifa, rézveretekkel. Jelezve. Fridolin Winkler in Pápa. — Stutzuhr, Mahagoni, mit Kupferbeschläge. Empire.

Ernst Múzeum aukció

— Doppelkreuz, Lindenho

1810. KÉT KÉPKERET, arany
mit Eierstabmuster. Empi

1811. ÁLLÓÓRA, az óratok gy
holz, oben Fuchs. Biede

1812. FALITÜKÖR, tojássoros

1813. ÉKSZERLÁDIKA, diófa,
mit Intarsia. Biedermeier.

1814. CIGARETTATÁRCA, ma
schnitzt. Orosz — Russis

1815. LÁDIKA, paliszanderfa,
Kupferrippen. Bécs — Wi

1816. LÁDIKA, paliszanderfa, s
— Kasette, Palisanderholz

1817. KÉT FALITÜKÖR, tojá

1818. OVÁLIS KÉPKERET, a
goldet, mit Accanthusblät

1819. TALPAS SÓTARTÓ, pus
val. — Salzfass mit Fuss
Österreich, XIX. sz.

Winkler Fridolin

pápai órás

XIX sz. eleje.

Szekrény óra,

veszprémi muszem

Jul

~~Balogh Ferenc, igazgató~~

~~IX 80~~

Winkler Ferencz

Szent Gotthardi születésii, Pesten megtelepedett, hol 1770. január 17 ei a polgárok sorába felvétetett.
Arch. Ert. 1883. 108. l.

Winkler Ferenc.

Winkler Ferenc, festő, Szentgotthárdon született, 1756 máj. 3-án iratkozott be.

Fleischer Bécs

96. l.

Chladek József id., Karnagy IX. 92.

M. D. K.

WINKLER Ferenc festő

szül. Szentgotthárd

1756 iratkozik be a bécsi akadémián

1769 Laczkovics Imre pestmegyei alispán temetési címerei

1770 pesti polgár

Garás XVIII. 74. 148, 262. l

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II 349

Név: Winkhler Frantz

Foglalkozás: festő (Mahler)

Szárm. hely: L. Gotthard

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1770. I 17

A polgárjogért fizetett összeg forintban:

Winkler Anton

Kőműcespallér Kolozsvárott a XVIII-ik század második felében.

B. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

3131

Winkler Antal

könnivesm.

l.

Birógernyeszegi

23, 24. l.

Gyula.

A bástyákkal megerősit
ki; az előtérben középütt eg
dön, ki visszanéz, mig jobbr
öten képeznek csoportot a tü
Zarkat See-n túl erőd bontak
szalagon:

GYULA

Rm., mér. a rl. 13.5: 18

198-92-

Winkler Barnabás, építész

Csomor Tibor: Épült 1987-ben. Folyóiratszemle.

(Magyar Építőipar, 1987., 1-2 sz. 1-86 l.)

A lap az elmúlt év folyamán megvalósult és átadott kismelkedő építészeti alkotásokat mutatja be. Bevezetője posztmodern építészeti irányzattal foglalkozik.

A tervező és alkotása: Winkler Barnabás; a Fővárosi tanács Gyógyszertári Központja galenusi gyógyszerellátó laboratóriuma.

Budapest folyóirat, 1988., 8., 47-old,

Winkler Árpád festő

Pécsi Hilap. 1932. máj: 10. 7

Képzőművészeti hírek

MDK

Winkler Elemér

Vasárnapi Ujság 1908. 13. sz. 256.l.

Winkler Elemér

XXI. aukció
A Gyűjtő 1915. 58. l.

278. WINKLER ELEMÉR: Táj-
kép, szénrajz 20

Tápiószőlős, r. k.

142

Winkler Elemér

Török Jenő művészek illusztrálták a Magyar Regényirók c. sorozatban megjelent Vas Gereben köteteit.
Az Irodalom c. rova közleménye elismeréssel nyilatkozik a beszédes rajzokról.

A HÉT, Bp. 1907. aug. 11. XVIII. évf.
32. sz. 528. lap.

Wimbler (Rózsa)

Elemér

1899/1900 I

Ferképzőintézet

148.l.

ki félországot hódított meg a nemzeti nép-
sam minden jóérzésű ember, aki rendet,
landmentes külpolitikát akar.
óakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
küzdöttem a panamák ellen és segitettem
nát a főváros közönségétől, hogy segitsen

izalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
l.

ntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Winkler Felix

1901/2 S. o.

Ferkèpzomfoiskèvk

148-l.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hóditott meg a nemzeti nép-
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
ehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
n jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**

döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Winkler Ferdinánd

Robbantási tölcsérben, gipsz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.H.K.F.

30 l.

A.Winkler /AW/ Bécs

117. Simor János primás gyémántos mellkeresztje

Esztergomi Főszékesegyházi Kincstár Katalogusa
Budapest, 1942.
42 lap

MDK

Winkler Ádám

szül. Mágocs 1872

épület-díszmunka faragó

a Zsolnay -gyárban

1890 - 1907-ig.

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

Winkler Ádám MDK

edénycsiszoló

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-

működött 1890-1907.

72.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.Pécs.1959.

Winkler A.

laid

BMR 80

..... *mühely.*

elyfőnökség!

...év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

e ..... számu .....

iztam.

... évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Fiume:

Tengerpart mentén lévő és balról látható házakat ábrázol, a melyek többnyire emeletesek és a melyek előtt fák diszlenek. A molon innen egy halász ~~hálóját~~ hálóját huzza ki s egy muukás (hordót hengerget). Jobbról ~~egy~~ vitorlás halad és kissé idább (a deroglyében halász dolgozik). A háttérben hegység terül el s az égbolt felhős. Felirata a kép alatt:

„Fiume"

s alól középütt: „A. Winkler sc."

Acélmetszet, mérete a vonalkeretnek 8.7 : 13.9 sz. acéllapnak 13 : 18.7 cm.

Metszette: Winkler A.

Ltsza 4573.

126/94 № 464.

WINKLER GÁBOR

Lakóház, Csorna, Petőfi Sándor té

Építész: Winkler Gábor (Győr-Sopron megyei Tervező Vállalat

Statikus: Nemes József
Épületgépészek: Baksai Iván, Egyházy Gábor
Közműtervezők: Krizsnánszky Lajos, Boross István
Út-parktervező: Németh Ottó
Kivitelező: Győr megyei Állami Építőipari Vállalat
Építésvezető: Lukácsi István
Beruházó: Győr-Sopron megyei Beruházási Vállalat
Műszaki ellenőr: Pipei Zoltán
Tervezés éve: 1974
Kivitelezés: 1976—1977
Lakás átlagköltsége: 280 000 Ft/lakás
Fényképek: Persa András

1. Helyszínrajz, M=1 : 1200
2. Földszinti alaprajz, M=1 : 300
3. I. emeleti alaprajz, M=1 : 300
4. II. emeleti alaprajz, M=1 : 300
5. III. emeleti alaprajz, M=1 : 300
6. Az együttes távlati képe
7. Modellfotó

1. Plan de situation
2. Plan du rez-de-chaussée
3. Plan du 1er étage
4. Plan du 2e étage
5. Plan du 3e étage
6. Vue perspective de l'ensemble
7. Photo de maquette

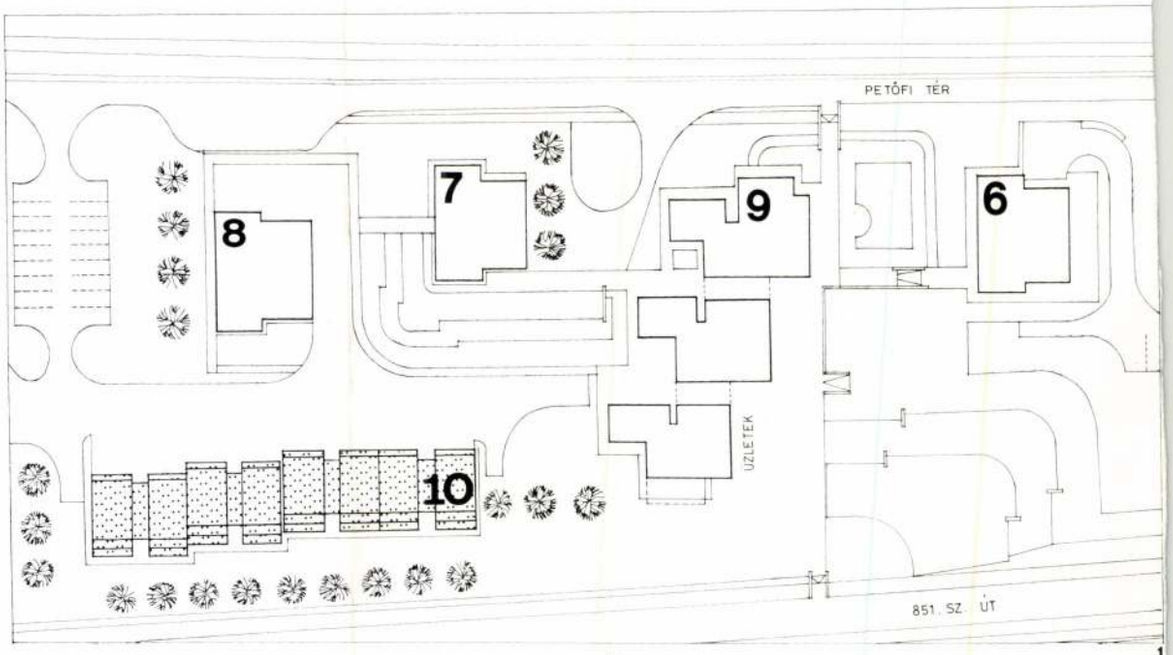

1

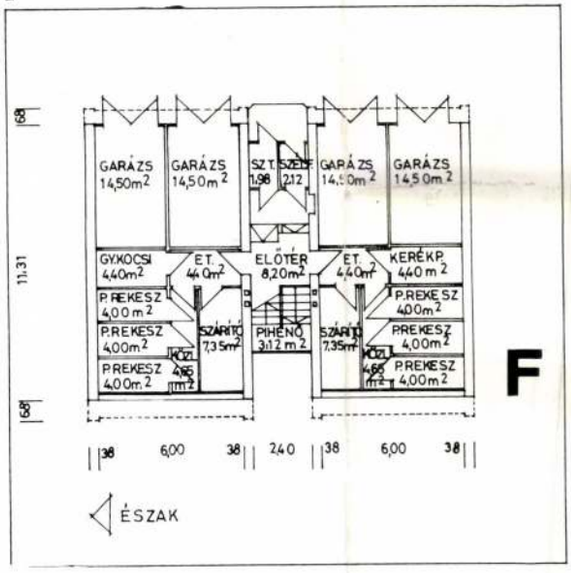

2

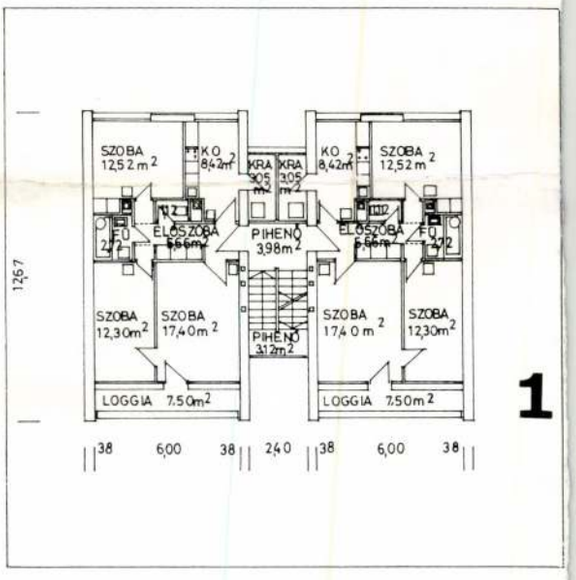

3

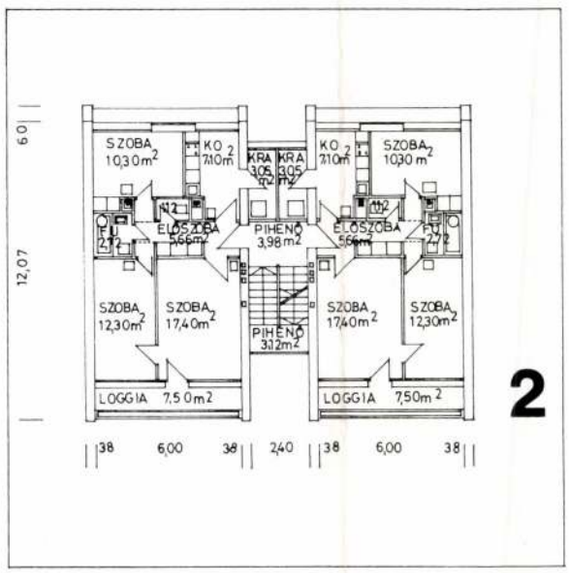

4

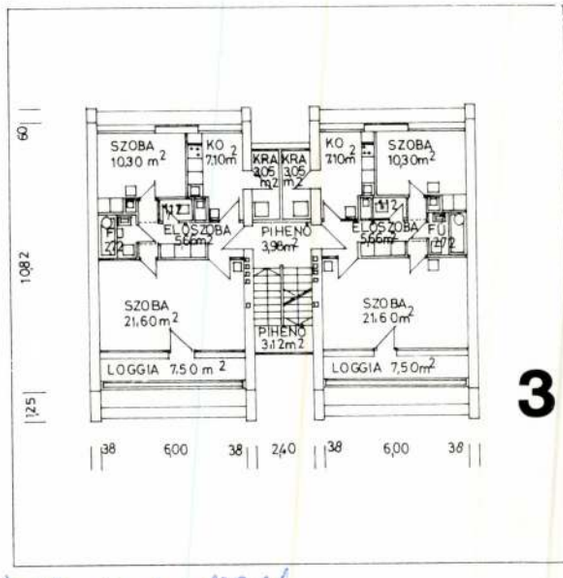

5

Magyar Építőművészet 1979/2

1—2. Társalgó
3. Étterem
4. Szobai beépített ágyak
5. A fedett átjáró és részletei
6. Homlokzati részlet

1—2. Parloir
3. Restaurant
4. Lits encastrés d'une chambre
5. Passage couvert et ses détails
6. Détail de façade

5

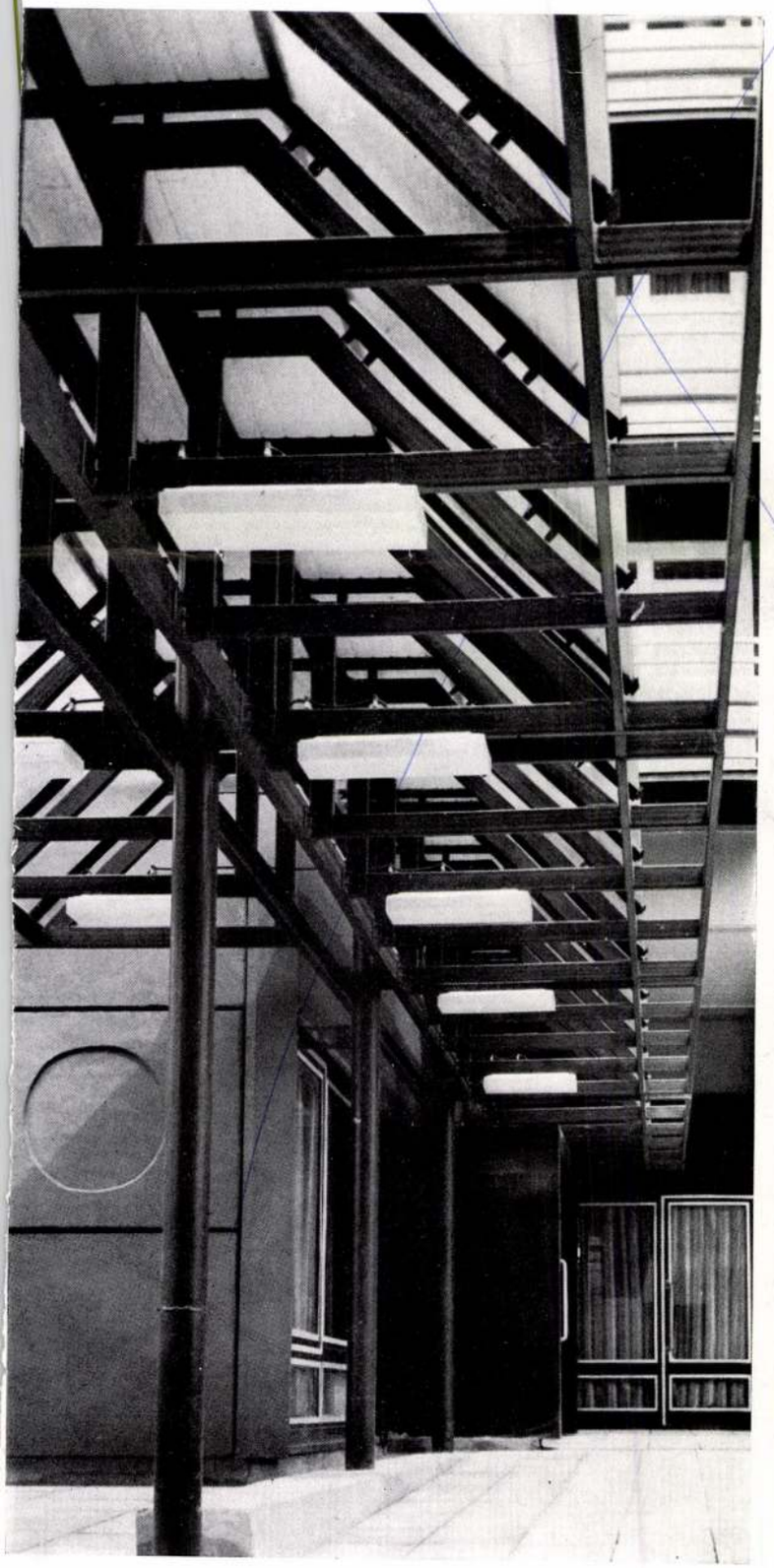

6

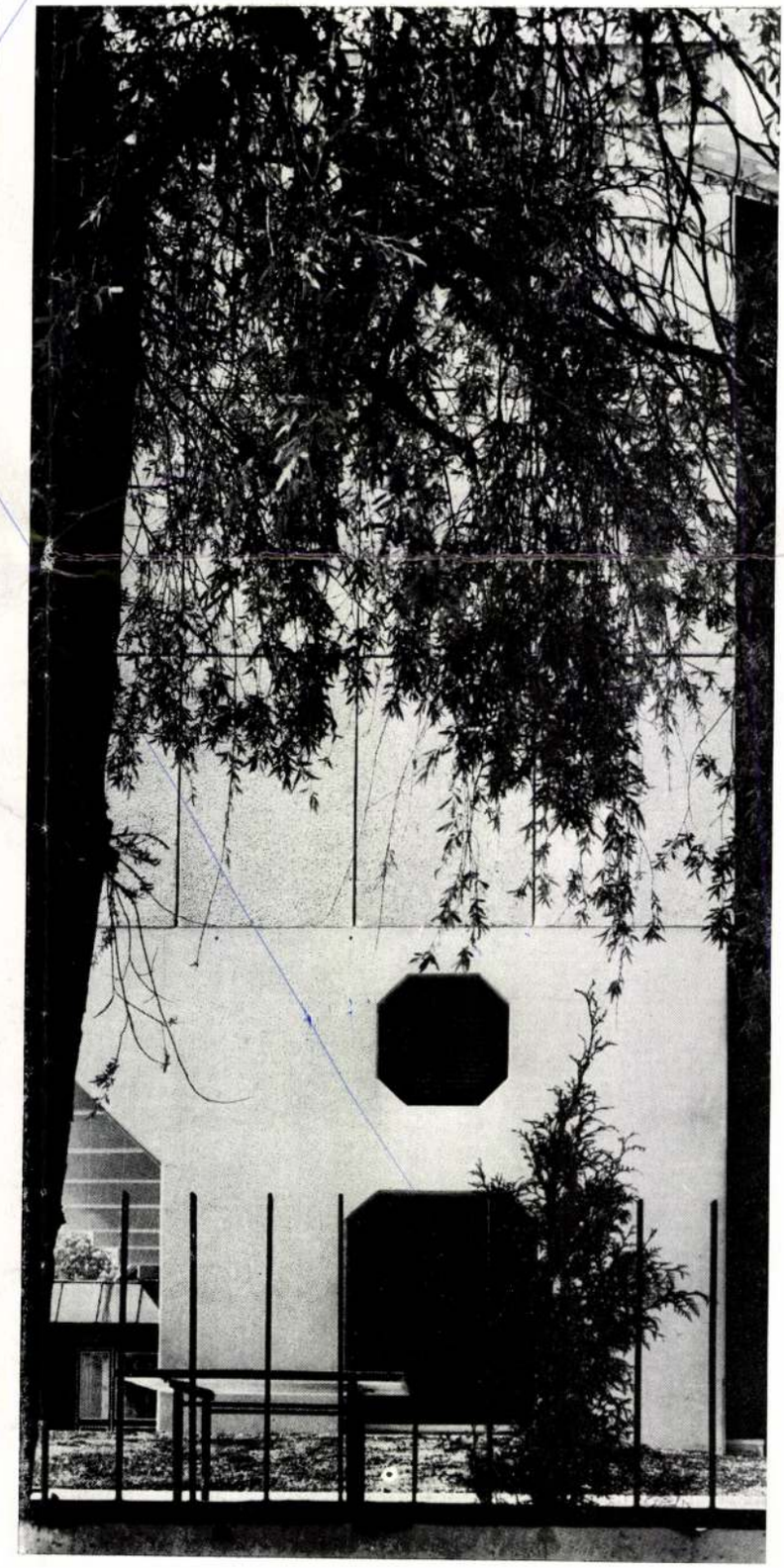

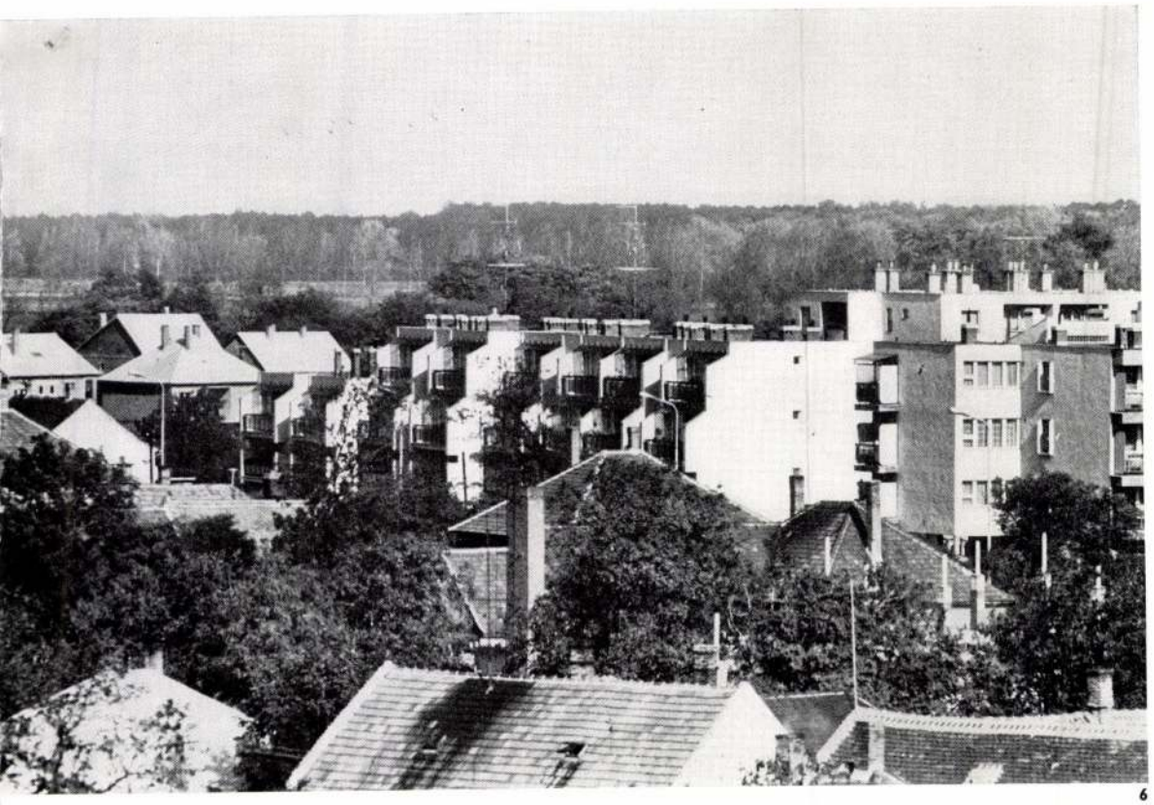

6

7

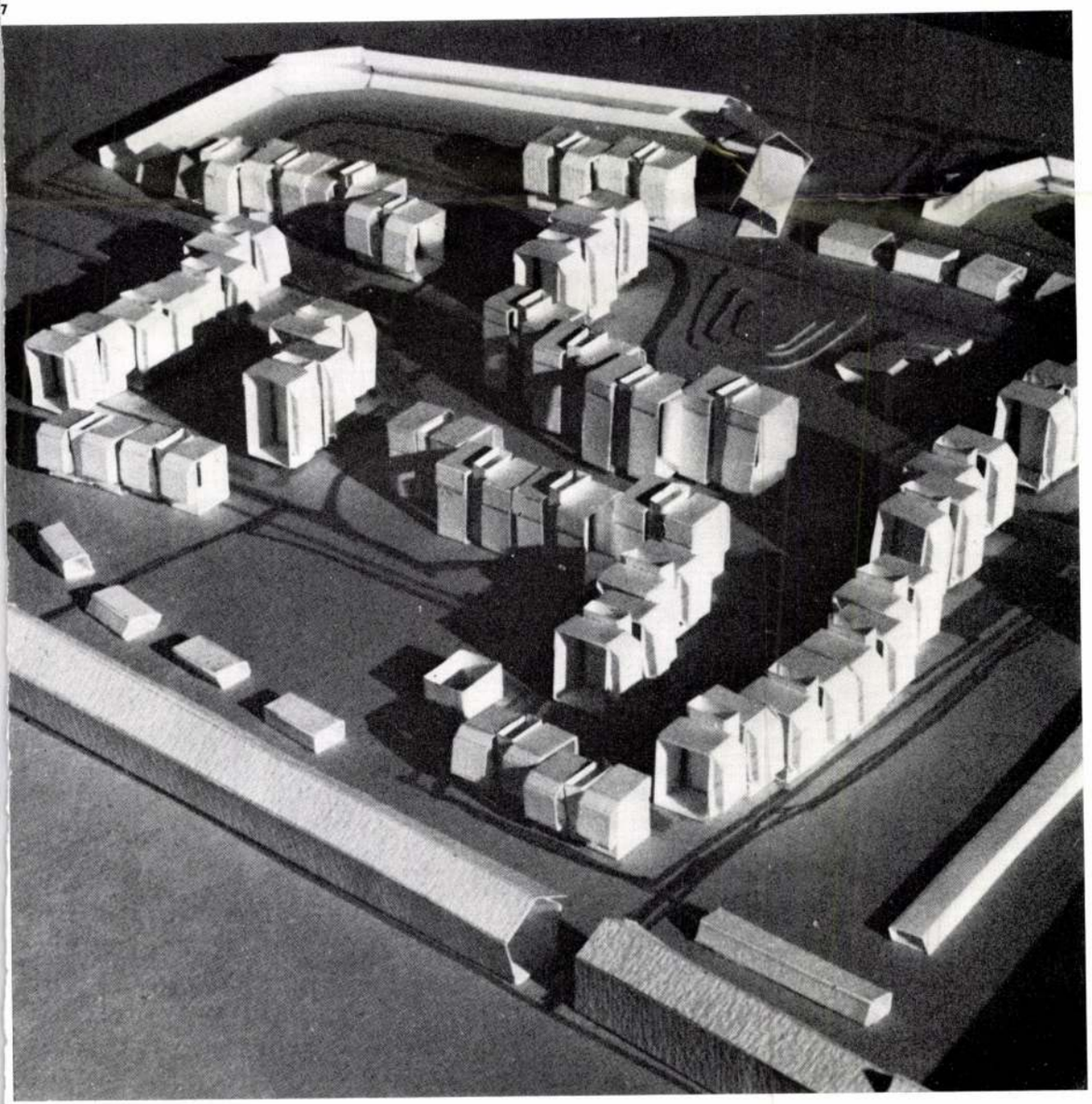

1. Axonometria, M=1 : 300
2. Nyugati homlokzat
3. Déli homlokzat
4. Keleti homlokzat
5. Nyugati kép
6. Metszet és részletek

1. Axonométrie
2. Façade ouest
3. Façade sud
4. Façade est
5. Vue ouest
6. Coupe et détails

A Győr-Sopron megyei Csorna 1971 óta város, a nagyközség városias fejlődése azonban sokkal korábban megindult. A település központjában már a századforduló előtt emeletes, szép házsorok épültek, az 1960-as években pedig a központtól keletre több lakónegyed építésébe is belekezdtek. A hajdani vásárteret — ma Petőfi Sándor tér — közel tíz év alatt építették be.

Az észak-déli irányban hosszan elnyúló térséget észak felé új, földszint + egyemeletes családiházas beépítés zárja, délre és keletre falusias jellegű utcák határolják. A Petőfi téren először szigorú sorban típus kockaházakat építettek, két-három emelettel, hagyományos szerkezettel. A beépítés egyhangú és jellegtelen utcaképet eredményezett, hatásában a többszintes házak sora alig különbözött az ebben az időben épült sátortetős, családi házas utcák képétől. A hagyományos technológiában rejlő rugalmasabb építészeti lehetőségek kihasználásával sem a városépítő, sem az építész nem élt. A városkép alakulása elgondolkoztatta a település vezetőit.

Már készen voltak az utolsó kockaházak kiviteli tervei, amikor a tér befejezéséhez új beépítési tervet rendeltek meg a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalattól. Ez nem sokkal Csorna várossá nyilvánítása után történt; úgy tűnt, hogy építész és építő éppen a legmegfelelőbb időben kapott lehetőséget arra, hogy jellegzetes épületek tervezésével és kivitelezésével a település lakóházépítésének és ezzel az egész városkép alakulásának új irányt és mértéket szabjon.

A beépítés tervezésekor megkötötték, hogy a korábban megtervezett két kockaház terveit fel kell használni (7—8. jelű épületek). Mód nyílt azonban arra, hogy a meglevő és az új kockaházak közé a tér tengelyére merőlegesen, illetve azzal párhuzamosan egy három- és egy négyszekciós házat illesszünk (9. jelű 36 és 10. jelű 22 lakásos ház). Előbbivel a hosszan elnyúló teret szűkítettük le, utóbbival a tér északi szakaszán zártabb és gazdaságosabb beépítést értünk el és biztosítottuk a lakótömb kapcsolatát a szomszédos alacsonyabb beépítéssel. Ezt a *22 lakásos épületet* részletesebben ismertetjük.

A tervezés feladatát az tette különösen érdekessé, hogy a város olyan típus kidolgozását kérte, amely rendszerében lehetővé teszi különféle nagyságú lakások tetszőleges arányú megépítését, akár egy épületen belül is. A kivitelezés külön igénye volt, hogy az épülettípus adott esetben alagútzsalus technológiával is megépíthető legyen, bár ennek pénzügyi lehetőségeit az építés idején nem tudták biztosítani.

Az igények és lehetőségek mérlegelésével harántfalas épület tervezése mellett döntöttünk: a választott kétfogatos elrendezéssel alaprajzi elképzeléseinket egyszerűen és gazdaságosan tudtuk kielégíteni. Az épület belső vizesmagja minden szinten azonos, tetszőlegesen változtatható azonban a kapcsolódó lakóhelyiségek és az étkezőkonyha mérete és befogadóképessége. A felépített lakóház földszint + két-, illetve földszint + háromemeletes, földszintjén személygépkocsitárolókkal, emeletén 2-2 darab 6,5 illetve 4 férőhelyes lakással; az épület természetesen más lakásösszetétellel és szintszámmal is építhető.

Az alkalmazott szerkezeteket és az épület felszereltségét végül a város anyagi lehetőségei döntötték el: a teherhordó falak kisméretű téglából, a födémek feszített födémelemekből készültek, a válaszfalak hagyományosak és vakoltak. A homlokzat színes mezői pompeivörös műanyagbevonatot kaptak.

A kivitelezők gondos, hozzáértő munkával valósították meg a lakóházat, az építés vezetője és műszaki ellenőre a részletmegoldások megfelelő kialakításában segített. A csornaiak kedvezően fogadták az épületet. A város azt tervezi, hogy a közeljövőben az alaptípus felhasználásával, annak alagútzsalus technológiára való átültetésével a szomszédos Laky Döme úti tömbbelsőben közel 300 lakást épít fel. A beépítés tervét elkészítettük; várjuk, hogy az ismertetett épületrendszerben rejlő sokféle lehetőség előnyeiről nagyobb együttes keretében is megbizonyosodhassunk.

W. G.

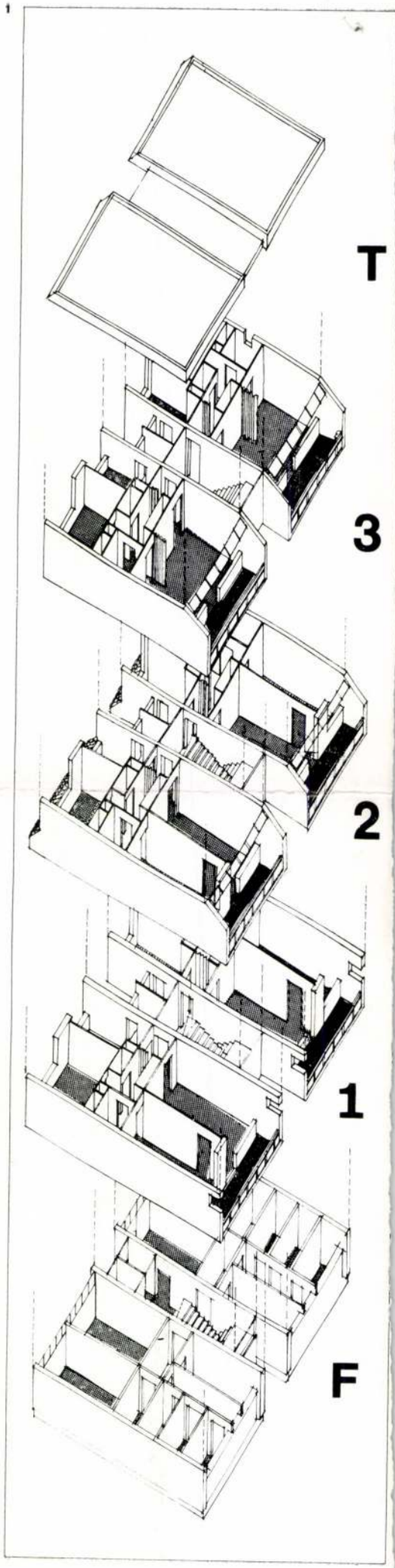

dr. Winkler Gábor, építészmérnök

1975-ben egyetemi doktori értekezését „Sopron építészeti fejlődése a XIX. században" címmel készítette, valamint foglalkozott Handel Károly életével és munkásságával.

Imre Béla: A soproni Orsolya tér építője.
Kisalföld, 1977. aug. 20.

dr Winkler Gábor, építész

programot. A *Pápa 2000-ben* című sikeres vitaestet *dr. Winkler Gábor* építészmérnök, a belváros rendezési tervének készítője vezette. A rendezvénysorozat valamennyi előadását városunk s a téma legrangosabb értői tartották, köztük *dr. Gerő László* Állami-díjas egyetemi tanár, *Dercsényi Dezső* Kossuth-díjas művészettörténész. Az Is-

G. Benkő Judit: Őrzik a pápai utcát. 2.

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 6.

Winkler Gábor
Győr Városi Újság 1994. X. 1

A BAROKK GYŐR

Beszélgetés Winkler Gábor építésszel

Nem háromszázhatvanötször hangzik el egy évben, hogy Győr barokk város, hanem jóval többször. A megállapítás gyakorisága tavaly a barokk év alkalmával meghaladta a megszokott átlagot, s így lesz ez idén is, amikor a városban nívós rendezvényekkel folytatódik a barokk ünnep. Éppen most zajlik Barokk nosztalgiák címmel egy kulturális fesztivál sok-sok barokk zenével és a barokkot taglaló tudományos konferenciával. A konferencián tart előadást a neves győri építész, Winkler Gábor. Témája mi más lehetne, mint a barokk Győr. Winkler Gábort arról kérdeztük, miért fontosak a hasonló rendezvények.

- Azért fontosak, hogy tisztába jöjjünk a saját értékeinkkel, azzal, amink van. Fontosak azért is, mert segítenek a hiányzó láncszemeket megtalálni például az európai és a magyar barokk összehasonlításának folyamatában. Segítenek elhelyezni a magyar barokkot az európai palettán. Magam is sokat gazdagodom egy ilyen rendezvénnyel.

- Hogyan lehetne megfogalmazni ma a barokk időszerűségét?

- Érdekes a barokk keletkezése korában a tudomány, a matematika állapotát vizsgálni. A matematika akkor kezdett el foglalkozni a végtelen fogalmával, mint ténylegesen meglévő valamivel. A barokk tér - építészeti térre gondolok - megmintáz egy világképet. Ez a világkép rendkívül reális. A barokk templomban a párkány fölött megjelenik a túlvilág. Az evilággal együtt a végest és a végtelent egyaránt magába foglalja. A tudományt tehát ugyanaz a dolog érdekelte. Az emberek ma teljes életet akarnak élni. Teljes világképre törekszenek, melybe minden belefér.

- Mit jelent önnek, az építésznek és a polgárnak, hogy Győr barokk város?

- A magyar barokknak van egy provinciális jellege, amelyet nagyon lehet szeretni. Ez alól még a fertődi kastély sem kivétel. A megmutatkozó nemzeti jelleg miatt érezzük a sajátunknak. Ami Győrt illeti, kiemelkedik az általános magyar képből azzal, hogy európai mértékben barokk város. Több tekintetben is szerencsésnek mondhatja magát. Először azért, mert amikor a barokk elindul Olaszországból, Győr a nyugat kapuja. Ennek köszönhetően a legjobb olasz építőmesterek építették a győri várat. Azt lehet mondani, hogy a késő reneszánsz és a kora barokk ugyanakkor születik meg Győrött, mint Olaszországban. A második ok, hogy a jezsuiták lassan tudják megvetni a lábukat a városban. Letelepedésüket tíz éven keresztül meggátolták a polgárok. Szívósan, okos politikával tudtak mégis megmaradni, mégpedig úgy, hogy megint csak a legjobb építészeket hozták a városba. Rómában az európai barokk templomok mintájául szolgáló Il Gesu 1607-ben készült. Az első magyar barokk templom 1629-ben épült Nagyszombatban. A győri Széchenyi téren lévő Szent Ignác-templomot a legjobb olasz építészek kezdték emelni 1635-től. A Káptalandombon lévő Székesegyházat kitűnő olasz mesterek építik újjá. A belső tere vetekszik az Il Gesuéval. A barokk európai nívóját szolgálta végül Győrött az osztrák Witwer Márton alapította barokk építészműhely és iskola, amely egész Dunántúlon kifejtette a tevékenységét. Megemlítem még, hogy a francia Grossmann János 1780 után felépíti az evangélikus Öregtemplomot. Ő pedig a késő barokkot, kora klasszicizmust szállította egyenesen Franciaországból.

- Mi mindent tett eddig Győr városa a barokk értékek megmentéséért és mi a teendő a jövőben?

- A római katolikus egyház, az evangélikus egyház és a város egyaránt sokat tett a barokk jelleg méltó megőrzéséért. Ki kell hangsúlyozni az Országos Műemlékvédelmi Hivatal, korábbi nevén Országos Műemléki Felügyelőség, szerepét. Nem árt megemlíteni, hogy barokk épületet nem könnyű helyreállítani, mivel a feladat egyszerre építészeti, szobrászati és festészeti. A mulasztások közt említem a Kálvária utcát, ahol a gyönyörű Kálvária mellett egy jelentéktelen és kifejezetten csúnya ipartelep éktelenkedik. Arról sem szabad elfeledkezni, hogy a városközpontban tízemeletes panelházak takarják el a csodaszép barokk belvárost. Aki bejön Győrbe, képtelen észrevenni a toronyházak miatt az igazi értékeket. A teendők közt két épületet említek: az Esterházy-palotát és a Király utcában a Napoleon-házat. Győr barokk hírneve, az eddig elért eredmények kötelezik a várost a két épület méltóhelyreállítására.

- Nem kis gond a helyreállított műemléképületek számára funkciót találni.

- Ez így van. Abszurd elképzelésnek tartom, amit a közelmúltban valaki felvetett, hogy egy palota nagy termeiben alakítsunk ki szociális bérlakásokat, a lakásgondokat enyhítendő. Az épület rangjához illő, kiemelkedő funkciót kell találni hétköznapi megoldások helyett.

- Mennyire köztudott ma a világban, Európában, hogy Győr rangos barokk város?

- Szép számmal jönnek turisták. Volt már amerikai egyetemi hallgató, aki Győrről, a barokk városról írt tanulmányt. A bécsi egyetem művészettörténész hallgatói számára minden évben kötelező a győri tanulmányút. Nem egy, nem kettő a barokk Győrről írja diplomamunkáját.

P. M.

Új igazgató a Hőszolgálta

H. Szováti Miklós, a Győri Hőszolgáltató Kft. újonnan kinevezett igazgatója nem a színuszok, koszinuszok és a diagramok kizárólagos világában élő műszaki ember. Nyitott a művészetek, a zene, a színház világára, de érdeklik a pedagógia legújabb eredményei, módszerei is, noha szakmabeliektől hallottam, hogy a műszaki újításokban, fejlesztésekben "Szováti, a profi". A 49 éves igazgató nős, neje a győri Gárdonyi-iskolában tanít, nagyobbik leánya ötödéves a jogi karon, a "kicsi" - ahogy emlegeti - Amerikában végzi az egyetemet.

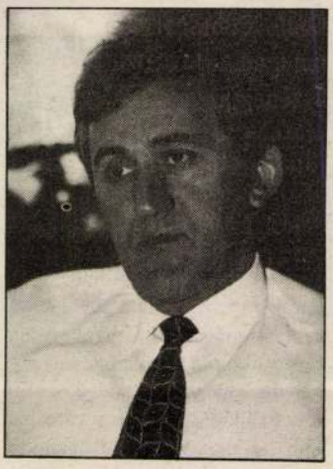

- Ha szóba kerül valahol a Hőszolgáltató, általában az igazgatóváltás okairól hallani. Nem zavarja ez most a napi munkáját?

- Nincs erre idő, napi 12-15 órai munka mellett, amellett, hogy engem tényleg a szakmám érdekel. A Magyar Energetikai Társaság elnökségi tagjaként is vallom, hogy szükség van a rendszeres szakmai kontrollra, ám ehhez nem csupán itthon, de a nagyvilágban is körül kell nézni. Úgy hozta a sors, hogy erre volt lehetőségem, a bátyám Svájcban él. A másik dolog, ami a munkával kapcsolatosan eszembe jut, az a türelem, apámra, anyámra gondolok, ha fogyóban van, mert ők roppant toleráns, türelmes emberek voltak.

- Szükség van most erre a nagyfokú türelemre - gondolok azokra a cégekre, magánszemélyekre, akik tartoznak a Hőszolgáltatónak.

- Százmillió forint körül van a kft. kintlévősége, sokan a lakosság közül képtelenek kifizetni a havi díjat. Ez több lakónak nem okoz kellemetlenséget, hiszen a rendszert nem zárhatjuk le, bár a lakásonkénti fűtéskörök mérhetősége hozhatna ideális megoldást. Erre egyszer kellene áldozni, később, idővel ez úgyis megtérül.

- Mindig ilyen körültekintő?

- Igen, ez egy sajátos piac, ahol a lakosságnak szolgáltatunk. 1970. óta az energia ára többszörösére emelkedett, s azt is tudomásul kell végre venni, hogy az energiát, így a fűtést senki sem kapja szociális kedvezményként. A piaccentrikusság hozzánk is betört, ezzel ellentétben nincsenek energiatakarékosabb rendszereink. A lakosság persze leginkább télen minősíti a munkánkat, hiszen így

Az év üzlete a Rábánál

Közismerten Pakisztán a világ egyik legnagyobb felvevőpiaca. Meghódításáért kiélezett verseny folyik. A hatalmas ország gazdaságába való betörés minden partner számára óriási távlatokat nyithat a kitűnő valutabevételt jelentő kereskedésben.

Nos, a győri nagyvállalat hathatós lépést tett e téren és az év egyik legjövedelmezőbb üzletét hozta "tető alá". Többszöri tárgyalások után a Rába Rt.-nek sikerült a pakisztáni féllel elfogadtatnia ajánlatát és az okmányra már fel is került a két fél aláírása. Ennek értelmében köttetett meg az a szerződés, amely alapján Győrből 120 Rába S 32-es nyergesvontatót szállítanak a távoli országba. Az 1994-es esztendő kiemelkedő egyezségét - legeredményesebbnek nevezhető járműipari üzletét - a Suzuki Cement Részvénytársasággal kötötte a Rába Rt. E társaság ugyanis, amely pakisztáni székhellyel rendelkezik, az óriási gátépítési programot segítendő, cementgyárat létesít, s azt hazai forrásból szándékozik ellátni.

Azért választották a szóban lévő 30 tonna összsúlyú járműveket a partnerek, mert ezeket a pakisztáni körülmények között a leghatékonyabban tudják kihasználni és a nyergesvontatókhoz többféle pótkocsit lehet kapcsolni. Mindenben a helyi követelményekhez igazodtak a gyártásban, eleget téve annak a kívánságnak is, hogy a pakisztáni közlekedési előírásoknak megfelelően, jobb kormányos fülkével szerelték fel a nyergesvontatókat. Az üzlet többszáz millió forint bevételt jelent a Rába Rt.-nek és egyben a magyar népgazdaságnak. Értékét, jelentőségét fémjelzi, hogy azt a győrieknek olyan márkás világcégekkel folytatott versenyben sikerült

Fejleszt a Győr

A város iparának egyik meghatározó cége, a Győri Keksz, a korábbi időkben is azért tudott talpon maradni, mert folyamatosan új termékeket kínált a vásárlóknak, sokat költött fejlesztésre. Ez a folyamat fölerősödött azóta, amióta a világ második legnagyobb kekszgyártó vállalata, a brit United Biscuits lozza az üzembe állított új kekszgyártó sor, mely 285 millió forintba került. A holland Vuurslag típusú kemencével óránként ezer kiló kekszet tudnak sütni. Korszerűsítették az alapanyagot összeállító, ellenőrző és adagoló rendszert is. Az új gyártósor üzembe helyezésével hatvan

Winkler Gábor

1981-ben Ybl dijat kapott

Winkler Gábor, a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervezővállalat építésze Pápa műemléki belvárosának rekonstrukciós tervéért

Magyar Hirlap 1981/4/3/8

1021

dr. Winkler Gábor, építész

1980. márc. 24. URH. 20.20 M.

A Győri Stúdió mikrofonja előtt Dr Winkler Gábor építész.

- Olyan emberrel mindég öröm beszélgetni, akinek a szenvedélye, a hobbyja találkozik a szakmájával, a foglalkozásával. Ők ugyanis általában kiegyensúlyozottak. Hát ilyen Dr Winkler Gábor építész is. Nem tudom, gyerekkorában minek készült, de gondolom építésznek.

- Látja, én ezen nem is gondolkoztam. Valahogy amióta az eszemet tudom mindég úgy emlékszem, hogy építész akartam lenni. Talán azért, mert rajztáblák és rajzasztalok között nőttem fel. Amikor a háborúnak éppen vége volt, a lakásunk egy részében a helyreállítási Kormánybiztosság működött. Hát mint apró gyerek ott az asztallábak között játszadoztam és amikor először a bácsik megkérdezték, mert azok minden gyerektől megkérdezik, hogy mi akar lenni, valahogy természetes volt a válasz, hogy építész szeretnék lenni.

- Nem ez volt az első indítéka, a volt honnan meríteni, hiszen az édesapja Dr Winkler Oszkár szintén építész.

- Igen, így van. Mellette nagyon sok mindent láttam. Szinte az első perctől kezdve nagyon kedves volt számomra ez a mesterség.

- Azt hiszem, hogy ez azért több mesterségnél, jóval több.

- Ez egy nagyon nehéz és érdekes kérdés. Az építészek mestersége, vagy pedig több annál.

- Hát tulajdonképpen az építészet fogalmát is még a mai napig is egy vitatott témakör.

- Igen, hiszen egyszer mesterség a javából, a mesterség minden gondjával, bajával, máskor pedig művészetről beszélünk. Hát én mindig mesterséget csináltam. Azt hiszem, hogy minden építésznek az a feladata, hogy mestere legyen a szakmájának, minden esetre amikor tőlünk számonkérnek valamit, ami nem a rossz csöpögő csapokkal kapcsolatos, nem a rosszul tervezett, vagy rosszul méretezett előszobával, hanem mondjuk a lakótelepek sivárságával, vagy pedig az utcakép elszegényedésével, akkor az a valami, amit nagyon sok, a város embere, vagy a falu embere keres az az a bizonyos több, amit talán úgy hívhatnánk, hogy művészet.

- Amikor elkezdtünk beszélgetni, itt egy néhány fényképet, régi iratot, mondhatnám úgy is, hogy emléket teregettünk ki, hogy könnyebb legyen a beszélgetés, helyesebben mondva fogódzónk legyen. Itt elébünk került egy fénykép és erre elmosolyodott, azt mondta, hogy most ez a legnagyobb szerelmem. Kapuvárról van szó, a kapuvári un. "kiflisházról" ahogyan a kapuváriak ezt nevezik és a mögötte elhelyezkedő iskoláról. Minez arról jutott eszembe, amit Ön az imént el-

mondott. Városképről és arról, hogy az ilyen fiatal városban mint Kapuvár hogy érzik majd magukat az emberek

- Nagyszerű dolog, hogy erre a kapuvári lakónegyedre amely itt épül, még hozzá ennek a befejezésére egy kis házi pályázatot írtak kínálunkó Ezen a házi pályázaton vettem részt én is a tervemmel és sok, sok fiatal is.

- Hát a fiatalt úgy mondja, mint hogyha On idős ember lenne, korántsem az,

- Harmincnyolc éves vagyok, a 39. felé közeledem. Talán éppen ennél a pályázatnál éreztem először, hogy talán nem is én vagyok a legfiatalabb. A helyzet az volt, hogy le kellett valahogy zárni ezt a lakótelepet és sok, sok megoldás született. Az enyémet találták a legjobbnak, talán azért, mert egy nagy erőteljes épülettel, épület-együttessel egy városkapura tettem javaslatot és erőteles, többszörösen meghajtott épülettel, közötte átkötő hidakkal és az egész kompozicióNak a magjában pedig 12 tantermes iskolaépülettel. A fiatalok nem nyertek, éppen ennél a pályázatnál gondolták talán na, a vén róka, valami olyat dobott be, ami nekünk nem jutott, vagy nem mertünk rá gondolni. Hát akkor éreztem először, hogy vén róka vagyok. Magáról a lakóteleprol, vagy lakónegyedről annyit, hogy nagyon minimális programmal 220 lakás, kevés üzlet és egy általános iskolával készül, tehát egy olyan szokásos program, ami általában különösebb feladatot a kollégák egy részének nem szokott jelenteni.

- Rutin-munka?

- Igen, együtt mondtuk, rutinmunkának számított és talán hogy elcsiptem a többiek elól ezt a munkát ez annak is köszönhető, hogy nem rutin-munkának találtam, hanem egy olyan lehetőségnek, hogy egy már megépült és nagyon heterogén és darabokra szétesó lakótelepnek egy olyan egységes lezárást adjak, ami összefogja az egészet és egy kicsit összesürüsíti mindezt amit mi most itt építészet alatt értünk és mindazt, amit ma el szeretnénk érni az építészetben. Hát ez vonatkozik azt hiszem az iskolára is. Én megpróbáltam ezt az iskolát úgy megtervezni, hogy az adott normák és az adott gazdasági lehetőségek között többet tudjon mint egy iskola. Egy aulás iskolát terveztem méghozzá úgy, hogy egy négyzet köré raktam a tantermeket és egy fél szint eltolásával egy kis arénát, egy kis körszinpadot alakítottam ki lépcsokkel, zsibongója formula lehet az egész iskolának. ?ost amiért még nagyon fontos nekem ez az épület az ennek az egésznek a tere. Sokszor laikusok szájából hallom, hogy az építészet lényegében a homlokzatok megrajzolása, és hogy- ha azt mondtam az előbb, hogy az építészetben szerencsés esetben egy egész világnezet sürüsögdhetik össze, akkor az

nem sürüsödhet össze homlokzatba, vonalakba és nem sürüsödhet össze rendeltetésekbe funkciók egymáshoz kapcsolódásában, építészeti mondanivaló a térben sürüsödhet össze.

- Tér-müvészet is?

- Igen most már elhiszem az építészet tér-művészet.

- Egyáltalán nem akarom degradálni a gyori tanácsi szerzödo vállalatnak ezt a terv-pályázatát és Önnek ezt a sikerét, hogy a kapuvári iskolát és ezt a lakóházat, lakótömböt megtervezze. Önnek ennél sokkal nagyobbszabásu munkái is voltak már és vannak is. Miért találja ezt ennyire fontosnak, ennyire szívügyének, ennyire a szerelmének, pontosan ezt a kapuvári tervezést? Gondolok Sopronra, gondolok Pápára, megannyi olyan nagyszabásu munka ami egy,- már ne haragudjon,- egy valóban öreg rókának is becsületére vált volna.

- Nézze, itt ez az izgalmas ebben a témában, hogy amikor az ember elkezd tervezni megkapja az első kis lakóépületet, talán még azt a hibát is megcsinálja, amit én is, hogy meg sem nézi hogy hová tervez, nekiesik és addig gyúrja, amíg mindent tud az az épület amit az előírások megkívánnak tőle.

- Tehát csak annyit amit az előírások megkívánnak tole?

- Igen. És ez az, amire azt mondtuk, hogy nem elég. Aztán tágul a látókör és ha szerencsésen alakulnak a körülményei, akkor belekóstolhat a nagyobb munkába is. Velem is ez történt amikor idejöttem a Győr-Sopron Megyei Tanács Tervező Vállalathoz, hogy városrendezési feladatokat is kaptam. En minden építéssel rendezhetnék várost és megtanul az ember egységbe együttesbe gondolkozni. Csodálatos az, amikor egy nagy gondolatot utána maga az építész váltja váltható aprópénzre. Hát ezzel a kapuvári munkával úgy vagyok, hogy ez most már nem túl kicsi és nem túl nagy. Városrendezés is, meg épület is. Tehát szinte úgy is mondhatnám, hogy az iskolaépületet terveztem tovább és annak a hullámai gyürüztek tovább aztán a lakóházakba.

- Bocsásson meg, hogy közbeszólok innen is ~~én-nem-is~~ az elnevezés, hogy "kifliházak" egy kicsit félkör alakban helyezkednek el ezek az épületek, úgy körülölelik ezt az iskolát. Tehát valóban mint hogyha a hulláma terjedt volna tovább.

- Igen, ennek az eénevezésnek amit most hallottam különben igen örültem, és talán egy kis történetet: a múltkor utaztam Sopronba és az autóbuszon egy 60 éves néni ült mellém, s amikor Kapuvár elé értünk meglökte az oldalamat és azt mondta: most aztán hagyja abba a munkát fiatalember, mert most jön a kapuvári ház. Mondom: Néni csak nem tetszik a ház? En csak az érdekes épületeket szeretem, nézze meg ezt. És ha

ebben meglátta az érdekest, akkor talán nem lesz olyan rossz ez a lakóépület.

- Tulajdonképpen most vissza kellene kanyarodnom, és egy kifejezés adta az apropót az elejére; a fiatalember szó. Itt előttünk van egy újság 1966-ból Győrött az Ipar utcai lakóházak átadásáról van szó és egy mondat a cikkből: " Egy fiatalember áll a ház előtt Winkler Gábor építészvezető. Két éve végezte el az egyetemet, azóta /müszaki hiba/ az Ipar utcai házak építészvezetoje."Ez volt az első munlája?

- Igen, ez volt az első munkám és ezért utólag így visszagondolva nagyon hálás vagyok.

- Miért?

- Azért, hogy itt kezdtem el a szakmát.

- Építésvezetéssel?

- Igen, tudja a mi életünk valahogy szerencsésen alakult. Minket még behívtak egy bizottság elé ahol nem arra voltak kíváncsiak, hogy melyik tervező vállalathoz szeretnénk menni, hanem melyik építésvezetőségre, természetesen vidékre. En Győrt választottam, a Győri Építöipari Vállalatot és két évig építésvezetőként, tehát a mélyvízben dolgozhattam. Nehéz idők voltak ezek és nagyon tanulságosak. Megismerkedtem a szakmának ezzel az oldalával és ez átalakítja az ember gondolkozámódját. Ez volt a legfontosabb tanulsága és még valami; egy olyan barátság alakult ki körülöttem és az épületeimet kivitelező emberek között ami azóta sem szünt meg. Hiszen ha elgondoljuk a mi munkánkat ők fejezik be, tehát ha úgy vesszük, ők az én közvetlen munkatársaim. Ha valaki aki azt az épületet kivitelezi nem érti és nem szereti, abból sosem lesz jó épület akármilyet is rajzolt az ember.

- 1966-os cikket említettem az előbb, ahol az Ön neve Winkler Gáborként szerepelt és nem Dr Winkler Gáborként. Néhány esztendő 1966 után eltelt, Ön megszerezte a doktorátust. Ha jól tudom, akkor Sopron XIX. századi építészetéből, építészettörténetéből. Hát azt hiszem ez megint egy elég izgalmas dolog, hogy valaki építészeti kutatással foglalkozzék, tervezéssel foglalkozik, egy kicsit kivitelezéssel is, városrendezéssel is, hogy lehetett mindezt összeegyeztetni, vagy hogyan kell összeegyeztetni, jólehet szervesen kapcsolódik mindegyik témakör egymásba mert egyik nélkül a másik nem létezhet. De mindez egy embernek?

- Nekem ez így egy kicsit munkamódszerem. T.i. az egyik segíti a másikat. Pápa, Győr belvárosának rekonstrukciójához akkor fogtam hozzá amikor már egy sor épületet megterveztem

amikor már foglalkoztam város-rekonstrukcióval és amikor az épület-kutatás, az épület-történet kutatásban már bizonyos jártasságra tettem szert. Pápa belvárosára készültek korábban tervek, ezek azonban mind az ún. csúnya szóval totális rekonstrukciót, vagy pedig dózeros rekonstrukciók jegyében születtek. Akkor abban az időben úgy láttuk, hogy nem tudunk mit kezdeni régi épületeinkkel. Pápát is úgy tekintettem mint egy meglévő és nott kerek egész, majdnem egyformán fontos az amit 4- 5 évszázada építettek és az, amit a múlt század közepén meg ebben a században, mondjuk az első tíz vagy húsz évben.

- Hangverseny szünetében beszélgetünk és most is az építészetről esik szó.

- Pedig ami van izgalmas az életben, legalább is számomra, akkor az a zene. Most jogni fog még egy olyan botfülü tanulóval nem találkoztak énektanárok mint amilyen én voltam. A múlt század építészetével foglalkozom és nagyon szeretem pontosan azt a zenét, amely átvezetett a XIX. századba, a XX. századba. Rendkívül bonyolult és izgalmas kor ez. Pontosan úgy félreértették és alulértékelték ezt, ahogy a z építészetet is alulértékelték. Mahler, Wolf, Schönberg és a többiek, nekem ez a zenei kor legalább olyan izgalmas mint a historizmus utolsó periódusának építészete.

- Önről azt tartják, hogy rendkívül udvarias, csendes ember, de borzasztóan szívós. Mennyira tartja igaznak, vagy jellemzőnek,- el is mosolyodott,-?

- Ez azt jelenti, hogy én tudom, de az nem baj, ha nem mindenki tudja. Ahhoz, hogy az ember belekezdjen valamibe, nem kell annyi energia mint ahhoz, hogy be is fejezzen valamit és nemcsak energia kell, hanem szívósság kell, úgy mondanám, hogy a mi alkatunkhoz szívósság kell. Vannak elképzeléseink amiben hiszünk és ezeket az elképzeléseket meg kell értetnünk.

- Mi volt a legnagyobb kudarca, vagy csalódása?

- Hát én tudom, hogy melyik volt a legnagyobb kudarcom és ez éppen Győrrel kapcsolatos és a belvárosi rekonstrukcióval kapcsolatos, hol sikerült házi-tervpályázaton a belváros legérdekesebb, legizgalmasabb tömbjének feltárására tettem javaslatot, úgy hogy a meglévő sétáló utcát bővítettem volna ki egy hosszabb öréssel, amelyet üzletek szegélyeztek volna. Ezt a feladatot így ebben a formában nem sikerült végrehajtani és valóban, ahogy mondja azóta is sokszor megfordult a fejemben, hogy vajon valoban nem én követtem-e el a hibát azzal, hogy nem voltam elég szívós. A másik oldalról fennállhat, hogy valóban nincs szüksége Győrnek ilyen belső sétáló utcára, de ezt nem hiszem. Most itt van megint a megbízás és most új lehetőségek között, új

igényekkel kellett nekilátni most már talán negyedszer vagy ötödször ennek a feladatnak, s megint tovább harcol érte az ember. Általában nehéz szakmánk van, hiszen a társadalom pénzének nagy részét mi költjük el. Mi költjük el a társadalom megbízására. A társadalom sajnos közel sem ilyen megbízhatónak tartja az építészeket, sokszor megkérdőjelezik a mi feladatainkra adott megoldásainkat, ez természetes is. Végsősoron azonban mi a társadalmi igényeket akarjuk kielégíteni. Ha mi valami olyat hozunk az nem is csak mindég azért van,mert valami más akarunk csinálni, hanem a társadalom nem készül föl ezekre a feladatokra. Nehéz és állandó harc ez, és az emberekben csak az marad, hogy az építész mást akar és ez az építész az én pénzemen akar valami mást. Itt megint vissza kell térnünk arra az alapvető kérdésünkre,hogy mesterség vagy művészet. Ha valaki fölépít egy házat téglákból, akkor építő, de nem építész, nem építőművész. Na, tehát van egy mesterségbeli része és van egy ami több ennél mint mesterség. Nekünk kötelességünk a mesterséget úgy tudni ahogy csak mesterember azt tudhatja. És itt én most nemcsak az építészeket értem, hanem az összes tervezőket, de nemcsak az összes tervezőket, hanem ezt az egész ipart, az építőipart; nem folyhat be a viz, nem csöpöghet a csap. Minekünk korszerű technológiával, jó szerkezetekkel, becsületesen megoldott részletekkel kell építenünk, úgy hogy az az épület még azon kívül valamit tudjon és ez az a valami ami előre mutat. Festő is, építő is mindig figyelembeveszi azt, hogy amit épít nem egyedül magának építi. Nekünk közösen kell megoldaNI feladatainkat. Ha máshogy nem megy az építész tegye le a puha ceruzát is, tegye elé a töltotollat és írja le mit gondol, mi dég is ezt tették az építészek. Szakma, szakma az írás építészet az írás? Ha kell szakma.

- A hivatása, a mestersége a szakmája.

- Megint csak hadd térjek vissza az első elemista nap első percére, és attól kezdve mindég, mintegy intenzív életre tanítottak még a 48- 49-es évek a legfrisebb szellemi mozgás évei voltak. Minket az első perctől kezdve arra tanítottak hogy nagyon intenzíven kell élni. Ez a lendület visz és azt hiszem nemcsak engem, hanem a mi egész generációnkat viszi. Minden percet ki kell használni. Hát ezen néha nevetnek is. Az egyik tervet egy használt vasúti jegyen terveztem meg, legalább is az alapötlet ott született meg Dgyáltalán minden tervet hozzá tudok kötni valamihez és az a legritkább esetben az irószertal. Ez az építészet olyan, hogy ezt folyton kell csinálni, folyton és intenzíven, ez a szép benne és pontosan mert ilyen azért nem fáraszt.

- Dr Winkler Gábor építésszel a győri Stúdióban Szántó Zsóka beszélgetett.

.-.-.-.-

Winkler Gábor, építész

L: Dobó János

– Kiosztottán az idei Ybl-díjakat 8.

Nép szabadság, Bp 1981. ápr. 3

Winkler Gábor, Ybl-díjas építész — 1. folytatás
Ybl-díjas építészek, 1986.

Winkler Gábor

1941. május 16-án, Szombathelyen születtem. Édesapám, Winkler Oszkár építészmérnök egy személyben kollégám, mesterem és példaképem volt. A szakma mellett ő tanított az írásra is. Édesanyám okleveles gyógyszerész. Ő vezetett rá arra, hogyan kell gyorsan és eredményesen tanulni, tőle örököltem kitartásomat és konok szorgalmamat.

Magyar Építőművészet, 1984. 4-5 szám, 76-77-old.

pali tagozatára, amelyet 1966—71 között el is végeztem.

Jeles diplomámat 1971 júniusában kaptam meg, a diplomadíjban is részesített diplomatervem megvédése után. 1971-től megszakítás nélkül a Középülettervező Vállalatnál dolgozom. Az első éveket Hofer Miklós műtermében kezdtem gyakorlatszerzési céllal, konstruktőri minőségben.

1973-tól már önálló tervezési feladatokat kaptam, de ezek egyike sem került kivitelezésre. 1974-től 1976 végéig vállalatunk algériai munkáiban vettem részt. Itt sok épületből álló nagy együtteseket terveztünk. Feladatom az együttesek egy-egy épületének megtervezése volt. Első megépült önálló tervezési munkám ekkor készült: az algiri Mozgásszervi Rehabilitációs Központ 300 ágyas kórháza, amelyre 1986-ban a KÖZTI „Afrika díj"-át kaptam. Ezt hamarosan követte az ugyancsak megvalósult Katonai Testnevelési Főiskola Algirban, amelyre a KÖZTI „Az év legjobb épülete" kitüntetésében részesültem. (Az együttes tervezésének vezetését Halmágyi Ildikó végezte.) Ez időszak harmadik részvételemmel készült együttese az Oráni Műszaki Főiskola volt, amelynek tervezését Zdravics János irányította.

1976-ban szakmai nyelvi anyaggal bővített vizsgát tettem le francia nyelvből felső fokon az ELTE Idegennyelvű Továbbképző Intézeténél. 1978-tól ismét hazai tervezési munkákat végeztem, és végzek ma is. Ezek közül külön megemlítem a Csepeli Strand- és Gyógyfürdő programtervét, a Budapesti Evezőpályák tervezését, a megvalósult bajai 2,4 tonna/műszakos Kórházi Mosodát, az ugyancsak bajai Ady Endre Városi Könyvtárat a klasszicista műemlék zsinagógában (e munkáért elkés[illegible]

Winkler Gábor, Ybl-díjas építész
Nívódíjas építészek, 1986.

2./ Folytatás.

Magyar Építőművészet,
1984. 4–5 szám, 44. old.

Winkler Gábor, építész.

„Körlevelszőlaps".

„Volt egy érdekes feladatom: – mondja Winkler Gábor – egy 1849-ben épült kifaragómühelyt állítottam helyre. Az épület udvari, üzemi szárnya „előregyártott, vázas" szerkezettel épült, közötte finom üregfallal. Úme: Sopron, Kossuth Lajos u. 8. (Hild György) – A vázas homlokzatot majdnem teljesen szét kellett szedni, a törött szerkezeteket összeragasztani. Nagyban az előzetes kutatásoknak köszönhető, hogy a házat nem bontották le.

/aulitve/.

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 16-old.

SZÜV Kereskedelmi Központ, Győr,

Kisfaludy u. Winkler Gá

dr Winkler Gábor, építén

L: Dobó János

-: Átadtuk az idei. Ybl-díjakat 1

Esti Hírlap. Bp 1981. ápr. 2.

1991 július 2.

WINKLER Gábor ajtón

A belső Várkastély

...ek a mai magyar társadalomban

nem sok az előkelő, de Isten azt választotta ki, ami a világ szerint oktalan, hogy megszégyenítse a bölcseket, s azt választotta ki, ami a világ szemében gyönge, hogy megszégyenítse az erőseket, s ami a világ előtt közönséges és megvetett, azt választotta ki az Isten, a semminek látszókat, hogy azokat, akik valaminek látszanak, megsemmisítse. (Szent Pál apostol első levele a korintusiakhoz. 1. 26-29.) *Esterházy* frappáns fricskája után ma már közhely arra utalni, hogy *szentpáli időket élünk*. Mert tényleg ilyen időket élünk, de távolról sem csak a pálfordulások okán. Mintha feltámadt volna a szentpáli hév is, mely mindazok ellen fordul, akik csak a törvényben hisznek vagy abban sem, de semmiképpen sem akarnak keresztények lenni, *mert nem hiszik, hogy eljött a Megváltó*. Végtére is, a kereszténység a lélek forradalmaként nem lehet erőszakos térítés műve. Kinek-kinek magának kell tudnia vagy éreznie, hogy az evangélium üzenete számára *örömhír-e, hír-e egyáltalán vagy csupán mese*. Így azután nincs helye semmiféle *keresztény gőgnek*, még ilyennek se, amilyen Szent Pál szavaiból árad, mely azt implikálja, hogy a keresztény mássága szembenáll a világéval, a zsidóéval, a pogányéval. Szerintem *párhuzamban* áll, legalábbis ha a nem keresztény szemszögéből nézem. De ebből a szemszögből nézve a keresztény mássága még *veszedelmes is lehet*.

Miért? Nem feledhetjük el, hogy az a kis, szakadár zsidó szekta, mely meglelte a Megváltót, és az ő tanítását követve világhódító utjára indította az új vallást, a kereszténységet, az idők során *hatalmas szervezetté nőtte ki magát*. E szervezet a tanítás ellenében nagyonis *világias* dimenziókat öltött magára, hatalmas, testiséget sűrített magába, forrásával válva mindazon bűnöknek, melyeket egyébként joggal ostoroz a tanítás. Innen jött a Nagy Inkvizítor, akitől ma is félek.

Bár tudom, hogy szociológiai értelemben minden funkcióhoz tartozik egy szervezet, mely nélkül a funkció ellátása akadozik, ha éppen meg nem hiúsul, azt nem hiszem, hogy az Egyház, bármelyik változatára is gondolok, a legtökéletesebb szervezet. A belső várkastély, hogy kedvenc szentemet, *Avilai Szent Terézt idézzem, nem kell hogy külső, látható, kézzelfogható és magaslati helyéről uralkodó várkastélyokból igazgattassék*. Aggaszt a külső várkastélyok birtoklása iránt frissen megjelent érdeklődés. Nem hiszem, hogy a mai magyar társadalom megújulása, európai felzárkózása, a félelemmentes élet technikáinak megteremtése, a frusztrációmentes egyéni lét esélye azon múlhat, hogy az Egyház megint barokk palotákba költözik, rendőrzászlókat avat, ágyúkat áld meg, traktort szentel, hatalmasok termeiben vacsorázik a hatalmasokkal, egyszóval *triumfál*.

– Gondoljon ki-ki a maga meghívására, gondoljon ki-ki a maga oktalanságára, gyengeségére és megvetettségére, mert akkor és addig lehet bizonyos a maga választottságában, amíg semminek látszik. Isten megsemmisíti a valaminek látszókat, mint ahogy az már annyiszor és annyi bölccsel, hatalmassal, előkelővel megtörtént. Kár lenne újra rálépni az útra, hogy látsszunk. *Befelé vezet az út, s nem kifelé*. Szent Pál szavai így is értelmezhetők, ezért választottam azokat mottóul.

Csepeli György

Páneurópai kongresszus Drezdában

Egy új vasfüggöny ellen

nagy lépésekkel haladt előre az integráció útján – a Montánunió, az Európa Tanács, az Európa Közösség ennek az útnak az állomásai. Ám elkeseredve láthatta a kettészelt égboltot, a kizárólag Nyugat-Európára korlátozódó „Európát" az, akinek a teljes kontinens eszménye lebegett a szeme előtt, híven Coudenhove mozgalmának jelszavához: Paneurópa – egész Európa.

Coudenhove halálakor, 1973-ban még az addig elért vívmányok is *veszélybe kerülni látszottak:* az európai közösséget viták zilálták, kontinensünk keleti felén vígan diadalmaskodott a „Brezsnyev-doktrina", s a nyugati világ *az enyhülés álmával* kecsegtette magát. A páneurópai mozgalom új elnöke, az alapító tanítványa és harcostársa, *Habsburg* Ottó ekkor határozta el, hogy kibővíti a mozgalmat: *az elitizmusból megőrzi a magas színvonal követelményét, de kiszélesíti a bázist*. Sorra alakultak a regionális szervezetek, egyelőre Nyugat-Európában, s az Európa Parlament 1979-i első közvetlen választásán a mozgalom számos tagja lett képviselő, a [illegible]

keletnémet evangélikus lelkipásztorról elnevezett Brüsewitz-centrumot, amely a keresztény hitvallásuk miatt üldöztetést szenvedő keletnémeteket gyámolította, olykor nem csekély veszedelmet vállalva. A mozgalom nagy órája 1989 forrongó esztendejében jött el: augusztus 19-én rendezte meg az Unió a híres soproni páneurópai pikniket, amely az első rést hasította a vasfüggönyön. Több mint hatszáz keletnémet menekült jutott el e piknik nyomán a magyar-osztrák határ szabadságot jelentő túloldalára. A hazatérést megtagadó kelet-németeket addig csak hallgatólagosan tűrő, „szövetségesi elkötelezettsége" és a nemzetközi emberjogi szerződések kötelmei között őrlődő akkori magyar vezetés számára *tesztet* jelentett az esemény: felbátorította határai megnyitására, ami végő soron nagy lépést jelentett a német egységhez, következésképp az európai egységhez vezető úton.

A kongresszuson immáron 22 nemzet másfélezer képviselője vehetett részt. Spanyolországtól Litvániáig, Szlovéniától Észtországig működnek már szervezetek, s hirdetik az

vendezik, mert puskalövés nélkül nyerte meg – a szerencsére ki sem tört – a harmadik világháborút, s érett gyümölcsként hullott ölébe Kelet-Európa. A Nyugat, azaz a politika – és félő, hogy egyben a gazdaság – irányítóinak java része *nincs elragadtatva ettől a „győzelemtől"*. Biztonságpolitikai szempontból némi kárörömét és megkönnyebbülést okoz, hogy eldőltek az ellentábor dominói, ám ebből az örömből vajmi kevés jut Kelet-Közép-Európa népeinek. Az egységes Európa, Páneurópa eszméjének hívei *aggodalommal* tekintenek arra a veszedelemre, hogy az eddigi szögesdrót helyére sokkal ijesztőbb, mert nem mesterséges vasfüggöny léphet: *a gazdagokat és szegényeket elválasztó láthatatlan, ám áthághatatlan fal*.

A minél gyorsabb európai integrációt sürgette Habsburg Ottó is a híres Semper-operában tartott nagygyűlésen. *Európa nem engedheti meg magának, hogy a kommunizmus alól újonnan felszabadult népek valamiféle vakvágányra kerüljenek*, hangoztatta, várólistára, amelyen állva csak a *szakadék* növekedik közöttük és az Eu-

Unokáink sem fogják látni

A Váci utcától a bóvli-sztrítig

Június 20-án, Podmaniczky Frigyes születésnapján vehették át a róla elnevezett díjat azok, akik az épített környezet megóvásáért sokat tettek hivatali beosztásuktól függetlenül vagy azt alaposan túlteljesítve.

A Roosevelt téri egyköri bankpalota, a mai *Belügyminisztérium* minden fontos részletet helyreállító tatarozásának irányításáért dr. *Heffentrager József, Macskásssy Attila, Gulyás Katalin és Szabó Zoltán, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara* szintén mintaszerű felújításáért *Lórinczy Sándor*, a *Győr-Ménfőcsanaki* kápolna felújításának tervezéséért, a sok sok városvédő közösségi munkáért *dr. Winkler Gábor*, akárcsak *Levrencsis Gyula* Nagykanizsáról, *Széphegyi István* Hódmezővásárhelyről, *Magyarits András* Székesfehérvárról, akik több hatásos akció szervezésével és gondos kivitelezésével irányították a városvédő munkát saját környezetükben, beleértve a nyári vásorvédő építőtáborok megszervezését is. Megjegyzem, a *városvédő nyári ifjúsági építőtáborokat* a Szövetség pénzéből támogatni tudjuk. Mindig jelentkezhet, aki ilyesmit csinálna. Egyébként a különféle pályázatról és az Egyesületek Országos Szövetségéről minden tudnivaló megjelent az *„Értékmentő"* című lap külön kiadásában. Mint talán már tudják, a Értékmentő a *Város – és Faluvédők Szövetségének lapja, megjelenik elvileg kéthavonta. Megjelent a második száma és egy különszám is, amely az összes egyesület adatát tartalmazza, valamint különböző pályázatainkat, amelyek révén pénzt lehet kapni a város-, illetve faluvédő munkához.*

Önkorlátozást a vállalkozóktól

Podmaniczky díjat kapott *Szentpétery Tibor*, aki a Budapesti Egyesület fotós akcióinak szervezője és kitűnő munkása és a *Nemzeti Panteon Alapítványt* előkészítő munka két oszlopa, a temető szakértő *Zsigmond* János és *Csernus* Lukács Lajos. Erről jut eszembe, a Nemzeti Panteon Alapítványra eddig szándényilatkozatban mindösze 800.000.– Ft folyt be. Kicsit röstellem kimondani, hogy milyen kevés. Jó lenne, ha minél többen jelentkeznének a nemzet nagyjainak sírjait ápolni, helyreállítani vágyó Alapítvány összegének emelésére.

Többször esett e műsorban szó a *pénzről*, mint olyanról, *amely nagyhatalmú úr a városrendezés és az esztétika felett* is. Megépült a *Victoria* szálloda Budán – építési engedélyek nélkül, rengeteg szabálytalansággal. Mindig elmarasztalták érte az építtető *Pálmai* családot, számtalan bűntetést kaptak, az épület meg vígan üzemel. Nem hajtották végre a visszabontási kötelezettséget sem. Most megszületett a legfelsőbb döntés, a *Környezetvédelmi Minisztérium* immár fellebbezhetetlen döntése, amely az összes korábbi *elmarasztaló határozatot jóváhagyja*, tehát a legfelső emelet visszabontását előíró határozatot is. Na most aztán kíváncsi vagyok, mi lesz? Ha egyszer visszabontatnak, talán elrettent másokat is hasonló építkezésektől. Lehet, hogy a Pálmai család Victoriája lesz a próbakő?

Vannak építésügyi törvényeink. Biztos korszerűsítésre szorulnak, de van köztük, amelyeket ha betartanának, betartatnának, jól működnének. Ilyen például az, amely előírja, hogy *hány gépkocsitároló helyet, vagyis parkolót kell építeni egy házhoz*, egy irodaházhoz. Meg van ez pontosan szabva. Természetesen mindig valamilyen módon kijátsszák ezt is.

A *Vigadó* mögötti üvegpalotához, amelyben különböző intézetek, irodák vannak, épült parkoló. Nem a föld alatt, hanem az épület földszintjén. Önök is olvashattak hírt arról, hogy a Vigadó mögött *parkolóból kaszinót akarnak csinálni*. Mutatta a tévé, megírják az újságok. 44 autó fér el ebben a parkolóban. Az Országos Építésügyi Szabályzat azt írja elő, hogy egy ilyen házhoz 5 alkalmazottanként kell egy parkolóhelyet biztosítani az épületen belül. Itt kb. 3500-an dolgoznak. Tehát kétségtelen: a 700 helyett 44-gyel ez az épület nem teljesíti az előírást. Ha ezt a kevés parkolóját is eladják más célra, például kaszinónak, akkor még töredékeiben sem fogja teljesíteni az OÉSZ által előírottakat. Szabad-e hagyni azt, hogy egy házban megépült parkolót – bármily kicsi is az – átadjanak, átépítsenek más célra? Ez precedenst teremtene. Ettől kezdve mindenki meg fogja építeni az előírt parkolót a házak alá, hogy aztán eladja. És utólag már nehezen lesz fülön fogható a vétkes, aki nem teljesítette ezt a – nemcsak fontos, de igen kívánatos – építési szabályt, miszerint a zsúfolt belterületeken a *középületen belül kell parkolóhelyeket építeni* azokhoz az épületekhez, amelyekben sokan dolgoznak majd, vagy sok vendégre számítanak.

Bontják a vasudvart

És még egy, a szűk Belváros túlzsúfoltságát növelő tervről esett szó: az einstandolt, bezárt *Egyetemi Színpaddal* szemben, a Pesti Barnabás utca 4. alatt van a *Vasudvar, Schopperék* egykori híres-nevezetes vaskereskedése. Az államosítás óta állapota folyamatosan romlott. Ilyen drága helyen, bent a Belváros kellős közepén hagytak egy értékes, óriási kereskedelmi egységet kihasználatlanul. Feltárult a nagy üzlet lehetősége: a főhomlokzatot meghagyva ráépíteni és mögötte 11 szintes, illetve föld alatt további 3 szintes irodaházat, szállodát, bevásárló központot létesíteni. Meg is szerezték az elvi építési engedélyt, s a Vasudvart már bontják is.

Meg kéne próbálni – és ezt a műsorban már többször elmondtam – a befektetőket, a vállalkozókat rávenni – ha másképp nem megy – hatósági úton valamifajta szerénységre. Építsenek, de *annyit csak, amennyit egy terület terhelhetősége elbír* és arra kapják csak meg az engedélyt. Ne többre. És ne építsenek mindent egy szűk területre összezsúfolva. *Nem csak a Váci utcából áll a főváros.* Ideje lenne már fölfedezni, és divatba hozni más negyedeit is. Ez nem megy másképpen, mintha van egy városnak saját fejlesztésére koncepciója. Ha nincs, nem lehet irányítani a befektetni szándékozó vállalatokat.

Most hallottam, hogy a McDonaldstól néhány méterre, az Anna presszóból is hamburger éttermet akarnak csinálni! Az egykor elegáns Váci utcából is lesz előbb-utóbb *bóvli-sztrít*, ahogy például *Szentendrén* máris elnevezték az ott lakók a gyáros főutcáját, ahol már szinte csak vásári tömegholmit árusítanak az üzletek.

Döntsön a jegyző?

A városvédő és faluvédő szervezetek Nyíregyházán tartották 10. országos találkozójukat. Már a tizediket! A plenáris ülésen és szekcióüléseken nagyon fontos, mindennapjainkat érintő problémákról tárgyaltunk. Mint például *az építésigazgatás témaköre, hogy minden jog az önkormányzati jegyzők kezére* szállt, *nincsen többé építészeti zsűri, mindenki azt csinál, amit akar.* A városvédők országos tanácskozása felszólítja-kéri a jegyzőket, mielőtt döntéseiket meghozzák, kiadnának építési-, bontási engedélyeket, keressenek, kérjenek szakmai segítséget, kérjenek építészektől műemlékesektől szakmai tanácsot. Szó esett arról, mit lehet a tökretett városközpontok rehabilitációja érdekében csinálni, hogyan lehet ösztönözni az átalakított parasztházak, tipikus magyar polgárházak korszerűsítő és mégis helyreállító tatarozására.

Érdekesség: a Zala megyei *Egervár* község önkormányzati képviselőtestülete rendeletet bocsátott ki az építészeti és természeti értékek helyi védelméről. Jövőre, mint elhatározták, a költségvetésben is teremtenek keretet arra, hogy anyagilag is ösztönözhessék a lakosságot a megóvásra és helyreállításra. Nyíregyházán *Veress* István főépítésztől megtudtuk, hogy az önkormányzat 300.000. – Ft-tal segíti a régi házak helyreállítóit, s ebből *150.000. – et vissza sem kell fizetni.* Ezen kívül 200 ház tervdokumentációját is elkészítik és ingyen az építtetők rendelkezésére bocsátják.

Ráday Mihály

a gránát mint mosószappan és viaszgyertya, a vaskereszt mint spórkassza stb. De valamennyi közt a legmulatságosabb egy piros francia nadrág, mely dohányzacskóul szolgál s a felirata: „Csak a fejét, hogy meg ne sántuljon". A kiállításnak — talán mondani sem kell — igen nagy a népszerűsége.

HOGYAN KELL AZ ELLENSÉG SUJTOTTA LAKOSSÁGOT SEGÉLYEZNI? Erre a kérdésre a legpraktikusabb feleletet a müncheniek adják. A bajor fővárosban is megindult ugyanis egy akció, amelynek a kelet-poroszországi betörések alkalmával sujtott vidékek felsegítése a célja. Kormány, város és társadalom ugyanazzal az áldozatkészséggel munkált a nemes ügyön itt is, mint egyebütt a német városokban. De egy szerencsés ötlettel azt is elhatározták, hogy a begyült pénzt nem pénzértékben juttatják rendeltetési helyére, hanem inkább bútorokat, háziszert, lakásberendezési tárgyakat juttatnak nekik. A segítőbizottság vezetője Borscht főpolgármester pompásan okolta meg ezt az elhatározást. Elmondta, hogy ezzel kettős jótéteményt gyakorolnak, mert azokat az iparágakat is munkaalkalomhoz juttatják, amelyek Münchenben éppen a háború következtében igen sokat szenvednek a munkanélküliség miatt. De amellett még arról is tanuságot tehetnek, hogy aránylag mily kevésből lehet jó és ízléses munkáslakásokat berendezni és még elsőrangú tervezők berendezései sem kerülnek sokba, ha sokszoros előállításuk lehetséges. Az eszme mindenkinek nagyon tetszett és az érintett vidékek hatóságai is nagy örömmel fogadták az ajánlatot. Münchenben erre a célra már meg is alakult a végrehajtóbizottság, amelynek kitünő példája talán a mi kormányunk figyelmét sem fogja elkerülni, amelyet most oly sokfelől ostromolnak egyrészt a segítséget, másrészt a munkát várók.

HÁBORÚS ÉKSZEREK. Asszonyok mindig szeretik egy kicsit megszépíteni magukat s ezt a szerelmüket még a háborús idők nagy izgalma sem szüntette meg. S bár a háborúnak — kivált a háborús pénzügyeknek — igen kevés köze van az ékszerekhez, ezen a téren is vannak újdonságok, itt is változik a szükséglet, bár igen diszkrét formák között. Ízléssel és tapintattal az iparművészetnek ebben az ágában még a háború idején is lehet kelendővé tenni bizonyos tárgyakat. Ilyenek mindenekelőtt a fekete ónixból való ékszerek, melyek bár áraik messze alatta maradnak a békés idők ékszereinek, de minőség és hatás dolgában vetélkednek ezekkel. Násfák, függők és medaillonok készülnek a mélyfekete ónixból, melyek ovális vagy köralakú rajzukkal, simára csiszolt felületükkel nyugodt, előkelő hatásúak. A nagyobbigényű ízlés persze ezzel nem éri be, hanem azokat a karkötőket, övcsatokat és tűket keresi, melyek feketére zománcozott ezüstből készülnek és amelyek szinte dísztelen egyszerűséggel, tehát a rajznak annál nagyobb szabatosságával készülnek. Díszük leginkább a brocheoknak van: egy finom szegély tiszta vagy oxidált ezüstből, néhány apró virág fekete alapon pasztellszínekkel. E nagyon tartózkodó ékszerek mellett hordanak persze bátrabbformájú háborús smukkot is. Hadijelvényeket hajlított vagy kalapált ezüstből, melyek többnyire a dán függőékszerek formáit mutatják s vagy egy vaskereszt vagy egy más háborús vagy egészségügyi jelvény zománcmívű rajza van beléjük égetve. A német ékszerészek igen sok tulaezüst portékát küldenek szét Hindenburg arcképével s gyakran hazafias feliratokkal övezik körül. Egyszerű háborús ékszerek készülnek még fekete borostyánból, acélból, gyöngyházból s újabban nagyon terjednek a vastag borostyángyöngyből fűzött nyakláncok is. Általában azonban a háborús ékszereken meglátszik a divatszerűség, az átmeneti jelleg és az, hogy a viselőik inkább csak — lemondásból fordultak hozzájuk, mintsem hogy a háború után is soká tudják tartani magukat.

ZÁSZLÓSZALAGOK. A tavaszi szélben felvirágozva, felpántlikázva, harcrakelő csapat élén lobog a magyar zászló. A tavaszi szél gyöngyvirágok illatát hozza lefelé a zászló tetejéről a piros katonaarcokhoz és a szalagok színeitől ujjong a szemük. Szépek ezek a zászlók, szívdobogtatóan szépek és a színeik naiv összebomlásában van valami meghatóan parasztos bennük. Kis falusi kertek jószagú virágágyai, faragott és festett kapufélfák színpoemái jutnak az ember eszébe. De mégis érezni, hogy e szalagok túlegyszerűek, nagyon is dísztelenek. Pedig a zászlószalagnak is megvan a maga tradíciója s ehhez az is hozzátartozik, hogy egy arckép, egy jelmondat, egy embléma legyen rajta hímezve, varrva vagy legtöbbször nyomtatva. Német gyüjtőknek vannak nagy zászlószalag-gyüjteményeik diadalmas idők emlékeiből s ezeken csaknem mindig fellelhető valamely célzás az egykori nagy háborúra, a maszatok és puskagolyók nyomai közt egy borostyánkoszorús foglalatban a hadvezér arcképe meg egy pár kalligrafikus szó végigírva a szalag hosszában. Ügyes német kereskedők, zászlógyárosok most e régi pántlikákat sokszorosítják s ugyanazonmód csináltatnak mai háborúk hőseivel és jelmondataival is szalagokat.

Mint olvasójegy, mint applikálható szobadísz is szép az ilyen háborús emlék, melynek színei fakultával meglesz a történeti valőrje. Annál csodálatosabb, hogy nálunk még nem igen gondolt senki az ilyen zászlószalagok egyszerű, grafikai megoldására meg sokszorosítására. Pedig nekünk is vannak régi kincseink, háborúkat járt Szűz Máriás zászlóink s azokon mintának felhasználható szalagok. S talán a mi grafikusaink is tudnának annyi leleménnyel alkalmazkodni e nagy idők által megkívánt pátoszhoz, mint a németek. Üzletnek sem volna ez rossz egy nagyobb grafikusvállalat számára és ilyen szárnyak közt bizonyára még büszkébben lengenének ott fönn a tavasz ragyogásában a mi címeink, címereink és jelmondataink s még hangosabb volna katonáink lelkesedése, mikor szemük rájaszegződik a féltett zászlóra...

II. Hadiemléktáblapályázat. Weisz Albert pályaműve.

II. Konkurrenz für Kriegergedenktafeln. Entwurf des A. Weisz.

MŰVÉSZETI OKTATÁS

DIVATTANULMÁNYOK. A Németországból és Ausztriából felénk hangzó erőteljes önállósulási törekvések a női divat terén minálunk is meg fogják teremni gyümölcseiket. Máris észrevehetők olyan jelek, melyekből következtetve a budapesti divatművészetnek is sikerülni fog felszabadítania magát a francia formák egyedül üdvözítő voltának babonája alól. Az Iparművészeti Iskola, mely egyre jobban igyekszik növendékeinek tanulmányait az ország gazdasági szükségletei irányába terelni, már jóeleve figyelmessé lett erre a készülő változásra és textilosztályát lassan olyan tárgyak beiktatásával gazdagítja, melyekkel a kikerülő növendékek divatrajzolói elhelyezkedését is biztosítja. Ahhoz, hogy egy magyar erőkkel feltámadó divatművészet érvényesülhessen, két nagy akadályt kell leküzdeni: a hölgyvásárlók makacs ragaszkodását a párisi cégjegyhez és a magyar szalontulajdonosok elfogódottságát a hazai tervezőművészekkel szemben. Mind a kettőnek volt némi alapja s mind a kettőnek útban van az engedékenysége. Az előbbi akadályt talán a társadalom megújuló önérzete fogja elsöpörni, az utóbbinak eléje kerül munkásságával az okos dessinateur-nevelés. S akinek volt alkalma bepillantania a textilosztály ilyen irányú munkáiba — nagyon biztosan mérlegelheti máris e tanterv helyességét. A növendékek itt is történeti előzmények gyökérszálaiba kapcsolódnak. Kosztümtanulmányokat végeznek modellek és régi divatlapok nyomán, hogy a jelenségváltozások törvényeit megismerjék. Minden elmult kort a maga vonalvezetésével, kedvenc színeivel, szövetfajaival ismernek meg s eljutnak azokhoz a rezultánsokhoz, melyek a testformák, anyagok, erkölcsi felfogások szükségképpen való összeműködéséből a női toalettben előállottak. Úgy lehetne ezt a pontos tanulmányt tekinteni, mint a

változó divatok állandó elemeinek újra való desztillálását. Éppen a történeti artisztikum újraátélése teszi őket képessé a mai női divat oly fontos tényezőinek számbavételére, mint amilyen: a sajátságos faji jelleg tükröződése alakon, arányokon, a helyi élet igényei, a járás ritmusa, a számotvetés a mi általunk előállítható anyagokkal stb. A tehetségesebb növendékekkel persze itt nem lehet megállni, hanem az iskola már jóeleve arról is gondoskodott, hogy egyikük-másikuk nagy női szalonokban gyakorlatilag ismerhesse meg választandó hivatása technikáját és üzleti kívánalmait. E növendékek közül egyiknek, Winkler Margitnak divattanulmányai máris meglepő teljességet mutatják a formaérzésnek és az ízlésnek. Rajzolótolla akkora könnyűséggel siklik a papiroson, mint a legrutinosabb franciáké. Alig kétéves multja van ilyfajta tevékenységének, de máris észrevehető, hogy egy különös divatgrafikai készségre tett szert. Espritje van. S kivált kolorisztikus érzéke fejlett. Pasztózus könnyedséggel olvadnak össze színei, sohasem tagadva meg az anyagot, amelyek lehetővé teszik, hogy ne papirostervek legyenek elgondolásai, hanem finomízlésű megrendelők toalettjei. Mihalik Gyula tanárt, aki az iparművészeti iskolai textilosztálynak ilyen irányú felfrissítését végzi, egészben az a helyes szempont vezeti, hogy a textilművesség leendő tervezőművészei a legkisebbtől a legáltalánosabb feladatig mindenben szakismeretekre tegyenek szert és egy szép szövetornamens, egy csipke, egy géphímzés ne legyen nekik több, mint részlete egy általánosabb esztétikus egésznek, amely az embernek közvetetlen vagy közvetett ruházatához, toalettjéhez vagy lakásához tartozik. Egyelőre egy nagy eklekticizmus szellemében történik ez az irányítás. De eredményei hamarosan meg fogják mutatni, hogy a magába olvasztandó tiszta magyar elemek segítségével egy erőteljesen hangsúlyozott helyi formaművészetet is meg tud majd oldani. A tegnap tanulmányain és a mának kívánalmain át a holnap előrelendülését készítik itt elő csendes, de eredményes munkával.

PÁLYÁZATOK

A MÁSODIK HADIEMLÉKTERV-PÁLYÁZAT EREDMÉNYE. Az Orsz. M. Iparművészeti Társulat tudvalevőleg újabban ismét pályázatot hirdetett hadiemlékek terveire azzal a célzattal, hogy a tervek útmutatásul szolgáljanak a háború befejezése után az ország minden községében felállítandó azokra az emlékművekre nézve, amelyek hivatva lesznek az elesett hősök neveinek megörökítésére. A társulat végrehajtó- és bírálóbizottsága Alpár Ignác elnöklésével május hó 15-én tartott ülésén, amelyen a Hősök Emlékét Megörökítő Orsz. Bizottság elnöke Lukács György dr. v. b, t. t. is résztvett,

II. Hadiemléktáblaterv-pályázat. Weisz Albertnek I. díjjal jutalmazott pályaműve.

II. Konkurrenz für Kriegergedenktafeln. Entwurf des A. Weisz. I. Preis.

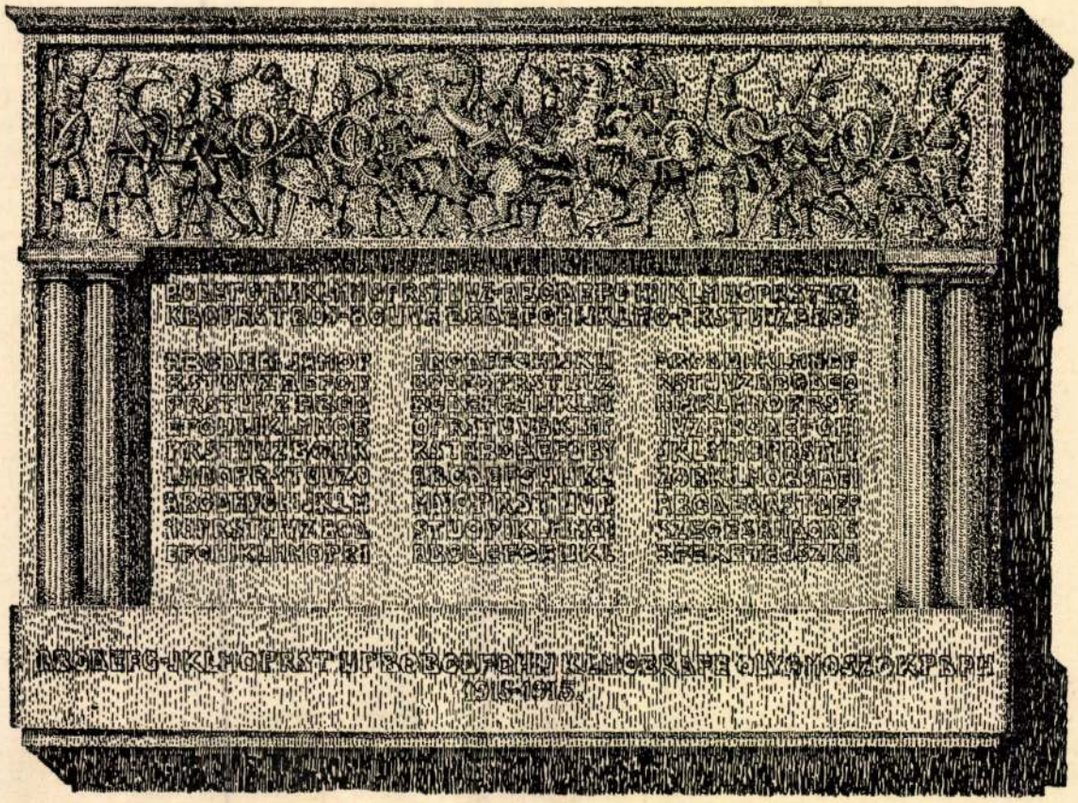

II. Hadiemléktáblaterv-pályázat. Fekete Oszkár és Szege Sándor pályaműve.

II. Konkurrenz für Kriegergedenktafeln. Entwurf des O. Fekete und A. Szege.

döntötte el a kegyeletes célú pályázatokat. A hadiemléktábla-tervek közül a bizottság a 600 koronás I. díjjal Weisz Albertnek, a 400 koronás II. díjjal pedig Tóth Gyulának tervét tüntette ki és megvásárolta 100—100 koronáért Steiner István és Kónya Zoltán, valamint Horváth Béla és H. Pintér Gyula pályaművét. — A szabadon álló emlékművek tervei közül a 600 koronás I. díjat Spiegel Imre, a 400 koronás II. díjat Horváth Béla és H. Pintér Gyula pályaművének ítélték oda, 100—100 koronáért megvásárolták Moiret Ödönnek, Fekete Oszkárnak és Szege Sándornak pályaműveit. A két pályázatra mindössze 170 pályaterv érkezett be, melyek május hó 27-ig megtekinthetők voltak az Orsz. M. Iparművészeti Múzeumban. A végrehajtóbizottság Györgyi Kálmán igazgató javaslatára újabb pályázatot hirdet grafikai sokszorosításra szánt művészi hadiemléklapok terveire, miután előrelátható sokan majd a kegyeletes megemlékezésnek ezt a módját választják s a Társulat idejekorán elejét akarja venni a kontármunkák elterjedésének. A pályázati felhívást e számunk Hivatalos Közlemények rovatában közöljük.

E helyen említjük meg, hogy a Hősök Emlékét Megörökítő Bizottság legutóbb tartott ülésén élénk elismeréssel emlékezett meg az O. M. Iparművészeti Társulat hazafias akciójáról és elhatározta, hogy a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesületet, a Magyar Építőművészek Szövetségét és a Magyar Képzőművészek Egyesületét felkéri, hogy buzdítsák szintén tagjaikat hadiemléktáblák és emlékművek tervezésére és válogassák ki a legsikerültebb műveket. A tervek beadásának határidejét a Bizottság f. évi október 1-jére tűzte ki. Az ekképpen egybegyüjtendő terveket és mintákat az O. M. Iparművészeti Társulat pályázatain beérkezett művekkel együtt a Bizottság ki akarja állítani. Ez a kiállítás, melyen remélhetőleg minden jelesb magyar művész részt fog venni, bizonyára számíthat a közönség nagy érdeklődésére és pártfogására.

❦ ❦ ❦

A művészetet senki más nem viheti előre, mint maga a művész. Műpártolók támogatják ugyan a művészt, ez rendben is van így, de ez a támogatás nem mindig válik a művészet javára is.

x.

Winkler Gábor

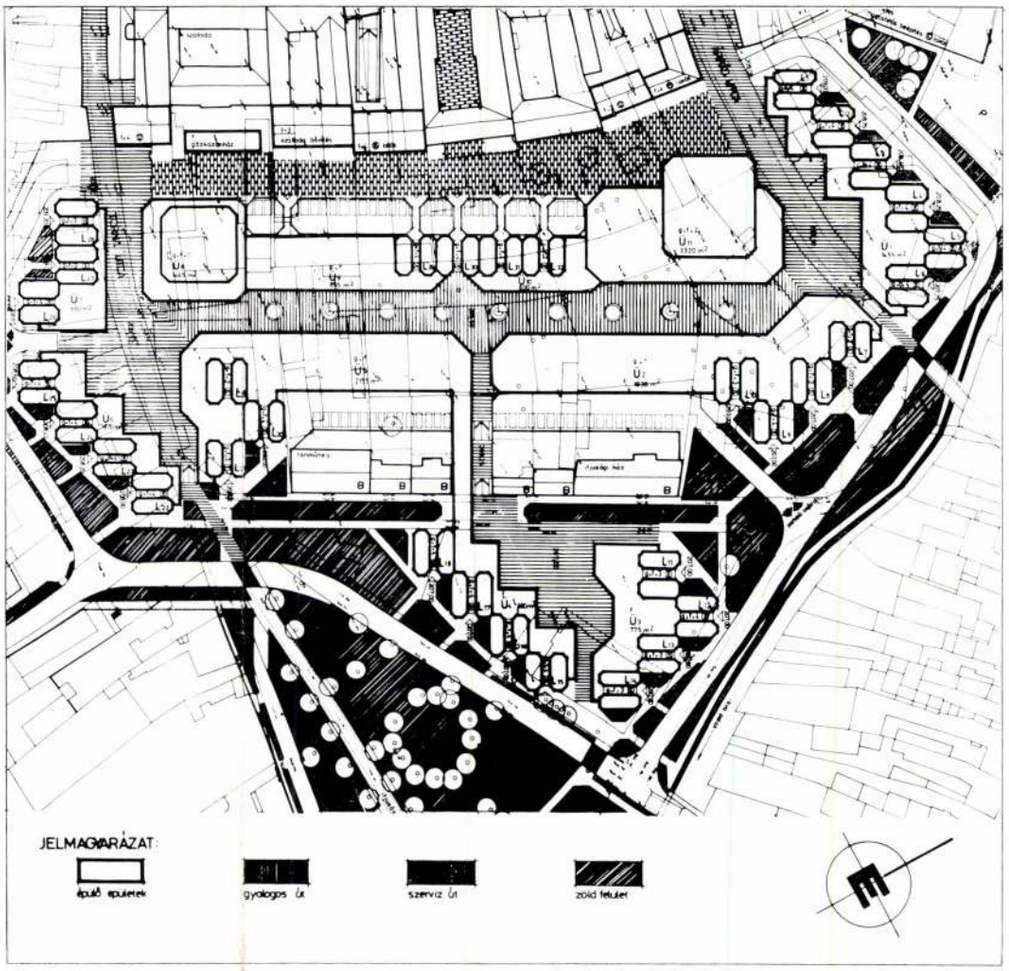

1. Tervezett új üzletközpont helyszínrajza: javaslat a Várkerület és Paprét közötti terület beépítésére
2. A Várkerület északról: gyalogosutca vásárlókkal és bámészkodókkal, a XIX. század végén
3. A soproni Várkerület északkeleti szakasza a XIX. század végén
4. A tervezett új beépítés képe a Várkerület keleti házsorával a Torna utca felől
5. Az üzletutca tervezett képe az Árpád útról
6. Keresztmetszet

1. Plan de situation. Du nouveau centre de commerce prévu: proposition à la construction du terrain situé entre le district du château et Paprét
2. Le district du château du côté nord: rue piétonne avec des acheteurs et badauds à la fin du XIX-siècle
3. Partie nord-est du district du château de Sopron à la fin du XIX- siècle
4. Vue de la nouvelle construction prévue avec la rangée de maisons orientale du côté de la rue Torna
5. Vue de la rue de commerce prévue depuis la route Árpád
6. Coupe transversale

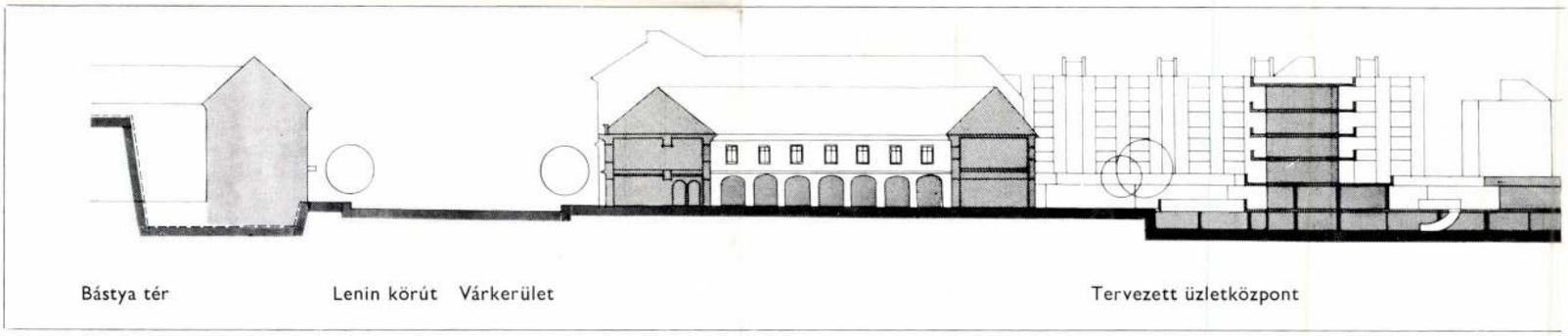

Sopron, Árpád út és környéke rekonstrukciója

Tervezők: Foltányi Miklós, Varga István, Winkler Gábor (Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

Mérnöki munkák: Lublóy László és Medvegy Mihály; gépészet: Csermák Zoltán, Márk Vilmos és Szabó József; fotók: Persa András

A soproni Várkerület az ovális alaprajzú várárok külső és belső oldalának beépítésével jött létre. A terület igazi éltetője évszázadok óta a kereskedelem. Építészeti képe fokozatosan alakult ki: az apró telkeket több helyen összevonták, az egyszerűbb földszintes barokk házakat egy-két emeletes, historizáló épületekre cserélték ki. A várkerületi üzletek rangja és színvonala fokozatosan emelkedett.

A hajdani széles, városias sétálóutca életét és képét a gépkocsiforgalom rohamos növekedése változtatta meg. A Várkerületen ma sűrű átmenő forgalom halad; ennek kedvéért egységes útfelületét is átépítették, a széles utcát támfalakkal és szegélyekkel gépkocsiutakra, parkolókra és szegényes növényzetű zöldsávokra bontották. A Várkerület ma kevésbé városias és nem is olyan szórakoztató, mint száz évvel ezelőtt volt. Az itt vásárlók élete sem zavartalan.

A város megoldást keres a közlekedés kérdéseire és emellett igen helyesen megtesz mindent azért, hogy a terület kereskedelmi jelentősége a jövőben bővüljön és a vásárlás kényelmesebbé váljon. Igyekszik például eleget tenni a kereskedelem újabb és újabb területigényeinek. A karakteres történeti épületállomány azonban csak bizonyos nagyságú üzletek elhelyezésére alkalmas; nagyobb áruházak létesítése egyre több gondot okoz a városnak. Az általános rendezési terv programja a nagyobb kereskedelmi egységek építésére a Várkerülettől keletre fekvő, ahhoz közvetlenül kapcsolódó, lazán beépített területet, az Árpád utat és környékét szemelte ki.

A területre beépítési tanulmány készült, amelynek lényege, hogy a Várkerület északi szakaszával (Lenin körút) párhuzamosan új beépítést tervez és ezzel végeredményben megkettőzi a meglevő, hagyományos üzletutcát. A javaslat szerint az új beépítés lépésenként bővíthető, a gyalogosutcára fűzve újabb és újabb kereskedelmi létesítmények építhetők.

Magyar Építőművészet 1982/2

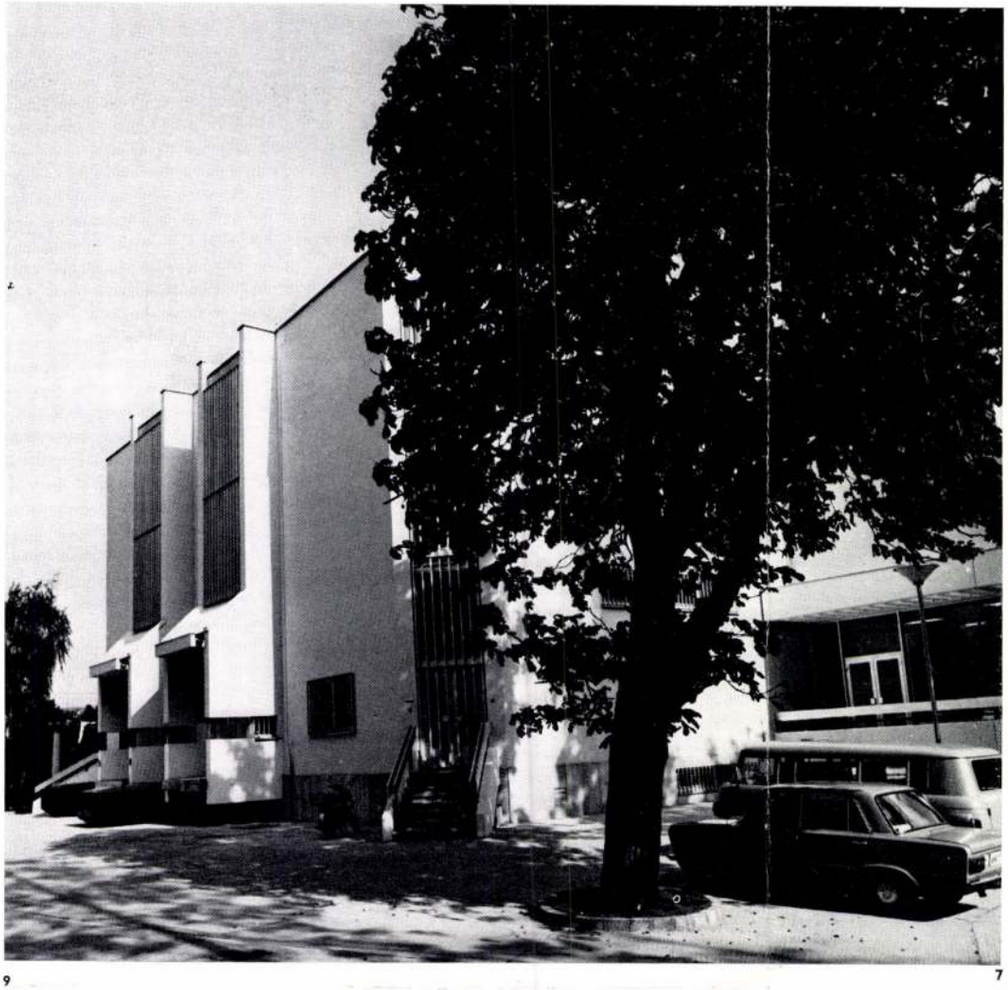

9

1. Façade depuis la route de service
2. Façade principale depuis la rue commerçante prévue
3. Façade sud du grand magasin
4. Plan de situation
5. Plan du niveau de parking
6. Plan du rez-de-chaussée
7. Entrées de service
8. Espace de vente
9. Plan du Ier étage
10. Coupe M 1 — M 1

8

7

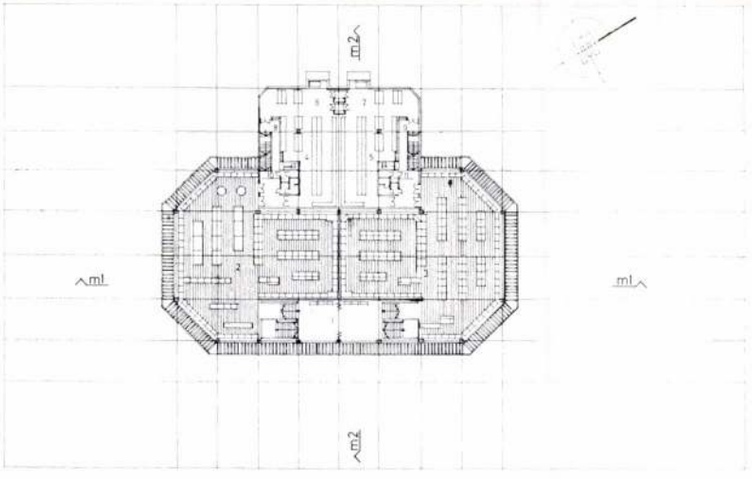

10

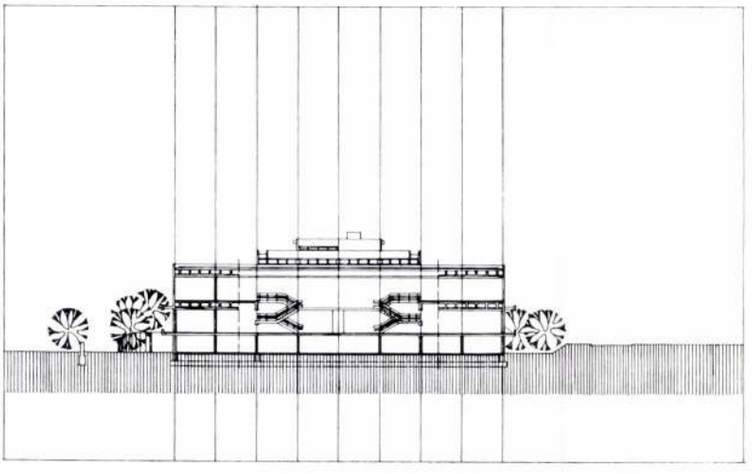

latukat az utólag beépített térelválasztók lehetetlenné teszik.

Az épület külső megjelenését az eltérő rendeltetésű szintek különböző megfogalmazású felületei és tömegei határozzák meg. A gazdasági bejáratot a toronyszerű bejárati építmények hangsúlyozzák. Valószínűleg ez is oka annak, hogy a Lenin körút felől túlzott hangsúlyt kap az épület gazdasági jellege. Ezen a léptékben nem odaillő, utólag elhelyezett római kori oszlop sem segít. Az üzlettereket nagyvonalú, egységes álmennyezet fogja össze. Az épületbelsőben szembeötlő, hogy a tervezett üzletterek méretét a beruházók a tervezés utolsó ütemében egy-egy teljes alaprajzi mezővel csökkentették.

Az épület 6,00×6,00 méteres alaphálóra épült, monolit, illetve előregyártott vasbeton szerkezettel. Az üzlettér nagyobb fesztávú lefedését 12 m fesztávú panelek szolgálják. Az épületet kívülről DRYVIT-tel burkolták, a nyílászárók alumínium szerkezetűek. A belső burkolatok anyaga különféle kemény mészkő és pirogránit. Az üzlettér klímáját légfűtéssel kombinált szellőzőberendezés biztosítja. A külső világítás és a reklámfeliratok a tervezett továbbépítés igényeinek figyelembevételével készültek.

A beépítés további lépéseként most bútoráruház, ABC áruház és az Árpád úthoz közvetlenül kapcsolódó lakások tervei készülnek a területre. Az IKVA áruház építészeti megoldásainak jogosságát az üzletközpont következetes továbbépítése igazolhatja és erősítheti.

Winkler Gábor

Porcelánmúzeum, Hollóháza

Építész: Rákosi Ferenc (TTI)

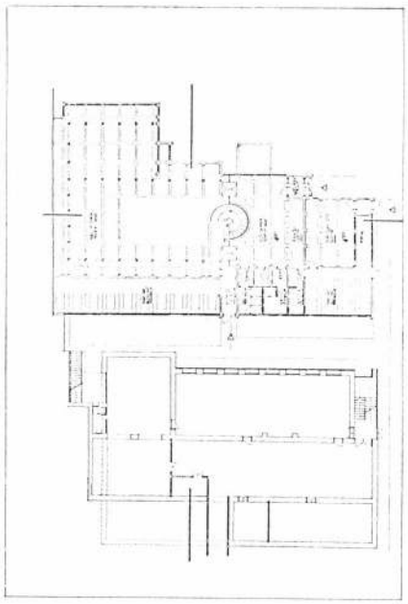

3

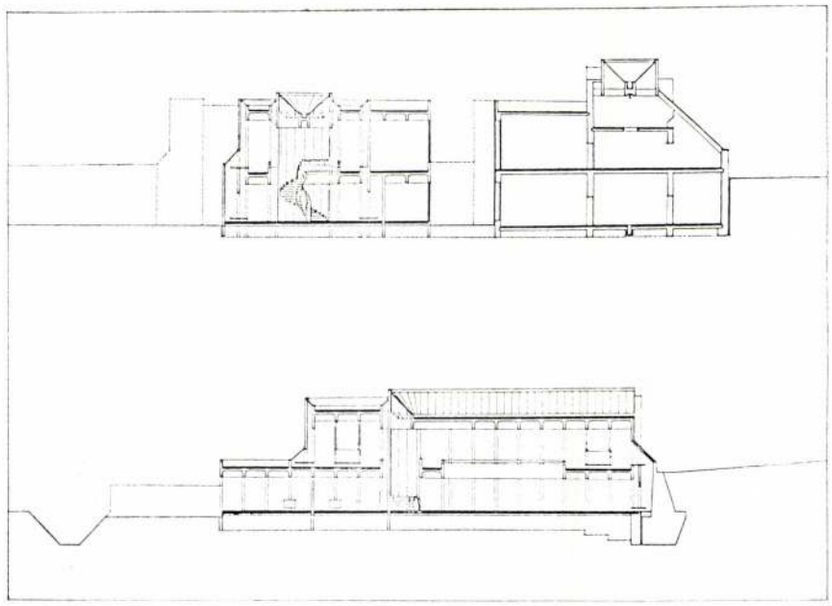

1 2

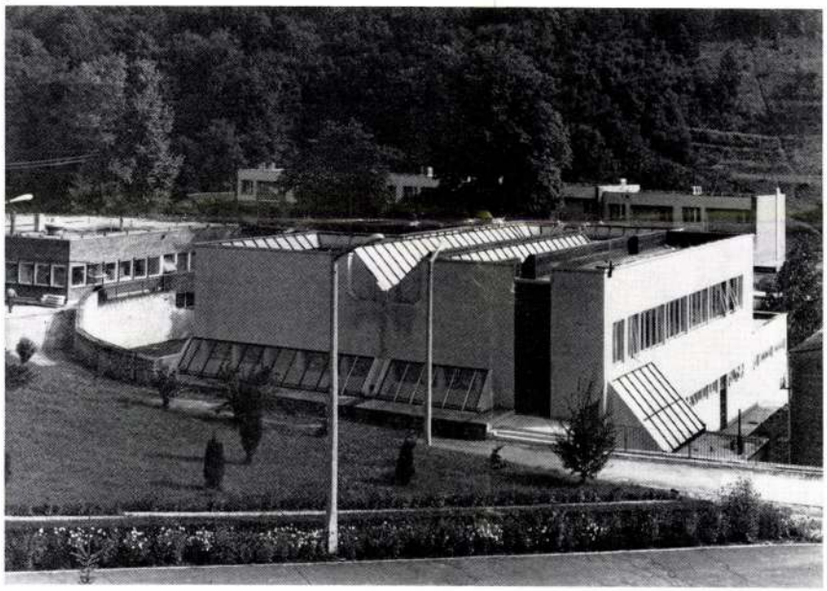

4

5

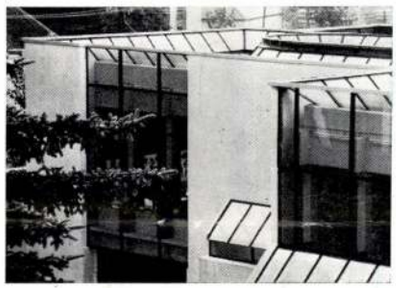

Statikus: Mondok Tamás; gépész: Denk András; generálkivitelező: Hollóházi Porcelángyár; az épület bruttó alapterülete: 922,0 m²; az építmény költsége: 15,0 millió Ft; tervezés időpontja: 1979; használatbavétel időpontja: 1981.

A Hollóházi Porcelángyár termékeinek bemutatására múzeumot létesített a gyár területéhez tartozó masszamalom és étteremépület közötti területen.

A múzeum és a porcelánüzlet külső forgalomra tervezett, az üzemi területtől szeparált. Az építési területet délről a masszamalom, északról az orvosi rendelő-étterem, nyugatról a meglevő terméskő támfal, keletről a Török-patak határolja. A múzeumépület a terület déli részén épült, megközelítése a patakon létesítendő új gyalogoshídon keresztül történik. A terület északi részén a múzeumhoz kapcsolódó park, abban a korábban tervezett tűzivíztároló létesül. A park egyik része kiskockakő burkolatú, a többi zöldterület.

Az épület három funkcionális egységet tartalmaz: porcelánüzlet, múzeum, bemutatóterem-tárgyaló. Az első önálló egység, az utóbbi kettő szervesen összetartozik. A múzeum előcsarnokához kapcsolódik a kétszintes kiállítási tér, a második szinten a bemutatóteremmel, tárgyalóval. A tárgyaló — a múzeumi bejárattól függetlenül — a gyár területéről közvetlenül megközelíthető. A múzeum két szintjét a kiállítási térben levő csigalépcső köti össze.

A kiállított porcelántárgyak legkedvezőbb megvilágítását az épület szerkezetét jellemző, szórt fényt biztosító fényaknák adják.

R. F.

1. Földszinti alaprajz
2. Metszetek
3. A múzeumépület délnyugat felől
4. Kiállítóterem
5. A múzeumépület részlete

1. Plan de rez-de-chaussée
2. Coupes
3. Le bâtiment du musée vu du Sud-Ouest
4. Salle d'expositions
5. Détail du bâtiment du musée

Veszkényi úti 12 tantermes általános iskola, Kapuvár

Építész: Winkler Gábor (Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalat)

Statikus: Persa András; gépész: Csermák Zoltán, Márk Vilmos; elektromos: Tóth Gyula; mélyépítés: Peterdy György; út-kerttervező: Németh Ottó; tervezés ideje: 1976—1977; kivitelező: Kapuvári Építő- és Faipari Szövetkezet; építésvezető: Dezanics András; beruházó: Győr-Sopron megyei Beruházási Vállalat; műszaki ellenőr: Lendvay János; beépített bruttó alapterület: 3591 m²; beépített térfogat 19 100 lm³; az építmény építési költsége 18 millió Ft; a létesítmény összes kiviteli költsége: 22 millió Ft; fotó: Persa András

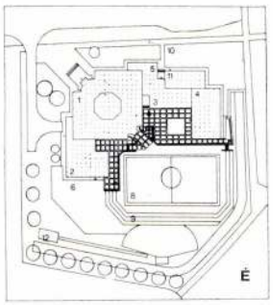

5 1

Kapuvár első új lakónegyede a Veszkényi út környékén az 1960-as évek óta folyamatosan épül. 1975-ig a terület nagyobb része beépült. Kapuvár vezetői ekkor úgy találták, hogy a lakótelep képe és formája nem alakult egészen kedvük szerint: a látkép, különösen a városban áthaladó útvonalról nézve, széteső és nem túl harmonikus. A befejező ütem sorsa a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalatnál irodai tervpályázaton dőlt el 1976-ban. A feladat lakások és 12 tantermes iskola elhelyezése volt: ezeket nyertes terve alapján Winkler Gábor tervezte meg.

A tervek alapján először a terület középpontjában levő iskola épült fel; a lakóházak hármas karéját folyamatosan, épületről épületre kivitelezik.

Már a tervezés első fázisában sikerült a tervezőnek meggyőzni a város vezetőit, hogy az itt épülő iskolának bizonyos — eredeti rendeltetését túlhaladó — feladata van itt, hiszen a lakónegyed sem kulturális létesítménnyel, sem nagyobb sportlétesítménnyel nem rendelkezik. Az átlagostól eltérő igényt csak méretre szabott épület elégítheti ki, itt a „konfekció", a típusterv nem nagyon segít. A tervezés szabad kezet kapott az épület kiviteli technológiáját illetően is, a kivitelezőnek csupán egy feltétele volt, hogy közepesen iparosított épület terveit kapja kézhez a megvalósításhoz.

A terv lényege, hogy az iskola nagy zsibongója kiemelt építészeti-funkcionális feladatot nyert. Elhelyezése, szerkesztése és térformája egyaránt központi jellegét hangsúlyozza. Alsó szintje félúton található a zajosabb földszint és a csendesebb első tanítási szint között; ennek szintjéig amfiteátrumszerűen emelkedik. A második tanítási szint zsibongója galériaként keretezi az aula terét. A főépület négyzetes-átlós szerkesztése gazdaságosnak bizonyult: az MGN területi és költségmutatóinak kielégítése nem okozott gondot. A földszint nyugati szárnya (300 adagos konyha, 140 férőhelyes étterem) és keleti szárnya (műhelytermek, tornaterem, öltözők és kazánház) déli tájolású udvart kereteznek.

Terv szerint a külső tereprendezés, a földbe süllyesztett sportpálya íves, lépcsős nézőtere a belső aula tükörképét adta volna. Ezt azonban nem építették meg terv szerint. Sem pénz, sem akarat nem volt hozzá.

Az épület UNIVÁZ szerkezetű, a mellvédek kivételével teljesen előregyártott. A nagyobb fesztávolságokat, így a kupolát, tornatermet és kazánházat idomacél főtartókra helyezett acél trapézlemez, ill. faforgácslemez anyagú tetőpanelek fedik. Az aula kétemeletes oszlopai kör keresztmetszetűek, bentmaradó acélzsaluba (acélcsőbe) készített vasbeton oszlopok.

Horváth Andor

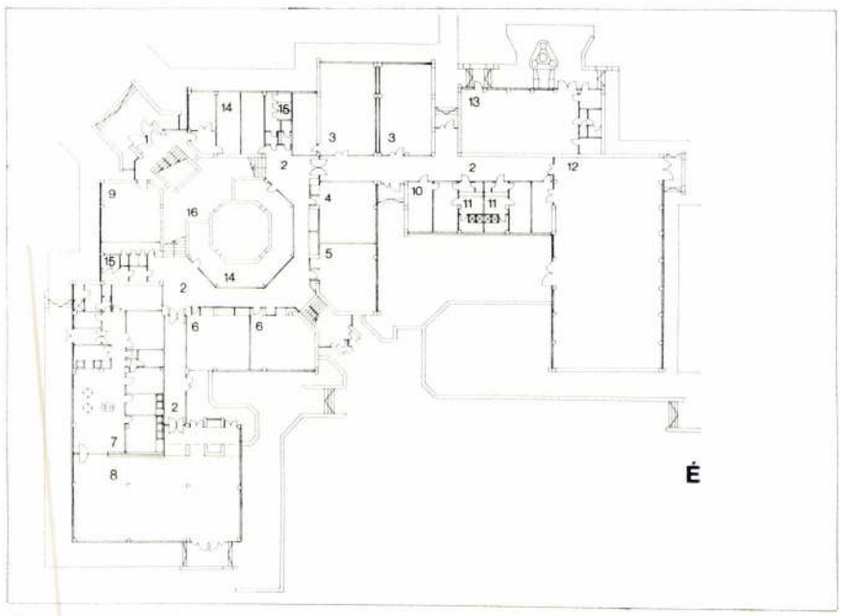

3 2

4

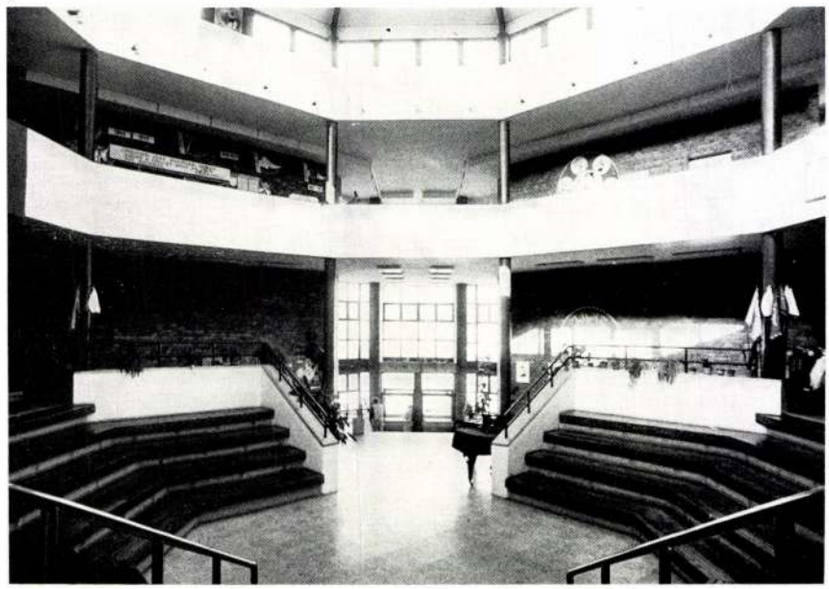

1. Helyszínrajz
2. Földszinti alaprajz
   1. Szélfogó 2. Közlekedő 3. Műhely 4. Üttőrőszoba 5. Napközi szoba 6. Napközi szoba 7. Főzőkonyha 300 adag 8. Étterem 140 fh. 9. Körzeti könyvtár 10. Orvosi szoba 11. Kétnemű öltöző, mosdó, zuhanyozó 12. Tornaterem 13. Kazánház 14. Raktár 15. W. C., mosdó 16. Feltöltés
3. Északnyugati homlokzat az épülő lakásokkal
4. Az iskolaépület aulája
5. Az épület csuklópontja a főbejárattal

1. Plan de situation
2. Plan du rez-de-chaussée
3. Façade Nord-Ouest avec les logements en construction
4. La aula du bâtiment de l'école
5. Le point de jointure du bâtiment et l'entrée principale

WINKLER, Georg „Maurer Meister"

Kolozsvár, ref. tpl. 1829-51

AH 1995 97.

WINKLER, Georgius

KÜLÖNLENYOMAT AZ ÉPÍTÉS- ÉPÍTÉSZETTUDOMÁNY XV. KÖTET 1—4. SZÁMÁBÓL

PUSZTAI LÁSZLÓ

A KOLOZSVÁRI KIRÁLYLÁTOGATÁS EMLÉKMŰVE 1831-BŐL

BUDAPEST
1983

PUSZTAI LÁSZLÓ

A KOLOZSVÁRI KIRÁLYLÁTOGATÁS EMLÉKMŰVE 1831-BŐL

1925-ben Kelemen Lajos tollából egy rövid tudósítás jelent meg a Hírnök c. kolozsvári lapban az ún. „Karolina-oszlopról".[1] Az emlékművet 1831-ben I. Ferenc és Carolina Augusta 1817. évi látogatása emlékére állították. Eredetileg a Búza-piacon (a mai Főtér) állott, de a századfordulón városrendezési okokból egy meghittebb helyre, a Ferencesek templomának terére helyezték át (1. kép).

Az erdélyi kultúrtörténet jeles képviselője elsősorban a szoboremlék historiográfiai jelentőségét emelte ki és munkáját a későbbi művészettörténeti-műemléki leírások is alapul vették.[2]

Kelemen Lajos írása előtt Jakab Elek a város neves történésze adta közre az 1817. évi királylátogatás eseményeivel kapcsolatos történeti dokumentumokat, valamint az emlékmű felállításával kapcsolatos határozatot.[3]

Mindketten úgy tudták, hogy az emlékmű tervezője és kivitelezője a bécsi Képzőművészeti Akadémia tanára Josef Klieber volt, csupán a kőfaragó munkákat végezték helyi mesterek.

B. Nagy Margit újabb kutatásaiban a helyi kőfaragók szobrászi munkálataira is utal, de hiába bővítette a mesterek körét, adatok hiányában a szoboremlékkel részletesen nem foglalkozhatott.[4]

Ismerve a szoboremlék felállítását elhatározó 1817. évi tanácsi határozatot, továbbá, hogy J. Klieber az emlékmű elkészítésére a végleges megbízást 1829-ben kapta egy Topler nevű kolozsvári polgártól, jogosan merülhet fel a kérdés, hogy mi történt 1817 ősze és 1829 között.[5] Készültek-e korábban tervek, s felmerült-e esetleg más mester közreműködésének lehetősége?

Jakab Elek munkájában feldolgozta azokat az okleveleket, melyek a város életében oly fontos esemény, a királylátogatással kapcsolatban fellelhetők voltak. Hivatkozott arra az okmányra is, mely kifejezetten az emlékmű felállítására vonatkozik.[6]

[1] *Kelemen Lajos:* A kolozsvári emlékoszlop, Hírnök, 1925. 552—556.

[2] *Balogh Jolán:* Kolozsvár műemlékei, Bp. 1935. 39—40.; *Genthon István:* Magyarország műemlékei. Kézirat, OMF. Könyvtár, 33. köt. II/6 Kolozsvár, Karolina-oszlopra vonatkozó leírás és bibliográfiai mutatók.

[3] *Jakab Elek:* Kolozsvár története III. köt. Bp. 1888. 711—716.

[4] *B. Nagy Margit:* Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970. Csürös Antal szobrász-kőfaragóra vonatkozó adatok, 297—298.; továbbá: Stílusok, művek, mesterek, Bukarest, 1977, Nagy Sámuel rajztanár, rézmetszőre vonatkozó adatai, 233. Fridrich Hirschfeld kőfaragóra vonatkozó adatai, 211—212.; Schindler Antal—Schindler Mihály kőfaragókra vonatkozó adatai, 242—243.

[5] *Jakab E.:* i. m. 715.

[6] *Jakab E.:* i. m. 713. 1. sz. jegyzet.

1. kép. I. Ferenc látogatási emlékműve, Kolozsvár, Ferencesek tere, 1831

Ez okirat alapján folytatott kutatásaink fényt derítenek számos eddig ismeretlen momentumra, s bizonyítják, hogy a 19. században a polgári megrendelői igények milyen komoly művészi és anyagi nehézségekbe ütköztek.

A múlt század elején Kolozsvár lakossága számára a királylátogatás nevezetes eseménynek számított. Híre már jóval előbb, 1817 nyarán eljutott Kolozsvárra, melyet 1817. július 16-i városi közgyűlésen jelentettek be.[7]

A királyi pár, neves személyiségek kíséretében, augusztus 18-án érkezett Kolozsvárra és 10 napi ott-tartózkodás után augusztus 27-én hagyta el a várost. A hivatalos események elmúltával — a városi kórház felépítését engedélyező okiraton túl — elsősorban a művészettörténeti kutatás számára maradtak fenn dokumentumok s ezek többségükben az emlékoszlopra vonatkoznak.

Az első ilyen hiteles irat 1817. október 10-én kelt, melyben a város főbírája, Pál Sámuel a magisztrátussal egyetértésben az emlékmű felállítását indítványozta.[8]

A vezetőség november 4-én a határozatot az erdélyi főkormányszékhez továbbította, hogy tájékozódjon az emlékmű jellege és a megvalósításhoz szükséges pénzügyi kiadások felől. A főkormányszék természetesen nem tiltakozott a terv ellen — s erre hiteles bizonyíték is van —, de csak közadakozásból befolyt pénzekből engedélyezhette az emlékmű felállítását.

A város vezetősége a császárt, I. Ferencet is értesítette a határozatról, aki leiratát egyenesen az erdélyi főkormányszékhez küldte azzal a kitétellel, hogy a terveket látni szeretné. Egyben kikötötte azt is, hogy a javasolt terveket először az Országos Építési Igazgatósághoz véleményezésre be kell terjeszteni, ahol döntenek a tervek elfogadhatóságáról, illetve módosított javaslatot tesznek egyéb más megoldásra.[9]

1817. december 17-én kelt az a levél, melyben a város vezetősége értesíti a főkormányszéket, hogy 1818. február 15-ig a terveket elkészíttetik, majd megküldik az Országos Építési Igazgatóságnak.[10] Az itt közölt, mind ez ideig ismeretlen szobortervek jelentik ez esetben azt az új momentumot, mely a ma is álló emlékmű kapcsán a tervező és kivitelező mesterek kérdésében egy pontosabb meghatározás felé irányíthatják a kutatást.

Jakab Elek a Gubernium iratanyagának ismeretében tudta, hogy a császári párnak az emlékműre szánt arcképdomborművéhez a mintát Nagy Sámuel kolozsvári rajztanárral készíttették el, továbbá azt is, hogy az emlékműhöz több tervvariáns készült.[11] De a tervek és a megvalósult műalkotás összehasonlítására már nem figyelt. Kelemen Lajos és B. Nagy Margit nem ismerhették a terveket, így az összevetés lehetősége náluk fel sem merülhetett.

A főkormányszék engedélyező levele a magisztrátushoz 1817. december 31-én érkezett, de azt csak 1818. április 19-én olvasták fel — bizonyos, hogy a tervek csak ekkorra készültek el. De az engedélyező levél alapján megbízták Georg Winkler építőmestert, hogy készítsen terveket az emlékműhöz, melyek a beadványi iratokkal együtt hiánytalanul kerültek elő.[12]

[7] *Jakab E.:* i. m. 709.

[8] O. L. Guberniums Transylvanicum (in Politicis) F. 46. Ügyiratok, 12469/1817; továbbiakban O. L. Gub. Trans. F. 46.

[9] O. L. Gub. Trans. F. 46. 9466/1818.

[10] O. L. Gub. F. 46. 12 469/1817.

[11] *Jakab E.:* i. m. 713.

[12] A Georg Winkler aláírású tervek a 9466/1818. sz. aktákkal együtt vannak, 1, 2, 4, 5, 6. számozással.

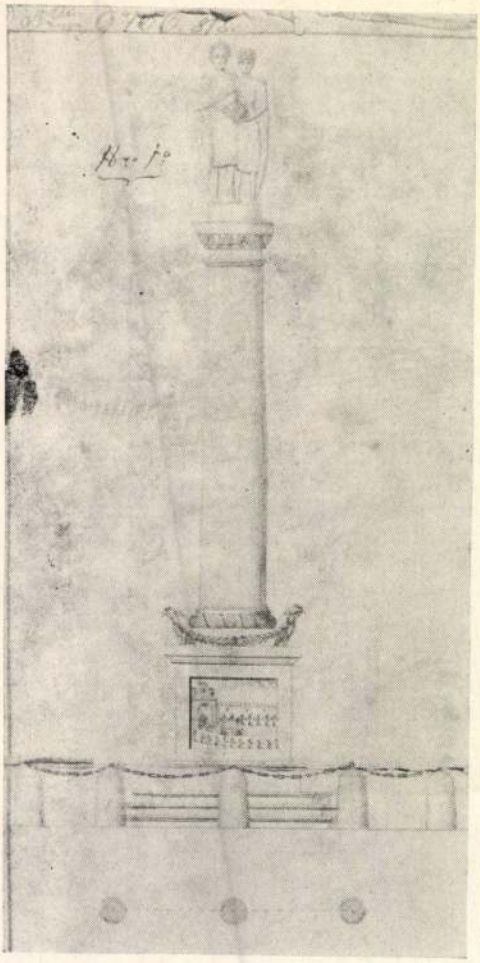

2. kép. Georgius Winkler: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 1. 1818.

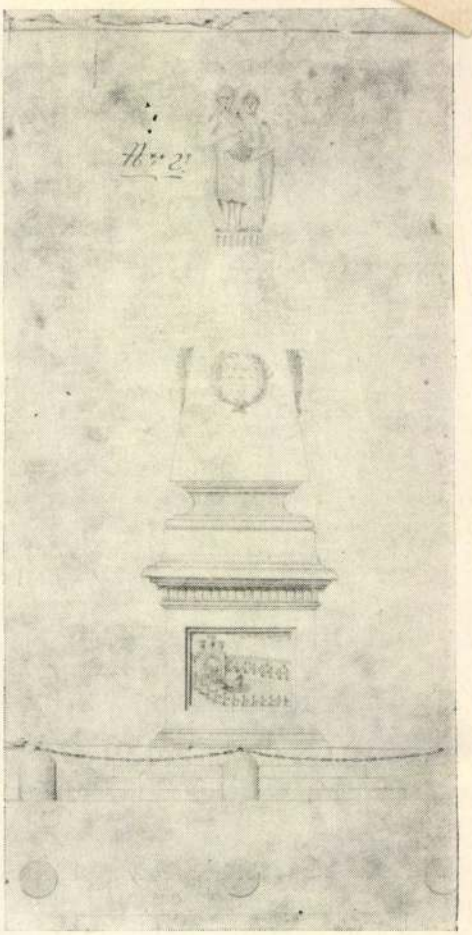

3. kép. Georgius Winkler: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 2. 1818.

Winkler tervein kívül előkerült még egy tervlap, aláírás nélkül — feltehető azonban, hogy Nagy Sámuel rajztanár munkája, akiről tudjuk, hogy bronzszobrokat is öntött, s neve később az emlékmű készülése közben is előfordul.[13]

A kész terveket 1818. május 1-én kelt levél kíséretében a főkormányszékhez, majd onnét az Országos Építési Igazgatósághoz küldték véleményezésre. Egy év eltelte után érkezett meg a Directio Aedilistől az érdemi válasz.[14] Természetesen a magasabb művészi igényekhez szokott bíráló szem azonnal látta azokat a rajzbeli hiányosságokat, melyek a beadott szoborterveken kitűntek. S érezve maga mögött a városi magisztrátus adta azon lehetőséget, mely szerint, ha az ajánlott tervek nem jók, azokat: „a F. K. Fő Igazgató

[13] A jelzés nélküli, de általunk Nagy Sámuelnek tulajdonított terv uo. található 3. számmal jelölve.

[14] O. L. Gub. Trans. F. 46. 5718/1819.

Tanáts bölts elintézésére és tettzejére bizván, melyre nézve mélységes Tisztelettel esedezünk a F. K. Fő Igazgató Tanáts kegyelmes szine előtt, hogy méltóztasson egyet ezek közül kiválasztani, vagy a Direccio által mást készittetni és a megállitott Delineatiot nékünk le küldeni, hogy az Überschlagot meg készithessék és az illő készületeket meg tétethessük"[15] — megtartva a tervek főbb jellegzetességeit új terveket készítettek.

De lássuk előbb a Georg Winkler és a Nagy Sámuel-féle terveket.

Mint látható, G. Winkler öt tervet készített, melyek két lapon szerepelnek No. 1—2, illetve No. 4—6. számozással, néha barokkos elemeket tartalmaznak, de összességében a klasszicista emlékművek főbb sajátosságait mutatják.

A No. 1-gyel jelzett terv, egy antik római emlékoszlop mintáját követi. Nyolcszögletű, 12-oszlopos korláttal körbefogott 3 lépcsős talapzattal. Belőle emelkedik ki a hasáb alakú posztamens, sarkain babérkoszorút tartó sasokkal. Előlapján a császári pár bevonulási jelenete. A posztamensből kiemelkedő oszlop tetején I. Ferenc és Carolina Augusta állószobra (2. kép).

A No. 2-vel jelzett terv — ugyancsak antik mintákra visszavezethető, négyszöges talapzattal. A posztamens előlapján a bevonulási jelenet. Az oszlop helyett koszorúkkal övezett gúla alakú obeliszk emelkedik, felül a császári pár állószobrával. Mindkettő Georg Winkler ceruzarajza (3. kép).

A No. 3-mal jelzett terv — feltehetően Nagy Sámueltől arányaival, szobrászibb elgondolásával messze túlmutat a fentebb leírt Winkler-terveken. A háromlépcsős talapzatból kiemelkedő posztamens előtt szárnyas géniusz, kezében lúdtollat tart. Felül attikás emelvényen imperátori díszbe öltöztetve a császári pár. A rajz mellett magyarázó szöveg olvasható[16] (4. kép).

A No. 4-gyel jelzett terv, ugyancsak G. Winkler műve, első elképzeléseihez mérten szerényebb megoldást mutat. Megismétlődik a posztamens előlapjára képzelt bevonulási jelenet, de a fölötte emelkedő obeliszken a császári párnak csupán domborműves arcképe látható. Az obeliszket klasszicizáló vázadísz zárja, alatta a magyar korona (5. kép).

A No. 5-tel jelzett terv megőrzi a posztamens előlapjára szánt bevonulási jelenetet, a kiemelkedő obeliszken I. Ferenc domborműves arcképével (6. kép).

A No. 6-os számú Winkler-terv a legszerényebb megoldást mutatja. A posztamensen csak felirat szerepel. Felül barokk volutás emelvény, oldalain tondós keretezésű mezők helyezkednek el (7. kép).

A városi tanács a fentebb leírt hat tervet küldte meg az Építési Igazgatóságnak azzal a megjegyzéssel hogy: „az alázatosan ide mellékelt Delineatiok közül a legillendőbbnek és a városhoz alkalmasabbnak láttyuk az 3-dik számmal jegyzett Projektumot, vagy ha az nem tettszene a F. K. Fő Igazgató Tanátsnak, az 5-dik szám alatt valót, némely változtatásokkal, mind azon

[15] O. L. Gub. Trans. F. 46. 9466/1818.

[16] A magyarázó szöveg a következő:
„Declaratio: Ő Felsége a bal kezében tartja a magyar koronát, a jobb kezével az Hazára áldást ád — a Királyné Ő Felsége a bal kezével segitti a király bal kezét a Korona tartásában, a jobb kezével tartja a Király Ő Felségét. A posztamensnek első és hátulsó részében lesznek a feliratok rézből ki öntött és megaranyozott fel szegelt betükkel — a két oldalfélt való részen hellyen pedig egy felől az Ő Felségnek bejövetele felmetszve, amint a többi projekta modelleken látható, a másik oldalon szemben pedig az Erdélyország Mappája, azon helyeknek kitételeikkel, a mellyeken jártak ő Felségeik, egy Genius mutatván az utat."

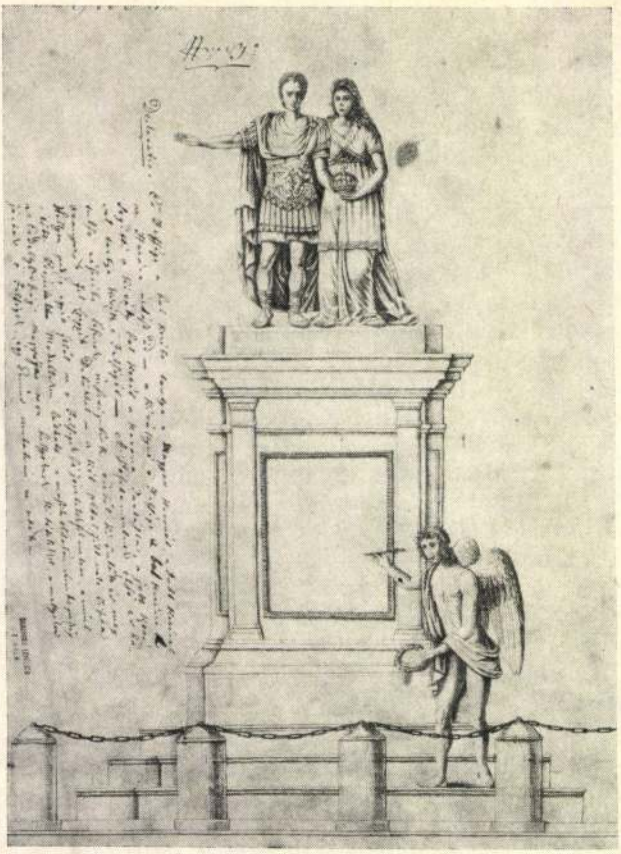

4. kép. Nagy Sámuel(?): I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 3. 1818

által a F. K. Fő Igazgató Tanáts bölts elintézésére és tettzejére bizván, melyre nézve mélységes tisztelettel esedezünk . . ."[17]

Mint korábban említettük, a Directio Aedilis új terveket készíttetett; egy „A" és egy „B" jelzésűt, melyek közül az utóbbi valósult meg.

Az Országos Építési Igazgatóság erről leiratban értesítette kolozsvári hivatalát, a terveket Bécsbe a császárnak is megküldték.[18]

Az Országos Építési Igazgatóság azonban tiszteletben tartotta a városi tanácsnak az ügyben kifejtett buzgalmát, válaszlevelében visszautalt az előzőleg beküldött tervekre, megjegyezvén, hogy az új terveken messzemenően figyelembe vették a No. 3. és No. 5. számú előzetes tervek fontosabb részleteit, szem előtt tartva azt, hogy az új tervek az építészeti szabályoknak megfeleljenek.

[17] O. L. Gub. Trans. F. 46. 9466/1818.
[18] O. L. Gub. Trans. F. 46. 5718/1819.

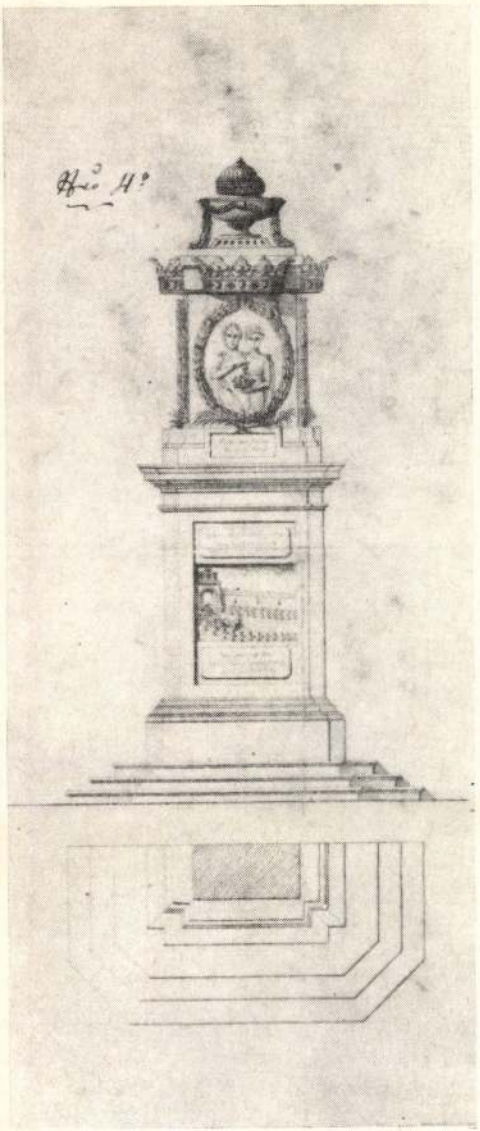

5. kép. Georgius Winkler: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 4. 1818

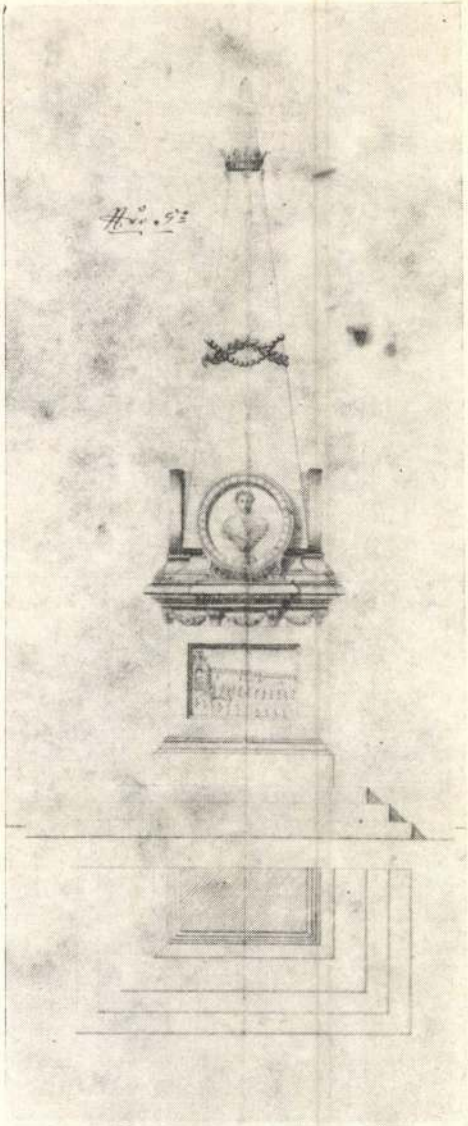

6. kép. Georgius Winkler: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 5. 1818

Az „A" jelzésű terv, mely az iratokhoz csatoltan megőrződött, mutatja, hogy ismeretlen tervezője csupán a rajzbeli képzettség és a gazdagabb építészeti részletek alkalmazása tekintetében lép túl a Nagy Sámuel-féle változaton (8. kép).

A javasolt „B" jelzésű terv ma még ismeretlen — annak elemei a megvalósult műalkotáson láthatók —, bizonyosan J. Klieberhez került, vagy Kolozsvárt lappang.

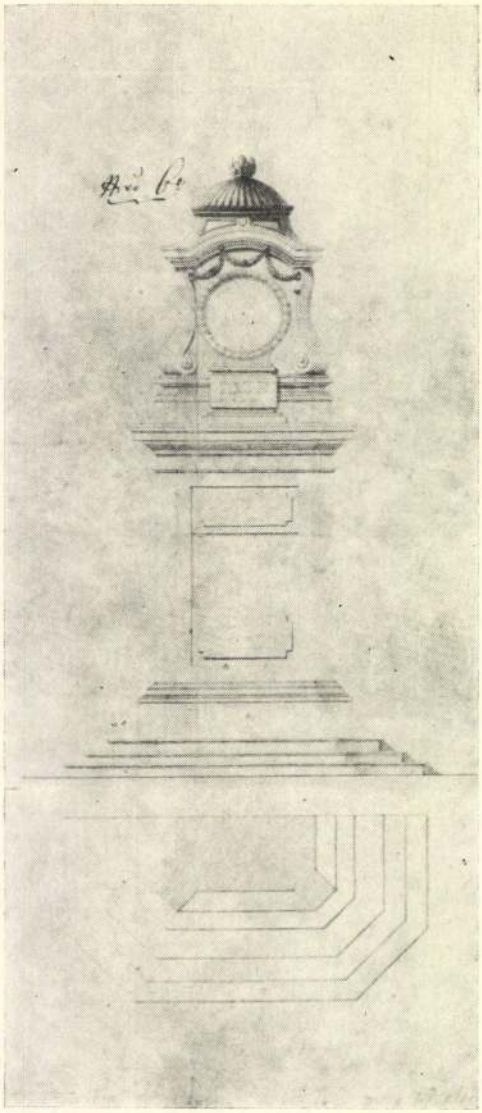

7. *kép.* Georgius Winkler: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, No. 6. 1818.

Annyi bizonyos, hogy az 1819. május 23-án érkezett leiratot a tervekkel együtt bemutatják a városi bizottságnak, és augusztus 21-én Bánffy György ellenjegyzésével ellátott irat bizonyítja, hogy a „B" jelzésű tervet fogadták el kivitelezésre.[19]

[19] O. L. Gub. Trans. F. 56. 5718/1819.

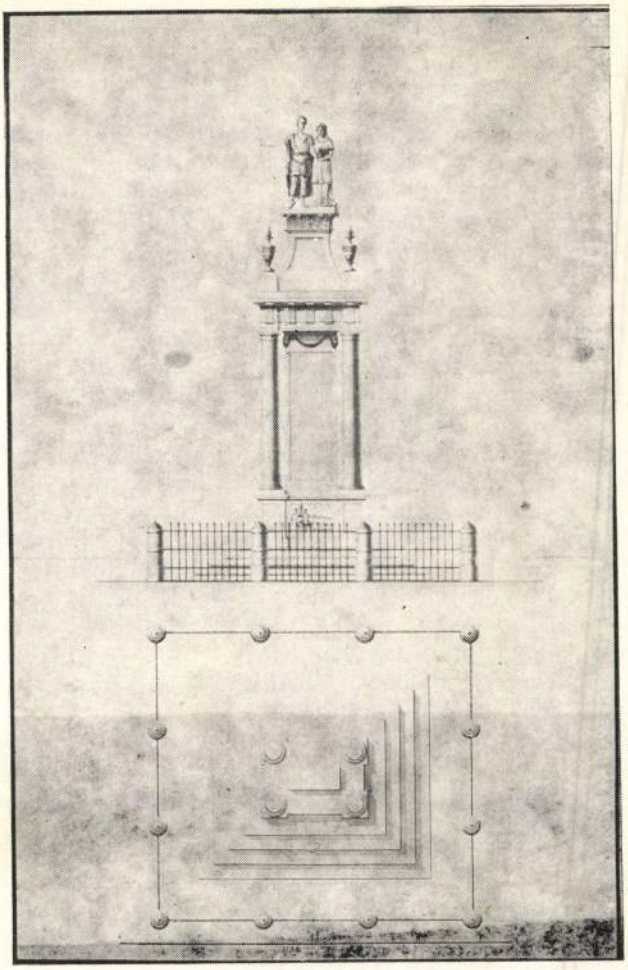

8. kép. Ismeretlen tervező: I. Ferenc látogatási emlékművének terve, 1819.

Felvetődik tehát a kérdés, hogy mit őrzött meg a Directio Aedilis által javasolt és a város által elfogadott „B" jelzésű terv a korábbi elképzelésekből? A tervek ismeretében azt kell mondanunk, hogy sokat!

Megőrizte és alkalmazta a G. Winkler által javasolt obeliszkes formát (No. 2, No. 4—5), a babérkoszorúkat tartó sasokat (No. 1), a bevonulást megörökítő domborműves díszítést (No. 1—2—4—5), a császár és császárnő arcképdomborművét (No. 4—5—6).

A Nagy Sámuel-féle javaslat domináns részét: a császári pár állószobrait az „A" jelzésű terven alkalmazták.

Tehát a szerzőség meghatározását az előkerült dokumentumok alapán pontosítani kell.

A neves bécsi szobrász az emlékművön ugyanis csak az „Alamizsnaosztás" és az arcképeket tartó géniusz alak domborműves ábrázolásában alkotott

egyénit, az összes más elem Georgius Winkler és a Directio Aedilis tervein már szerepelt.

Az emlékmű elfogadott terve tehát 1819 augusztusában már kész volt. Minthogy a kivitelezés megkezdését csak közadakozásból befolyt pénzekből engedélyezte a főkormányszék, a gyűjtést csak ekkor kezdhették meg. 1821-re gyűlt össze annyi pénz, hogy a kőfaragói munkákra megbízást tudtak adni.[20]

A munkákkal kapcsolatosan három megállapodás ismert, nevezetesen Schindler Antal, Schindler Mihály kőfaragókkal és Nagy Sámuel rajztanárral kötött szerződések.[21]

A Schindler testvérek 1821-ben pályázat útján kapták meg az emlékmű teljes kőfaragási munkáját. Nagy Sámuel pedig az arcképdomborművek metszetes megoldású előképeire kapott megbízást. A munkálatok előrehaladtával, az 1823. évi ellenőrzéseknél kiderült, hogy a Schindler testvérek munkája nem volt megfelelő, így az általuk előre felvett 1033 Ft-ot visszakövetelik, vagy a város más munkák ledolgoztatásánál kívánja azt igénybe venni.[22]

A Nagy Sámuel-féle metszetekről nem tud a szakirodalom, tehát eldönthetetlen, hogy azok elkészültek-e és felhasználták-e azokat.

1823 után a város másik, szobrászi képességgel is megáldott kőfaragója, Csürös Antal kapta meg a munkát, aki 1821-ben már pályázott az emlékmű kifaragására.[23] De neki is csupán részben volt szerencséje. Úgy tűnik, képességeihez mérten többet vállalt, bár mint autodidakta, Szamosújvárott eltöltött börtönévei alatt készített egyéni hangvételű szoborművei alapján, kolozsvári megbízatása nem tűnik különlegesnek.[24]

Őt bízták ugyanis meg a császári mellképek és az emlékműre helyezett, babérkoszorúkat tartó sasok kifaragásával is.

Mint ahogy a Schindler testvéreké, úgy Csürös Antal próbálkozásai sem sikerültek.

Így 1827-ben a teljes kőfaragói munkát Fridrich Hirschfeld kőfaragómester kapta meg, aki teljesen újrafaragja az emlékmű köveit.[25]

Tulajdonképpen ekkor lép színre a gazdag kolozsvári polgár, Toppler Imre, aki megunva a városi tanács elodázó, örökké pénzhiányra hivatkozó, megkésett tevékenységét — felajánlja, hogy ha a város a meglévő pénzösszeget rendelkezésére bocsátja, ő azt sajátjával kiegészíti s garanciát vállal az emlékműre.[26] F. Hirschfeld munkájával meg voltak elégedve, amiről G. Winkler, a felkért „becsülő" elismerően nyilatkozott.[27]

[20] Az Országos Építési Igazgatóság által küldött „A" és „B" jelzésű terv mellé költségvetést is mellékeltek. A kivitelezésre javasolt „B" jelzésű tervhez 3630 RFt. 9 2/3 kr. az „A" jelzésű tervhez 3327 Rft. 45 1/2 kr. Jakab E. i. m.-ben leírja, hogy kik voltak a gyűjtés vezetői, ki vállalta a pénztárnoki feladatokat. 1822-ben 4883 Ft gyűlt össze, melyből 4412 Ft már felhasználtatott.

[21] *B. Nagy M.:* Stílusok . . . i. m. 233. és 243.

[22] Uo. 243.

[23] *B. Nagy M.:* Reneszánsz és barokk . . . i. m. 298.

[24] Csürös Antalt és testvérét 1816-ban pénzhamisítás miatt elítélték és 4 évet töltött a szamosújvári börtönben. Ez idő alatt Hoffmayer Simon szobrászművésszel közösen készítette a szamosújvári örmény templom apostolszobrait és szószékét.

[25] *B. Nagy M.:* Stílusok, művek . . . . i. m. 212. — itt jegyzi meg, hogy béréért 1832-ben pereli a várost.

[26] Ifj. Szász Károly: Kolozsvár, Vasárnapi Újság 1887. 625. l. *Jakab E.:* i. m. 715. l.

[27] *B. Nagy M.:* Stílusok, művek . . . i. m. 259.

És ekkor vált szükségessé egy olyan neves szobrászművész megkeresése és kiválasztása, aki úgy tette teljessé az emlékművet, hogy az minden kívánt szempontnak, de főképp a bécsi udvar ízlésének is megfelelő legyen, de tiszteletben tartotta azokat a helyi elképzeléseket is, melyek alapján a város lakossága az emlékművet mégis az azonosság érzésével értelmezhette. Így esett a választás J. Klieberre, arra az osztrák szobrászra, aki legtöbbet dolgozott magyar földön a 19. sz. első felében.[28]

A Klieber alkotta domborműves ábrázolások, melyek az emlékmű dekoratív részei, mindkét igényt kielégítették. Mint I. Ferenc legjobb portréistája, az arcképek kifaragása számára rutinfeladatnak számított, ugyanúgy a zsánerszerű „Alamizsnaosztás" és „Bevonulás" jelenetének domborműves ábrázolása (9. kép).

Ami azonban az identitás érzésének leghűbb kifejezése volt, az itt az emlékművön nem más, mint a város címerének és annak a korhű szövegnek a felkerülése, melyek együttesen legalább annyit jelentettek a közadakozók számára, mint a jelenetes domborművek.[29]

Az emlékművet — mint ahogy a korabeli krónikás is leírta — 1831. október 4-én Ferenc napján avatták fel, amikor is az: „Klieber József kőfaragói

[28] A szerző gyűjtése alapján a történeti Magyarország területén 16 megbízatása eredményeképpen 45 szobra, ill. terve ismert.

[29] Tulajdonképpen két emlékező szöveg készült. Egyik, amely az emlékmű alapkövébe került 1822-ben íródott, magyar fordításban a következő:

Tudd meg késő Világ
Ha valaha ezen fundamentumot kihányad
Mert mit nem forgat fel a késői idő
Hogy e tartotta utazásának emlékoszlopát
ELSŐ FERENCZ
Felséges Ausztriai Császárának, Magyar Csehországok
Királyának és Erdély Nagy Fejedelmének
Ki a Keresztény számlálásnak 1817-ik Esztendejében
Ezen Erdélyi Kedves Fejedelemségét Felséges Társával
CAROLINA AUGUSTAVAL
együtt
Atyai boldog indulattal feljövén e Tartomány
Fő Városába Kolozsvárba
Fejedelmi kegyelmességet gyakorolva
Augusztus havának 20—28. napjaiban mulatott
E nagy történet kedves emlékezetének örökítésére
A Kolozsvári Nemes Tanács és az egész Polgári
Közönség a maga önkéntes adakozásából
Hódolatosan emelte valaha az 1822-ik
Esztendőben.

A másik, az oszlopra vésett felirat a következő szöveggel:

A kegyes, boldog és felséges
I. FERENCZ
Ausztria Császárának, Magyar és Csehország Királyának
Erdély Nagyfejedelmének s
Karolina Augusta
Felséges Császárnénak
A Kik drága Erdélyi Fejedelemségöket s annak fővárosát
MDCCCXVII.
legkegyelmesebben meglátogatták
Szabad Királyi KOLOZSVÁR Városa
Hódolatteljesen állította

9. kép. J. Klieber: „Alamizsnaosztás" domborműve I. Ferenc látogatási emlékművén, 1830—31.

művészsége által a mai napon tökéletességre vitetett", aki maga is részt vett a felavatási ünnepségeken.[30]

Mindezek után, véleményünk mégis az, hogy a „tökéletességre vitetés" megítélésében a személyes érdem még a korabeli leíró részéről is túl egyoldalú állásfoglalást tükröz.

Pontosan talán úgy határozhatnánk meg az emlékmű képalárítását: Készítették Georg Winkler és Nagy Sámuel tervei alapján Josef Klieber szobrászművész és Fridrich Hirschfeld kőfaragómester 1818—1831.

[30] A korabeli leírást jelzés nélkül közli *Jakab E.:* i. m. 716. J. Klieber Erdélyből való visszautazásakor megállt Pesten és meglátogatta Szentpétery József ötvösművészt. A látogatásról megemlékezik Szentpétery önéletírásában is, melyet *Mihalik Sándor:* Szentpétery József ötvösmester élete, önéletírása és művei c. munkájában közölt, Bp. 1954. 15—19.

83.12274 Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

Winkler, Georg

orgonakészítő

l.

Csat-Frey Ost. Kunst

XXIV.K

59.l.

ménytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
dénytép		

tephaneum nyomda r. t. Budapest.

Winkler Georg

kolozsvári építőmester mellett vice-pallérként Kagerbauer Antal későbbeni építőmester dolgozik.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

307 f.

WINKLER György építőmester

Kolozsvár 1818, 1820

MÉT 2001. 277.

Winkler György

l.

Zádor - Rados

236, 240, 782. l.

ur

EST

Winkler György

építőm

Terverte (?) az alábbi

templomot, melynek alap-

követ 1829-ben tétték le

[Csiszár Sámuel – Herepei

Károly] A kolosvári ev. re-

formata ekklésia külső

városi templomának

fundamentum-köve,

letétele alkalmatosságával

okt. 3-án 1829 tartatott

innepe. Kolozsvár,

1829.

A könyvre vonatkozólag

lásd Szinnyeit

Winkler György

Kolozsvári épitész

l.

Biró Erdkast

79: l.

Winkler György

építész

l. Biró Erdmüve

121, 122. l.

oszlopfőket, nem vertelen tradicionként, hanem tudatos művészeti akarattal. Ezt a szellemet legtisztábban a Cosmaták képviselik, a római építészeknek és dekorátoroknak nagy családja, akik tudatosan alkalmazzák az antik elemeket. Ez minden inkább, mint ötletszegénység, vagy a művészi teremtő erőnek kifáradása. A római templomok egész sora tanuskodik e klasszicizmusról, mint a *S. Maria in Trastevere*, *S. Lorenzo fuori le mura*, *S. Maria in Cosmedin* homlokzata, a *S. Giovanni in Laterano* és a *S. Paolo fuori le mura* kolostorai, vagy a környéken a *Civita Castellanai székesegyház* előcsarnoka és a *Toscanellai S. Pietro* homlokzata.

A Cosmaták klasszicizmusa a díszítő rendeltetésű márvány inkrusztációkon is megmutatkozik, pedig a technika inkább keleti, talán muzulmán hatás alatt keletkezett. Még inkább a számra nem nagy, de művészi szempontból is kevéssé jelentős dombormüveiken, mint a *S. Paolo fuori le mura*

Winkler György

építész

tervezte és építette a kolozsvári evangelikus templomot 1816–1829.

A kolozsvári Kulmagyar utcai ref. templom, mely 1829–1857. épült alapkő ‡

Balogh Kolozsvár

38. l. 40. l. 45. l.

110, 113. kép

‡ letételi okmányában (1829) „Winkler György építető pallér" neve szerepel, de ebből nem következik, hogy a templom mai alakja az ő szüve lenne.

Elephant & Castle Stat.
Vauxhall
Private St
New Street Stat
Kennington Oval St
CITY-SOUTH LONDON ELECTR
Chatham and Dover Ry
Bricklayers Arms
Goods Yard
Sth Bermondsey
Greenwich Line
Walworth Road
Old Kent Road
Queens Road
Camberwell New Road
Loughborough Road
Peckham Rye
Denmark Hill
Nunhead
Clapham & North Stockwell St
Loughboro Park
Brixton & South Stockwell
Champion Hill
London Brighton & South Coast Ry
North Dulwich
Honour Oak
London Chatham & Dover Ry
Herne Hill
Lordship Lane
Tulse Hill
Dulwich
L.Ch. and D.Ry
Crystal Palace (High Level)
Crystal Palace
West Norwood
Dover
Brighton
8
9
10
11
12
13

t-hálózata.

Winkler György

Kőmives, épitőmester

Kolozsvárt épitette az első katonai laktanyát Gorá, mérnök-kari kapitány tervei alapján. A szerződés szerint 1835. jun. 18 tól 1837 nov. 18 ig kellett volna az épitkezésnek megtörténnie, de a tárgyiratok azt mutatják, hogy hamarabb kezdődött és kés ebb végződött el. Az alapkövet Ester Ferdinánd főhercegtette le 1834. aug 4 én

Szabó Elek Kolozsvár története

Bp. 1888. III. 645–651. U

MDK

Winkler György

Kolozsvári építőmester

az evangelikusok magyar utcai
templomának építője (1816-29)

Bűrő József: Kolozsvár Képekben
Bp 1941

20.0

WINKLER, Johann Christoph, rézmetsző M.D.K.

/1701-1770/

Magyar táj. / rézmetszet/ Ignaz Müller: Mappa geographica novissima Regni Hungariae című műve III. lapjának illusztrációja. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 216.l.

R. D. K.

WINKLER, Jo. Christ. rézmetsző

becsi rézmetsző (1701–1770)

Officium Rakocsianum metszetei

Drescher P.: Bibl. Pars. 8. Ziale. 57. l.

Winkler Jo. Christ

bécsi rézm

Szüz Mária rézm

Megjelent: Officium Rakocianum Buda 1780 *

Ivgár Czakó

112. C.

* vagy Nagyszombat?

TORNALJA.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Winkler, Jo Christ

1701 – 1770

reim

l.

Drescher reim

57 l –

Winkler J. Christoph

rezin

1765

l.

Eperjessy 1929

7.l.

Winkler Johann

Christoph

verm.

l. Eperjessy 1929

4-l.

zási munkálataira .....
r.k.

7. A gyöngyöstarjáni templom ré
staurálási költségeihez való

8. A sümegi r.k. plébániatemplo
hez való hozzájárulás.....

9. A csarodai románkori ref.te
ihez való hozzájárulás.....

10. Az egri várbeli ásatások sor
radványok biztositására és
ges terep- és kertrendezésr

11. A váci diadaliv restaurálás

12. A szegedi ferencrendi templo
költségeihez való hozzájárul

13. A tác-fövénypusztai romok b

14. A sopronbánfalvi hegyi-temp

15. A sopronbánfalvai kápolna he
geihez való hozzájárulás....

16. A nagyszekeresi gotikus ref
költségeihez való hozzájárul

17. A nagylónyai ref.harangtoron

Á t

Winkler J. C.

Winkler J. C.

fa és rézmetsző.

1794. Művei Harám sz. Mária és egy crucifixus-kép e nukában: Officium Rákoczianum... Editio novissima. Budae 1794. Aláírások: J. C. Winkler sc., J. C. Winkler fecit.

Szilágyi István. ~~Mag~~ Adalék a magyarországi képző-művészek névsorához. Történelmi Tár. 1880. évf. 167 l.

WINKLER, Johann, soproni asztalossegéd

J.W., Tischlergesell aus Oedenburg,
† 25 évesen, Pozsony, 1836 jan.14.

[1836, 98 l.]

Pr.Z.

WINKLER, Johann, soproni asztalosszegéd

J. W., Tischlergesell aus Oedenburg, † 25 éves korában, Pozsony, 1836 január 14. (1836, 98 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

WINKLER György építész

GÁÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az új Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992

104,109,

WINKLER György épitész

Ref.koll. tanári épületek, Kolozsvár
Farkas u. 1880-1827
Kendeffy-ház

GAÁL György - VINCZE Zoltán: Kalauz a régi és az uj Kolozsvárhoz. Kolozsvár : Korunk, 1992 77.
83,

WINKLER, Georg építőmester

SAS Péter: Gúnyvers a kolozsvári statuáról. =
Magyar Múzeum, I.évf.1/4.sz.1991 2o9-21o.p.

1819-ben ő az emlékmű kivitelezője

ART BUSIN

EGY VÁLLA
VÁLLALKO

Cégünk egy speciális szolgáltatásformát szer
számos országában kislétszámú, illetve kis
nyújtotta előnyökkel. Hazánkban újszerűnek
bizalmat meg kell szereznünk. Ezért ajánl
lehetőséget nyújtva.

Jöjjön el, győződjön meg saját

Szolgáltatási áraink költségként elszámolha
kiszámolja a ténylegesen megtakarítható költsé
De ha az elmaradt haszon oldaláról v
vállalkozásában mi vagyunk az a tényező m

Winkler György

építész

l.

Bíró József

Kolozsvári Képes Könyv.

Bp. 1940 20. l.

Officina

Winkler György

kolozsvári
könnyes

1831
a kolozsvári katonai
lártanya
építése

lásd
a
Tarab Kolozsvár

III 644 – 647. l
648. l.

Biedermeier üvegpoharak: 1. Kék 2. Vö-
rös, 3. Vörös talpas, 4. Kék talpas 5. Kék.

WINKLER György epitet

Kolozsvár, „Rétagú templom" – a debreceni ref. tpl. mintájára – Beregszászi Pál 1823-as metszete alapján

AH 1996 127.

2,– Kibővítve a vi
térést iránti

– a fejlesztésnél

3,– Különböző kérd
vizsgálatot, fit
is.

Kontrét kérdés
tudomány, d
olvasót bizo

a, Delphi – módszer
kifüldött kérd
témator u

Winkler Gyuláné

A csepeli munkasátthonban rendezett Képzőművészeti Kör grafikai kiállításán grafikai munkája szerepel.

Gyárfás Endre: Világunk a vonalakban.

Csepel, 1941. máj. 7.

Winkler J. C. J., festő és
vésnetsző, 1794.

Tört. Tár

1880, 156–167.

Schlágyi: Magyarországi képzőművészet
névsora.

M.D.K.

WINKLER Flayval

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 338.l.

WINKLER György építész

Kolozsvár, „lettonyi templom", 1829

AH 1996 211. sz. 20
212.

$$\frac{2.500}{10.000} = 0$$

A viszonyszó
fejen ki ug

Idősor, hogy
ugyara

Statisztikai: a

Winkler Ilona

grafikus.

1928 - 29

Éimisk 1930

90.P-

Budapest, 1930 augusztus 13.

zágos Bizottságának,

B u d a p e s t .

352/1930 sz.alatti átiratra, van
ni a f.é. julius 7.-ikén kelt Péteri-i
feltüntetve azon az indulás és érke-

aradtam kiváló tisztelettel:

SCHULEK JÁNOS
ÉPITÉSZ

Hammerschlag

W i n k l e r I m r e /?/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
235-237.
"Szegeden..."

M.D.K.

Winkler Imre

szegedi építés

és Attavay István korós terve első díjat és megbízást nyert a szegedi vasuti leszámítoló palota pályázatán.

Vállalkozók Lapja, BP. 1911. XXXII. évf.

ápr. 18. sz. 13. old.

Winkler Imre
szobrász

M.D.K.

Magyar Ede tervező irodájában dolgozott.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959. 129 l.

Richard Schneider : Sequel au roman „Bo Bo“.

Winkler H.

régm.

1765

l.

Eperjessy 1929

7 l.

alól szabadult volna fel az ország.

Lukács László politikai karrierjének vége volt.

A Haverda-gyilkosság

Szabadba közelében, a Palics felé vezető uton 1909 április 21-én egy gyilkos golyó kioltotta Haverda Boldizsárné ismert jómódu szabadkai ügyvéd özvegyének az életét.

Az uriasszony társalkodónőjével együtt este hét óra tájban szőlőjéből igyekezett hazafelé szabadkai lakására. Közel jártak már a városi villamos végállomásához, amikor az országut mellett elhuzódó villasor mellől hirtelen egy férfi ugrott elő és rálőtt özv. Haverda Boldizsárnéra. A gyilkos lövése nem tévesztett célt. Az ügyvéd özvegyének szivét járta keresztül a golyó és azonnali halálát okozta.

Mire a rémülettől megdermedt társalkodónő magához tért

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. 340 l.

Név: Winkler Johann

Foglalkozás: üvegesmester

Szárm.hely: Schwaz aus Tyrol

Hitfelekezet: R.K. Csal.állapot:

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1728.VI.5.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 24.

Winkler Johann
javitó 1755

l. Schirek Holitsch
131. l.

MDK

Winkler János festő

Műve, a római magyar intézet növendékeinek művészeti kiállitasan.

Cikk: Az olasz király nyitotta meg a római magyar intézet kiallitasat.

B.H. 1936.Máj.17. 6.1.

WINKLER JÁNOS, textilfestőmester

a soproni céh 1850 körül már a környező helységek mestereit is kezdte felvenni soraiba. 1851-ben már "Haupt-Laden", főcéhnek nevezték magukat. 1850-72 közt 14 helység 22 mesterét vették fel.-A céhhez tartozó mesterek: 20.- Winkler János, Szalonak, 1851.
131.old. 66.jegyz.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Winkler Johannes

stukkator stukkómunkát végez a
vörspalotai várkastélyban 1701-ben.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,
Mérey Ferenc: Magyar műemlékvédelem
V. (1967-68) Budapest, 1970.

139 p.

Winkler Josef

Kőfaragó

1720

l Freyburgl 1929

XVIII. l.

és pedig: dr.Schulen Trigges

40 f-re dr.Térey Gáborét 63 K

re dr.Éber László-ét 31 K.80

érvényesitve tisztelettel v

Budapest,1916 évi

MDK ---

Winkler József. ép.

Terv. : III.Testvérhegy 2oloo/hrsz.a. családi ház. /Vörös József/.

Magánépitési engedélyek. -MP.IP. - Ép.Müv. 928.V.15. 77.-78.l.

MDK

winkler József, ép.

205697. Szilágyi Jenö /VIII. Baross-utca 6682 hrsz.
u.o.két toldalék.

Magánépitési engedélyek, Budapesten.
Vállalk.Készitnye. 1907. szept. 25. 6.1.

MDK

Winkler József

lemezszelő

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött kb. 1898-1906.

72.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár ~~művészete~~ művészete.

Pécs. 1959.

NDK

Winkler József kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.300.l.

Winkler József

MDK

épület/A--diszmunka faragó
a Zsolnay -gyárban

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Winkler József tanuló

Taksonyban az ünnepi napok keretében gyermekrajzokból nyílt kiállítás. Évekkel ezelőtt Winkler József tűnt ki a taksonyi gyermekrajz kiállításon, ma már a budapesti művészeti gimnázium tanulója.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 6.

Winkler Károly

Winkler Károly, kovács, Kismartonban született, 1744 márc. 8-án iratkozott be.

Fleischer Beck

96. l.

Clair Vinco IX 146.

Winkler Károly

Könnives mi

1774-ben hártulajdonos Aradon

Lakatos Arad

II k. 231. l.

MDK.

Winkler Katalin

Riport
Textilélet 1966 dec.12.

MDK

Winkler László, festő

Ady olvasásakor. Olf.

Bp. Műcs. - IX. Magy. Képzőm. Műáll. 1951. nov. 4. - dec. 2.
Kat. 9. l.

Winkler László
festő

M.D.K.

A Mihályteleki ovoda falat
festményei díszítik

Művészeti életünk

Művészet, 1961. április – 41 l.

MDK.

Winkler László festo

"Tehénke a ligetben" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 23. 1.

MDK

Winkler László

"Sztálin-kántáta"

Pogány Ö.Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás.I.
Szabad Nép. 1950. VIII. 27. 11.1.

MDK

Winkler László

A tápéi kisegyüttes Szép Ilonát tanulja, of.repr.

Vidékem élő képzőművv. kiáll. Ernst Múz. 1954.
nov. 22 l.

MDK

Winkler László (festő)

Szegedi művész. Részt vett a nyár végén (Debrecen, 1958) megnyílt Tiszántúli Képzőművészek II. vándorkiállításán.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov.–dec. 110. l.

MDK

Winkler László, művész növendék.

Mücs.-Tav. Tárlat: -M.N. 1952 V. 18.- S.l.- Dutka M.

MDK

Winkler László
Fekvő akt c.képért a Képzőm.Társ. loo P
festődija

Képzőmüv. főisk. jelölései... Magyarság, 1927. ápr. 9 lo 1.

Winkler László
Ady olvasásakor, olaj

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
9 l.

MDK

Winkler László

Sztálin-kantáta, f. stm.

Pogány Ö.G: 1. Magy. Képzőműv. kiáll. Szabad Nép, 1950. aug. 27. 11 l.

MDK

Bíró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Winkler László,

ingyenes müteremhasználati engedély a római Coll. Hungaricumban.

A kiküldött Ösztöndíjas fiatal művészek mindegyike a Főiskola növendéke volt.

Fork' pszemfeisk' vk. 1938/36. 53.1.

MDK

Winkler László

Huszka bácsi, of.

Miskolci O.Képzőm.kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.

19 l.

MDK

Winkler László, festő.

Művésznövendék. Of. -

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952-máj. 10-jun. 4. Jegyz. 10. l.

Winkler László MDK

Sz. 1912.

Résztvett az [illegible] 1950.évi Első Magyar Képzőművészet Kiállitáson /a neonaturalisták között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

K. P. K.

WINKLER László

Szeged termelőszövetkezdi körzetében
leihálytelken a bölcsőde balkérei

Magyar Nemzet, 1960 (XVI.) 129. sz. 7. l.

MDK

Winkler László

Sztálin-kantáta, of.

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

7 l.

Winkler Károly építész

Tér és Forma 1937. 173.

A sopron kilátóterasszról

M.D.K.

Winkler László

festő

"Építkezése" c. művével

vett részt a kiállításon.

D. Fehér Erzsa: A szegedi magyar társaság

Művészet, 1962. szeptember — 38 lap

MDK

Winkler László

A tápéi kisegyüttes "Szép Ilonat" tanulja.
c.festm.repr.

A vidéken élő képzőművészek kiállitása.
1954.nov.20. - dec.4-ig.Ernst Múzeum.

MDK

Winkler László

Huszka bácsi, of.

Miskolci kiáll.I. Herman O.Muz. 1955.
19. 1.

Winkler László

Szekelmesek (szepló)

Tiszatáj 1968 IV n. csinlap

Winkler László

kiállított festménye:

Tehénke a ligetben. Olaj, 75×100 cm.

Pécs-baranyai országos képzőművészeti kiállítás 1956. Kt. írta: Végvári Lajos. Bp. 1956. 32 l., 20 t.

24.1.

MDK

Winkler László

Ady olvasásakor, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Winkler László

szerepelt a hódmezővásárhelyi Tornyai János
Múzeumban rendezett IV. dél-alföldi tárla-
ton. Rendezte: a Magyar Képző-művészek Szövet-
sége Dél-Magyarországi Szervezete.

A IV. dél-alföldi tárlat (Dömötör János cikke)

Dolgozó Ifjúság, 1968. május 31. 9. l.

Winkler László

tanítványa volt Fontos Sándor festő

Kulka Eszter: Fontos Sándor
Tiszatáj, 1969. I. 66.
Szeged

Winkler László

Képzőm. főisk. kiáll. 1937

188. Winkler László . . . Akt
189. Winkler László . . . Női akt

Tanár: Glatz O.

Winkler László

~~Műcs. Iá., tól~~

Pipics 53. C.

BUDAPEST

IV.

Egyetem-utcai Jeszenovszky (Franklin) ház.

Hol és mikép terem a Vasárnapi
Ujság. VV 1863, 4-6 l. (képe 5 l.)

Winkler László

a főiskola retrospektív kiállításán a Képzőm. Társulat 100 pengős festői díját kapta Falvai akt c. képével.

Képzőm. Főisk. Evk.

1936/37-57 l.

Ferképzomfoiskavk

dény, réz, talpas, mag. 24 cm. XIX. század.
tűles

Winkler László

Nemzeti Ujság képes mell.
1938. dec. 18.

A szegedi Szent Imre Kollégium kápolnájának uj oltárképét Winkler László festőművész készitette el

KARÁCSONY ELŐTT

— Tamagy csak esztetyszi, hogy nincs szükségem nyakkendőre....

Winkler László

Uj Magyarság Vasárnapja

1935 márc, 24.

e a hat állást

Választási hangulat a Ketter-étterem fa
(XI. Horthy Miklós-ut 48)

i segédhivatali tisztviselők orsz
esten; Berky Géza alelnök (1
nök (2), Javorniczky Jenő dr.
a (3), Fekete József társelnök

1021 Winkler Lászlo festőművész

1982. okt. 27. URH 1,4.00 KGyné
Egy pálya vonzásában

- Emlékezés Winkler László festőművészre..

- Winkler László festőművész most lenne 70 éves.. Ezen a nyáron a Nemzeti Galériában több, mint három hónapig láthatta a közönség a képeit. Winkler , alkotás közben halt meg. Kihullott kezéből az ecset és az állványon maradt a befejezetlen kép...
Utolsó két rajza Látomás és Testamentum. Az egyik alá, maga irta..

- " a tigris széttépheti a pegazust, a kecske lelegelheti a babérfát, a költő mégis felmegy az Olimposra."

- Megrajzolta a halott festőt, a fölélhajló szárnyas táltoscsikóval és a mellette álló elárvult muzsát.
Winkler Lászlóval néhány éve egy hosszabb müsort készithettem.. Ebből hallanak most részletet..
A müvészt, aki kitünő portré festő is volt , erről kérdeztem..

- Engem inkább az vonz, hogy az egyes ember személyiségében, hogy találom meg azt az általános embereszményt,már, amennyire lehetséges..
És most ne vegye ezt elsö idealizálásnak, hanem egy olyanfajta pedagógusi magatartásnak, aki szeretné az emberi értékeknek a rendszerét pozitiven alakitani.
A portré egyike a jó lehetőségeknek.. Nemcsak azért, mert a modell is ezt szeretné, hanem azért is, mert ugy gondolom, hogy mindnyájunknak belső igénye, hogy magunkat az ember nembeli lényegéhez hasonlitsuk.

- Ezt a bizonyos nembeli lényeget, ezt fel kell ismerni. Sőt. Állandósitani kell. Tehát ilyen formában konzerválni, beágyazni, stabillizálni hogy szinte bármikor használható mobillizálható értékként vehesse elő.

- Ez borzasztó nehéz dolog. Leonardo da Vinci, a nagy példa, nem is igen festett portrét, csak néhányat és csak olyan modellekről, akik hasonlitottak az ideáljához.
Tizian portré festészete már sokkal inkább egyedekhez igazodó,de benne is meg van a humánumnak az a megjelenési formája, amelyről szóltam. Tehát a klasszikus ideálhoz való közelitésnek a szándéka, vagy igénye.
Ez a nagy nehézség a portré-festőnek, hogy nagyon jellemzőnek lenni, ugyanakkor azonban nem az esetlegest hangsulyozni.. Ha az esetlegest hangsulyozom, az az általánositásnak persze lehet egy másik módszere, amelyet Domé tudott remekül, a nagy karikaturista.
A nagy portréfestőnek azonban az a törekvése, hogy az általánositásnak ebbe az imént emlitett másik irányába menjen. Erre a legjobb módszer, hogyha az emlékképeinket vetjük össze a konkrét beállitással.. az előttünk ülő modell esetlegességeivel..
A modell , amikor leül, hogy fessük, sokszor nem hasonlit önmagára.. az intellektuális tudattartalmaknak a kifejezését talán azért sikerül megragadnom, mert beszélgetünk munka közben. Nem szeretem a merev modellülést...

Winkler Lárló

Jestő műsén

Latinov völgye c. műve Szegedin. a Karácsonyi Tárlaton

TV Hirado

1979 dec. 11.

Winkler László

— A főiskolai kiállítás díjazottjai. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak a Képzőművészeti Főiskola jubileumi kiállítására kitűzött díjai felett most tartotta döntő ülését a Mücsarnokban a társulat birálóbizottsága. A társulat 100 pengős festészeti jutalomdiját Winkler László nyerte el „Akt" cimü művével, 100 pengős szobrászati jutalomdiját boldogfai Farkas Sándor „Sarukötöző" cimü művével, 50 pengős rajzdiját Kiss János „Női akt" cimü művével. Egyenkint 50 pengős jutalomdijban részesült még Heil Ferenc „Leányfej", ifj. Czene Béla „Fiufej" cimü rajzával és Kovács Árpád „Mária a gyermekkel" cimü üvegablaktervével.

Lujság 1937 IV. 1.

Winkler László

M.D.K.

Képzőmüvészeti Szabadiskolai vezető ~~Bp. Dési Huber~~

~~XXXXX~~ Szeged

Képzőmüvészeti életünk a felszabadulás után 32.1.

A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK; KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1961.

Winkler László

94. Jápéi Kút, olaj,

Jinántúli jestőművének vándor-
zinállítása, Bev. Kókai Ferenc.
Bélőscsaba, 1957.

MDK.

Winkler László

Kiállitási kritika

Textilélet 1967 szept.4.

Winkler László

Akt i festménye nagyobb a Képzőmův. Főiskola kiállításán a hűcsarnokban (emlitve)

Pesti Napló 1937 III. 20.

Winkler László festő

Fekvőakt c. képe a Képzőmův. Társ.
100 pengős díját kapta a Képzőmův.
Főiskola kiállításán (emlitve)

Magyarság 1937 IV-9.

Winkler László

— **A Képzőművészeti Főiskola kiállításának díjai.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak a Képzőművészeti Főiskola jubileumi kiállításán a Társulat 100 pengős festészeti jutalomdíját *Winkler* László nyerte el „Akt" című művével, 100 pengős szobrászati jutalomdíját boldogfai *Farkas* Sándor „Sarukötöző" című művével, 50 pengős rajzdíját *Kiss* János „Női akt" című művével. Egyenként 50 pengős jutalomdíjban részesült még *Heil* Ferenc „Leányfej", ifj. *Czene* Béla „Fiufej" című rajzával és *Kovács* Árpád „Mária a Gyermekkel" című üvegablaktervével.

Nemzeti Ujság 1917 III. 25

Winkler László

Pedagógus képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban

Rajztanitás 1959. IV.sz. 29-30. l.

Winkler László

MDK

Asszony gyermekével, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Winkler László

MDK

Sztálin-kantáta, olf.

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Winkler

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Két női arcképével tünik ki.

Magyarság
1934.I.14.

Winkler László MDK

Tehénke a ligetben, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Winkler László

Festménye a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

N.U.936.V.16.

Winkler László

— **A Balló Ede-alapítvány díjának odaítélése.** A *Balló* Ede képzőművészeti alapítvány pályázatának zsűrije pénteken a Műcsarnokban összeült és az 1000 pengős díjat kettéosztva, *Winkler* Lászlónak 600 és *Fenyves* Editnek 400 pengőt ítélt oda.

MH. 1933. V. 6.

Winkler László

Festőművész

Magyarság

1935 III. 24

h be a

Winkler László

MH 932 V/10

(*) **Kováts Árpád festőművész nyerte el a Balló festészeti díjat.** A Balló Ede-féle festészeti díjra pályázó művek közül az erre hivatott bizottság az 1000 pengős díjat *Kováts* Árpádnak ítélte oda „Háttal ülő akt" című olajfestményéért. A bizottság ezenkívül az alapítványtévő javaslatára 300 pengős jutalomban részesítette *Winkler* László „Akttanulmány" című olajfestményét is.

MH. 932. V. 10.

Winkler László

Képz. fűrisk. II. é. n.

Balló Ede adomanyi-
ból 300 P

Erkképzfűrisk

1931–32. 89. l.

Magyar gy

WINKLER LÁSZLÓ,festő.

Őt is megihlette a tápéi táj szépsége,a Tisza-part, a szinpompás népviselet,a falu utcáinak szépsége. 161.old

WALDMANN JÓZSEF: Tápé táncalkalmai és hagyományai 161.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE,1964-65. 1. Szeged, 1966

Winkler László

51. Nádas monotypia 60×80

Szabadkai és szegedi képzőművészek
I. közös kiállítása 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum képtára

Winkler Károly

Bánk bán díszletét (Egyedi Játékszín) említi példaként a cikk írója.

képzőművészet a színházban (Rideg Gábor)

Magyar Hírlap, 1969. június 7. 9. l.

Winkler László festőművész

a szegedi Játékszín legutóbbi Bánk bán-felújításának díszleteit tervezte.

Rideg Gábor: Képzőművészet a színházban.
Magyar Hírlap, 1969. jan. 4.

Winkler László, festő

Egyenletesebb teljesítmény, nívósabb anyg – ezek voltak a XXI. szegedi Nyári Tárlat jellemzői. – A vendéglátó szegedick közül látható a briliáns technikájú, nagy, manuális készséggel rendelkező Winkler László művei, valamint, – egy kissé elszürkülni látszó Cs. Pataj Mihály művei.

Fecske András: Körkép a XXI. Szegedi Nyári Tárlatról. Dolgozók Lapja, 1980. szept. 14.

Winkler László K

KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ : ERDŐ MÉLYE

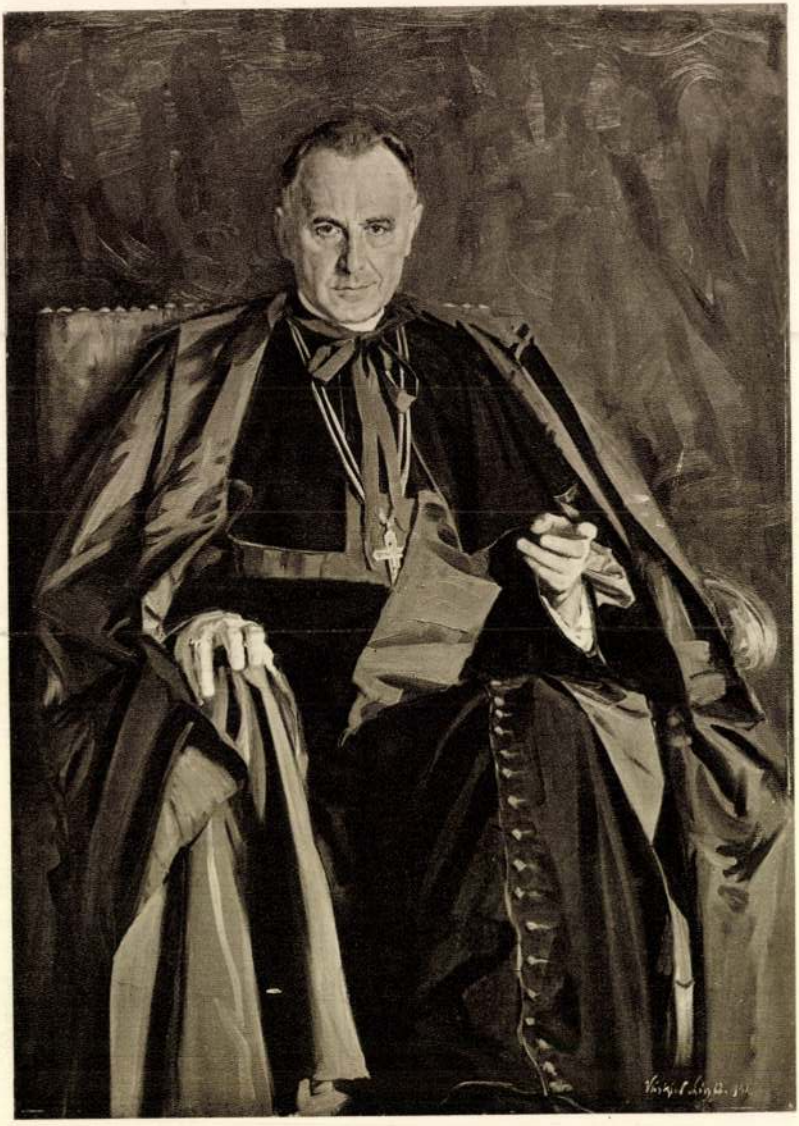

WINKLER LÁSZLÓ: DR. GLATTFELDER GYULA

Nemzeti Képzőm. kiáll. 1935

Winkler László

Részt vesz a Mücsarnok harmadik nemzeti képző-
művészeti kiállitásán, emlitve Glattfelder
püspököt ábrázoló portréja.

Nemzeti Ujság 1935.III.24.

Winkler László

Művésznövendék

Tavaszi Tárlat a kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1952 máj 18.

Winkler László, festő

Szegeden holnap nyílik a képző-
művészek téli tárlata. A művész
művei szerepelnek a tárlaton.

Déli Krónika.

1974. I. 29. 12.00 N.

Winkler László

Winkler László festőművész kiállitása, Szeged, Képcsarnok. - Ism: Borvendég Béla, Tiszatáj, 1968.12.sz. 1115-1117.l. - K.E. Délmagyarország, 1968.szept.14.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

17o.l.

Winkler László

PH.932.v.10

— **Képzőművészeti hirek.** *(Az osztrák alpesi kiállitás megnyitása.)* Nagy érdeklődés mellett nyilt meg vasárnap délelőtt az osztrák alpesi kiállitás a Nemzeti Szalonban. A megnyitáson egybegyült közönséget és az idegen osztrák képviseleteket *gróf Calice Ferenc* osztrák követ és dr. *Kunz Adolf* követségi tanácsos fogadták, akik *Déry Béla*, a Nemzeti Szalon igazgatójának kalauzolása mellett tekintették meg a tárlatot. A kiállitás naponként reggel 9-től délután 5 óráig tekinthető meg. — *(Kováts Árpád festőművész nyerte el a Balló festészeti dijat.)* A *Balló Ede-féle festészeti dijra* pályázó művek fölött az erre hivatott bizottság a Nemzeti Szalonban tartott ülésén hozta meg az itéletét. A pályázatra 25 művész küldte be műveit és a bizottság titkos szavazás utján az 1000 pengős dijat *Kováts Árpádnak* itélte oda „Háttal ülő akt" cimü olajfestményéért. A bizottság ezenkivül az alapitványttévő javaslatára 300 pengős jutalomban részesitette *Winkler László* „Akttanulmány" cimü olajfestményét is. — *(A Dunántuli Tavaszi Tárlat dijnyertesei.)* A *Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság* most rendezte meg *Kaposváron* a dunántuli tavaszi képzőművészeti tárlatot, amelynek dijait a zsüri a következőknek itélte: Kaposvár város nagydiját *Bacskay József* (Kaposvár) festőművésznek „Női portrait" cimü képéért, a Berzseny-Társaság nagy aranyérmét *Pogány Lajos* (Kaposvár) festőművésznek „Mulik az idő" cimü csendéletért, a Zichy Mihály-dijat *Soós István* (Kaposvár) iparművésznek „Tódor János arcképe" cimü pasztellképért, a Rippl-Rónai-dijat *Lovrits Kálmán*, kaposvári festőművésznek „Őszi szinek" cimü pasztellképért, a Berzsenyi-Társaság nagy ezüstérmét *Fetter Károly* (Dombóvár) szobrászművésznek „Női fej" cimü szobráért. A társaság ezüstérmét nyerték *Halvax Gyula* Budapest, *Horkay Péter* Kaposvár, *Hessky István* Szombathely, *Farkas Klári* Kaposvár és *Pazsitzky Sándor* Kaposvár.

Winkler László

Bizottság 300 pengős jutalomban részesítette olajfestményét "Aktlamúlmány".

NM.932.V.10.

M.D .K.

Winter Mátyás, keramikus

A "Pápai kőedény Fabrika Tulajdonosa"1833-ból származó adat. 1834.II.17-én 75 éves korában meghalt.

Mihalik Sándor:Stingl Vince herendi kerámia műhelye.226.o.

A Veszprém Megyei múzeumok Közleményei.I.Veszprém 1963

Winkler László.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt „Ady olvasásakor" c. képe.
(emlétve.)

Magyar Nemzet, 1951. Dec. 1.

Winkler László MDK

Dr. Glattfelder Gyula, repr.

Mücsarnok 1935.III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Winkler László MDK

Akt

Női akt

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Minden jog fenntartva.

MDK

AKC

Nógrád-Megyei Lapok és Könyvkiadó Vállalat

Salgótarján, 1957. Megjelent 1957-ben. Nógrád megyében. Papír. Kiadó.

MDK

Winkler László, Szeged

Tehénke a ligetben, of.

Vidéken élő képzőművészek kiáll.II. K.Szol.

1955.

17. 1.

MDK

Winkler László

Dr. Glattfelder Gyula c.festm.Repr.

Nemzeti képzőm.kiáll.1935.

MDK

Winkler László

Tehénke a ligetben. Olajf. 75x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat.23.l.

Felvétel

Magyar Falu: GK 1026/21 Hegedüsné

Winkler László: Ady olvasásakor

Olaj

1957. X. 26.

Meg. van

MDK

Winkler László

"Műteremben" c. képe a Képzőm.Társ.téli tárlatán.

Ferdinándy Mihály: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet,1939.jan.29. 24.l.

MDK

Winkler László Képz.főisk.II.é. n.

Balló Ede adományából 300 P.

Évkképzfőisk. 1931-32. 89.l.

MDK

Winkler László

szerepelt a Móra Ferenc Muzeumban rendezett kiállításon.

L.F.: Pedagógusfestők kiállítása.
Dél-Magyarország. 1962 nov. 28.

Winkler Lajos

festő

M.D.K.

Fontos Sándornak volt a mestere.

D. Fehér Ursza: Két fiatal festő kiállítása Szegeden

Művészet, 1963. szeptember - 44 lap.

MDK

Winkler László, festő

Dózsa feje c. verset illusztráló festménye Winkler László műve.

– Juhász Gyula emlékkiállítás 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. ápr. 7.

MDK

Winkler László

Dr.Glattfelder Gyula c.portréja.Repr.

Nemzeti képzőm.kiáll.1935.

MDK

Winkler László

Résztvett a vidéki művészek I. kiállitásan.

Rabinovszky Máriusz: Vidéki művészeink.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 154.lap

MDK

Winkler László

szegedi

Szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.: Bács megyei sikerek Szegeden.
Petőfi Népe. 1962. jul. 24.

Művészi divatterv. Winkler Margit rajza.

Divat

Külföldön — értve ez alatt jelenleg osztrák és német területet, — erős az az áramlat, amely a női divatot emancipálni akarja a párisi, lenyügöző és föltétlen követést parancsoló uralom alól. Német, illetve bécsi divatot akar csinálni, anélkül, hogy etnografikus jellegre törekedne, s figyelmen kívül hagyná a divat általános, egyetemes szempontjait. Hogy ezt a szándékot mennyiben fogja koronázni siker, hogy ez a ma elsősorban hazafias intenciótól hajtott törekvés fog-e oly divatot produkálni, amely ízlés szempontjából megállja a sarat, illetve a kritikát: ezt persze nem tudhatjuk. A bécsiek részéről még leginkább van erre biztosíték, e város közönségének generációkon át fejlett s tradicióként továbbélő izlésében, divatiparában, amely jóllehet simult a párisi mintához, azért határozott „bécsies" jelleget tudott belevegyíteni asszonyainak és leányainak öltözködésébe. A németeknél — leszámítva a derék müncheni bajorokat, — nem mutatkozik a közel jövő ennyire könnyűnek, tekintve, hogy maguk a délnémetek is, a tőlük fölfelé húzódó impériumot sokszor bizony humoros megrovásban részesítik, a jobb öltözködés nevében. Számba kell venni aztán azt is, hogy a szabóknak és a divattermek rajzolóinak küzdeniök kell azokkal az előképekkel, amelyeket az egész világ aranya és tapsa növesztett nagyra, amelyek a divatkulturának eddig tényleg a csúcspontját jelzik. A párisi divatot értjük, a franciákat., akik — hiába, ez ellenségvoltuk dacára is elismerendő — lelemény, csinosság dolgában kifogyhatatlanok, remekelni tudnak, ha akarnak. A feladat tehát nem könnyű, viszont az is kétségtelen, hogy a kemény német eltökélés okvetlen viszi valamire: amit egyszer elkezd, azt nem hagyja abba, amig sikert nem csikar ki. Azt, ami veleszületett képességeiből hiányzik, vagy csak elszórva, kisebb mértékben észlelhető: ha másként nem megy, erőszakosan próbálja életrekelteni, még pedig elsősorban a szívós és rendszeres, lépésről-lépésre haladó nevelés útján. Egész Németország egy nevelőintézet. A művészi nevelés is — az előbbi oknál fogva ugyan — de sehol se annyira élénk és általános. S ennek végül mégis észrevehető, sőt diadalmas eredményei lehetnek, ha nem éppen ma, úgy a holnap kiformálódó nemzedéknél.

Ami bennünket illet, mi a női divatnak a francia rajzolóktól, szabóktól és munkásoktól való függetlenítésében még nem tartunk ott, ahol a bécsiek vagy a németek. Egyidejüleg, elvben megindult a függetlenítés, a sajtó a maga részéről propagálta is a tervet, de amit eddig láttunk, az csak egy-egy elszórt, halvány próbálkozás volt. Reméljük, hogy idővel másként lesz, ehhez azonban ki kell küszöbölődni annak a két oknak, ami leginkább játszott közre abban, hogy egy hazai, magyar, de azért minden ízében modern, általános polgári szükségletekhez igazodó divat kerüljön kirakatainkba, a szabók szalonjaiba s hölgyeink termetére, ami faji jellegében annyira elütő például a párisi nők átlagának túlnyomórészt karcsú termetétől. Ez az akadály először éppen a hölgyek határozott állásfoglalása volt mindazzal szemben, ami nem „párisi minta". Meg kell szünni ennek az idegenkedésnek, persze nem úgy, hogy a párisi mintát bécsi vagy berlini foglalja el. A másik ok a divattermek tulajdonosainak a terhére irandó, akik a hazai tervezőművészeknek és az itthoni munkának nem valami sok bizalmat előlegeztek. Ha mindez csökken — reméljük, hogy már útban is van — akkor elő fog állni a magyar divatipar, mert minden tényezője itthoni: az ízlés, amely kormányozza, az anyag, amiből készül, a munkás, aki megdolgozza, a tervező, aki formáit és szineit megadja. S gazdasági eredmény gyanánt nemcsak sok százezret, sőt milliót tudunk itthon tartani, hanem ezenfelül szerezhetünk. Divat dolgában ugyanis igazán könnyen indul a nemzetközi forgalom, tekintve, hogy ezt nők irányítják, akik semmit se sajnálnak, ha arról van szó, ami megjelenésük hatásosságát szolgálja. Nincs tehát semmi cím arra, hogy amit, mondjuk, Bécsnek nyujtanak a távolabbi, idegen vevők, ugyanezt megtagadják Budapesttől, ha Budapest a divatiparban nem csupán fogyasztó, hanem vonzó módon, ötletes, szolid és ízléses termelő.

Művészi divatterv. Winkler Margit rajza.

Mindezt persze még a jövő rejtegeti. Az a néhány divatterv azonban, amit itt közlünk, arra mutat, hogy bizonyos helyen e kívánatos változást nem várják karbatett kézzel, hanem készülnek rá. Az a hely ez, amely hivatásánál fogva maga is egyik tényezője a magyar divatipar függetlenítésének: az iparművészeti iskola. Textil-osztályában divattanulmányok is folynak, még pedig, hogy minő hivatottsággal: azt egyik tehetséges növendékének, Winkler Margitnak divat-

Uj Idők 1915. XXI. 28 sz.

A déli harctérről. Sziklák alá épített istálló géppuska-lovak számára. Az Uj Idők fényképe

és csodálkozott azon, miért olyan szomorú ebben a kis városban, amely a háborús őszben is olyan kedves, mint egy szanatórium zugolya. (Az orvosnak fiatalkori sosem teljesülő — ah! — vágya volt, hogy saját szanatóriummal bírjon a stájer hegyek lankái közt.)

*

Ez a harmadik szombaton volt. A kozák hajnalig kártyázott az orvossal. Júlia éjfélen túl egy óra hosszat ült mellettük, azután otthagyta a férfiakat. Aludni tért. Reggel hat órára a kozák minden pénzét elvesztette, az oroszt is, az osztrákot is, ami nála volt. Az orvos udvariasan revanche-ot ajánlott neki. A kozák megköszönte.

— Majd holnap este, ha megengedi doktor úr ...

Kezet fogtak, elbúcsuztak. A doktor a hálóba ment, Konstantin lesétált a kertbe, amely előtt feketébe öltözött lengyel parasztleányok most mentek a hajnali misére.

— A hadnagyoktól kérek majd kölcsön zsoldfizetésig — gondolta a százados és szíve boldog ámulással érezte, hogy a késő szeptemberben is milyen édes még a bokori rózsa illata. Olyan rózsaszínű e virág, mint Júlia körme és Konstantin szemével most a fehér függönyt kereste, ami az orvosék halójának ablakán ... Azután hirtelen valami hang, madárcsipogás ez vagy megvert szerelem panasza ... A kert kapujában egy kis gyermek feküdt, fehér pólyában, arca az éhségtől és a hidegtől halványkék, mint némely vadvirágok színe.

A kapitány lehajolt, fölemelte, ölbe vette a gyermeket.

— Kitették — gondolta. — Szégyenbe jutott anyja elhagyta.

Lassú, dajkáló lépéssel vitte fel szobájába az éhes gyermeket, amely a kapitány meleg karjában elaludt.

— Júlia — jutott eszébe — a szakállas orvos ... nekik nincs gyermekük ... hála Istennek ... óh, ha nekem ... egyszer, ha én ... majd a hadnagyoktól kérek ... Zsoldfizetéskor visszaadom nekik ... hogy kártyázik az az ember ...

Lefutott a kertbe és hamar visszatért. Virágot hozott magával onnan, sok-sok bokori rózsát, csiklandós édes illatút, (— mint Júlia körme, olyan színüek voltak — mondtuk már? —) hármat halálba hervadozót is. És a gyermek friss vászonszagú pólyáját behintette a virágokkal, a talált gyermek feje köré is rózsát ültetett, olyan volt már a gyermek, — leány-e vagy fiú? — mint egy csecsemő keresztény szent.

A nyitott ablakán egy kozákot füttyentett fel:

— Itt átmész ... ezen a hosszú előszobán ... azután kopogsz az ajtón ... az asszonynak adod a gyermeket és megmondod, hogy én küldtem, én Konstantinovics Konstantin kapitány ... értetted?

A parancsot pontosan megismételte a kozák. Nagy, rikácsoló csizmájában már el is indult ... A kapitány — Konstantinovics Konstantin, a hadi iskolát járta Pétervárott és édesanyjától a Csodatévő Szűz aranymását kapta, mielőtt elindult a nagy háborúba — az ajtót nem zárta be kulcsra. A pamlagra feküdt, a kényes himzett bécsi jószágra, (nászajándékba kapta Júlia tizenegy év előtt), a feszületet a mellére tette, a három hervadó rózsát (ezt magának tartotta meg) melléje és mire anyjához ért a gyermek, átlőtt szívvel már sárga halott kapitány volt apja, Konstantinovics Konstantin, harminc éves és szerelmes.

Winkler Margit

Öltözetvázlatok,

repr.

Magyar Iparmüvészet

1916. 168. l.

.

sa-

ott

kat,

tak.

ot

hogy

a

n

ény-

ir-

.

et-

és

tte,

het-

i-

a

KDK

Winkler Margit

textil szakon dics. okl. kapott

Dimisk 1914-15. 83-84 l.

Winkler Margit MDK

végbizonyitványt kapott.

Éimisk 1914-15. 84 l.

Winkler Margit

textil nak
dicsérő oklevél.

Éimisk 1914-15

83. l.

und Wachs

Papiertapeten [illegible] einwand Fab-

r. 395. - Gez. v. Rhederer. 25 x 34.5

z.

ehäude in Pesth. Lith. von. E. Pönicke

x 107 m/m. Főv.ltsz. 3914.

kadémiai palotában. - Az Akadémia könyv-

.ltsz.15809/1-2.

igadó /előtte kocsikkal lovas és gya-

su kőnyomat. Felirat nélkül.Főv.Muz.3869.

ő főhomlokzata a Duna felől. Ny. Pataki

z.3014. -

WINKLER *Margit*, grafikus és iparművész, l. *Kertészffy Jánosné*.

Winkler Margit

lásd Kertészffyné W. M.

Kosztümtervező és porcellán festő.

1933 januárjában találkoztak a testületek részéről küldött előkészítőbizottságok és elhatározták, hogy a kö szervet az egyes karokon belül 5—20 tagból álló bizottsá útján teremtik meg. Ezeket a bizottságokat az egyes ka saját szerveik útján megalakították.

A mérnöki kar bizottságát a *Budapesti Mérnöki Ka rával* egyetértésben *Egyletünk* alakította meg a követk képen:

Elnök: dr. Misángyi Vilmos, a Magyar Mérnök- és Épít Egylet alelnöke;

Titkár: dr. Frohner József, a M. M. É. E. főtitkára;

Tagok: Dorner Gyula, a Budapesti Mérnöki Kamara gyelmi bíróságának elnöke;
Farkass Sándor, a B. M. K. választmányi tagja;
Králik László, a M. M. É. E. műépítészi szako elnöke;
Lux Ernő, a M. M. É. E. út-, vasút-, hídép. sz oszt. elnöke;
Majorossy Gyula, a M. M. É. E. középítési szako elnöke;
Schmitterer Jenő, a B. M. K. alelnöke;
Thoma Frigyes, a B. M. K. titkára;
Zorkóczy Samu, a B. M. K. alelnöke.

Stádium Sajtóvállalat R.-T., Budapest, VI, R

Winkler Margit

illusztrálta az
alábbi művet

ifj. Gonda Béla

A női divat mű-
vészete
Bp. 1916.

Fent: divatterv

ol festő.

zadból.

képe.

)brafordult. Kinyujtott jobb
ıban pedig fehér tollal diszí-
)al csipője felé széles szalag

s-rend jelvénye nyugszik.
mlik, szeme kék. Lehajtott
ezi, ezüsttel himzett piros
)tött szalagok tartják össze,
lrágja és harisnyája térdig
nnak. Derekát öv szorítja,
:talon, melyet nehéz rojtos
tűnik szemünkbe, fölül a
k, míg jobbról az ablakon
ert díszlik.

m. — Lelt. sz. 1213. — Véte-
itől 700 lirán (634·20 K).
31-én (246–95). — Az el-
-95 és az 1895 november
t. — Az elszámolást elfogadta
5–900) és az 1901 augusztus
)1).
jstr. 12. l. — Verzeichniss

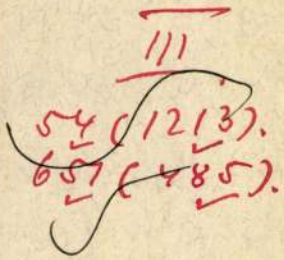

54

Winkler László

Keresztről való levé-
tel, fresko a somogyi-
telepi templomban,
heged

Repr.

Csíkvári heged

88. l. után

Ulrichler Károly
festő

M.D.K.

Bartók Béla ábrázolása

Jávorszky Ferenc: Bartók Béla fiatalkori arcképe
Művészet, 1961. november. – 91.

M.D.K.

Unikáns hívás
festő

Bartók Béla ünnepére

Jegyzőkönyv: Bartók Béla fiatalkori arckepe
Műcsarnok, 1961 november – 91

MDK

Winkler László, festő

Asszony gyermekével. Olf.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.11.l.

MDK

Winkler László, festő

Sztálin-kantáta. Olf.

Műcsarnok.-I.M.Képzőm.Kiáll. 1950. Kat. 7.l.

Winkler László

MDK

szerepelt a Móry Ferenc Muzeum Horváth Mihály utcai képtárában rendezett kiállitáson.

a Szegedi Felsőtiszaparti Ifjuságí Üdülőt
Winkler László, Jánoska Tivadar és Kopasz Márta
müvészi mozaikja diszitik a tervek szerint.

Szili Török Dezső: Épitőművészeti Kiállitás
Szegeden.

DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged, 1956 ápr. 18.

Winkler László MK

szerepelt a Vásárhelyen rende-
zett VII. megyei képzőművészeti kiállításon.

-sze-: Néhány szó a VII. megyei kiállításról.
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP, 1957. aug. 15.

WINKLER Lili

M.D.A.

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 338.l.

Winkler László

l.

Szépm. Műv. Erk.

IX. 273. l.

Politikai Hivatalainál, Debrecen, Központi Egy
gyezhető elő. A kötet bolti ára az előjegyzési ár
magasabb (25 P) lesz.

Debrecenben, 1941 december 6.

Atyafiságos tis

Dr. Révész Imre

A tiszántúli református egyházkerület püspöki h

6362—1941. sz. **Tárgy:** A nem áll. népisk. tanítók
egészítő államsegélyének gyorsuta
sára vonatkozó rendeletek.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök ur

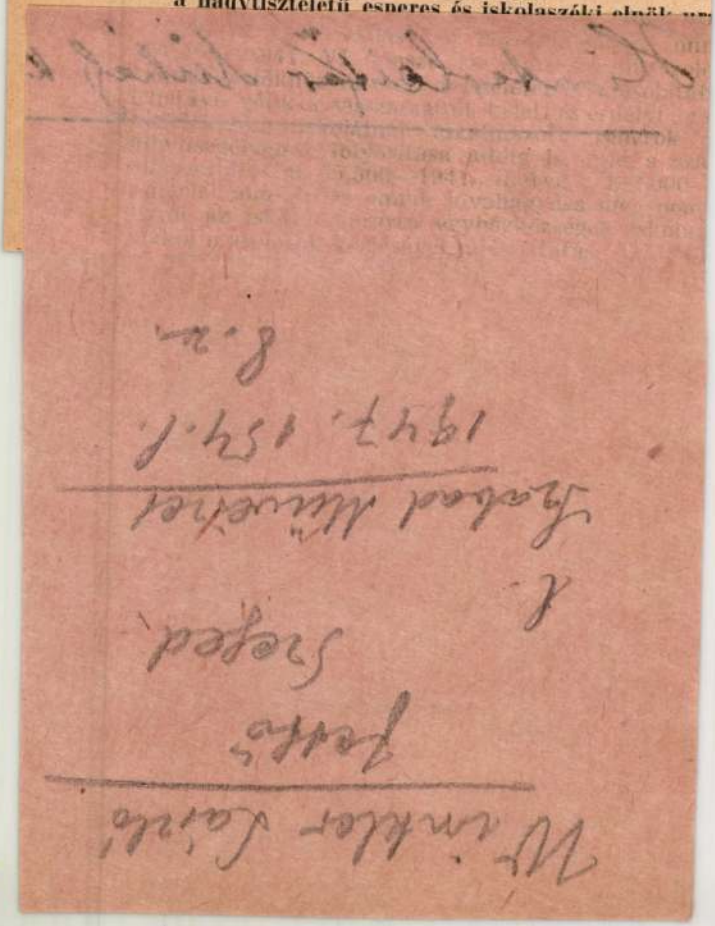

iskolai tanítókat, hogy segédkezzenek
skolákban járó gyermekek oktatásában, ha ezt
örülmények lehetővé teszik és az illetékes iskola-
hatóságok is jónak látják. Az együttműködés
az órák beosztását a kir. Tanfelügyelő úr állapítja

yen formában felekezeti iskolánál oktató állami
ermészetesen továbbra is fegyelmi és szolgálati
ól kizárólag az állami hatóságok alá tartoznak.
egítés *legfeljebb* csak 1942. évi január hó végéig
zhető.

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök
lomásulvétel és megfelelő eljárás végett értesítem.

ecen, 1941 december 12.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

ályázati hirdetmények

yóújfalu református polgári leányiskolája egy
folytán megüresedett *tanári állásra* pályázatot
lyázhatnak bármilyen szakos, polgári vagy közép-
[illegible] protestáns vallású nők és

Winkler László
festő
Szeged
Dózsa György
u. 16/b.

MKSz 1947

Winkler László

KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ : ERDŐ MÉLYE

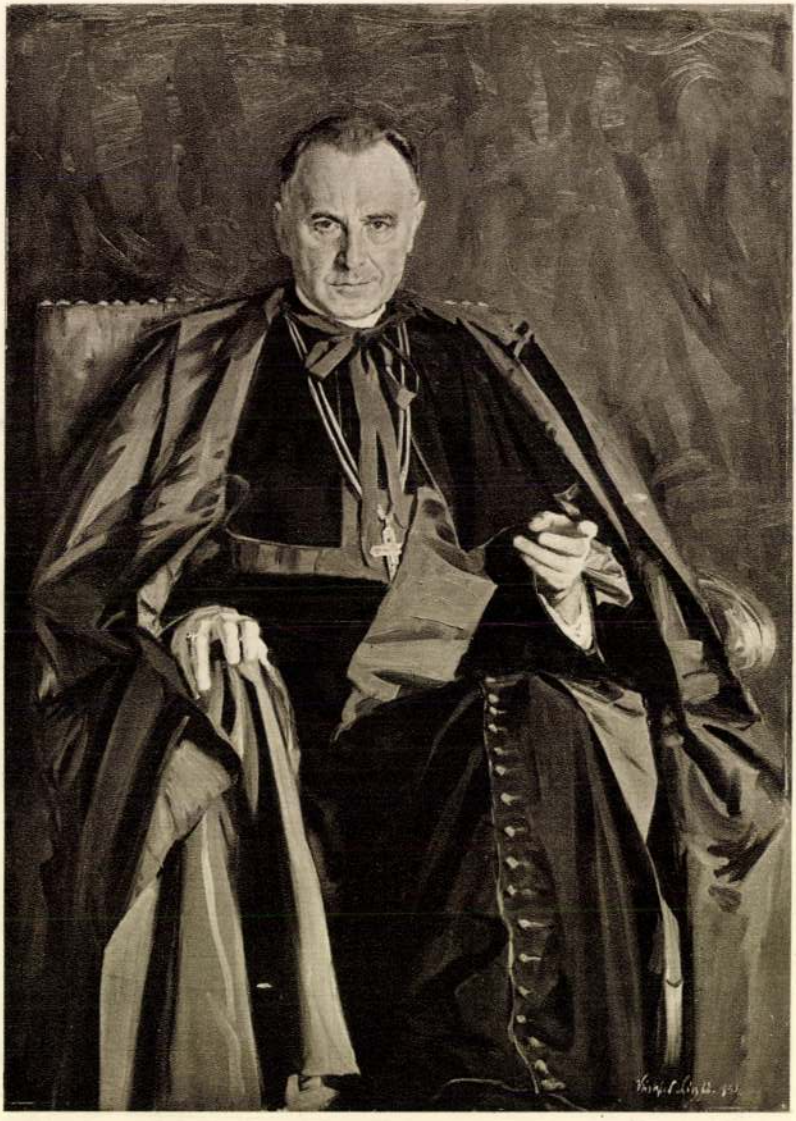

WINKLER LÁSZLÓ: DR. GLATTFELDER GYULA

III. Nemz. Képz. Kiáll
1935

Winkler Margit, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanársegédek,/segédtanarok/.-textil szaktanitónő:Winkler Margit 1918-1920 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. bp

MDK

Winkler Margit, Mándoki Rózsi, Pauspertl Teréz és Pfeiffer Nándor

szövettervek, tervezték fentiek, mint III. éves textilszakosztálybeli növendékek. Repr.

Érmisk 1914-15. 53.l.

M.D.K.

Winkler Margit

Delibes: „Sylvia" operaházi előadásához készitett kosztümterveket. A beszámoló megemliti, hogy ruhaterveivel többször keltett feltünést.

/közleménye

"Csatangolás" c. rovat "Egy ballet, két ballet" c./
Szinházi Élet. Bp. 1916. febr. 20-27. V. évf.
8. sz. 4. l.

Winkler Margit

A "Kultúra" c. rovatban Margitay Ernő ir ifj. Gonda Béla:"A női divat müvész ete" c. könyvéről, mely Winkler Margit iparmüvész rajzaival jelent meg.
A könyvet élesen birálja Margitay Ernő, némi elismeréssel ifj. Gonda Béla iránt.
Repr.

Élet, Bp. 1916. jan. 16. VIII. évf.
3. sz. 67. lap.

Winkler Margit

Az Országos Magyar Királyi Iparmüvészeti Iskola tanára Mihalik Gyula. O tanitja a ruhatervezést, neveli a szakképzett ruhatervező müvészeket.
Ifjú Gonda Béla: "A női ruhatervezés müvészete" c. munkáját Winkler Margit illusztrálta a különböző korokban viselt, divatos ruhákat ábrázoló kilenc rajzzal.
Repr.-ók.

Élet, Bp. 1915. szept. 5. VII. évf.
36. sz. 861-864. lap.

Winkler Margit

ifj. Gonda Béla: "A ruhadiszitések" c. cikket illusztrálta a müvész.
"Egész ruha sárközi tüllhimzéssel"
"Szinházi főkötő"
„Ruhaderék halasi csipkedisszel" címmel
Három rajz.
Repr.-ók

Élet, Bp. 1915. okt. lo. VII. évf.
41. sz. 982-983. lap.

WINKLER, Michael, pesti asztalosmester

M. W., Tischlermeister in Pest, a pesti magisztrátus tagja lett. (1836, 749 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

WINKLER, Michael, pesti asztalosmester

M.W., Tischlermeister in Pest,
a pesti magisztrátus tagja lett.

[1836, 749 l.]

Pr.Z.

Winkler Mihály
asztalos

1836-tól választó
polgár Pesten

Schmall

I. 162. l,

viszonyainkhoz képest jól fizetett belső é
külső személyzettel bír és azt, hogy a sza

kiterjeszti figyelmét s azokat szintén a Direzione Generale hatáskörébe utalja.

Hogy az állam felügyeleti jogát kellőkép gyakorolhassa, tudnia kell, hogy mik vannak jogi személyek és a magánosok tulajdonában. Innen kötelességük, hogy a tv. 1. §-ában említett kellékekkel biró dolgai lajstromát bemutassák be a minisztériumnak.

Az állam a magántulajdonban lévő dolgok fölött érdekes voltuknak a tulajdonossal történt közlésével nyer ellenőrzési jogot. Beavatkozási jogot nyer így a magántulajdon bizonyos része fölött. A szabályzat, eme állapot kényes volta miatt, körülményesen megállapítja e beavatkozás módozatait, de szigorúan sujtja a beavatkozást szándékosan elkerülőket.

Ama dolgokon kívül, melyekről tudomásunk van, mert láthatók, számtalan dolog létezik, amely a föld gyomrában rejtőzik még és amely előbb-utóbb véletlenül vagy rendszeres kutatás folytán láthatóvá válik majd. Ezekre nézve is biztosít magának jogot az állam, kimondva, hogy az archaeologiai talajréteg államtulajdon. Az ásatasok mind állami felügyelet alatt vannak. Az ásatási tervek bemutandók a felügyelőségnek. A felügyelők feleletek a hatáskörükhöz tartozó területén esz-

MDK

Winkler Margit

1918-2o. textil szaktanitónő

Az Ipm. Isk. ...tanárai ...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

MDK

Winkler Margit

Divattanulmanyairól ir a Divattanulmanyok cimű cikk.

Magyar Iparmüvészet, 1915.jun. 198, 199.l.

Winkler Margit

Hét divatrajza

Magy.Ipmüvészet 1915 jun. 169-172 l.

Winkler Margit

Divatrajzai repr.

Magy.Ipmüvészet 1915 jun.IV.melléklet

MDK

Winkler Margit

Winkler Margit, az Iparművészeti Iskola textilosztalyanak növendéke, divattanulmanyai meglepő teljességét mutatjak a formaérzésnek és az izlésnek.

Cikk: Művészeti oktatás.

Magyar Iparművészet, 1915. 198, 199.l.

MDK

Winkler Margit

Divattanulmanyai 171-172.l. Repr.
Divattanulmanyai 169-170.l. "
Divattanulmanyai IV.Melléklet. "

Magyar Iparművészet, 1915. 169-172.l. és IV.Melléklet.

Winkler Margit

textil

1913-15

Einnisk 1930

90.l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
369 /1930 szám
1930 ... VIII ... fő 14 ...

SCHULEK JÁNOS
MŰÉPITÉSZ.

TELEFON 88-53

I., Horthy Miklós-út 86.
Telefon: Lá. 10—80.

Tekintetes

Müemlékek Ors

Hivatkozással a
szerencsém csatoltan visszaküldeni
kiszállás uti-számláját, pótlólag
zés menetrend szerinti idejét.-

M

1 drb. melléklet.

Winkler Mihály

kiscelli ácslegény

az 1780-as években

vőd

Pacherdömölkiapáts

346. l.

secale silvestre
ordei rofs

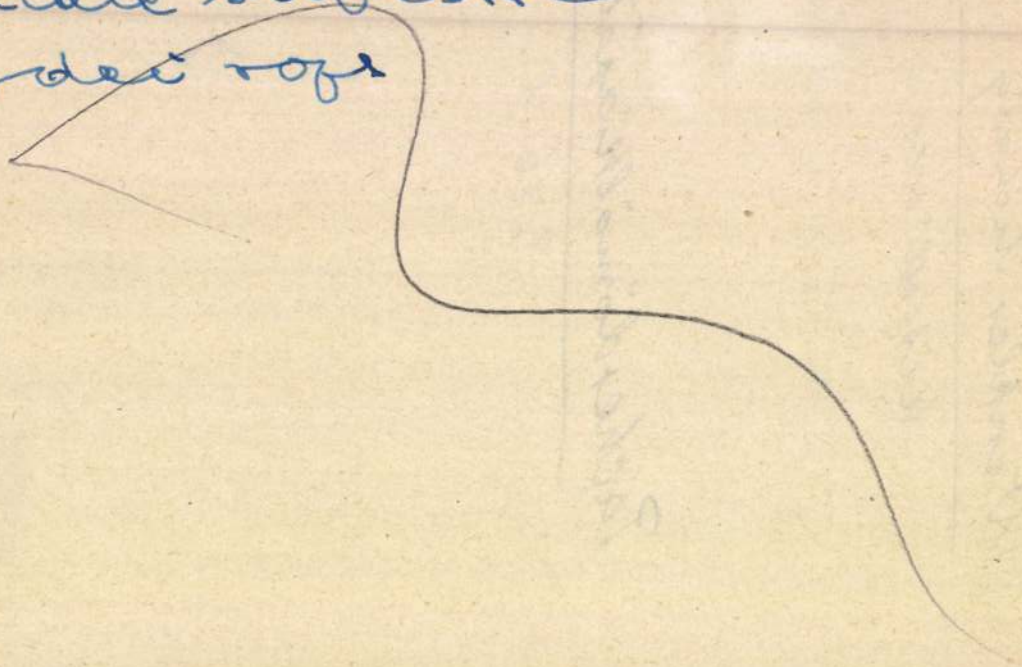

❖ ❖ ❖ Krutým schladením optimizmu múzejných a galérijných pracovníkov bola začiatkom leta uverejnená informácia o rozsiahlej krádeži umeleckých diel v Slovenskej národnej galérii v Bratislave, ale tiež množiace sa správy o ďalších krádežiach pamiatok alebo latentnom ohrození hnuteľných pamiatok a zbierkových predmetov v štátnom a cirkevnom vlastníctve. Smutná realita dokumentuje nutnosť legislatívne i organizačne prinútiť spravovateľov pamiatok a zbierkových fondov proporcionalizovať pomer prostriedkov vynakladaných do ochrany a prezentácie sprístupňovaných hodnôt. Objektívna potreba i spoločenská požiadavka prezentácie pamiatok, neraz však aj enormná snaha vystavovateľov za každú cenu atraktivitou podporiť zníženie stratovosti kultúrnych zariadení, nesmú viesť k nedbalostiam, ktoré vo svojich dôsledkoch môžu súvisieť až s nabádaním k trestnej činnosti.

❖ ❖ ❖ Prirodzenou súčasťou hmotného (a pravdaže nielen hmotného) kultúrneho dedičstva je kniha. Hoci je osud kvalitného literárneho diela neraz strastiplný, v podobe knižného artefaktu pretrváva často mnoho ľudských generácií, spoločenských poriadkov i neporiadkov. Osvedčeným miestom sprístupnenia často už zabudnutých knižných diel, ale aj iných tlačí, sú v európskych centrách i menších kultúrnych lokalitách knižné antikvariáty. V uplynulých desaťročiach pretrvali v slovenskej metropole často len vďaka nadšeniu a profesionálnej erudícii niekoľkých málo jednotlivcov. V polovici tohto roku osobitne potešil kultúrnu verejnosť návrat Antikvariátu Steiner, teraz už ako spol. s r.o. na Ventúrsku ulicu. A nás hreje pri srdci aj skutočnosť, že k tomuto návratu významne napomohli aj naši kolegovia a prispievatelia, ktorí v súčasnosti riadia chod Magistrátu. Vrátili tým mestu kus jeho identity. Nielen butikmi je človek živý.

❖ ❖ ❖ Podobne potešiteľný je aj neochabujúci záujem našich terajších verejných činiteľov o formy ochrany kultúrneho dedičstva charakteristické pre prednovembrový „zelený odboj". S pílou, toporom či sekerou v ruke sa uprostred leta a výdatného dažďa stretli aj tohto roku spolu s mnohými aj páni ministri, poslanci, primátori pri obnovovacích prácach mlynského areálu v Kvačianskej doline. Tentoraz v rámci akcie Mosty, ktorej humanistickú myšlienku symbolizovalo spojenie pokračovania obnovy spomenutého skvostu slovenskej ľudovej architektúry so začiatkom záchranných prác na rozrumenej, ale ešte zachraniteľnej židovskej synagóge v Liptovskom Mikuláši. Celé podujatie, ktorého hodnotu umocnili sprievodné kultúrne aktivity v zdevastovanom, ale účastníkmi akcie už vyčistenom interiéri synagógy, nepochybne prispelo k naplneniu myšlienky vybudovania lepších vzťahov založených na tolerancii a porozumení medzi ľuďmi čerpajúcimi z odlišných tradícií.

❖ ❖ ❖ Výchovný prvok vo vzťahu k budovaniu trvalého záujmu o vlastné dejiny obsahujú aj zdanlivo komerčno-zábavné akcie. Bratislavské Tovarišstvo starých bojových umení pripravilo v rámci Letnej divadelnej scény na bratislavskom Štrkovci predstavenie Anatómia šermu, počas ktorej si divák uvedomil, že aj príprave dynamickej a atraktívnej show predchádza neraz náročné štúdium historických prameňov. Ešte zrejmejšie to bolo v prípade umeleckých vystúpení súboru Musa ludens prezentujúcou renesančnú hudbu a poéziu, či vo vystúpeniach zberateľa a bábkoherca Antona Anderleho opatrujúceho a oživujúceho časť legendárnej stražanovskej zbierky marionet alebo na vystúpeniach členov Slovenského gajdošského združenia počas Kultúrneho leta na nádvorí bratislavskej radnice.

❖ ❖ ❖ Nepriamo, ale celkom zámerne a programovo sa rozhodol upozorniť na potrebu a výhodnosť investovania do obnovy parku a kaštieľov v Hubiciach (okr. Bratislava-vidiek) zahraničný poradca ministra pre správu a privatizáciu národného majetku SR, keď zorganizoval z prostriedkov sponzorov v tamojšom parku Rytierske hry v podaní skupiny historického šermu Borsseus. Priviedol rozhlas, televíziu, verejnosť i podnikateľov. Bol by v tom čert, aby sa nenašli solventní záujemcovia. Veď pamiatkovou obnovou možno pomôcť i zarobiť zároveň. Len sa to naučiť.

❖ ❖ ❖ Múzejné dokumentačné centrum bratislavského riaditeľstva ČSD prispelo zapožičaním vrútockej lokomotívy 433.023 so súpravou dvojnápravových historických vozňov z rokov 1916–1930 k spomienkovej slávnosti výročí otvorenia tratí Fiľakovo – Zvolen (1871) a Lučenec – Poltár (1891). Slávnostné vlaky s parnými rušňami na tratiach Zvolen – Lučenec, Lučenec – Lovinobaňa, Lučenec – Fiľakovo a Lučenec – Poltár sa tešili veľkému záujmu aj početných zahraničných účastníkov prebiehajúcich Majstrovstiev sveta v parašutistickej akrobacii.

❖ ❖ ❖ Trojjazyčné plagáty, rozhlasová a televízna reklama a gescia slovenského premiéra propagovali na naše podmienky ešte stále nezvyčajne veľkolepo prvý ročník kežmarského Európskeho ľudového remesla. Jedno z najvýznamnejších centier cechov a remeselníckej výroby v Uhorsku od 13. storočia, stalo sa počas troch dní prvého augustového, žiaľ upršaného, víkendu miestom stretnutia desiatok našich a na prstoch jednej ruky zrátateľných zahraničných nositeľov remeselníckych tradícií. Hoci – ako pripomenuli skoro zhodne všetci hodnotitelia akcie v kritikách – reklama zatiaľ prevýšila kvalitu organizácie a najmä schopnosť programovej improvizácie pri nepriazni počasia, naznačilo EĽRO už svojim prvým ročníkom, že aj do oblasti kultúrnej rekreácie preniká postupne podnikanie. V konečnom dôsledku to môže viesť nielen ku komerčnému úspechu atraktívneho podujatia, ale aj k renesancii remeselníckych profesií a technologických znalostí. Na vlastnú škodu sa tentoraz ÚĽUV nechal predbehnúť. Napokon, konkurencia je zdravá a na iniciatívu nikdy nie je neskoro.

❖ ❖ ❖ Nejedno archeologické nálezisko na Slovensku vstúpilo do dejín európskej archeológie. Vďaka dynamickému rozvoju slovenskej archeológie obohatila aj naša vlasť svetové kultúrne dedičstvo. Predovšetkým preto sa XII. kongres Medzinárodnej únie vied prehistorických a protohistorických konal v prvý septembrový týždeň v Bratislave. Takmer tisícka účastníkov kongresu absolvovala okrem vedeckého rokovania v sekciách viacero exkurzií na početných výskumoch v rôznych miestach ČSFR.

❖❖❖ Zrod nášho časopisu sprevádzal, žiaľ, hneď v jeho prvom čísle, až príliš kruto si zažartujúci tlačiarenský škriatok. Z túžby po akejsi „netopierej perspektíve" podstrčil poza naše chrbty do rotačky „na hlavu postavený" záber iluzívnej výmaľby na strane 35. Nešlo teda o nezdvorilé overovanie čitateľskej pozornosti, ale o drastický dôsledok nepozornosti pracovníkov zainteresovaných na finálnej etape výroby časopisu. Autorke článku, autorovi fotografie a všetkým čitateľom sa ospravedlňujeme.

❖ ❖ ❖ Rušno bolo aj v redakcii. Neveľký úložný priestor sa vďaka pracovitosti kolegov bohato napĺňal príspevkami, členovia redakčnej rady, ale aj mnohí v tiráži neuvádzaní stáli spolupracovníci redakcie statočne a bez vykrúcačiek sprostredkúvali a posudzovali rukopisy. Zháňali sme kolportérov, ale aj stôl a stoličku pre našu novú redakčnú tajomníčku. A tak sme si v tom zhone ani neuvedomili, že sme začali redigovať už druhý ročník. Dúfajme, že rozpočet nás príliš neschladí.

–my–

Inzertná kancelária

TATRA press

prijíma objednávky na:
– plošnú inzerciu
– riadkovú inzerciu
– reklamné šoty

TATRAPRESS,
podnik Slovenského syndikátu novinárov
Októbrové námestie 7
811 03 Bratislava
☎ 07/313 424
☎ 07/313 421

Redakcia časopisu
PAMIATKY A MÚZEÁ
vyhlasuje anketu

6× NAJ... časopisu

PAMIATKY a múzeá

o prestížne ceny pre najpozoruhodnejšie diela v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva na Slovensku za rok 1991 v týchto kategóriách:

- objav – nález – akvizícia
- expozícia – výstava
- publikácia
- film – videozáznam
- obnova – reštaurovanie – adaptácia
- akcia (netradičné podujatia, technické riešenia, novostavby, iniciatívy, vedecké a popularizačné podujatia a pod.)

Svoje návrhy, podnety, informácie nám pošlite najneskôr do 31. januára 1992 na korešpondenčných lístkoch na adresu redakcie: Pamiatky a múzeá, Radvanská 1, 814 06 Bratislava.

Pripomíname, že ide iba o diela, ktoré boli premiérované, vydané, publikované, ukončené, realizované a pod. v priebehu kalendárneho roku 1991.

Nositeľov cien zverejníme v čísle 3/1992.

ANKETA

NOTES

Z DEPOZITU GMB I.

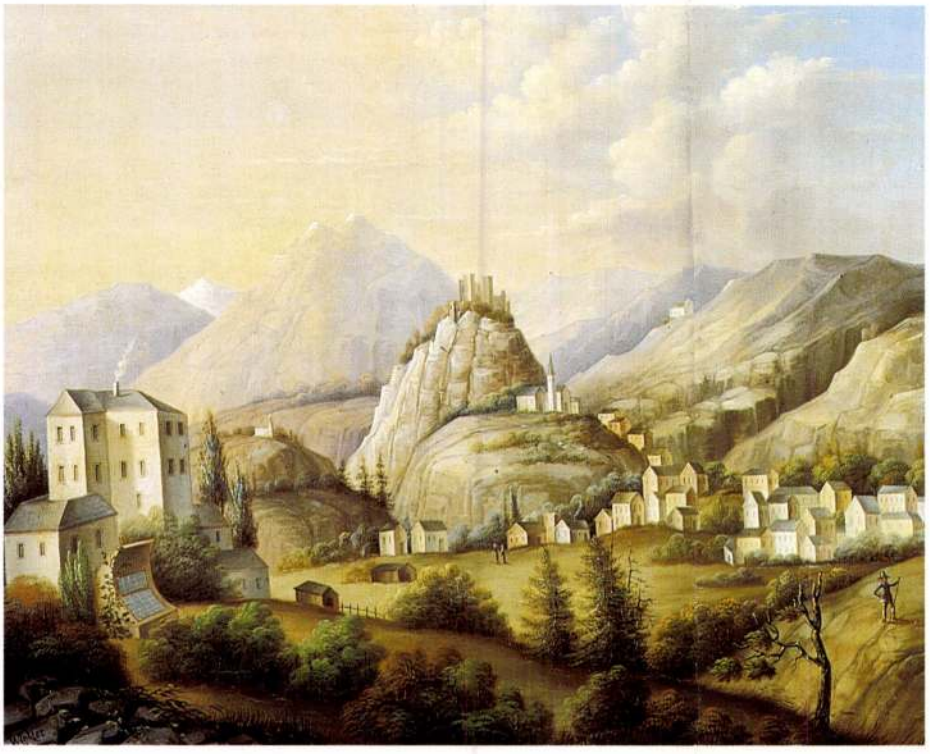

Winkler: **Hrad Rohitsch v dolnom Štajersku.** *1883. Olej, plátno, 50,5 × 68,5 cm. Značené a datované v ľavom dolnom rohu: Winkler 1883. Vzadu na plátne text: Rohitzsch Steiern. (inv. č. A 5918).*

Kúpené z bratislavského súkromného majetku na jeseň roku 1989. Reštaurovala akademická maliarka Katarína Schnitzerová v roku 1990.

FOTO: L. STERNMÜLLER

Galéria mesta Bratislavy vlastní rozsiahle maliarske, sochárske a grafické zbierky. Aj keď podstatnú časť z nich vystavuje v stálych expozíciách dvoch bratislavských palácov – Mirbachovom a Pálffyho – predsa veľa kvalitných výtvarných diel ostane ukrytých pred zrakmi verejnosti v depozitoch. Okrem toho sa galerijné zbierky rozširujú naďalej akvizičnou činnosťou.

Tieto skutočnosti boli podnetom k tomu, aby sa novou formou, prostredníctvom „Výstavy jedného obrazu, jednej grafiky, jednej sochy" zo zbierok galérie pravidelne predstavovali návštevníkom prírastky z bohatého fondu. Jednotlivé výtvarné diela, podľa výberu kustódov maliarskej, sochárskej či grafickej zbierky sa vystavujú v štvrťročných intervaloch vo výstavných priestoroch na I. poschodí Mirbachovho paláca. Postupne ich predstavíme aj našim čitateľom.

Reprodukovaný obraz namaľoval v roku 1883 maliar Winkler. Jeho životopisné údaje sa nám nepodarilo zistiť, hoci Thieme-Beckerov Künstler Lexikon. Leipzig 1939. XXXVI. diel s. 67 uvádza maliara Olofa Winklera. Pre nedostatok porovnávacieho materiálu nemôžeme toto dielo pripísať uvedenému autorovi. Podľa maliarskeho prejavu ide pravdepodobne o miestneho, rakúskeho či štajerského, výtvarne neškoleného maliara. Autor zobrazil časť konkrétnej krajiny, ktorá jeho osobitným pohľadom – trochu naivným a zjednodušeným podaním tvarov, zladením okrových, zelených, sivých a ružových farebných tónov – nadobúda svojrázny, pôvabný a neopakovateľný výraz. Získanie obrazu je obohatením maliarskej zbierky Galérie mesta Bratislavy o ďalší názorový prúd stredoeurópskej krajinomaľby z konca 19. storočia.

Želmíra Grajciarová

WINKLER, Olof fecit

Portréty Márie Terézie a jej rodiny

K významným postavám dejín Strednej Európy patrí cisárovna a kráľovná Mária Terézia, posledná príslušníčka rodiny Habsburgovcov, ktorí vládli v Uhorsku pár rokov už v 15. storočí, ale kontinuálne od roku 1526.

Bola to dáma, ktorá sa stala skoro legendárnym symbolom Viedne, ale aj Prešporku. Navštevovala toto mesto po celú dobu svojej vlády (1741–80) veľmi často. Dala upraviť na pohodlné a na svoju dobu veľmi moderné panovnícke sídlo hradný palác Bratislavského hradu. Mala tu umeleckými predmetmi vybavený súkromný byt.

Každý deň prichádzala na omšu do kaplnky hradného paláca, aby sa tu modlila za pomoc pre svoje kráľovstvá, za zdravie svojich detí a manžela, možno aj za šťastie svojich poddaných – našich predkov. Preto neprekvapuje, že výstavu portrétov, ktoré predstavujú Máriu Teréziu a najbližších členov jej rodiny a dvoranov, sústredených zo zbierok múzeí na Slovensku, otvorili práve v kaplnke Bratislavského hradu dňa 22. 6. 1991. Výstavu pripravili pracovníci a pracovníčky Historického múzea SNM v koncepcii a pod vedením Mgr. Danuty Učníkovej.
Výstava pozostáva z dvoch veľkých tematických celkov. Okrem hlavného tematického celku – vlastných portrétov, sú vystavené ešte grafické listy dokumentujúce korunovanie uhorských kráľov, predovšetkým v prešporskom chráme sv. Martina. Zbierka grafík je doplnená listami viažúcimi sa ku korunováciam Habsburgovcov v iných európskych mestách (Praha, Viedeň, Šopron, Frankfurt).
Výnimočne zaujímavými exponátmi, veľmi príťažlivými pre návštevníkov, sú kópia uhorskej kráľovskej koruny (takzvanej svätoštefanskej) a autentické taniere deltfského servisu, ktorý sa použil pri hostine po korunovaní Karola VI. (ako cisára) za uhorského kráľa. Priamo s korunovačnými slávnosťami súvisí aj séria vystavených korunovačných medailí a žetónov. Máriu Teréziu pripomínajú ešte pamiatky súvisiace s pomníkom Márie Terézie, ktorý stál od roku 1897 na terajšom námestí Ľudovíta Štúra, a ktorý odstránili v roku 1921.

Medzi exponátmi – olejomaľbami – vynikali portréty Márie Terézie a jej manžela z okruhu cisárskeho dvorného maliara M. Meytensa, ktorý pôsobil vo Viedni. Spolu s týmito reprezentačnými dielami sú v priestore bývalej hradnej kaplnky a jej sakristie vystavené aj ich repliky od menej nadaných či slávnych autorov, ako aj diela vyslovene primitívnych umelcov.

Peter Kobler (?) okolo 1746, Mária Terézia,
SNM – Múzeum Červený Kameň, Foto: Oľga Šilingerová

Zaujímavé sú portréty detí Márie Terézie v detskom veku. Pravdepodobne len nedopatrením je za portrét Márie Terézie v husárskej uniforme označený pomerne primitívne namaľovaný detský portrét zo zbierok Galérie mesta Bratislavy. Tento portrét v skutočnosti predstavuje chlapca – arcikniežaťa, o čom svedčí aj namaľovaný klobúk arcikniežaťa.

Prevažná časť vystavených exponátov pochádza zo zbierok múzeí v Bratislave, na Červenom Kameni, v Bojniciach a v Antole. Pochádzajú zo zvozov Národnej kultúrnej komisie zo súkromných objektov, ktoré boli po druhej svetovej vojne znárodnené. Mnohé ďalšie umelecké diela sa počas vojny zničili, iné sa ešte pred vojnou dostali do cudziny. Z nich za zmienku stojí vynikajúci portrét Márie Terézie od J. E. Liotarda (1702–1789), ktorý bol pred rokom 1924 v zbierke – pozostalosti po grófovi Jánovi Pálffym.

Objavným exponátom je torzo jazdeckej sochy Márie Terézie z atiky budovy veľkoprepoštstva v Nitre, ktoré je absolútnym unikátom z hľadiska sochárskej tvorby na území dnešného Slovenska v 18. storočí. Pravdepodobne aj ňou sa inšpiroval Johann Fadrusz, keď tvoril súsošie Márie Terézie z carrarského mramoru. Toto súsošie sa bohužiaľ nezachovalo. Dva reliéfy malých rozmerov, ktoré vytesal Fadrusz z úlomkov, ktoré vznikali pri tesaní súsošia, daroval umelec svojim priaznivcom. Aj tie sú vystavené v predsieni kaplnky.

Skromná výstava, napriek tomu, že nebola vyčerpávajúca, vhodne prispela k oslavám 250. výročia korunovania Márie Terézie za uhorskú kráľovnú.

Štefan Holčík

Bédy-Schwimmer Róza, a magyar feministák vezére, aki a nők hágai kongresszusának megbízásából küldöttséget vezetett a neutrális-államok kormányaihoz. Nemcsak az államférfiak, de a norvég király is behatóan tárgyaltak a küldöttséggel a kötendő békéről

mind érthető aggodalommal kíséri figyelemmel sok hadszinterünk közül a legujabbnak eme részén történendő eseményeket.

Valahol olvastam az alvó Riváról. Most még csend van, néha hallatszik csak ágyúszó. Aludj Riva, álmodd át ezeket a nehéz időket, mi pedig ne legyünk szegényebbek egy csodaszép helylyel. *Nemo*

Érzelmes könyv

Lakatos László hangja olyan, mint a mély hegedűé: édes, borongós és férfias. Valami szivet megejtő mámoros romantika csendül ki belőle, a mult szeretete, a szépség imádása és az a lágy jóság, amely a szenvedőket szeretné szívéhez ölelni, hogy bánataikért a szeretettel kárpótolja. Ő maga találóan „Érzelmes könyv"-nek nevezi legujabb kötetét (megjelent a Tevan-könyvtárban, ára 80 fillér) és evvel a cimmel tulajdonképpen nemcsak ezt a könyvét, hanem minden irását karakterizálta. Lirai lágyság és olvadékonyság, szivet megnyugtató, édes szentimentalizmus lebeg Lakatos László novellái, cikkei, hangulatképei fölött, amely különös parfümöt lehel minden irásába. Igy érezni csak költő tud és Lakatos László tényleg melegszivü poéta, ha nem is ir verses sorokat. De viszont annál intenzivebben ébreszti föl minden lélekben a költői hangulatokat, és nemcsak gyönyörködteti, hanem meg is nemesíti meghitt publikumának lelkét és érzésvilágát.

Nem véletlen, hogy Lakatos László legszivesebben a multat irja meg, s e multban a finom márkikat, érzelmes principessákat, szenvedő asszonyokat és érzelmes lelkü katonákat. A mult mindnyájunk tükörképe és ő is csak azt keresi benne, ami legintenzivebben fejezi ki saját lelki arcmását, és azokét, akiket a jelenben szeret. Egy elhalványult tükör lapját fényesitgeti, hogy megtalálja rajta azokat a kedves arcokat, amelyeket e tükörlap — amikor még fényes volt — ragyogva hordott magán, és amelyekről bánatos fantasztikummal azt reméli, hogy a tükörlap megőrizte. Kell, hogy megőrizte légyen, mint ahogyan a lélek sem hagyja nyomtalanul eltünni mindazt, amiben öröme tellett. A szépség nem mulhat el és föl is lehet idézni a multból, csak a varázsszót kell megtalálni.

És Lakatos László megtalálta ezt a varázsszót, amelyet nem árul el nekünk sem, amelynek titkát mi sem tudjuk, csak bűvös erejét érezzük. Ebben a könyvben föltámad a multból minden, amit szerettünk. Ám távolról sem a miliő-festés archaizáló pepecselésével, nem a kosztümök és régi erkölcsök pedáns, de lélektelen egymásba fűzésével, hanem a költői lélek transzán át. Lakatos László maga elé idézi azokat, akik közel állottak a lelkéhez és elmentek örökre, maga elé idézi őket a szellemidézés titokzatos erejével és közöttük él, velük él, mintha a mult nem is tudott volna válaszfalat emelni közéjük. Mult és jelen, reflekszió és élmény, stúdium és álom, mindez összeolvad abban a szelid és mély érzelmességben, amelyben a lélek levet minden gyűlöletet és minden hétköznapiságot.

Novella, hangulatkép, cikk — szóljon az a multról vagy a máról — mind ebben a meleg aranyos-piros sugárzásban fürdik, amely csak egy poétalélekből áradhat ki. A kötet egy szép novelláját mai számunkban közöljük mutatóba. *B.*

Éposz Wágner maszkjában

Kassák Lajos ily cimmel adott ki egy füzetke verset. Régebbi irásaiból — novellákból, versekből, — már ismertük Kassák Lajost, akit fiatal irógárdánk egyik komoly tehetségü tagjának tartunk. Ez a könyve azonban még azokat is megingathatja hitükben, akik már ismerik nyugtalan, egyre újat kereső talentumának alkotásait, mert ez a kis műve nemcsak egyenetlenségeket, de bántó és kirívó eredetieskedéseket mutat, amelyek voltaképpen a futurista és neoimpresszionista törekvések félreértései. Éppen, mert komoly talentumnak ismertük Kassák Lajost, tartozunk azzal az őszinteséggel, hogy figyelmeztessük a helytelen útra, amelyen most halad. Nemcsak neki, a poétának, de minden jóizlésü irodalombarátnak éreznie kell, hogy az ilyen sorokban — mint az alábbiak — minden van, csak éppen költői szépség nincsen:

Zöld szőnyegén gubóztam a csókkerített
[háznak
s szemem bús betűmezőkön jóreményt
[legelt.
De jaj, a karcsú, fekete sorok
vak, fekete rébuszokat csomóztak az
[eszemre.

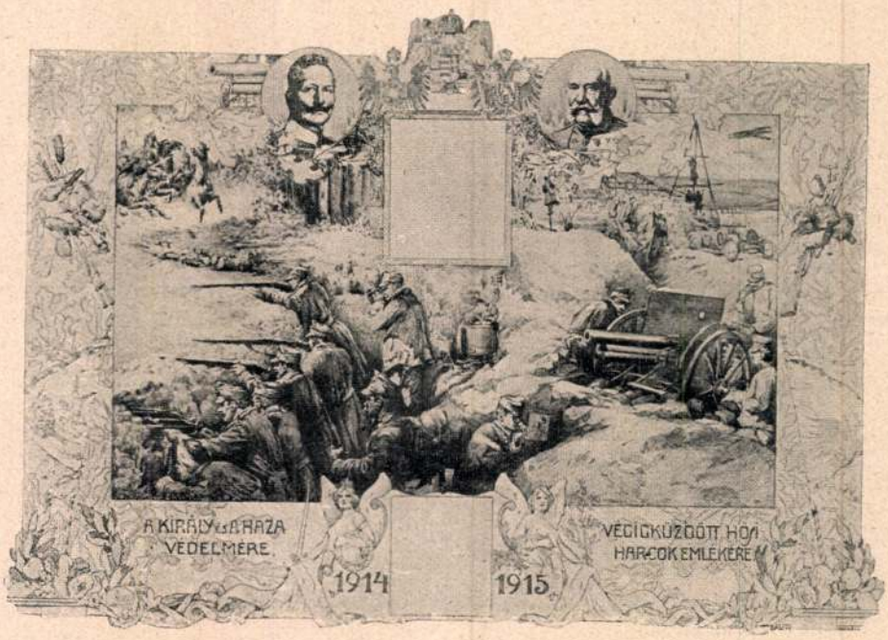

Háborús katonai szolgálati emléklap, amelyet a Hadsegélyző hivatal két koronáért bocsájt árúba a jótékony célra. A művészi emléklapot Basch Árpád rajzolta. Az emléklapon látható tartó a világháborúban szolgálatot teljesített katona fényképének elhelyezésére szolgál

Ujvidék 1915 XXI. 28.

tervei bizonyítják, akinek munkáiból egész sorozatot hozott a „Magyar Iparművészet“ című folyóirat. Ebből közöl az Uj Idők mostani száma is három rajzot, amelyeknek alapján elmondhatjuk, hogy ha az iparművészeti iskolában a folytatás továbbra is olyan lesz, mint a kezdet: úgy erről az oldalról a magyar női divat jövő sorsáért nem kell aggódni. A többi azokon fordul, akik a divatrajzolókat és a munkásokat foglalkoztatják: a szalonok tulajdonosain s a közönségen.

Művészi divatterv. Winkler Margit rajza.

Ott lent, délen . . .

— Garda-tó, Riva —

Járnak-e most a Strada del Ponale fehérporos útján, amelynél kevés festőibb sziklába vájt útja van a világnak? Egyik oldalon az égnek meredő Rochetta, másikon közvetlen alattunk csillog föl mélyből a tó kék vize.

Most nyilhat ott a crimson, ami sokkal szebb, mint máshol.

S vajjon az idős angol lady sétál-e minden reggel a magnoliák, pálmák alatt? A német nászutaspár sincs már biztosan ott s a szép fekete olasz leány sem burkolózik ezüstös sáljába az Imperial-tóra nyiló terraszán. Kivel kokettál most az a ragyogószemű orosz asszonyka, aki mindennap szenzációs toilettekben költögette az asszonyok irigységét s megvan-e még az ő fájdalmas Krisztus-arcú férje, aki csodálatraméltó türelemmel foglalkozott a szép kis aranyszőke fiúcskával, kit az anyja csak durván rángatott s még az asztalnál is megvert, mikor többször merte kérni az anyai segítséget a pecsenyefölvagdosás nehéz műveletéhez. A Krisztus-arcú szép szomorú szőke férfi megható gyöngédséggel iparkodott pótolni az anyai szeretet hiányát, mialatt az asszonyka legcsábosabb pillantásait röpítgette két angol férfihez, kik egy ideig isteni és igazi angol flegmával állottak ellent s nem reagáltak, de végül mégis lassan megindult az ügy — a penzióbeliek nagy érdeklődésére, — mert az asszony bámulatos türelmet nyilvánított, sokkal többet, mint a gyermeknevelés terén, s az angolok — bármily hidegek, de mégis férfiak voltak. Akkoriban csodálkoztam, hogy miért éppen a két legcsúnyább, leglehetetlenebb férfivel „kezd ki“ az asszonyka, mikor voltak ott fess magyar és osztrák tisztek, kiknek meghódításához szemmelláthatólag nem is kellett volna annyi fáradság, dehát ő már valószínűleg szem előtt tartotta a szövetségi viszonyt. S még mondják, hogy az asszonyok nem jó politikusok!

S vajjon hova, merre lettetek érdekes tagjai a Pensionak?

Ezüstös hajú, kicsi, öreg francia hölgy, sétálnál-e most oly szíves kedvességgel velem az arcoi vár felé, az olajfaligetben, a protestáns templom mellett? Tennél-e még együttes kirándulásokat a Ponale és Varone érdekes szép vízeséseihez? Fogsz-e még egyszer gyönyörködni az olasz partokon Limone, S. Vigilio, Salo ciprusaiban, olajfáiban, Malcesine várában? Te talán még igen, szövetségesek vagytok. De mielőttünk elzáródott a tó Olaszország fele.

Minden arra járó fényképezőt érthető módon boszantotta lépten-nyomon az a sok szigorú tilalom, ami a legszebb helyek fölvételét megakadályozta. Már Rivában sem volt szabad mindenütt fotografálni nemcsak az erődítményeket, de a Ponale-uton sem lehetett. És nagyon sokan, különösen tisztek bánták meg, ha le nem hütötték fotografálási szenvedélyüket.

Sok szép, pompás temető van a világon, de köztük talán a legszebb a rivai. A milanóiban meghatottságot nem érez az ember, mintha kiállításon, tárlaton járnánk, remek szobrászati művekben gyönyörködve, de itt minden sirnak megvan a maga ciprusfája s oly szép, békés minden, hogy önkéntelen a kívánság: itt örökre megpihenni.

Csodaszép a Garda-tó az olaszországi részen is, de a legszebb fönt Rivánál. Itt nemcsak a természetimádók válnak poétikussá. Bár egy fiatal asszonyka legnagyobb elkeseredés hangján panaszolta, hogy még öt napig kell itt maradniok, holott már több, mint egy hete itt van s az első három napban betelt a természeti szépségekkel s itt nincs tennisz, zene, se flirt. Egyedüli szórakozása, kijárni a déli hajó érkezéséhez, nézni az utasokat. Igaz, szórakozást nem igen nyujt Riva, ez nem fürdőhely, sajnos, erre a tó vize igen hideg, ez csak átvonuló szállás le Olaszország felé s az onnan jövőknek Innsbruck-, Salzburgnak menet. És kirándulási gócpont, akárcsak Toblach. Nem szórakozóhely. De aki esténként ott ült a tó partján, hallgatva a hullámok lassú csobogását, aki vitorlással kint járt a csodakék vizek fölött, élvezte az isteni csendet, nyugodtságot, melyet legföljebb a csolnakázó párok nem nagy örömére időnként zavart meg keresztül suhanva a tavon a partokról irányzott fényszóró, aki látta rózsalugasait, régi óra tornyát, árkádos érdekes régi épületeit, aki csak egy napot is töltött ezen a szép kis helyen, az most

Winkler Oszkár

építész

tervei szerint az Építés-és közmunkaügyi minisztérium költségén építették újjá a műegyetem soproni tagozatának diákotthonát 1948-49.

Borb-Fabr. 47.1.

MDK

Winkler Oszkár épitész

egyet.tanár nyilatkozata Sopron fejlesztéséről

Cikk:48.ooo lakos...

Magyar Nemzet 1957 okt.27. 7.1.

M.D.K.

Winkler Oszkár, építész

terve a három egyenként 1500 p-ös harmadik díj egikét nyerte el a feribegyi repülőtér forgalmi épületének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1939. LX. évf.

dec. 28. sz. 5. old.

MDK

Winkler Oszkár épitész

Kilátótorony Sopron felett. Tervezte: Winkler Oszkár. Repr.

Tér és Forma, 1937. 6.sz. 173.l.

MDK

Winkler Oszkár

Bérház Sopronban. Tervezte: Winkler Oszkár. Repr.

Tér és Forma, 1936. 12.sz. 340, 341.l.

MDK

Winkler Oszkár és Pótsa J.

Negyvennyolc pályázó...a Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. márc. 13. 10.1.

NILLER OSZKÁR ép

HÀDIK András: A modern építészet a magyar építészeti múzeumban. = Müemlékvédelem, XXXV.évf.1.sz. 1991
61.p
Hagyatéka

M.D.K.

Winkler Oszkár, építész

terve 1000 p-ös hermadik díjat nyert a pécsi hereshedelmi iskola pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

jun. 15. sz. 7. old. +
jul. 28. " 4. "

MDK

Winkler Oszkár és Pázmándy István

Pályamunkájukat dicséretben részesitették az alábbi pályázaton

A Kerepesi temető uj ravatalozójára kiirt pályázat dijnyertesei. Magyarország 1939. ápr. 2o.

M.D.K.

Winkler Oszkár

Baumann Bélával együtt készíti el a Muck Endre pihenő emléktábláját Muck Endre emlékére a soproni Károly-magaslat tövében a Turista háznál. /1932./

Heimler Károly dr: Sopron topográfiája ház és utcajegyzékkel. Sopron. 1936. 47. l.

Winkler Oszkár MDK

épitész tervezte a kecskeméti OTI ren előintézetet. Épült/ 1949.

Payr Egon: Két uj OTI rendelőintézet.
Épités Épitészet 195o. 6.sz. 363-365.o.

MDK

Winkler Oszkár

Halászvárosháza kiböv. 2o, 6o. l.

MDK

Winkler Oszkár

Tervpályázata dicséretet kapott

A bpesti uj közp. városháza tervp. MMÉEKözl. 194o. 148.l.

Winkler Oszkár MDK

épitész

Magyar Építőművészet. 1944. 234.o.
/Bérház a Lackner Kristóf utcában./

Winkler Oszkár MDK

épitész

A Kamara uj tagja

A Magy. Mérnök és Épitész Egylet Közlönye

1933. 14o.o.

Winkler Oszkár

épitész

MÁV fővonali közép-
állomás terv p.
megvétel

" személyzeti fürdő-
épület terv.
díjmjertes

Benkhárd MÁV

BUDAPEST.

Högyes Endre

MDK

Winkler Oszkár

a Közmunkatanács érmét kapta jutalomképpen

Kislakásos tipusházak pályázatának eredménye. Magyar Iparművészet 1940. 41.l.

Winkler Oszkár építész

Tér és Forma 1940. 219-220.

Sopron melletti Istrán me-
nedékhá

MDK

Winkler Oszkár

kétszobás lakóépületek terveire kiirt 2oo pengős dijat kapott

A kislakásos tipusházak pályázatának eredménye.
Magyar Iparmüvészet 194o. 41.l.

M.D.K.

Winkler Oszkár, építész

az öt egyenként 1000 p-ös díjak egyikét nyerte el az OTI hecskeméti szérházának terapályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

máj. 29. sz. 5. old.

M.D.K.

Winkler Oszkár, soproni építész

az egyik 1500 p-ös harmadik díjat nyerte el a feriheegyi repülőtér forgalmi épületének tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1939. LK. évf.

dec. 28. sz. 5. old.

~~Hárshegyesi~~

Winkler Oszkár

soproni építészek

nincs cét

X

Magyar Építőmüvészet.

1944. 234. l. (Bérház a Lackner Kristóf utcában. Képpel és alaprajzokkal.)

Winkler Oszkár

épitész

l.

Bierbauer Virgil dr

Kislakásos családi

házak mintatervei

Bp. 1941. 52, 53. l.

54, 55. l.

ágának.

Winkler O.

A kecskeméti Egészségházat épitette. Vele együtt még Schall F. és Hegedüs B.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 90. 1.

Winkler Oszkár

Épitész Sopronban. Csendéleteket is festett.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 27.l.

M.D.K.

Winkler Oszkár, építész

tervei szerint épült 1937-ben a Sopron melletti, 23 m magas Károly-kilátó.

Horváth László: Budapest - Győr - Sopron

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 13 köt./

139. old.

+ 1 kép 140. "

Winkler Ozskár,épitész

A soproni"Kaszinó" átalkitási terveiből Hars György és Winkler Oszkár tervei 1943-ból a legjelentősebbek. 80.old.3.jegyz

Szabó Lajos: A soproni"Kaszinó"és a Liszt Ferenc Müvelődési Ház. 78.old

Soproni Szemle.Helytört.Polyóirat.XXIV.évf.1970. Sopron

Winkler Oszkár,épitész

A soproni "Kaszinó"/Liszt Ferenc Művelődési Ház/pinceklubjának megvalósitása már az 1943-as Winkler-Hárs féle tervben is szerepelt.A kialakitás most megtörtént az 1863-as tervek alapján. 85.old

Szabó Lajos: A soproni "Kaszinó"és a Liszt Ferenc Művelődési Ház 78.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXIV.évf.~~XXX~~ 1970 Sopron

Winkler Oszkár, [építész?] B Dk.

Az Alpár Ignác-érem első fokozatával tüntették ki.

–: Ankétsorozat az építőipar 20 éves távlati tervéről

7.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. máj. 20.

M. D. K.

WINKLER Oszkár építész

kiemelt megvételt nyert terv (Repr.)

Hegedüs Béla: 350 szemeljes filmszín-
ház Tervpályázata

Magyar Építőművészet 1960 6. sz. 31. l.

M. D. K.

WINKLER Oszkár építész

Filmszínház (Kiemelt megvétel)

Terpályazati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

M. D. K.

WINKLER Oszkár

Az Alpár Ignác-érem első fazozatával tüntetik ki

Magyar Nemzet 1961. máj. 20. 3. l.

M. D. K.

WINKLER O építész

Kecskemét SZTK rendelőintézet

Társtervező: Hegedüs B. –
Schadl J.

Gerő László: Építészeti stílusok
Bp. 1957. 136. l.

MDK

Winkler Oszkár, ép.mérn.

Kisigényü családi lakóházat tervezett.

A MMEE-ben állandó intézménnyé alakult át ez a kiállitás. /Két illusztr. a III.és a VII.1./

Dr.Ny.L.: A " Hogyan épitsünk?" kiáll. a Nemzetközi Vásáron. 1933. V.6. III.-VIII/.1. MMEE Közlönye.

Winkler Oszkár, MDK

építész

A kecskeméti SZTK rendelőintézet egyik tervezője. Tervezők: Schall József
Hegedüs Béla
Winkler Oszkár

repr.

MagyÉp 1945-55.

MDK

Winkler Oszkár építészmérnök, 5000 frt-os
Ybl Miklós II. dij.

Kiosztották az "Ybl Miklós" építőművészeti dijat.
Magyar Nemzet 1953. nov. 20. 3 l.

MDK

Winkler O.épitész

Kecskeméti Egészségház

Major Máté: Építészetünk helyzetéről Csillag, X.évf.1956.október 780.l.

Winkler Oszkár

építészmérnök

Sopron.

Stud. 1907. u. o.

Életrajz

d.

Csékmagvárosok

260. hasáb

343. Német festő, XVIII. sz.: Balthazár lakomája. Vászon, olaj, 90 × 110 cm.

< Winkler Oszkár >

Soproni építés

címke

< > Korszerű építészet kérdései Sopron belvárosában.

Magyar Építőművészet

1944. okt. 17.

< Winkler Oszkár >

soproni építész ciikke

< > Bérházépítkezés Sopronban. Magyar Építőművészet. 1941. 242, 243. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Winkler Oszkár
építész Sopronban.

Magyar Építőművészet.
1941. 246. l. (Fürdőház a Frankenburg-úton Sopron, képpel és alaprajzzal.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Winkler Oszkár

építész

Magyar Építőművészet.

1941. 247. l.

(Taisashár a Vörösmarty-utcában Sopron, kerjed és alaprajzzal.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Winkler Oszkár

építész

Magyar Építőművészet.

1941. 245. l. (Bérház a soproni Mályás király-utcában, képpel.)

Winkler Oszkár

soproni épitész

I

Soproni Szemle

1944. 34. l.

Winkler Oszkár

épitett

az alabbi Kormány-
biztosság toproni
körzeti kirendeltsé-
geinek vezetője 1945-
tól

Borbíró Virgil kr.

Az Orsz. Épitésügyi
Kormánybiztosság
körzeti kirendeltsé-
geinek tevékenysége

Tér és Forma

1947. 2. n.

39. l.

NYOMTATVÁNY.

Nagymellóságú
Méllóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Winkler Ondár
épitész
a fővonali közjáltonás
csoportjában tervét
megvették
Kósa.

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Winkler Oszkár

építész

Magyar Építőművészet

1944. szept. (A Szent
Domonkos Rend
Julián Otthona
Sopronban, képekkel
és alaprajzokkal)

Terverte festi.

Tek.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

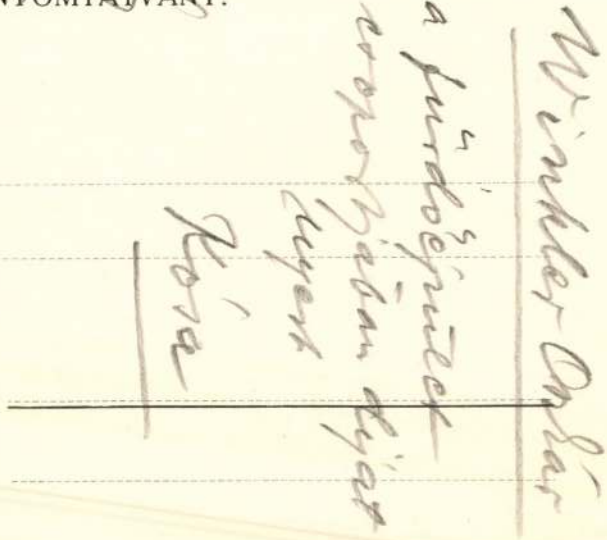

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Winkler Oszkár

soproni épitész

Magyar Épitőművészet

1944. okt. 7. 232, 233. l.

(A soproni ev. lí-
ceum és tanitóképző
akadémia tanintéz-
ete és tanulóotthona;
képek és alaprajzok-
kal.)

Terverte jeuti.

Winkler Oszkár

az OTI kecskeméti szék-
házának terepatrja-
zatán 1000 pengős díj

MMÉFKözl

1941. 87. l.

Winkler Oszkár

irod

Hock István:

A soproni nyári egyetem és annak építészi vonatkozásai

MMÉEKözl

1939.162.C.

M. 9 cm.

773. DISZEDÉNY, kemény cserép, e
diszités: vörös-sárga szövetmustr
Modern.
M. 10 cm.

ısz, rajta domboru feszület és virágos diszités. Jegye

fajánsz, zöld virágszálakkal és képzelt tájképekkel.
I. sz.

lak, ölében kétosztásu födeles csésze. Jegye H. Holics,

égy S idomu lábbal, peremén zöld csipkedisz. Holics,

s és tagozott széllel, peremén zöld csipkedisz, közepén
Holics, XVIII. sz.

ısz, peremén zöld csipkedisz, magas boltozatos födelén
olics, XVIII. sz.

ién zöld csipkedisz. Jegye: HC. Holics, XVIII. sz.

kedisz, közepén stilizált virág. Holics, XVIII. sz.

ilizált diszitéssel. Jegye: H. Holics, XVIII. sz.

. Áttört oldallal, peremén zöld csipkedisz. Jegye: HF.

emdisszel. Holics, XVIII. sz.

zöld csipkedisz. Jegye: H+ Holics, XVIII. sz.

Winkler Oszkár

a kerepesi temetőben
építendő ravatalozó épü-
let terv. diszéret

MMÉ Közl

1939. 146. l.

A tömeg azonban még erre sem hagyta abba a kinzást.

Végre is gróf Degenfeld József, a debreceni ujpárt elnöke megszánta az összevert embert és amikor a menet az Alföldi Takarékpénztár előtt vonult el, segitségére sietett. A népharag majdnem őt is lesujtotta. De ekkor közbevetették magukat dr. Fehér Ferenc függetlenségi párti ügyvéd, Lóránt József és Békási Jenő lapszerkesztők is és igy együttes erővel sikerült annyira hatniok a tömegre, hogy Kovács Gusztávot leoldozhatták a halottaskocsiról. A darabont-főispánt a sokaság átkai közepette betámogatták a takarékpénztár épületébe, hol rögtön orvosi ápolás alá vették és sérüléseit bekötözték.

A debreceni polgárok azonban néhány perc mulva megbánták nagylelküségüket és hangosan orditozva az épület előtt, követelték a főispán kiadatását. Mikor felszólitásuk nem járt eredménnyel, kövekkel ostrom alá vették a takarékpénztár ablakait, ugy hogy Kovács védelmezőit szintén megsebesitették.

A kedélyeket csak ugy lehetett lecsillapitani, hogy Kovács Gusztávnak tollat adtak a kezébe és nyilatkozatot irattak vele

köbm. termeskoanyag és 48:4

Winkler Ondrár

építész

l.

MMÉ Évk

1934. 256. l

s.) A cinkota—rákos-
egy 3·70 m. nyilásu
pitése engedélyeztetett.

burkolattal leendő ellátására. Az
Nagykőrös város polgármesteréhez
18-án déli 12 óráig kell beadni. Aján

Felszerelések gőz-, viz és légszeszvezetékhez, rézcsapok, réz, érc- és horganyöntvények, felirattáblák minden :: :: :: :: célra és méretben. :: :: :: ::

a szerződés tervezete, valamint az
és részletes feltételek ugy a székes-
m. kir. kulturmérnöki hivatalnál, mint
. orsz. vizépitési igazgatóságnál (Buda-
dmivelésügyi ministerium III. em,) meg-
ők. A hivatalnál szerezhető meg az
minta is. Az ajánlatok — melyeket az
ninta használatával kell kiállitani — a
apon d. e. 10 óráig a székesfehérvári
kulturmérnöki hivatal főnökénél nyuj-
be.

. [Gömör m.] (Főszolgabirói
al épitése.) Ratkó nagyközség-
sitendő főszolgabirói hivatal és 2 tiszti
pitésére 76,104 kor. 26 fill. előirány-
nájus 19-én d. e. 10 órakor Ratkó
ségházán tartandó versenytárgyalás
ik. Az ajánlathoz 5% bánatpénz csato-
A műszaki müvelet és részletes feltételek
nagyközség előljáróságánál megtekint-

nya. [Csanád m.) (Templom tata-
.) A battonyai gör. kel. szerb egyház-
részére végzendő templom tatarozás,
estés és aranyozás körüli és 14.189 kor.
költséggel előirányzott kőmüves, ács,
s, eternit-fedő, asztalos, lakatos, mázoló
ges munkák, valamint a belső falmázolás,
és, aranyozások elvállalása iránt május
d. u. 2 órakor a szerb iskolában Batto-
versenytárgyalás tartatik. Részletes költ-
és, terv, szerződési minta a battonyai gör.
zerb plébániai hivatalnál betekinthető.
ott befizetendő az előirányzott összeg
a bánatpénz gyanánt. Megjegyeztetik, hogy
reállitás és tatarozás körüli munkálatok
kor. 21 fill., a mázolás, képfestés és

furása.) Nagy-jec
15-én d. e. 10 órak
gyalásával kapcsolat
val járó munkák biz
fog tartatni. Árlejtés
kor. bánatpénzt a k
Vállalkozónak 1 méte
sal percenkint 15 lite

Nagyhalász. [Szab
átalakitás.) Nag
átalakitási munkálata
bádogos munka má
fog kiadatni. A terv
tekinthető. Bánatpén

Nagyvárad. (Pad
vezeték és mo
nagyváradi honvéd
szükséges, s 28629
keményfa padlózási
előirányzott mosdó-
vezeték berendezési
jából nyilvános aj
tartatni. A vállalat
julius 1-től szepten
teljesen készen kell
zási munkálatokra
keményfa deszkácsk
mutatni tartoznak.
összeg 5%-a a jel
(541.) való hivatkoz
honvéd hadapródisk
az erről szóló nyug
Az ajánlati versenyt
honvéd hadapródis
junius 12-én d.
A költségvetések, a
tes és különleges fe

lvállalja: Beton- és vasbeton **födémek, hidak**
véb hordszerkezeteknek továbbá **szinházak,**

≡ KEM
egyetem

Winkler Oszkár

építész.

a soproni műegyetem
új épülete

l. Építészet
1943. 99, 100,
101. l.

Winkler Oszkár

a pécsi kereskedelmi
fiú és leányiskola
tervp. III. díj

MMÉE Köt
1938 257. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hív.	Magán	Inturb.

Winkler Oskár

a Főv. Közm. Tanácsi
kislakás szerep
díjazás
és ercsi

MMÉLKözl

1940. 25. l.

realitas, akár uj épületeknek a
Szabaditsuk ki későbbi hozzáépité
melyekről az ostrom pusztitásai v
korszakok formái lappanganak alat
A letarolt, vagy l
záló, romantikus, hanem korszerü
az utcaképeket kell rekonstruálni

Winkler Oszkár

soproni épitész

Bpest – Baross-tér
ref. templom terop.
megvétel

MMÉE Közl
1940. 117. l.

Prot. Noé

16. Máté ev.

CSÜTÖRTÖK

30

Kat. András a.
Prot. András

November

17. Cs. Gerg.

PÉNTEK

1

Kat. Elegy pk.
Prot. Elza

18. Román vt.

SZOMBAT

2

Kat. Bibiána vt.
Prot. Aurélia

49. hét

1944 DECEMBER 31 nap

19. Abdiasz

Winkler Oszkár

ferihegyi repülőtér
forgalmi épületének
terv. III díj

MMÉEKözl

1940. 8. l.

Winkler Oszkár

Tér és Forma

1940. 219–220. l.

(Az István-menedékház Sopron mellett, kéjekkel.)

Terverte fenti

(551-től 580-ig.)

Winkler Oszkár

Tér és Forma
1942. 130, 131. l.
(Evangelikus lelkészlak Sopronbánfalván, képekkel.)
Fenti tervezte -

396

542

...et feltüntető fekete alapú kép kettős keretbe van foglalva.
...kokban és az oldalak közepén, összesen nyolcz
...ig a külső levélghirland és sarkain
...A sirkert előterében párkányos sirkő talapzat, all fölül fedeles
...a melyet virágfüzérek futnak körül. Az elő-
...tben koszorú veszi ezeket a szavakat körül:

...tine

...

...írfa látszik s két oldalról keresztes
...hajló szomorú füzek vannak. A maga-
...legfelső galyán bagoly ül. Felirata alól, de
...sorban:
...lok, és gyász sirom fed el: Emlékezz a' multra,
...

...méretei 40·5 : 44 cm. —
...Dep. régi 43. és új 41.
...1881. máj. 4.
...Ltsza 542.

22

Winkler Konrad
épitéz

Kayl

Chinese.
1940. 92, 93. l.
35. n.

Winkler Oszkár

építész

Magyar Építőművészet

1943. 35. l. (Istvánmenedékház a Sopron melletti Nyíresen.)

Képpel és alaprajzokkal.

M A G Y A R K U L T U R S Z E M L E
kiadóhivatala
Budapest, IV. Kecskeméti-u. 13. félem.

Budapest, postabélyeg kelte.

Mélyen tisztelt Előfizetőnk!

Tisztelettel értesitjük, hogy előfizetése

január	április	julius	október	
február	május	augusztus	november	1-én lejárt.
március	junius	szeptember	december	

Tisztelettel kérjük, hogy sziveskedjék azt a mellékelt csekklapon megujitani. A Magyar Kulturszemle uj előfizetési ára

Winkler Oszkár

okl. építészmérnök

Magyar Építőművészet

1942. 267. l.

(Károly-kilátó, képpel és alaprajzzal.)

Sopron városától délnyugatra lévő 398 m. tengerszínfeletti magasságú Károly-magaslaton emelkedik a soproni Városszépítő Egyesület cyklopsz-szerű falazású nyaralója.

hazánkban is a pozsonyi és a sárospata
készült, valószínűleg korábban, mint
mestert a szakirodalom neve után fran
a nyugati palotaépítkezések egyik le
avignoni összeköttetések útján került

Írott adatok említik 1345-ből, ho
ban is volt vára, illetve palotája, ahol
háborúk során tartózkodott.

A királyi család személyes has
gondot fordított az ország stratégiai sz
után Szörény várát, 1372-ben Sirok vá
Törcsvár építésére ad engedélyt, bár a k
mai formájában kevéssé emlékeztet N

Eredetileg Nagy Lajos korában é
erdélyi fejedelmek bírták. Kerek sarok
jelenlegi külsejét azonban a XVI. szá

Nagy Lajos alatt különben is tová
bár a fennmaradt írott adatok inkáb
Az új nemesség, a lovagi társadalom
bővítette, alakította át, bár több új vár
kisméretű várát Debrentei Heem Ben
készült el a Ráthold-nemzetség szent
alapformáját a Balaton-környék legépe

Nagy Lajos korában épült vára

Winkler Oszkár,épitész

Sopronban 1950-ben a soproni tervezőirodában készitette el a Lakatosarúgyar Petőfi Kultúrházának terveit.A Csengery utcában,beleillik környezetébe.
11.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületeiről.
1.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Winkler Oszkár, építész

Hárs Györggyel együtt 1943-ban átépítést terveztek a soproni Kaszinó épületén. /Liszt Ferenc Kulturház/. Modernizálni kivánták. 8.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületeiről. 1.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Winkler Oszkár, építész

A sopronban 1951-52-ben épített Textilgyárak Ady Endre kultúrházának tervei alapján hasonló épült Bpesten az Ikarusz Karosszéria-és Járműgyár, valamint Mátyásföld laossága számára. 15.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületeiről. 1.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. 1958. Sopron

Winkler Oszkár, építész

1950-ben épitette Sopronban az Épületasztalosárugyár kultúrtermét a gyárral egyidőben 350 személyre.
16.old

Winkler Oszkár: Sopron művelődési középületeiről.
1.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Winkler Oszkar,épitész

A soproni Textilgyárak Ady Endre Kulturházának tervezője.1951-52-ben épült.13.old

Winkler Oszkár: Sopron müvelődési középületeiről. 1.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Winkler Oszkár

cikke: A regionális tervező vállalatok munkájáról
-Műnaki Tervezés 1966. 6. sz., 1-6. l.

z 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./
25o.l.

Winkler Oszkár, építő

L: Alpár Ignác

Puszlai L. A magyar építészeti múzeum .. 35

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/2

Dr. WINKLER OSZKÁR, épitész

A soproni Széchenyi István gimnázium és Postaforgalmi Szakiskola jubileuma alkalmából nyilt iskolai rajz kiál itást a Testőteremben Dr. Winkler Oszkár egyetemi tanár, Ybl-dijas épitész öregdiák nyitotta meg.
270.old

LÉGRÁDI IMRE: A Széchenyi István Gimnázium és Postaforgalmi Szakiskola jubileuma 268.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XXX. 3.sz.
Sopron, 1976

WINKLER OSZKÁR, építész

A soproni Széchenyi Gimnáziumban Horváth József és Jan
nesitz Henrik rajztanári működése alatt a tanítványok
sorában volt: Winkler Oszkár Ybl-díjas építész, Richly
Emil, Ákos /Jaeger/ Ernő, Szarka Árpád, a külföldre szárma
zott, jónevű akvarellista Kadnár István, stb.

SZABÓ JENŐ: A rajzoktatás száz éve a soproni Széchenyi Gimnáziumban 272.old

Soproni Szemle, Helytört. folyóirat, XXX. 3.sz.
Sopron, 1976.

Winkler Oszkár
építész

Kecskemét SzTK-székház és
rendelőintézet 1948-49

Repr.

Rado Magyar építészettört. 387.
Műszaki K. 1971.

Bp Tehérvári úti SzTK vendelő

1948 - 49

Rados:

387

Winkler Oszkár

A Hegedüs Béla— Schall József - Winkler Oszkár által szervezett kecskeméti OTI-rendelőintézetet említi

Majos Mátéː Húsz éves az építészeti tervezés közösségi megszervezése. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 52-53. l.

Winkler Oszkár

Szerepelt a soproni egyetem KISZ székházában rendezett képzőművészeti kiállításon.

"Soproni udvar", Prága", "Gyárudvar"

(rodó): Nagyobb hírverést érdemelt volna

KISALFÖLD 1964 nov. 15

Winkler Oszkár

Hegedüs Béla és Schall József 1949-ben építették a kecskeméti rendelőintézetet.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970

1231

dr. Winkler Oszkár, építész

Fia is építész, dr. Winkler Gábor, aki a Győr-Sopron megyei Tervező Vállalat dolgozója, ahol városrendezési feladatokat is kapott.

a Győri Stúdió mikrofonja előtt dr. Winkler Gábor építész.

1958. március 24. VR H. 20.20 /M./

Néhány szó az építőipari árviszonyok ügyében

Kétségtelen, hogy — ha az országban nem is — Budapesten bizonyos fokú konjunktúra van az építőiparban. Úgy a tervező építészek, mint a szakiparosok jobban vannak foglalkoztatva, mint két-három évvel ezelőtt. De ennek dacára nem tapasztalni azt, mintha anyagilag is jobban menne az építőiparnak. Nem árt röviden megvizsgálni, mi az oka ennek a visszás jelenségnek és mit kellene tenni annak megváltoztatására.

A tervező építész anyagi helyzetét közismert szomorú voltában nem kell részletezni. Ez a helyzet a tudomás szerint igen hátrányosan befolyásolja az a vidéken igen általános, de Budapesten is elég gyakori jelenség, amely a tervezés és kivitelezés törvényes különválasztásával volna leküzdhető, hogy t. i. az építési vállalkozó bizonyos előnyök elérése céljából, ingyen tervvel kedveskedik az építtetőnek, s így kiszorítja a tervező építészt, vagy legalábbis lényegesen leszorítja a tervezési és ellenőrzési tiszteletdíjat. Ezen a helyzeten segít majd ugyan bizonyos mértékben az építőipari hatáskörök különválasztása, de csak részben: ez csak a külső versenyt szünteti meg. Megmarad a tervező-építészek között fennálló belső verseny mindaddig, amíg általánosan tudatossá nem válik az, hogy a mérnökegyleti díjszabás szigorú betartása úgy erkölcsi, mint anyagi szempontból nélkülözhetetlen feltétele a kielégítő munkának.

Ugyanennek, a tervező-építészek és tervező-vállalkozók közötti versenynek, eredménye az, hogy az építtetőnek tervezője igen gyakran fűt-fát ígér. Légköbmétereket a rendelkezésre álló építési tőke lehetőségeit jóval felülmúló számban és természetesen a reálisnál lényegesen olcsóbb áron. Az eredmény, hogy az összes közreműködő szakemberek és iparosok bőrét le kell nyúzni.

A helyzet igen sok építkezésnél — sajnos — az, hogy annak minden résztvevője fázik a munkától, mert olyan olcsón vállalta el, hogy az előre láthatóan becsületesen és megfelelő haszonnal befejezhető nem

Bérház Sopronban. Tervezte: **Winkler Oszkár.** Kivitelezte: Radics József, Sopron. Fotó: Diebold.

Tér és Forma
1936. 12.

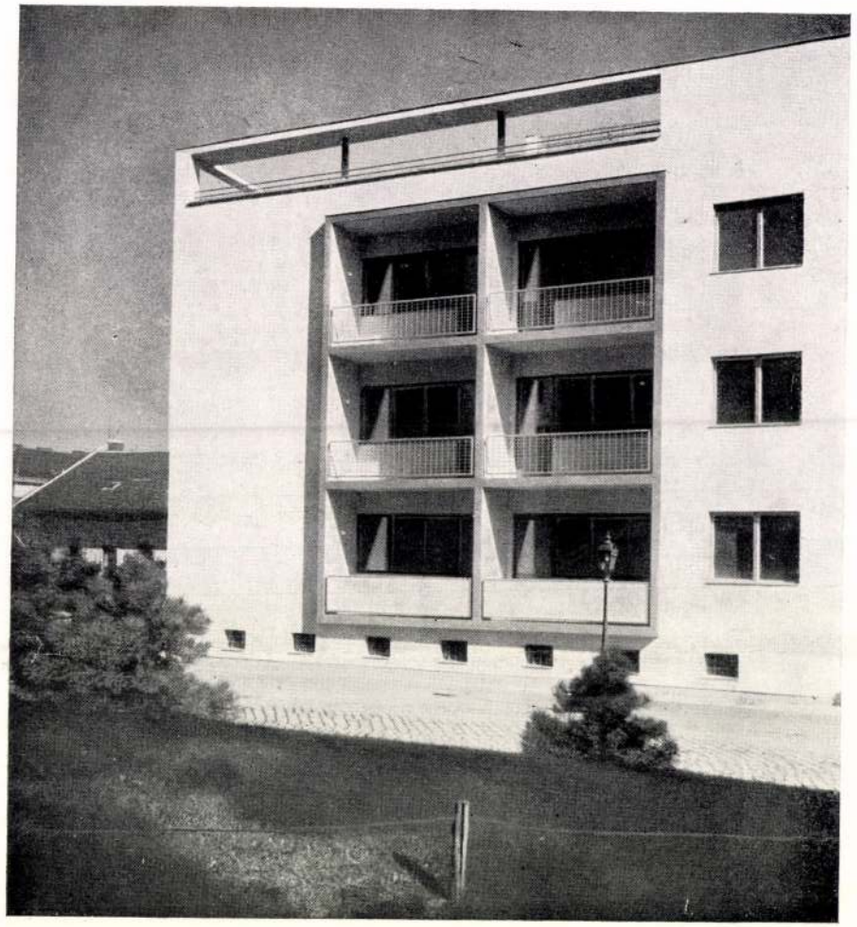

Bérház Budapesten az Ilona-utcában. A vakolat Üstököscementtel készült. Tervezték: **Lauber László** és **Nyiri István.** Fotó: Borsos.

helyzetét barátai és hitelezői a lakása előtti homlokzat és a szobák fölösleges magassága szerint ítélték meg, — a mai ember mivoltáról inkább ad képet kényelmes lakásának belső képe, mint az általa lakott bérház homlokzata.

A mai alkotó építészgeneráció mindezt teljesen átérzi. És azok, akik a bérházakat is művészi problémának érzik, egész más módon akarnak művészit alkotni, mint elődeik. A mai generáció lemond arról a szabadságról, amellyel elődei az építési szabályzat jóvoltából éltek és amelyet a maga részéről nem szabadságnak, hanem szabadosságnak tekint. Sz.

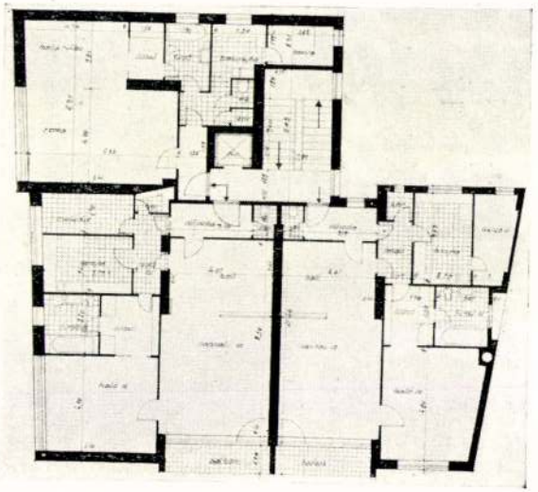

lesz. Kénytelen tehát minden lehetőséget felhasználni, hogy a fenyegető bajokból szabaduljon, s erre alkalmat ott talál, ahol az építész egy pillanatra félre néz, vagy amely munkával nincs egészen tisztában, ahol tehát félrevezethető. Mondanunk sem kell, hogy az ilyen munkavállalás eredménye a legtöbb esetben az iparosra nézve káros, mert rontja hírnevét és a nem egyszer felmerülő reklamációk és perek következtében még többe kerül, mintha rendesen dolgozott volna. Hogy aztán az ilymódon kiadott munka a tervezőnek sem hoz nagy dicsőséget, az is csak természetes. A túl olcsó építkezés végeredményben az építtetőnek sem lesz nagyon kellemes, mert a hiányos iparosmunkák folytán folytonos bajok vannak ajtóval, ablakkal, vakolattal, parkettával stb., stb., a lakó folyton panaszkodik, a helyreigazítások gondokkal és költséggel járnak. Elképzelhető, hogy az építész sem örvendhet valami nagy népszerűségnek annál az építtetőnél, akinek olcsón, de ily következmények mellett épített házat.

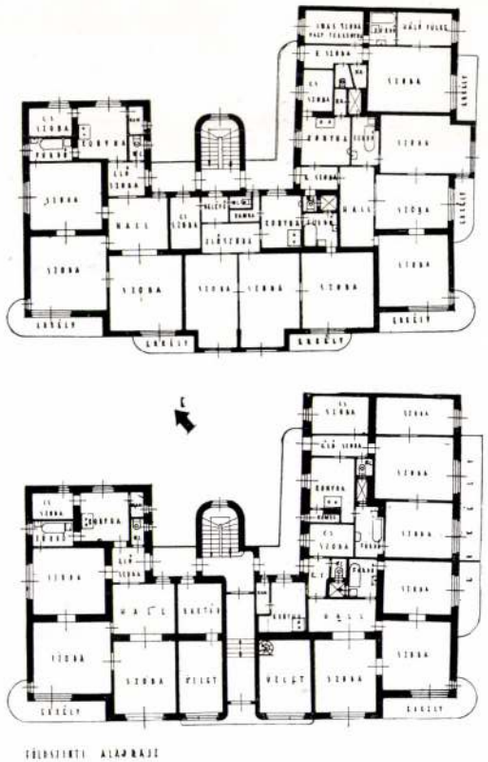

Az építészet és építőipar jó nevének és igazi jó konjunktúrájának érdekében: 1. legyünk tehát becsületesek tervezőtársainkhoz és ne konkurráljuk le őket, hanem kérjünk becsületes honoráriumot; 2. legyünk őszinték az építtetőhöz és nyugodtan mondjuk meg neki, mit kaphat a pénzéért. Ne akarjuk nagy ígéretekkel megszerezni a megbízást akkor, amikor előre láthatjuk, hogy az ígért feltételek mellett az építkezés megvalósítható nem lesz.

Bérház Sopronban. Tervezte: **Winkler Oszkár.** Fotó: Diebold.

Végül 3. legyünk szolidárisak iparosmunkatársunkkal szemben is. Ne akarjuk magunk lenyúzni a bőrét és védjük meg érdekeit az építtetővel szemben. Ne feledjük, hogy a jó iparosgárda félsikert, a rossz iparos-munkatársak pedig biztos sikertelenséget jelentenek.

Természetesen szívesen állapítjuk meg, hogy az esetek nagy részére a fentiek nem vonatkoznak, e néhány megjegyzést inkább az tette indokolttá, hogy e számunkban bérházakat mutatunk be, olyan épületeket, amelyek par excellence hasznothajtó célból épültek, ahol tehát fokozottabb a törekvés az olcsó, tehát jövedelmezőbb építkezésre, tehát, ahol a fentiekben vázolt rendellenességek gyakrabban előadódhatnak. — m —

Bérház Milánóban

A bérház a Corso Sempione és a Via Procaccini sarkán egy trapézalakú telken épült, amelynek harmadik oldalán egy új utcát nyit meg a város. A konfiguráció szokványos beépítése a telektömbkörülépítés lett volna, amelyet nálunk egyesek „az általános zártsoros" beépítésnek szeretnek nevezni, mivel ezt a beépítésmódot tartják az ilyen telkeken a természetesnek és magától értetődőnek. Terragni és Lingeri viszont felhasználva a háromoldali utcát, sávos beépítést alkalmaztak. Az így adódó két épületsávot a Corso Sempione oldalán az átmenő erkélyek sávjával fűzték egymáshoz, ami annyiból is célszerű volt, mert így a házat legalább részben beárnyékolták a D.-Ny. napfény túlságos hatása elől.

A két épületsáv között egy széles lépcső vezet a felemelt udvarba, amelynek mélyében garageok rendeztettek el, ezek kihajtói a lépcső két oldalára kerültek.

A homlokzati hatás ilyképpen a tömör falakból és a szabadon lebegő erkélyek nyílásai között áttündöklő kék égből adódik. De ez erkélyek erőteljes párhuzamos vonalzása az egész épület függőleges szegélyezésével módot adott az építésznek arra is, hogy a vasbetonvázas szerkezetet és a kitöltő falazatot élesen megkülönböztesse s abból a homlokzat tagolási eszközét formálja.

Az alagsorban irodahelyiségek nyertek elhelyezést. A magas földszintre kerültek a főbejáratok, közöttük a portásfülke s amellett egy újszerű berendezés: a ház lakóihoz érkező bejelentetlen vendégek várószobája. A felső emeletsorok lakásai közül — minden szárnyban kettő-kettő, három-három — háromszobásak és pedig gazdagabb és szerényebb kiállítással. Külön gondot fordítottak a tervezők a konyha-, WC-, és fürdőszobacsoportok minél tömörebb kiképzésére, ami által a vezetékhálózat rendkívül gazdaságos formát nyert.

A legfelsőbb emeleten elhelyezett egy-egy lakás terjedelmes tetőkerttel bír, ami ezt a lakást rendkívül értékes bérletté teszi. Itt a legfelső emeleten a két épületszárnyat átjáróhíd köti össze, amiáltal az egyik épület liftjének üzemzavara esetén a legfelső emeletek lakói a másik épület liftjét használhatják.

Az épület vasbetonvázzal épült, a kitöltő falak üreges horzsabeton téglákból, a lábazat márvány burkolatú, a műhabarcsvakolat kávébarna színű. A korlátok nem rozsdásodó acélprofilokból készültek.

L. és T.

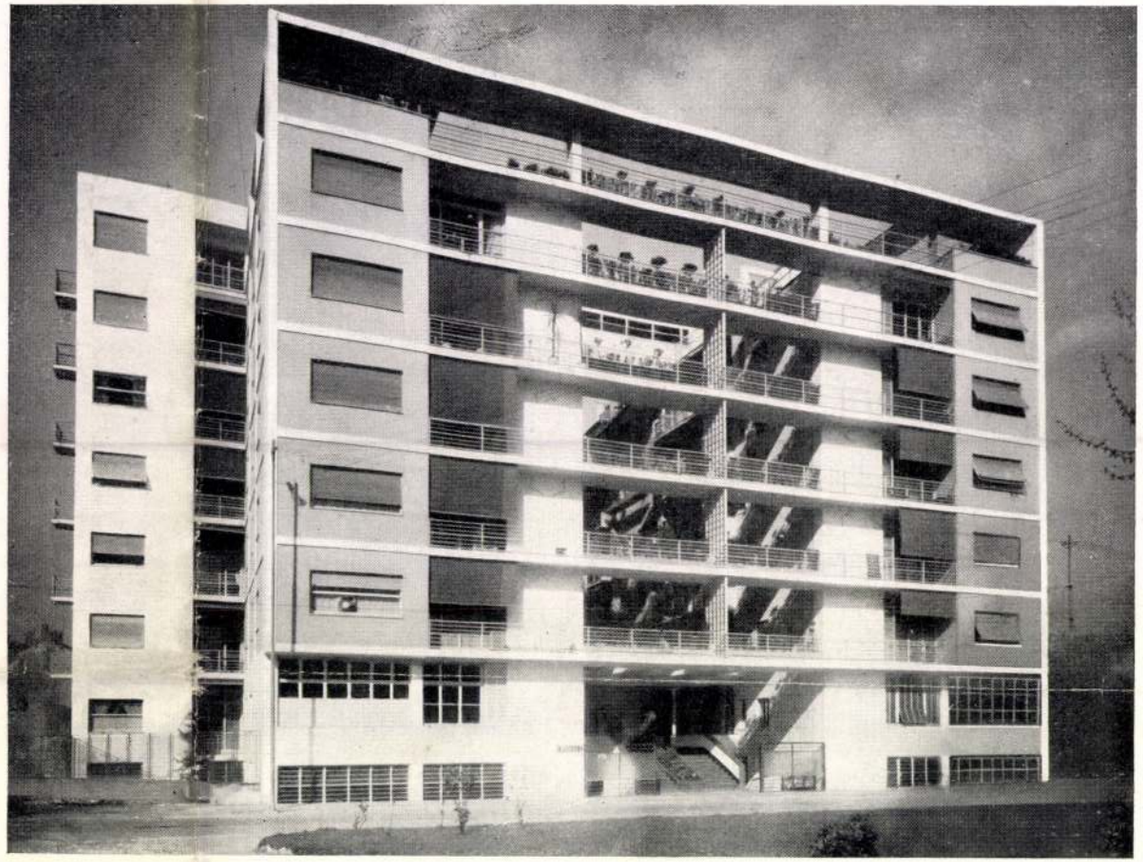

Bérház Milánóban. Tervezték: **P. Lingeri** és **G. Terragni.** Fotó: Abeni.

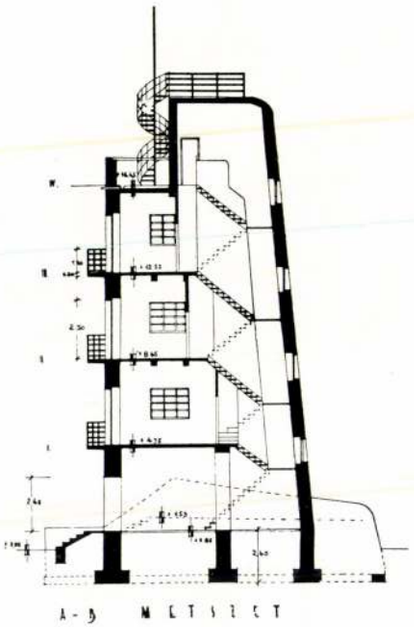

A-B METSZET

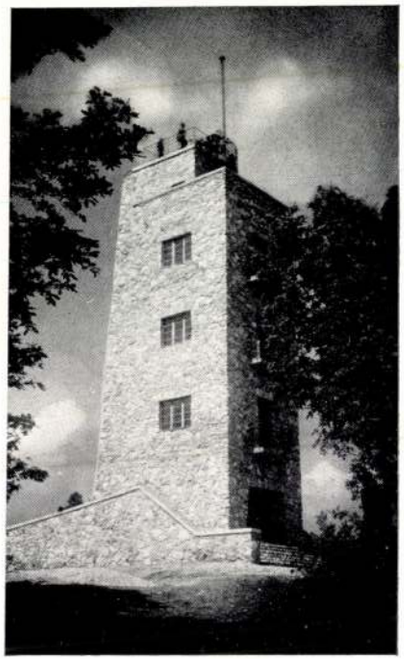

Bokor felvétele

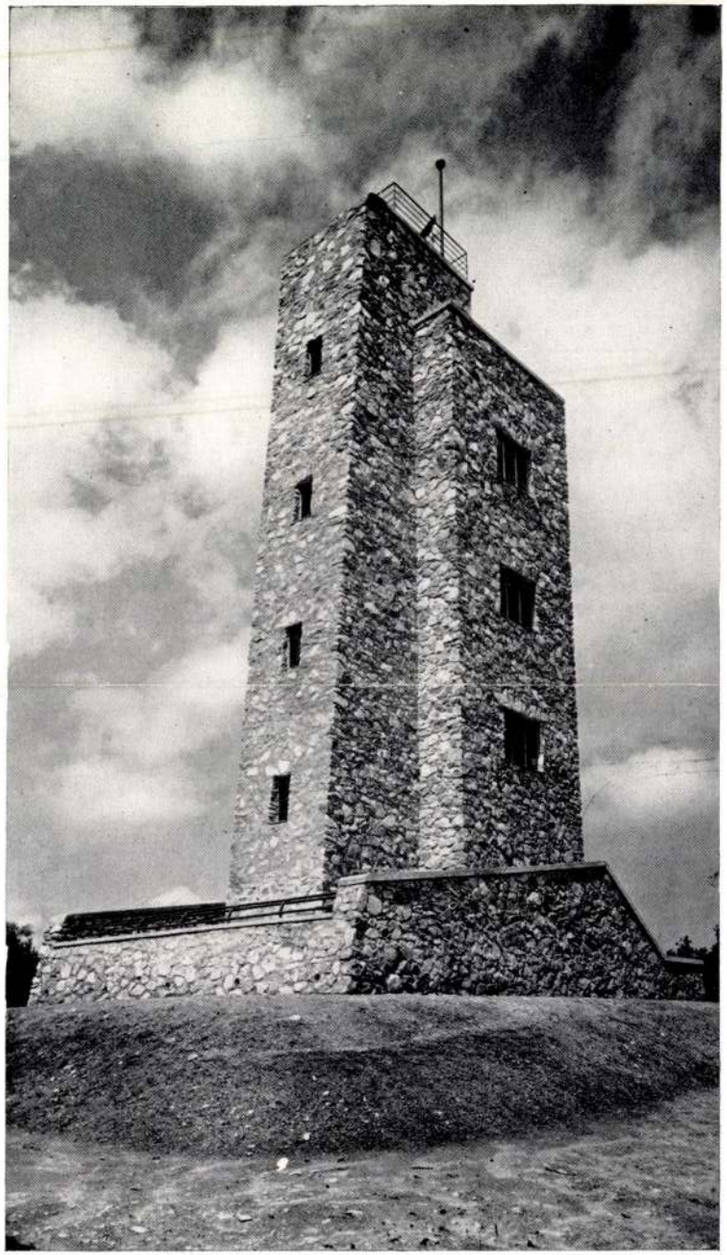

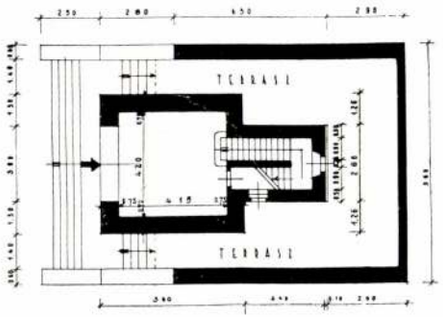

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ

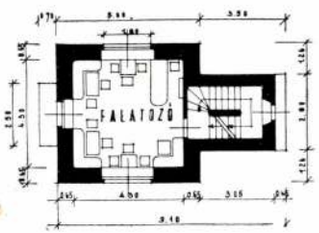

I. EMELETI ALAPRAJZ

Kilátótorony Sopron felett Tervezte: **Winkler Oszkár.** Kivitel: Radics József (Sopron)

Diebold K. felvétele

Tér és Forma
1937-6.

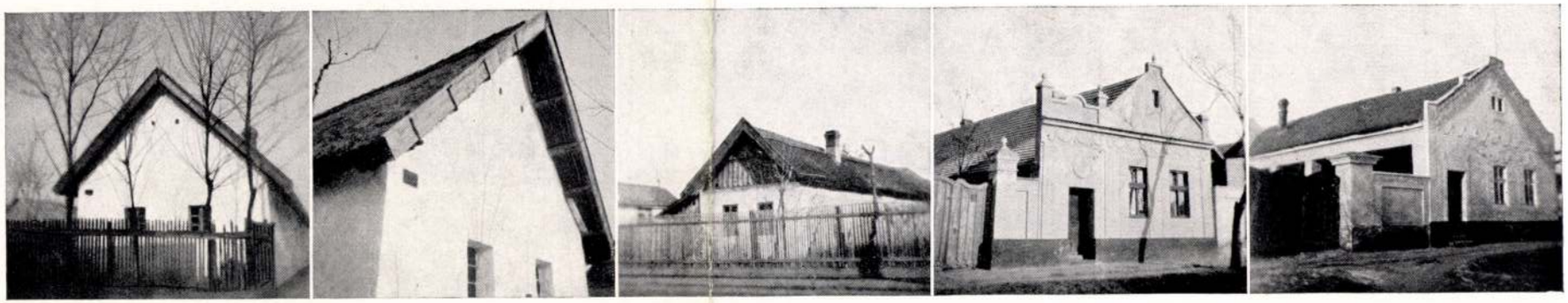

Erdei felv.

A makói városi és tanyai paraszthá z

I.

Az Alföld parasztsága nem termelt ki klasszikus paraszt kultúrát. Története gyorsiramú felemelkedés a török utáni félnomádparaszti színtről a belterjesülés és polgárosodás mai színtjére, e fejlődés közben nem volt ideje nyugalmas paraszti állomásra. Mire kifejlődtek volna a termelési technika, társadalmi szervezet és építészet érett parasztformái, már be is köszöntött egy magasabb civilizáció, amely gyökereiben formálta át a paraszt társadalmat minden művével együtt.

Ezért nem dicsekedhetnek az alföldi falvak és mezővárosok érett parasztművekkel, sem az építkezés, sem egyéb művészet terén. Építőkedvük nem juthatott túl elemi szükségleteknek helybeli anyaggal való szűkös kielégítésén. Mire kultúrává lehetett volna építésük, mely föloldja az „idegen" városi hatásokat a paraszti mű egységébe, olyan tömegű városi hatások tódultak falvaikba és mezővárosaikba, hogy képtelenek voltak megemészteni azokat. Épületeik ettől kezdve nem paraszti művek többé, hanem városi minták felemás utánzatai.

Makó tipikus mezőváros és a polgárosodásban legelől jár, de házai megőrizték a mult építési formáit. Az alföldi parasztépítészetnek valóságos fejlődéstörténete szemlélhető Makón: benn a városban a házépítés minden állomása, tanyái között pedig a gazdasági építkezés jellemző formái.

1.

A házépítés első állomása a teljesen rideg és helyi anyagra szorítkozó szükségépítés. Ez az építésmód kötelező formákat írt elő, minden mozzanatát a paraszt ökonómia jellemezte és a nagygazdák tornácos téglaházait kivéve, egészen a mult század közepéig általános volt. A társadalom, mely ezt a házformát produkálta, fejlődő és gyarapodó mezővárosi parasztság volt, s nem érintette még a polgári világ szele.

A század második felében már polgári-kapitalista termelési lehetőségek nyíltak meg és fejlettebb termelőmódszerek lettek általánossá, s hatásukra a mezővárosi társadalom kibillent paraszti egyensúlyából. Termelése az exportlehetőségekhez idomult s polgári igényei támadtak. Ennek az átmeneti időnek az építészete is átmeneti. A régi anyag mellett újak is használatba vétetnek és a háznak már változatosabb szükségleteket kell kielégíteni, mint azelőtt. Az átmenet azonban határozott és jellemző formákat alakított ki s tett általánossá. Ez az építésmód még paraszthagyományokhoz igazodik, de már újabb anyagokkal és újabb szükségletekkel is számol.

A háború utáni házépítés már teljesen utánzó, de nem fölszabadultan, a példa törvényei szerint utánozza a városi építőstílust, hanem küzködik a paraszthagyományokkal s azok által kötve követi a szem előtt tartott polgári formákat. És amit utánoz, nem a legtisztultabb polgári építészet, sőt a legzavarosabb: vidékre züllött tegnapi építészet. A társadalom, mely így épít, szintén ilyen: kétes polgári ideálokat követ, s paraszti hagyományokkal küzködik.

Az első korszak paraszt építésmódja tiszta, világos és áttekinthető, de rideg és szűkmarkú. A ház szabadon áll a telken. A telek határától legalább egy öl választja el és az állhat az utca vonalával párhuzamosan vagy merőlegesen. Ez utóbbi azonban gyakoribb. Kerítés seholsem csatlakozik a házhoz: ember, kutya bátran körüljárhatja. Az udvar tagolatlan egységben

WINKLER OSZKÁR

SOPRONI SZEMLE

HELYTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

XXXI. ÉVFOLYAM | 1977 | 1. SZÁM

1277–1977

„Mi tehát köteles kegyességből, illendő kérésünkre hajolván és figyelembe véve azt a kedves hűséget és becses szolgálatokat, amelyeket irányunkban fáradhatatlanul ugyanezek a polgárok kifejtettek soproni várunk megvédelmezésében . . . , és akik súlyos szükségtől kényszerítve gyermekeiket a cseh királynak túszokul átadták, de mégis, hogy irányunkban hűségüket megőrizhessék, nem kegyelmezve fiaiknak, az említett várunkat nekünk sértetlenül visszaadták, nem törődve azzal a veszéllyel sem, hogy gyermekeik a cseh király hatalmában maradtak. Erre való tekintettel megígértük és megígérjük, hogy polgárainkat sértetlenül meg fogjuk őrizni abban a szabadságban, amelyet még Magyarország dicső királyai, Béla úr, nagyatyánk, és István atyánk kiváltságlevelük által engedtek vagy rendeltek nekik."

IV. László király ezzel az 1277. szeptember 3-a után, valószínűleg november 20-a táján kiadott oklevelével Sopron királyi várat kivette a vármegyei ispán hatásköre alól és szabad királyi városi rangra emelte mindazokkal a kiváltságokkal, amelyek akkoriban a nem nagyszámú szabad királyi városokat megillette. Ezzel a király a Sopron hűségét kívánta jutalmazni, mivel egy évvel korábban, 1276 őszén megnyitotta kapuit a király csapatai előtt, bár túszai, a legelőkelőbb soproniak fiai, 1273 ősze óta II. Ottokár cseh király fogságában voltak. A német császári hatalom, sőt Magyarország megszerzésére is törő cseh király Sopron várát csak Péter várnagynak, az Ágfalván birtokos Agendorfer család ősének árulása révén tudta megszerezni, aki az árulással szembehelyezkedő soproni várlakók közül három német kézművest kivégeztetett.

1200 évvel a magyar szabad királyi városi rang elnyerése előtt Sopron helyén városias településként már létezett a római Scarbantia, amely hamarosan a római városi rangot is elnyerte. Városunk 1977-ben tehát nemcsak magyar szabad királyi várossá emelésének 700 éves, hanem fennállásának 1900 éves évfordulóját is ünnepelheti. Az 1900 év római, langobard, avar és magyar uralma alatt városunk és közvetlen környéke mindig több nép és műveltség érintkezésének, sokszor hatalmi érdekeik összeütközésének színhelye volt. Ez az adottság tulajdonképpen örökség a városunk határát a korai vaskortól kezdve benépesítő illirektől és keltáktól; sőt a természeti környezet, így a kőzettani felépítés, a növény- és az állatvilág szempontjából is több, egymástól lényegesen eltérő körzet érintkezik itt. Városunk változatos természeti környezetének, gazdag történelmének ez a titka, magyarázata.

A mai Sopron e közel háromezer éves múlt emlékeit, értékeit becsüli, őrzi, ápolja vagy fejleszti tovább. Helytörténetírásunk és folyóiratunk pedig a többszörös évforduló évében is városunk szocialista közművelődésének céljait vallva végzi feladatát.

A SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

Winkler Oszkár 70 éves

A Soproni Szemle szerkesztőbizottsága, olvasói és a város építészetkedvelő polgárai 70. születésnapján köszöntik dr. Winkler Oszkár ny. egyetemi tanárt, a város immár félévszázadon át tevékeny, jeles építészét.

1907. január 19-én született Sopronban, itt járt elemi és középiskolába, a Széchenyi István reáliskolában 1925-ben érettségizett. Beiratkozott a Budapesti Műszaki Egyetemre, s a mai Építészmérnöki Kar elődjén, az akkori építészeti osztályon szerezte meg oklevelét 1930. február 5-én.

Édesapja, aki a GYSEV főfelügyelője volt, a klasszikus építésznevelés mintájára lehetőséget adott számára, hogy az itáliai építészetet tanulmányozza. Olaszországban készített vázlatai a tárgy elmélyült tanulmányozását tanúsítják. Innen az új építészet akkor jelentős európai központjába, a weimari köztársaság Berlinjébe kerül, ahol a kortárs építészet szemléletét szívja magába. Hazatérése után Budapesten néhány évig statikus tervezőként dolgozik, majd 1934-ben hazajön Sopronba és itt telepszik le.

A most következő évtized építészeti működésének jelentős első szakasza. A magyar építészetben a Bauhaus és a CIAM hatására kibontakozik az átalakulás, mely a külföldhöz képest ugyan kissé elkésett, de annál maradandóbbnak bizonyul. Ez az új építészet hazánkban jóformán Budapestre korlátozódik, csak elszórtan épül néhány alkotás a Balatonnál, Pécsett, Debrecenben, Sopronban. Winkler Oszkár fiatalkori épületeire, melyeket a haladó építészeti folyóirat, a Tér és Forma ismertet, felfigyel a szakmai közvélemény. Ízlés és erő sugárzik a Frankenburg út 6. sz. bérház homlokzatáról, a Károlymagaslat kőtornyáról, az Egyetem matematikai pavilonjáról. Jó arányokkal illeszkedik az erdei környezetbe az István menedékház, a fejlődő város léptékéhez igazodik a Vörösmarty u. 10., a Mátyás király u. 7. és a Hárs Györggyel együtt tervezett Lackner Kristóf utca—Ógabona téri bérház. Családi házai átgondolt alaprajzzal és tetszetős, kiegyensúlyozott megjelenéssel új lakáskultúrát szolgálnak. Az építész gyakorlati tevékenysége az adott gazdasági és társadalmi keretek közé korlátozott, ezért a megépült művek mellett a tehetség és képesség méltánylásához a tervpályázati elképzeléseket is fel kell sorakoztatnunk: a pesti városháza, a pécsi kereskedelmi iskola, a Ferihegyi repülőtér felvételi épületének és más objektumoknak tervét. Díjak és elismerések egymást követték. Ennek az aktív kornak, melyhez még sok más alkotás is tartozik, a háború vet véget.

Az építőművészeti tevékenység a háború után csak vontatottan bontakozhat ki, előbb az újjáépítés igazgatási és szervezési munkát kíván az építészektől. Winkler Oszkár 1945-től az Országos Építésügyi Kormánybiztosság kirendeltségének vezetőjeként (Sopron és Vas megye területén) tevékenykedik. Ezekben az években kezdődik több évtizedes felsőoktatási munkássága is: 1948-ban a Budapesti Műszaki Egyetem soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Kara előbb tanszékvezető nyilvános rendkívüli, rövidesen pedig rendes tanárrá nevezi ki. Építéstan címen épületszerkezettant, szerkezettervezést és méretezést, majd mechanikát, a földmérő mérnöki kari oktatás keretében városépítéstant ad elő.

Tervező építészként második alkotó korszaka azzal kezdődik, hogy vidéken elsőként vállalkozik az állami tervező szervezet képviseletére, s 1948-ban megszervezi a Soproni Tervező Irodát (ez 1950-ben Győrben, az új megyeszékhe-

lyen létesített vállalatba olvad be, s annak keretében működik mai napig). Ezt a soproni Irodát Winkler Oszkár 8 éven át vezeti, később éveken át az egész Győri Tervező Vállalatra kiterjedő főépítészi feladatkört látja el.

A Tervező Iroda munkájának kezdetén a kecskeméti OTI-székház áll, melyet — önállóan nyert tervpályázat nyomán — pesti építészekkel társulva tervez. A szocialista tervgazdálkodás bevezetése és az állami építőipar lehetőségei alapján ezután következik az a nagyarányú építési fellendülés, melynek keretében Winkler Oszkár tervei alapján épül Sopronban az Épületasztalosárugyár, az ún. Sotex kultúrház, a Zárgyári kultúrház, befejeződik az Egyetem „régi" kollégiumának (menza) építése, megépülnek a Május 1. tér, Lenkei út, Kiss János utca és Mátyás király utca által határolt tömb lakóházai. Az ún. Sotex kultúrház mintájára épül Budapest-Mátyásföldön az Ikarus kultúrház. Winkler Oszkárt a legmagasabb hazai építészeti díjjal, az Ybl-díjjal 1953-ban — az elsők között — tüntetik ki.

Főépítész korában is aktív tervező marad, ekkor tervezi Zalaegerszeg filmszínházát és a városközpont arculatát befolyásoló lakóházakat, a zalaegerszegi és nagykanizsai MSZMP székházakat, a celldömölki gimnáziumot, Sopronban pedig egyik legsikerültebb alkotását, a volt zsinagóga helyére épülő és zártsorú rendet teremtő Templom utca 23. lakóházat. Később a Kőfaragó téri lakótelep egyedi tervezésű épületeinek alkotásában vesz részt.

Sopron város általános rendezési tervének első és második változatát — társtervezővel — készíti el. Az 1960 körüli évek szervezeti felépítésének megfelelően az Építésügyi Minisztérium megbízásából a városi főépítész hatáskörében is tevékenykedik.

Időközben az Egyetem profilja is átalakul, az 1950-es években Miskolcra helyezett Bánya- és Kohómérnöki Kar helyére Sopronban a Faipari Mérnöki Kart szervezik. Ennek oktatási profiljához tartozik az a jelentős tudományos tevékenység, amit Winkler Oszkár a faipari üzemek épületeivel kapcsolatosan végzett. Kidolgozta a fűrészüzemek, valamint a forgács- és farost-lemezgyárak technológiájához igazodó épülettervezés szempontjait. Az elméleti munkához társult már korábban a szombathelyi fűrészcsarnok tervezése, majd a franciavágási (meg nem épült) és a barcsi — később más műterem által befejezett — fűrészcsarnok tervezése is. A témát értekezésként is feldolgozta, aminek alapján a műszaki tudományok kandidátusa fokozatot és egyúttal a Budapesti Műszaki Egyetem doktori címét nyerte el. 1965—1969-ben a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem Faipari Mérnöki Karának dékánja. Egyetemi pályafutása alatt a város, a hazai faipar, a felsőoktatásügy, az építésügy és az MTA különféle szervezeteiben, bizottságaiban tevékeny. Az Építőipari Tudományos Egyesület Soproni Csoportjának 1952-től elnöke, 1961-ben az egyesületi Alpár-éremmel tüntetik ki. Jelentős szakirodalmi tevékenységét több szakkönyv társszerzőjeként, továbbá saját egyetemi jegyzeteiben, a soproni egyetem kiadványaiban, szakfolyóiratokban és nem utolsó sorban a Soproni Szemlében fejtette ki. Építő és tervező tevékenységének eddigi mérlege számos egy-, kétszintes, többszintes lakóház, oktatási intézmény, diákotthon, művelődési, egészségügyi épület, sportlétesítmény, közigazgatási épület, üdülő, ipari épület, városrendezési terv (Sopron). Díjazott, ill. helyezett és meg nem valósult terveinek száma is jelentős.

Éppen a Soproni Szemle hasábjain mutatkozott meg tervező-építészi és felsőoktatási tevékenységének együttes vonása, a Sopron város iránti feltétlen

ragaszkodás. 1975-ben nyugállományba vonult. Ebből az alkalomból a kormányzat a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta neki. A város és közönségének hasznára azonban változatlan energiával és kedvvel dolgozik tovább. Ehhez a lankadatlan szorgalmú munkához kívánunk 70. születésnapja alkalmából jó egészséget.

K. M.

Tompos Ernő 70 éves

Szeretettel köszöntjük a 70. születésnapját ünneplő dr. Tompos Ernőt, a történetírás egyik sajátos területének, a címertannak (heraldikának) az országhatáron túl is ismert művelőjét.

Régi soproni család fia, 1907. március 2-án született. A helyi Széchenyi István reálgimnáziumban érettségizik (közben nyaranként a Sieger és Zábrák cégnél kőművesinasként kitanulta a szakma mesterségbeli részét), majd építészmérnöki oklevelet szerez a budapesti műegyetemen. Sopron város szolgálatába áll, egyideig fizetés nélkül, később a statikus munkakör ellátásáért napidíjat kap. A felszabadulás után városi mérnökké nevezik ki. Munkatársaival együtt a romok etakarításán, otthonok megmentésén, a város újjáépítésén fáradozik. Vállalati főmérnökként nyugdíjazzák 1967-ben, 60 éves korában.

Elismert és megbecsült építész ugyan, mégis szive mélyén mindvégig a régi korok építészművészete érdekli. Egyetemi évei után ismét tanult. Művészettörténész akart lenni, a római magyar intézet, a Collegium Hungaricum tagja volt. Tervei megvalósulásában a háború akadályozta meg. Jogot végzett Pécsett. Szaktudása lehetőséget adott számára, hogy több tudományos értékű értekezést jelentessen meg szülővárosáról, Sopronról. Együtt él a város gondjával, cikkei aktuálisak: Veszélyes Sopron (Soproni Műszaki Szemle 1954, 3. sz.), A „Lábasház" megújhodása (Soproni Szemle 1956, 73), Eltűnt műemlékekről és a megmaradtak védelméről (SSz. 1958, 310), Újjáépítések (SSz. 1961, 148) stb. A XIX. század építészetével, mint korunk előfutárával több ízben is foglalkozik. Kiállítást rendez a levéltár tervrajzaiból „A XIX. század építészete Sopronban" címmel. (ism. SSz. 1965, 280). Tanulmányt ír Sopron romantikus építészetéről (Művészettört. Ért. 1958, 177) valamint „Handler Ferdinánd építész és családjának többi építész tagjai" címmel. Ezt a munkáját a Magyar Tudományos Akadémia jutalmazza (SSz. 1962, 17). A régi soproni városházáról írt kötetnyi tanulmányát az Építőművész Szövetség III. díjban részesítette. Reméljük, hogy ez az értékes munka megjelenik nyomtatásban is.

Címertannal már a felszabadulás előtt foglalkozott. Úttörő tanulmányában („Címeres pecsétek, különös tekintettel a polgári címerekre") már 1940-ben hangsúlyozza, hogy nemcsak a nemeseknek, hanem polgároknak, sőt parasztoknak is vannak a történelmi múltat tükröző címereik, pecsétjeik. E gondolat jegyében készült 1967-ben a levéltár anyagából a címertani kiállítás is (SSz. 1967, 86) A városát szeretők, idegenvezetők, tanulók ismereteit gyarapító heraldikai munkái közül megemlítem: A soproni pékmúzeum heraldikai emlékei (SSz. 1976, 160), a Soproni múzeumok címeres céhemlékei (Arrabona 1968), Storno-műterem (Műemlékvédelem 1957, 121), Címertani adalék a soproni Szent Mihály templom építéstörténetéhez (Művészettört. Ért. 1954, 264). Ismerteti Lackner Kristóf és Rauch András címerét (SSz. 1971, 208; 1974, 66). Az egyik legértékesebb — a korszak és a címertani elemzés szempontjából — „Az Ant-

Winkler Oszkár építész 2.) folytatás

Magyar Építőművészet, 1984. 2. 56 old.

2. Winkler Oszkár: Társasház a Frankenburg úton, 1935

5 oldalon.

WC alkotta, — amihez a konyha, min. 8 m² és a cselédszoba, min. 6 m² alapterülettel — tartoztak. Mindehhez éléskamra, ritkábban lomkamra járult és egy-egy erkély vagy terasz, kisebb-nagyobb alapterülettel. A házak homlokzatai díszítés nélküliek; az ablakok széles szárnyúak, három, ritkábban négyrészesek voltak és mellvéd, ill. szemöldökpárkánnyal emelték ki őket, ami kőből, vagy műkőből készült. Esetleg az ablaknyílásokat kisebb-nagyobb szélességű, ill. kiülésű kő vagy műkő kerettel látták el. A tervezett zárt erkélyekhez nyitott erkélyek csatlakoztak és tették plasztikussá a homlokzatokat. A lábazatok, amelyek rendszerint a pinceablakokat is összefogták, kő vagy műkő burkolatot kaptak. A lábazatokat, különösen, ha azok a földszinti helyiségsort is magukban foglalták — pl. üzlethelyiségeket tartalmaztak — néha teljes egészében travertin-lapokkal burkolták. Ugyancsak egyszerű tagozatúak voltak az épületek főpárkányai is. Az egyes épületek homloksíkjain gyakran alkalmaztak más-más színű, különböző struktúrájú nemes vakolatot. A megváltozott arányok és a részletekben mutatkozó finomságok adtak az egyes épületeknek bizonyos változatosságot.

Amíg a 19. században a soproni középületek közül sokat bécsi építészek terveztek, a századforduló után, így a 20-as években is, főként fővárosi építészek voltak a középületek tervezői, mégpedig historizáló formában. 1923-ban Zobel Lajos és Ettler Jenő tervei alapján épült a Köztársaság utcában a pénzügyi palota, amely ma a pártház célját szolgálja. 1928-ban a József Attila (volt Felkelő) úton az evangélikus teológiai fakultás kollégiuma épült Gerlóczy Gedeon tervei szerint. A Dimitrov (volt Szt. Imre) téren létesült 1929-ben a ma a Nevelő Otthon internátusának használt volt főiskolai kollégium, Siegel Albin és Szőts Imre tervei szerint és ugyancsak 1929-ben épült a Pécsi Tudomány Egyetem evangélikus teológiai fakultásának épülete a Május 1. tér keleti lezárásaként, Sándy Gyula egyetemi tanár tervezésében. A 30-as években már kevesebb historizáló külsejű épület készült; a Május 1. téren egy barokkos külsejű kétemeletes lakóház. Ugyancsak a Május 1. téren ebben az időben épült a református templom, Hárs György tervezésében, eklektizáló modorban; a soproni Schármár Károly tervezte a Május 1. téren, az evangélikus elemi iskola épületét, amelyre a megbízást pályázat útján kapta meg.

Winkler Oszkár, építész 1) Folytatás

9. Sopron: Turistaház a soproni erdőben, 1935. (repr.)

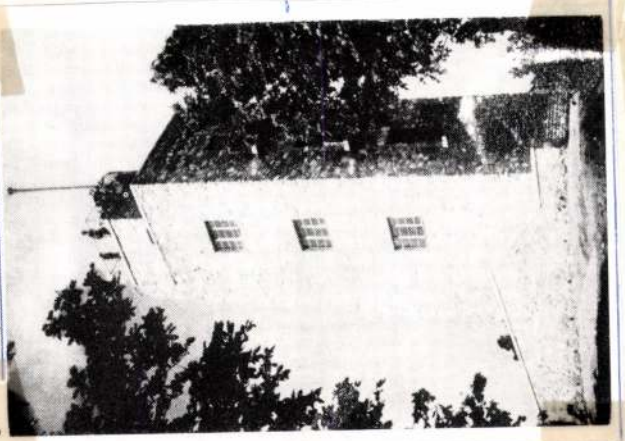

5. Winkler Oszkár: Kilátótorony a soproni Károly-magaslaton, 1936

6. Winkler Oszkár: Családi ház Sopronbánfalván (Sopron kertvárosban) 1937

Magyar építőművészet, 1984. 2. 55-old. és 56-old.

WINKLER OSZKÁR

Új építészeti galériák Budapesten

Az Octogon és a hap

Octogon Galéria
kiállításrészlet

Miközben a nehéz sorsú Magyar Építészeti Múzeum, ahol kiváló szakemberek őrzik építészeink hagyatékait, továbbra is Csipkerózsika-álmát alussza egy csendes óbudai utcácskában (évtizedek óta nem akad egyetlen kormányzati tényező sem, amely végre valóságos kiállítóhelyet teremtene kultúránk épített örökségének) – nos, mindeközben két hónapon belül immár a második építészeti galéria nyílik Budapesten. A júliusban indult Octogon Galéria után, szeptember elején a hap nyitotta meg kapuit, így immár 5 – nem tévedés, öt – darab építészeti magángaléria működik a fővárosban. A sort Kévés György nyitotta meg 1998-ban az építészet és a képzőművészet egyenrangú bemutatásának szándékával. Ezt a Szentendrei Építészeti Grafikai Galéria, majd az N & n követte, egyszóval mára valószínűleg világelsők lettünk az „egy lakosra jutó" építészeti galériák számát illetően.

Az Octogon Galéria, az azonos nevű folyóirat főszerkesztője, Bojár Iván András vezetése alatt egy rekkenő júliusi napon kezdte meg működését Finta József és stúdiója számítógépes grafikáinak szellős elővezetésével a Deltalight nevű belga világítástechnikai cég bemutatótermében. Ügyes megoldás kereskedelmi környezetbe helyezni a kiállítótermet: a Várbazár tőszomszédságában fekvő galéria profi és elegánsan formatervezett belső terébe lépve a látogató nemcsak az építészet, hanem az üzlet birodalmába is bebocsátást nyer. Ezekben a hetekben (október 19-ig) Fejtisztítás címmel láthatjuk három fiatal építészcsoport, a hetek, a memoria moderna és a minusplus_architects néhány munkáját – helyenként kissé nehezen érthető tablókon, kiváló számítógépes prezentációval. (Hogy ki kinek vagy minek a fejét tisztítja, vajon miért, és ennek mi köze van a kiállításhoz, az maradjon az ő titkuk.) Bojár állítja, a három csoporttal nemzetközi színvonalú fiatal építésznemzedék van feltűnőben a magyar építészet színpadán. A galéria céljaként a fantázia felszabadítását, az újdonságot és a nemzetközi tájékozódást hangsúlyozza úgy, ahogyan azt szándéka szerint folyóirata is teszi, immáron ötödik esztendeje. Az új hely a szó klasszikus értelmében nem galéria, hiszen nem folytat kereskedelmi tevékenységet, hanem inkább kiállítótér, ahol a legújabb építészeti és ipari formatervezési tendenciák jelennek meg évi tíz kiállításon. Fontosabbnak tartja a kínálkozó alkalmak megragadását, mint a kötöttségekkel járó tervezést, ezért nincs előre összeállított kiállítási program. Azt már én teszem hozzá: az idő majd megmutatja, hogy a rögtönzés javára vagy kárára válik-e a galériának. Idén ősszel rendezik meg először az építészeti hónapot, melynek szervezőjeként Bojár és az Octogon tevékeny részt vállal az utóbbi években egyébként is örvendetesen élénkülő kortárs magyar építészeti életben.

Winkler Oszkár: Egyetemi épület, Sopron, 1941
Diebold Károly archív fotója, Magyar Építészeti Múzeum

Néhány buszmegállónyira innen, a Margit körúton szintén utcai üzlethelyiségben nyitotta meg galériáját szeptember 11-én a Hungaro–Austro Plan építészeti tervezőiroda (innen a hap név) Winkler Oszkár (1907–1984) emlékkiállításával. A klasszikus modern magyar építészet jelentőségéhez mérten talán nem eléggé megbecsült mesterének munkái régi időket idéző, ma már elképzelhetetlenül gondos, grafikai-festői értékű rajzokon és akvarelleken jelennek meg. Az első fontos épületei (mint például a soproni Károly-kilátó, a Frankenburg úti társasház, a soproni egyetem matematika és ábrázoló geometriai tanszékének épülete vagy a kecskeméti OTI-rendelőintézet) születése óta eltelt évtizedek egyértelműen igazolták Winkler Oszkár kvalitásait: a világos szerkesztést, a mesteri kompozíciót, a tiszta, racionális formálást. Ritka minőségben olvasztotta egybe az olasz és a német racionalizmus eredményeit egyféle sajátosan közép-európai és magyar ízzel. A bemutatott anyag java egyébként a Winkler Oszkár hagyatékát is őrző Magyar Építészeti Múzeum tulajdona – ezzel a módszerrel a hap galéria kiállításai révén a közönség elé kerülhet az intézmény gyűjteményének legalább egy része. A nyitó tárlat személyes vonatkozású és programadó jelentéssel bír. A galériát fenntartó tervezőiroda tulajdonosai Winkler Barnabás és Winkler Gábor, Winkler Oszkár gyermekei, maguk is gyakorló építészek. Az első kiállítással édesapjuknak kívánnak emléket állítani, s egyben jelezni: a magyar klasszikus modern építészet több figyelmet érdemel. A galériát irányító Winkler Barnabás mindenekelőtt a közelmúlt magyar építészetének bemutatását nevezte meg céljukként az évi öt kiállításon, így ezután id. Janáky István, Miháry Olga, Molnár Péter és Gulyás Zoltán tárlatai következnek. A legfontosabb, hogy az építészhallgatók megismerjék az említett mesterek munkásságát, hogy közvetlenül is láthassák terveiket ma, amikor a számítógépes tervkészítés látszik átvenni az uralmat az építészeti tervezésben – mondja Winkler Barnabás. A galériával egyszerre alapított HAP Kiadó életműkötetek megjelentetését tervezi a kiállító építészek munkásságáról. Az építészeti galériák közötti együttműködés jegyében első könyvük nem Winkler Oszkárról szól, hanem az anyagi nehézségekkel küzdő N & n Galéria eddigi kiállításait tartalmazza. (*A Fejtisztítás című kiállítás október 19-ig, a Winkler Oszkár-tárlat október 31-ig tekinthető meg.*)

SULYOK MIKLÓS

Müértő 2003. okt.

Pátzay Emlékérem Szabó Tamásnak

A Budapest Galéria, a kapuvári Rábaközi Múzeum és a művész özvegye, Hertha asszony által 2000-ben létrehozott Pátzay Pál Művészeti Alapítvány idén Szabó Tamás szobrászművésznek ítélte a Pátzay Emlékérmet. A művész születésnapján, szeptember 17-én átadott díjjal – amellyel az alapítvány és a Fővárosi Önkormányzat által biztosított pénzösszeg is jár – minden évben az 1979-ben elhunyt Pátzay Pál szellemi örökséget továbbvivő szobrászokat ismeri el a kuratórium.

Kézikönyv könyvgyűjtőknek

Megjelent a Magyar Könyvgyűjtő új kézikönyvének harmadik része. A kötet az 1992–1996 közötti években rendezett könyv-, aprónyomtatvány-, metszet- és kéziratárveréseken szerepelt tételek összesítése, kikiáltási és leütési árakkal. A Szinainé László Zsuzsa és Földváry András szerkesztette új kiadvány közel évtizedes várakozás után jelent meg. A 115 árverés 25 ezer tételét tartalmazó kézikönyv mindössze 600 példányban került ki a nyomdából, s a Honterus vagy a Krisztina Antikváriumban kapható. A kötet folytatása készül, jelenleg az 1997–1998-as anyag feldolgozása van folyamatban.

Barabás-villa: új kulturális központ Budán

Szeptember 26-án nyílt meg Barabás Miklós festőművész felújított villája a budapesti XII. kerületi Városmajor utca 44. szám alatt. A kerületi önkormányzat 2000-ben határozta el az épület felújítását és kulturális hasznosítását. A ház kettős üzemeltetésben működik, kávézóját, éttermét és rendezvénytermét megpályáztatták, a kiállítótermet pedig az önkormányzat üzemelteti. Ebben elsősorban a kerület művészeti életét érintő tárlatokat rendeznek majd; kezdésként az Iparművészeti Egyetem végzős hallgatóinak munkái láthatók. A tervek szerint a Barabás-villa Rendezvényközpont hangversenyek, előadóestek, pódiumműsorok, beszélgetések színhelye is lesz.

Magyar kiállítások Párizsban és Brüsszelben

A Párizsi Magyar Intézet a Párizsi Külföldi Kultúrák Hete keretében rendezte meg két kiállítását. Október 13-ig látható a Franciaországban élő magyar házaspár, Szöllősi-Nagy András és Nemes Judit gyűjteménye (Műértő, 2002. december), benne Bálint Endre, Brassaï, Czóbel Béla, Hantaï Simon, Haraszty István, Lucien Hervé, Hevesy Iván, Anna Mark, Molnar Vera, Henri Nouveau, Nicolas Schöffer, Tihanyi Lajos, Victor Vasarely műveivel, és a szabadkai születésű, ma a legnagyobb divatházaknak dolgozó Francer István divattervező tárlata. Brüsszelben, a Cotthem Galleryben a Magyar Hetek rendezvényeként október 18-ig látható a Hungary Unplugged című kortárs művészeti kiállítás. A kurátorok Bencsik Barnabás és Hedwig Van Ippe, a kiállítók Csörgő Attila, Fehér László, Gerber Pál, Lakner Antal és a Kis Varsó.

Boldog Gaudí

A Vatikán engedélyt adott Barcelona érsekének, hogy a város szülötte, Antoni Gaudí boldoggá avatását kezdeményező bizottságot hívjon össze. A kanonizálási folyamat évekig eltarthat. A katalán főváros arculatát épületeivel meghatározó, mélyen vallásos Gaudí miszticizmusa a máig befejezetlen Szent Család-templom szárnyaló vertikális vonalaiban nyilvánul meg leginkább.

Arte tizennegyedszer

Az Arte Galéria szeptemberi grafikai árverésén huszonöt művésztől egyenként öt-tíz tételt kínált. Gross Bettelheim Jolán litográfiái 190 és 240 ezer forint között keltek el, festményaukciós értéküknek megfelelően. Az Európai Iskolához tartozó Fekete Nagy Béla művei iránt a vártnál nagyobb volt az érdeklődés, két krétarajza 150 és 160 ezer forintért ment el. A mappák közül Nádler István 6 szitanyomata, Egyed László 5 példányos Hommage á Picasso printje, és a Forum Kunst Rottweil kiadványa bizonyult a legértékesebbnek.

WINTER GYULA

Németh. F.: A bánáti fényk.

2002.

82.0.

ki nem adta? etc. [etera] etc. [etera]

vagy a dologról, nem szeretném,

tudom, sok társam kérését tolmácsolom,

aid szálljatok szembe az egyháznak ezzel

1 , mely az egyszerűsítés jelszava alatt

gy túltesz a legvadabb civil adminisztratív

a írni is fogok a dologról[1] s részletesen

egértő segítségetekre okvetlenül szükségünk

anaszt, panaszt, panaszt!

— Szeretettel ölel

Lajos

WINKLER OSZKÁR MV 2003/5

sű épületek megkülönböztetése és összegyűjtése.

A *kastély- és kúriatulajdonos családok* megyénkénti táblázata ígéretesnek bizonyul, de tartalom nélkül marad, célja, feladata sem érthető világosan. A feldolgozás kiértékelése itt is hiányzik. A táblázatban olvasható, hogy pl. *zsombolyai és janovai gróf Csekonicsnak Enyingen* kastélya van. Igen, de melyik Csekonics grófnak? Milyen időintervallumban? Mekkora birtokkal, mekkora kastély? És tovább lehetne sorolni a felmerülő kérdéseket…

Megfelelő-e, ha egy *lexikon* kérdéseket vet fel, s nem pedig ellenkezőleg, kérdéseket válaszol meg? A *lexikon* (görög-latin 'szótár') betűrendes ismerettár. Pontosabban fogalmazva, egy-egy szaktudomány körébe tartozó adatszerű ismereteket betűrendbe sorolt kisebb cikkekben közlő (többkötetes) kézikönyv. Ha a *Magyar Kastélylexikon* egyes emlékeket bemutató szócikkeit alfabetikus rendben is találjuk, továbbá kellően rövidnek, tényszerűnek, száraznak, tömörnek és adatcentrikusnak is értékeljük, mégsem képes maradéktalanul betölteni a sorozatcímmel felvállalt feladatát. Hiányzik belőle az a szakértelem, mely a kastélyépítészet értő tárgyalásához az építészettudomány, a művészettörténet és a történelem segédtudományainak eszköztárát alkalmazza. A komoly, tematikusan átgondolt, az emléktől el nem választott bibliográfiai apparátus nélkül a szócikkek innen-onnan átvett szövegek montázsaként veszítik el hitelüket. Ezt erősíti, hogy e *lexikon* kizárólag másodlagos, illetve harmadlagos irodalmat használ, elsődleges (pl. levéltári) forrásközlés helyett.

A *Magyar Kastélylexikon* és szerzője átlépte azt a biztonságos műfaji határt, mely egy elsősorban helyszíni szemlén és adatgyűjtésen alapuló inventarizációs munkából született, de a műemléki topográfia hagyományaival szakító, ezzel újat mondani akaró gyűjteményes munka határait megszabja. A *Kastélylexikon* helyett egy „Kastélykalauz", a cél és feladat szempontjából, szerencsésebbnek (szerényebbnek) mutatkozik. A „kalauz" műfaja külföldön és hazánkban is ismert és alkalmazott. Egy felsorolásszerűen rövid említéssel és pontos illusztrációval bemutatott épületek, illetve épületegyüttesek gyűjteményét pedig jól és biztonságosan forgathatja az érdeklődő turista és szakember egyaránt.

Fekete J. Csaba

KIÁLLÍTÁS

Winkler Oszkár- (1907–1984) emlékkiállítás HAP Galéria (Budapest II., Margit krt. 24.)

A mai magyar építésztársadalom nagy örömére a közelmúlt jeles építésze, Winkler Oszkár életmű-kiállításával nyitották meg a HAP Galériát szeptember 11-én. Fontos ez azért is, mert a rendezők tudatában voltak, hogy a két világháború közötti honi építészet két jeles építésze, akik egyaránt európai iskolákban tökéletesítették szaktudásukat, Füredi Oszkár és Winkler Oszkár jelentős szerepet játszott Sopron legújabb kori arculatának alakításában.

Mint a nagyszabású bemutatón *dr. Kubinszky Mihály*, az egykori tanítvány és munkatárs megnyitó beszédében, valamint korábbi írásaiban is hangsúlyozta, Winkler Oszkár – bár lokálpatrióta volt a szó legnemesebb értelmében – országos jelentősége nem vitatható. Winkler az egész Nyugat-Dunántúl építészetének jelentős alakja nemcsak tervezési, de az építészeti iskolák és intézetek alapításának, majd működtetésének szempontjából is.

A Magyar Kir. József Nádor Egyetemen szerzett építészdiplomával 1931-ben hosszabb tanulmányutat tett Berlinben, ahol a Bauhaus mozgalommal került kapcsolatba, és részt vett Bruno Taut szemináriumán, majd Rómában bővítette tovább ismereteit. A kiállításon a hallgatói tervekből és a külföldön készített útirajzokból, vázlattervekből is áttekintést kapunk.

Hazatérvén, a hűség városában alapított önálló irodát, és első munkája szülei házának tervezése és építése volt. Legismertebb munkái is Sopronban készültek a '30-as évek végén: a Frankenburg út 6. szám alatti társasház és a Károly-kilátó, melyek szerencsére ma is jó állapotban, szinte eredeti szépségükben láthatók csakúgy, mint az egyetem kollégiuma vagy a matematikai és ábrázoló geometria tanszék épülete.

Az ugyancsak ismert Vörösmarty u.10. (1942) alatti társasház, valamint a Soproni-hegységbe tervezett menedékházak vázlatai, tervei mellett számos villa, középület alkotásának folyamatába pillanthatunk bele a tárlaton, ahol jelentős tervpályázati anyagokat, például a Ferihegyi repülőtér utasforgal-

Sopron, a Károly-kilátó terve, 1934

mi épületét és a budapesti Városházára született műveket is bemutatják.

A teljességre törekedvén a rendezők nemcsak a tervek, de az intimebb szféra bemutatására is törekedtek: az európai városokban készített akvarellekre és tusrajzokra, a korábban soha nem látott női aktokra, a személyesen használt rajzeszközökre és tárgyakra gondolok itt elsősorban, valamint az egész életpályát megbecsülő kitüntetésekre, emlékérmekre, oklevelekre, melyek az utókor számára is tanulságosak.

Mint minden hazai építész, aki a két világháború között is alkotott, 1948 után ő is szembekerült az építészet elvi és gyakorlati átalakításainak kérdéseivel. Közismert, hogy 1948-ban szervezte meg Sopronban az első vidéki állami tervezőirodát, amelynek 1957-ig vezetője volt. Rövid időre családjával együtt elhagyta az országot. Ausztriából való hazatérése után a Győri Tervező Vállalatnál főépítészként dogozott, és továbbra is tanított a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetemen, ahol számos tankönyvéből tanultak a leendő mérnökök. Ma már széles körben ismert könyvet írt Bruno Taut és Alvar Aalto munkásságáról.

A Sopronban tervei szerint felépített faipari komplexum tervezéséért Ybl-díjat kapott.

Mint regionális építész szakember az 1950-es évek elején kénytelen átvenni az 1951-es építész kongresszuson lefektetett elveket. Megállapítható azonban az, hogy középületeinél továbbra is megmaradtak a tiszta felületek mindenféle dekoráció nélkül. Példának említjük a soproni Ady Endre Kultúrházat (1951–1952), a Mátyásföldön épült Ikarus Kultúrházat (1952–54), Zalaegerszeg filmszínházát (1960–62) és MSZMP-székházát 1964-ből.

Mindezek ellenpontjaként legyen példa a kiállításon is látható Kecskeméti OTI Rendelőintézet terve (1948), melyet nem érintett meg a kényszerű változás szelleme.

A kiállítási anyag, melyet *Winkler Barnabás* és *Apáti-Nagy Mariann* nagyrészt a Magyar Építészeti Múzeum anyagából válogattak, időrendi sorrendben követi végig Winkler Oszkár pályáját.

Köszönet illeti Winkler Barnabást és mindazokat, akik a HAP Galéria megteremtésében fontos szerepet vállaltak. Terveik szerint a galéria több jeles hazai építész életművének bemutatására vállalkozik a közeljövőben.

Pusztai László

Helyesbítés

Előző számunkban a Román Andrással folytatott beszélgetés szövegébe hiba csúszott: az ICOMOS 1978-as kongresszusa nem Srí Lankában, hanem Szuzdalban volt.

A vázlatos szerzői bibliográfiában a Historic Towns in Hungary in the Second Half of the 20th Century című cikk évszáma helyesen: 1993. A What Kinds of Changes are going on in the Monument Preservation, due to what Reasons? című cikké: 1996.

WINKLER VILMOS, építész

Szombathelyen 19zz-ben a varos rendezési tervének pályaműveit biraltak.megvették egyenként 20.000 koronaért Rados Jenő.építész,müegyetemi adjunktus;Palasty Béla okl.építész,székesfővárosi mérnök és Winkler Vilmos ny. müszaki tanacsos pályaterveit. 434.old.

HORVÁTH FERENC: Szombathely város harmadik városrendezési terve 429.old

VASI SZEMLE, XXIV.évf. 1970. 3.szám, Szombathely

MDK.

Winkler Vilmos

Székesfehérvár szab.kir.város városrendezé
sére kiirt tervp.-án a II. dijat 20.000 K.
K. Csónka Pál és Winkler Vilmos nyerte meg

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1922.febr.15.
27.lap

MDK

Winkler Vilmos, ny.müsz. főtanácsos.

A bíráló bizottság döntése szerint a tavalyi tervpályázati díj hármasorosát javasolta.

A most beérkezett 9 pályamű közül megvételre ajánlotta a bir.Bizottság fenti pályaművét.

A szombathelyi városszabályozási tervpályázat.
Ep.IP.- ÉP.Műv. 1932. 171.l.

M.D.K.

Winkler Vilmos, városi főmérnök

bemutatta a szérésfelerévári új városházára készitek tervezési programját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII évf.

febr. 16. sz, 3. old.

MDK

Winkler Vilmos

A Székesfehérvár városrendezésére kiirt tervp.-on II. díjat nyert Csonka Pál és Winkler Vilmos terve.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1922.márc.15. 43.lap

Winkler Vilmos, építész M.D.K.

és Csonka Pál. közös
terve 20.000 K-ás második
díjat nyert Székesfehérvár
rendezésére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1922. XLIII. évf.

febr. 4. sz. 4. old.

Winkler Zoltán festőművész

Kiállítása a csornai művelődési központban

Népszabadság, 1986. IX. 11

M.D.K.

Winklerné Szilády Margit

"Utcarészlet" c. képének repr.-ját hozza a lap "nagysikerü müteremkiállitásáról."

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. dec. 16-22
VI. évf. 51.sz.

Winklerné, Szilády Margit MDK

Berber házaspár, olf.

Nemzeti Szalon 1942. okt.
Őszi tárlat

MDK

Winklerné Szilády Margit

Berber házaspár, of.

Őszi tárlat. N. Szal. 1942. okt.

M.D.K.

Winkles,rajzoló

A Nemz.Múz-ról készült razát Fuchsthaller metszette rézbe.Hiven adja képét a Nemz.Múz.-nak. 214.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica.VII.1955.Bp."Művelt Nép"tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

M.D.K.

"inkles, rézmetsző

Katalógus. 11.- "Múzeum, Museum, "inkles sculp." Acélmet zet 11 16.5 cm. Látképe a Nemz. Múz.-nak észak ny. felől. Több kiadásban megjelent. Tört. Képcsarnok, Főv. Tört. Múz. 218.o.

Fejős Imre: A Nemzeti Múzeum ábrázolásai. 213.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

Winkler Vilmos

okl. építész, ny. szkfv.
műszaki tanácsos tervét
Szombathely r. t. város
szabályozási terv pályázatán
megvétellel tüntették ki.

Magyar Mérnök és Épi-
tész Egylet Közlönye.

1922. 48–49. sz.

Winkler Simon

becsi porcellán-
kályhás

1792

l.

Bürógernyeszegi

22. l.

bucsúról hazatérő parasztleány lee-
ú csizmáját viszi, míg fedeles kosa-
imára fésülte. Rojtos nagykendőjét
önyökig érő ujja bő, virágos kurta
ik szegélyezi, fekte kötényét pedig
a falra vetődik. Jelzése alól jobb-

3 cm.
lat téli tárlatán az 1902: XII. 20-
. (907/902).

Rézmetszet. COUDENHOVE-BREUNNER
GRÓFNŐ, *Zseliz.*

56. *Jellachich Antal.*
Rézbe metszette WINKLER R.
COUDENHOVE-BREUNNER
GRÓFNŐ, *Zseliz.*

57. *Perczel (bonyhádi).*
Rézmetszet. COUDENHOVE-BREUNNER
GRÓFNŐ, *Zseliz.*

Czakócxlibr. 21. l.

Winkler R.
rézm.

K

könyveket, hogy azok mindenike az ő személyének emlékét lesz hivatva fentartani.

Az ex-libris így nagy adag személyi motivumot tartalmaz. Elárúlja a könyvbarát származását (czímeres ex-librisek), izlését, sőt nem egyszer bepillantást enged lelkébe is. Epigrammszerű rövidséggel megalkotott képecske illusztrálja rendesen, hogy a gyűjtő minő alapgondolattal szerzi be könyveit és szellemi élete milyen irányban mozog. Nem ritkán kedvencz jelmondatát is feltünteti az ex-libris.

Mindezekből megállapíthatjuk, hogy minőnek kell lenni a helyes ex-librisnek. Nem szabad sem hivalkodnia, mint egy különálló műlapnak, sem pedig a névjegy jelentéktelenségeig sülyednie. Továbbá tartalmilag a könyvgyűjtőnek a szellemi táplálékot képviselő könyvvel szemben való viszonyát kell feltüntetnie. Végül a felirat legyen egyszerű és értelmes. Főleg pedig, a ki magyar, annak szóljon ez a könyv kedvelésből fakadt jelecskéje is magyarúl. Ex-libris és a latin birtokosragú névírás helyett egyszerűen nevezze magát kiki a mindenki által ismert nevén pl. «N. N. könyvtárából», «könyves polczáról», «könyvei közűl», — sőt az is elég, ha az áll az ex-librisen: hogy «N. N. könyve».

A legrégibb sokszorosított ex-libris a XV. század végéről való, innét kezdve külföldön mindinkább

Winkler R

rejm.

läsd

Exlibr. 21

..... *műhely.*

lyfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

.. évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Winkler R. rézmetsző

Jellachich Antal. Rézbe metszette Winkler R.

Czakóexlibr. 21.l.

WINKLER, Philipp epiton

1828 Bánffy-családnál

AH 1995 97

Térkép. T. 4663.

E térkép alsó jobbsarkában das Schlos Dubitza szemlélhető. Felirata fölül:

Wegnahm von Dresnick und Sturlich dem 9. Febr 1788. Attaque bei Dubitza den 24. April 1788.

afelsó jobbsarkon: No. 3.
alól balra: X. Winkler fecit.
magyarázó szövegének kezdete: A. Angriff des Obersten Peharnick von Oguliner Regment und Wegnahm von Dresnick és befejezése: G. Türkischer Corps bey Dubitza.

Szines rm., mér. a rl. 13.6:17.6 cm.

126-94-552.

Winkler X

Térkép:

E lapon a „Wegnahm von Dresnik und Stürlich den 9 Febr. 1788." és az „Attaque bei Dubitza den 24. April 1788" van feltüntetve. A hozzá való ~~Nozza a~~ „Mastab von 5 Deutschen Meilen" alól van mig ~~lathato~~, ~~z~~ jobbról külön keretben „das Schlos Dubitza" látképe szemlélhető. ~~Tolut~~ Felirata a már idézett szöveg mellett jobbra „№ 3" s alól a bal sarokban: „X. Winkler fecit"; a kép alatt hat sorban: „A. Angriff des Obersten Peharnick vom Oguliner Regment und Wegnahm von Dresnick" keidettel és „G. Türckisches Corps bey Dubitza" befejezéssel magyararázat olvasható.

pedig

Rézmetszet, méretei a vonalkeretnek 12.5 : 16.4 s a réilapnak 15.5 : 17.6 c/m.

Ltha 4663 (színes).

126/94 № 552.

WINKLER Oszkár festő
(1909 február – 1970 február)

Liman, 1999/2. 86.

ogy Tandori zenész kortársai közül Jeney
ndori költészte. Nem csak a kompozíciók
is, amíg Tandori jelen van az életműben. A
ve köti össze, hanem belső kapcsolatok is,
kat. Elsőként ezeket a belső kapcsolatokat

[52]ciklus hetedik dalának zongora szólama
t az ábécét) egyezik az *Arthur Rimbaud a*
al kísérete (*Orfeusz kertjének visszhangjai*)
az első daléval azonos (*Ajánlás*). Ez utóbbi
nitívusz–ban is szerepel. Az első látásra
ológiája a következő: 1974–ben keletkezett
kompozíció 1979–ben megjelent kottájában
eg) nem találunk. A szerzőtől tudható, hogy
készült (az *Egy talált tárgy*...kötetből *Egy*
egyik rajzának címével azonos. Az 1984–
nlített utolsó dala, részben a cím is erre utal,
ből származik. Az *Infinitívusz* (1995) nyolc
. Az egyiknek ismét az *Orfeusz kertjének*
zenéje[55], sem szövege nem kapcsolható az
a zene az *Ajánlás*–ból származik. Érdekes,
lódik össze, bár mint korábban említettem a
verseivel, sőt a kétféle megzenésítésnek[56]

érakleitosz utóidényben[57] (1984–1988)
zenekar–hangszer) verzióiában él tovább. A

Winkovszky Károly Mátyás

Winkovszky Károly Mátyás, festő, Pestről, 34 éves korában, 1805 júl. 23-án iratkozott be.

Fleischer Béla

96. l.

Cohen IX. 74.

Winkles

acélmetszetei az 1845 ikis Budapesti magyar utmutatóban:

1) Pest a Lánchiddal
2) A pesti városház.
3) A pesti megyeház
4.) A pesti redoute épület
5.) A M. N. Museum
6.) Buda.

Brassó, V. 287.

	Állam-segélyből szereztetett	Állami letét
Összegezés.		
1. Könyvtár --- --- --- --- --- ---		
2. Régiségtár --- --- --- --- --- ---		
3. Néprajzi gyüjtemény --- ---		
4. Képzőművészeti gyüjtemény		
5. Természetrajzi gyüjtemény		
Összesen --- ---		

Kelt.....

Winkles

U. 4233. 17. l.

Uzapanyiti cęphár kelyhe VIII.165.

Winkles

l.

FE 41. l.

Romankori kerupton, zsolnai VI. 241.

[illegible] dinitést. Igen
homom magas talpának
pereme felett egészen át-
ható lyukacskák egészen
szokatlan dinitést kápez-
nek.

Tinadob. Gróf Andrássy
Gyula kastélyának alapozása
elkalmával 1884 évben több edény
edény törédék került nap fény-
e, de ezen egy edénynek kivételével
minden elkallódott. – Dr Jaksics
Lajos akkori községi orvos vette
e egy parasztasszonynak ablaka
a melyben muskátlit virágoz-
talástól. Legszebb bronz kor-
, de igen finomul készült.
Felületa fényes. Itt ott azom-
ban graphyttal lett – A fül és
mat ellelyezve. A pontocs-
spirglis hornyolatok a csücs-
széros csücskök alatt végződ-
namos vonalak közé helyezett
[illegible] határolva

Winkler

Lisa

2

Lam 1887 30 f.

31 f.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Winkles

dásd

Lam 1887 33-

..... nevü munkás igazolta.

a művezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Winkles

Läs 4

Bruk 94

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztai

Kelt ....., 191 ..... é

.....
tanu.

.....
tanu.

Winkles

aerélmetrö

metszette a kör. mü
aerélmetszeteit

G. L. Feldman. Pesth
und Ofen. Neuester
und vollständiger Weg-
weiser. Leipzig und
Pesth. 1844.

Winklerné Szilády

Margit

Berber Kázaspár

olaj

Nemzeti Szalon

Őszi tárl. 1942. okt.

Winklerné Bilády Margit
festő
archeje repr.

Ünnep 1943 dec. 31.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

XI. VEGYESEK

(2881-től 3109-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
2881.	DÍSZÁLLVÁNY. Aranyozott bronz, alakos dísszel. Francia	350.—
2882.	NAPÓRA. XVIII. század. Egykorú préselt bőrtokban	30.—
2883.	BACH-KORSZAKBELI TISZTVISELŐ-KARD. Gyöngyház markolatán és hüvelyén aranyozott bronz veretekkel. (Hibás.)	8.—
2884.	NAGY HAMUTÁL. Márvány, bronz verettel, rajta oroszlán bronzból. (Kissé hibás.) . . .	55.—
2885.	ASZTALI VILLANYLÁMPA. Onix, bronzveretekkel, pergament ernyővel. (Kissé hibás.)	35.—
2886.	GYERTYATARTÓ. Öntöttvas. Munkács. Egy pár. (Az egyik kis hibával.)	18.—
2887.	DOHÁNYTARTÓ. Öntöttvas. 1800 körül . .	15.—
2888.	KÉZIMUNKASZORÍTÓ. Öntöttvas, alakos dísszel. XIX. sz. eleje	20.—
2889.	DÍSZTÁNYÉR. Öntöttvas, áttört díszítéssel. Pécs, XIX. sz.	5.—
2890.	OROSZ SZAMOVÁR. Sárgaréz	40.—
2891.	FAUN. Bronzszobrocska, XIX. sz.	25.—
2892.	KOVÁSPISZTOLY. XVIII. sz. (Kakasa csonka)	5.—
2893.	SÖRÖSKORSÓ, fedelébe bevésett 1824 évszámmal	40.—
2894.	FALIÓRA. Ütő és zenélő szerkezettel. Fémlemezre festett képpel: Columbus matrózai körében. 1850 körül	125.—
2895.	ÁLLÓÓRA. Bronz, Biga alakjában, márvány talapzaton. Empire stílus	200.—
2896.	KOVÁSPISZTOLY. XVIII. sz.	4.—
2897.	BURNÓTSZELENCE. Masé, fedelén festett katonai jelenet. XIX. sz. első harmada	8.—
2898.	ÁLLÓ VILLANYÓRA. Mahagoni tokban. Londoni készítmény	55.—
2899.	ÜLŐ JAPÁNI NŐ VIRÁGTARTÓVAL. Aranyozott terrakotta	35.—
2900.	NAGY FALIÓRA. Ökörszemes keretben, festett tájképpel, ütő és zenélő szerkezettel. 1830 körül. (Üvege törött.)	50.—

		Kikiáltási ár pengőben
2901.	LEVESESTÁL FEDŐVEL. Ón, díszes kivitelben. Barokk stílusú	100.—
2902.	DOBOZ FEDŐVEL. Rózsafa, boulle-berakással	13.—
2903.	LEGYEZŐ. Valódi csipke, festett díszítéssel .	15.—
2904.	ÁLLÓÓRA. Alabástrom oszlopokkal, ütőszerkezettel. Gotthard Winsch, Székesfehérvár, 1820 körül. (A faállvány egy része újabb keletű. Hiányos.)	38.—
2905.	ÉKSZERLÁDA. Kovácsolt vas. (Hibás.) . .	32.—
2906.	VASKAZETTA. XVIII. sz.	30.—
2907.	SÉTABOT. Bambusz, faragott elefántcsontfogantyúval	17.—
2908.	VADÁSZKÉS. Agancs markolatán tűzben aranyozott bronzrészekkel	24.—
2909.	EROTIKUS FAPION a XVIII. sz. elejéről. Ritka!	10.—
2910.	VADÁSZKÉS. Agancs markolatán tűzben aranyozott bronzrészekkel	24.—
2912.	SÉTABOT. Ébenfa, elefántcsontfogantyúval .	16.—
2913.	VÁGTATÓ LÓ. Bronzírozott fémszobor . . .	60.—
2914.	KÉZI MÁNGORLÓ. Körtefa, faragott díszítéssel. 1835 bevésett évszámmal	8.—
2915.	NAPOLEON MELLSZOBROCSKÁJA. Bronz és porcellán	12.—
2916.	ÁLLVÁNY. Aranyozott bronz. Empíre stílus. (Üvegtál hiányzik.)	19.—
2917.	FÜLES EDÉNY. Ón, XVIII. sz.	6.—
2918.	ÍRÓKÉSZLET. Bronz, zománcozott részekkel. (Tintatartó és 2 karosgyertyatartó.)	38.—
2929.	ÓNTÁNYÉR. 1814-es évszámmal	5.—
2920.	LEGYEZŐ. Teknőc és structoll. Bőrkazettában .	25.—
2921.	GYERTYATARTÓ. Sárgaréz. XIX. sz. első fele. Egy pár	20.—
2922.	ÁLLÓÓRA. Bronz, alakos dísszel. Empíre. (Charles Dupont, Chaux de Fonds.) . . .	90.—
2923.	DÍSZTÁL. Öntöttvas, áttört díszítéssel. Munkács	5.—
2924.	KEREK TÁLCA. Bronz, csipkebetéttel . .	8.—
2925.	ELLENZŐ. Öntöttvas. 1840 körül. Betétje hiányzik	12.—
2926.	TÜTARTÓ. Faragott csont. (Hibás.)	2.80
2927.	NAGY KEREK TÁL. Ón. XIX. sz. eleje . .	16.—
2928.	ÉKSZERDOBOZ. Kívül-belül gyöngyházzal borítva. XVIII. század második fele. (Kisebb hibákkal.)	38.—
2929.	HAMUTÁL. Achat	25.—
2930.	NÉVJEGYTARTÓ. Gyöngyház, vésett díszítéssel. XIX. sz. közepe	12.—

Árverési Közlöny 1936. 4. sz.

Winklerné Szilády Margit

festő.

Esti Magyarország
1943. dec. 13. (Harsányi kiállítás.)

Winklerné Szilády Margit festőművész műteremkiállítása (Népszínház-utca 17.) szombaton nyílt meg. Százznál több olaj- és pasztelképet, rajzokat és több szobrát mutatja be. Münchení, olaszországi, afrikai studiumjain bizonyos utánérzéseket találunk, de újabb munkái már egyéni utakon járnak. Női tanulmányfeje a legérdekesebb darabja, de nagyon szinesek az „Arno", a „Római piac", a borszékképek és az „Alföldi boglyák". A „Szemétszedők" nagy kompoziciós megoldása kifogástalan. Az ötödik emeletről rajzolt rálátásos utcarészlete érdekes. A kiállítás 23-án zárul.

*

öld mázzal. Délnémet, XVIII. sz. e. — Grosser Humpen
iert. Süddeutsch, A. XVIII. Jh.

s cserép. Magyar, 1784. — Grosser Weinkrug, grün glasier-

ggatott oldallal. Magyar, XIX. sz. e. f. — Korb, braun
Wandung. Ungarisch, e. H XIX. Jh.

sakalaku, gerezdes testtel. Holics, 1780 k. — Kanne mit
gerippt. Holics, um 1780.

p, oldalán térdelő gyermekalak madárral, piros szinben.
Steingut, mit knieender Kinderfigur und Vogel in Rot.

ázas cserép. XIX. sz. — Flache, flaschenförmige Vase,

nyomán készült domboru alakokkal. Kolozsvár, 1830 k.
modell, mit Reliefffiguren. Kolozsvár, um 1830.

zas keménycserép, férfi- és nőalakkal. Zsolnay, Pécs. —
üsterglasur, eine Männer- u. Frauenfigur. Zsolnay, Pécs.

es fajánsz, domboru feszülettel. Magyar, XIX. sz. e. f. —
Faience. Ungarisch, e. H. XIX. Jh.

Winninger Ferenc

kiáll.

Nemzeti Salon

1929. ápr.

Föv. kept.

Winninger Ferenc

1929. áprilisában koll. kiállítása volt a Nemzeti Szalonban. Született Wien 1893. Életrajzából úgy látom, hogy nem magyar, sőt magyar vonatkozása sincs.

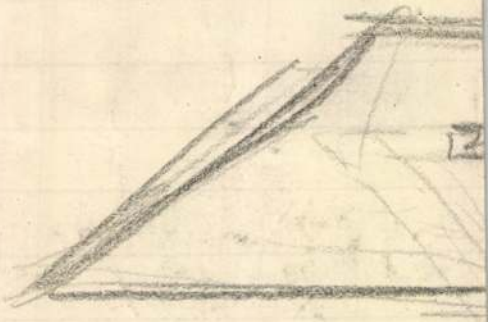

Winninger, Franz (1893 - ?)

„Házak" Vízfestmény 44x53 cm

J. l. j.: F. Winninger

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 51.Képaukció ,Budapest,1980.május

Winpacher , Gregorius, ácsmester MDK
esztergomi

1722 okt. 2. szerződést köt a nosztrai konventtel a templom két tornyának ácsmunkáira és az anyag beszerzésére.

74.o.

Baranyai Béláné: Adatok a XVIII. századi Mária-nosztrai pálosművészethez.
Művt. Ért. 1957. VI. évf. 1. sz. 65- 76. o.

Winsloe Christa

iród

Bálint Aladár.

Hatvany Ferenc képei és H. W. Ch. zobrai. Nyugat 1918. I. 192. l.

Winsloe Christa

erod

Lyka Károly, Hat-
vany-kiállítás.
Uj Idők 1918.
3 sz.

Kat. Kázmér

Csütörtök

5

Kat. Özséb

Prot. Adorján

Izr. 11. Eszter bőjt

Péntek

6

Kat. Perpetua

Prot. Gottlieb

Szombat

7

Kat. A. Sz Tamás

Prot. Tamás

10. hét

Izr. 13. S. Thezave

Winsloe Krisztu

wód

Szinházés Divat

1918. 2. r.

Kat. Sándor pk.

Csütörtök

19

Kat. József

Prot. József

Péntek

20

Kat. B. Csák Mór

Prot. Hubert

Szombat

21

Kat Benedek ap.

Prot. Benedek

12. hét

Izr 27. S. Vajakhel

Winsloe Christa

Bölöni György: Feljegyzések a Flatvany-kiállításról. Esztendő 1918. febr. 116–119. l.

Bölöni György. Flatvanyék. Kiállítás az Ernst-Múzeumban. Világ 1918 6. sz.

Winsloe Christa

Maillol-szerü plaszticitással készitett bronz-aktját érdekes alkotásnak tartja Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." c. beszámolójában, mely a kiállitásra beküldött müveket ismerteti.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 9o. lap.

Winsloe Krista

ered

A Hét 1918. 1. n.

Kat. Gyo. B.-A.

Csütörtök

26

Kat. Manó

Prot. Manó

Péntek

27

Kat. D. János

Prot. Hajnalka

Szombat

28

Kat. K. János

Prot. Gedeon

13. hét

Iar. 5. S. Vajikra

gyi miniszternek jelen kelet és ügyszám
sztályához intézett rendeletének má-

14.648/1939 szám
III.

A Müemlékek Országos Bizottsága
t.Elnökségének,

B u d a p e s t
IX.Hőgyes Endre-u. 10.

Folyó évi január hó 20.-án 728 szám alatt kelt felterjesztésére tud végett másolatban megküldöm.

Budapest, 1939.február hó 10.

A miniszter rendeleté
dr.lovag Ybl Ervin s

Winsch Gothart

Székesfehérvár
órás 1820

Álló óra, alabástrom
oszlopokkal, ütőszerkezettel

Arv. Kozl

78 sz. 1936. máj.

Kedves Barátom

Már több izben keresteleck
de leg nagyobb sajnálatomra
nem birtam veled találkozni
Nem vagyok meg elégedve ha
ily sokáig nem láttak.
Hol voltál?
Kérlek mellékelt képet
meg nézni. Jó-e és mi a
mai értéke. Nem tudok
a mai viszonyoknak meg
felelően calkulálni.
Jó lenne ha most már egy-
szer ki járadnál hozzám
Szivélyes üdvözletet

Budapest 932 II/27 Hadzmann

M.D.K.

Vinschigl József /!/2sadalis in fabrica/Windschügel/

Aki 1833-ban szül.Herenden és Városlődön dolgozott, 1858 jan.29-én halt meg.Windschügel név elferditése

Mihalik Sándor:A Windschügel család szerepe a magyar kerámiagyártásban. XX 79.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.3.Veszprém 1965

Winsloe Christa

nobrán és író.

Hatvany Lajosné elvált feleségе 1944-ben a franciák kémgyanusnak találták és kivegezték.

Jeges Ernő közlése

1949. máj. 14

HOGYAN SZAVAZZUNK?

A szavazók készüljenek fel arra, hogy a szavazatszedő bizottság előtt igazolniok kell személyazonosságukat. A személyazonosság igazolására alkalmas a bejelentőlap, bármilyen hivatalos igazolvány vagy egyéb olyan irat, amelyből a személyazonosság megállapítható. A törvény értelmében a bizalmiak is igazolhatják a szavazók személyazonosságát, ha azokat személyesen ismerik.

A szavazás zavartalanságát elősegíti, ha a szavazók a lakóházukban kifüggesztett névjegyzékben előre megnézik, hogy milyen sorszám alatt szerepelnek.

A szavazás vasárnap, május 15-én reggel 7 órakor kezdődik és megszakítás nélkül este 8 óráig tart. A torlódások elkerülése végett igyekezzék mindenki minél korábban leszavazni.

Winsloe Christa MDK

szobrász

Rónay Mária: Négyszemközt W. Christával.
Literatura, 1934. máj. 129-132.o.

Winsloe Christa MDK

szobrász

Világ 1918. 6.sz.
Bölöni György: Hatvanyék kiállitása az Ernst Muzeumban.

Winsloe Christa MDK

szobrász

Mücsarnok 1918. 15-16.o,

XI. VEGYESEK.

(3411-től 3739-ig.)

		Kikiáltási ár pengőben
3411.	CSIBUK. Tajtékból faragva. A szára ébenfa, elefántcsont és borostyán. Tokban	40.—
3412.	FALIÓRA. Aranyozott ökörszemes keretben, ütőszerkezettel. 1830 körül	40.—
3413.	KAUTSCH, H., IV. Károly bronz plakettje. Zománcozott foglalatban és fakeretben . . .	4.—
3414.	ILLATSZERTARTÓ. Gyaloghintó alakjában. Aranyozott bronz, hat csiszolt üvegpalackkal. Bécs, XIX. század eleje	90.—
3415.	GÖRÖG-KELETI KERESZT. Faragott és feketére pácolt fa	10.—
3416.	KOVÁSPISZTOLY. XVIII. sz. Kakasa csonka	8.—
3417.	OLTÁRGYERTYATARTÓ. Faragott és aranyozott fa. Louis, XVI. Egy pár	63.—
3418.	KOVÁSPISZTOLY. XVIII. század . . .	6.—
3419.	KANDALÓKÉSZLET. Bronz, tűzben aranyozva. XVI. Lajos-ízlésben. (Álló óra és 2-karos gyertyatartó.)	580.—
3420.	KOVÁSPISZTOLY. XVIII. század. Hibás .	4.—
3421.	KANDALLÓDÍSZ. Puttó, rokaillok között. Bronz, részben aranyozva	280.—
3422.	MÉCSES. Bronz. XVIII. század	10.—
3423.	HÁZIOLTÁRKA. (Triptichon.) Aranyozott vörösréz, részben domború alakokkal, beágyazott zománcképekkel. XIII. századi Limogesi munka utánzata	120.—
3424.	KOVÁSPISZTOLY. Berakottdíszű csővel. XVIII. század	6.—
3425.	NAGY HAMUTÁL. Márvány, bronz medvével	40.—
3426.	EREKLYETARTÓ LÁDIKA. Réz, fabetéttel, teljesen beágyazott zománccal borítva. XIII. századi eredeti utánzata	150.—
3427.	GYÜMÖLCSÁLLVÁNY. Öntött vas, alakos díszítéssel. Munkács	18.—

		Kikiáltási ár pengőben
3428.	FESZÜLET. Réz, ezüstözve. XIX. század eleje	18.—
3429.	ELŐVITELI FESZÜLET. Vaskereszt bronz korpusszal. Régi modorban	15.—
3430.	SZENTELTVÍZTARTÓ FESZÜLETTEL. Ón	6.—
3431.	LEGYEZŐ. Elefántcsont, faragott dísszel, festett rokokó jelenettel	15.—
3432.	FÜGGÖNY. Színes üveggyöngyökből . .	25.—
3433.	LEGYEZŐ. Structoll és teknőc	15.—
3434.	FÜGGÖNY. Színes üveggyöngyökből . . .	25.—
3435.	NAGY FALIÓRA. Ökörszemes keretben, festett tájképpel, ütő- és zenélőszerkezettel. 1830 körül	80.—
3436.	NŐI KÉPMÁS. Elefántcsontra festett miniatür. Keretben	25.—
3437.	DOBOZ FEDŐVEL. Rózsafa, boulle-berakással	20.—
3438.	COLLEONI LOVASSZOBRÁNAK KICSINYITETT MÁSA. Bronz, faragott fatalapzaton .	150.—
3439.	DÍSZ LÓSZERSZÁM. 23 darab. XIX. század	40.—
3440.	ÁLLÓÓRA. Alabástrom oszlopokkal, ütőszerkezettel. Gotthart Winsch, Székesfehérvár, 1820 körül. (A faállvány egy része újabb keletű. Hiányos.)	60.—
3441.	HAMUTÁL. Vörös márvány, bronz szarvasfejjel	20.— 20.—
3442.	LÓSZERSZÁM. Díszes bronz veretekkel. Hozzá két takaró, gazdagon kivarva. XIX. sz. eleje. (A takarók molyossak.)	150.—
3443.	VASKAZETTA. XVIII. sz.	60.—
3444.	GERMÁN HARCOS MEDVÉVEL. Bronzalak kőtalapzaton	10.—
3445.	GYERTYATARTÓ. Ezüstözött bronz, alakos díszítéssel. Egy pár	13.—
3446.	A SZÓNOK. Elefántcsontszobrocska . . .	12.—
3447.	NŐI KÉPMÁS. Miniatür. Csontkeretben . .	12.—
3448.	LEÁNYKA KUTYÁVAL. Bronz, onixtalapzaton. Levélnehezék	15.—
3449.	LEGYEZŐ. Teknőc és toll. (Hibás.)	10.—
3450.	SOLYMÁR ÉS SOLYMÁRNŐ. Rézszobrocska. Egy pár. (Hibásak.)	30.—
3451.	DUDÁLÓ TÖRPE. Elefántcsont-faragvány .	20.—
3452.	FESTETT ÜVEGABLAK. Bibliai jelenettel. (Hibás.)	30.—
3453.	MELLTŰ. Faragott elefántcsont. Tokban . .	4.—
3454.	JÁTÉKBÚTOR. Csont. 5 darab	20.—
3455.	ÁLLATKÁK. Elefántcsont. 22 darab . . .	20.—
3456.	FALIÁLLVÁNY. Sárgaréz, barokk stílus. 2 egyforma darab. (Hibás.)	20.—

Árverési Közlöny
1936. 2. rk. 17

Winsch Gotthard

órás Székesfehérvár

szekrényóra, rokokó

írod

Csanyi Mihárát

101. l.

Winsch Gotthárd

órás Székesfehérvár

XVIII. n.

ivod

Pritz

57. l.

Orosy György:

Mellig van ábrázolv
bélése kék; haja őszü
barna. Atillája viola
Díszgombjai nagyok.

„Fugit irre
„tempus
s a kép körül:

Georgius Orosy
Judicijs Locum

Vászon, méretei 17·9
Gr. Csáky László a

Winninger Ferenc

1.

Nemzeti Szalon

64-ik csoportkiáll-

Kat. 1929. ápr -

Könyvárusban

Komárom. Múzeum - Egyesület

VII-146.

MDK

Winninger F.

Tájkép, vf.

Falurészlet, sz.kréta

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 33 l.

MDK

Winninger F.

Tájkép, vf.

Falurészlet, sz.kr.

Tájkép, vf.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 33 l.

MDK

Winninger F.

Tájkép, vf.

Virágcsendélet, vf.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 34 l.

— Így is jó. Térjünk vissza tehát a pipázóba.

Ismét a régi helyükön ültek. Strigonius kissé hátratámaszkodott és mialatt beszélt, nem nézett vendégére, hanem a Dunán tovasikló hajót követte pillantásával.

— Igen. Ennek a háznak tizenkét szobája van. Az elsőt, amelyben most vagyunk, én rendeztem be a magam izlése szerint. Láthatja. Ha belép a kertből, azt hiszi, hogy modern, kényelmes lakásba jutott. De már a következő ajtó mögött ott találja mindazt, amit őseim hagytak reám, az ő munkájuknak, eredményeiknek, megoldott és megoldatlan titkaiknak emlékei között élek. És amilyen a ház, olyan a gazdája.

— Nem értem, hogy mit beszél.

— Amikor a spanyol tavasz összehozott bennünket, Mary, elhatároztuk, hogy egyikünk sem érdeklődik a másik után. Név és foglalkozás úgyis annyira mellékes. Lehet, hogy magának ez csak regényes póz volt, de nálam több. Én védekeztem önmagam ellen. Mert én nem akartam magamról beszélni. Most már mindegy. Azt hittem, hogy erősebb tudok lenni, mint amilyen erős tizenöt nemzedék átöröklött hatalma az idegeim fölött. De hiába küzdöttem ellene, ez a hatalom mégis erősebb, mint én.

— Egy szavát sem értem. Beszéljen világosabban.

— Mindjárt érteni fog, ha talán nem is hiszi el a szavaimat. Hatszáz esztendővel ezelőtt egy nürnbergi kereskedő, akit Strigoniusnak hívtak, a Kelet ismeretlen tartományaiban keresett árúkat. Kalandos utakon eljutott azon rejtelmes hegyek közé, amelyeket a régiek Baktriának és Sogdiananak neveztek és amelyekben kiveszett vallások és elveszett hagyományok még mindig éltek. Ott egy szektával ismerkedett meg, amely a manicheusok és a régi perzsa magusok hitét tartotta fönn. Évekig élt közöttük, magába szívta tanításaikat és amikor végül hazatért Nürnbergbe, még élt annyi ideig, hogy fiát beavathatta a titkos tudományba. Ettől az időtől fogva mindazok, kik nevemet viselték, életük egész munkáját annak szentelték, hogy tökéletesítsék magukat abban, amit a „rejtett erők művészetének" neveztek.

Mary gyanakodva nézett a férfiúra. De annak arcán csak merev és fásult szomorúságot látott, a szeme pedig bágyadt fénnyel kalandozott a messzeségben. És az asszony megérezte, hogy a másik igazat beszél. Halkan, elfogódva mert csak kérdezni.

— És ez a titkos tudomány... mi ez... varázslat... vagy szellemidézés?...

Strigonius ismét a fejét ingatta.

— Varázslat nincs. Szellemeket nem lehet idézni. A titkos erőknek forrása más. Az, amire bölcsek és mágusok már ötezer esztendővel ezelőtt rájöttek, egyszerű igazság, amely megfejti mindazt, ami természetfölöttinek látszik. Ez az igazság... hogy idő nincsen.

— Mit mond? Idő nincsen?

— Nincsen. Amit mi időnek nevezünk, az puszta név, lényege pedig optikai csalódás. Mindaz, ami lesz, már megvan, csak láthatatlan. És a rejtelmes erők művészete éppen az, hogy láthatóvá teszi a beavatottak előtt azt, ami mindenki más előtt még láthatatlan marad.

Az asszony két kezét a térdére támasztotta, közéjük szorította állát és úgy figyelt.

— És miből áll ez a művészet? — kérdezte.

— A léleknek különös diszpozíciójából és az idegeknek finom és szubtilis munkájából. Az idegek ereje és finomsága teszi lehetővé, hogy azt, amit más csak egymás után láthat, a beavatott egymás mellett láthassa. Minden idők prófétáinak, jósainak és jövendőmondóinak ez volt a titka. Évezredekkel ezelőtt az ó-kor nagy prófétái iskolákat tartottak fönn és öntudatosan, majdnem nyiltan nevelték a kiválasztottakat hivatásukra, amelyet szentnek tartottak. Később ez a tudomány mindig kevesebbeknek lett birtoka, míg végül eltünt és elveszett Baktria hegyei között. De egyesekben azért tovább élt — és ezek között voltak mindazok, akik az én nevemet viselték.

Urinő szobra. H. Winsloe Kriszta műve, az Ernst-múzeum Hatvany-kiállításában

— És magában... magában is megvan ez az erő?

Strigonius csüggedt mozdulatot tett a kezével.

— Akaratomon kívül és kívánságom ellenére, bennem is megvan. Ez őseim végzetes öröksége. Az apám, aki szomorú és magányos ember volt, meg akart kímélni tőle. Nagyatyám még maga avatta őt be a titkos tudományba, de ő nem tett velem hasonlót. Angliában neveltetett, fiatalságomat amerikai gyárakban töltöttem, mint mérnök. Amikor három esztendővel ezelőtt közeledni érezte halálát, hazahivatott és elmondott annyit, amennyit múlhatatlanul szükségesnek tartott. Azzal a reménnyel halt meg, hogy az én szervezetem már átalakult és sohasem nyeri el az elődök sötét adományát. Egy ideig én is azt hittem. Ismét utaztam, akkor ismerkedtem meg magával. Görcsös erővel kapaszkodtam bele ebbe a szenvedélybe, mely elfelejtette velem a sötét gondolatokat. Granadában aztán meg kellett értenem, hogy apám hasztalanul próbálta megmásítani azt, amit megmásítani nem le-

Uj Idők 1918, XXIV. 37.

„Három hét." Glyn regénye a filmen. A Hungária filmgyár fölvétele

het. Azon az estén, amikor a Sierra Nevadát néztük, egyszerre csodálatos változás ment bennem végig. Mintha kárpit hullt volna le előttem, vagy mintha magas fal tetejét értem volna el, amely eddig elzárta a kilátást... egyszerre képek jelentek meg előttem. Az első kép már arról győzött meg, hogy rövid idő múlva mást fog csókolni. Ott az Alhambra Palace terraszán láttam a weimari szálló szobáját és a szőke tisztet, akit karjaiba zár. Tudtam, hogy az, amit látok, megmásíthatatlan és megváltozhatatlan és ezért lemondtam a küzdelemről. És beláttam, hogy minden hiábavaló, nekem is ugyanazon az uton kell járnom, mint elődeimnek. Ezen az úton azonban csak egyedül járhatok. Hazatértem és azóta kerülöm az embereket. Maga fölkutatott és tudni akarta az igazságot. Hát most már tudja.

Az asszony sokáig nem szólt. Odakünn lassan alkonyodni kezdett és a hunyó nap sárga és piros sávokat hintett bele a folyó vizébe. Mary végül fölkelt és nesztelen léptekkel odament a férfiúhoz. A kezét reátette fejére és úgy beszélt hozzá.

— És ha azt mondanám, hogy ez a weimari kaland csak múló gyöngeség volt... hogy dacból és elkeseredésből kerestem kárpótlást, amikor elhagyott... hogy mindig csak magát szerettem... és hogy itt akarok maradni magánál?... Mit válaszolna?

Strigonius szeme még mindig a távolságot kutatta.

— Azt válaszolnám, hogy ebben a házban csak egy szoba van, amelyben vendéget tudok fogadni és ezért senkit sem marasztalhatok.

Mary keze lehanyatlott.

— Elküld?

A másik nem válaszolt. Az asszony egy ideig merően nézte, azután hirtelenül fölvetette a fejét és az ajtó felé ment. Az ajtónál visszanézett. Strigonius mozdulatlanul ült a helyén. Egy pillanat múlva az ajtó halkan kinyilt és ismét becsukódott.

Strigonius még mindig nem mozdult. Szeme a víz fölött kalandozott, amelyből a színes csíkok lassan eltüntek. És a hegyek felől most már gyorsan növekedett a homály.

„HÁROM HÉT"
Glyn világhírű regénye
Megjelent a „Milliók Könyvé"-ben
Ára 50 fillér Ára 50 fillér

Mozi és irodalom

Sok vita esik erről mostanában. A mozi egyre magasabb célok felé is törekszik. Nem éri be magával a filmtechnika ügyeskedéseivel, a festői hatásokra való törekvés sok-sok apró fogásaival, hanem a művészi hatású képeken kívül külön is — művészetet, sőt irodalmat akar adni. Komoly esztétikusaink erre ridegen vétót kiáltanak: más az irodalom és más a mozi-irodalom! Az eszközeik is mások — az előbbié a szó, utóbbié a kép — és a céljaik is. Elösmerik, hogy a mozi-irodalom a maga szempontjaiból tud ügyeset, hatásosat és szépet is produkálni, ami a filmtechnikában a művészi jelzőt is kiérdemli, de ez még mindég csak a film-operatőrnek nyujt alkalmat szép képek fölvételére, az igazi irodalomhoz, amely egyéb nagy céljai mellett emberábrázolásra, lelki bonyodalmakra, szenvedélyek festésére, hangulatok fölébresztésére törekszik, édes-kevés köze van.

A mozidarabok írói azonban nem törődnek ezzel az előítélettel. Nagy a fogyasztás, ők tehát gyártják darabjaikat. Közben persze irodalmi területekre is elelkalandoznak témákért és portyázó útjuk eredménye rendszerint egy-egy híres, népszerű regény, amelyből mozidrámát csinálnak. Itt azután egyszerre szembetünő lesz mindaz, amiről a vita folyik, hogy tudniillik — a moziirodalom, ha még olyan ügyes is, mégsem tudja visszaadni egy-egy irodalmi műnek a lelkét.

Glyn világhírű regénye, „Három hét" szintén felköltötte a moziírók érdeklődését. A téma drámai feszültsége, izgalmas cselekménye alkalmat ád festői tablókra éppen úgy, mint költői idillekre. Ez a regényíró érdeme. De a mozidráma, ha mindezt föl is dolgozza képnek, csak a regény sűritett kivonatát adja, magát a regény hangulatát nem tudja lelkünkbe varázsolni. Hová lett az a forró sejtelmesség, amely az egész regényt átfűti és amely annyi rejtett ok megértését bizza az olvasóra, anélkül, hogy az író bármit is nyiltan kimondana? Ezek éppen úgy eltünnek, mint az intim, forró szenvedélyü epizódok, amelyeknek biborszínű rózsalánca körülfutja a főcselekményt: ha mindezt képre akarná áttenni a moziíró, nem ezerötszáz, de legalább is tízezer méteres film lenne belőle. Igy hát mindezt egyszerűen kihagyja és csupán a főcselekményt vetíti elénk. Itt pedig csak egy királyi asszony szerelmi históriájának főbb állomásai világítanak, de közöttük sötét köd ül: sokszor érthetetlen, mert lelkileg nincs eléggé megmotiválva ez a szerelem, éppen azért, mert a film — állítólag — csak a „lényegest" bírja el és nem terjedhet ki olyan részletekre, amelyek nem föltétlenül szükségesek. A „lényeges" azonban csupán magát a nyers cselekményt jelenti: ez pedig jóformán mindig hasonlit egymásra, mint ahogy minden csontváz egyforma. A szkelet pedig mindig kiábrándító; egy szép asszonynál éppen úgy, mint egy szép regénynél.

A mozi tagadhatatlanul nagy útat tett meg azóta, hogy Edison laboratóriumában először kezdett berregni a kis villamos vetítőgép. De ha a legsikeresebben visz is filmre egy regényt — mint például Glyn „Három hét" című művét, — mai formájában még mindig úgy érezzük, hogy hiába... más a mozi és más az irodalom! Kellemes szórakozás ez is, de amikor egy regényre vagyok kiváncsi, ha végignézem is mozi-formájában, nem ott akarom megösmerni az alakok igazi jellemképét, a regény hangulatát és az író lelkét, hanem magából a regényből, amikor aztán minden részletét a legtökéletesebb előadásban, a legkitünőbb filmen látom: a fantáziámban.

Winsloe Christa szobrász l. Hatvany Lajosné báróné.

Hatvany Lajosné báróné sz. Winsloe Christa szobrász. Német családból származott s mint Hatvany Lajos báró neje került Budapestre, hol 1919-ig lakott. Münchenben, majd a magyar fővárosban Ferenczy Béninél tanult s főleg az ő hatása alatt dolgozott. Az Ernst Múzeum 1918. műveiből gyűjt. kiállítást rendezett, mely alkalommal Afrikai antilop c. bronzszobrát a Szépművészeti Múzeum vette meg. Ez alkalommal kiállított művei közül jelentékenyebbek: Tószegi Freund Imréné arcképe, gróf Kayserling Pál bronzszobra, báró Hatvany Lajos arcképe, Atléta (márvány), Akttanulmány (márvány) és Orosz foly (márvány). 1919. Bécsbe költözött s jelenleg is ott él. Hatvany Lajos bárótól 1924. elvált. (Lázár B., Hatvany F. festm. és Hatvany Lajosné Winsloe Christa szobrainak gyűjt. kiáll. Bp 1918. Ernst Múzeum.)

M.D.K.

Winter Sámuel litografus
és fametsző

mük. az 1840-60 as években Pesten

litográfiái felsorolva

Gerszi, A magy. köraj. 1960 217

Winter Sámuel könyvtárán M.D.K.

eredetileg fametsző, 1839-ben a bécsi akadémián ezt tanulta. Könyvtári engedélyt nyert az ötvenes években.

Gerszi, A magy. körajz. 1960 71.

Winter Sándor, festő; szül. 1831-ben. Az 1890-es években Budapesten élt. Miniatür (szerü rajzokat) és tollrajzokat készitett. E rajzok mübecsesel nem birnak, csupán különös, meg nem magyarázható s igy ritkaság és sajátszerüség számba menő munkákat képviselnek.

Szépmüvészeti Múzeum irattára 65/1899.

Winter S.

litografus

Pesten az 1850-es
cinkben a Bálvány
utcában

vrod

Haeufler 1854

I. 155. l

ébet szőnyege, 1697.

Winter Zsigmond
irományai

1.

Kéziratok

276. l.

362—363. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV., 1881., 197. l. —

270. kép. *Mikola László epitáfiuma, 1700.*

Magyar Hirmondó. Bécs.1801. Szemző Piroska

19.szak.végén lévő térképmell.

Stájer Ország. Winter red. - Berken incidit. 1801.

Winter S.

litografus Pest
1858.

A pesti izraelita
ny imahán, kö-
karc.

megjelent a következő
umben

Vereby Soma =

A zsidokról és ezerévés
nemvedésci król

Kostgyorn 1859

Winter S.

litografus és könyv-
nyomdász

Nagyszombatban

Pozsony és környéke

Pozsony, 1865

158. l.

lvény.

Árnim ügyvéd altal képvisel

ény társaság javára

ugor Márton ellen

Lepesti Kir. Keresk. és váltó kir

~~si~~ si végrehajtás rendeltetvén el, ezen jogcselekmény

1-3 Kor. kir. járásbiróság

ir. végrehajtó küldettem ki.

végrehajtató kijelölése folytán végrehajtást szenvedő

országos Bizottságánál

29 frsot az 1881 évi 60 t. cz. 65 §-a

Winter S.

Deutsch Wilhá

dájából, 1857. A Császárfürdő u

121

Pest-Budát ábrázoló kőrajzok

"Ungern. Ofen und Pest". "Gez. v. Donau-Ansichten....264. B

Buda és Pest dunai képe a ha
mult század 30-as éveiben.Szinezve.

Buda és Pest dunai képe felü
felől a Bombatér a vizivárosi plébá
Szinezve.-Szfv.Muz.Kat.~~10~~ X.9.-

Buda és Pest a hajóhiddal a
nézve 1835-40 között.Szinezve.* Szf

Ofen und Pesth.64 x 38 cm.-S
és Pest dunai képe a Gellérthegy fe
század elején.~~XXXXX~~/ "Publié á Vien
ria & Comp.Rue Kohlmarkt.-Propriété
Deposé á la Bibliotheque Imp.et Roy

X Ide Arvizk

Lánchid.Az Atheneum 18
hid épitményeinek tervrajza./

A lánchid alapkőletétele./Pa
steinlegung der Pesth-Ofner Kettenb
1842./ Szines kőnyomat.Körülötte ha
lung des Bürger Militairs der k.Fre
Jelz: Heruasg.,entworf.u.lithogr.v.
Gedr.bei C.Mangold in Pressburg.- F

~~Ofen und Pest./Vizkörkép/./Kö~~
~~hegyről a lánchiddal~~

Pest-Buda dunai képe a lánch
"Ofen und Pest" felirással.-Szfv.Mu

Pest a lánchiddal a budai ol
a mult század ötvenes éveiben.-Szfv

Winter Sämmel

litografus

läsd

Ujvidtzs L

964. l.

Winter Sámuel

Winter Sámuel, izr., Pestről, 1839-ben a rézmetszők szaktanfolyamát látogatta.

Fleischer Bécs

96. l

Como h. n. IX. 177.

Winter Samuel

Xilograph

Geb. in Pest

15 J. alt.

1839-40

Bécsi akadémia
Ujhelyy

Komárom II. 211.

Kitöltetlen céhlevél Buda és Pest keretképével. Jelz.: *Winters* Steindruckerei (1850 körül). — Fővárosi Kvt. Bq. 769/136. —

520×318 mm. Föv. Mos. Lt. 3782. —
Buda Pest. — Ofen Pest. Köre rajz. *Kuvasseg Jos.* Nyomt.

Winter N.

Budavár látképe a Lánchíd pesti oldaláról tekintve. Lith.

T. V. *S. Winter in Pesth.* (Levélpapírfejléc). 21×11 cm. — Főv. Kvt. B. 769/167.

Nagy Lito 67–68. l.

Lt. 3021.

Planum. Pesten kiadá *Tomola Ferdinánd.* — Ged. bev. *Ferdinand Tomola 1836.* — 860×560 mm. Főv. Múz. Kat. II. 26.

Deutsch, Wilhelm: Kaiserbad Tänze. Winter S. kőnyomdájából, 1857. *A Császárfürdő udvarának* képével. M. Bibl. Szemle, I. 3—4. 176. l.

Das bürg. Schiesshaus in Pesth. (1840 körül). *Medau szinezett könyomata.* 16×8.5 cm. — Kremmer: II. 322.

Das grosse Portal des Schützenholes nebst Grundplan in Pesth. Medau szinezett könyomata. 16×10 cm. — Kremmer:

WINTER MÁTYÁS, keramikus

Az ő jegyében található az irottbetüs Pápa szó. Kétségte len, hogy az irott. betüs pápai porcelánok nem lehetnek a Mayer korszak készitményei. Keletkezésük nem a 40-es évek hanem a 50-as évek elejére tehető. Ekkor már sok hazai gyárban folytak kisérletek porcelán előállitására. 271. old.

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény- és porcelángyár alapitása és működése 265. old.

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

WINTER MÁTÁS

WINTER MÁTYÁS, keramikus

Mayer János, Fischer Móric és Draschnitz sem használt irott betüs jelet, sőt Winter egy rövid ideig is a nyomtatott WINTER SZÓT ALKALMAZTA PAPAI KÉSZITMÉNYEIN. 271.o]

KATONA IMRE: A telkibányai kőedény-és porcelángyár alapitása és működése 255.old.

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

WINTER MÁTYÁS, keramikus

A kőszegi kőedénygyárosnak, Wanke Ferencnek, hasonnevü apjának Prágában, majd Teinitzben dolgozott. Az 1820-as években tünik fel neve Magyarországon, a Winter Mátyás-féle Pápai kőedénygyárban. Etől kezdve többször előfordul e családnév a pápai róm. kath. egyház anyakönyveiben. 402.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Wanke Ferenc kőszegi kőedénygyára 401.old

VASI SZEMLE, Helyismereti évkönyv, XXI.évf. 1967 3.szám. Szombathely, 1967

WINTER MÁTYÁS, keramikus

A reformkorban és utana is jellemző az uj manufakturak ra a tőkeszegénység. Igy volt Pápán is, ahol az 1830-as től kezdődően Winter idejében is voltak időszakok, mikor kölcsönök felvételével igyekezett megoldani a folya matos termelés pénzügyi nehézségeit. 385.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Weimann Ágoston kőszegi kőedénygyára 385.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, XX.évf. 1966
3. szám Szombathely 1966

Winter Mátyás

keramikus

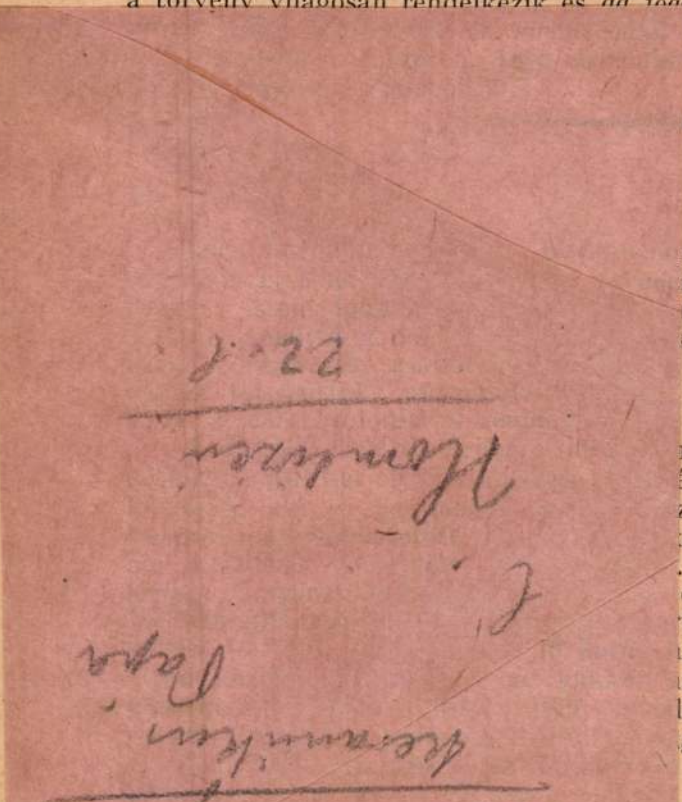

Papa

C.

Hömtizen

22. I.

rvény tendenciája — hogy a jelölőbizottság *kevé-* *jelöljön*. De ha már sokat jelölt, az esperes kény-len az időt kitolni, de *mindenkit meg kell hallgat-ni* a gyülekezettel. Tyukod, 1936 nov. 21. Tóth ndor s. k. esperes."

„A nagykárolyi református egyházmegye espe-si hivatalától. 660—1936. szám. Álláspontod a lyes. A presbitérium és gyülekezet csak a meg-vásnál élhet teljes joggal, a pályázat után ez már rlátozódik. Meghívásnál, a 32. § szerint a presbi-rium kezdeményezhet, pályázat esetén az esperes tézkedik. A 47. § az alap a pályázat szerint tör-nő választásnál. Az már megköti, ki a választ-tó : csak aki jelölve van. Ezekkel a személyekkel esperes rendelkezik a 44. § előírása szerint, amely ndelkezésnél csak a meghallgatás módozatai kötik esperest, aki intézkedik a 32. § második bekezdé-nek előírása szerint. Olcsvaapáti, 1936 nov. 21. ris Lajos s. k. esperes."

„Alsószabolcs-Hajdúvidék Református Esperesi vatal, Tiszalök. 1806—1936. szám. 570—1936. sz. gkeresésedre a következőkben válaszolok : 1. A sbitérium véleményének kikérése nemcsak, hogy m volna helyes, hanem *egyenesen törvényellenes* lna, mert a választás ilyen stádiumában már a sbitérium senkinek a bemutatkozó szolgálatát m kérheti, mert a jelölőbizottság megalakulása án a jelölteket kizárólag a bizottság állapítja meg. A második kérdésre az a válaszom, hogy *minden öltet ki kell küldeni* bemutatkozó szolgálatra, akár llotta előzőleg a gyülekezet, akár nem. A presbi-ium ebben a kérdésben semmiféle szerephez nem hat. Így írja elő a törvény és nagyon helyesen, y látom leveledből, így értelmezed Te magad is.

M.D.K.

H. Winsloe Kriszta /Hatvany Lajosné/

Az Ernst Muzeum tárlatán -kollektiv tárlaton- kerülnek bemutatásra Winsloe Kriszta szobrai. A szobrok közül "Férfiakt" c. szobrát közli a lap. repr.-ón valamint a müvész fényképét is. Ezenkivül férjéről közöl egy rajzot. repr.
Winsloe Kriszta Darmstadtban tanult Jobst szobrász tanárnál, később München Hahn tanitotta tovább. Szobrai kiállitásra kerültek már Münchenbe és Badenben Badenben is, most az Ernst Muzeum mutatja be őket.

Szinházi Élet. Bpest. 1918. január 1-6. VII. évf. 1. sz. 8-9. l.

Winsloe Kriszta MDK

szobrász

Pesti Napló 1918. jan. 8.

Winsloe Kriszta MDK

szobrász

Pesti Hirlap 1918. jan. 6.
/k.k.l.: Egy müvészbáró és egy müvészbáróné./

Winsloe Christa MDK

szobrász

Bálint Aladár: Hatvany Ferenc képei és H.Winsloe Christa szobrai.
Nyugat 1918. jan. 16. 192.o.

Winsloe Kriszta MDK

szobrász

Vas,Ujság. 1918. 2o.o.

Winsloe Christa MDK

szobrász

Pesti Napló 1918. jan. 8.
Sajtó-kritikák az Ernst Muzeum Hatvany-Winsloe kiállitásáról.

H.Winsloe Kriszta MDK

Női arckép. repr.

Vasárnapi Ujság 1918.2.sz. 2o.o.

H. Winsloe Kriszta MDK

Orosz fogoly. repr.

Vasárnapi Ujság 1918.2.sz. 20.o.

Winsloe Christa

MDK

szobrász

Uj Idők 1918. 3.sz. 57.58.o.

Lyka Károly: Hatvany-kiállitás

MDK

Winter A., festőm.

Angyalok rózsafüzérrel. Akvarell.

A Szent György-Czéh XI.aukciója.

1912. Kat. 264.l.

színpad produkciói után a múlt századi társaskörökben népszerű történelmi jelenetekket felelevenítő életképeket is láthatott a közönség.

(áj)

Winter Erzsi 1996 ápr. 24

múlt évet 269,6 milliárd forint mérlegfőösszeggel zárta, adózás előtti eredményként 2,8 milliárd forintot könyvelt el, adózott eredménye 2,2 milliárd forint lett. (MTI)

Képek a hanti életformáról

Zirc szellemiségéhez méltóak Winter Erzsi művészi fotói

Korbély-fotó

***Winter Erzsi* fotóművész Szibériai rokonaink, a hantik című fotókiállítását nyitották a zirci galériában pénteken. Zirc szellemiségéhez méltó az anyag, hiszen a kisváros szülötte, Reguly Antal is e vidéken kutatta a magyarok rokonainak eredetét.**

Az ünnepi műsorban közreműködött *Kovács Tünde,* a zirci zeneiskola növendéke, a Városi Vegyeskar *Bozzay József* karnagy vezényletével és *Kokas Ildikó* hanti verseket mondott. *Hoppál Mihály* néprajzkutató elmondta, hogy a művésznő egy expedíció tagjaként megörökíthette a hagyományos hanti életformát: a rituális rénszarvasölést, a halászatot, az ősi bölcsőformát, az erdei szent hombárt és a szellembábuk szent szánját. Fültanúja lehetett a sámán szellemhívó énekének és dobolásának. *Koltai Lajos* Oscar-díjas operatőr arról beszélt: hagyományt és kultúrát romboló világunkban szolgálatot végez Winter Erzsi. Képeinek nemcsak dokumentumereje van, de átlép a művészet világába. Fotói chagalli erejűek, kiragadják a valóság lényegét. Mindannyiunk számára adott egy látvány, de a fotósnak azt meg kell alkotni, és ez a művészet.

A fotókiállítás május 15-éig látható az apátsági épület bejáratánál lévő galériában.

Müller Anikó

A pápai agrárexpo tegnapi megnyitóján *Mészáros Gyula*, az agr dett a magyar mezőgazdaság szebb jövőjében

Szinte az egész megye agrárgazdasága, a kis- és nagytermelők képviseltették magukat azon a Szent György-napi agrárexpón, melyet tegnap nyitottak meg Pápán.

A már hagyományos expohelyszínre, a városi uszodába és környékére több mint ötven kiállító hozta el termékét, portékáját, tette mustrára. Az ünnepélyes megnyitón, melyen Pápa valamennyi elöljárósága jelen volt, *dr. Kovács Zoltán* polgármester és *Ebele Ferenc*, a megyei agrárkamara elnökének bevezető mondatai után *dr. Mészáros Gyula*, az agrárkamara főtitkára mondott nyitóbeszédet. Többek között kiemelte, hogy a magyar mezőgazdaságra remélhetően szebb jövő vár, s mint azt a pápai kiállítás is bizonyítja, az érdekek összekapcsolódnak és egymásra épülnek.

oszer

lyek kerülnek a gyanúsítottak közé. *(Az előzményekről s az utóbbi napok fejleményeiről lapunk negyedik oldalán olvashatnak.)* A rendőrség ellenőrzi a gyógyszertárak legális kábítószer-eladásait, mert visszaélésre itt is lehetőség van. A városi kapitány elmondta: több szórakozóhely tulajdonosa fordult hozzájuk, hogy vonják ki a forgalomból a drogterjesztőket, mert rontják üzletük jó hírnevét, arról nem beszélve, hogy a vendégek alig fogyasztanak.

(Az ülésről további információkat lapunk 3. oldalán olvashatnak.)

onban

Az egyezmény értelmében Szíria, Izrael, Libanon, az Egyesült Államok és Franciaország bizottságot alakít, amely a helyszínen ellenőrzi a tűzszünetet. Az öt pontból álló megállapodás megtiltja, hogy a szemben álló felek polgári célpontokat támadjanak az izraeli–libanoni határ két oldalán. Az AFP jelentése szerint a Hezbollah nem tett ígéretet arra, hogy felhagy a katonai tevékenységgel. (MTI)

Kínálják a

Augusztustól kínálati telefonpiac alakul ki a Tapolcát, Balatonfüredet, Sümeget és a térséghez tartozó községeket magába foglaló Tapolcai Távközlési Centrum területén.

Mindezt *Bodnár László*, a Matáv Rt. Soproni Távközlési Igazgatóságának vezetője jelentette be. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy július végéig a jelenlegi igénylők majd mindegyikének felszerelik a régóta várt készüléket. Sőt, ennél többet is, hisz a cég a 3400 ma ismert megrendeléssel szemben 4500 új állomást

Randevú

Balatonfüred várossá avatásának 25. évfordulóját többnapos rendezvénysorozattal ünneplik a füredi. A csütörtök esti nagygyűlés után tegnap délelőtt testvérvárosi találkozóra került sor a városháza nagytermében.

A holland Castricum, a német Germering, a finn Kouvola és a horvátországi Opatija delegációját *dr. Szalay László*, Balatonfüred polgármestere üdvözölte. Felidézte a testvérvárosi

Magyar Hirmondó. Bécs. 1801. Szemző Piroska

19.szak.végén lévő térképmell.

Veszprém Vármegye. Winter J.reduxit. - Berken metszette. Bécs 1799.

WINTER János Mihály harangöntő

B. HORVÁTH Csilla: A pécsi harangöntés történetéből. = Baranya 1991. 1/2. 268.p.

1771-ben kötött szerződés alapján önt harangot a Székesegyháznak

1772-ben házat vesz a belvárosban Anna u. 45. - 1774 eladja

dr Winter Jánosné

L: Eltér Ishón

– követségi kirch

10-12

Magyar

Építőművészet. Br. 1983

83/4

M.D.K.

Winter Lajos
építész

Winter Lajos ahi Pöstyéni világfürdő rangjára emelte Szőnyiben találta meg kevéinek megvalósítóját.

Szabatnai Rezső: Szőnyi Endre
Művészet, 1969. április - 25 lap.

los másolat hiteléül:

Jakovits

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1939. évi augusztus hó. 9-

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

Jacsek

miniszteri iroda s.tiszt.

Winter Mátyás

1810-ben átvesz a pápai kemény cserépgyárat.

P. Brestyánszky Ilona: A kecsinie és a porcelán története
Bps. 1966
104.o.

M.D.K.

Winter Mátyás, keramikus

Az 1818.évi Veszprémben kötött contractus alapján pápai Winter Mátyás "porcellán fabrikáns" a kislődi "Hotter"-en 1820-ig fehér földet bányászhat. 195.o.

Mihalik Sándor: A régi Városlődi kerámia.193.o.

Folia Archaeologica. VII.1955.Bp."Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó.Bp.1955

MDK

Winter Mátyás pápai keresk.
a pápai gyár alapítója

Kerámia kiáll. Székesfehérvár, Veszprém,
Szombathely, Keszthely, Pála 1966-67.

"inter Mátyás,a pápai keménycserépgyár tulajdonosa.

1811-ben veszi meg öt társától a pápai keménycserépgyarat és "indsxhügel tervei szerint öt új magyarországon még nem létezett kemencét állittatott fel. 171.o.

Mihalik Sándor: Pápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap kiadóváll.3p.

M.D.K.

Winter Mátyás, kereskedő, gyáros

A pápai keményceserépgyár tulajdonosa. Helybeli kerskedő volt. 1834. febr. 17-én halt meg. 223.o.

Mihalik Sándor: Dunántúli keramikus családok. 221.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Winter Mályás

1810-ben a pápai kemény-
cserépgyár vezetését vette át.

A. Breslyénszky Ilona,
Ismerd meg a Zerámiát, Bp. 1966,
104 l.

Winter Mátyás

kemenyczerép gyárós

+ 1832. 1810 k.

Pápa

lásd

Czányi 1954

43. l.

Winter Mátyás.

köedény gyáros

Csányi K.: A m.

kerámia és porcellán

tört. és jegyei.

Bp. 1954.

A Pápáról

nóló cikkben.

Nincs cíd ?

~~Dakosits Mihály~~

~~Fischer Mór~~

Winter Mátyás

a XIX. század elsőfelében tulajdonosai a papai köedény gyárnak

Horváth Tóth Papa

(116. l.)
167

magyar vázos mintha, pelenc és könyvtár

Papa 1936

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Winter Mátyás, keramikus

1812. febr. 4-én a pápai kőedénygyár szabadalomban részesitésekor, az akkori tulajdonost, "intert, a polgári őrsereg egyenruhába öltözött török-muzsika/janicsár/zenekarának játékával köszöntötték. 330. old

Mihalik Sándor: Stingl Vince "soproni nemtelen plebejus" a herendi gyár alapitója 323. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968
Sopron

Hatvany Lajosné

Winsloe Krisztá.

~~Sulyd. dobás. bronz. Akt (bronz~~

K

U. 1691

Hatvany Lajosné báróné sz.
Winsloe Christa szobrász. Német
családból származott s mint Hat-
vany Lajos báró neje került Buda-
pestre, hol 1919-ig lakott. ~~1918~~
~~1918. minoriból~~ Az Ernst-Muzeum
~~kollektív kiállítást~~ 1918-ban minori-
ból gyűjt. kiállítást rendezett meg
alkalommal Tószegi Freund
Imréné arcképe, gróf Kayserling
Pál bronzmellszobra, Akttanul-
mány (márvány) Atléta (márvány) báró Hatvany
Lajos arcképe, Oroszfogoly (márvány)
Münchenben és Budapesten
Ferency Beinnél tanult. 1924.
ben elvált. jelenleg Baisben él.
Csorba Géza szobrász kőtére.

Afrikai antilop c. bronzszobra e Bajon olusz. sulyd.

Az ötórai záróra

Mühlbeck Károly rajza

lós szeme végtelen távolságokba mélyed közben, ide-oda ingadozva, keresgélve a sötétben, elszakadt, idegen fényességü szem, messzejáró, nem is a jó és csendes Miklós szeme talán.

És múlt az ősz és elolvadt a tél hava és ismét csak semmi sem történt a várbeli cukrászda körül. Jöttek és mentek a vendégek és az öregség szent, áhitatos ragyogása talán még mélyebb lett a bolton, csak mintha Miklós lett volna szürkébb, kopottabb, és elveszettebb kinézésü. Nem a ragyogó nagy gyermek volt többé, hanem fáradt, fáradt férfi, és néha, igen ritkán, ijedten gondolt arra, amikor utoljára és egyedül látta őt és most, emlékei hervadt, egyhangu országútján tévelyegve, olyan volt az egész, mint egy felvillanó álom, elfelhőző füst, és semmi több.

Tavasz volt újra.

Akkor jelent meg harmadszor Miklós életében az ismeretlen nő.

Miklós ijedten ugrott fel és ijedten köszöntötte. És csak pillanatok múlva látta, hogy nem egyedül van, egy idegen van vele, egy idegen férfi, ó, nem a régi barna fiatal úr, hanem egy ismeretlen, kemény és fekete férfi.

Miklós nézte őket álmélkodva és leplezetlenül és valami el kezdett forogni a mellében, mint szélmalom elszabadult kereke. Nézte őket, ugyanannál az asztalnál ültek le, mint a másikkal, ugyanúgy beszélgettek, bújva egymáshoz és letompult hangon, mint a másikkal, csak a szemekben égett valami féktelen és titkolhatatlan és egészen más tűz, mint akkor régen a másikkal és az arcokon reszketett valami titkos és bujkáló szenvedelem, valami lázadó nyugtalanság. Miklós mellében tehát forogva táncolt valami és ő rosszalólag köhécselt, csörögtette a tányérokat, elégedetlenül, nyugtalanul és rosszat sejtve csörömpölt, békétlenkedett és idegeskedett.

Ami ezután történt, oly gyorsan és váratlanul következett be, hogy szinte nem is látszott valóságnak Miklós előtt.

Egyszerre hevesen felnyilt a cukrászda ajtaja és belépett rajta, igen, ezt nehéz elhinni, Miklós maga sem akarta elhinni, — belépett a régi barna fiatalember. Sápadt volt és elváltozott volt ő is, arcából mintha kiégett volna a régi szelid és álmodozó nyugalom és talán nem is köszönt, csak jött be és aztán előre és át a másik szobába, hol a sarokasztalnál ültek azok ketten, és megállott az ajtóban. Fölegyenesedve, mozdulatlanul és fölindultan állott meg és nézett rájuk.

Miklós megtámaszkodott az üveges szekrény ajtajában és úgy el kezdett fázni, hogy szinte remegett belé és várta, hogy most mi történik?

Valami nagy dolog nem történt. Mindössze a szőke nő állott föl egyszerre elfehéredten és elrémülten és a barna ember az ajtóban annyit mondott csak igen halkan és érzéketlenül:

— Jöjjön haza.

És engedelmeskedett és mentek ki a kezdődő bús és ismeretlen éjszakába.

Miklós ekkor olyan gyilkoló keserűséget érzett a torkában, hogy amikor mindjárt aztán a fekete ember is ment, nem mondta neki: alázatosszolgája kívánok. Nem szólt semmit Miklós, csak le fel imbolygott az üres boltban, mint egy nagy sárga lampion, amelyikben kialudt a fény és a szél ide-oda himbálja üresen és céltalanul. És kinézett az ablakon és ujjait idegesen táncoltatta az üvegen és nézte a sötétet és érezte, hogy valami elmúlt, eltünt, nincs többé, valami, amit nem ért meg, hogy micsoda, ami mégis volt, megvolt és elfolyt, szétfolyt sötéten és nyomtalanul.

Nem is vacsorázott ezen az estén Miklós. Ellenséges szemmel nézett a feleségére, idegenkedve, gyanakodva és sötéten; a rendes, csöndes beszélgetés helyett ideges, kurta kis szavakat dobott neki, és az idegessége egyre nőtt és a szelid és csöndes Miklósban lassan egy oktalan és megmagyarázhatatlan düh lobbant föl és a felesége ellentmondott szeliden ... és Miklós egyre haragosabb lett ... és a felesége újra ellentmondott ... és Miklós fölemelte a kezét ... és előbb megütötte az asztalt ... és azután ... azután megtörtént. Miklós megütötte a feleségét, Brenngold Jozefát. Teljes erővel, igazi haraggal és minden ok nélkül ütötte meg.

Az asszony sírt és akkor Miklós kiment a szobából.

A kis udvar tornácán állott meg, már magához tért és nem értette az egész dolgot, mi történt.

Borús éjszaka volt már akkor, a levegőben terhes esőszaggal, a hold sárgán, puffadtan, részegen bujkált a felhők szelid szoknyája mögött.

— Istenem, Istenem, — mondta a cukrász sokszor egymásután szomorúan és nagyon alázatosan itt az Isten szabad ege alatt. És fölnézett a végtelen égre, két karja megmozdult, szerette volna kitárni, elnyújtani, fölnyújtani őket és valahonnét segítséget kérni vagy pedig elsírni magát hosszan és jajgatva, esetleg halkan, nyöszörögve, mint egy gyermek, mint egy nagy, csöndes, tehetetlen, szomorú gyermek.

A házmester záróra-próbát tart

Amire nálunk is gondolhatnának. Németországban rendszeresen gyűjtik ipari célokra a fenyőgyantát, ami jövedelmező keresetforrássá vált

Hatvany-kiállítás

A kiállitás egyik szereplőjét már ösmerik olvasóink lapunk múlt számából. Winsloe Kriszta szobrásznő mellett azonban az Ernst-múzeum szalónjának legnagyobb részét Hatvany Ferenc báró képei foglalják el. Egy ember művei, aki épp oly vággyal, mint kemény diszciplinával szenteli erélyét festői feladatok megoldásának. Amennyire szük terünk megengedi, szeretnénk mutatni ezekre a törekvésekre. Tájak, arcképek s főképp a női test formái adják a képek külső tárgyát. Amazokat inkább az impresszionista festő formákat feloldó előadásával állitja elénk. Emezeken inkább a vonalat és formát hangsúlyozza. Az előbbiek festőibbnek, az utóbbiak inkább plasztikainak hatnak. S mégis egyazon egyéniség műveinek érezzük. Ritka festői például egy kiváló művű kékruhás női-arckép s mégis a kéznek ugyanazt a sáfárkodását mutatja, mint ama heverő vagy guggoló női aktok valamelyike, amelyeken a feloldottságot pozitiv formaadás, a tónusok fioriturája alatt csak lappangva élő rajzot a legszigorubb linea váltja fel. Bizonyitéka a többi közt annak is, hogy nem virtuózzal, hanem mélyebben keresgélő művésszel van dolgunk. Az efajta festés nem könnyed időtöltés, hanem verejtékes munka. Aki jól megnézi az aktokat, tisztában lesz azzal, hogy a festő eleve, önként feladott minden hatáskeresést. Női aktoknál szembeszökő például, hogy elmegy akár ridegkeménységekig is egy sommás vonal szabatos és ruganyos követése vagy szuggerálása okából. Érdekes figyelemmel kisérni: mit kezd egy oly festői témával, mint amilyen egy hát, egy ágyék. E nehéz formarendszereket minden technikai fogás nélkül mintázza csaknem éles plasztikájuvá, mintha egy szobrásznak vagy ötvösnek keze simitotta volna össze egybefolyó szerves apállyá-dagállyá a formák hullámjátékát. Mások esetleg mohón szedik fel a színek ama zománcát, amellyel a friss epidermist befuttatta a természet remeklő keze. A színek üde harmata nem Hatvanynak való probléma: nála a probléma — úgy látszik — pusztán maga a forma, amely e színeket esetleg hordozza. Ebbe a stilusba nem való a könnyedség: nehéz, súlyos formákat gömbölyit ki szemünk láttára, acéllal vágja körül, hogy pozitivvé, félreérthetetlenné tegye szemünk számára. Aki igy keresi a formát s a nagy természetből éppen ezt a művészi témát preparálja ki számunkra, az magától értetődően lemond egy más festői előadási eszközről is: az árnyéknak mint festői elemnek felhasználásáról. Az olvasó meg fogja érteni e megjegyzésünket, ha hamarosan Rembrandtnak valamely festményére gondol, amelyen a teret suhanva hasitják át hatalmas árnyékrongyok s rögtön hatályon kívül helyeznek minden formát és kontur-lineamentumot. Ha ama nagy mesternél témává hatalmasul az árnyék, úgy egy művésznél, aki fantáziáját formákkal és ringó vonalakkal teliti, érthető, hogy az árnyék a legszerényebb segédeszközzé fokozódik le: segit formát gömbölyiteni s nem többet. Az aktok sajátos helyzete, a sok átmetszés, rövidülés, mintha azt a célt szolgálná, hogy a szem az áthajlásokon, az átpenderedő formán tovább keresse a túlnan folytatódó vonal menetét: elemek, amelyek a kései renaissanceban is szerepeltek más okokból. Mert ha ott nyughatatlan, helyét nem lelő mozgalmasságot szuggeráltak: itt folyamatos és zavartalan a nyugalom és rend. Jól egyensúlyzott tömegekbe formálódik a test, kemény határokat vés köréje a pozitiv, éles körvonal, amelyet sem színötletek, sem kitérések, sem a kép keretén kívül eső motivumok reflexei nem lazitanak meg. Szinte magától értetődik tehát, hogy ez aktokon a lokális szín veszi át az uralmat.

Oly művészi törekvések, amelyekkel e jeles művésznek valóban érdemes volt foglalkoznia s aminek továbbfejlesztését nekünk, publikumnak, valóban érdemes lesz figyelemmel kisérni. *Lyka Károly*

Egy körorvos följegyzései. Farkas Pál nagysikerű regénye, most jelent meg harmadik kiadásában. A magyar társadalmi életnek szinte összes kérdéseit megvilágítja ez a regény, amelyben a női lélek misztikus mélységei váltakoznak napsugaras derűvel. Az érdekes regény ára 4.50 korona.

K Hatvany Lajosné

Winsloe Christa

festő és irónő U. 3342

irod

Pesti Napló

1933. febr. 10.

(Beszélgetés Winslot Christával.)

Utasítom, hogy a
utaljon ki Csáky Benjámin ple
a cserkuti müemléki jellegü t
való hozzájárulás fejében 100

Budapest, 1939.ja

m

A hivatalos másolat hiteléül:

min.irodatiszt.

Egy uj magyar szobrásznő

A magyar művészet legujabb munkását, egy uj szobrásznőt mutatunk be képeinken olvasóinknak. *Winsloe* Christa házassága révén lett magyar, báró Hatvany Lajosnak, a jeles írónak felesége s ha eddig a német kulturáé volt amiket dolgozott, — régi német katona családból származik, — ma már közöttünk él, jog szerint s a kultura törvényeinek alapján is a miénk. Munkái ezekkel a fotografiákkal kerülnek először a magyar közönség elé. Érdekes már személye, amint német művészből magyarrá lett, szobrainak komoly és szép az értéke, de külön érdekességük is van még művei egy részének, mert az első magyar szobrok, melyek a háboru orosz foglyairól a nagy nyilvánosság elé jutnak. *H. Winsloe* Christa—igy jelzi szobrait — Hatvany Ferenc festőművészszel rendez közelebbről gyüjteményes kiállitást és itt fog először szerepelni Magyarországon. Idáig Németországban és a háboru előtti békés külföldön jelentek meg tárlatokon plasztikai művei, Baden-Badenben, Münchenben, Firenzében stb. De ennél a művészi fejlődésénél többet mondanak el szobrai, melyek egy nagyon jószemü, eleven formakészséggel dolgozó művészt árulnak el, aki friss és megkapó mintázó erővel fejleszti egyéniségét és nagyon dicséretére válik, hogy plasztikai célok vezetik: szobrász, s mi több *igen jó szobrász*. Ő maga idáig főként állatszobrásznak tartja magát. Ilyenfajta munkái közül is bemutatunk kettőt, egy finom stilusu

H. Winsloe Christa.

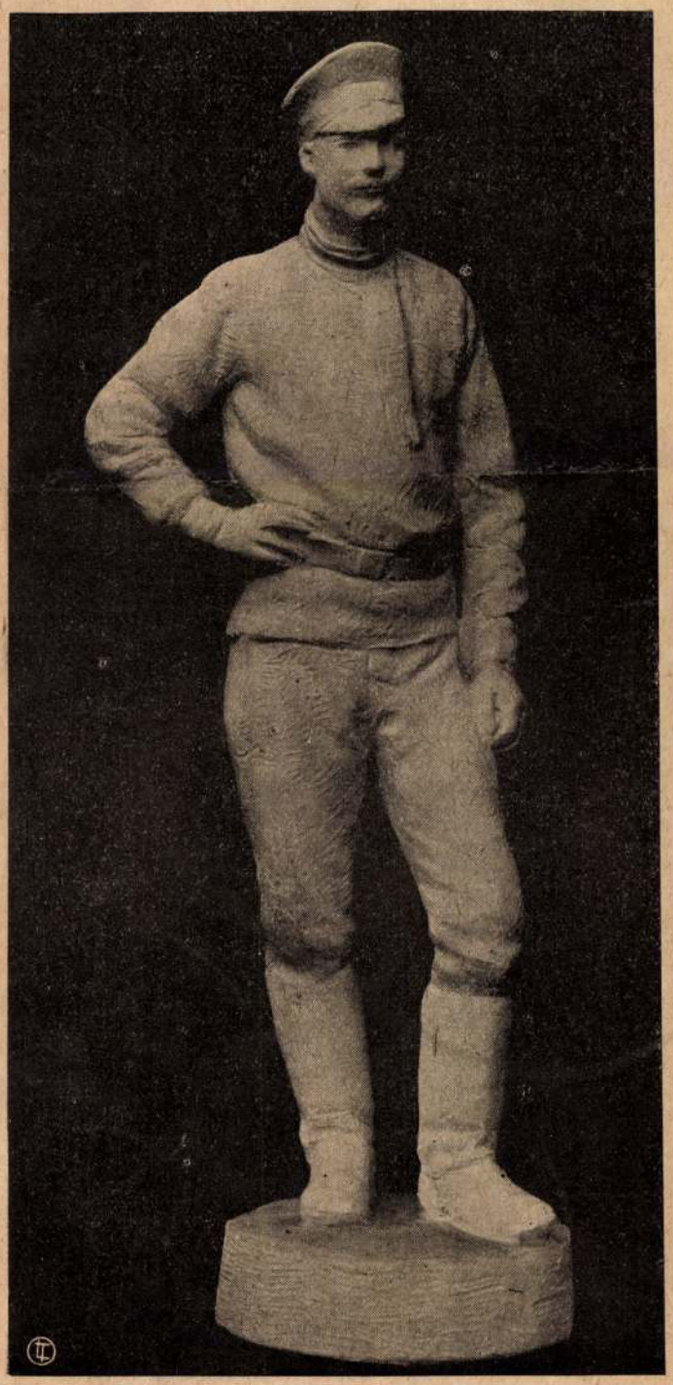

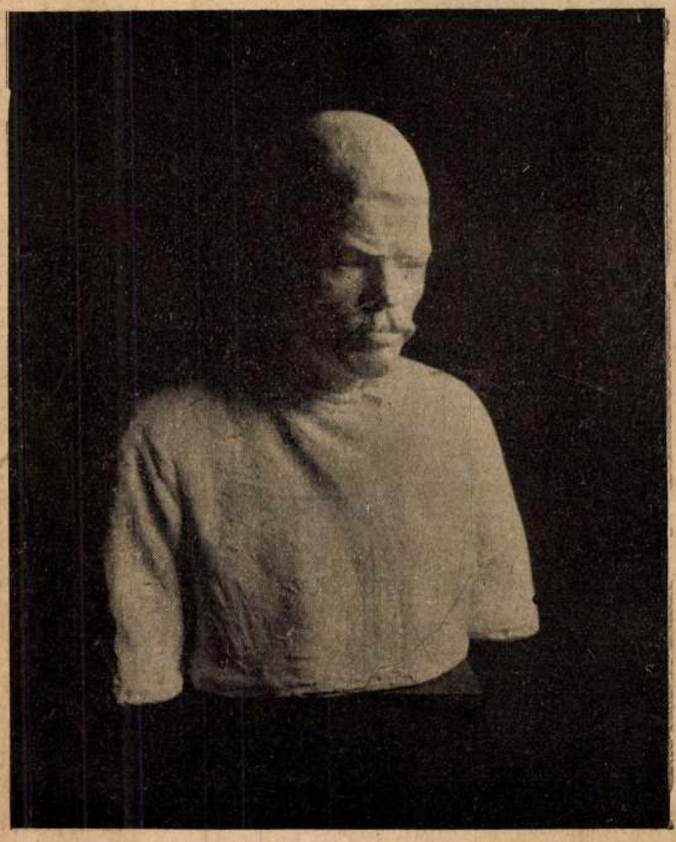

Két orosz fogoly.

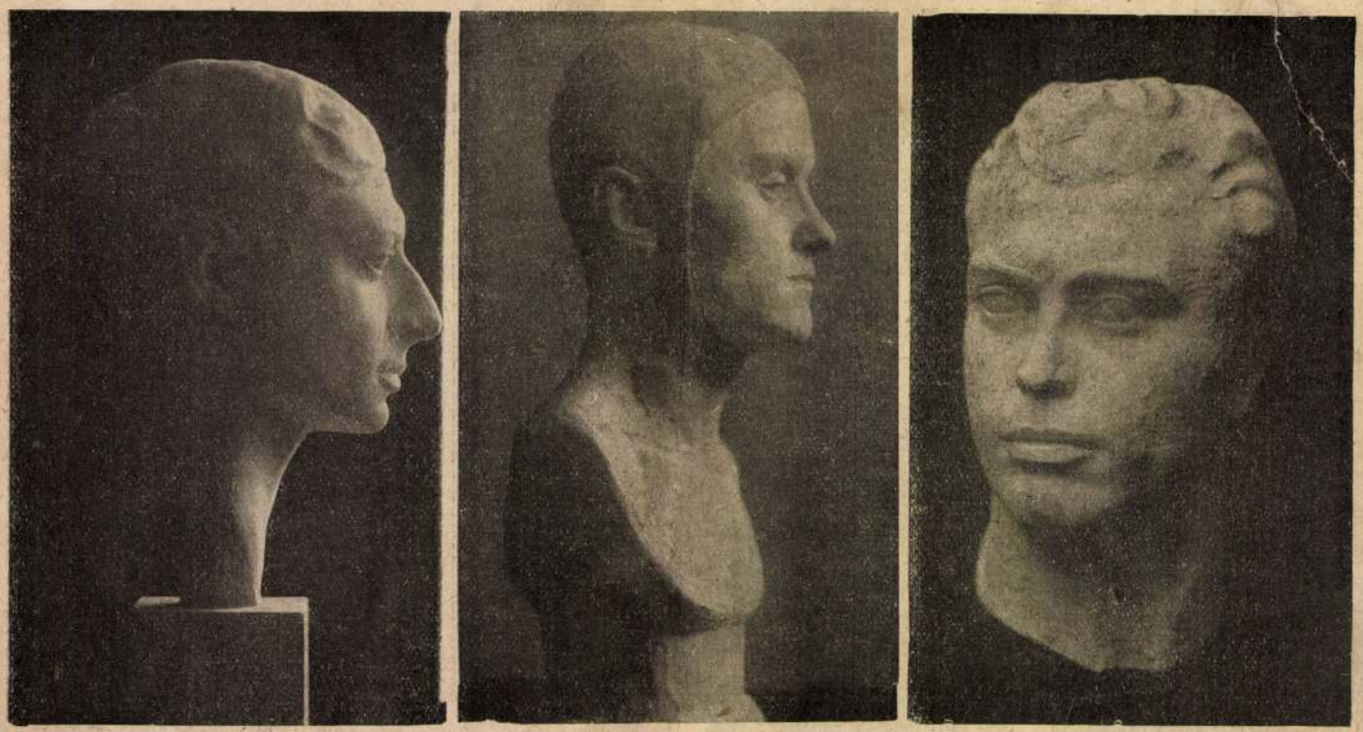

Tanulmányfejek. *H. Winsloe Christa munkáiból.*

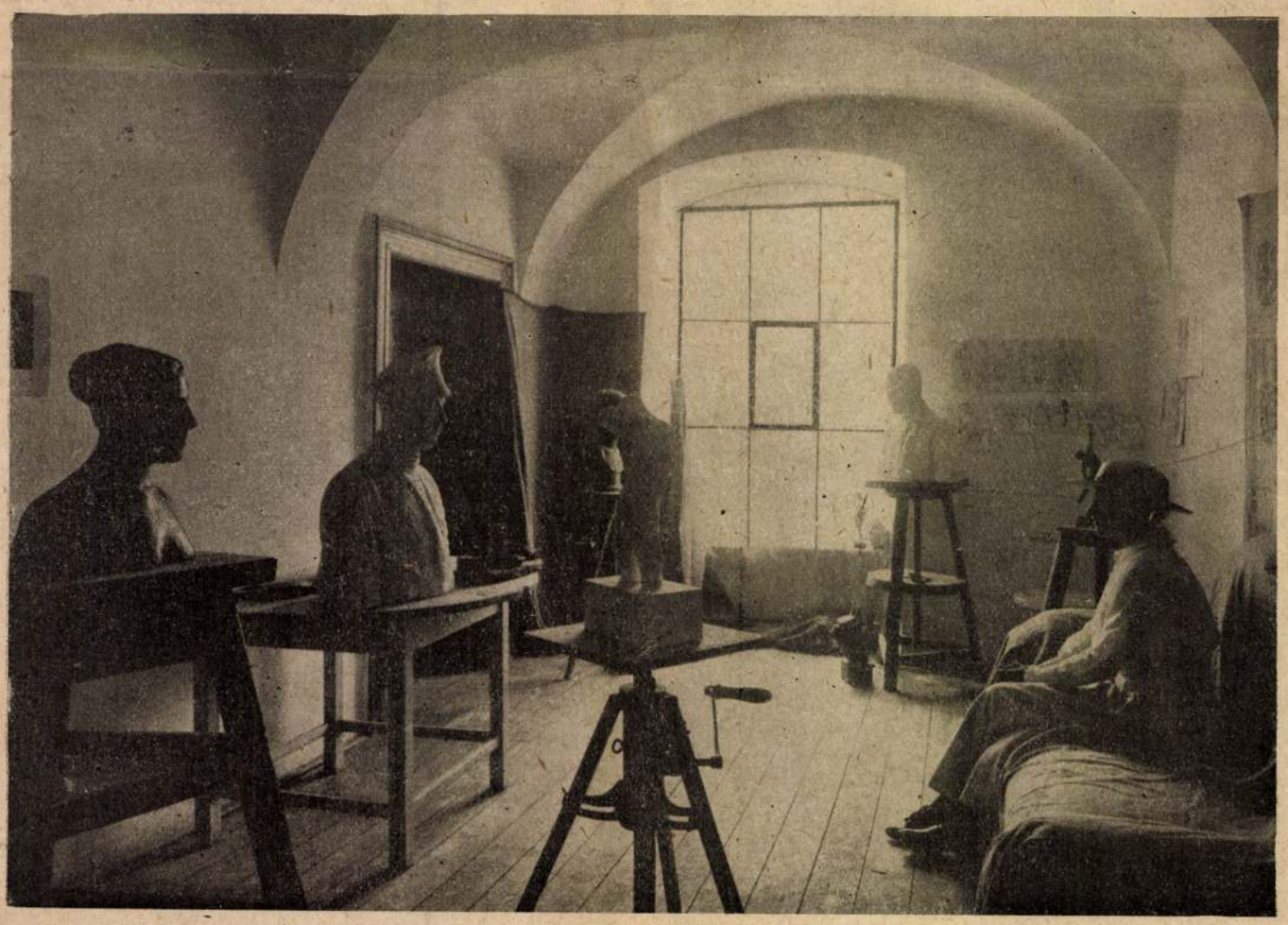

A hatvani műteremben.

Érdekes állatszobrok.

őzikét s egy jó naturalisztikusan megdolgozott állatszobrot Nincs helyünk, hogy többet mondjunk e szobrokról, — melyekről egy kis tanulmányt is lehetne irni, — s a művésznőről magáról, de bizonyára megtalálja ő szép tehetségével és rokonszenves egyéniségével az utat a magyar közönséghez. Egyik felvételünk hatvani műtermében ábrázolja a művésznőt, ahol mostanság dolgozik.

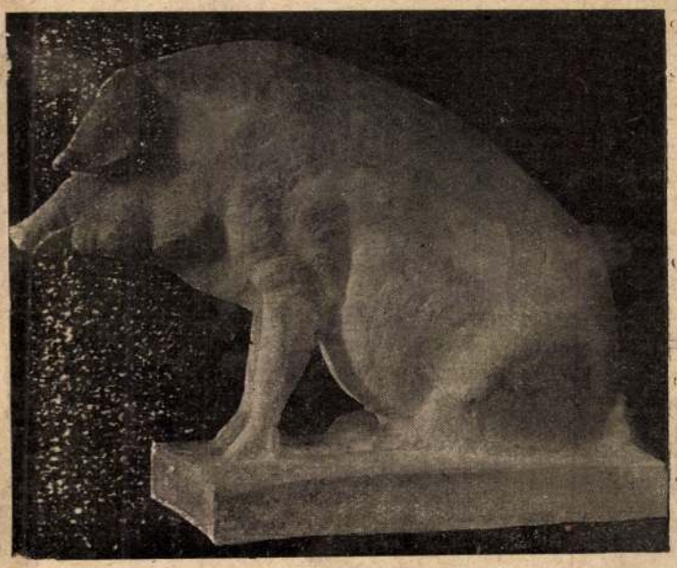

H. Winsloe Christa műveiből.

SZÉPERNŐ POÉMÁI

Napraforgó

Ez az a szeptember, amikor a föld orcái elváltoznak, hideglelősek és lázasak lesznek és szederjes szinüek . . . szeptember, alig merem kiejteni e sápadt és alélt és nehéz s oly sajátságos szót. Szeptember van. Jó lenne hamar másra gondolni, csak lopva szivok egy sóhajt, mint egy szivbajos uriember, akinek az orvos eltiltotta a dohányzást, szippant a nemes és nyomasztó havannából. Sokszor nem merek egy pár percre eltünödni, sokszor gyönge vagyok ahhoz, hogy gyönge merjek lenni. Kezdenek a levelek lelopózni a fákról, az ősz arany teritéke vár, a lombok és bokrok és mezők zöld szineinek végtelen tárlata készül, a szelek indulnak felém, a gyászos és boldogságos ősz tája és lelke jő, igérkezik, fenyeget. Menekülni szeretnék, elutazni elöle egy lehetelen vonaton valamerre, de hová, ameddig mehetnék, mindenütt szeptember van.

Milyen árvaság itten embernek lenni, a levegőt a szivbe lélegzeni és nézni és mindig gondolkodni. Némely pillanatban segitségért kiáltanék, ugy rémlik, csak magam maradtam embernek a földön, a többi mind elvarázsolódott és csak hasonlit azokhoz az emberekhez, akiket azelőtt ismertem, de hiába szólitanám meg őket, másról beszélnek. Mintha más teremtések lennének, idegenek, egy nem igaz, egy eszelős világot hurcolnak itt szerteszéjjel a földön, szavaik fonákok és tekintetük elferdülve csüng távoli dolgokon, amik nem ide tartoznak a napsütés alá. És ami itt van, azt nem látják, a levegőt a tüdejük nem érzi, nem sejtik, hogy ég borul felettük, nem tudják, hogy füre taposnak, nem veszik észre, hogy fa az, aminek nekimentek, ezt mind nem kérdik, mindez nem kell nekik, nem látszanak tudni minderről.

Hangtalan csöndes mezőn felejtem szemeimet délelőtti órán, édes hűs levegőben, a nap oly hizelkedően, melengetően néz a földre, ahogy betegekre szoktak mosolyogni. Napraforgók ágaskodnak imitt-amott, gyenge száron óriás virágok, sárgájuk tüzel és barnájuk elsötétül. Mintha nem is a száruk tartaná őket, mintha dermedten függenének, mint bámész és buja tünemények a levegőben. Elkésett fehér pillangók dideregnek ide és tova és egymásután egy kukoricásba tünnek el, egy száradt szinü sovány és vigasztalan rengetegbe, mintha ott várná valami ünnepély őket, valami otthon és életöröm. Meg-megrezegnek a kukoricaszárak aszott, megtört nyurga levelei, s a levelek közül szintelen füzérek epekednek jobbra-balra, az érett vastag csövek beburkolózva rejtőznek itt-ott. A kukoricás oly elhagyatott, oly egyforma, oly nyugodt és oly nyugtalan egyforma látvány. Az unt szinü és össze-vissza hajló sürü levelek és füzérek, ezek hideg estén mily kisérteties zenét rezgetnek kapkodva és összeverődve a szélben. Ki hallgatta már?

Most csend van, s a szárak alatt a göröngyök közt testes sütötökök nyugosznak, erős sárga szinekben, viritva és boldogan. És a kukoricás mögött távol zöld fák állanak hosszu sor fa és erre-arra magános fák és nagyon távol egy fasor álldogál. Mind másforma körvonalakkal. Mind egy-egy egyéniség. Fák. Mily mozdulatlanok. Mily összetartók. Mily magánosak. Mily szép mind. Milyen nagy minden fa. Milyen néma mind. Mind él. Mind áll az ég alatt és sütteti magát a nappal. Senki nem szól bele, nézhetem a fákat, gyönyörködhetem bennük, ünnepelhetem őket. Oh mint nyomasztó példák állanak a földön előttem, mint méltóságok, akiket hiábavaló sóvárgással irigyelhetünk, mint felsőbbrendű lényeg, akiket bámulhatunk. Mint tökéletes lények, mint a teremtés igazi koronái, ugy állanak a tájon a fák, a létezés ámulatában, elcsábithatatlan nyugalomban, erősen és bölcsen és derülten.

Egy nagy tábla tiszta fekete szántás terül a tájon. Csak ez a gyönyörü fekete föld olyan nyugodt, mint a fák. S itt a lábam körül a gyepen halványkék virágocskák frissülnek a makacsul ragyogó zöld fü közt, kis kiváncsiak és vidámak, most hirtelen kinyiltak még, sunyitanak, köszöngetnek és itt vannak, amig az ősz türi őket. És a napraforgók a dél felé engedékenyen hevülő napsütésben felgyulnak, lázadva és rajongva tüzelnek a hervadástól fogantatott tájon s mint gyulladásos, szenvedő és szenvedéyes s megrenditő nagy szemek bámulják a fényes napot.

Mese a sellőről

Irta SZOMAHÁZY ISTVÁN.

Önök igy olvasták:

„Imrey Gyulának, a *Kiviteli Bank Részvénytársaság* egyik cégvezetőjének neje, a város elökelö társaságának bájos és kedvelt tagja, akinek Tizian-szinü haja szinte hozzátartozott a Stefánia-ut szépségeihez, ma, hajnalban, a vasuti összekötö hidról a Dunába ugrott. Ugyancsak a hid egyik karfáján a rendör egy gazdátlan kalapra és felöltöre bukkant, amelyekről utólag kiderült, hogy dr. Raben Jenö, a lengyel származásu budapesti orvos tulajdonai voltak. Minthogy Raben már hosszabb idö óta intim barátságban állt Imreynével, nagyon valószinü, hogy együtt és közös akarattal követtek el az öngyilkosságot."

Ez, mint önök láthatják, egy banális és közönséges szerelmi történet volna, ha ugy állana a dolog, ahogy az ujságok megirták. De nem ugy áll. Imreyné története egy különös és csodaszerü sellö-történet, melyet érdemes leirni és meghallgatni.

*

Imrey Gyula valaha verseket irt és koplalt. Még akkor koplaltak néha a költök s oly komolyan vették a Muzsa csókját, akár a mai, józanabb poéta-nemzedék a salgótarjáni vagy a rimamurányi részvények kuponjait. Imrey huszonöt forintért dolgozott egy hetilapnál s borzas haja volt és kissé megkopott kábátja. Künn lakott egy ferencvárosi tejáruló asszonynál, de a háromforintos szobácskában hercegkisasszonyokról és tündérekről irt ötfelvonásos tragédiákat.

Egy este kissé több bort ivott a kelleténél s mámorosan bolyongott a Duna partján, valahol a Csepel-sziget környékén. Holdvilágos éjjel volt, a folyam csöndesen mosta a mocsaras partokat, messziröl, a Gellérthegy mögött, már sejtelmesen pirult az ég alja. Az Imrey lázas feje ugy látta, mintha a fák kiterjesztenék feléje karjukat és szürke, penészes törpék dugnák ki rubintos szivrukat a bokrok közül. A nedves parton egy nagy kö nevert a piszkos viz között; Imrey fáradtan leült rá és a tékes sötétséget bámulta. Kezére hajtotta fejét és fütyörészett, — mikor egyszerre egy csodálatos nöi hang ütödött a fülébe, s mikor föltekintett, egy fehérvállu, vöröshaju asszony nézett vele farkasszemet a habok közül. Ögö, vörös palástja vállára omlott, fekete szemei mosolyogva nézték az ábrándozó poétát, fehér teste megvillant a holdsugárban. Imreynek elfogódott a szive, — egyszerre tisztában volt azzal, hogy magával a sellövel találkozott.

A beszélgetés ugy kezdödött, mint a mesékben, a sellö csábitóan nézett a szöghaju költö szemébe, s igy szólt egy dallam édes hangján:

— Jöjj velem alá, hüvös vizalatti palotámba.

De a költö modern ember volt. Öt tehát nem vesztegette meg a vizi asszony dallamos hangja, hanem igy szólt:

— A viz hideg és tekintettel gyönge idegeimre, az orvos megtiltotta a fürdöt tizennyolc fokon alul. De ha szeretsz, szépséges asszony, jöjj el velem kicsiny ferencvárosi szobámba, ahol be is füthetünk, ha hideg szél fujna a kilencedik kerületben. Nem igérek sokat, mert huszonöt forintból végre is nem telik sokra, de becsülettel eltartalak, azt fogadom.

A sellö sokáig nézett a fiatalember sötét szemébe és ki tudja, mit gondolt magában? A sellök is megváltoztak a hosszu századévek alatt, s a tizenkilencedik század végén már velük is lehet váltani egy józan és okos szót. Lágy, vörös haját, melyböl villamos szikrák pattantak ki (Imrey Gyula ugy érezte), a költö térdére fektette, s egy földi asszony vágyával nézett a sóvárgó poétára. Nem szóval, egy futó lehelettel sugta inkább:

— Veled megyek . . .

De szomoruan, bájos szeméremmel tette hozzá:

— Ámde nincs ruhám, amelyben elkisérnélek.

Imrey Gyula körülnézett; messziröl egy kis vasuti örház ablakából sugárzott ki valami árva gyertyavilág. Gyorsan elfutott a sinek mentén s utolsó forintjáért szerzett egy zöld kreton ágyteritöt. A sellö magára vette a puha kelmét, beaggatta karját a poéta kopott kabátja alá s lassan megindultak az éjszakában. A ferencvárosi ház hátulsó udvarán Imrey bizonyos grandezzával mutatott egy fehér fenyöfaajtóra s igy szólt az ö különös pátoszával:

— Ime, királynöm, jövendö lakosztályod bejárása.

*

Az öreg Imreynek, aki valahol a Tisza mentén gazdálkodott, ezt irta a fia egy öszi napon:

— Hát jó, nem fogok többé verset irni, de küldj azonnal négyszáz forintot, hogy a szigorlatokkal végezhessek. Leteszem a doktorátusokat és hazamegyek gyakorlatra a vármegyéhez.

Az apa elküldte a kivánt pénzt és a költö cserfalombokból koszorut font a pénzeslevélhordó feje köré.

Aztán igy szólt a szegény, ruhátlan sellöhöz:

— A kreton ágyteritö is szép viselet, ha a te fehér testedet övezi, de zöld kretonteritöben mégis bajos volna elmenni a szinházba vagy a Dunapartra. Mondd meg hát, istennöm, a derekad számát, hogy vállfüzöröl és utcai toalettekröl gondoskodjam.

A háziasszonytól kölcsönkértek egy centimétert és megmérték a sellö karcsu tailleját. Imrey vett egy halcsont-füzöt, amelyet kék selyemszalagok diszitettek s a Koronaherceg-utcában rendelt egy sötétzöld kimenöruhát. Késöbb cipökröl is gondoskodott s egy kicsiny, rózsaszinü csipkekalapról. A friseur-kisasszony, mikor babrálni kezdett a lágy, vörös fürtökben, elragadtatva csókolta meg a sellö kezét, s igy beszélt az igazak öszinte meggyözödésével:

— Ez a haj épp ugy föl fogja forgatni a Belvárost mint az Andrássy-ut villáit és a Muzeum mögötti palotákat . . .

A költö büszkeséggel hallgatta ezt a jóslatot és igy szólt:

— Margitnak foglak hivni, mert Margitról énekeltem a verseimben . . .

Egy este karonfogva suhantak ki a gázvilágos ut cára és villamoson mentek el a szinházig. Mikor a földszinti körszékeken helyet foglaltak s a szép asszony levette a kalapját, csodálatos moraj futott végig a parketten és a páholyokon. Akik a sellö Tizián-hajcsomóit látták, bágyadtan szóltak a szomszédaikhoz:

— Észbontó ez a vörös haj . . . Milyen válla lehet ennek a gyönyörü asszonynak . . .

Mikor hazamentek, Margit diadalmasan vetette le sötétzöld ruháját s kacérul nézett boldog költöje szemébe

— Légy nyugodt, — mondta, — nem sokáig fogunk mi élni havi huszonöt forintból . . .

*

Reggel azt kérdezte töle:

— Értesz-e valamit a könyvvitelhez?

— Akár az indiai brahminok, — mondta kacagva a költö.

— Mindegy, ma látogatást fogok tenni a Kiviteli Bank Részvénytársaság igazgatójánál . . .

A direktor svájci ember volt és nem szerette az asszonyokat. De mikor Margit mellette ült a piros juttapamlagon és egyszerre ráforditotta moszatszerü, zöld szemét (ha akarta, zöld volt a szeme), az igazgató, mintegy könyörögve, azt mondta neki:

grófné ... következésképen ő egy kegyelmes úr apósa ... Az istenért, mi lesz vele? Éhenkórász falusi pap létére csak nem mondhatja Magyarország egyik leghatalmasabb urának, hogy: te fiam! Vagy ha mondhatja, nem maradhat meg egyszerű tiszteletesnek, valaminek kell vele történnie, hogy ne kelljen saját édes gyermeke előtt szégyenkeznie.)

Pillanatig sem gondolt a földhözragadt kálomista pásztor a gróf *lehetetlen* ajánlatának visszautasítására. Hiszen ha nemet mond vagy csak habozik is, szó nélkül bedughatják a legelső tébolydába s még azt sem mondhatja rá, hogy igazságtalanul bántak el vele. Eszébe se jutott, hogy leánya érzésére s beleegyezésére hivatkozzék, mielőtt választ adna, semmi sem jutott az eszébe, egyetlen becsületes szó sem, csak holmi befejezetlen indulatfoszlányok rebbentek fel kiszáradt torkából.

— Ejnye, hejnye no ... Efféle csuda, Boris fiam!... A grófok kezet csókolnak neked és te eldugod öreg apádat ...

Várday megszánta az összezavarodott öreg papot s egy igazi szívből jövő nemes lendülettel felkarolta a maga talapzatára.

— A kegyelmes grófnő — mondta ünnepiesen — nem fogja eldugni öreg apját, sőt még nagyobb tiszteletben fogja tartani, mint annakelőtte, meg fogja *követelni* az urától, hogy kezet csókoljon neki is. Adja ide a kezét.

Minden szót hallott a pap, mert igen feszülten figyelt, de egyet sem értett meg. Sejtelme sem volt róla, mit akarnak a kezével. Odanyujtotta gépiesen, mert az volt a parancs. Csak akkor vette magát észre, midőn már rajta volt a gróf csókja.

— Mit tetszett tenni, az Istenért?

A kegyelmes úr elnevette magát.

— Kezet csókoltam magának ... Egy kis előleg, apa ... De most már — mondta komolyan, — beszéljen a leányával; mondjon meg neki mindent, de ne beszélje rá semmire ... Mondja meg neki, hogy gondolja meg jól a dolgot: nem veszem neki rosz néven, ha nemet mond, én várok, szabad elhatározásában nem befolyásolom; türelemmel leszek, kitartok, vala-

lameddig n[illegible] nem mozdul a szíve ... Mert én — tette [illegible]zá a győzelemhez szokott kiváltságosak em[illegible] hangján, — azt akarom, s el is fogom érni[illegible] — hiába szürkült meg a fejem s ütött belém a köszvény, — hogy szeressen, boldog legyen mellettem az a leány, kit feleségemül választottam. Megértette?

— Meg, igenis meg.

Balik ezalatt csaknem egészen összeszedte magát. Ismerte a leányt. Annak egyenes büszke jellemét, a mi ártatlan pajkos meleg szívének gyöngyeit egybefoglalta, mint remekelő ötvösmester a diadémban a maga gyémántjait. Képtelenségnek tartotta, hogy a boldogságra termett egyszerű falusi leányt annyira elszédítette a gazdagság és a rang, hogy cserében odaadja érte azt, a mit Istentől kapott: szépséget, női méltóságát, szíve eredendő ősjogait. Nem, erre az erkölcstelenségre csak a nagyvárosok izgalmaktól izzó levegőjében megszédült nő lehet képes, egy ártatlan, egészséges teremtés testét-lelkét pénzért nem dobja oda ... Szinte örült, hogy a gróf megnyilatkozott. Legalább tudja magát mihez tartani. A zavaros ügy egy-kettőre tisztázódni fog.

Bár kissé erőltetett, de határozottan bizakodó mosoly lebegett az ajkán, midőn a kegyelmes úrnak meghajtotta magát.

— Azt hiszem, nincs rám többé szükség! kegyelmes uram.

Várday kegyesen megkopogtatta a vállát.

— Dehogy nincs, Balik, hiszen még semmit sem mondtam, pedig ugyan nem hiába kéret-tem ide.

— Parancsoljon, kegyelmes gróf úr.

— Térjünk vissza Indiákra: a tigrisvadászatokra ...

— Nem értem, kegyelmes uram.

— Majd megérti, ha megmondom. Fiamat most már maga által is ismert szerencsétlen nyavalyája miatt Indiákra fogom küldeni. Ez szándékomban volt már akkor is, midőn rábukkantam az angol regényben erre a passzusra, a mit lefordítottam önöknek s az ön okos szavai csak megerősítették szándékomat.

— Még mindig nem értem, gróf úr.

— Majd megérti, ha befejezem. Önre bízom a fiamat, el fogja kisérni Indiákra.

— Én?! — hökölt vissza a váratlan ajánlattal mellbelökött kis ember.

— Ki más?

— Én nem! — hebegte Balik zavarodottan.

— Kapriczirozom magamat.

— Nem megyek ... nem mehetek.

— El fog menni.

A nagyúr megingathatatlannak tetsző elhatározása, a kemény ellentmondést nem tűrő hang, a melyen azt kiejtette, ismét összekuszálta a doktor idegeit.

— Engem nem lehet kényszeríteni — mondta de inkább félénk volt a hangja, mint határozott, szinte ellentmondott szavainak.

(Folytatása következik.)

KISÉRTET.

Ki járasz a régi fák alatt
Tőlem s magadtól elszakadtan,
Mint bús, magányos gondolat,
Mely testet nem talált szavakban;

Mint ifju sorsok végzete,
Mely nem felel, csak egyre kérdez:
Szűz álmaim lidércze, te,
Mondd, élsz-e még vagy csak kisértesz?

Ugy érzem messzi két karod,
Ugy érzem távol szájad ízét,
Mint rég feledt és rég halott
És mindig kivánt ifju szűzét.

Ugy hallom lábaid neszét
Szivem fölött, mint könnyű sóhajt,
Mely vágyamat vitte szét
Szégyenkezőn — s némulni óhajt.

Ruhádnak lágy hajlásait
Ugy látom, a mint elsuhannak,
Mint remegésim másait:
Fehér árnyát sötét magamnak.

Ki járasz a régi fák alatt,
Örökké fájó szép kisértet,
Ifjúságom, mely elmaradt:
Ugy érzem, meg kell halnom érted.

Jászay-Horváth Elemér.

OROSZ KARÁCSONY BUDAPESTEN. — KARÁCSONYI VÁSÁR A TABÁNI SZERB TEMPLOM ELŐTT.

H. Winsloe Kriszta: Női arczkép.

HATVANY FERENCZ ÉS HATVANY KRISZTA KIÁLLÍTÁSA AZ ERNST-MÚZEUMBAN.

Az Ernst-múzeum legújabb kiállításán, melyen *Hatvany Ferencz* legújabb műveit, sógornője, *Hatvany Lajosné Winsloe Kriszta* pedig művészi pályája első eredményeit mutatja be, a szokottnál is nagyobb éreklődést keltett. A ki a megnyitás napján ott volt a kiállítás termeiben, azonnal észrevehette, hogy a kiállítás nemcsak művészeti, hanem társadalmi esemény is: a két művész a legismertebb budapesti előkelő családok egyikének tagjai, a személyükkel is fokozott mértékben érdeklik a közönséget. Nem mindennapi dolog, hogy olyan körből való emberek, a melyre úgy szoktunk nézni, mint a kellemes és fényűző élet boldog szigetére az élet nagy hajszájában, kiállanak a közönség elé s megakarják mutatni, hogy a komoly művészi munka terén is megállják a helyüket s kiváltságos helyzetükből önként lépnek le, egy sorba, a küzdő, dolgozó emberekkel. Ez a látvány vonzotta leginkább nagy részben az Ernst-múzeum termeibe a megnyitáskor azt a nagy és fényes közönséget, a melynek sorában ott volt úgyszólván mindenki, a ki a budapesti társaság eseményeinek kerete szokott lenni: a pénzarisztokráczia hölgyei és urai, a művészek és írók színe-java s mindazok, a kik szeretnének e kategóriák egyikének számítani vagy legalább egy levegőt szívni velük.

Pedig nem lett volna szükség az érdekesség e fajtájára, hogy a kiállítás számot tegyen az idei műkiállítások sorában. Magában, mint két kiváló művészi tehetség megnyilatkozására is érdekes és jelentős. A két kiállító művész — s ez az, a mi kettőjükben közös vonás — épen munkájának komolyságával és becsületességével, a művészi feladatokkal való kemény és sikeres küzdelemmel igyekszik kivívni a maga helyét a művészi életben.

Hatvany Ferenczet jól ismerjük már előbbről: kollektiv kiállításáról, a Műcsarnok és egyéb művész-csoportok kiállításáról. A Műcsarnokban tavaly elnyerte a legnagyobb kitüntetést, az arany-érmet, egyik legjobb képét a Szépművészeti Múzeum vette meg. Fejlődése a szemünk előtt folyt egész máig, a mikor, úgy látszik, elérte egy fontos etappeját. A kik ismerik, tudják, hogy teljesen a művészetnek és művészetben él; kevés művészünk van, a kinek annyira teljesen a művészet foglalja el a lényét. Ez meglátszik mostani festményein, a melyek már számukkal is tiszteletet keltenek s képeinek változatosságán: akt, tájkép, arczkép, interieur, csendélet — úgyszólván minden tárgyköre a festészetnek képviselve van a kiállításon. Erősen lirai természet, de ez a lira temperálva jut kifejezésre. A mesterség tudása dolgában nagyot haladt legutóbbi kollektiv kiállítása óta.

Hatvanyné Winsloe Kriszta német családból került hozzánk, mint neje Hatvany Lajosnak, az írónak. Hamar beleélte magát a budapesti életbe, jól megtanult magyarul, vonzó lényével kedvelt alakja lett a budapesti társaságnak s különösen az írók és művészek szűkebb társadalmának. Művészi törekvéséről már eddig is tudtak, de hogy ez több az amatőrködésnél, azt most mutatja meg szobraival. Az igazi művészre vall az az alázatosság, a melylyel a művészethez közeledik: a dolog mesterségi oldalában fiatalkora mellett máris kiváló, előadásmódjában van valami vonzó szerénység és becsületesség, annyit igyekszik csak egy-egy szobrával mondani, a mennyi mondanivalója van s távol áll tőle minden nagyzolás és szószaporítás. Erősen pozitiv természet s ezt a vonását hangsúlyozzák a német iskola emlékei, melyek még itt-ott feltalálhatók, de legújabb műveiben már mindinkább elenyésznek. Legkészebb néhány arczkép-tanulmánya s két muszka hadifoglyot ábrázoló szobra, — ezek már megmutatják a fiatal művésznő fejlődésének vonalát is. Nagy férfi aktja a formák erőteljességével tünik fel, néhány állatszobra a természet szeretetteljes megfigyeléséről tanuskodik. Az anyaggal is tud bánni, különösen bronzai győznek meg anyagszerűségükkel. A fiatal művésznőnek ez első fellépése s máris tisztességes helyet biztosít neki szobrászaink között. A közönség meglepetve tapasztalta, hogy a társasági érdekességet egyszerre művészi érdekességgé tette a kiállított munkákból áradó tehetség.

H. Winsloe Kriszta: Orosz fogoly.

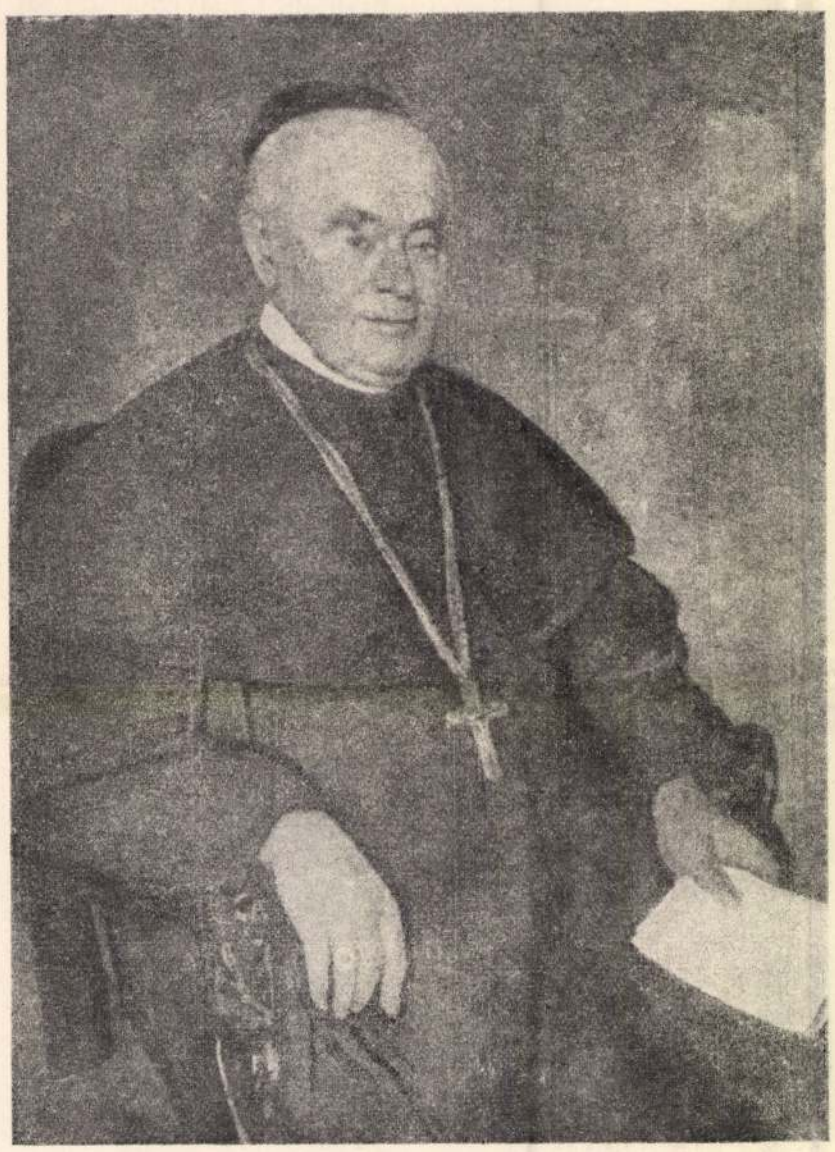

Hatvany Ferencz: Csernoch János herczegprimás.

Hatvany Ferencz: Fekete ruhás nő.

Hatvany Lajosné
Winsloe Christa

Münsarnok
1918–19. téli kiáll-

Endler Károly áll. polg. isk. tanár

VI. 314.

Hatvany Lajosné

Winsloe Christa

élet ?

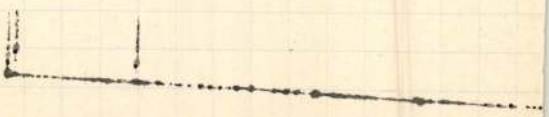

. Szépművészeti Múzeum

Szám.

álasztói jogosultsággal bíró tisztviselői. 191

Lakás		Aláírás	Jegyzet
ucza, út	Sz.		

Hatwanyné

Winsloe Krista

U. ~~[illegible]~~ 1909

Görög Elvira kanárjelölő

V. 265.

Szépművészeti Múzeum

Hatvanyné

Winsloe Kriszta

U. 1709

1711

r 1-től	október 9.-ig
nber 1-től is 5	szeptember 9-ig június 14 Jelentkezz
15-től	julius 24-ig Jelentkezz
~~nber 17-től~~ 13. 10 nap: VIII/25 - VIII/4.	~~szeptember 26-ig~~ Jelentkezz

n

Parnagi Ferenc

laboráns

zem azzal, hogy ugy az eltávozást,

ban be kell jelenteni.

Petrovics S

igazgató

Hatvany Zajmné
Winsloe Christa
rozbrojí
Miesarnok
1918 - 19. téli

L. Thurer
Becker

~~F. F. (Franciscy Ferencz) jelzésű ötvösmunkák~~

~~VI. 13.~~

< ~~Hatvany Ferenc~~ képei

a H. Winsloe Christa >
nobrai

Bálint Aladár < >

Nyugat.

1918. jan. 16.

192.2.

4

~~Hatvany Ferenc~~ Winsloe Christe

cród
z

Bálint Aladár. H. F.
kepéi či H. Winsloe
Christa szobrai.
Nyugat I. 1918. 192 il.
Jan. 16.

Winsloe Arista

~~Hatvany Ferenc~~

iród 4

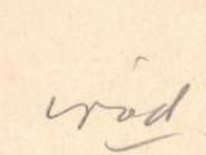

Vas. Ujs. 1918.

20. l. (Hatvany Ferenc és Hatvany Kriszta kiállítása az Ernst-Muzeum-ban.)

Képekkel

Köztük Csernoch

Zaiwo hercegprimás képmása

858. Hunyadi János.

(látható, kissé

Derékig) jobbra fordul, de
baljában pedig pajzsot tart. Sisakot és
czon feszületet hord. Szemöldöke és baju
Derekát piros kendőöv szoritja. Alól, a
öt lobogó, két ágyú és dob, kard, paranc
rata két sorban: »JOANNES CORVINVS... REG
et terror Turcarum«.

Vászon, méretei 91: 65 cm.
Vétetett 1898: V. 12-én P
Elszámoltatott 1899: IV.
Az elszámolást tudomásul
rat (597/99).

904: V. 2.

K

Hatvany Lajosné
Winsloe Christa

U.3343

cód
s

Pesti Napló
1933. febr. 8.
(Winsloe Christa
saját darabját
rendezi a Magyar
Kirházban, arcképpel.)

10-en Winsloe
nyilatkonk, hogy a
darab rendezésére
nem vállalkozik + Ekkor
Budapesten tartozkodott
egy szanatoriumban

a folyamodó téritvényre irja fel,
ottsága gyüjteményéből használni.
ésre állanak, és kiadhatók, a Bi-
ügyelete alatt azokat a kutatószo-

ió 14.-én.

Genthon s.k.

szakító s azokkal ellenkező formában megnyilatkozó reform, több oldalról élénk ellen-
vetésekkel fog találk
megtegyem észrevé

Az ellenvetése
lesznek tapasztalhat
Tanács javadalmáb

Meg kell állap
nek kiutalt segélyel
fix tételek, hanem e
tárgyalt, javaslatba
elfogadott és utalva

Ha megvizsgá
nálták fel, konstat
a célra fordították,
tárakat létesítettek
tették. A kulturegy
munkájánál. Vagy
tása terén *nagyba*
hanem az állam pé

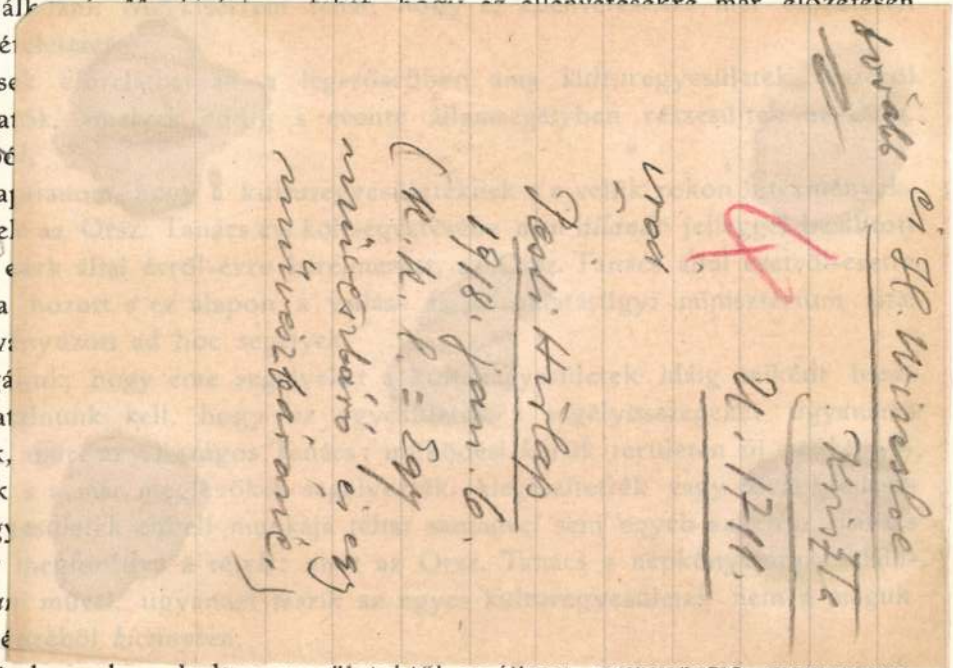

Előre látható, hogy ha a kulturegyesületektől az állami szubvenczió megvonatik,

közkönyvtárak összeolvadását.

11. Van ezeken kívül 27 olyan működő, nagyobb könyvtárunk is, amelyek aránylag csekély anyagi eszközökkel volnának közművelődési könyvtárakká átalakíthatók.

12. Végül az alábbiakban, vidékek szerint csoportosítva, felsorolom azokat a városokat, amelyekben — mint góczpontokban — az ujonnan szervezendő közművelődési könyvtárak felállítását vélem, figyelmen kívül hagyva azt a körülményt, hogy egyikmásik városban egy-egy nagyobb könyvtár már van. E városok megválasztásánál elsősorban *a színtiszta magyar lakosság* szellemi érdekeit tartottam szem előtt, mert itt is megszívlelendőnek vélem *Wlassics Gyula* örökigazságú szavait: «Az álszenteskedés legsajnálatraméltóbb politikája volna azt állítani, hogy a magyar államnak és szerveinek nem az az elsőrendű feladata, hogy a magyar állam jellegét képező nemzeti kulturát emelje. A magyar nemzeti államra nem közönyös, hogy az e földön élő népfajok melyikének művelése nyeri el a felsőbbséget.» De emellett figyelemmel voltam arra is, mely helyeken indult erősödésnek a magyarosodás ügye s ekkép a közművelődési könyvtárt a *lakosság* hol tudná *eredményesen* használni.

E szempontok figyelembevételével a 29 közművelődési könyvtár helyei a következő városok volnának:

I. *Dunántúl:* 1. Esztergom. 2. Győr. 3. Kaposvár. 4. Magyaróvár. 5. Nagykanizsa. 6. Pécs. 7. Sopron. 8. Szekszárd. 9. Veszprém.

II. *Duna-Tisza köze:* 1. Jászberény. 2. Kecskemét. 3. Szabadka.

III. *Tiszántúl:* 1. Debreczen. 2. Hódmezővásárhely. 3. Karczag. 4. Nagybecs

~~Hatvany Ferenc~~

H. Winsloe Kriszta

tovább

U. 1709

Pesti Napló

1918. jan. 8.

(H. és H. Winsloe Kriszta kiállítása.)

gépek és felolvasások kölcsöndijánál.

A tudományt és művészetet népszerűsítő egyletünk felvirágoztatása érdekében kérjük a magyar közművelődés kérdései iránt érdeklődőket, hogy egyesületünkbe belépni és belépésüket akár a szerkesztőségnek, akár *Preszler Antal* főigazgató, egyesületi hely. pénztárosnak (Budapesten, V., Hold-utcza 16. sz.) bejelenteni szíveskedjenek.

Az Uránia-Egyesület elnöksége.

Stephaneum nyomda r. t.

Winsloe Christe
~~Hatvany Ferenc~~

wód

Bölöni György -

Hatvanyék Kiállítás ar Ernst - Múzeumban. Világ

1918. 6. sz.

Hatvanyné Winsloe

K Kriszta

irod

Vas. Ujs. 1918. 20. l.

(Hatvany Ferenc és Hatvany Kriszta kiállítása az Ernst-Múzeumban; képekkel.)

Nádasdy Ferenc:

Derékon alól, állva
csipőjére támasztotta s
czát fogja. Rizsporos pa
lógó hosszú bajusza ba
felé a Mária Terezia re
csavart nyakkendője
prémes. Derekát öv sz
nás czimer képez díszt
a római császárság,
~~Austria~~, Magyarország
ország czimereivel. A fe
FRANCISCUS e COMITIBUS
Ordinis Militaris Regio There
Perpetuus Albensis Vero Sup
Banus, SS. M.M. Actualis
Armis & Fama Clarus Av

Vászon, méretei
Vétetett 1898. V. 1
a ~~Ar~~ 12 frt 50 kr
az ~~Testője: ismeret~~
az 5524 szosz. leir

H. Winsloe Christa

volna, ha ez az újitás, amely alkalmas arra, hogy a művészek és a közönség viszonyát szorosabbra fűzze, meggyökeresedne.

Az Ernst-Muzeumban január 6-án nyilt meg báró Hatvany Ferenc és báró Hatvany Lajosné Winsloe Christa műveiből rendezett gyűjteményes kiállítás. Hatvany Ferenc, ugyancsak az Ernst-Muzeumban évekkel ezelőtt mutatkozott be termeket megtöltő anyaggal. A műértők figyelmét egy csapásra magára vonta, már akkor is feltünt modern francia mestereken (impresszionistákon) nevelődött kulturájával. Hatvanyban oly festőt ismerhetett meg a közönség, aki szigorú disciplinák alapján áll, a mesterségbeli tudás alapvető skáláit ernyedetlenül gyakorolta végig, felfogása nobilis, a közönséges megoldásokat messze elkerüli. Az impresszionistákhoz a nagy formaművész Ingres tanulmányozása járult, s Hatvany művészete ma általában e két polus közt váltakozik. Egyszer va-

lamely szinekben élő jelenség összbenyomásának visszaadására törekszik, másszor a forma kiemelésére, térbeli viszonyainak, súlyának hangsúlyozására. Az első kategoriába sorozhatók tájképei, csendéletei, interieurjei, olykor arcképei, a másodikba női aktjai. Egyaránt

arcképei, a [illegible]
hajlama van a szín és tónus, majd a forma különleges éreztetése s ezeknek összehangolása iránt. Új képei, amelyeket kiállított, eredményeikkel haladásra vallanak. Egy-egy tájképén ma még biztosabb, kevesebb eszközzel ható, aktképei («Alvó nő») nem csupán külső optikai forma-megoldások: a formák mögött élet melegít. H. Winsloe Christának a kiállításon való részvétele első bemutatkozása volt. Aktokat, mellszobrokat, állatkarikaturákat állított ki, s ezekben egy jó, alapos iskolát járt, komoly készültségű szobrásznőt ismertünk meg.

A Szépművészeti Muzeum január elején mutatta be antik plasztikai gyűjteményének egy részét, amely technikai okokból már évek óta hozzáférhetetlen a közönségnek, s amely most is csak március elejéig volt nyitva, mivel egyik termét a Műcsarnok tavaszi tárlata foglalja le. Az anyag két termet töltött meg. Új szerzeményként jött hozzá tizenkét márványdarab, s 650 darabot számláló terrakotta-gyűjtemény, amelyből ezúttal csak egy üvegszekrényre való sorozatot állíthatott ki a muzeum. Letét gya-

Winsloe Christa

K Hatvany

H. 2. *Lajosné*, szobrász, 1. *Winsloe Christa*.

Mües. 1918-19. Iki

Női akt, gesso

alakban s ve van ábrázolva
~~ban látható tiszt~~, balra visszanéz.
e dugta s baljával bosra támaszkodik.
ott kalap rozetákkal, sötétbarna frakk
ajtókával ~~pirosz~~; (szüknadrág fehér) s ~~cizmá~~
ární. Derekát szolgálati jelvény övezi, olda-
a vállán átvetett széles szíj pedig fehér. Feliruta

rian Officer of Foot Artillery
itt: Published by T. Goddard 1 Pall
th Duke Sreet Portland Place.

alak magassága

947. (színes.).

Hatvany Lajosné

K

1918. grüpt Eiäll
Ernstnél

l. Katalogust.
(29. 12).

Hatvany Lejosné
K Winsloe Christa

Münchner 1918.15.16

Komáromi czéhemlékek IX. 69.

K

Hatvany Winsloe

Krisztá

irod

Sajtó-kritikák az Ernst-muzeum Hatvany-Winsloe kiállításáról. Pesti Napló

1918. jan. 8.

CASSIUS, Caius (kb. 85—42). Római politikus, a Julius Caesar elleni összeesküvés egyik vezetője. Pompeius oldalán harcolt Caesar ellen, majd Caesar kegyelmet adott neki. Caesar meggyilkolása után Brutusszal együtt Macedóniába menekült, ahol Antonius és Octavianus serege legyőzte őket. Cassius a filippi csatában (42) öngyilkos lett.

CASSIUS, Dio → Dio Cassius

CASSIUS, Spurius (kb. 500—485). Római politikus, háromszor volt consul. Földosztási törvényjavaslata miatt a patríciusok elítélték és a Tarpeius-sziklán halálra kövezték.

CASSIUS, Vecellinus → Cassius, Spurius

CASSIUS DIO → Dio Cassius

CASSIUS LONGINUS, Caius (kb. 100—60). Római politikus, Caesar ellenfele. Pompeius oldalán harcolt Caesar ellen, majd Caesar kegyelmet adott neki. Caesar meggyilkolása után Brutusszal együtt Macedóniába menekült, ahol Antonius és Octavianus serege legyőzte őket. Cassius a filippi csatában (42) öngyilkos lett.

CASSIUS PARMENSIS, Caius (kb. 85—42). Római politikus, a Julius Caesar elleni összeesküvés egyik vezetője. Pompeius oldalán harcolt Caesar ellen, majd Caesar kegyelmet adott neki. Caesar meggyilkolása után Brutusszal együtt Macedóniába menekült, ahol Antonius és Octavianus serege legyőzte őket. Cassius a filippi csatában (42) öngyilkos lett.

CASSIUS SEVERUS, Titus (kb. 55 e. Kr.—kb. 30). Római szónok, Ovidius barátja. Ovidius Cassius Severus halálát siratta meg.

CASSIUS VECELLINUS → Cassius, Spurius

CASSIUS VICTOR, Marcus Aurelius (kb. 300—360). Római történetíró. Caesarok életét írta meg.

CASSIUS VICTORINUS, Caius (kb. 260—269). Galliai usurpátor. Postumus szolgálatában állt, majd maga is császárnak kiáltatta ki magát. Postumus meggyilkolása után ő lett a császár, de hamarosan ő is áldozatul esett egy merénylőnek.

CASSIVELLAUNUS (kb. 60—54). Britannia déli részének uralkodója. Caesar hadjárata során (54) Cassivellaunus vereséget szenvedett, és kénytelen volt békét kötni.

CASSIUS, Caius → Cassius Longinus, Caius

CASSIUS, Dio → Dio Cassius

CASSIUS, Spurius → Cassius, Spurius

CASSIUS, Vecellinus → Cassius, Spurius

M.D.K.

Winsloe Krista szobrászmüvész /báró Hatvany Lajosné/

A müvész fényképét bemutatja a lap a III. évf. 2. sz. példányának cimlapján.

Szinház és Divat, Bp. 1918. III. évf. 2. sz.

~~Hatvany Ferenc báró~~

Winsloe Christa

erod

Sajtó-kritikák az Ernst-Museum Hatvany-Winsloe kiállításáról.

Pesti Napló 1918. jan. 8.

U. 1691

Alapítvány. Az alapító intézkedéséhez képest a közforgalomból elvont és meghatározott (jótékonysági, kegyes, művészi, tudományos stb.) cél szolgálatára megtelelő A.-i szervezetben kirendelt vagyon. Minden A. alá van vetve az uralkodó legfőbb felügyeleti jogának. Az A.-i szervezet kiindulásával megszűnik maga az A. is. Bekövetkezhetik az, hu az alapítványi vagyon elfogy; hu az alapítványi cél elérésük v. megbízhatósul. Esetleg hozzájárul alapítványi vagyon egy hasonló célú más A. javára permutálandó.

Alapítványi kötlay. Vmely közvagyalapítvány tagja; az ily alapítványok tagjainak csak összmos családból való hajtadonok vételnek fel. Kamarási rangjuk van.

Alapjogok. Az állampolgárok szabadságát és egyenlőségét az államhatalom túllépései ellen védő jogok. Az 1791. francia Constituante emlett jogoknak nevezte (droits de l'homme). A.-ként szokás felsorolni a személyi szabadságot, a tulajdon sérthetetlenségét, a vallásszabadságot, a sajtószabadságot, az egyenlőséget és gyülekezési szabadságot, a kérvényezési és panaszemelési jogot, a törvény előtti egyenlőséget és a tanszabadságot.

Alapkő. Az első kő, melyet az épületek alapozásánál elhelyeznek. Nagyobb középületeknél az A.-ketelet bizonyos ünnepélyességgel jár. A kőkocka egy kivájt üregébe elhelyezik az épületkezdés vonatkozó iratokat s az ünnepélyen részlevevő honoráciorok rang szerint három-három kalapemelést mernek rá.

ap az Oltáriszentséggel megáldja a
t. 3. Áldást mond vkire = vmi
ámára Istentől.
Áldal (* 1869). Kiváló történetíró,
t. tanár, a Magy. Heraldi- és Genealógiai Társaság elnöke. A középkor történetének s főleg a magy. kir. és német császár koronája. Főbb művei: A nyugoti nagy keresztes háború története VI. Orbán haláláig (1869), Zsigmond király római koronázása (1913 és 1917). Címerkép Pauli és a Történelmi Szemle szer-

(Alkohol dehydrogenatus). Olyan szerves vegyületek neve, amelyek alkoholok hidrogén elvonás útján keletkeznek s aldehidek gyengébb oxidálószerek következnek be. A metilalkoholból formaldehyd, l. o.), a borszeszből ecetaldehyd. A. néven rendesen az utóbbiat értik. A. mint rendesen az utóbbiat tömegben szagú folyadék. Erősebb erősítve változtatja, azért acet A.-ezik.

ann. Az angol és amerikai városokban a polgármester után következő t nevezik így.

A XV. és XVI. sz.-ból származó ilyen nyomtatvány neve, mely a ni betűit Manuzio nyomdászcsaládnak. Az Aldo Manuzio által metszett ctos latin betűnyelvet is A.-nak nevezik.

Alapítvány. Az alapító intézkedéséhez képest a közforgalomból elvont és meghatározott (jótékonysági, kegyes, művészi, tudományos stb.) cél szolgálatára megtelelő A.-i szervezetben kirendelt vagyon. Minden A. alá van vetve az uralkodó legfőbb felügyeleti jogának. Az A.-i szervezet kiindulásával megszűnik maga az A. is. Bekövetkezhetik az, hu az alapítványi vagyon elfogy; hu az alapítványi cél elérésük v. megbízhatósul. Esetleg hozzájárul alapítványi vagyon egy hasonló célú más A. javára permutálandó.

Alapítványi kötlay. Vmely közvagyalapítvány tagja; az ily alapítványok tagjainak csak összmos családból való hajtadonok vételnek fel. Kamarási rangjuk van.

Alapjogok. Az államhatalom szabadságát és egyenlőségét az államhatalom túllépései ellen védő jogok. Az 1791. francia Constituante emlett jogoknak nevezte (droits de l'homme). A.-ként szokás felsorolni a személyi szabadságot, a tulajdon sérthetetlenségét, a vallásszabadságot, a sajtószabadságot, az egyenlőséget és gyülekezési szabadságot, a kérvényezési és panaszemelési jogot, a törvény előtti egyenlőséget és a tanszabadságot.

Alapkő. Az első kő, melyet az épületek alapozásánál elhelyeznek. Nagyobb középületeknél az A.-ketelet bizonyos ünnepélyességgel jár. A kőkocka egy kivájt üregébe elhelyezik az épületkezdés vonatkozó iratokat s az ünnepélyen részlevevő honoráciorok rang szerint három-három kalapemelést mernek rá.

forgatott vasbetonmunkavezetőszerkezet (
végezheti a tehervizsgálatot. — Vízzel á
talajban (homok, kavics) a munkaterü
san egymás mellett levert palánkból a
szép a vízzáró rétegig (pl. agyag, szikl
talal, a. n. szádfallal vezetik körül, a p
gödröt magával hozott a vizet kiszivatt
és szárazban építik meg az alapfes
hpesti Ipartanház építkezés az építkezé
így történt.) — Ha a tehervizsgáló rét
lyen van, alkalmazzák a cölöpalapozás
lopókat (gúlákat) levernek a hozzá
kező rétegig s azok tetején építik meg
fedet, a tehervizsgálatot a cölöpök vezetés
ran nem elegendő a cölöpözés, hanem a
alapfedet lovesik a megbízható szikla
(pl. Ipartanház.) — A kútalapozásnál
gozási eljárást, fapalánkból v. vasbeton
szint gyűrűt fektetnek a fúlére s ezt
kezdik kiásni a fenéket. Ilyenkor a
súlyokat kezd s ekközben fallemez rét
fosan lesüllyed egy egy hetti ásás, hogy
kútfedet, melyből a fenéket kesztyű
emelik ki. Ha a kút talpa a kívánt m
ért, betonezi betonmal kitöltik s egy, a
magyar lonvalo tömör alapfedet kap
A hidépítésnél pontlalak, duzzasztómű
pozásnál (alkalmazzák víz alatti) legin
terjedt a pneumatikus (légnyomásos)
gat alul nyitott, oldalt és felül zárt vas
betonmunkakamarat (caisson, kesszon
ásző alkalmazzák úgy súlyesztelnek fokozatosan, hogy fokozatosan a víz f

Hatvany Lajosné bá-
rónié Winsloe Christa

K

zobrazz
koll. kiäll. Ernst.

irod
2

Az Ujság 1918 jan. 6
(e. a. Az Ernst –
muzeum kiällítása.)

Kassa IV. 194.

K Hatvanyné

Winsloe Christa (br. Hatvanyné) trobrák

Rónay Mária: Nép-tremkört W. C. – vel. Literatura, 1934. máj. Sz. 129–132. l.

I monumenti del Velabro isolati.

INDICE GENERALE

Müvészeti oktatás

Winter Ignác vésnök, rajztanitó

Pesther Handlungszeitung,1843.
/ aug. 19.XVI.53./212. Uj rajzolási
mód

Winter Ignác vésnök

Pesther Handlungszeitung, 1843.
/aug. 19. XVI. 53./212.

Winter , grafikus

Divatcsarnok, 1859. jan. 4. 21-22.
Irodalom és müvészet

WINSLOE *Christa*, szobrász, l. *Hatvany Lajosné*.